History
REGÉNYEK

HARCOS, RABSZOLGA, HŐS.

SPARTACUS

A FELKELÉS

DICSŐSÉG

Spartacus hatalmas rabszolgaseregével minden csatát megnyert, legyőzte Róma légióit. Ki tudja megállítani most, hogy diadalmasan menetel az Alpok és a szabadság felé?

BOSSZÚ

Képes-e Crassus, Róma leggazdagabb embere kellően nagy sereget toborozni Spartacus ellen? A gall Crixus és emberei veresége végzetesen meggyengíti-e Spartacust? Hová vezet a rabszolgasereg zúgolódása?

HÁBORÚ

Viharfellegek gyűlnek az égen, a földön pedig kémek és árulók ólálkodnak. Spartacusnak döntenie kell: előre, át az Alpokon a bizonytalan szabadságba, vagy vissza, ismét szembeszállni Rómával, és megkísérelni egyszer s mindenkorra megtörni a hatalmát?

A történet a *Spartacus, a gladiátor*ral vette kezdetét.

Lendületes, szenvedéllyel teli történet – letehetetlen olvasmány. Eleven színekkel kelti életre Spartacust és az ókori Rómát.

Steven Pressfield, a *Gates of Fire* szerzője

BEN KANE

SPARTACUS

A FELKELÉS

HISTORY REGÉNYEK

Kossuth Kiadó

A kiadás alapja
Ben Kane: Spartacus: Rebellion
Preface Publishing, 2012

Fordította
TOMORI GÁBOR

Szerkesztette
FODOR BERNADETT

Kiadói programvezető
TÍMÁR RITA

Borítókép
STEVE STONE

ISBN 978-963-09-7649-7
ISSN 2063-8973

Colmnak és Shane-nek,
legrégebbi barátaimnak

Prológus

Kr. e. 72 tavasza
Garganus-hegy, Itália keleti partvidéke

A férfi fülében a vér heves lüktetése elnyomta a csatazajt: a sebesültek sikoltozását, a legbátrabb hívei kiáltozását és a rettegők jajgatását. Dacára tomboló dühének, mely a rómaiakkal, az istenekkel és mindazzal kapcsolatban fortyogott benne, ami ez idáig történt azon a reggelen, figyelme teljesen a néhány száz lépésnyire lévő római vonalakra irányult. Minden porcikájával arra vágyott, hogy ismét felszaladjon a köves lejtőn, és annyit kaszaboljon véres cafatokra az összezsúfolódott legionáriusokból, amennyit csak tud. *Higgadj le! Ahhoz, hogy esélyünk legyen a győzelemre, az embereknek időre van szükségük, hogy újból erőre kapjanak. Magukhoz kell téríteni őket.*

Bucinák harsogása szállt a levegőben, és a férfi összevonta a szemöldökét. Gellius consul két légiója átrendeződésre kapott parancsot. A férfi mélyet lélegzett, és feszülten figyelte a fémes csörömpölést, ahogy az ellenséges katonák a pajzsuknak ütögették a kardjukat, az ő embereit hergelve, hogy újabb értelmetlen rohamot indítsanak az emelkedőn felfelé. Dühítő volt a siralmas válasz, amely attól a néhány harcostól származott, akinek maradt elegendő ereje a kiáltozáshoz.

Nem csoda, hogy berekedtek. A férfi maga is szenvedett a szomjúságtól. A küzdelem két órával pirkadat után kezdődött, és csak azután szakadt félbe, hogy mindhárom

korábbi támadásukat visszaverték. Szóba sem jöhetett, hogy elmenjen a vizestömlőért, melyet a kiinduló pozíciójánál hagyott. Nem sajnálta attól, aki rátalál. Ő is ugyanabban a helyzetben volt, mint a katonái többsége. Az égre pillantva megállapította, hogy közel járnak a délhez. *Háromórányi harc víz nélkül. Még jó, hogy nincs nyár, máskülönben a sereg fele már összeesett volna.* Újabb fanyar mosoly terült szét széles arcán. A serege nagy része holtan vagy sebesülten hevert előtte a vér borította földön. *Mi szükségük nekik vízre?*

A szemben álló felek közötti terület – egy lejtő, mely mentes volt a csúcsokat borító magyaltölgyektől, terpentinfáktól és varjútövisbokroktól – halottakkal volt tele. Az ezernyi lekaszabolt, megcsonkított holttest hetekre való vájkálnivalóval szolgált az éles szemű keselyűknek. Az elesettek többsége a római vonalak közelében feküdt. Néhol olyan tömegben hevertek, hogy emberei az egymást követő támadások során kénytelenek voltak felmászni a testekre, és emiatt könnyű célpontokká váltak a római hajítódárdák számára. Akiket nem döntöttek le az eget elsötétítő pilumzáporok, azokat a legionáriusok gladiusai állították meg. A halálos, kétélű kardok elő-elővillantak az áthatolhatatlan pajzsfalból, felhasítva az emberek hasát, kiontva a beleiket, levágva a lábukat vagy a karjukat, mélyen hatolva védtelen mellkasukba. Sőt a férfi azt is látta, ahogy egyik-másik katonájának a feje elválik a testétől.

Rettenetes veszteségeik ellenére első dühödt rohamuk során néhány helyen áttörtek. Egy pillanat múltán a férfi keserű szájízzel emlékezett erre az apró sikerre. Az általuk ütött réseket egyetlen kivétellel gyorsan betömték. Mivel nem volt elég vértjük és pajzsuk, a legionáriusok pedig fegyelmezettek voltak és magasabban helyezkedtek el, a

rabszolgák könnyű célponttá váltak. Amikor látta, hogyan öldösik az embereit, a férfi elrendelte a visszavonulást. Félbehagyta saját, könyörtelen támadását, amellyel majdhogynem átszakította az első római vonalat.

Nem sokra mentem volna vele. Egy rés az ellenség vonalain nem elég az ütközet megnyeréséhez. Az kell hozzá, hogy tartsa az ember a pozícióját. Hogy fegyelmezett maradjon. Kemény lecke volt ez számára. Bár rabszolgának született, azokon a történeteken nőtt fel, melyek a felmenői rettenetes rohamairól szóltak, azokról az emberekről, akik számos alkalommal vereséget mértek a római légiókra, akik oly sok ellenségüket megfutamították bátorságukkal. Ez a taktika ma siralmasan kudarcot vallott.

A férfi egy fényes sisakot és skarlátszínű köpenyt viselő lovast pillantott meg, aki ide-oda mozgott a római arcvonal közepe mögött. Keserves káromkodás szaladt ki a száján. *Gellius talán öreg, ahhoz képest, hogy consul, de a saját szempontjából jól választotta meg a harcteret. Butaság volt hagyni, hogy elébünk kerüljön, és elfoglalja előlünk a magasabban fekvő terepet. Butaság volt arra építeni, hogy az én embereim kétszer annyian vannak, mint az övéi.* A férfiba először fészkelte be magát a kétségbeesés érzése, de ő egy újabb szitkozódással elhessegette. Ha ismét összegyűjti a legjobb embereit, talán képesek lesznek áttörni. Ha megölik a consult, a rómaiak bizonyosan megfordulnak és futásnak erednek.

– Gyerünk, fiúk! Még mindig többen vagyunk, mint ők – ordította. – Utolsó kísérlet. Rohamozzuk meg őket még egyszer utoljára! Ha megöljük azt a rohadék Gelliust, mi leszünk a győztesek. Ki tart velem?

Alig másfél-két tucat hang válaszolt.

A férfi lerántotta a fejéről a bronzsisakját, és földhöz csapta.

– Vacak római szemét.

Eltávolodott mintegy harminclépésnyire az emberei rendetlen tömegétől, akik még mindig voltak tíz-tizenkétezren, és szembefordult velük, hogy mindannyian lássák az arcát, így már elérhető volt egy jól elhajított dárdával. A vértjéről valószínűleg lesiklana a hegye, de nem igazán érdekelte, hogy így van-e. Jól jönne a fájdalom, segítene neki, hogy még dühösebb legyen.

– Hozzátok beszélek!

Kétségbeesett, vérfoltos arcok százai meredtek rá. Vereséget látott a szemekben. Nem érzett félelmet. Még ha most veszít is, a rómaiak nem foszthatják meg attól, hogy így legyen vége. Mindig is csatában akart meghalni. Persze, jobb lett volna azzal a tudattal, hogy az emberei legyőzik Gelliust, de még mindig szabad ember, így is fog meghalni, és sok-sok rómait visz magával.

Hozzácsapdosta kardját a pajzsa fémszegélyéhez. A hallótávolságon kívül lévő emberei közelebb húzódtak.

– Most figyeljetek rám! – kiáltotta. – Háromszor rohamoztuk meg őket, és háromszor vallottunk kudarcot. Ezernyi bajtársunk fekszik odafent holtan vagy haldokolva. A bátorságuk, a vérük és a haláluk bosszúért kiált! Bosszúért!

Suhanás hallatszott a levegőben a háta mögül. Bátorság ide vagy oda, libabőrös lett. *Valaki elhajított egy pilumot.* Ám nem mozdult.

– Bosszúért!

Jobbra pillantott, és meglátta a dárdát, mely a lábfejétől nem egészen ötlépésnyire fúródott a földbe. Hátravetette a fejét, és farkas módjára felüvöltött.

– Ez minden, ami telik tőlük? A büdös római szemetek egy halom búzát sem találnának el egy magtárban!

Az emberei, legalábbis a hozzá legközelebb lévők, lelkesebbnek tűntek. *Helyes. Még nem törtek meg.*

– Felmegyek oda, felmegyek, és apró cafatokra tépem azokat a szemeteket. Levágom Gellius fejét az inas nyakáról, és aztán röhögni fogok, ahogy a serege elszalad. Ki tart velem? Ki tart Crixusszal?

– Én! – kiáltotta egy gall, akinek haja hosszú varkocsokban lógott.

– Meg én! – bömbölte egy szakadozott tunikát viselő, bivalynyakú férfi.

Egyre több hang csatlakozott.

– Crix-us! Crix-us! – kiáltozták, Crixus pedig válaszképpen vigyorogva a pajzsát csapkodta hosszú kardjával.

A félelemmel teli hangulat, mely a rabszolgákra telepedett, eloszlott. Újra megtalált bátorságuk azonban nem ígérkezett tartósnak. Crixus tudta ezt. Ha sikerrel akarnak járni, azonnal lépniük kell. Szembefordult a rómaiakkal, és elkiáltotta magát:

– Akkor hát gyerünk, fiúk! Mutassuk meg nekik, mit jelent a bátorság!

Anélkül hogy hátranézett volna, megszállott módjára iramodott felfelé az emelkedőn. Rabszolgák százai követték üvöltve, akár a megvadult bikák.

Sokkal többen voltak azonban, akik nem. Mozdulatlanok maradtak, némán figyelték, ahogy bajtársaik nekirontanak a római vonalaknak. Arra készültek, hogy menedéket keressenek a lejtők mélyebben fekvő részét borító fák között.

Crixus érzékelte az emberei jelenlétét a háta mögött. Tudta, hogy nem mindenki csatlakozott hozzá, de azért jó

érzés töltötte el. *Legalább szépen fogunk meghalni. A harcosok paradicsomában lesz hely mindannyiunk számára.* Egy utolsó gondolat ötlött még fel benne, mielőtt elragadta a csata heve, és minden józansága odalett.

Lehet, hogy Spartacusnak igaza volt. Lehet, hogy maradnom kellett volna.

Első fejezet

Egy hónappal később
Appennin-hegység, Pisaétől északkeletre

Spartacus kitekintett a lapályra, ahol Gellius csapatai felsorakoztak, aztán hátra, a saját katonáira. Noha néhány száz lépésnyire volt a saját embereitől, érzékelte a magabiztosságukat. A tartásuk árasztotta, és ahogyan a soraik előre-hátra imbolyogtak. A pajzsaiknak ütögették a fegyvereiket, harcra szólítva a rómaiakat. Türelmetlenül, sőt dühödten várták a csata kezdetét. *Ez figyelemre méltó változás.* A közelmúltig a katonái – akiknek egy része hajdani rabszolga volt – soha nem vettek részt igazi ütközetben. Legyőzték három praetor csapatait, de azokat az összecsapásokat elsősorban fortéllyal nyerték meg. Soha nem szálltak szembe nyílt terepen nagy római haddal, teljesen feltöltött, két légió alkotta consuli seregről nem is beszélve. Két hónappal korábban mindez megváltozott, amikor csapdát állítottak Lentulus consulnak egy hegyszorosban, a jelenlegi pozíciójuktól délre.

Egymást követő győzelmeiknek köszönhetően az emberei több mint fele immár éppoly jól fel volt szerelve, mint az állig felfegyverzett legionáriusok. Spartacust büszkeség töltötte el. *Milyen messzire jutottak!* Felidézte magában azt a másfél évvel korábbi napot, amikor Trákiában, a saját falujában elárulták és eladták rabszolgának, hogy gladiátorként haljon meg egy itáliai

arénában. *Milyen messzire jutottam! Egy trák harcos, aki Rómáért küzdött, most azonban egy hajdani rabszolgákból álló hadsereget vezet ellene.* Mókásnak találta a dolgot.

Közelebb lépdelt a katonáihoz, és felfigyelt egy széles vállú férfira, akinek megnyerő arcán baloldalt egy bíborszínű heg éktelenkedett. *Az első rabszolgák egyike, aki csatlakozott hozzánk, miután kitörtünk a ludusból.*

– Látlak, Aventianus! Mit gondolsz, milyenek ma a rómaiak esélyei?

Aventianus elvigyorodott:

– Mint egy hópehelynek a tűzben, uram.

– Ezt akartam hallani.

Spartacus régen felhagyott az emberei kérlelésével, hogy ne szólítsák így. Mit sem számított ez. Szemügyre vette a hozzá legközelebb lévő arcokat.

– Igaza van Aventianusnak, legények? Vagy farkunkat behúzva fogunk hazáig iszkolni Gellius elől?

– Nekünk nincsen otthonunk! – ordította Pulcher, Spartacus fő fegyverkovácsa és az alvezérei egyike.

Durva nevetés fogadta a megjegyzését. Spartacus várt, amíg a zaj el nem ült.

– De van valamink, ami sokkal jobb, mint ha tető lenne a fejünk felett. Valami, amit senki nem vehet el tőlünk soha. A szabadságunk!

– Szabadság! Szabadság! Szabadság! – kiáltozták az emberek a lábukkal dübörögve és ismét a pajzsuknak ütögetve a fegyvereiket.

Fülsiketítő, felkavaróan ütemes zajt keltettek. A lárma kezdett terjedni a seregben. A katonák többsége túlságosan messze volt, hogy tisztában legyen a felzúdulás okával, de ez nem zavarta őket. A ricsaj hamarosan lehetetlenné tette a beszédet.

– Szabadság! Szabadság! Szabadság!

Spartacus kedvtelve hallgatta a közel ötvenezer ember kiáltozását. Élvezte, hogy ő a vezérük, és széles karmozdulatokkal buzdította őket. A hangorkán még magasabb szintre emeli a harci moráljukat, és szorongást ébreszt sok rómaiban. Spartacus biztosra vette, hogy félelem fut végig Gellius hátának ráncos bőrén. A consul hatvankét éves volt, és állítólag nem sok harci tapasztalattal rendelkezett.

– Apró darabokra zúzzuk a rohadékokat! – kiáltotta Pulcher, amikor a ricsaj alábbhagyott. – Ugyanúgy, ahogy elintéztük Lentulust és a bandáját.

Mintegy végszóra a két ezüstsas tartói a magasba emelték a fanyeleket. Ismét ordítozás tört ki. Spartacus felemelte a kezét, és a tömeg lassan elcsendesedett.

– Ma még két ilyet szerezhetünk! – Előhúzta a sicáját, a hajlított pengéjű görög kardot, és Gellius katonái felé bökött vele, ahol a napfény szikrát vetve csillogott a legionáriusok fém alakulatjelvényein. – Ki akar segíteni nekem megszerezni őket? Ki vágyik a dicsőségre, hogy elmondhassa, ütközetben elragadott egy római sast, és ezzel megszégyenített egy egész légiót?

– Én! – ordította Aventianus sokadmagával együtt.

– Biztosak vagytok benne?

– Igen!

– Ajánlom is! Nézzétek meg azt a társaságot! – Spartacus előbb balra, majd jobbra suhintott a pengéjével. Serege mindkét szárnyának szélén lovasok százai látszottak. – Ajánlom is, hogy biztosak legyetek! Ha nem vigyázunk, a lovasok talán előbb odaérnek, mint mi.

Spartacus maga is szeretett volna közöttük lenni. Tizenhat éves korától lovas katona volt, ő maga is részt vett a lovasság kiképzésében, de tudta, hogy a jelenléte nélkülözhetetlen a serege közepén. Ha a gyalogos katonái

megtörnének, az teljes vereséghez vezetne. A lovasokra ugyan roppant nagy feladat várt, ám négyszeres túlerőben voltak a római lovassághoz képest. Még ha – valami balszerencse folytán – nem sikerülne is megfutamítaniuk az ellenség lovasait, gyalogsága még mindig megnyerheti az ütközetet.

– Hagyjátok, hogy így legyen?

– Soha! – ordította Pulcher, és kidagadtak nyakán az erek.

– Nem, ha egy kicsit is rajtam múlik! – kiáltotta Aventianus.

– Én sem! – Carbo, aki római volt, még mindig meglepődött, milyen szenvedélyt érez, amikor beszélni hallja a trákot.

Nagyjából egy évvel korábban lépett be a capuai ludusba, azzal a gondolattal, hogy megkísérli visszafizetni a családja hatalmas adósságait. Kétségbeesésében eleinte a hadseregbe szeretett volna beállni, de fiatal kora miatt elutasították. Carbo meglepetésére a lanista felvette őt mint *auctoratus*t, vagyis gladiátorharcra szerződött szabad polgárt, de csak miután próbára tette a bátorságát egy párbajjal, melyben Spartacus ellen küzdött fafegyverekkel.

Az élet a ludusban hihetetlenül kemény volt, és nem csupán a kiképzés miatt. Egy magányos embernek, kiváltképp egy újoncnak, nem sok esélye volt egyedül a megmaradásra. Ha Spartacus nem veszi a szárnyai alá, Carbo pályafutása a ludusban igencsak rövid ideig tartott volna. Amikor kevéssel utóbb eljött az alkalom a szökésre, Carbo egyszerűen követte a védelmezőjét. Utána, amikor képtelen módon választania kellett, hogy otthagyja a rabszolgák és gladiátorok szedett-vetett seregét, vagy marad és a saját honfitársai ellen harcol, Carbo az utóbbit választotta. Nem tudta, mi egyebet tehetne.

Az elkövetkező hónapokban Spartacus a cselekedeteivel elnyerte Carbo hűségét – sőt a szeretetét is. A trák vigyázott rá. Törődött vele. Ez több volt, mint amit a honfitársai hajlandók voltak megtenni. Ez megkönnyítette számára, hogy a saját fajtája ellen harcoljon, de a lelke mélyén továbbra is érzett emiatt valamelyes bűntudatot. Fogait összeszorítva figyelte Gellius vonalait. Ez is csak egy újabb hadsereg, amit el kell söpörni. Rajtuk túl ott van az Alpok. Spartacus úgy tervezte, hogy átvezeti őket a hegyeken túlra, oda, ahová a Köztársaság hatalma nem ér el. Neki ott idegen lesz minden ellenség, akivel szembekerülnek. És könnyebben megölhető.

Előtte le kell győzniük Gelliust. Carbo Crassusra gondolt, arra az emberre, aki romlásba döntötte a családját, és tönkretette az életét. Tomboló harag áradt szét benne, melyet csak súlyosbított a tudat, hogy soha nem fog bosszút állni Róma leggazdagabb emberén. Carbo megpróbált inkább arra gondolni, hogy a túloldalon mindenki rokonságban áll a politikussal. Ez segített.

Tekintete visszasiklott a fényes vértet, aranyozott kardszíjat és pompás frígiai sisakot viselő Spartacus zömök alakjára. Meglepetésére a trák átható szürke pillantása az övébe fúródott. Spartacus finoman feléje biccentett, mintha azt mondaná: *örülök, hogy itt vagy.* Carbo kihúzta magát. *Megteszem, amit meg kell ma tennem.*

Spartacus felmérte az emberei hangulatát. Elégedettséggel töltötte el, amit látott. A századokba és cohorsokba szervezett, római módra kiképzett és felfegyverzett sereg készen állt. Készen állt ő is. Íme, egy újabb alkalom római vér ontására. Hogy ismét bosszút álljon Maronért, a bátyjáért, aki Róma legionáriusai ellen harcolva sebesült meg halálosan. A legionáriusok ellen,

akik pusztasággá tették a szülőföldjét, Trákiát. *Lehet, hogy viszontlátom még. Gelliuson és az emberein kívül senki nem állja el az utat.* Félmosoly jelent meg az arcán. Kotüsz, az ő törzse, a medik felett uralkodó gonosz király, akinek köszönhetően rabszolga lett belőle, halálra fog válni a döbbenettől, ha ő visszatér. *Alig várom!* Spartacus a szájához emelte a nyakában függő bronzsípot. Amikor belefúj, jelet adva az előrenyomulásra, a kürtösök továbbadják majd a parancsot az egész seregnek.

A terve egyszerű volt. Két mély sorba szervezte a katonáit, egymástól mintegy harminclépésnyire. A balszárnyat Castus irányította, ez az alacsony, csökönyös gall gladiátor, akinek szilaj természete illett rőt üstökéhez, és aki segítette Spartacust a szökésük során. A jobbszárny parancsnoka a szintén gall és hasonlóképpen határozott Gannicus volt: ő is a ludusból tartott velük, és vele Spartacus jobban megértette magát. Jelére valamennyien egyetlen tömbben indulnak majd előre, és miután megszórják a rómaiakat hajítódárdákkal, közelharcba bocsátkoznak velük. Ha jól alakulnak a dolgok, számbeli fölényük és kiváló moráljuk révén egykettőre bekeríthetik Gellius csapatait. Mindeközben a lovasságuk elsöpri az ellenségét, majd hátulról támad a legionáriusokra. A rómaiak veresége teljessé válik, a veszteségeik jóval súlyosabbak lesznek, mint bármelyik korábbi összecsapásuk alkalmával.

Napnyugtára Rómának újabb leckében lesz része. *Nagy Lovas, segíts, hogy így legyen! Oltalmazz valamenyiünket az elkövetkező órákban! Dionüszosz, add nekünk a menádjaid erejét!* Jóllehet Spartacus élete során elsősorban a trák hősistent tisztelte, megtanulta nagy becsben tartani a bor, a mámor és a vallási elragadtatás istenét is, akinek Ariadné, az ő felesége a papnője volt.

Emlékezetes álma folytán, amelyben egy mérges kígyó tekeredett a nyaka köré, Dionüszosz kiválasztottja lett. *Legyen mindig így!*

Spartacus teleszívta a tüdejét, és felkészült, hogy belefújjon a sípba.

Felharsantak a rómaiak bucinái. Spartacus visszatartotta a lélegzetét, várva, hogy a legionáriusok megkezdjék az előrenyomulást. Az ellenség kürtjei ismét megszólaltak, de nem történt semmi más. *Miben mesterkedik Gellius?* Meglepetésére egy lovas bukkant elő a római vonal közepén nyílt résből. Egyetlen legionárius sem mozdult, miközben a lovas egyenesen Spartacus felé tartott. Az emberei annyira várták már a harc kezdetét, hogy kevesen vették észre.

– Gyerünk, essünk nekik! – ordította Pulcher, és harsány helyeslés fogadta a szavait.

– Maradjatok, ahol vagytok! – parancsolta Spartacus. – Gelliusnak van valami mondandója. Hírnök jön.

– Mit törődünk vele? – kiáltotta egy hang a sorok közül. – Ideje ölni!

– Nem fogjuk elszalasztani a lehetőséget. De hallani akarom, mi a közölnivalója. – Spartacus szigorú pillantást vetett az embereire. – Az első bolond, aki megmoccan vagy dárdát hajít, velem fogja magát szembe találni. Világos?

Spartacus a közelgő lovast figyelte. *Nem tetszik ez nekem.* Szerencsére nem volt ideje töprengeni. Kevesebb mint negyed mérföld választotta el egymástól a két sereget. Ahogy a római közelebb ért, lelassította és lépésre fogta lovát. Fegyvertelennek látszott. Spartacus felfigyelt a fényes bronz mellvértjére, skarlátszín taréjú sisakjára és magabiztos tartására. Magas rangú tiszt volt, valószínűleg tribunus, egyike annak a hat tapasztalt férfiúnak, akik segédkeztek a consulnak az egyes légiók irányításában.

– Elég közel vagy – kiáltotta Spartacus, amikor a hírnök húszlépésnyire ért.

A római békés szándéka jeléül felemelte a kezét, és még egy kicsivel közelebb léptette a lovát.

– Ne bízzál meg a rohadékban! – kiáltotta Aventianus.

A római elmosolyodott. Spartacus fenyegetően felemelte a sicáját.

– Ha még egy lépéssel közelebb jössz, Hádészhoz küldelek.

A római nem válaszolt, de keményen megrántotta a kantárszárat.

– Sextus Baculus vagyok, a Harmadik Légió tribunusa. És te ki vagy? – A hanghordozása nem lehetett volna lekezelőbb.

– Tudod, hogy ki vagyok.

Baculus elvörösödő arccal, dühödten vágott vissza.

– Lucius Gellius, Róma consulja küldött. Én…

– Találkoztunk a társával, Lentulusszal néhány héttel ezelőtt – szakította félbe Spartacus. – Hallottál arról a kis összetűzésről?

Jókedvű rikoltozás hallatszott. Baculus lova hátracsapta a fülét, és ide-oda toporgott. A tribunus elfojtott egy káromkodást, és megfékezte.

– Te meg a szedett-vedett hordád drágán meg fogtok fizetni azért a napért!

– Tényleg?

– Nem azért vagyok itt, hogy rabszolgákkal társalogjak.

– Rabszolgákkal? – Spartacus tüntetőn forgatta a fejét. – Nem látok itt egyetlen rabszolgát sem. Csak szabad embereket.

A hangorkán ezúttal háromszor olyan erős lett, mint előzőleg.

– Figyelj rám, te trák vadember! – sziszegte Baculus. Felemelte a bal kezét, mely eddig lelógott az oldala mellett. Hátralendítette, és egy bőrzsákot vágott Spartacushoz. – Ajándék Lucius Gelliustól és Quintus Arriustól, a *propraetor*ától.

Spartacusnak nem tetszett a puffanás, amellyel a zsák a lábánál földet ért, sem az orrnyílásába hatoló bűz. Nem mozdult, hogy felvegye a zsákot. Volt róla elképzelése, mi lehet benne. Számos felderítője eltűnt a megelőző hetekben, és feltételezte, hogy elfogták őket a rómaiak. *Vajon melyikük lehet az? Valószínűleg nem volt könnyű halála.*

– Gyerünk, nézd meg! Külön a te kedvedért sóban tartottuk.

Akkor ez nem felderítő. Tudom, hogy ki az. A zsák nem volt szorosan bekötve, így hát Spartacus egyszerűen felfordította. Nem lepte meg, hogy elsőként egy levágott fej esik ki belőle, de nem számított az illető kezére, amely követte. Spartacus szemügyre vette a vér borította szőke hajat, és felkavarodott a gyomra. Megfordította a fejet, mely részben szétrohadt. Sószemcsék ragadtak a szemgödreibe, a szürke szájszögletébe és a nyaka rőt színű csonkjára. A valaha csinos arcvonások alig voltak felismerhetők, de Crixus volt az, nem férhetett hozzá kétség. Az orrán lévő hatalmas heg elegendő bizonyíték volt. Maga Spartacus ejtette a gallon a sebet. Elkerülhetetlen volt, hogy megverekedjenek, attól fogva, hogy először megpillantották és ellenszenvesnek találták egymást. De azért mégiscsak sajnálta, hogy holtan látja. Miután alulmaradt vele szemben, a gall a híveivel együtt csatlakozott hozzá. Nagy részük volt abban, hogy meg tudtak szökni a ludusból. Crixus veszedelmes és erőszakos harcos volt, megkérdőjelezte Spartacus

vezetését, miközben szakadatlanul igyekezett magának megszerezni Castus és Gannicus támogatását. Crixus végül a Thuriinál vívott csatát követően vált ki a főseregből, miután legyőzték Publius Varinius praetort. Húsz-harmincezer ember tartott vele. Spartacus hallott arról, hogy Közép-Itáliában járnak, de semmilyen kapcsolata nem volt velük. Mostanáig. Ez a szörnyű trófea nem sok jót jelentett azoknak az embereknek a sorsára vonatkozóan, akik Crixust követték, de Spartacus uralkodott magán.

– Nem szolgált rá, hogy így bánjatok vele.

– Nem-e? Crixus – Baculus elmosolyodott Spartacus embereinek reakciói láttán –, igen, ő az, nem volt más, csak egy gyilkos rabszolga, aki derék római katonákat csonkított meg minden különösebb ok nélkül. Rászolgált mindenre, ami történt vele, és még többre is.

Spartacusnak eszébe jutott, hogy Crixus több mint húsz legionárius kezét vágatta le Thuriinál. Visszataszítónak tartotta a gall cselekedetét, de nem lepődött meg rajta. *A rómaiak nem szoktak elfelejteni és megbocsátani egy ilyen dolgot.*

– A holttestével műveltétek ezt. Crixust soha nem fogtátok volna el élve – kiáltotta. Hajlott rá, hogy ott helyben megölje Baculust, és ne engedje neki átadni a mondandóját, de Baculus követ volt, és ráadásul bátor. Volt mersze odalovagolni az ellenségéhez, egyedül és fegyvertelenül.

– Crixus azzal a tudattal ment Hádészhoz, hogy az őt követő söpredéknek több mint kétharmada meghalt vele együtt. Hallotok engem, rohadékok? Crixus halott! Halott! Akárcsak több mint tizenötezer a katonái közül! Minden tizediknek, akit foglyuk ejtettünk, levágtuk a jobb kezét.

Ne legyen kétségetek afelől, hogy a kettő közül az egyik sors itt ma mindannyiótoknak kijut!

Miután Crixus nevét meghallotta, Carbo süket lett Baculus fenyegetőzésének hátralévő részére. Egyszerűen bezárult körülötte a világ. *Crixus halott? Hála legyen Jupiternek! Hála legyen Dionüszosznak!* Erről szóltak az imái, amelyekről azt hitte, soha nem fognak meghallgatásra találni. Néhány hónappal korábban, Forum Annii feldúlásakor Crixus és két cimborája megerőszakolták Ghlorist, Carbo asszonyát. Spartacus segített megmenteni, de Ghloris néhány órával később belehalt a sérüléseibe. Carbo a gyász hevében eltökélte, hogy megöli Crixust, azonban Spartacus megeskette, hogy nem teszi. A gall akkor még a rabszolgasereg egy létfontosságú részének vezére volt. Carbo vonakodva tett eleget a kívánságnak.

Amikor azonban Crixus bejelentette, hogy távozik, ő pedig ennélfogva felszabadult az ígérete alól, Carbo nem csinált semmit, hiszen a gall apró cafatokra szaggatta volna. Azóta azt mondogatta magának, hogy Ghloris azt akarná, hogy éljen, de Crixus rothadó fejére pillantva tudta, hogy egyszerűen csak félt a haláltól. Az elégedettség azonban, amelyet most érzett, elnyomta minden aggályát azzal kapcsolatban, hogy a küszöbönálló csatában esetleg megölhetik. *Azzal a tudattal halt meg a rohadék, hogy elbukott – és ez az, ami számít.*

Spartacusnak nem kellett odanéznie, tudta, milyen kétségbeesést váltott ki embereiből Crixus feje és Baculus szavai. Felemelte a sicáját, és a tribunus felé mozdult.

– Kotródj innen! Mondd meg Gelliusnak, hogy el fogom kapni! És téged is!

– Készen állunk. Akárcsak a légióink – válaszolta Baculus kemény hangon. Tölcsért formált a szája előtt a

kezéből. – Az embereim ki vannak éhezve a harcra. Ezrével fognak leméászárolni benneteket, rabszolgák!

Spartacus feléje lendült, és nagyot sózott Baculus csődörének farára a kardja lapjával. Az állat olyan hirtelen ugrott előre, hogy a tribunus kis híján leesett a nyeregből. Szitkozódva rántotta hátra a kantárt, és sikerült ismét úrrá lennie a hátason. Spartacus feléje döfött a sicájával. Baculus metsző tekintettel meredt rá, majd a saját vonalai felé fordította a lovát.

– Tekintsd szerencsédnek, hogy tiszteletben tartom, hogy követ vagy! – kiáltotta Spartacus.

Baculus merev háttal, szótlanul ellovagolt. Nem nézett hátra.

Spartacus utánaköpött *Remélem, nem mind olyan bátor, mint ő.* Nem törődött többé Baculusszal, hanem a saját emberei felé fordult. Félelem ült ki sokak arcára. A többség kevésbé tűnt magabiztosnak. Nyugtalan csend lépett az acsarkodó ordítozás és fegyvercsörgetés helyébe. Olyan hangulatváltozás volt ez, amelynek csatavesztés lehet a következménye. Spartacus látott már ilyet. *Gyorsan kell cselekednem.* Lehajolt, felemelte Crixus levágott fejét, és meglengette a katonái felé.

– Mindannyian tudjátok, hogy Crixus meg én nem jöttünk ki jól.

– Az enyhe kifejezés – kiáltotta Pulcher.

Ez nevetést keltett. *Helyes,* gondolta Spartacus, majd folytatta.

– Habár nem voltunk a legjobb barátok, tiszteltem Crixus bátorságát és vezéri rátermettségét. Tiszteltem az embereket, akik úgy döntöttek, hogy őt követik. Feldühít engem ez a látvány és a tudat, hogy mi történt a baj társainkkal. Nagyon feldühít.

Morajló, artikulálatlan kiáltozás fogadta a szavait.

– Akartok bosszút állni Crixusért? A halott bajtársainkért?

– Igen! Bosszút állunk! Bosszút állunk!

Spartacus húsz szívdobbanásnyi ideig engedte, hogy haragosan ordítozzanak. Örült, hogy visszatért a bátorságuk, és ekkor teljes erővel belefújt a sípjába. A hang nem hallatszott nagyon messzire, de a jól kiképzett kürtösök figyeltek rá. A hangszereikből felharsanó tülkölés hirtelen véget vetett a kiáltozásnak.

Spartacus visszalökte Crixus fejét és kezét a zsákba. Ha otthagyja a maradványokat, ahol vannak, soha nem fogja megtalálni őket. Crixus, legalábbis ezek a részei tisztességes temetést érdemelnek. A derékövéhez kötözte a súlyos zsákot, és kérte a Nagy Lovast, hogy az ne hátráltassa őt az elkövetkező harcban. Azzal ismét elfoglalta a helyét az első sorban. Aventianus komoran mosolyogva nyújtotta feléje a scutumját és a pilumját. Carbo és az általa a táborukba hívott római veterán, Navio egy biccentéssel jelezték, hogy készen állnak. Taxacis, a két szkíta egyike, akik kéretlenül Spartacus testőreivé váltak, hangtalan vigyorral elővillantotta a fogait.

– Előre! – kiáltotta Spartacus. – Maradjatok egy vonalban a bajtársaitokkal! Tartsátok a sorok közötti távolságokat!

Egyszerre mozdulva nyomultak előre, sokezernyi láb taposta le a frissen sarjadt tavaszi füvet. A szárnyakon Spartacus lovasai kurjongattak harsányan, lépésből ügetésre ösztökélve a hátasaikat. Megszólaltak a rómaiak bucinái. A legionáriusok megkezdték az előrenyomulást.

– Nyugalom, fiúk! Dárdákat készenlétbe! Harminclépésnyiről dobjuk el őket, nem messzebbről!

Spartacus gyomra a régi, ismerős módon összeszorult. Az érzelmeknek ugyanezt az elegyét érezte minden

ütközetben, amelyben valaha is részt vett. A kígyózó félelmet, hogy nem fog életben maradni. A lelkesítő izgalmat, melyet az keltett, hogy vállvetve masírozik a bajtársaival. Büszkeséget, hogy a baj társai olyan emberek, akik egy pillanat alatt meghalnának érte – ahogyan ő is értük. Köszönetet mondott a Nagy Lovasnak az újabb lehetőségért, hogy Róma katonáit pusztíthatja, akik többször is Trákiába jöttek, ahol a törzsek többségét legyőzték, számtalan falut tettek pusztasággá, és ezrével gyilkolták le a honfitársait.

Mielőtt elárulták és eladták rabszolgának, Spartacus úgy tervezte, hogy egyesíti a trákok széthúzó csoportjait, majd egyszer s mindenkorra elűzi a rómaiakat. A ludusban az efféle gondolatok merő képzelgésnek minősültek, ám az élet megváltozott aznap, amikor hetvenkét társával együtt kitört, és visszanyerte a szabadságát. Szíve kalapált a várakozástól. Bebizonyította, hogy jószerével bármi lehetséges. Miután legyőzik Gellius katonáit, megnyílik az út az Alpok felé.

Szemügyre vette a közelgő legionáriusok vonalát: már az egyes arcokat is ki tudta venni.

– Ötven lépés. Ne dobjatok még! Várjátok meg a parancsomat!

A római sorokból felröppent néhány dárda, majd többtucatnyi követte. Hallani lehetett a centuriók dühödt kiáltozását, amint ráparancsoltak a katonáikra, hogy hagyják abba a dobálást, miközben a pilumok ártalmatlanul csapódtak be a földbe a két sereg között. Spartacus felnevetett. Az ő emberei közül csak egy maroknyi dobta el válaszul a saját dárdáját.

– Látjátok ezt? Idegesek a római kutyák!

A katonái vidáman rikoltoztak. Dongott a föld a lábak alatt.

Verejték csorgott le Carbo homlokán, bele a szemébe. Pislogott, hogy megszabaduljon tőle, majd egyenesen a vele szemben lévő legionáriusra meredt. A katona fiatal volt – tulajdonképpen hozzá hasonló korú –, és sima bőrű arcán zabolátlan félelem tükröződött. Carbo megkeményítette a szívét. *Ő választotta a maga oldalát. Én meg az enyémet. Az istenek majd eldöntik, melyikünk maradjon életben.* Carbo igazított a jobb kezében lévő dárdán, hogy eltalálja a súlypontját. Célba vette a legionáriust.

– Negyven lépés – kiáltotta Spartacus. – Csak nyugodtan!

Kiválasztotta a célpontját, a rómaiak első sorában lévő legközelebbi centuriót. Ha valami szerencse folytán sikerülne ledöntenie, az ellenállás ezen a szakaszon meginogna, sőt esetleg össze is omlana. Spartacus a homlokát ráncolta. Miért nem dobták még el a legionáriusok a pilumjaikat? *Gellius bizonyára arra utasította a katonáit, hogy ne cselekedjenek az utolsó pillanatig. Kockázatos taktika.*

– Harmincöt lépés.

Spartacus növekvő izgalommal számolta az utolsó öt lépést, majd elkiáltotta magát:

– Első három sor hajíts!

Hátralendítette a jobb karját, és az ég felé dobta a dárdáját. Pilumok százai csatlakoztak hozzá. A római tisztek az embereikre ordítottak, megparancsolva, hogy emeljék fel pajzsaikat. Spartacus elégedetten húzta mosolyra a száját, miközben figyelte őket. Lassúak. Túlságosan lassúak. Az emberei dárdái becsapódtak, tucatszám téve használhatatlanná a scutumokat, de mélyen a húsába is fúródva azoknak a legionáriusoknak, akik nem teljesítették elég gyorsan a parancsot. Ritkán

sikerült dárdazápor ilyen hatékonyan. *Használd ki a lehetőséget!*

– Dobjátok a második pilumotokat! – kiáltotta, és abban a pillanatban, ahogy felröppentek a dárdák, hozzátette: – Első három sor fél térdre!

Jobbra, majd balra pillantott, és elégedetten látta, hogy a legközelebbi tisztek utánozzák a parancsát. A kürtösök gyorsan továbbították az utasítást.

– Négyes, ötös és hatos sor, dárdákat készenlétbe! A parancsomra hajíts!

Harmadízben röppent fel alacsonyan görbülő ívben a pilumok tömege. Nem látta, hogy a rómaiak akár csak egyetlen dárdát is elhajítottak volna válaszképpen. A legionáriusoknál szemmel látható volt a fejetlenség. A lovasai egy kis szerencsével szétzilálják a szárnyakat. Miközben remény töltötte el, negyedjére is parancsot adott a dárdavetésre.

– Talpra! Elő a kardokkal! Zárt alakzat!

Az első sorban lévő emberei úgy mozdultak, hogy egymásnak vessék a vállukat. Egyetlen csattanással egymáshoz zárták a pajzsaikat, miközben a következő sorokban, közvetlenül mögöttük lévő bajtársaik a scutumjaikat használva erősítették a vonalat.

Abban a pillanatban, ahogy elkészültek, Spartacus parancsot adott:

– Roham!

Ordítozó tömegként iramodtak a rómaiak irányába. Azok eldobtak feléjük egy-egy dárdát, de összehangolt válaszra nem került sor. Spartacus látta, ahogy a pilumja mellkason találja a centuriót, és hátrataszítja, neki a mögötte álló ember pajzsának. Fogalma sem volt róla, hová érkezett a második dárdája, de ez nem is érdekelte. Csak az számított, hogy olyan keményen rontsanak a

rómaiaknak, amennyire lehetséges. Elmosódott a világ, miközben az utolsó néhány lépést megtették. Spartacus érezte, hogy az idő elveszti a jelentését. Szorosan igazodott a kétoldalt mellette lévőkhöz, igyekezett szilárdan megvetni a lábát. A lehető leggyorsabban megölte vagy harcképtelenné tette az ellenfeleit. A Crixus fejét és kezét tartalmazó zsák miatt időnként majdnem elveszítette az egyensúlyát, de rövidesen megtanult így mozgni. A terhe szította a haragját, a Róma iránti gyűlöletét. *Bosszút kell állni Crixusért és az embereiért.*

Spartacus harcolt tovább. Öklelt a pajzsával, figyelte, amint az ellenfele reflexszerűen hátrakapja a fejét. Torkon szúrta. Felrántotta a pajzsát, hogy kivédje a spriccelő vérsugarat. Jobbra és balra pillantott, ellenőrizendő, hogy a bajtársai rendben vannak-e. Új célpontot keresett. Keresztüldöfte a hasát. Nézte, ahogy kínlódva összeroskad. Nekifeszítette a scutumját. Visszahúzta a kardját. Átlépte a sikoltozó halmot, amely valaha egy ember volt. Eszelős módjára ordított. Kivédte a pajzsával egy legionárius dühödt vágását. Átsiklatta a pengéjét a másik scutumjának pereme fölött, egyenesen szájon találva az illetőt. Hallotta a kurta, fuldokló kiáltást. Érezte, amint a penge elakadt a római nyakcsigolyáiban. Látta, amint a fény kilobbanó gyertyalánghoz hasonlatosan eltűnik a szeméből. Nyomult tovább előre. Végzett egy újabb katonával. Rátiport a holttestére. Kereste a következő ellenséget, akit megölhet. Aztán a következőt.

Így ment ez sokáig. Egyszer csak nem volt több legionárius, aki szembeszállt volna vele.

Spartacus összevonta a szemöldökét. Vérszomja még közel sem elégült ki. Ráébredt, hogy valaki kiabál a fülébe. Szórakozottan feléje fordította a fejét, és Tacaxis szétlapított orrát ismerte fel.

– Mi van?

– Rómaiak… futnak.

Kezdett oszlani a Spartacus látását elhomályosító vörös köd.

– Futnak?

– Igen. Nézd!

Gallius arcvonalának középső része teljesen összeroppant, és menekülőre fogta. Spartacus körül legionáriusok százai hevertek holtan, haldokolva vagy sebesülten, a fájdalomtól jajgatva. Eldobált fegyverek és pajzsok borították a környéket. A consul eltűnt. Néhol azonban az emberei kicsiny csoportokban folytatták a harcot. Gyakran egy alakulatjelvényt védtek, de erőfeszítéseik nem sokat értek Spartacus embereinek üvöltő hordái ellen, melyek bekerítették őket. A két szárnyon még kitartottak a legionáriusok, Spartacus azonban látta, hogy ez már nem sokáig lesz így. Lovasai máris feltűntek a rómaiak mögött, ami azt jelentette, hogy elkergették az ellenséges lovasságot. Gellius seregének két szárnya nem lesz képes dacolni egy hátulról érkező rohammal. Nincs a világon olyan sereg, amely erre képes lenne.

– Győztünk – jelentette ki lassan Spartacus. – Megint.

– Hála neked! – Taxacis hátba vágta. Spartacus látta a szemében az elfogódottságot. – Te nem csak… jó hadvezér. Remek harcos… is. Rómaiaik gondolták…. egy démon jött el. – Vigyorogva a magasba emelte az öklét. – Spar-ta-cus!

Hallótávolságon belül mindenki csatlakozott hozzá.

– Spar-ta-cus! Spar-ta-cus! Spar-ta-cus!

Spartacus eufóriája kissé alábbhagyott, amikor eszébe jutottak mindazok, akik meghaltak azért, hogy ő eljusson idáig. Szeuthész és Getasz, trák bajtársai. Oenomaus, a karizmatikus germán vezér, aki elsőként állt melléje,

amikor ő előrukkolt az ötlettel, hogy szökjenek meg a ludusból. Emberek százai, akiknek még csak a nevét sem tudta. *Mindig tisztelettel fogok gondolni rátok.* Lepillantott a derekán függő zsákra. *Még rád is.*

– Nem szabad megfeledkeznünk Crixusról, és a követőiről, akik meghaltak!

– Crixus volt… szemét – dörmögte Taxacis. – De volt… bátor szemét.

– Úgy van – értett egyet Spartacus. A legionáriusok legközelebbi csoportjára pillantott, akik eldobták a fegyvereiket, és próbálták megadni magukat. Keveseknek sikerült. Általában nem törődött volna ezekkel, de most hirtelen ötlete támadt. – Kíméljétek meg az életüket! Gyűjtsetek össze mindenkit, aki meg akarja adni magát, és hozzátok őket a táborunkba!

Taxacis zavarodott pillantást vetett rá.

– Majd később megérted.

Nem bocsátkozott magyarázatba. Az ötlete még nem volt kész.

Ariadné folyamatosan talált magának elfoglaltságot azóta, hogy Spartacus aznap reggel kivezette a táborból a seregét. Először feláldozott Dionüszosznak egy kakast, és ígéretet tett egy szép bikára is, ha a férje épségben – és győztesen – tér vissza az ütközetből. Egyáltalán nem próbálkozott abba a révületszerű állapotba kerülni, amelyben olykor sikerült szót váltania Dionüszosszal. A papnőként leélt évek során megtanulta, hogy soha ne számítson látomásra, amikor igazán fontos lenne. Az isten, akinek híve volt, még a társistenségeknél is szeszélyesebben viselkedett. Ariadné részéről az volt a legokosabb, hogy miután előadja neki a kéréseit, más dolgoknak szenteli a figyelmét.

Az ütközet megtekintésére semmilyen mód nem volt. Spartacus megtiltotta, és Atheas, a másik szkíta jelenléte folytán bármiféle engedetlenségi kísérlet gyorsan kudarcot vallott volna. De hát Ariadné mégsem várakozhatott csak úgy, aggodalmaskodva és siránkozva, mint néhány másik asszony tette. *Várandós vagyok ugyan, de ez nem jelenti azt, hogy nem lehet hasznomat venni.* Azzal, hogy elfoglalta magát, elterelte a figyelmét a kürtök hangjáról, melyet időnként a messzeségből hozott a szél.

Még csak négy hónap telt el a terhességéből. Ariadnénak ez idáig sikerült lepleznie gömbölyödő hasát és megduzzadt mellét azzal, hogy bővebb ruhákat viselt, és magányosan fürdött. Ám a pillantásokból, melyeket az utóbbi időben feléje vetettek, tudta, hogy hamarosan híre megy: gyermeket vár Spartacustól. Hacsak csillogó fekete haja és bőre sugárzó hamvassága, melyet a terhességének köszönhetett, nem árulta el máris. Akadtak más jelek is. Észrevette a bronztükrében, hogy szív alakú arca lágyabb vonású és vonzóbb lett. *Élvezd ki, amíg tart!*

Örömteli izgalom áradt szét benne, ha elképzelte magát karján egy erős gyermekkel, amint a férje mosolyogva nézi őket. De azonnal ismerős rettegés követte ezt a képet. Mi van, ha tévesen értelmezi Spartacus álmát? Mi van, ha Spartacusnak az a sorsa, hogy a rómaiak ellen vívott csatában haljon meg? Akár ma? *Félre az ilyen gondolatokkal! Győzni fog. Még ezen a nyáron át fogunk kelni az Alpokon. Mindenestül magunk mögött hagyjuk Itáliát.* Ettől a gondolattól jobban érezte magát. Nem sok törzsnek lesz mersze Spartacus seregének útját állni, és el fognak jutni Trákiába. *Alig várom, hogy meglássam Kotüsz arcát,* gondolta bosszúra szomjasan. *Megfizet majd azért, amit velünk művelt. Akárcsak Pollész, a király vitéze.*

– Elég az ábrándozásból – mondta magának Ariadné hangosan. – Ne kísértsd a végzetet!

Atheas, aki kötszereket rakosgatott kupacba, felpillantott.

– Tessék?

Ha az istenek úgy akarják, valóra válnak a reményeim. Ariadné hangtalanul számolta a lábánál feltornyozott tépéstekercseket. Arra szánták őket, hogy bekötözzék velük a rettenetes sebeket, amelyeket hamarosan ellátnak majd.

– Ötszáz. Közel sem elég.

Pillantása a lepedőkből, tunikákból és egyéb ruhadarabokból különböző méretű darabokat készítő asszonyokra siklott. Megkönnyebbülésére még mindig jókora halomban hevertek a lábuknál a ruhák.

– Gyorsabban! Lehet, hogy nagy szükségünk lesz mindre.

Nem lepődött meg, amikor az asszonyok leszegték a fejüket, elcsendesedtek, és csak ritkán, súgva váltottak szót. Spartacus feleségeként eleve tisztelet övezte, de az, hogy Dionüszosz papnője volt, majdhogynem az övéhez hasonló rangot biztosított neki. A rabszolgák különösen nagy becsben tartották az istent. *Nekem is részem van abban, hogy Spartacusnak ilyen sok a követője,* gondolta Ariadné büszkén. *Maradjon így sokáig!*

Elhessegetett minden gondolatot, ami nem függött össze a sebesültek fogadására való készülődéssel, és elindult, hogy szemügyre vegye az ispotálynak szánt területet, mely a tábornak a csatatérhez legközelebbi peremén feküdt. Ellenőrizte, hogy az orvosok és a hordágyak készen állnak-e, hogy a sebesültek részére van-e bőségesen elegendő bor, és úgy rendelkezett, hogy állítsanak fel még ötven ágyat. Az egész dolog közel sem tartott annyi ideig, mint szerette

volna. Amikor végzett, még hevesebben tört rá az aggodalom. A napra pillantott, mely delelőre ért.

– Négy órája oda vannak.

– Az nem… hosszú idő – jelentette ki Atheas, de hiába törekedett rá, hogy a hangja biztatón csengjen.

Ariadné felnyögött.

– Egy örökkévalóságnak tűnik ez.

– Csata tarthat… egész… napon át.

Ariadné törte a fejét, hogy mit csináljon, milyen tennivalóval foglalja el magát, hogy addig se gyötörje a Spartacus és az emberei számára legrosszabb végkifejlet gondolata.

Hirtelen összerezzent. Kürt harsant a közelben, nem messzebb, mint negyedmérföldnyire. Félelem áradt szét az ereiben.

– Ezek a…

– Rómaiak? – fejezte be Atheas a kérdést.

– Igen.

– Nem… tudom biztosan. – Atheas félrehajtotta a fejét, és fülelt.

A kürtszó már kissé közelebbről hallatszott, így Ariadné elkülöníthette egymástól a szabálytalanul harsanó, félrecsúszó hangokat. *Győztek! Add, hogy Spartacus éljen, Dionüszosz! Kérlek!* Nem szaladt a visszatérő katonák elé, ahogyan a Lentulus elleni ütközet után tette. Amennyire csak telt tőle, nyugodtan sétált az ösvény elejéhez, amelyet Spartacus és az emberei használtak reggel. Atheas árnyék módjára haladt a nyomában. Kettejüket követte jószerével minden asszony. A férfinép épségben való visszatéréséért szóló hangos fohászok töltötték meg a levegőt.

Ariadné csak annyiban engedett belső felindultságának, hogy kezét láthatatlanul ökölbe szorította az oldala

mellett. Atheas tetovált arca, mint mindig, szenvtelen maradt.

Amikor megpillantotta a kanyarulatban feltűnő katonákat és közöttük Spartacust, Ariadné térde kis híján összecsuklott a megkönnyebbüléstől. Örült, hogy Atheas szorítja a karját, amíg vissza nem nyeri az erejét.

– Megint megcsinálták.

– Spartacus… nagy hadvezér.

Ariadné hagyta, hogy az asszonyok az embereikhez fussanak, és várta, hogy Spartacus odaérjen hozzá. Taxacis, aki Spartacus mellett volt, vidáman kiáltott Atheasnak. Carbo odabiccentett Ariadnénak, aki annyira boldog volt, hogy majdnem elfelejtette viszonozni.

Spartacus emberei anélkül, hogy utasítást kaptak volna erre, elhátráltak Ariadnétól, hogy a vezérük és asszonya többé-kevésbé kettesben lehessen. Ahogy távolodtak, Spartacus nevét skandálták, és Ariadné látta a szemükben a vezetőjük iránti szenvedélyes szeretetet. Spartacus a hóna alatt tartotta a sisakját, és akárcsak az embereit, fejétől a lábujjáig megszáradt vér borította. *Ezzel egy legyőzhetetlen ember benyomását kelti,* gondolta Ariadné. A csata őrületében nem csupán megölte az ellenségeit, de győzelemre vezette az embereit, és életben maradt. Az arcát borító karmazsinszínű vérfoltok között változatlanul szürkén csillogott a szeme. De olyan heves harag lobogott benne, ami visszatartotta Ariadnét attól, hogy megtegye, amit szeretett volna, vagyis hogy a karjába vesse magát.

– Győztetek.

– Igen, hála a Lovasnak! A dárdazáporaink készületlenül érték őket, és nem tudtak magukhoz térni az első rohamunk után. A derékhaduk összeroppant. A lovasságunk elsöpörte a lovasaikat, és aztán a szárnyaik hátába került. Levertük őket.

– Mégsem látszol különösebben boldognak. Gellius elmenekült?

– Természetesen. Elinalt, ahogy patkány menekül a süllyedő hajóról. – A derekáról lógó zsákra csapott. – Erről van szó, meg arról, amit ez jelent.

Ariadné orrát megcsapta az oszló hús bűze, és felkavarodott tőle a gyomra.

– Mi ez?

– Mindaz, ami Crixusból megmaradt. A feje és a jobb keze.

Iszonyat lett úrrá Ariadnén.

– Hogyan…?

– A csata előtt egy tribunus, egy tetves kutya odalovagolt hozzám, és ledobta elém. Gellius rá akart ijeszteni az embereinkre, és sikerült is neki. De felráztam őket. Feltüzeltem a haragjukat. Bosszút kínáltam nekik mindazokért, akik elestek.

– Sokan voltak?

– Úgy néz ki, hogy Crixus seregének több mint a fele. Nagyon sok élet veszett oda szükségtelenül.

Ariadné egyszerűen csak örömöt érzett, hogy Spartacus él.

– A saját elhatározásukból távoztak.

Spartacus mintha nem hallotta volna.

– Az a szándékom, hogy ma este temetési szertartást rendezek az emlékükre. Lesz egy hatalmas tűz, és annak a fényénél fogjuk végignézni a saját munusunkat. – Látta Ariadné kérdő tekintetét. – Csakhogy a résztvevők nem rabszolgák vagy gladiátorok lesznek. Hanem szabad emberek. Római polgárok. Azt hiszem, Crixusnak tetszene a dolog. A katonáimnak bizonyosan tetszeni fog. Egy ilyen nagyszabású áldozatbemutatás kedvére lesz a Lovas

istennek és Dionüszosznak. Biztosítja majd, hogy az utunk északra nyitva maradjon.

– Életre-halálra fognak harcolni?

– Igen! Úgy gondoltam, négyszáz szép szám lesz. Megküzdhetnek egymással párokban. Az a kétszáz, aki az első viadalt túléli, egymással kerül majd szembe, aztán a maradék száz és így tovább, amíg csak egyetlen ember marad állva. Ő elviheti a hírt Rómába.

Ariadné megdöbbent kissé. Soha nem látta Spartacust ennyire könyörtelennek.

– Biztos, hogy ezt akarod?

– Soha semmiben nem voltam biztosabb. Ebből majd megtudják Rómában azok a kutyák, hogy mi, rabszolgák azt tehetünk, amit akarunk. Hogy minden szempontból egyenrangúak vagyunk velük.

– Nem ezt fogják gondolni. Csak azt gondolják majd, hogy vademberek vagyunk.

– Gondoljanak azt, amit akarnak! – válaszolta élesen Spartacus.

A harci dühe helyébe hideg, könyörtelen indulat lépett. Időnként úrrá lett rajta ez az érzés. Amikor a fivére, Maron gyötrelmes kínok közepette meghalt. Amikor Getasz, az egyik legrégebbi barátja belerohant helyette a pengébe. És legutóbb közvetlenül a Lentulus consul ellen vívott csata előtt. Spartacus mély lélegzetet véve ízlelgette jeges haragját. Abban a pillanatban minden létező rómait legyilkolt volna. *Ez az egyetlen módja, hogy megtanuljanak tisztelni engem. Ha félnek tőlem. A munus csak a kezdet lesz.*

– A megaláztatás fel fogja bőszíteni a rómaiakat. Összeszedik a légióikat, és megint utánad jönnek.

– Bottal üthetik majd a nyomunkat.

Hála az összes isteneknek! Ariadné aggódott, hogy ez a legutóbbi győzelem esetleg megváltoztatta Spartacus döntését Itália elhagyására vonatkozóan. *Ha szerencsénk lesz, a fiam Galliában, sőt talán Illíriában fog megszületni.* Kétségbeesetten kapaszkodott ebbe a reménybe.

Második fejezet

Mire leszállt a sötétség, Spartacus utasításait végrehajtották. Hulladék fát, zsákmányolt római szekereket és szükségtelen eszközöket felhasználva hatalmas tüzet gyújtottak a sereg táborának peremén. A lángok magasan lobogtak az éjszakai égbolt alatt. Gellius elhagyott táborából több tucat bárányt és marhát hoztak el: leölték és feldarabolták őket. Amforák nyakát törték le, hogy könnyen hozzáférjenek a bennük lévő borhoz. Dárdák szolgáltak nyársak gyanánt, amelyeken véres húsdarabok sültek a tűz fölött. Az emberek ittak, nevettek, és áldomást mondtak egymásra. Egyesek dobok, sípok és lantok hangjára táncoltak részegen. Az ünneplés ideje volt ez. Átvészeltek egy újabb ütközetet, megverték a második római consult, és megfutamították a hadseregét. Spartacus katonái úgy érezték magukat, mintha a legendák hódító hősei lennének, vezérük pedig mindannyiuk közül a legnagyobb volt. Folyvást a nevét harsogták, újra meg újra. Valahányszor meglátták, itallal kínálták, hátba veregették, és biztosították sírig tartó hűségükről.

A szóbeszédet Carbo is hallotta. Nem hitte el egészen. Nyugtalanul állt Navio, e zömök, kiugró járomcsontú férfiú mellett, akinek felemás színű szeme volt. *Különös,* gondolta az egykori rabszolgák ezreit bámulva. *A bajtársaim, mégis egy másik rómaival álldogálok.* Az emberek között mindenféle termetű és testalkatú akadt. Kemény arcvonású gladiátorok, inas pásztorok és

napbarnította gulyások. Hosszú hajú gallok, tagbaszakadt germánok és tetovált trákok. Továbbra is náluk voltak a fegyvereik, amelyeken még látszott a Gellius serege ellen vívott csatában rájuk került vér. A római páncélingeket és mellvérteket viselő, egyszerű tunikába öltözött vagy akár mezítelen felsőtestű férfiak félelmetes látványt nyújtottak.

– Tényleg meg fogja csinálni?

– Biztos lehetsz benne.

– Ez barbár dolog.

Navio ravaszkás pillantást vetett Carbóra.

– Kegyetlenség ide vagy oda, Spartacusnak és az embereinek ez egyszerűen igazságszolgáltatás.

– Muszáj neki ilyen sokat feláldoznia?

– Az elhunytak emlékére rendezett munusokon szokványos gyakorlat, hogy gladiátorok tucatjai vívnak egymással. Tudod, hogy így van. Ma este Spartacus bajtársai ezreiről emlékezik meg. Nem csoda, hogy ilyen számban válogatott ki legionáriusokat.

– Téged nem zavar? – kérdezte Carbo, fejével a közelben egymáshoz kötözött négyszáz fogoly felé intve. Három oldalról Spartacus emberei vették körbe őket kivont karddal. A negyedik oldalon lévő terület szélén a tűz lobogott. Itt gladiusok hevertek egy nagy kupacban.

– Ezek a mi honfitársaink.

– Akik ellen ma harcoltál. Akiket megöltél.

– Az más volt. Csata volt. Ez…

– Én gyűlölök mindent, amit a Köztársaság képvisel, emlékszel? – szakította félbe Navio.

– Apám és öcsém olyan emberek ellen harcolva estek el, mint azok ott. Ami engem illet, felőlem mind mehetnek Hádészhoz.

Carbót elnémította társa ingerültsége. Navio és a családja Quintus Sertoriusnak, Marius egyik hívének a

seregét erősítették. Marius halála után a Szenátus proscribálta Sertoriust. A hitszegést követően Navio évekig harcolt Sertorius oldalán a Szenátus ellen, ám Ibériában végül elpártolt tőlük a hadiszerencse. Csakhogy egy dolog az, ha csatában csap össze az ember a saját fajtájával, ahol vagy ő öl, vagy őt ölik meg. És teljesen más hadifoglyokat arra kényszeríteni, hogy életre-halálra vívjanak egymás ellen. Carbo visszataszítónak találta a gondolatot. Eltökélte, hogy beszél Spartacussal.

Nem telt sok időbe, hogy a vezérük megjelenjen Ariadné, Castus és Gannicus társaságában. Mögötte harcosok lépdeltek négy ezüstsassal és számos cohorsjelvénnyel. Még fascesból, a magisztrátusok testőrei által hordozott és a római igazságszolgáltatást jelképező vesszőnyalábokból is akadt jó néhány köteg. Hatalmas üdvrivalgás támadt, amikor a trák a felhalmozott fegyverek mellé lépett. Carbót indulatai ellenére áhítattal töltötte el a vezér és a harci trófeák látványa.

A foglyok ijedt tekintete szintén Spartacusra irányult. Tudták, hogy ki ő, még ha nem is ismerték. A trákot a Köztársaságban gazemberként emlegették, szörnyetegként, aki híján van minden erkölcsnek, és tagad minden társadalmi normát. Itt volt hát egy rövidre nyírt hajú, izmos karú alak, római mellvértben. Kardját a bajtársaik vére borította. Sok szempontból jelentéktelen, de mindene, a szenvtelen arckifejezéstől az ökölbe szorított kézig félelmet keltett és halállal fenyegetett.

– Spar-ta-cus! Spar-ta-eus! Spar-ta-cus! – kiabálták a rabszolgák.

Spartacus karját felemelve nyugtázta az emberei éljenzését. Castus savanyú pillantást vetett Gannicusra, aki viszonozta azt. Ezt senki nem vette észre. Nem törődve

Navióval, aki rákiáltott, hogy várjon, Carbo szapora léptekkel odasietett Spartacushoz.

– Válthatnánk pár szót?

– Most? – Spartacus hangja nyers volt és hideg.

– Igen.

– Fogd rövidre!

– Igaz, hogy ezeknek az embereknek életre-halálra kell vívniuk egymással, és csak egy maradhat életben?

– Igen.

– De úgy ám, a mindenit! – mondta Gannicus.

– Van valami bajod ezzel? – kérdezte Castus, kezét a kardja markolatán tartva.

– Ennél jobb sorsot érdemelnek.

– Csakugyan? Miért? – Spartacus hirtelen egészen közel hajolt Carbóhoz. – Így halnak meg a gladiátorok szerte Itáliában az év minden napján, a polgártársaid szórakoztatására. Azok az emberek nagyrészt, sőt többségükben semmilyen bűnt nem követtek el. Most csak annyi történik, hogy fordul a kocka.

Nehéz volt tagadni a logikáját, de Carbót továbbra is iszonyat töltötte el.

– Én…

– Elég! – szólt határozottan Spartacus, és Carbo lehajtotta a fejét.

Ha még egy szót szól, azzal kockáztatta volna a barátságot, amely a trákkal összefűzte, sőt talán kitette volna magát a veszélynek, hogy valamelyik gall rátámad. Szomorúan figyelte, ahogy Spartacus ismét felemeli a kezét.

– Nem azért hívtalak ide benneteket, hogy gratuláljak nektek ahhoz, amit ma a Gellius elleni csatában cselekedtetek. Mindannyian tudjátok, mennyire nagyra

becsülöm a bátorságotokat és a hűségeteket. – Várt, hogy a hívei kiujjongják magukat, majd így folytatta:

– Más okból vagyunk itt. Szomorú okból. Értesültünk arról, hogy Crixus és az emberei kétharmada meghalt. A Gellius ellen vívott elkeseredett csatában estek el a Garganus-hegynél, nagyjából egy hónappal ezelőtt.

Hatalmas sóhaj tört elő a katonákból. *Ők választották maguknak a sorsukat,* gondolta Carbo. *Azzal a szemét Crixusszal tartottak.*

– Crixusnak és az elesett embereinek éppúgy kegyelettel tartozunk, mint a saját halottainknak. Kérjétek az isteneket, hogy ne feledkezzenek meg róluk, és engedjék őket mind egy szálig belépni az Elíziumba! Mi lenne jobb módja ennek annál, mint hogy saját ünnepi munust rendezünk? – Miközben katonái felmordultak, Spartacus a gladiusok halmára mutatott. – Minden fogoly vegyen fel egy kardot! Álljatok párba egymással, és járjatok körbe a tűz körül, amíg nem szólok! A parancsomra páronként fogtok vívni életre-halálra. A túlélők egymással kerülnek szembe egészen addig, amíg csak egyetlen ember marad.

A Spartacus utasításait fogadó rivalgás elfojtotta a rómaiak döbbent kiáltozását. Tucatnyi ember mozgott közöttük, a béklyókat vagdosva, amelyekkel összekötötték őket. Egyik fogoly sem tett egy lépést sem. Spartacus intett a fejével az őröknek, hogy kezdjék bökdösni a kardjukkal a legionáriusokat. Nem egy szúrás nyomán vér fakadt. Jobb szórakozást a hajdani rabszolgák álmodni sem tudtak volna.

Még mindig egyetlen római sem mozdult, hogy gladiust vegyen fel.

Carbo furcsa büszkeséget érzett attól, amit látott. *Nem veszett ki belőlük minden bátorság.*

– Vegyetek magatokhoz fegyvert! – kiáltotta Spartacus. – Háromig számolok.

Egy haránttaréjos, centurióknak járó sisakot viselő tiszt tört magának utat a foglyok között, és előrelépett. Ezüstös haja és a mellkasán átvetett szíjon ékeskedő díszek jelezték a mögötte álló hosszú pályafutást és a bátorságát.

– És ha megtagadjuk?

– Egytől egyig keresztre feszítünk benneteket. – Spartacus felemelte a hangját, hogy mindenki hallja. – Itt, helyben, mindenki szeme láttára.

– Római polgárokat nem lehet…

A centurio bíborvörössé váló arccal elhallgatott, amikor ráébredt, hogy Spartacus körültekintően választotta meg a másik lehetőséget. Választhattak a nemtelen, mégis megváltó, kard általi halál és a legmegalázóbb végzet között, ami egy római számára elképzelhető volt. Gondolkodott egy pillanatig, majd felvett egy gladiust. Felegyenesedett, és Spartacusra meredt. Talán tíz lépés és fél tucat fegyveres férfi választotta el őket.

A trák elmosolyodott.

– Van egy harmadik választás is, ha amellett döntenétek. Bár én gyorsan véget vetnék az életednek, az embereimet illetően nem tudom ugyanezt garantálni.

– Csak egy kicsit férjek hozzá, és levágom a kezét, aztán megetetem vele – acsarkodott Castus. – És ez csak a kezdet lenne.

Mások is kiabáltak, hogy mit szeretnének tenni a centurióval és valamennyi bajtársával. Carbo igyekezett megkeményített szívvel viszonyulni a foglyok sorsához, ám nem ment neki. Ezek a katonák az ellenségei voltak, de nem érdemelték, hogy egymás legyilkolására kényszerítsék, még kevésbé, hogy halálra kínozzák őket. De nem szólhatott egy szót sem.

Spartacusnak erősen fogytán volt a türelme.

– Nos?

A tiszt lehorgasztotta a fejét, és visszalépett. A centurio meghunyászkodásának láttán még jobban megrémült legionáriusok szánalmasan kezdtek előresorjázni, hogy felvegyenek egy-egy kardot.

Spartacus fohászt intézett Dionüszoszhoz és a Nagy Lovashoz. *Legyen ezeknek a rómaiaknak a vére megfelelő ajándék mindkettőtöknek, ó, Hatalmasok! Biztosíttassék ezáltal gyors belépés Crixusnak és az embereinek a harcosok paradicsomába!* Ennyit mindenképpen megérdemel a gall. Hibái ellenére Crixus nagyszerű harcos volt.

Ariadné nem lelte örömét abban, ami láthatóan következett, de nem tagadhatta, hogy hatalmas felajánlás ez az isteneknek. Kevés akad közöttük, akit ne indítana meg egy ilyen ajándék. És ha ez segít abban, hogy örökre elhagyják Spartacusszal Itáliát, ő kész együtt élni ezzel.

Rövidesen felállt a tűz körül egymással szemben párosával kétszáz-kétszáz legionárius. Egyesek a centurióhoz hasonlóan büszkén, hátraszegett vállal, a többség azonban az isteneihez fohászkodott. Sőt némelyek sírtak.

Spartacus röviden méltatta Crixus érdemeit. Emlékezni fognak rá vezéri erényeiért, egyenes beszédéért és bátorságáért. Emlékezni fognak az embereire is kimagasló erőfeszítéseikért. Hatalmas üdvrivalgás fogadta a szavait. Ezután Spartacus a rómaiakhoz fordult.

– Ma a csatatéren megtanultátok, hogy közülünk mindenki egyenlő veletek vagy jobb nálatok. Most megtanuljátok ezt másképpen is. Mindannyian láttatok gladiátorokat vívni és meghalni halotti torok alkalmából. Valószínűleg soha nem gondoltatok bele, hogy azok az

emberek kényszerből csinálták, amit csináltak. Ma este van rá alkalmatok, mert mi, rabszolgák fogjuk nézni, ahogy ti teszitek ugyanezt. – Spartacus végigfuttatta pillantását a közelében lévő megrettent arcokon, és elidőzött a centurióén. – Tisztes halálnem ez, és sokkal méltóbb, mint a keresztre feszítés. Ezért tisztelgek előttetek. Haljatok meg szépen! – A magasba emelte a sicáját, és ott tartotta egy pillanatig, majd leejtette a karját. – Kezdjétek el!

Miközben a foglyok nekikészülődtek, hogy egymásnak rontsanak, a figyelő tömeg ordítozásban tört ki. Ugyanaz a vérszomjas hang volt ez, melyet Spartacus az arénában harcolva hallott. Azt kívánta, bárcsak négyszáz legionárius helyett a szenátorok csapnának össze egymással előtte.

Carbo nem akarta nézni a mészárlást, de mivel Spartacus mellett állt, kénytelen volt. Ha becsukja a szemét, a legjobb esetben is azt kockázatja, hogy nyámnyilasággal vádolják, a legrosszabban pedig, hogy gyávasággal. Rossz érzései dacára hamarosan azon kapta magát, hogy lekötik a történések. A fémnek csapódó fém csörömpölése, az erőlködők nyögései, az óhatatlanul felharsanó fájdalomkiáltások megbabonázón hatottak. A legionáriusok közül sokan a gyors halált választották, és engedték, hogy ellenfelük keresztüldöfje őket, vagy levágja a fejüket a nyakukról. Carbo nem volt meglepve. Minek próbálkozni egy összecsapás megnyerésével, amikor a győzelem egy újabb viadalt, majd továbbiakat jelent? Az lepte meg, hogy egyes foglyok milyen vehemenciával támadnak egymásra. Elég nagy volt bennük az élni akarás ahhoz, hogy habozás nélkül megöljék a bajtársukat. Vértől mocskosan, ziháló mellkassal álltak, várva, hogy a többi küzdelem véget érjen.

Carbo észrevette, hogy a centurio, aki megszólította Spartacust, a kétszáz győztes közé került. Talán jóindulatra valló arcvonásai miatt az apja, Jovianus jutott róla Carbo eszébe. Ez a gondolat a szívébe hasított. Több mint egy éve nem látta a családját, azóta, hogy megszökött otthonról. Az otthonukból, amely Crassus birtokába került, akinek az apja egy vagyonnal tartozott. Röviddel az ő távozása után Jovianus és Carbo anyja Rómába utaztak, hogy egy gazdag rokonuk könyörületéért esedezzenek. Carbót büszkesége nem engedte, hogy a szüleivel tartson. Amennyire ő tudta, a szülei akár halottak is lehetnek. *Ahogyan a centurio is az lesz hamarosan.*

Amikor a viadalok első köre véget ért, Spartacus utasította az embereit, hogy vonszolják félre a vesztesek holttestét.

– Mindenkinek, aki még lélegzik, elvágni a torkát! Rakjátok őket egy halomba amott! Ti, kutyák folytathatjátok közben!

Hatalmas ujjongás fogadta ezt a bejelentést. Carbót rosszullét környékezte. Örült, hogy Spartacus nem figyel rá.

Kisvártatva száz újabb holttest hevert a vértócsák közepén. Száz római maradt, köztük a centurio. A szám hamarosan ötvenre, majd huszonötre csökkent.

– Derekasan küzdesz – kiáltotta Spartacus a centuriónak. – Állj félre, amíg a maradék két tucat megvív egymással!

A tiszt merev arccal az utasításnak megfelelően cselekedett.

Az ötödik párviadalt győztesen befejező tizenkét ember kimerültnek látszott.

A következő kegyetlen összecsapást hat legionárius élte túl. Annyira fáradtak voltak, hogy alig tudták felemelni a gladiusukat, de nem kaptak időt pihenésre.

– Vívjatok tovább! – kiáltotta Spartacus.

Aki megingott, azt az őrök fenyegették és taszigálták.

Amikor három legionárius maradt, Spartacus rászólt a centurióra, hogy kapcsolódjon be ismét a küzdelembe. Mivel a tapasztalt tiszt három emberrel kevesebbel kényszerült vívni, nem volt meglepő, hogy könnyűszerrel elintézte az ellenfelét – és az sem, hogy az utolsó összecsapást szintén megnyerte. A centurio lehajtott fejjel állt az utolsó áldozata holtteste mellett, a szája hangtalanul mozgott, miközben imádkozott.

A rekedt ordítozás, mely a véres viadalokat kísérte, elhalt. Különös csend telepedett az összegyűlt sok ezer emberre. Carbo érezte, hogy libabőrös lesz. A sűrűsödő sötétségbe pillantott, és szinte várta, hogy megjelenjen Kharón, a révész vagy maga Hádész, az alvilág istene, magának követelve a halomnyi halott legionáriust.

– Mi a neved? – kérdezte Spartacus. A centurio felemelte a tekintetét, mely tele volt félelemmel.

– Gnaeus Servilius Caepio.

– Veterán vagy.

– Harminc esztendeje szolgálok. Mariusszal indultam az első hadjáratomra a teutonok és a kimberek ellen. Nem hinném, hogy ismered őket.

– Pedig ismerem. Sok éven át harcoltam Róma seregében. Valószínűleg minden hadjáratról hallottam a caudiumi-szorosbeli csata óta.

Caepio felvonta a szemöldökét.

– Mindenfelé híresztelik, hogy a légiókban szolgáltál. Szóbeszédnek vettem.

– Pedig igaz.

– Róma az ellenséged. Miért csináltad?

– Hogy eltanuljam a szokásaitokat, és megverhesselek benneteket. Ez idáig úgy fest, hogy rátermett tanítvány voltam.

Az emberei egyetértőn felordítottak. Ariadnét büszkeség töltötte el. Caepio mogorván mormogott valamit.

– Mit mondtál? – tudakolta Spartacus.

– Azt, hogy még nem kerültetek szembe az Asia Minor-i vagy az ibériai veterán légiókkal. Azok hamar elintéznének benneteket.

– Csakugyan? – Spartacust ismét méreg öntötte el, részben azért, mert a centurio szavaiban volt valamennyi igazság. A katonák között, akikkel szembesültek, sok volt az újonc.

– De még mennyire! – Caepio a földre köpött.

Spartacus emberei gúnyosan kiabáltak neki, és tucatszám rántották elő a fegyverüket.

– Állj! – förmedt rájuk Spartacus. Caepióra meredt. – A katonáim felkoncolnának.

– Kicsit sem lep meg. A söpredék nem szokta betartani az ígéreteit. – Caepio ledobta a kardját, és a levegőbe emelte a kezét. – Csináljanak, amit akarnak! Nem számít. Átkozott vagyok azért, amit ma este műveltem itt.

– Talán igen, talán nem. De mielőtt meghalnál, van számodra egy feladatom. Elviszel egy üzenetet az uraidnak a Szenátusba.

– Azt akarod, hogy vigyem hírét ennek az úgynevezett munusnak.

– Úgy van.

– Meg fogom tenni.

– Azt meghiszem – acsarkodott Castus.

– Nem a fenyegetéseitek miatt. Nem félek a haláltól – jelentette ki Caepio, és a hangjába visszatért a büszkeség.

– Azért vállalom, mert kötelességem tájékoztatni Rómát arról, milyen mélyre süllyedtetek ti, vademberek. A barbárságról, mellyel arra kényszerítettek engem meg a bajtársaimat, hogy egymásnak essünk.

Dühödt ordítozás fogadta a szavait.

– Nem vagyunk vademberek! – kiáltotta Gannicus. – Ami itt történt, nem különbözik attól, ahogy ti bántok a rabszolgákkal.

– Rabszolgákkal – ismételte Caepio. – Nem szabad emberekkel.

– Róma kettős mérce szerint él – mondta Spartacus nyersen. – A Hannibál elleni háború idején, amikor nagy volt a szükség, annyi rabszolgát szabadított fel, amennyiből kitelt két új légió. Felszabadították őket, hogy a Köztársaságért harcoljanak. Azok az emberek bebizonyították, hogy bármelyik polgárral egyenrangúak.

– Nem tagadom, amit mondasz, de azt is tudom, mit mondanak majd a népem vezetői, amikor értesülnek erről a munusról. Igazából nem arról van itt szó, hogy kiből lesz rabszolga méltán és kiből nem, hogy ki harcol és ki nem. Róma megalázásáról van szó, és te ezt tetted azzal, hogy legyőztél két consult, elvettél négy ezüstsast, és végül pedig megrendezted ezt a műsort. Nincs igazam? – Caepio Spartacus szemébe nézett, és állta a tekintetét.

– De, igazad van – ismerte el Spartacus az emberei vidám üvöltözése közepette.

– Nem fog feledésbe merülni a mai nap, megígérhetem neked.

Spartacus felemelte a kezét, megállítva Castust, aki úgy nézett ki, mintha rá akarna támadni Caepióra.

– Helyes. Mert ez volt a célom. Mondd meg nekik, hogy Spartacus, a trák és az emberei képesek olyan jól harcolni, mint bármelyik legionáriusotok, és ezt kétszeresen

bebizonyítottuk a consuli seregek legyőzésével. – Spartacus ezúttal észrevette a savanyú pillantást, melyet Castus váltott Gannicusszal. – Mondd meg a Szenátusnak, hogy nem én vagyok itt az egyetlen hadvezér! Ezek az emberek, Castus és Gannicus – a fejével feléjük intett – döntő szerepet játszottak Lentulus és Gellius legyőzésében. Róma jobban teszi, ha vigyáz magára! A következő sereg, melyet az utunkba küld, még súlyosabb vereséget fog szenvedni. Még több sas fog odaveszni.

Elégedetten látta a gallok arcán szétterülő széles mosolyt. Hazudott, hiszen egyikük sem volt olyan jó taktikus, mint ő, de emberek ezrei mint vezérekre tekintettek rájuk. Maga mellett kellett tartania őket.

– Tájékoztatok a Szenátust mindenről, amit mondtál. Elmehetek?

– Elmehetsz. Adjatok neki elég ennivalót, hogy kitartson Rómáig! Nem vihet semmilyen fegyvert – parancsolta Spartacus.

– És a bajtársaim holttestei?

– Úgy gondolod, azt fogom mondani, hogy a szabad levegőn hagyjuk őket, hogy a dögevő madarak vájkáljanak bennük, mi?

– Igen.

– Bátor férfihoz méltón haltak meg, ezért tisztelettel eltemetjük őket. Szavamat adom erre neked. Viszont azokról a katonákról, akik a csatamezőn estek el, nem mondhatom el ugyanezt. Sokuk gyáva volt.

Caepio arcvonásai megkeményedtek, de csak ennyit mondott:

– Imádkozom az istenekhez, hogy ne ez legyen az utolsó találkozásunk.

– Legközelebb nem leszek könyörületes.

– Én sem.

– Akkor megértettük egymást.

Spartacus figyelte, amint Caepio távozik. *Ez is bátor ember,* gondolta. *És igazat is beszélt. Róma nem fogja válasz nélkül hagyni ezt a megaláztatást. Így hát okos dolog lesz átkelni az Alpokon, és elszelelni a légiók elől.* Kétely fogta el. *Mi van, ha a Szenátus sereget küld utánunk? Hiszen tudják, hol van Trákia.* Elhessegette a nyugtalanító gondolatot. *Ez sosem fog megtörténni.* Ám a lelke mélyén tisztában volt vele, hogy a dolog lehetséges, sőt valószínű. Róma nem fogja megbocsátani, vagy ahogy Caepio mondta, elfelejteni ezt a sok vereséget.

Spartacus nem sejtette, hogy Ariadné is hasonló gondolatokat forgat a fejében. *Hannibal Barcast, miután távozni kényszerült Karthágóból, élete hátralévő részében római ügynökök üldözték.* Ökölbe szorította a kezét. *Hagyd abba! Dionüszosz, engedd, hogy elhagyjuk Itáliát, esedezem! őrködj felettünk mindig, és tarts meg bennünket épségben!*

Carbo szintén a centuriót figyelte, aztán még mielőtt tudatosult volna benne, hogy mit cselekszik, Caepio nyomába eredt. A lépteit meghallva a centurio sarkon perdült.

– Nyugalom! Nem akarlak hátba szúrni.

Caepio még gyanakvóbbnak tűnt.

– Mit akarsz?

Carbo hirtelen zavarodottságot érzett. Ennyire közelről Caepio egyáltalán nem emlékeztetett az apjára.

– Csak… csak annyit akartam mondani, hogy bátor ember vagy.

– Te római vagy? – Caepio hangja tele volt hitetlenkedéssel.

– Igen.

– Jupiter szentséges nevében, mit keresel te itt, a söpredék között? Nincs benned büszkeség?

– Dehogy nincs. – Carbót dühítette, hogy elpirult.

– Felfordul tőled a nyomrom. – Caepio indult tovább.

– Hé! Én nem kényszerítettelek volna benneteket, hogy így vívjatok egymás ellen.

Caepio ismét megfordult. Az arcára volt írva a megvetés.

– Tényleg? Te úgy döntöttél, hogy egy sereg gyilkos, erőszaktevő rabszolgával szövetkezel. Mocskokkal, akik Itália-szerte városokat dúltak fel, akik ártatlan polgárok és bátor legionáriusok ezreit mészárolták le. Az én szememben ettől a legalávalóbb fajta latro vagy. – Carbo lába elé köpött. – Ez jár annak, aki elárulja a saját fajtáját.

Carbo agyát elborította a harag.

– Tűnj el, mielőtt kibelezlek!

Caepio nem méltatta válaszra.

Szóval így állunk. Immár nincsen visszaút. Soha. Miért is gondoltam, hogy egyáltalán lehetséges? Naiv dolog volt Caepio után menni, de Carbo ki akarta fejezni, hogy együtt érez vele. Nem készült fel rá, hogy a centurio ennyire semmibe veszi. Mégis, különös érzés, talán elégedettség töltötte el. *Végső soron latro vagyok. A rabszolgák lettek a családom. Spartacus a vezérem.* Dacára a ténynek, hogy soha többé nem fogja viszontlátni a szüleit, ez az érzés furcsamód vigasztaló volt.

Gannicus nagyot húzott az apró amforából. Elégedetten jelentette ki:

– Ez ám a jó itóka, vagy nem értek hozzá.

– Nem értesz hozzá! Csak azért gondolod a semmi kis eszeddel, hogy ez minőségi bor, mert Gellius sátrából hoztuk el – vihogott Castus, és elkapta a fejét, amikor Gannicus hozzávágta az agyagedényt. – Tudod, hogy

igazam van. Tíz denariusba fogadok, hogy ecetes, vizezett húgyon nőttél fel. Akárcsak én, akárcsak az összes mezei rabszolga, aki valaha is élt. Honnan tudhatnánk, minek van jó íze, minek nincs? Legtöbbször nem tudom megkülönböztetni a *falernumi*t a szamárhúgytól, de annyi bizonyos, hogy nektár minden rohadt csepp, ami a rómaiakéból való. Meg kell hagyni, ennek jó íze van.

Gannicus bosszús arckifejezése megenyhült.

– Mondtam én neked.

– Nézz ránk! Mi, akik rabszolgák voltunk, gladiátorok, az alja nép legalja, úgy élünk, mint a királyok. – Castus a hatalmas római sátor felé intett, amelyet elhozatott az embereivel Gellius táborából, és az aranyozott alakulatjelvényekre, amelyek előtte, a földbe szúrva csillogtak.

– Az azért nem semmi, hogy a tiéd lett egy római consul mellvértje, mi? Még ha nem is rád való.

– Bárcsak a hullájáról vettem volna le! Legközelebb nem lesz ilyen szerencsés a kutya.

– Már ha elég bátor lesz ahhoz, hogy visszajöjjön még egy csatára.

A győzelmük emlékeit ízlelgetve beszélgettek, amely részben a saját vitézségük gyümölcse volt.

– Jó kis látványosság volt, amit Spartacus rendezett nemrég – jelentette ki kelletlenül Castus.

– Az már igaz. Az emberek imádták.

– Megtalálta velük a hangot, a fene essen belé! – Nem próbálta palástolni az irigységét. Gannicus tudta, hogyan érez a trákot illetően. Akárcsak az a néhány harcos, egytől egyig gallok, akik a közelben lézengtek. – Volt idő, amikor megtette az is, ha bátor volt az ember a csatában, és asztal alá ivott mindenkit, mi?

– Igen. Te meg én ezért jutottunk odáig, ahol vagyunk. És jól megálltuk a helyünket. Sok ezer ember támogat téged is, engem is.

– Közel sem annyian, mint ahányan Spartacusért vannak oda. Láttad ma harcolni? Nem ismer félelmet, és érti a dolgát. És hadvezérnek is jó. Mesteri húzás volt fortéllyal rávenni Lentulust, hogy vezesse át a seregét a szurdokon. Nem meglepő, hogy fenemód imádják. – Kivörösödött arca egy olyan ember keserűségét tükrözte, aki tudja magáról, hogy kevesebb.

– Nekem az nem tetszik, hogy elvárja tőlünk, hogy tegyük azt, amit ő akar. Azelőtt megkérdezte a véleményünket. Most meg csak csinálja, amit kedve tart – merengett Gannicus.

– Lehet, hogy ez így elég jó az olyanoknak, mint Egbeo vagy Pulcher, de nekünk nem. A gallokban van büszkeség!

Mindketten duzzogva hallgattak egy darabig.

– Nem vagyok biztos benne, hogy igazad van – mondta Gannicus a bajszát húzogatva.

– Miben?

– Abban, hogy mennyi ember imádja Spartacust. Odavannak érte, amíg egyik győzelemről a másikra vezeti őket, meg amikor engedi nekik, hogy latifundiumokat dúljanak fel. De amikor odajutnak, hogy át kéne kelni egy hatalmas hegyláncon, Itálián kívül, azt hiszem, a többség hirtelen másképp fog érezni.

– Tudják, hogy afelé tartanak. Spartacus megmondta nekik Thuriiban.

– Nagy különbség, hogy tud az ember valamit, vagy megérti, Castus. Azóta egyiknek sem volt más gondolata, mint vonulni, asszonyokat vágni hanyatt, meg kifosztani bármilyen tanyát, házat, ami az útjukba kerül. Azért sem nagyon jutott más az eszükbe, mert meg kellett küzdeniük

két consuli sereggel, és le kellett győzniük őket. Lefogadom, hogy mostanáig tizedük sem gondolt komolyan Itália elhagyására. Nagyon is valóságos a morgolódás, ami folyik.

Castus mélyen ülő, apró szeme megtelt reménnyel. Előrehajolt.

– Beszéltünk erről korábban. Vajon tényleg nem lesz rá hajlandó a többség, hogy megtegye, amit Spartacus kér?

– Én pontosan ezt gondolom.

– Remélem, igazad van, Taranisra! Nagyon élvezném, ha így történne.

– Én is, mert aznap fogunk cselekedni, amikor bejelenti, hogy a sereg bevonul az Alpokba. Addig várunk, és nyitva tartjuk a szemünk meg a fülünk.

Castus hangulata egyik pillanatról a másikra megváltozott.

– Tétlenkedünk azóta, hogy kitörtünk a ludusból. Elég eszem van nekem ahhoz, hogy önállósítsam magam. Sokan fognak követni engem.

– Tégy, amit akarsz! – mondta Gannicus hárítón. – A magad ura vagy. De mielőtt cselekszel, gondolj arra, mit nyerhetsz! Képzeld el, hogy csatába vezetsz negyven- vagy akár ötvenezer embert. Olyanok lennénk, mint a régi gall törzsfők. Mint Brennus, aki feldúlta Rómát. Azt mondják, rengett a föld, amikor csatába mentek az emberei. Képzeld el azt! – Gannicus hátradőlt, és hagyta, hogy Castus eljátszon a gondolattal.

– Jól van, na, jól van. Várunk még egy kicsit, kihasználjuk az időt, hogy még több emberrel beszéljünk.

– Pontosan.

Gannicus közönyös képet vágott, de belül örvendezett. Ha rá tudná venni Castust, hogy vele legyen, jóval nagyobb esélyük lenne az Alpoknál rávenni a sereg

többségét, hogy szegüljenek szembe Spartacus akaratával. És amikor ez megtörténik, ő, Gannicus fogja vezetni őket. Castus korántsem volt bolond, de forrófejűsége miatt gyakran került bajba. Ezért viszonylag könnyű volt manipulálni is.

Feltörte a pecsétet egy újabb amforán.

– Addig is, igyuk le magunkat!

– Jó ötlet!

– Arra iszunk, hogy Spartacus elveszíti az uralmat a sereg fölött.

– Jobbat mondok: hogy végezze egy római penge rossz végén!

– Igen – értett egyet Gannicus. – Eleinte jól intézte a dolgokat, de a hatalom a fejébe szállt.

Castus és Gannicus ráébredtek, hogy a másik ugyanarra gondol. Eltelt egy pillanat. Castus körbepillantva ellenőrizte, hogy nincs-e valaki hallótávolságon belül.

– Szerinted lehetséges? Azok a szkíták olyanok, mint két dühös vadászkutya. És aztán ott van maga a fickó. Halálosan bánik a pengével. Vagy akár a puszta kezével. Gondolj arra, hogy kis híján megölte Crixust, pedig az olyan erős volt, mint egy bivaly!

– Amikor alszik, nem olyan veszedelmes. Aki nagyon akarja, megtalálja a módját, nem? Csak ki kell várnunk a megfelelő alkalmat. Velem vagy?

– Veled, a mindenit!

– Egy szót se erről senkinek! Köztünk kell maradnia a dolognak.

– Bolondnak nézel? – Castus az amforáért nyúlt. – Na, szomjan akarsz halni?

Gannicus elégedetten vigyorogva adta át a bort. *Spartacus, a csillagod kezd leáldozni. Éppen ideje, a fenébe is.*

Marcion egy bruttiumi birtokon nőtt fel. Görög származású volt, középtermetű, az apja sápadt bőrét és fekete haját örökölte. Mivel a szülei háztartási rabszolgák voltak, természetes volt, hogy a gazdája írnokot faragott belőle, amikor elérte a megfelelő kort. Marcion természetes rátermettséget mutatott ehhez a munkához, és élvezte is. Sajnos egy éve, amikor a gazdája meghalt, és az örököse egy léha, pallérozatlan ifjonc lett, az egész élete a feje tetejére állt.

Az új gazdának az volt az egyik első lépése, hogy sok háztartási rabszolgát kizavart dolgozni a birtok földjeire, ahol több hasznuk lesz. Marcion tudta, milyen kemény élet és könyörtelen fegyelem a mezei rabszolgák osztályrésze, de ez idáig soha nem tapasztalta meg a saját bőrén. Néhány hét után elege lett. Spartacus serege hónapok óta Thurii közelében táborozott. A zúgolódó mezei rabszolgák körében gyakran hallotta, milyen könnyű lenne csatlakozni hozzá. Egy őszi éjszaka Marcion a hegyekbe lopózott. Három napjába telt, hogy megtalálja a felkelők seregét. Egy keménykötésű tiszt szemügyre vette a földeken lebarnult bőrét meg a vízhólyagokat a tenyerén, és bevette újoncnak.

Marcion azóta régen túl volt az alapkiképzésen. Harcolt a Lentulus és a Gellius elleni csatában, így veterán lett belőle. Ám a gladiátorok és azok szemében, akik harcoltak az első ütközetekben, például Publius Varinius ellen Thuriinál, Marcion és a társai csak zöldfülű újoncok voltak. Marcion torkig volt a csúfolódásukkal, amely mindig megtöltötte a fülét, amikor a szigorú centuriójuk

gyakorlatoztatta őket. A régiek semmit nem szerettek jobban, mint álldogálni a közelben, és gúnyos megjegyzéseket tenni. A menetelés keményen megviselte Marcion lábát, de legalább a közelmúltban felállított cohors újoncai között volt. Zeuxis időről időre felmordult az első sorban, emlékeztetve Marciont, hogy itt sem csupa öröm az élet. A tar fejű férfi idősebb volt Marcionnál, és egy héttel előtte csatlakozott a sereghez. Zeuxisnak volt a legércesebb hangja a *contubernium*ukban, és ezért úgy vélte, hogy joga van parancsolgatni mindenkinek. A többi katona, akikkel a nyolcszemélyes sátoron osztoztak, jobbára ráhagyta a dolgot. Marcionnak nehezére esett.

– Mindig csak menetelünk!

– Hallgass már el! – mondta Gaius, egy széles vállú, harcra termett férfi. Marcion mellett masírozott. – Próbálj meg nem gondolni rá! Úgy hamarabb odaérsz.

Zeuxis nem törődött vele.

– Hány száz mérföldre van Thuriitól?

– Úgy hallottam, majdnem négy – mondta Arphocras, aki Marcion számára a legkedvesebb volt a *contubernium*ban.

– Csak annyi? Olyan érzésem van, mintha félúton lennénk az alvilágba.

Arphocras Marcionra kacsintott.

– Ne aggódj, Zeuxis, az Alpok sincsen sokkal messzebb.

– Az Alpok! Milyen nehéz azon átkelni?

– Nyár lesz, mire odaérünk. Az út nemigen fog különbözni attól, amit az Appenninekben tapasztaltunk – mondta Marcion, megismételve, amit a centuriótól hallott.

– Mintha te tudnád, görög fiú – mordult fel Zeuxis. – Te ugyanolyan vagy, mint mi. Soha nem tetted ki a lábadat Bruttiumból, amíg Spartacus el nem vezetett bennünket onnan.

A többiek nevettek, Marcion pedig elvörösödött haragjában.

– Spartacus mondja ezt, nem én!

– Beszéltél vele mostanában, mi?

Újabb nevetés. Marcion az ajkába harapott. Majd később megpróbál visszavágni Zeuxisnak.

– Spartacus a nagy ember. Ha szerencsénk van, egy-két naponta egyszer ellovagol mellettünk, de ez minden – panaszkodott Zeuxis. – Amúgy meg be vagyunk szorulva egy menetoszlopba, és átkozottul fogalmunk sincs róla, mi folyik. Csak megyünk az elöl lévők után, mint a hangyák. Nem csoda, hogy minden reggel három órába telik már az is, hogy elhagyjuk a tábort. Ami azt jelenti, hogy minden rohadt nap mi vagyunk az utolsó katonák, akik megérkeznek. – A többiek bólogatásától és mormogásától felbátorodva Zeuxis így folytatta:

– Nagy sokára kapjuk meg az ételadagunkat, nem is beszélve a borról. Ami pedig a tartalék felszerelést illeti…

Marcion letett a szándékáról, hogy csendben marad. Igaz volt minden, amit Zeuxis mondott, de ez hozzátartozott az élethez, ha az ember egy ilyen hatalmas seregben szolgált. Annyi esélyük volt változtatni ezen, mint a napot arra kényszeríteni, hogy nyugaton keljen.

– Nyughass egy kicsit, jó?

– Ha kedvem tartja, beszélek. Az embereket érdekli a mondanivalóm – vágott vissza Zeuxis a válla fölött.

– Nem, nem érdekli őket. Csak nem tudnak versenyre kelni a rohadt panaszkodásoddal.

Gúnyos nevetés tört ki, mire Zeuxis mogorva képet vágott. Sarkon fordult, és majdnem fejbe kólintotta Gaiust a bottal, amelyen a felszerelését cipelte.

– Te pimasz fattyú!

Gaius roppant erővel visszalökte a sorába.

– Miért nem csinálod, amire Marcion kért, mi? Hagyjál nyugtot nekünk! Gyönyörködj a tájban! Nézz fel a kék égre! Vagy énekelj valamit! Bármit, csak hagyd abba a morgolódást!

Marcion elvigyorodott, ahogy hallótávolságon belül mindenki helyeselt. Zeuxis zsémbes ábrázattal beadta a derekát.

– Kösz – mormogta Marcion Gaiusnak.

– Nincs mit. Nem fogja sokáig bírni.

– Sosem szokta. Jobb, ha kiélvezzük a pillanatot.

Gaius mély levegőt vett, és énekelni kezdett. A dallamra ráismerve Marcion és a többiek örömmel csatlakoztak. A mérföldek sokkal gyorsabban fogytak előttük, ha borra meg nőkre gondoltak, és énekeltek.

Két nappal később
Róma

Marcus Licinius Crassus fáradt és éhes volt. Megkönnyebbülten sóhajtott fel, amikor megpillantotta a házát a távolban. Hamarosan otthon lesz. Hosszú volt a napja a Szenátusban, másokat hallgatott, és ő maga is részt vett a végeérhetetlen vitában, amely az Aventinusra tervezett új csatornákról folyt. Hihetetlen. Dacára annak, hogy Spartacus nemrég mindkét consulra vereséget mért, a plebs számára épülő csatornák ügyét sürgősnek minősítették.

Crassus fejében viszont nem volt kérdés, hogy melyik ügy a fontosabb. Az az ember és a rabszolgák alkotta sereg gennyes keléssé váltak a Köztársaság testén. Lentulus, akit a consulok közül elsőként ért a gyalázat, néhány héttel korábban jelent meg a szenátorok előtt. A próbálkozása, hogy megmagyarázza a cselekedeteit, nem

sikerült jól, de miután szigorú feddésben részesítették, meghagyták őt a sereg maradékának élén. Gellius, Lentulus consultársa csak néhány napja jelent meg a városban. Akárcsak Lentulus, ő is önerejéből jutott magasra, és nem állt mögötte a Szenátusban számottevő támogatás. Akárcsak Lentulusnak, Spartacus neki is súlyos veszteségeket okozott: ő is elveszítette mindkét légiója aquiláit. A szenátorok feddő szavai azonban nem emiatt zúdultak rá. Hanem Caepio jelenléte miatt, aki négyszáz római fogoly megalázásának és lemészárlásának egyetlen életben maradt szemtanúja volt.

Crassus összepréselte az ajkát, ahogy felidézte magában Caepio vallomását. Kevés ember tarthatott számon a Köztársaságban nagyobb tiszteletre, mint ez a centurio, akinek harmincesztendei hűséges szolgálat volt a háta mögött. Mindenki feszült figyelemmel hallgatta a Guriában, miközben beszélt. Mikor befejezte a mondandóját, a megszentelt épületet a felháborodás olyan hulláma árasztotta el, amilyet Crassus még sosem látott. Vérlázító volt a gondolat, hogy rabszolgák munust rendeztek, arra kényszerítve római legionáriusokat – szabad polgárokat –, hogy életre-halálra vívjanak egymással. Megbocsáthatatlan. Muszáj megtorolni, méghozzá gyorsan. Crassus dühe és bosszúsága még hevesebb lett. Az adott pillanatban a megtorlás valószínűtlennek tűnt. Ha hinni lehet a szóbeszédnek, Spartacus északnak, az Alpok felé vezeti az embereit. Csak Gaius Cassius Longinus, Gallia Gisalpina *proconsul*ja állja útját, aki két légióval rendelkezik, és nehéz belátni, miként sikerülhetne neki az, amiben a feljebbvalói kudarcot vallottak. Ha Longinus vereséget szenved, kiderül majd, hogy Spartacus komolyan gondolja-e az elképzelhetetlent, vagyis a távozást Itáliából.

Még ha Lentulus vagy Gellius ismét lehetőséget kapnának is, hogy hadba vonuljanak Spartacus ellen, Crassus nem hitte, hogy bármelyikük képes lenne szétzúzni a rabszolgasereget. Úgy tűnt, a szenátorok dühödt reakciója mindkettejüket megfélemlítette, kiváltképp Gelliust. *Ez csak háromszáz dühödt politikus volt – nem ötvenezer fegyveres rabszolga.* Bár a két férfiú már egyesítette az erőit, Crassus szemében híján voltak a kezdeményezőkészségnek és a bátorságnak, hogy gyorsan és sikeresen leverjék a felkelést. Crassus elfogadtatta néhány szenátortársával az álláspontját, miszerint változásra van szükség. Másra rávenni őket azonban nehezebb volt. A több mint fél évezred során kialakult magas hivatalt övező hagyományok szentek voltak. Hivatali ideje tizenkét hónapja alatt a két consul a Köztársaság legmagasabb rangú magisztrátusa és tulajdonképpeni uralkodója volt. A pozíciójukat érthető módon tisztelet övezte. Hallatlan dolog lett volna elmozdítani vagy arra kényszeríteni őket, hogy másnak engedjék át a seregük vezetését. Crassus nem rettent vissza, és immár másodízben is felvetett efféle gondolatokat. Mindkét esetben lehurrogták az indítványait.

Bolondok. Megbánják majd a döntésüket. Longinus kudarcot fog vallani. Ha utánaküldik őket, kudarcot vall majd Lentulus és Gellius is. Crassus érezte ezt a zsigereiben. Az összes római politikus közül egyedül ő találkozott Spartacusszal, és tudta, milyen fából faragták. Véletlenül találkozott vele, amikor egy évvel azelőtt Gapuába látogatott. Crassus fizetett az ottani ludusban egy életre-halálra szóló viadalért. Noha korán megsebesült, Spartacus legyőzte gyakorlott ellenfelét. Crassus kíváncsi lett a trákra, és beszélgetésbe elegyedett vele. Akkor

egyszerű pökhendiségnek vélte Spartacus magabiztos modorát. Azóta a rómaiak többszöri veresége miatt belátta a tévedését. A férfi nem csupán bátor és ügyes harcos volt. Jócskán adatott neki karizma, tehetség és rátermettség. Hannibál óta senki nem jelentett ennyire valós veszélyt a Köztársaságra. És annak a két bolondnak, Lentulusnak és Gelliusnak, akiknek le kellene gyűrniük, nem akad jobb ötlete, mint ismét a nyomára akadni, és nyílt ütközetben szembeszállni vele. *Miért én látom egyedül, hogy nem fog nekik sikerülni? Valamit tennem kell.*

És pontosan tudta, hogy mit. Lehetséges, hogy hónapokba telik, de meg fogja nyerni magának a Szenátust. Több tucat politikus tartozott neki szívességgel, pénzzel vagy mindkettővel. Csak néhány befolyásosabb szövetségesre van szüksége. A támogatásukkal többségre tehet szert a Szenátusban. A consulok rá lesznek kényszerítve, hogy valaki másnak adják át a légióik parancsnokságát. *Nekem,* gondolta vidáman. *Én, Crassus fogom vezetni a légiókat Spartacus üldözésére, bárhol lesz is. Én leszek a Köztársaság megmentője. Hogy fog majd imádni a plebs!*

A gyaloghintó nyikorgott, ahogy a rabszolgák megtorpantak, és finoman letették. Crassus várt, amíg egyikük dörömbölt a bejárati ajtón, hogy engedjék be a ház urát. A tagbaszakadt kapus helyett, akire Crassus számított, Saenius, a nőiesen elpuhult háznagy nyitotta ki az ajtót. Crassus szemöldökét felvonva szállt ki a gyaloghintóból.

– Visszajöttél. Nem számítottam rád ilyen hamar.

– Kevesebb ideig tartott a dolgom délen, mint gondoltam. – Saenius az utcára lépett, hogy bekísérje a gazdáját.

– Örömmel hallom. – Crassus ügyelt rá, hogy a jobb lábával lépje át elsőként a küszöböt. Megkordult a gyomra, amikor megcsapta az orrát a konyhában piruló fokhagyma illata. De ehet később is. Hetekkel korábban küldte el Saeniust egy feladattal. – Meséld el, mit tudtál meg!

Saenius jobbra és balra pillantott a folyosón. Két háztartási rabszolga közeledett. Crassus sem akart fültanúkat.

– Később!

Saenius megnyugodott.

– Nem én vagyok ma az egyetlen, aki meglepetést okoz neked. Látogatód van.

– Kicsoda?

– A Pontifex Maximus.

Crassus pislogott meglepetésében.

– Gaius Julius Caesar?

– Pontosan.

– Az összes istenek nevében, mit akar tőlem Bithünia Királynője?

– Nem volt hajlandó megmondani – mondta félénken Saenius. Rómában mindenki tudott a szóbeszédről. Azóta, hogy néhány évvel korábban Nikomédésznél, Bithünia idős uralkodójánál időzött, Caesarról azt rebesgették, hogy meghitt kapcsolatba került a vendéglátójával. – Nem öltözött finom bíborköntösbe. Nem is heveredett el az aranypamlagon, amíg rád várt.

– Lehet, hogy Caesar megtette ezt Nikomédésznek, de szerintem több esze van annál, hogy nálam ezzel próbálkozzon.

Caesar a legmagasabb rangú pap volt Rómában. Bár a posztja nagy fontossággal bírt, a papsághoz tartozás valójában csupán egy lépcsőfok volt az ifjú előkelők számára, akik ígéretes politikai karrier előtt álltak. Caesar

máris egyike volt a korszak emelkedő csillagainak. *Ez nem csak udvariassági látogatás lesz, annyi bizonyos.*

Beléptek az atriumba, a nagy, tágas terembe, amely a bejáratot követő előtérből nyílt. Falfestmények ékesítették a gipsszel vakolt falat. A hátsó falon Crassus őseinek halotti maszkjai díszlettek. Ott kapott helyet a *lararium* is, a ház védőszellemeinek tartózkodási helyéül kialakított alkóv. Crassus tisztelettel fejet hajtott, mikor elhaladt előtte.

– Hol van hát?

– Nem kívánnál előbb átöltözni, vagy enni valamit?

– Ugyan már, Saenius! – nevette el magát Crassus. – Azonnal találkoznom kell vele. Lehet, hogy Caesar piperkőc, de az én külsőm jó lesz neki így.

– Persze. Az udvar melletti fogadószobában vár.

Ez volt Crassus legimpozánsabb helyisége, mindössze egy héttel korábban ért véget a felújítása. Bizonyosan megtette a hatását. Crassus, akit elégedettséggel töltött el Saenius rafináltsága. A portikusz alatt maradva kikerülték a szőlőtövek és citromfák sorait, valamint a körültekintően elhelyezett színes, görög szobrokat. Saenius rácsapott a nyitott ajtóra, mely az első helyiségbe nyílt.

– Marcus Licinius Crassus.

Crassus elsuhant mellette, és mosollyal üdvözölte az odabent ülő, simára borotvált arcú, vékony férfit.

– Pontifex! Megtisztelő számomra a jelenléted.

Finoman meghajtotta magát, eléggé ahhoz, hogy tiszteletet mutasson, de nem annyira, hogy bármiféle tényleges alárendeltséget jelezzen.

– Crassus – mondta Caesar, felállva és viszonozva a meghajlást. Jól szabott, vörös díszöltözetén, mint általában, most is alig látszott gyűrődés. – Milyen nagyszerű látni téged!

Crassus palástolta, micsoda örömöt okoz neki az iménti tiszteletnyilvánítás. Lehetséges, hogy Caesar családi kapcsolatai révén nyerte el a Pontifex tisztségét, de még így sem lett volna szükséges felkelnie Crassus megjelenésekor. Azzal, hogy megtette, kimutatta, hogy tisztában van Crassus fontosságával. Nem volt ez annyira meglepő. *Végső soron én vagyok a gazdagabb, a hatalmasabb, nekem vannak jobb összeköttetéseim.* Crassus azt nem ismerte be szívesen, hogy neki kevés adatott Caesar kisugárzásából.

Pompeiust nem számítva kevesen akadtak, akik képesek voltak oly mértékben elnyerni a nép szeretetét, mint Caesar tette. Tizenkilenc évesen érdemelte ki a *corona civicá*t, a bátorságért járó legmagasabb római kitüntetést. Huszonhárom esztendős korában úgy döntött, ügyvéd lesz, és roppant hatásos vádbeszédet mondott egy korábbi consul, Dolabella ellen. Számos férfi feleségének elcsábítójaként vált hírhedtté. A plebs legkedvesebb története Caesarról azonban arról szólt – ha Crassus nem hallotta százszor, amint utcasarkokon mesélik, akkor egyszer sem –, hogy Asia Minor partjai közelében, Pharmacussa szigeténél kalózok fogságába esett. Crassus utálta ezt a történetet. Caesar nem csupán kinevette a kalózokat, amikor azok húsz talentum ezüst váltságdíjat követeltek érte, mondván, inkább ötven talentumot kellene kérniük, hanem többször is közölte velük, hogy a kiszabadulása után valamennyiüket keresztre feszítteti. Néhány héttel később, a nagyobbik összeg megfizetésekor, Caesar valóban visszakapta a szabadságát. Jóllehet polgári személy volt, rávette a provincia vezetőit, akik a váltságdíjat adták érte, hogy adjanak a parancsnoksága alá néhány hadihajót. Állta a szavát, elfogta a kalózokat, és röviddel utóbb egytől egyig keresztre feszítette őket. A

római erény, avagy férfiasság eme megnyilvánulásával Caesar tartósan belopta magát a római nép szívébe. Crassus sóvárogva áhítozott efféle megbecsülésre. A vendégére mosolygott.

– Bort?

– Köszönöm, az jólesne.

– Az én torkom is kiszáradt. – Crassus Saeniusra pillantott, ám ő máris kifelé tartott.

– Hosszú volt a nap a Szenátusban?

– Igen. Új csatornák építését tervezik az Aventinusra.

– Értem. Ésszerű javaslatnak tűnik.

– Azt hinné az ember. De hát a Szenátusban mindig nehezen mennek a dolgok, igaz-e? De nem azért jöttél ide, hogy csatornázásról beszélgessünk.

– Nem. – Caesar elhallgatott, amikor Saenius visszatért egy flaska borral.

– Nyugodtan beszélhetsz. A háznagyom több mint húsz éve van nálam. Úgy megbízom benne, mint a saját fiamban.

– Rendben – mondta Caesar nyilvánvaló vonakodással. – Bizonyára tisztában vagy vele, hogy a fővárosban élni és magas hivatalhoz illő életvitelt folytatni nagyon sok költséggel jár.

Tudtam, gondolta Crassus. *Kölcsönért jött. Nem azért jönnek-e mind?*

– Meglehet. A nép megvendégelése mindig nagyon költséges tud lenni.

– Számos barátom említette, hogy te roppant nagyvonalú tudsz lenni, ha úgy adódik, hogy az ember gyarapítani kényszerül az anyagi eszközeit.

– Tudják rólam, hogy pénzt kölcsönzök időnként. – Crassus elhallgatott, és élvezte a hatalmát. – Ezért vagy itt?

– Röviden szólva, igen.

– Értem. Mennyi pénzre van szükséged?

– Hárommillió denariusra.

Saenius halkan felszisszent, majd köhögésnek álcázta a dolgot. *Arcátlan,* gondolta Crassus.

– Az igen szép summa.

– Az elkövetkező néhány hónapban rendezni akarok egy munust. Önmagában véve ez legkevesebb ötszázezer denariusba fog kerülni nekem. Aztán ott vannak a háztartás költségei…

– Nem kell számot adnod nekem a kiadásaidról. Pontosan hogyan törlesztenél?

– A zsákmányból, amit hadjáraton szerzek.

– Hadjárat? Hol? Pontusban?

– Talán. Vagy valahol másutt.

Crassus gondolkozott egy pillanatig. Róma állandóan háborúban állt. Caesar biztosra veheti, hogy talál magának hadszínteret, ha akar, de nincs garancia arra, hogy visszafizet majd egy ilyen hatalmas összeget. *De hát nem is ezért adok nekik pénzt, ugyebár. Azért teszem, hogy a hatalmamban legyenek. Hogy amikor egy szívességre lesz szükségem, megkapjam.* Elmosolyodott. Caesar máris népszerűségnek örvend a szenátorok körében. Előnyös lenne, ha az adósává válna.

– Rendben van.

Caesar arckifejezése megváltozott: most csak annak a fiatalembernek látszott, aki valójában volt.

– Folyósítod nekem a kölcsönt? – kérdezte türelmetlenül.

– Természetesen – válaszolta Crassus lelkes hangon. – Mint bizonyára hallottad, méltányos kamatot számítok. Száz denarius után évente öt denarius. Saenius azonnal megcsináltathatja az írnokommal a papírmunkát. A

pergament, ami garantálja, hogy holnap reggel a házadban lesz a pénz.

– Köszönöm. Hálából később áldozok majd egy bikát Jupiternek.

– Egyetlen apró feltételem van.

– Értem.

– Beleegyezel?

– Kénytelen vagyok?

– Igen, ha akarod a pénzt.

Caesar mosolya kissé elhalványult.

– Amennyiben nem kérsz arra, hogy öljem meg anyámat, úgy vélem, tudok segíteni.

Crassus palástolta az örömét. *Bekapta a horgot.*

– Bizonyára tudsz róla, hogy az utóbbi napokban türelmetlen voltam a consuljaink, Lentulus és Gellius iránt.

– Igen – válaszolta Caesar óvatosan.

– Türelmetlent mondtam? Ez enyhe kifejezés. Lentulus bolond. Belesétált egy csapdába, amit egy vak is észrevett volna. Bevonulni egy sereggel egy szűk szurdokba anélkül, hogy először ellenőrizné a szegélyező magaslatokat? Még ilyet!

Caesar megdörzsölte hosszú sasorrát, azon tűnődve, megemlítse-e, hogy valaki megadta a jelzést. Visszatekintve nyilvánvaló volt, hogy Lentulus felderítőit megölték, így Spartacus valamelyik embere lépre csalhatta a consult a jeladással. Úgy döntött, hogy nem említi.

– Elhamarkodott döntés volt.

– És Gellius? Egy vénember csupán, aki azt hiszi, nyert ügye van Spartacusszal szemben, csak mert legyőzött egy vadember által vezetett gyülevész bandát.

– Erős szavak.

– Talán igen, de igazak. – Crassus harciasan felszegte az állát.

– Ez idáig nem mondtam ki nyilvánosan, de egyetértek veled – vallotta be Caesar.

Crassus felbátorodva folytatta:

– A praetorok, akik a consulok előtt jártak, nem voltak jobbak. Glaber, Varinius és Gossinius lettek volna magas rangú magisztrátusok? Furius legatus is egy idióta volt.

– Te képes lettél volna jobban intézni.

– Tessék?

– Aki a Porta Collinánál elkeseredett harc után szállította a győzelmet Sullának, az mostanára kétségkívül megoldotta volna ezt az egész ügyet.

– Az istenek segítségével, talán – mondta Crassus szerényen.

Nem volt hajlandó bevallani, hogy minden ébren töltött pillanatában efféle gondolatokkal van tele a feje. A valóságban viszont nem volt ennyire egyszerű a dolog. Bárki beleeshetett volna abba a hibába, amelyet Glaber elkövetett, amikor nem állított elegendő őrszemet. Ki gondolta volna, hogy hetven-egynéhány gladiátornak lesz mersze éjszaka rátámadni háromezer emberre? Ha hinni lehet Furius beszámolójának arról, hogy mi történt vele, ő is ügyes rajtaütés áldozata lett. Akárcsak Gossinius, akit meztelenül értek egy fürdőmedencében. Egyedül Varinius hozott többször buta döntést, és az utolsó miatt teljes vereséget szenvedett Spartacustól Thurii városánál. Crassusnak eszébe jutott, miként esedezett a segítségéért a kegyvesztett praetor, miután visszatért Rómába, ő természetesen nem volt hajlandó. Varinius maga hozta a fejére a pusztulását. Közösséget vállalni vele egy ilyen siralmas kudarc után egyenértékű lett volna a politikai öngyilkossággal.

– De a Szenátus nem engem választott – tette hozzá.

– Nem jelentkeztél a feladatra.

– Miért kértem volna, hogy sereget vezethessek szökött gladiátorok gyülevész serege ellen? – Crassus nem tudta palástolni a bosszúságát. – Amellett, Glaber nem lett volna képes senki másnak átengedni a feladatot.

– Az igaz – válaszolta szelíden Caesar. – Csakhogy mostanra sokkal komolyabbra fordult a dolog. Nagyszabású felkelésről beszélünk.

– Úgy ám! És a két consullal felsültünk. A Köztársaság sült fel. El tudod képzelni, mit mondanak Rómáról Pontusban? Ibériában? Bizonyosan nevetség tárgya vagyunk szerte a Mediterráneumban. Itáliában fel és alá vonulgat egy rabszolgasereg, és szétver minden ellene küldött katonai erőt. Ez a botrányok netovábbja! Most pedig Gallia Cisalpina proconsuljától függünk, hogy sikerül-e neki az, ami senki másnak nem sikerült. Mindössze két légióval. Nem irigylem Gaius Gassius Longinust. Roppant feladat ez.

– Teljesen igazad van.

– Ezért szándékozom megnyerni a Curiában a szenátorok többségét. Amikor ez megvan, a consulokat lemondásra kényszerítem, vagy ami valószínűbb, arra, hogy adják át nekem a seregeik parancsnokságát.

Dacára az elhangzottak jelentőségének, Caesar szemöldöke csupán egy picit emelkedett meg.

– Pompeius Magnus nem fog örülni, ha megteszed. – Halvány mosoly játszott Ceasar ajkain. – De ez jó dolog. Így is túlságosan szereti a hatalmat.

– Egyébként is le van foglalva Ibériában. Perpenát legyőzte ugyan, de sok törzs továbbra is szívesen harcolna Róma ellen.

– Mint mindig. Tételezzük fel, hogy sikerrel jársz. Mit csinálnál utána?

– További légiókat állítanék fel a négy consuli mellé, aztán hadat indítanék Spartacus ellen. Erélyesen. Ha még mindig Itáliában van, annál jobb. Ha távozott, utánamennék szárazföldön vagy tengeren. Nem nyugszom addig, amíg a csőcselékét a földbe nem döngölöm, és le nem mosom a Köztársaság becsületén esett foltot. Csatlakozol hozzám?

Caesar nem válaszolt azonnal, ami bosszantotta Crassust.

– Ha nem, szóba sem jöhet, hogy pénzt kölcsönözzek neked – jelentette ki kurtán.

– Megtiszteltetés számomra, ha segíthetek.

– Nagyszerű. Saenius, szólj az írnoknak, hogy készítse el a szokásos hitelmegállapodást. Hárommillió denariusról. – Crassus maga töltött még bort mindkettejüknek. – A hosszan tartó barátságra.

Caesar megismételte a pohárköszöntőt, és ittak.

– Még egy kívánságom lenne – mondta Caesar egy pillanattal később.

– Csakugyan?

– Amikor a légiók parancsnoka leszel, nagyon szeretnék az egyik tribunusod lenni.

– Ez jó alkalom lenne számodra, hogy katonai tapasztalatot szerezz.

– Beveszel majd?

– Mindenkit szívesen látok a tisztikaromban, aki elnyerte a corona civicát. – Crassus tisztelgésképpen megemelte a poharát.

Barátságosabb csend támadt. Odakint az udvaron az írnok stylusának percegése keveredett a szerződés feltételeit diktáló Saenius hangjával.

Crassus elégedettséggel gondolta végig a napját. Alig ötölte ki a tervét az itáliai légiók parancsnokságának megszerzéséről, és Caesar már az ölébe is hullott. A Pontifex támogatásának megszerzésével egyszersmind egy értékes törzstisztre is szert tett. És Saenius híreit még nem is hallotta.

Harmadik fejezet

Két héttel később
Gallia Cisalpina, Mutina városa közelében

Felkelt a nap, és Spartacus nem messze állt a táborát övező sánctól. Az őrszemeken kívül csakis őt lehetett látni. Jó időszak volt ez az egyedüllétre, és gyakran kihasználta az alkalmat ilyenkor, hogy összeszedje a gondolatait. Mélyeket lélegzett, és élvezte a hűvös levegőt. Küszöbön állt a nyár, minden nap egyre melegebb volt. Délre keserves vánszorgás lett a menetelésből. Nem meglepő módon Gellius legyőzése óta a sereg még a szokottnál is lassabban haladt. Spartacus emberei a hihetetlen diadalukkal eltelve az idő nagy részét iválszattal töltötték, vagy helyi birtokokat dúltak fel, élelmet, asszonyokat és persze még több bort keresve. Spartacus nem próbálta megállítani őket. Azután, amit elértek, megérdemelték, hogy ünnepeljenek. Az olyan vezér, aki megakadályozza az embereit efféle dolgokban, népszerűtlen lesz, és Spartacus ezt nem kockáztathatta meg most, hogy ennyire közel jártak az Alpokhoz. Tudta, hogy helyesen cselekedett, amikor nagyjából egy héttel korábban továbbindult a sereggel. Csakhogy azóta csigalassúsággal vonultak, napi öt mérföldet, ami roppantul dühítő volt.

Azonban nehéz volt megszervezni ötvenezer embert és az őket kísérőket. Spartacus régen letett arról, hogy irányítsa az ezernyi csellengőt – asszonyokat, gyerekeket, sebesülteket, örömlányokat, kalmárokat –, akik a

nevetségességig felduzzasztották a sereg méreteit. Több mint húsz mérföld hosszan nyúlt el a menetoszlop. Miután délről elindultak, Spartacus a hegyek között tartotta a katonáit, ahol könnyű volt elkerülni az összecsapásokat. Az előző napon maguk mögött hagyták az Appenninek oltalmát, és kivonultak a fenséges Padus folyót szegélyező síkságra. Itt már állandóan nyílt terepen haladtak, támadások veszélyének kitéve. Megfutamítottak ugyan két consult, de Spartacus megtanulta az évek során, hogy mindig legyen résen. Egymástól szabályos távolságra lovasszázadok haladtak a menetoszlop szélein. További egységek is portyáztak jóval távolabb, ellenséges katonákat keresve. Eddig úgy tűnt, hogy a mutinai helyőrség a város falain belül marad.

Spartacus felkapaszkodott egy közeli sziklára, és észak felé tekintett. A felhőtakaró miatt ezen a reggelen nem látta az Alpokat, de kristálytisztán emlékezett, hogy megpillantotta őket, amikor leereszkedtek az Appenninekből. Kevesebb mint hetvenmérföldnyivel odébb a Római Köztársaság hatalma egyszeriben véget ér. A kilátás Ariadnét boldogabbá tette, mint amilyennek Spartacus valaha is látta ő t. Hasonló hatással volt Atheasra, Taxacisra és az életben maradt trákokra is. Viszont mindenki más visszafogottabban reagált. Gannicus mosolygott, és azt mondta, alig várja, hogy magáévá tehessen egy szabad gall asszonyt. Castus alig szólt. Az elégedetlenség első valós jelei aggodalmat ébresztettek Spartacusban, aki minden este végigjárta a tábort, arcát a köpenye alá rejtve. Sok olyan beszélgetést hallgatott ki, amit nem esett jól hallania. Igen, beszéltek néhányan arról, hogy örökre maguk mögött hagyják Itáliát, de volt duzzogás és panaszkodás is.

Miért akar elmenni? Van itt minden, ami kell nekünk. Védtelen városok. Gabona. Bor. Asszonyok. Pénz. Mind a miénk, csak el kell vennünk.

Megvertünk minden sereget, amit ellenünk küldtek. Mi félnivalónk van a maradástól?

Mindkét consul kénytelen volt az életét mentve futni, miután szétvertük a légióikat. A rómaiak megtanulták a leckét. Nem fognak egyhamar a közelünkbe jönni.

Spartacus az ajkába harapott, de nem vonta kérdőre az elégedetlenkedőket. Nem beszélhetett az összes sátor lakójával. *Nem értik a rómaiakat. Tanulatlan rabszolgák. Mit tudnak a múltról?* A túlnyomó többség számára semmit nem jelentene, ha Pürroszról esne szó, aki nem is egyszer legyőzte Rómát, és Hannibálról, aki egyetlen nap majdnem a teljes római hadsereget elpusztította, meg a gall törzsekről, amelyek Itáliát időnként fenyegették. De azért önkéntelenül örült neki, hogy ennyire magabiztosak.

Miért akarnánk elmenni? Mit tehetnénk, ha százezren volnánk? Kétszázezren? A rómaiak akkor igazán félnének tőlünk.

Gondolatai visszatértek Trákiára és arra, hogy örökre meg akarta szabadítani a légióktól. *Hallgatni fognak rám az emberek, amikor eljön az idő,* mondta magában. *Szeretnek engem, és bíznak bennem. Nem követnek majd valamennyien északra, de a többségük követni fog.* Az égre pillantott. *Engedd, hogy így legyen, Nagy Lovas! Engedd, hogy megmaradjon a tiszteletük irántad és hűséges szolgád, Ariadné iránt, ó, Dionüszosz!*

Ám a lelke mélyén gyanította, hogy a rómaiak nem fogják csendben végignézni, ha távozik Itáliából. Bosszút akarnak majd állni a megaláztatásért, amit elszenvedtek tőle.

Hallotta, hogy közeleg valaki.

– Carbo. Navio. Gondoltam, hogy ti lesztek.

Az én hűséges római katonáim. Közelről figyelte az arcukat a Crixus emlékére rendezett munus alatt. Navio élvezettel nézte, ahogy a legionáriusok legyilkolják egymást, ami Spartacus szemében a hűsége bizonyítéka volt. Carbo szót emelt a dolog ellen, és még Caepióval is beszélt, amikor vége lett. Spartacus ötven lépés távolságból figyelte, ahogy a centurio megvetően Carbo lába elé köp. Sajnálta az ifjú rómait, de egyszersmind örvendezett is, mert Caepio elutasító magatartása örökre hozzáláncolta. Kevés ember akadt, akire Spartacus rábízta volna Ariadné és a még meg nem született fiuk oltalmazását a halála esetén. Ilyen volt Atheas és Taxacis, valamint Carbo. Megkönnyebbülés volt arra gondolni, hogy Carbo továbbra is erősen ragaszkodik hozzá.

– Északra nézel? – Carbo kíváncsi volt, miért kelt fel a vezére ilyen korán.

– Hová máshová néznék? Az Alpok közel van. Egy hét, legfeljebb tíz nap múlva odaérünk. – Spartacus örömmel látta, hogy egyik embere sem tűnik boldogtalannak. – Előtte túl kell jutnunk Mutinán, nemde?

– Nagyjából tíz mérföldre van – mondta Navio.

– Mesélj róla nekem! – utasította Spartacus.

– Római colonia a Via Aemilia mentén, amely Arminiától vezet a keleti parton a mintegy hatvanmérföldnyire lévő Placentiáig. Mutina továbbá a provincia két légióval rendelkező kormányzójának székvárosa.

– Gaius Gassius Longinus proconsul – szólalt meg Carbo. – Régi, nevezetes család sarja

– Longinus volt a consul tavaly, amikor Glabert meg a többi bolondot ellenünk küldték, hogy végezzenek velünk – tűnődött Spartacus. – Mostanra biztosan értesült róla, mi történt Lentulusszal és Gelliusszal.

– Azt mondanám, hogy ebben a pillanatban Mutina falai között lapít, és retteg – jelentette ki nevetve Navio. – És arra gondol, bárcsak több katonája lenne két légiónál.

– Vigyázz a sarokba szorított kígyóval! – tanácsolta Spartacus. – Egy római sereget lebecsülni pedig annyi, mint előidézni a saját pusztulásunkat.

– Igaz – mormogta Navio. – De ettől függetlenül ripityára fogjuk zúzni őket.

– A felderítők eddig nyomát sem látták Longinusnak vagy a katonáinak. Ez valószínűleg azt jelenti, hogy táborban tartja őket, de az Alpokhoz Mutina érintésével jutunk el a legrövidebb úton. Ki tudja, mit terveit ki nekünk a proconsul?

– Spartacus Carbóra és Navióra szegezte a tekintetét. – Szeretném, ha kiderítenétek, amit lehet.

– Menjünk el Mutinába? – kérdezte Carbo meglepetten.

– Igen. Csakis ti ketten úszhatjátok meg. Ti rómaiak vagytok. Tanultak vagytok. Senki nem fog még csak kérdőre sem vonni benneteket.

– Rendben.

– Számíthatsz rám – mondta Navio.

– Azt akarom, hogy egy napon belük gyertek vissza. Ha fontos az irhátok, ne feledjétek tartani a szátokat! – figyelmeztette őket Spartacus. – Pihenőt engedélyezek a seregnek, amíg vissza nem tértek. Aztán indulunk északnak.

– Egy nap – tűnődött Carbo, és zakatolt az agya, vajon lesz-e ideje, hogy írjon egy búcsúlevelet a szüleinek.

Korábban is felmerült benne a gondolat, de a helyzetük lehetetlenné tette a dolgot. Nem volt tintája, sem pergamenje és semmilyen lehetősége az üzenet elküldésére. Most, hogy ennyire közel jártak az Alpokhoz, egyszeriben nagyon valószerűnek tűnt, hogy el fogják

hagyni Itáliát. Örökre. Egy olyan város forumján, mint Mutina, találna írnokokat, akik némi pénzért megírnának neki egy levélkét.

– Az rengeteg idő – jelentette ki Navio.

– Kerítsetek valami viseltes és piszkos gúnyát! Az öveteket persze ne vegyétek fel, és késen kívül ne legyen nálatok más fegyver! – parancsolta Spartacus. – Pénzt csak keveset vigyetek!

– Mit mondjunk, ha megkérdezi valaki, mi járatban vagyunk?

– Mindketten parasztok vagytok. Ez megmagyarázza a lebarnult bőrötöket és a kérges tenyereteket. Délről jöttetek, harmincmérföldnyi távolságból, az Appenninek lábától. Mint oly sokakét, a ti tanyátokat is feldúlták Spartacus emberei, a rokonaitokat megölték. Azért jöttetek Mutinába, hogy munkát keressetek, és védelmet a felkelők elől.

Ez hihető történetnek tűnt. Carbo és Navio egymásra néztek, majd bólintottak.

– Induljatok! Minél hamarabb nekivágtok az útnak, annál hamarabb tértek vissza.

Carbo lehúzódott a kövezett útról, hogy ne tiporja el a hivatalos hírnök, aki semmi jelét nem adta annak, hogy le akarná lassítani vágtázó lovát. A szeme sarkából vetett egy pillantást rá. Nem nehéz kitalálni, miféle hírt visz. *Spartacus a kapuknál van.* Jó érzés volt erre gondolni.

Kerülő úton vágtak át Navióval a néptelen vidéken, és Mutinától néhány mérfölddel nyugatra tértek rá a forgalmas Via Aemiliára, hogy amikor megérkeznek, ne úgy nézzen ki, mintha délről jöttek volna. A zsúfolt úton haladók legnagyobb része nem a rabszolgasereg jelentette fenyegetés elől menekült. De elég sok utazó tartott

keletnek ahhoz, hogy Carbo és Navio ne keltsenek feltűnést. Carbo felsóhajtott, és kinyitotta a vizestömlőjét.

– Istenek, de meleg van!

Kortyolt egy nagyot, majd Naviónak dobta a bőrtömlőt.

– Még jó, hogy nincs rajtunk páncéling, és nem cipelünk kardot meg pajzsot, mi?

– Hádész nevére! Fogd be a szád!

Carbo örült, hogy a mellettük elhaladó szekér kerekei fülsiketítőn nyikorognak.

– Nem hall senki.

– Talán nem. De Mutinában másképp lesz, főleg ha betérünk egy fogadóba.

– Amikor beérünk!

Carbo bosszús pillantást vetett rá, de csak félig-meddig komolyan. Egész úton arról beszélgettek, hogy keresnek majd egy fogadót, ahol rendes bort ihatnak, és finom ételt rendelhetnek az összeégett húsdarabok helyett, amelyekhez szoktak. *Még az is lehet, hogy lesz ott néhány elfogadható külsejű örömlány,* gondolta Carbo reménykedve. Nem volt nővel azóta, hogy Chloris, a kedvese meghalt. Alkalma bőséggel lett volna, de Spartacus embereinek többségétől eltérően nem volt hajlandó védtelen asszonyokat megerőszakolni. Mostanra nagyon nehezen viselte a dolgot.

– Rendben. De úgy intézzük, ahogy én mondom. Csendben. Óvatosan. Nem beszélünk másról, csak gazdálkodásról, a szegény, halott rokonainkról meg arról, hogy Spartacus meg a bandája micsoda rohadékok.

– Benne vagyok – válaszolta Navio. – De ez minden, amit megszabhatsz nekem. Nem te fogod kiválasztani, hogy melyik nőt tehetem magamévá.

Carbo kuncogott. Egy pillanatra az élet normálisnak tűnt.

Ám hamarosan visszatért az aggodalma. Hosszú sor várakozott bebocsátásra Mutina főkapuja előtt, melyet legionáriusok csapata őrzött.

– Nézd, milyen sok római kutya van ott! Legalább húsz – mormogta, miközben egy ökrös szekér után araszoltak. – Hallották, hogyan vettük be Thuriit.

– Úgy fest.

Carbo a dél-itáliai Thuriinál vívott ütközet minden pillanatára emlékezett. Hogy meglepetésszerű támadást intézhessen Varinius ellen, Spartacus fortélyt alkalmazva foglaltatta el az embereivel a rosszul védett várost. Másnap a serege egy részét odakint hagyva, halálos csapdába csalta Variniust és katonáit. Azóta Carbo megingathatatlan tisztelet érzett Spartacus iránt. A rómaiak teljes vereséget és hatalmas megaláztatást szenvedtek.

Longinus nyilvánvalóan nem óhajtotta, hogy Mutinával vagy vele ugyanez történjen.

– Egyszerűen fapofát vágunk, és bemegyünk. Ha kérdeznek, mesélünk a lemészárolt családunkról. Hűséges római polgárok vagyunk, fizetjük az adónkat, és keveset kérünk cserébe. Hol voltak a legionáriusok, hogy megvédjenek bennünket, amikor Spartacus meg az emberei a tanyáinkra rontottak? És így tovább.

– Rendben – helyeselt Carbo, ám feszültsége fokozódott, ahogy közelebb értek az őrökkel alaposan megrakott falakhoz. A mellvéden egymástól szabályos távolságra hajítógépek is voltak. Apró fejmozdulattal feléjük intett. – Látod azokat?

– Igen. Felkészültek egy ostromra. Lehetséges, hogy Longinus fél kivonulni és harcolni – tréfálkozott Navio.

– Talán. De azért meg fogja tenni.

– Kénytelen lesz – értett egyet Navio komoran. – Máskülönben élete hátralévő részében úgy fogják emlegetni, hogy ő az a hadvezér, aki futni hagyta Spartacust. Legfeljebb latrinatakarítás irányítását bízzák majd rá.

Szórakoztató volt így elképzelni egy római hadvezért, de Carbo kényszerítette magát, hogy a rájuk váró feladatra koncentráljon. Az előttük lévő szekéren ülő ösztövér férfi heves vitába bonyolódott a kaput őrző legionáriusokkal.

– Nem jössz be ezzel a rohadt kocsival – hajtogatta a parancsnok, egy tömpe orrú, fontoskodó optio. – Egyelőre semmiféle árucikk nem engedhető be, hacsak maga a proconsul nem rendelkezik másképp. – Átfutotta a listát a jobb kezében. – Nem látok itt semmit deszkákról.

– Ezeket maga Purpurius rendelte, nem más!

– Purpurius?

– Egy fontos kereskedő, aki a forumnál lakik.

– Sosem hallottam róla.

– Elmondanám neked, hogy Purpurius a proconsul barátja!

– Biztosan úgy van – mondta az optio kétkedő hangon. – De a portékája nincs rajta a listámon.

– Két napomba telt, hogy ideérjek – esedezett a szekeres.

– Az nem az én gondom. Most fordítsd meg a szekeredet, és indulj vissza! Eltorlaszolod a bejáratot.

– Én…

Az optio felemelte a botját.

– Süket vagy?

A szerencsétlen szekeres dühös pillantást vetett a katonákra, és miközben arról siránkozott, mit fog csinálni Purpurius, ha értesül a történtekről, nekilátott a fáradságos feladatnak, hogy megfordítsa az ökröket. Carbo, Navio és a mögöttük lévő sietve félrehúzódtak az

útból, ahogy a férfi morgolódva elindult vissza, amerről jött.

– Tovább!

Az optio intett Carbóéknak, hogy lépjenek előre.

– Neveket! – kiáltotta.

Carbóék már eldöntötték, hogy nem számít, ha a valódi nevüket használják, és így legalább nem kell álneveket megjegyezniük.

– Paullus Carbo.

– Marcus Navio.

– Foglalkozás?

– Parasztok vagyunk, uram – mondta Carbo.

Az optio végigmérte őket.

– Se szekér, se zsákok. Mi dolgotok itt?

– Elűztek bennünket a földünkről – válaszolta Carbo keserűen.

– Ó! Spartacus meg a bandája?

– Igen, uram. – Navio arca megrándult. – Azok az állatok megölték a családunkat. Elvitték az összes jószágunkat. Letiporták a búzát a földeken.

– Nem hagytak nekünk semmit – tette hozzá Carbo.

Az optio együtt érzően elhúzta a száját.

– Nem vagytok egyedül. Sok ezer emberrel történt ugyanez. Miért jöttetek Mutinába?

– Munkát keresni, uram – felelte Navio.

– Munkát? Ahhoz nagy szerencse kell. Dugig van a hely menekültekkel.

– Bármit megcsinálunk, uram – esedezett Carbo. – Kérlek!

Az optio megdörzsölte az orrát.

– Lesz munka igen hamar, azt hiszem. Amikor Spartacus megérkezik, kellenek majd emberek, akik

köveket hordanak a falakra a hajítógépekhez. Gondoljátok, hogy képesek lesztek egész nap zokszó nélkül csinálni?

– Természetesen, uram.

– Elég keménykötésűnek látszotok. Nincs fegyveretek azokon a káseken kívül?

– Nincsen, uram.

Az optio kurtán intett nekik.

– Akkor tovább! Befelé, mindketten!

A két barát mormogva hálálkodott, és sietősen áthaladtak a boltív alatt.

– Paullus Carbo? Erről hallgattál – mondta Navio kuncogva.

Carbo érezte, hogy elvörösödik az arca.

– Nem szeretem a nevemet, ezért sosem használom.

– Paullus, fiam! Tálalva van! – Navio egy asszony hangját utánozta. – Paullus! Ideje, hogy a leckéddel foglalkozz!

Navio mókázása a régi magiszterét juttatta Carbo eszébe, és felnevetett. Navio az ajka elé tartotta egy ujját.

– Gyászolnunk kell a családunkat… Paullus!

Annyira igyekeztek elfojtani a nevethetnékjüket, hogy nem vették észre az optio egyik emberét, aki settenkedve a nyomukba eredt.

Miután kissé beljebb értek a városban, sülő hús pompás illata csapta meg az orrukat. Hamarosan ráleltek egy elöl nyitott vendéglőre a főút mentén sorakozó mellékutcák egyikében. Látták, hogy a hely tele van szolgálaton kívüli katonákkal, ezért úgy döntöttek, hogy ott fognak enni. Egy ilyen helyen gyümölcsözőnek bizonyulhat belehallgatni a beszélgetésekbe. Kerestek egy üres asztalt a hátsó falnál, és leültek. Egy rendetlen külsejű, olcsó illatszer szagát árasztó nő jött felvenni a rendelésüket. Három asért kaptak két tányér nagy adag

párolt húst friss kenyérrel és egy korsó vizezett bort. Evés közben halkan váltottak pár szót, és mindvégig füleltek a körülöttük zajló társalgásra.

Navio végül eltolta magától az üres tányérját.

– Istenek, de hiányzott már egy ilyen lakoma!

– Jó volt – értett egyet Carbo szórakozottan.

– Longinus nem bánja, hogy ötszörös túlerőben vannak – jelentette ki egy katona a szomszéd asztalnál. – Az anyátlan korcsnak az kell, hogy…

– Kussolj már, Felix! – figyelmeztette a társa. – Ne törődj Longinusszal! Ha egy tiszt meghallja, hogy így beszélsz, fogdába kerülsz.

– Mit érdekel engem? – Felix savanyú ábrázattal beleszürcsölt a borába. – Úgyis lemészárolnak bennünket. Akár be is csukathatom magam az utolsó éjszakára a vége előtt. Az odabenti szalmazsákokban nincs annyi poloska, mint az enyémben.

– Az lehet, de húsz korbácsütés sokkal jobban fáj, mint pár poloskacsípés. És a harcot sem úszod meg. Köteles szolgálatra jelentkezni mindenki, aki képes pajzsot és lándzsát tartani. Az orvosok parancsot kaptak, hogy a legsúlyosabb esetek kivételével mindenkit tegyenek ki az ispotályból.

– Tudom. Hallottam a hirdetményt is. Csak hát…

– Fogd be a szád! – parancsolt rá a barátja, és bort töltött neki. – Igyál még egyet, mert lehet, hogy nem sokat iszol már!

A két legionárius arról kezdett beszélni, hová menjenek ezután.

– Hallottad ezt? – suttogta Carbo. – Úgy néz ki, hogy Longinus harcolni szándékozik.

– Egyik sem ezt mondta pontosan.

Naviónak igaza volt. Nem hallottak még eleget. Carbo ártatlan képet vágva ivott egyet, és hanyagul végigfuttatta pillantását a legközelebbi asztalokon. Balra négy katona sült disznólábat lakmározott. Rajtuk túl két kereskedőnek látszó férfi üzleti dolgokról beszélt. Carbóéktól jobbra az a kettős volt, akiket nyavalyogni hallottak, aztán pedig három legionárius, akik bort ittak, miközben egy dobócsontos játékon civakodtak. Navio mögött egy tiszthelyettes és egy kürtös azzal szórakoztatták magukat, hogy ételmaradékkal kecsegtettek és minél nagyobb ugrásokra vettek rá egy sovány ebet. A távolabb lévők beszélgetését nem lehetett érteni.

Carbo igyekezett türelmes lenni. De mire végeztek a boroskorsójukkal, még mindig nem hallottak semmi érdekeset.

– Ideje továbbmenni – mormogta Carbo.

A délután a végéhez közeledett. Nem volt már sok híja, hogy besötétedjen.

Navio széles vigyorral válaszolt. Felix felé hajolt.

– Hé, barátom! Hol találhat itt két szomjas ember egy rendes itatóhelyet? Lehetőleg olyat, ahol a nők nem vérbajosak.

– Próbáljátok ki a fogadót két utcával odébb, jobb kéz felől. Vulcan Üllője a neve. Nem lehet eltéveszteni. Tele van katonákkal éjjel-nappal.

– Jó hely, ha nőt akar az ember – tette hozzá egy bajtársa kacsintva.

– Elég jók az ottani lányok. De drágák is. – Felix fürkész pillantást vetett Carbóékra. – Kétlem, hogy van elég pénzetek megfizetni őket.

– Igazad van, barátom – mondta Navio talpra állva. – De abban nem akadályozhat semmi, hogy megcsodáljuk őket, amíg iszunk, igaz-e?

– Az már igaz. A legtöbbet ezt csináljuk ott, kivéve a zsoldfizetés napját. Később talán majd utánatok megyünk.

– Megtiszteltetés, ha meghívhatunk benneteket egy italra – tette hozzá Carbo, bár pontosan az ellenkezőjét gondolta. Búcsúzóul barátságosan biccentett. Amint hallótávolságon kívül értek, ezt mormogta Naviónak: – Keressünk egy másik helyet!

– Kissé veszélyes lenne, mi?

– Azt mondta, tele van katonákkal. Egy másik fogadó sokkal biztonságosabb lenne.

– De gondolj a nőkre! – Navio hangjában sóvárgás volt.

– Azokra, akikre nincs pénzünk?

– Nincsen?

– Nincs – csattant fel Carbo.

Navio meghúzta a bőrzsinórt, ami a nyakában lógó erszény száját összefogta.

– Találtam két aureust az egyik birtokon, amit nemrégiben kifosztottunk. Mostanáig nem tudtam elkölteni semmire.

– Spartacus azt mondta, ne hozzunk sok pénzt – tiltakozott Carbo.

– Tudom, tudom. De hát egy férfiembernek vannak szükségletei, nem igaz?

– Mit gondolsz, mire elég egy aureus?

– Mire nem elég? Életed legjobb élményében lesz részed, garantálom.

Buja gondolatok töltötték meg Carbo fejét. Aztán összeszedte magát.

– Nem a Vulcan Üllőjében – jelentette ki határozottan. – Valahol másutt.

– Biztosan van még jó bordély a városban – mondta Navio egy vállrándítással. – Próbáljunk hallgatózni egy

másik fogadóban. Valószínűleg lesznek még szolgálaton kívüli katonák, akik Longinusra panaszkodnak.

Elkezdtek keresztülfurakodni a tömegen. Egyikük sem látta, hogy a vendéglővel szemközti árnyékok közül kiválik egy alak, és a nyomukba szegődik.

Dacára a bor okozta bódulatnak, Carbo nem tudta nem észevenni a városlakók feszült arckifejezését és nyúzott külsejét. Legionáriusok százai masíroztak ide-oda. Tisztjeik kiáltásokkal és szőlővenyigékkel ösztökélték őket. Mindenki gondterheltnek tűnt, kiváltképpen a boltosok, akik üres üzleteik ajtajában állva, savanyú ábrázattal figyelték a járókelőket. Koldusok voltak mindenütt: a keréknyomok szabdalta sárban kuporogtak az utca szélén, vagy piszkos kezüket kinyújtva tolakodtak a tömegben. *Ez Spartacus miatt van,* gondolta Carbo döbbenten, mégis büszkén. *Mindannyiunk miatt.*

A törekvésük, hogy beszélgetéseket hallgassanak ki, nehezebbnek bizonyult, mint feltételezték. A főutcákon kószálva számos fogadót találtak. Mindegyikben voltak katonák, de a zsúfoltság miatt nehéz volt olyan asztalt lelni, ami elég közel lett volna hozzájuk, hogy hallják a beszédüket. A két barát kénytelen volt diszkréten viselkedni, és nem is egyszer be kellett érniük azzal, hogy a pultnál álldogáltak, vagy távol ültek azoktól, akiknek a fecsegését és panaszkodását hallani szerették volna. Az egyetlen alkalommal, amikor sikerült egy csapatnyi legionárius közelében letelepedniük, csak annyit tudtak meg, hogy egyikük sem akar Longinus alatt szolgálni, kettőnek közülük vérbaja van, és hogy három hónap múlva esedékes a következő zsoldfizetés. Amikor Carbo túl sokáig bámulta az egyik társaságot, keresetlen szavakkal felszólították, hogy törődjön a maga dolgával, hacsak nem akarja kiköpni a fogait. Gyorsan továbbálltak.

Bár csak vizezett bort ittak, az elkövetkező órákban elég sok helyen megfordultak ahhoz, hogy az érzékeik eltompuljanak, a dühük és a bosszúságuk pedig növekedjen. Az ötödik fogadó volt a legrosszabb az összes közül: lerobbant lyuk egy mellékutca mélyén. Rozoga bútorzat volt benne, néhány öreg örömlány és a leghitványabb bor, amit Carbo valaha kóstolt. Az első korty előtt kiköpte, és csak ült, dühödten tanulmányozva az agyagkupája tartalmát. Amikor egy részeg rálöttyintette a borát, az ifjú rómainak nem volt könnyű megállnia, hogy ne verje meg a bolondot. Örült, hogy uralkodott magán. Később Naviót kellett visszafognia, amikor az farkasszemet nézett két legionáriussal, akik birkózásra hívták ki a többi vendégét.

– Hagyjad! Ne keresd a bajt!

Navio elfordította a tekintetét a katonákról, akik derékig mezítelenre vetkőztek, karizmaikat feszítgetve peckesen körbejártak, és azzal fenyegettek minden pályázót, hogy nyomorékká teszik.

– Mindkettejüket meg tudnám verni – jelentette ki Navio. – Egyszerre.

– Ebben biztos vagyok – csitította Carbo. – De ez nem megfelelő alkalom. Tartsd észben, hogy miért vagyunk itt!

– De nincs sok szerencsénk, mi? Az a vén Fortuna biztosan nagyon rossz kedvében van.

– Majd mellénk szegődik a szerencse. Keressünk egy másik italmérést! Ott majd hallunk valami hasznosat – mondta Carbo, összeszedve minden lelkesedést, ami telt tőle. – És higgadj le! Ne feledkezz meg róla, hol vagyunk!

Navio morgolódott, de nem vitatkozott tovább, hanem követte Carbót kifelé.

Carbo megpillantott egy templomot, melyet Fortunának, a szerencse istennőjének szenteltek, és odavezette a barátját. Látta, hogy Navio hitetlenkedő képet vág.

– Talán ki kell engesztelni. Várj itt! Ne csinálj bajt!

Carbo vásárolt egy kicsiny fogadalmi lámpást egy vénembertől, bement, kérte az istennőt, hogy bocsássa meg Navio szavait, valamint a segítségét a küldetésükhöz. Jobban érezte magát, miután megtette a felajánlást, és újult lelkesedéssel elindult a barátjával, hogy keressenek egy másik fogadót.

Azonban a következő helyen nem hallottak semmi érdekeset. Carbónak ugyanolyan rosszkedve lett, mint Naviónak. Csak üldögéltek, és figyelték, amint megint elmasírozik egy csapatnyi katona.

– Utánuk mehetnénk – vetette fel Carbo.

Navio lesújtó pillantása azt mondta neki, amit máris tudott.

– Buta ötlet.

Egy ideig nem szóltak egy szót sem.

– Nem akarok minden hír nélkül visszamenni – mondta végül Carbo.

– Én sem, de mi egyebet tehetnénk még?

Carbónak eszébe jutottak a katonák, akikkel korábban beszéltek. Összeszorult a gyomra a gondolattól, hogy direkt keressék annak a két embernek a társaságát, akik ha rájönnek a kilétükre, gondolkodás nélkül megölik őket. De ha nagyon részegek, nem fognak rájönni – és lehetséges, hogy elárulnak valamit. Nem sok esély volt a sikerre, de Carbónak nem akadt job ötlete.

– Még mindig ott van a Vulcan Üllője.

– Nem úgy beszéltük meg, hogy ez túl veszélyes?

– Tudsz jobbat?

– Legfeljebb azt, hogy odamegyünk egy tiszthez, és megkérdezzük tőle, mit tervez Longinus – vallotta be.

– Na hát akkor. – Most, hogy felötlött benne a lehetséges megoldás, Carbo nem akarta tovább vesztegetni az időt. – Bármi jobb, mint sorra elvánszorogni az összes mutinai kocsmába. Szétrohad a belünk, ha ez így megy tovább.

– Az már igaz. – Navio hamiskás képet vágott. – Emlékszel a nőkre, akikről beszéltek nekünk? Biztosan azok a legjobbak a városban.

– Azt felejtsd el! Nézzük, hogy mellénk szegődik-e a szerencse, hallunk-e valamit.

– És utána egy kis szórakozás.

Az ötlet csábító volt. Carbót éjjel-nappal gyötörte a kielégületlen vágy. Miközben elindultak megkeresni a Vulcan Üllőjét, azt mondogatta magának, hogy fizetni egy menetet egy nőnek csak jutalom lenne azért, hogy kiderítik, amit Spartacus tudni akar.

Nem volt nehéz megtalálni. A kétemeletes különálló téglaépület, melynek udvarát istállók szegélyezték, nagyobb volt, mint a fogadók többsége. A földszinti homlokzatot stukkó borította, amelyre görög oszlopfőket festettek. A bejáratnál két tagbaszakadt kapus állt, fölöttük pedig egy cégér függött, mely a tűz istenét ábrázolta, amint kezében kalapáccsal görnyed az üllője fölé.

Carbóék odatántorogtak a bejárathoz. Az ablaknyílásokon kiáradó zaj – nevetés, éneklés és női hangok – fülsiketítő volt.

– Ígéretesen hangzik, mi? – szólalt meg Navio vigyorogva.

Carbo, bár a képzelete meglódult, libabőrös lett. Az oroszlán barlangjába készültek besétálni. A fogát csikorgatta. A szégyen, hogy dolgavégezetlenül tér vissza

Spartacushoz, rosszabb lenne, mint a nyakát kockáztatni. És ha óvatosak lesznek, a terv szerint alakulnak majd a dolgok.

A nagyobbik darab kapus, akinek az egyik szeme helyén üres lyuk feketéllett, elállta az útjukat.

– Segíthetek?

Nem úgy tűnt, hogy segíteni akarna.

– Innánk valamit – mondta Carbo udvariasan.

– Tényleg?

– Igen. És talán eltársalognánk a fiatal hölgyetekkel – tette hozzá Navio.

A férfi felnevetett.

– Nincs nektek annyi pénzetek, hogy megengedhessétek magatoknak valamelyik lányunkat. Miért nem hordjátok el magatokat, mielőtt a cimborámmal eltörjük a karotokat?

– Meg a lábatokat – mordult fel a társa.

Carbón riadalom lett úrrá. Hátrálni kezdett.

– Hová mégy? – Navio hangja fesztelen volt.

– Egy olyan fogadóba, ahol kevésbé válogatósak a vendégeket illetően.

– Semmi szükség rá. – Navio keze az erszényébe mélyedt.

Carbónak nem volt ideje közbelépni. Arany csillant a barátja ujjai között, és egyenesen a kapus elé lépett.

– Ez elég jó nektek?

A kapus szája mosolyra húzódott.

– Bocsásd meg a rossz modoromat, uram! Mindkettőtöket szívesen látunk a Vulcan Üllőjében. Köztudottan nálunk a legjobbak a borok és a lányok Mutinában. – Félreállt, és vaskos karjával beljebb tessékelte őket.

– Gyerünk!

Carbo vonakodva csatlakozott a barátjához.

– Kezd alakulni – mondta Navio, ahogy beléptek.

A gazdagon dekorált terembelsőt fél tucat bronz kandeláber világította meg, melyek a mennyezeten függtek. Az erős asztalokat és padokat keményfából faragták, a kőlapokkal burkolt padlót pedig tiszta fűrészpor borította. A vendégek jobbára katonák voltak, és akadt köztük néhány tiszt is.

Navio arcáról lehervadt a mosoly Carbo összefont szemöldöke láttán.

– Mi van?

– Tudod, milyen átkozottul ritkák az aureusok. Azok a kapusok egész éjjel rólunk fognak beszélni.

– Nyugalom! – mondta Navio magabiztosan. – Mit törődnek ők azzal, honnan van a pénzünk? Majd kifelé adok nekik borravalót, és megmondom nekik, hogy felejtsék el, hogy láttak bennünket. Nem szeretnénk, ha a feleségünk megtudná, hogy itt jártunk.

Carbo még mindig nem örült, de ekkor meglátta a négy nőt a pult mögötti emelvényen, és elhagyta minden józansága: teljesen megfeledkezett a küldetésükről. Szebbek voltak, mint a legvadabb álmaiban. Ágyéka lüktetni kezdett, amikor ráébredt, hogy az áttetsző köntös alatt meztelenek.

– Sejtettem én, hogy meg fogod gondolni magad – bökte Navio mellkason Carbót, visszarántva őt a valóságba. A kezébe nyomott egy aranypénzt. – Nesze, költsd el okosan! Később majd találkozunk, és iszunk valamit.

Carbo szorosan megmarkolta az aureust.

– Te hová mégy?

– Mit gondolsz? – A prostituáltak felé intve a fejével. – Egy egész éjszakánk van, hogy kiderítsük, amit kell.

Carbo kalapáló szívvel figyelte, amint a barátja odafurakodik a pulthoz, elkapja egy gyönyörű lány

tekintetét, és magához inti. Amikor az odaért Navióhoz, összehajtották a fejüket egy pillanatra. *Elég hosszú ideig ahhoz, hogy a szépség lássa az aureust,* gondolta Carbo. A következő pillanatban azt látta, hogy Navio a lányt átkarolva felfelé tart a lépcsőn.

Egy férfi, kezében két korsóval, nekiütközött Carbónak, és elvonta a figyelmét az örömlányokról. Carbo valamiért hirtelen a szüleire gondolt. A levél! Ha valamikor, hát most van itt a megfelelő alkalom a megírására. Visszaér egy szemvillanás alatt. Navio nem is fogja tudni, hogy elment. Miután végez, ihat egyet, és belehallgathat a körülötte zajló hangos társalgásba. Mivel nagyon sok katona van a fogadóban, lehetetlen, hogy ne halljon valami hasznosat. Akkor majd eldöntheti, melyiket akarja a nők közül.

Carbo fellelkesült a kilátástól, hogy Spartacus megbízása mellett a saját dolgának is a végére járthat, és kisurrant. A kapusok a gyér fényben egy ostoba ábrázatú katonával beszélgettek. Egyikük felfigyelt Carbóra, és alázatos mosollyal fordult feléje.

– Ilyen hamar távozol, uram?

– Gyorsan el kell intéznem valamit. Mielőtt túl sokat innék, és megfeledkezném róla, tudod. Hol van a forum?

– Arrafelé. – Északnak mutatott. – Az összes utca abba az irányba vezet.

– Milyen messze van?

– Nincs messzebb negyed mérföldnél.

Carbo köszönetképpen biccentett, és már ott sem volt.

A legionárius megvárta, míg egy kicsit távolabb ér a sikátorban, majd utánasompolygott.

Kiderült, hogy a kapus igazat mondott. Carbo könnyen meglelte a forumot. Jóllehet azelőtt soha nem járt a városban, ismerősnek találta a jókora, négyszögletű teret.

Más római településközpontokhoz hasonlóan Mutina foruma a város lüktető szíve volt. Bódék töltötték meg a teret, kapható volt minden, szerszámoktól kezdve, ruhaneműn, fazekakon és serpenyőkön keresztül kenyérig, húsig, zöldségekig és afrodiziákumokig. Számos – Jupiternek, Junónak, Minervának, a dioszkurosz ikerpárnak, vagyis Polüdeukésznek és Kasztórnak – szentelt templom szegélyezte, valamint kormányzati épületek sora, köztük a bíróság és az adóhivatal. Voltak továbbá fedett csarnokok, ahol ügyvédek, írnokok, seborvosok és patikáriusok gyakorolták a mesterségüket.

Carbo egyenesen ezek felé indult. De ahogy átlépte a küszöböt, alábbhagyott a lelkesültsége. Amire most készült, az még kockázatosabb volt, mint belépni a Vulcan Üllőjébe. Ha az írnokban csak a legcsekélyebb gyanú felmerül, hogy Spartacus emberével áll szemben, őt ott helyben lefogják. Carbo fel-alá őgyelgett a bódék között, nem törődött a kedvezményes ajánlatokkal, miszerint jövendőt mondanak neki, megvizsgálják a fogait, vagy azonmód megírják a végakaratát, hátha az istenek váratlanul lesújtanak rá. Pillantása egy testes alakon állapodott meg, akinek feje fölött egy táblán ez volt olvasható: *Levélfogalmazás. Szép írás. Méltányos árak.* Az írnok észrevette, hogy Carbo nézi, és barátságosan biccentett feléje. Visszabiccentett. Értékelte, hogy az illető szóban nem támad neki, eltérően a szomszédaitól.

– Meg kell íratnom egy levelet – bökte ki, és érezte, hogy gyengül az eltökéltsége.

– Ez a munkám.

– Nem lesz hosszú. Nem több néhány sornál.

– Négy as.

– Rendben. El is tudod küldeni?

– Akkor többe kerül. Hová kell eljutnia?

– Rómába.

– Nem biztonságos most az út délre, mint tudod.

– Spartacus meg az emberei miatt?

– Azt mondják, a városhoz közeledik. A proconsul bizonyosan cselekszik egy-két napon belül. Két légiója harckészültségben áll. Jupiter, a Legnagyobb és Legjobb segítségével hamarosan megszabadulunk a trák gyilkostól meg a söpredéktől, akik követik.

– Reméljük – válaszolta Carbo élénken. – De azért el tudod juttatni Rómába?

– Valószínűleg tudok találni valakit. Pénzedbe fog kerülni.

– Mennyibe?

– Mondjuk egy egész denariusba.

Carbo gyászos képet vágott, de sokkal többet is fizetett volna ennél, ha kell. Az erszényébe kotort, és átnyújtott egy ezüstpénzt.

Az írnok kiválasztott egy kis darab pergament, a foltos asztalára helyezte, és a széleire ólomdarabokat rakott nehezéknek. Kérdő tekintettel nézett Carbóra.

– Tisztelt apám és anyám, abban a reményben élek, hogy ez a levél jó egészségben talál mindkettőtöket.

– Igen?

– Csak bocsánatot kérni tudok, amiért nem adtam hírt magamról azóta, hogy eljöttem otthonról. Azért távoztam, mert – Carbo elhallgatott, töprengve, mit is mondjon –, szerettem volna a család pénzügyi nehézségeiben inkább a magam módján segíteni, semmint úgy cselekedni, ahogy apám kívánta. Tudom, hogy ezzel megszegtem fiúi kötelességemet, de képtelen voltam elviselni a gondolatot, hogy ügyvéd legyek.

– Nem hibáztatlak – mondta az írnok, komor pillantást vetve a szemközti asztal tulajdonosára, egy magas,

olajozott hajú, dölyfös modorú férfiúra. – A legtöbbje hazug tolvaj.

Carbo még inkább tudatára ébredt, hogy gondosan meg kell válogatnia a szavai, és elmosolyodott.

– Folytasd!

– Továbbra is remélem, hogy a jövőben gondoskodni tudok apám kötelezettségeinek teljesítéséről. Egyelőre azonban ez várat magára. Egy hosszú és veszélyes útra készülök indulni, amelyről talán soha nem térek vissza. – *Talán? Biztosan.* De ezt nem mondhatta ki, nehogy az írnok túlságosan kíváncsi legyen. Bizonnyal elég furcsa volt a levele így is. – Indulásom előtt szeretném, ha tudnátok, hogy mindkettőtökért imádkozom mindennap. Oltalmazzanak benneteket az istenek! Szerető fiatok, Carbo.

Az írnok cikornyásan aláírta a levelet.

– Arra gondolsz, hogy idegenben keresed a szerencséd?

– Igen.

– Egy kereskedővel?

– Úgy van.

– Gall földön, vagy valahol még messzebb?

– Placentiában kell találkoznom egy emberrel, aki Galliába készül, és onnan Britanniába – hazudta Carbo.

– Bátrabb ember vagy, mint én – jelentette ki az írnok elborzadva. – Azt mondják, Britannia körül tele van a tenger rettenetes szörnyekkel. A lakói a druidák gonosz befolyása alatt élnek. Harcosaik meztelenül küzdenek, megeszik az ellenségeik húsát, és ivókupát készítenek a koponyáikból. Persze nem úgy értettem, hogy neked bajod esik. Semmi kétség, egy éven belül itthon leszel, gazdag emberként.

– Semmi kétség.

Valódi bánat markolt Carbo szívébe. A szándékaira vonatkozó hazugság ellenére a küszöbönálló távozása nem kevésbé véglegesnek ígérkezett. Bárcsak megjelenhetne a nagybátyja küszöbén, hogy személyesen búcsúzhasson el a szüleitől, ahelyett hogy egy rébuszokban fogalmazott levelet küld nekik! *Ne elégedetlenkedj! Ez a legjobb, amit tehetsz.*

– Kinek küldjem a levelet? – kérdezte az írnok, kicsiny négyszöggé hajtogatva a pergament.

Carbo kinyitotta, majd becsukta a száját. Szerette volna kimondani, hogy *Jovianus Carbónak, Alfenus Varus ügyvéd házában, aki Rómában, az Esquilinus dombon lakik,* de a nyelve a szájpadlásához tapadt. *Mit művelek? Ez őrültség.*

– Nos?

Carbo még mindig nem szólt semmit.

– A levél név és cím nélkül semmit nem ér.

– Hagyjad! Meggondoltam magam.

– Meggondoltad?

– Igen – motyogta Carbo. – Elég lesz, ha imádkozom.

– A családdal mindig nehéz. – Az írnok hangjában együttérzés volt.

– Igen – válaszolta Carbo nyersen. – Kérem a pénzem!

– Adj négy ast, és a tied. Az időmért fizetség jár – mondta az írnok a szemöldökét összevonva.

Carbo az erszényébe kotort, és átadta az aprópénzeket. Az írnok cserébe odalökte neki a denariust. Carbo biccentett búcsúzásképpen, és távozott. Az igazi feladatára kell összpontosítania, ki kell derítenie, amit csak tud Longinus terveiről. Utána borba fojthatja a bánatát. Reggel visszatérnek majd a táborukba, ahol Spartacus fogja várni. Carbo ehaladt egy patikárius pultja mellett, és a szeme sarkából megpillantott egy legionáriust, akinek

figyelmét a kirakodott üvegcsék és kencék kötötték le, de nem jött rá, hogy ugyanaz az ember, akivel a kapus beszélt a fogadó előtt. Azt sem vette észre, hogy a férfi odasiet az írnokhoz.

Majdnem sötét volt, mire visszaért a Vulcan Üllőjéhez. Körülnézett a teremben, de Naviónak színét sem látta. Tekintetét a pult mögött lévő nők vonták magukra. Most egy csábos, hollófekete hajú szépség állt ott, ahol előzőleg a barna. Még a többieknél is vonzóbb volt, és Carbo azonnal tudta, hogy őt fogja választani. Előtte azonban még dolga volt. Rendelt egy korsó campaniait, és keresett egy helyet a fal mellett egy hosszú padon, amely történetesen jó rálátást kínált mind az ajtóra, mind az emeletre vezető lépcsősorra.

Az oldalra vetett pillantásokból kiderült, hogy a szomszédai katonák. Carbónak összeszorult a gyomra, ám beleszürcsölt a borába, türelmetlenül várva, hogy az magabiztosabbá tegye, és közben igyekezett minden szót meghallani.

Tőle balra három altiszt beszélt keresetlen szavakkal a centuriójukról.

– Nem érdekli más, csak hogy minden fényesre legyen suvickolva – nyafogott egy hamvas ábárzatú *tesserarius.*

– Tudom – értett egyet a signifer, aki nagyjából egy évtizeddel idősebb volt. – Megvan az ideje meg a helye annak, de azt hinné az ember, hogy amikor az ember az életéért készül harcolni, akkor képes másra figyelni.

– Hallom ám, mit beszéltek, fiúk. – Az optio elálló fülű, magas férfi volt. – Csakhogy Bassus többször állta a sarat, mint amennyit ti meg én el tudunk képzelni. Segít elterelni a figyelmet aggasztóbb dolgokról, ha az embernek olyan unalmas teendőkkel kell bíbelődnie, mint hogy a holmija csillogjon-villogjon.

– Például Spartacusról meg a szemét seregéről, úgy érted – mondta a tesserarius mélyet sóhajtva.

– Pontosan.

– Hádészra, nagyon remélem, hogy Longinus tudja, mit csinál – mormogta a signifer.

– Ha nem, arra mind ráfaragunk.

Carbo hegyezte a fülét.

– Fogd be a szád! – mordult fel az optio. – Tudod, hogy nem szabad beszélnünk róla.

Jobbra és balra pillantott, Carbo pedig serényen újratöltötte a kupáját. *Fortuna, engedd, hogy halljak valamit!,* fohászkodott.

Csalódására a katonák a szemük előtt lévő lányokról kezdtek társalogni. Carbo a jobbján lévő legionáriusok felé fordult, de ők azon vitatkoztak, hogy melyiküknek kellene rendelnie a következő kört. Úgy tűnt, hogy egy vékonydongájú, egérszürke hajú katona van soron, ám ő tagadta ezt, és halvány, szórakozott mosollyal válaszolt a társai tiltakozására és sértegetésére. A felzúdulás olyan nagy volt, hogy Carbo nem hallott semmi mást, ami a közelben elhangzott. Szeretett volna keresni egy másik helyet, ahol talán sikeresebben hallgatózhat, de tudta, hogy ez furcsán venné ki magát. Ő választotta ezt az asztalt, és kénytelen volt maradni.

Elkapta egy arra járó felszolgálófiú tekintetét, és rendelt még bort, valamint sajtot és kenyeret. Az étel majd megakadályozza, hogy túlságosan a fejébe szálljon az ital.

– Nocsak, nocsak! Ez a barátunk vendéglőből!

Carbo ijedten pillantott fel. Sikerült mosolyt erőltetnie az arcára.

– Szóval idetaláltatok?

– Úgy néz ki – mondta Felix, és leült Carbo mellé.

– Hol van a barátod?

– Gaius? Elment innivalóért. Az én dolgom volt, hogy ülőhelyet kerítsek. Istenek! Nagy a tömeg ezen a helyen. – Carbo felé hajolt, borgőzös lehelettel töltve meg a levegőt.

– A cimborád valamelyik lánynak viseli gondját?

– Igen. – Carbo pillantása felsiklott a lépcsőre, amely üres volt. *Igyekezz már, Navio!*

– Honnan szedte a pénzt?

Carbo lázasan gondolkozott.

– Összedobtuk, amink volt, és sorsot húztunk. Navio nyert. Nem volt nagy összeg, de Naviónak sikerült rábeszélnie az egyik nőt. Ebben tehetséges – hazudta, és átkozta magát, mert éppen most játszotta el minden esélyét a bujálkodásra, legalábbis amíg Felix jelen van. Most már úgy kell tennie, mintha nagyon kevés pénze lenne.

– Szerencsés. Szívesen csinálnám én is ugyanezt, de annyi pénzem csak zsoldfizetés napján szokott lenni. Nem mintha sok esélyem lenne itt lenni, amikor a következő esedékes lesz. Nagy csatának nézünk elébe.

– Tudom. Nesze, igyál egy kicsit a boromból, amíg vársz a sajátodra!

– Jól van, nem bánom – Felix nagyot kortyolt, és elégedetten cuppantott. – Nem rossz. Jobb, mint az ecetes lőre, amit abban a vendéglőben adtak, mi?

– Annál nem nehéz jobbnak lennie.

– Az már igaz! Felix a nevem. És a tied?

– Carbo.

Barátságosan egymás felé biccentettek. *Furcsa,* gondolta Carbo. *Lehet, hogy pár nap múlva meg fogom ölni ezt az embert. Vagy ő engem.*

– Ígéretes fajtának látszol. Miért nem vagy legionárius?
Carbo vállat vont.

– Egy tanyáról jövök. Földművelésen kívül nem értek máshoz.

– Földművelés? Azt megtarthatod magadnak. Átkozottul unalmas, ha engem kérdezel. Sokkal több kalandban van része az embernek, ha a seregben szolgál. Persze, amíg nem jönnek szembe ilyen Spartacus-félék.

– Longinus biztosan legyűri majd, nem?

– A proconsul nem tud csodát tenni. Csak két légiója van. A tráknak meg vagy ötvenezer embere. Bárhogy nézzük is, rosszak az esélyek.

Carbo igyekezett savanyú képet vágni.

– Hát így áll a helyzet? Longinus is vereséget szenved majd, mint a consulok?

Olybá tűnt, Felix nem tud uralkodni magán.

– Annak ellenére, amit az előbb mondtam, Longinus ravasz, vén róka. Van egy terve. Olyan, ami biztosan váratlanul éri majd a szuka fattyát.

– Ó – mondta Carbo hanyagul.

Belül kalapálni kezdett a szíve. Felix megkopogtatta az orra oldalát.

– Ez bizalmas katonai értesülés.

– Természetesen. – Carbo palástolta a mérgét, és töltött még a borból.

– Te derék ember vagy, Carbo, akárcsak én. A te egészségedre meg az enyémre. És arra, hogy Spartacus és követői pusztuljanak mind egy szálig!

– Erre iszom – mormogta Carbo.

Az ajtó felől hallatszó emelt hangok vonták magukra a figyelmüket. Egy csapatnyi legionárius lépett be, teljes harci felszerelésben. Egy optio utasítására kettesével szétoszlottak, és asztaltól asztalig lépve szemügyre vették az embereket.

Carbo gyomra émelyítőn kavarogni kezdett. *Hádész nevében, mit akarnak ezek?*

– Ez a rohadék őrség – dörmögte Felix.

– Miért vannak itt?

– A szokásos okból. Katonákat keresnek, akik engedély nélkül vannak idekint. – Carbo értetlen tekintete láttán előhúzott az erszényéből egy apró fatáblát. – Ilyet kapunk mindannyian, amikor távozunk a kaszárnyából. Ha e nélkül kapnak el, az tíz nap fogda.

– Értem.

Carbo nyugtalansága azonban visszatért, amikor egy ostoba képű legionáriust látott meg az ajtóban a kapussal beszélni. Ugyanez a katona volt akkor is odakint, amikor ő a forumra indult. Ez nem lehet véletlen. Carbo pillantása a lépcsőre siklott. Naviónak még mindig színe sem látszott.

Fölébük hajolt egy alak.

– Gaius! Azt hittem, elvesztél. – Felix Carbóra bökött a hüvelykujjával. – Ez az a fiú, akivel korábban találkoztunk. Carbo a neve.

Gaius gyanakvó mormogást hallatott, és letelepedett Felix mellé.

– Na, ugyan már! Megosztotta velem a borát.

– Hol van a barátja?

– Az egyik nővel.

Carbo a szeme sarkából látta, ahogy két legionárius közelebb húzódik. A szíve azonban attól ugrott nagyot a mellkasában, hogy észrevette az ostoba képűt, amint mindenki arcát szemügyre véve sorra járja a megrakott asztalokat. Csak pillanatok kérdése volt, hogy odaérjen hozzájuk. *Engem keres.* Carbo ösztönösen érezte ezt. Fel akart állni, amikor egy borral teli kupát toltak az arcába.

– Ezt idd meg!

– Köszönöm. – Carbo egy hajtásra kiitta a bort.

– Jupiterre, te aztán szomjas voltál! Biztos nem akarsz beállni legionáriusnak? Közénk való lennél.

Felix vigyorogva újra töltött neki.

Carbo ismét távozni készült, de megérkezett a kenyér és a sajt. Ameddig csak tudta, visszatartotta a felszolgálófiút, aprópénz után turkált, és a mellékhelyiség holléte iránt érdeklődött. Mindhiába, mert mihelyt a felszolgáló továbbállt, az ostoba képű legionárius lépett a helyébe.

– Rossz helyen keresgélsz, cimbora – mondta Felix gorombán, és meglengette az eltávozótábláját. – Mindnyájunknak van. Miért nem kotródsz vissza az őrházba, és hagysz bennünket békén?

– Fogd be a szád, katona!

A komor tekintetű szemek rendületlenül tovább fürkészték az asztalnál ülők arcát.

Carbo a kupájába temette az orrát, remélve, hogy nem fog lebukni.

– Te! Nézz rám! Hozzád beszélek, te kutya!

– Tűnj el! Ő nem katona.

– Beszédem van vele.

– Miért nem keresel valakit a saját súlycsoportodból? – kérdezte Felix, és talpra állt.

– Ebbe ne üsd bele a nyavalyás orrodat!

– Ő a barátom. Hagyd békén!

Carbo látta, hogy Felix előrelép, és meglöki a legionáriust.

– Te barom! Egész nap szemmel tartottam. Ez meg a társa tele vannak aranypénzekkel. Mit csinál két ilyen alak ennyi pénzzel? Ráadásul ez levelet íratott egy írnokkal a szüleinek, hogy tudassa velük, hogy hosszú utazásra indul.

– Mi? – kérdezte Felix, és lepillantott Carbóra, akinek elszorult a torka a félelemtől.

Bizonyára meglátta, amint Navio előhúz egy aureust, és aztán követett engem innen. Nem volt több ideje gondolkozni.

– Ezek kémek! Spartacus kémei!

Carbo felpattant. A kupája tartalmát a legionárius arcába zúdította, majd ráborította a közöttük lévő asztalt. A szitkozódó katona a padlón kötött ki számos csörömpölő agyagedénnyel együtt. Carbo bocsánatkérő pillantást vetett az összezavarodott Felixre, és a lépcső felé iramodott. Az szóba sem jöhetett, hogy a főbejáraton jusson ki, és nem hagyhatta cserben Naviót sem.

– Állítsátok meg! Ez egy kém!

Két legionárius mozdult, hogy útját állják. Carbo felugrott a legközelebbi asztalra, boroskupákat rúgva szanaszét. A körülötte lévők meglepett és dühös ordítozása közepette továbbugrott a következőre, aztán vissza a padlóra. Még négy lépés, és a lépcső aljánál volt. Egy kéz elkapta hátulról a tunikáját. Carbo előrántotta a tőrét, sarkon perdült, és felhasította a katona karját, aki megragadta. Vér fröccsent a levegőbe, és Carbo támadója sikoltva elesett.

Kettesével véve a fokokat felszaladt a lépcsőn. Megkockáztatott egy pillantást a terembe, és még gyorsabban kezdett verni a szíve. A legionáriussal az élen több katona eredt a nyomába. Legfeljebb egy szobába tud benézni, nincs-e ott Navio.

Előtte folyosó vezetett jobbra és balra. *Merre? Balra.* Berontott a folyosóra, melyet egyetlen olajlámpás világított meg homályosan. A falakat sikamlós jeleneteket ábrázoló festmények borították, de rájuk sem hederített. Mindkét oldalon ajtók nyíltak, legalább négy. Istenek, melyiket válassza? Hallotta, amint szegecselt szandáltalpak dübörögnek felfelé utána. Lehunyta a szemét. *Fortuna,*

segíts meg! Az első ajtó, amelyet megpillantott, balra a második volt. Nekifeszült a vállával, és a fa egy reccsenéssel kiszakadt a helyéből.

A szerencse istennője ez egyszer meghallgatta a fohászait.

– Mi a…? – ordította Navio, akinek meztelen ülepe felemelkedett a barna lány széttárt lábai közül.

– Kelj fel! Mozgás! Tudják, hogy kik vagyunk!

– Én…

Navio tiltakozása abbamaradt, ahogy meghallotta a felfelé dübörgő lépteket. Felkászálódott az immár sikoltozó nőről, és felkapta a liciumát.

Carbo pillantása körbesiklott a kicsiny szobán, és az apró ablaknyíláson állapodott meg.

– Gyerünk!

Odarohant, és kitaszította a zsalugátereket, amelyek nekicsapódtak a külső falnak. Kidugta a fejét, és kevéssel lejjebb cseréptetőt látott: a földszinti helyiség tetejét. Visszalökte véres tőrét a hüvelyébe. Felemelte és kitolta az egyik lábát, majd belekapaszkodott a fakeretbe, és kihúzta a másikat is. Azonnal a tetőn találta magát. Felpillantott, és megkönnyebbülve látta, hogy egy pillanattal később Navio meztelen lába követi. A barátja egy huppanással ugrott le melléje, csupasz üleppel, de kezében tartva az alsóruháját.

– Merre?

Dühödt kiáltozás hallatszott ki a szobából. Carbo megpróbált rájönni, hol vannak. Balról több fény látszott, ami azt jelentette, hogy valószínűleg arra van a fogadó eleje. Nem lenne jó ötlet arra menni.

– Erre!

Elindult harántirányban a cserepeken. Fojtott káromkodást hallott a háta mögül, amikor Navio beverte valamibe a lábujját.

– Hol vannak? – kiáltotta valaki. – Hozzatok egy fáklyát!

Carbo megbotlott, és majdnem leesett a tető széléről.

A gyér fényben csak egy udvar kövezetét tudta kivenni, valamint egy szekeret és egy esővízgyűjtő hordót. *Ez a fogadó istállójának udvara.* Mély levegőt vett, leugrott. Zihálva pillantott fel, amikor földet ért, de nem látott senkit. *Hála az isteneknek!* Navio lehuppant melléje.

– Mit csináljunk?

– Lerázzuk őket! – suttogta Carbo. – Máskülönben nekünk befellegzett.

Megpillantott egy rést a két istállóépület között, és arra iramodott. Fogalma sem volt, hová vezet. Egy trágyahalom volt, melyet három oldalról fal fogott közre.

Súlyos puffanások jelezték, hogy a legionáriusok leértek az udvarra.

Nincs más választás. Carbo igyekezett nem lélegezni, és elkezdett felfelé kapaszkodni a trágyahalmon. Hamarosan bokáig, majd térdig süppedt, de addig mászott, amíg el nem érte a fal tetejét. Fehúzódzkodott a felső téglasorra, vetett egy gyors pillantást a túloldalra, majd leugrott. Szerencsére a szűk sikátor talaja nem volt nagyon mélyen.

– Hol vagy?

– Itt, a túloldalon – válaszolta Carbo. – Ha élni akarsz, mássz!

Megjelent Navio feje, majd a törzse és az egyik lába. Navio leereszkedett. Egy pillanatra lekuporodtak, és feszülten füleltek. A fogadó udvaráról hallatszó zavarodott kiáltozás elárulta, hogy a menekülési útvonalukat nem fedezték fel azonnal. De nem telhetett sok időbe. Mihelyt fáklyát hoz valaki, a legionáriusok meglátják majd a

trágyadombon felfelé vezető nyomaikat. Mozdulniuk kellett, méghozzá gyorsan. A sikátort, ahol voltak, két jókora épület fala szegélyezte.

– Mit csináljunk? – kérdezte Navio. – Lesznek embereik az utcákon a fogadó körül. Az első, aki meglát, tudni fogja, hogy ki vagyok.

Carbo érzékelte a kétségbeesést a barátja hangjában, és próbálta megállni, hogy átragadjon rá. Odaszaladt a fénycsíkhoz, amelynél a sikátor az utcába torkollott. Jobbra és balra pillantott, majd felnyögött. Máris egy csapatnyi legionárius fésülte át a főutcát mindkét oldalról. Minden második ember lobogó fáklyát tartott a magasba, amelyek fényénél a társaik minden zugba és mélyedésbe bedugták a fejüket.

Navio látta Carbo arcát.

– Rossz hír?

Carbo elmondta neki, mit látott.

– Mit tettünk, amivel rászolgáltunk erre?

– A nőkre gondoltunk a feladatunk helyett – csattant fel Carbo.

– Igazad van. Sajnálom – mormogta Navio.

– Nem csak a te hibád. Én veled tartottam.

– Hé! Ide! Azt hiszem, itt másztak fel – kiáltotta egy hang a fal túloldalán.

– Öljük meg az első embert, aki átmászik! – mondta Carbo. – Vegyük el a kardját, és remélhetőleg szerzünk majd még egyet a következőtől. Legalább férfiként halhatunk meg.

Navio bólintott. Visszamentek a sikátor belsejébe. *Micsoda ostoba módja ez a halálnak,* gondolta Carbo.

Ekkor meglepetésükre egy ajtó nyílt ki a falban a bal oldalon. Viseltes tunikában egy fiú lépett elő, kezében konyhai hulladékkal teli vödörrel.

A rabszolga meglátta őket, és sikoltásra nyitotta a száját, de Carbo már rá is tapasztotta a tenyerét.

– Egy hangot se! Spartacus emberei vagyunk. Legionáriusok üldöznek bennünket. Tudsz segíteni?

– Segítsetek, a rohadt életbe! – ordította a hang, amelyet Carbo egy pillanattal korábban hallott. – Gyorsan!

A fiú szeme a falra siklott, majd vissza.

– Ha nem segítesz, halott emberek vagyunk – sziszegte Carbo.

– Gyertek be!

Carbo nem gondolkodott, csak követte. Érezte, hogy Navio jön mögötte. A fiú csendben becsukta az ajtót. Kattanás hallatszott, ahogy a helyére csúsztatta a reteszt, majd ott álltak mindhárman a koromsötétben, zihálva. Füleltek.

– Átjutottam.

– Látsz valamit? – kérdezte egy másik hang.

– Nem, semmi nyoma a rohadékoknak.

Fojtott szitkozódás hallatszott, majd egy újabb huppanás. Vért zörgése. Két, nagyon óvatosan mozgó ember léptei.

– Régen elfutottak.

– Nem tudhatjuk – mondta a katona, aki elsőként jött át a falon. – Nézd, itt egy ajtó!

Carbo szorosabban markolta a tőrét.

– Ami belülről be van zárva – mondta a másik legionárius csípősen. – Semmi kétség, kimentek az utcára. Valamelyik őrjárat majd hamarosan elkapja őket.

– Reméljük.

– Mit aggódsz? Biztosan nem tudtak meg semmit.

– De azért nem hiányzik, hogy Spartacus tudomást szerezzen az elrejtett hajítógépeinkről.

Carbo megdermedt.

A katona társa felnevetett.

– Sejtelme sem lesz. A rabszolgák elbizakodottan északnak vonulnak majd az úton, a csaléteknek kiküldött egységünk után. Jócskán megrökönyödnek majd, amikor a ballisták puhítani kezdik őket.

– És még ha páran átjutnak is az Alpokon, nem lesz részük szíves fogadtatásban, ha Trákia felé veszik az irányt – mondta az első férfi nevetve. – Valaki mesélte nekem, hogy Marcus Lucullus nemrég szétverte a trák csapatokat, akik Mithridatész oldalán harcoltak. Mostanra minden valószínűség szerint félig-meddig pusztasággá tette azt az átkozott vidéket.

A legionáriusok hangja elhalt, ahogy továbbmentek.

– Hallottad ezt? – suttogta Carbo.

– Igen. Hihetetlen.

Még nem múlt el a fejük fölül a veszély, de Carbo nem tudta elhinni a szerencsét, amely kijutott nekik. Navio halkan kuncogott.

– Min nevetsz?

– Pár perccel ezelőtt a legszebb nővel voltam, akit valaha láttam. Most itt állok meztelenül, trágyával borítva, egy koromsötét éléskamrában. De nem számít, örüljünk annak, amit az imént hallottunk!

Carbo kénytelen volt az ajkába harapni, hogy ne nevesse el magát. Dacára a Trákiáról hallott nyugtalanító hírnek, jó érzés volt életben lenni.

Negyedik fejezet

A két barát szerencséje továbbra is kitartott. Miután nyilvánvalóvá vált, hogy a legionáriusok végleg elmentek, megengedték Arnaxnak, a fakó bőrű fiúnak, aki megmentette őket, hogy meggyújtson egy olajlámpást. A pislákoló láng egy seprűkkel, törlőrongyokkal, vödrökkel és egy piszkos edényeket tartalmazó dézsával teli rendetlen helyiséget világított meg. Tökéletes búvóhely volt. Ha nem muszáj, kevés ember – még egy rabszolga sem – lép be jószántából egy mosogatókonyhába. Amíg Carbo kikérdezte Arnaxot, Naviónak módja nyílt letakarítani magáról a trágya nagyját, és végre felvette a líciumát.

Hamar megtudták, hogy Arnax egy aggastyáné, aki egyedül él egy maroknyi rabszolgával. Amíg tisztán tartotta a ház szintjeit, a konyhát és az udvart, Arnax belátása szerint tevékenykedhetett. Hamarosan a fiú megjelent egy tunikával és egy pár szandállal, amit Naviónak hozott, valamint egy kevés ennivalóval és a ház kútjából származó vízzel.

Úgy készültek, hogy éjféltájban távoznak. Nem igényelt nagy erőfeszítést rávenniük Arnaxot, hogy tartson velük.

– Ha a katonák hajnalig nem találnak meg bennünket – figyelmeztette Carbo –, visszajönnek nyomokat keresni. Könnyű lesz megtalálniuk, hol ugrottunk le a falról. Trágyás lábnyomok vezetnek ehhez az ajtóhoz. Amikor megérkeznek, hogy beszéljenek a gazdáddal, egyetlen emberre terelődik majd a gyanú: rád.

Arnax sovány arca ennek hallatán elsápadt.

– Gyere velünk! – unszolta Carbo. – Szabad leszel, mint mindenki más a seregben. Mindig hasznát vesszük egy olyan ügyes fiúnak, mint te.

– Csak tizenegy éves vagyok.

– Az mit sem számít. A szakácsoknak, a kovácsoknak és a lovászoknak, akik a sereg lovait gondozzák, mindig kell segítség. – Carbo látta a csalódottságot Arnax sötét szemében, és megenyhült. – Vagy tisztán tarthatod a felszerelésünket, és főzhetsz ránk.

– Azt megteszem.

És ennyiben maradtak. Magukhoz vettek egy kötelet a kamrából, és hármasban lopakodtak keresztül a városon. A vastag felhőtakarónak hála az utcák szintjén jószerével teljes volt a sötétség. Carbo és Navio ekkor még jobban örült Arnax jelenlétének. A fiúnak kiváló térérzéke volt, és számos őrjáratot kikerülve a déli falhoz vezette őket. Miután felfedezték a falon el-elhaladó őrszemeket, és lemérték a megjelenéseik közötti időközöket, egyszerű dolog volt felkapaszkodni, hozzácsomózni a kötelet a mellvéd egyik oszlopának, majd leereszkedni a fal lábánál lévő árokba.

Innen hosszú, ám kellemes gyaloglás következett a táborukig, amelyet közvetlenül pirkadat után értek el. Arnax szeme kikerekedett az emberek és sátrak látványától, és Carbo a karjára csapott.

– Most már érted, miért van pánik Mutinában?

A páros a sátrához vezette a döbbent Arnaxot, utasították, hogy készítsen reggelit, majd magára hagyták. Azonnal Spartacus keresésére indultak. Tartottak tőle, hogy büntetést kapnak, így mindketten ódzkodtak a történtek minden részletéről beszámolni. Úgy döntöttek, hogy ha kérdőre vonják őket a Navio által még mindig

árasztott bűz miatt, azt mondják majd, hogy túlságosan berúgott, és a sötét utcákon lépdelve beleesett egy trágyakupacba. Carbónak kellett kihalásznia őt.

A tábortüzénél találtak rá Spartacusra, aki Castusszal és Gannicusszal beszélgetett. Atheas és Taxacis, mint mindig, őrkutyák módjára a közelben álltak.

Castus elfintorodott a közeledtükkor.

– Pfuj! Valakinek trágyaszaga van!

– A Lovas nevére, mi történt veletek?

Gannicus elvigyorodott Navio zavara láttán. Elmosolyodott még Spartacus is.

– Hol voltatok? – érdeklődött Castus.

Nem tudnak a feladatunkról, gondolta Carbo. *Spartacus szeretné megmutatni nekik, milyen agyafúrt.*

– Mutinában – felelte Navio.

Castus, akinek arcán gyanakvás suhant át, Gannicusra pillantott, és ő sem tűnt boldognak.

– Hádészra, mit csinált ott a mi két rómaink, Spartacus?

– Trágyadombokba estek. Mi mást?

Castus arca elvörösödött.

– Velem ne próbálj viccelődni!

– Mi miért nem értesültünk erről? – mordult fel Gannicus.

– Mindent el kell mondanom nektek?

– Valaha megosztottad velünk, hogy mit tervezel…

– Most itt vagytok – szakította félbe kurtán Spartacus. – Carbo és Navio híreket gyűjtöttek. Első kézből hallhatjátok mindketten a beszámolójukat. Ez nem elég?

Castus még mondani készült valamit, ám Gannicus, akit Carbo még soha nem látott ilyen dühösnek, a karjára tette a kezét. Castus mogorva képpel hallgatásba merült.

– Tekintsem úgy, hogy a küldetésetek nem egészen a terv szerint alakult? Nem emlékszem, hogy azt mondtam volna nektek, vessétek magatokat lótrágyába.

– Akadt néhány problémánk, uram – válaszolta Navio félszegen.

– Nos… – Navio tétovázott. – Ittunk egy keveset. Én egy trágyakupacban kötöttem ki. Carbo húzott ki belőle.

A gallok vihogtak.

Nem kellett hazudnia. Carbo megkönnyebbült valamelyest, de ez nem tartott sokáig. *Egyelőre.*

– Ezzel semmi gond, amennyiben azt is megcsináltátok, amit kértem. – Spartacus hangjából immár eltűnt a derültség. – Megtudtatok valamit?

– Igen – válaszolta Carbo, türelmetlenül várva, hogy továbbléphessenek. – Longinus meglepetésszerű támadást tervez, amikor elhaladunk a város mellett. Nyilván van észak felé egy rejtett terület lőtávolságon belül az út közelében. Ott lesznek a hajítógépei.

Nem tudta, miért, de Carbo nem említette, amit a legionáriusok mondtak a közelmúltban a trákok felett aratott győzelemről. Örült, hogy Navio sem szól róla.

– Rohadt szemét rómaiak! – fakadt ki Castus.

– Tudjátok, hol van ez a hely? – kérdezte Spartacus.

– Nem.

– És hogy hány hajítógép van ott?

Carbo bocsánatkérőn rázta a fejét. Spartacus tűnődve simogatta az ajkát az ujjával.

– Okos húzás. Longinusnak lehet húsz hajítógépe vagy több, ha régebben támadt ez az ötlete. Egy jó műhely néhány naponta el tud készíteni egyet. A kezelők előre belövik őket, természetesen. – A gallokhoz fordult. – Képzeljétek el azt a mészárlást, amit mondjuk két tucat

hajítógép okozna! Hat sorozatot tudnának kilőni, mielőtt a katonáinknak esélyük lenne reagálni.

– És akkor támadnának a légiók – mondta Gannicus.

– Így van. Van még valami, Carbo?

– Nincs – felelte Carbo nyugtalanul.

– Nem sokat számít. Bizonyosan ez Longinus terve. De most már megtehetünk minden tőlünk telhetőt, hogy kudarcot valljon.

Spartacus tekintete a távolba meredt. Castus viszont nem volt elégedett.

– Miért nem tudtatok meg többet?

Nem te kockáztattad az életedet, hogy ezt kiderítsd, gondolta Carbo dühösen. De hangosan csak ennyit mondott:

– Azért, mert a katonák, akik beszéltek erről, továbbmentek.

– Miért nem követtétek őket?

– Nem tudtuk – felelte Navio bosszús ábrázattal.

– Túlságosan be voltál rúgva? Ezért estél bele a trágyadombba? – kérdezte gúnyosan Castus.

– Számít ez? – szólt közbe Spartacus. – Egyébként sem tehettek sokkal többet, mint hogy hallgatóztak. Ha elárulják magukat, akkor most nem lennének itt. Elég az, hogy épségben visszatértek, és beszámoltak Longinus tervéről.

– Te ezt mondod – csattant fel Castus. – De én nem. Sokkal többről van itt szó, mint ami látszik. Nem igaz, Gannicus?

– Igen. Ezek ketten gyanúsak.

– Nem bíztok bennük?

– Nem! – csattant fel Castus. – Ezek rómaiak.

Spartacus arcvonásai megkeményedtek.

– Ezt már eljátszottuk korábban. Ez a két ember sokszorosan bizonyította a hűségét.

– Azt mondják, a vér nem válik vízzé. Én ezzel mindig egyetértettem – jelentette ki Castus.

– Én azt mondom, verjük ki belőlük – javasolta Castus harciasan.

Spartacus nem kelt az emberei védelmére, hanem Gannicusra meredt.

– Te is így gondolod?

– Valamit elhallgatnak. Mint ennek a seregnek a vezérei – Gannicus különös hangsúlyt adott az utolsó szónak –, jogosultak vagyunk tudni és minden szükséges eszközzel kideríteni mindent.

Ez az idő nem megfelelő a civakodásra. Meg kell vívni egy csatát. Spartacus a két barátnak szegezte a kérdést.

– Mi történt?

Azok nem szóltak egy szót sem.

– Az összes istenekre! Beszéljetek, ha nem akartok Castustól, Gannicustól meg az embereiktől olyan leckét kapni, amit sosem felejtetek el!

Carbo, immár döbbenten, Navióra pillantott, aki rezignáltan vállat vont.

– Katonák voltak a városban mindenütt, de egyikük sem mondott sokat. Nyilvánvalóan parancsot kaptak, hogy tartsák a szájukat. Az egyik vendéglőben nem volt sok szerencsénk, ezért sok tavernát sorra jártunk. Nem hallottunk semmit, ezért úgy döntöttünk, hogy próbát teszünk egy fogadóval, ami népszerű hely a katonák körében – Carbo érezte, hogy lángba borul az arca –, és ahol állítólag jók a nők.

Spartacus felvonta a szemöldökét, de palástolta a derültségét. Atheas és Taxacis vihogtak Carbo zavara

láttán, ám Castus és Gannicus sokkal kevésbé voltak vidámak.

– Híreket szerezni küldtek titeket Mutinába, de nektek fontosabb volt, hogy nőket hágjatok meg. Hihetetlen – dühöngött Castus.

– És aztán?

– Navio felment az emeletre egy örömlánnyal.

– Honnan volt rá pénzed, hogy fizess neki a szolgálataiért? – Spartacus hangja halk volt, de félreérthetetlenül fenyegető.

– Magammal vittem pár aureust – válaszolta Navio feszengve.

– Pedig megmondtam nektek, hogy kevés pénz legyen nálatok.

– Igen.

– Nem vagy szívbajos. Folytasd! – utasította Carbót.

– Elmentem a forumra.

– Minek?

– Hogy keressek egy írnokot.

– Egy írnokot? – Spartacus szeme elkerekedett.

– Igen. Diktáltam egy levelet a szüleimnek, Rómába.

Mindkét gall hitetlenkedő nevetést hallatott.

– Teljesen elment az eszed? – kiáltotta Spartacus. – Ha bárki meglátott, csak el kellett olvasniuk a leveledet, és tudták, hogy ki vagy – dörögte Castus. – Le kell vágni azt a büdös római fejedet!

– Nem küldtem el – mondta gyorsan Carbo. Spartacus ádáz pillantásától elszállt a bátorsága, és folytatta. – De valaki valószínűleg meglátott, mert röviddel azután, hogy visszaértem a fogadóba, egy csapat katona kutatta át a helyet. Felismertek, de sikerült felrohannom az emeletre. Fortuna segítségével oda nyitottam be, ahol Navio volt.

– Megérdemeltétek volna, hogy elkapjanak benneteket – mormogta Castus.

De nem tudnátok az elrejtett hajítógépekről, gondoltaCarbo dühösen. Volt annyi esze, hogy megtartsa magának a véleményét.

– Kiugrottunk az ablakon, és lekászálódtunk a fogadó udvarára. Ráakadtam egy résre, amely két épület között volt, de az istálló trágyadombjához vezetett. Nem volt más választás, mint azon keresztül átmászni a falon. Navión egyáltalán nem volt ruha – Carbo ekkor nem törődött a gallok gúnyos nevetésével –, és hasra esett, ahogy megpróbált felkapaszkodni.

– De sikerült elmenekülnötök. – Gannicus hangja egy árnyalatnyival barátságosabb volt, mint előzőleg, ami bátorságot adott Carbónak.

Inkább egy kis megaláztatás, semmint hogy továbbra is árulónak tartsák őket.

– Igen. Egy sikátorba ugrottunk a túloldalon. Megnéztem a kijáratát, de az utca tele volt katonákkal. Azt hittük, nekünk annyi, de az istenek megint közbeavatkoztak. Az egyik ház falában kinyílt egy ajtó, és kijött egy rabszolgafiú. Elmondtam neki, kik vagyunk, és kértem, hogy segítsen. Megtette. Egyszerűen besétáltunk, és bezárta az ajtót. – Carbo elmosolyodott, ahogy felidézte a dolgot. – Egy pillanattal később két legionárius ugrott a sikátorba, és közvetlenül mellettünk haladtak el.

– Ekkor hallottuk, hogy Longinus csapdát állít – tette hozzá Navio.

– A feladatunkat teljesítettük. Késő éjszakáig vártunk ott, aztán a fiú vezetésével elmentünk a védőfalhoz, és átmásztunk rajta. Könnyű volt visszajutni ide – mondta Carbo.

– Bolondok vagytok mindketten – csattant fel Spartacus. – Viszont ha nem csinálták volna azt, amit, most nem tudnánk ezt a hírt. Igaz, Castus? Gannicus?

– Különösek az istenek útjai – ismerte el Gannucis.

– Elégedett vagy, Castus?

– Nem. Mindig próbálod védeni az embereid irháját, mi? Minek? Csoda, hogy sikerült élve visszajutni a bolondoknak.

– De sikerült, méghozzá hasznos hírrel – jelentette ki Spartacus.

– Belátom – mondta Castus.

– Ha legközelebb titkos küldetést forgatsz a fejedben – szólalt meg Gannicus –, előre szeretnék tudni róla, rendben? Vagy közösen vezetjük ezt a sereget, vagy nem.

– Meg van beszélve – hazudta Spartacus. Nem szándékozott minden cselekedetéről tájékoztatni a gallokat, de szüksége volt a támogatásukra az elkövetkező csatában. – Legközelebb biztosan beavatlak benneteket.

Castus mormogásában a gyanakvás összes létező árnyalata benne volt. Gannicus kissé barátságosabbnak tűnt, de ennél több nem telt tőle.

Spartacus pillantása Carbóra és Navióra siklott.

– Ha legközelebb kiadok egy parancsot, elvárom, hogy szó szerint teljesítsétek. Nem viszel aranypénzeket apró helyett. Nem döntesz úgy, hogy levelet írsz a szüleidnek. Soha életemben nem hallottam még ilyen ostobaságról. Kizárólag a korábbi érdemeitek miatt nem eresztem rátok a szkítákat. Ha csak még egyetlenegyszer előfordul ilyesmi, keselyűeledelként végzitek. Megértettétek?

– Igen – mormogta Carbo és Navio egyszerre.

Egyik lábukról a másikra álltak. Mindketten nagyon is tudatában voltak a hátuk mögött álló szkíták ragadozó

tekintetének és a gallok bősz haragjának. Spartacus figyelme másfelé fordult.

– Küldenünk kell valamennyi lovast felderíteni a Mutinán túli utat – jelentette ki. – Ha látnak valami gyanúsat, megjegyzik, hol látták, de nem vesznek tudomást róla. Hadd gondolják a rómaiak, hogy nem ismerjük a kis titkukat! A sötétség leple alatt kiküldhetünk még több felderítőt.

– Ha rátalálunk a helyre, tönkretesszük majd a hajítógépeket.

– De úgy ám! – acsarkodott Gannicus. – És ezt Castus meg én fogjuk irányítani.

Spartacus látta, mennyire dühösek, és eltűnődött, vajon kellett volna-e szólnia nekik Carbo és Navio küldetéséről. Számított volna, ha megteszi?

– Éppen ezt akartam indítványozni.

– Helyes, mert egyébként is ezt csinálnánk – csattant fel Gannicus, mire Castus egyetértőn dörmögött. – Ezer ember, néhány korsó olaj és egypár fáklya, csak ennyi kell, és kis hamukupacokat csinálunk Longinus hajítógépeiből.

– Remek. – Spartacus biztató mosolyt villantott. – Miután a hajítógépek eltűntek az útból, már csak két légióval kell számolnunk. Az út mindkét oldalán sík a terep. Nem számít, hol kerülünk szembe velük.

– Alig várom – vicsorgott Castus. – Lemészároljuk a rühes kutyákat.

– A Nagy Lovas segítségével pontosan ezt fogjuk csinálni – jelentette ki Spartacus elégedetten. Az Alpokról nem ejtett egy szót sem. Egy ilyen feszültségekkel terhes téma ismét kihozta volna a sodrából Castust és Gannicust. Félretette ezt a problémát. – A pontos részleteket majd megtárgyaljuk akkor, ha a lovasok visszatértek.

– Rendben – mondta Castus. Carbóra nézett. – Mi a neve annak a fiúnak, aki megmentett benneteket?

– Arnax.

Castus mordult egyet, majd Gannicussal együtt távozott. Közben arról beszéltek izgatottan, miként fogják szétzúzni Longinus erőit.

Spartacus mélyen elgondolkozva a tűzbe nyúlt egy bottal. Ez nyilvánvaló jele volt az elbocsátásnak.

– Mosakodnom kell – mondta Navio halkan. – És vár a reggeli is. Jössz?

– Még nem – felelte Carbo. Ajkával hangtalanul a Lucullus szót formálta, mire Navio megértőn bólintott.

– Viszlát.

Visszafordulva Carbo azzal szembesült, hogy Spartacus kérdő tekintettel nézi.

– Volt még valami?

– Tulajdonképpen igen.

Spartacus összevonta a szemöldökét

– Hogyan szegtétek még meg a parancsaimat? Atheas! Taxacis!

–Semmi ilyesmi! – mondta Carbo felgyorsuló szívveréssel.

Spartacus megvárta, hogy a szkíták közvetlenül Carbo háta mögé érjenek, és csak ekkor emelte fel a kezét.

– Hanem micsoda?

Carbo letörölte a homlokán kiütköző verejtékcseppet. *Istenek, miért nem csináltuk pontosan azt, amit mondott?*

– A rómaiak sejtik, hogy Itália elhagyására készülsz.

– Ez nem meglepő, tekintettel az útvonalra, amelyen idáig jöttünk. Miért említed?

Carbo meggyőződött róla, hogy a gallok hallótávolságon kívül értek-e. A szkíták bírták Spartacus bizalmát, ők nem számítottak.

– Azt is mondták, hogy Marcus Lucullus a közelmúltban súlyos vereséget mért a Mithridatész oldalán harcoló trák csapatokra. Most folytatja a hadjáratát Trákiában.

– Pontosan ezt hallottad?

– Igen.

– Mi egyebet hallottál még?

– Semmit. Sajnálom.

Spartacus egy hosszú pillantig rámeredt.

– Hálás vagyok neked. Jól tetted, hogy ezt nem a gallok előtt közölted. Egyébként miért nem?

– Nem tudom pontosan – mondta Garbio az igazságnak megfelelően. Emlékezett rá, milyen nehéz volt kijönni a gallokkal. – Talán úgy képzeltem, ez jó kifogás lenne számukra, hogy ne akarják elhagyni Itáliát.

– Okos vagy. Néha eltűnődöm, vajon egyáltalán szándékukban állt-e valaha is megtenni, de egy ilyen hírtől biztosan teljesen megmakacsolnák magukat.

– Te továbbra is menni akarsz?

– Természetesen. Minden emberrel, aki hajlandó követni – jelentette ki Spartacus olyan magabiztossággal, hogy maga sem tudta, valóban így érez-e. – Ésszerű így cselekedni. Három nagyarányú vereség a rómaiaknak meg sem kottyan. Végtelen az utánpótlásuk, hogy feltöltsék a légióikat. Trákiában legalább a saját területemen leszek, az enyéim között. Nem kerül majd sok időbe egyesíteni őket, és újabb felkelést kezdeni.

Carbo megerősítve érezte magát, és bólintott. Dacára a leteremtésnek, amelyben az imént része volt, egy pillanatra sem feledkezett meg arról, hogyan mentette meg őt Spartacus a ludusban, és hogyan avatkozott közbe, hogy megmentse Chlorist. Ő követni fogja a trákot bárhová. Az alvilágba. Trákiába. Nem számít, hová.

– Eredj, hordd el magad! Töltsd meg a hasadat, és pihenj! Rászolgáltál.

– Ha nem kell részt vennem a hajítógépek elleni támadásban, délután talán elmennék vadászni.

– Rendben. Még valami!

– Igen?

– Lucullusról egy szót se, senkinek! Mondd meg Naviónak, hogy tartsa a száját ő is! – figyelmeztette Spartacus. – Halálbüntetés terhe mellett.

– Persze – mondta Carbo, és ismét nagyot dobbant a szíve. Távozott, nem tudván, hogy hegyméretűvé növelte Spartacus gondjait.

Spartacus, miután elküldte Atheast a lovasság parancsnokaiért, egy darabig egyedül üldögélt. Ariadné nem volt a sátrukban. Örült ennek. Át akarta gondolni a döbbenetes híreket, mielőtt muszáj lesz megbeszélni őket vele. Nem volt mód kideríteni, vajon igaz-e a Lucullus győzelméről szóló beszámoló, de kénytelen volt feltételezni, hogy igen. Miért találna ki egy legionárius efféle dolgot? Nem mintha a trákok korábban nem szenvedtek volna vereségeket Rómától. Kellemetlenség ez csupán. *Mi, trákok is sok megalázó vereséget mértünk a rohadékokra,* gondolta Spartacus elégedetten, felidézve magában az elképesztő diadalt, melyet a saját törzse aratott öt évvel azelőtt Appius Claudius Pulcher, Macedonia proconsulja felett. A lelke mélyén azonban tudta, hogy sokkal nehezebb lett a feladat, amelynek nekigyürkőzni készül, amikor Trákiába érnek. Egyáltalán lehetséges?

– Egy másik világban vagy. Általában nem lehet ennyire közel jönni hozzád anélkül, hogy észrevennéd.

Ariadné hangja visszarángatta Spartacust a valóságba. Elmosolyodott, félretéve a Lucullusról szóló híreket.

– Jó ötlet volt Mutinába küldeni Carbót és Naviót.

– Visszajöttek?

– Igen. Longinus csapdát állított az úttól északra. Elrejtette a hajítógépeit, de úgy helyezte el őket, hogy köveket zúdíthassanak az elhaladó seregre. Tökéletes csapda.

– Átkozott rómaiak! – mondta Ariadné dühösen. – Mit fogsz tenni?

– Felderítem a hajítógépek pontos elhelyezkedését. Aztán a gallok ma éjjel majd tönkreteszik őket. – Spartacus látta, hogy Ariadné meglepődik. – Fel voltak háborodva, amiért a tájékoztatásuk nélkül kémeket küldtem Mutinába. Gesztust tettem a megbékítésükért, amikor rájuk hagytam, hogy ők csinálják a dolgot, de jó munkát fognak végezni. Gannicus olyan, mint egy rövid pórázra fogott kutya. Reggel majd felkerekedünk. Elkapjuk Longinust, mielőtt módja lenne reagálni.

– Csak két légiója van. – Ariadné ismét hallani akarta a kis számot. – Mi több mint ötvenezren vagyunk.

– Így van, szerelmem. Győzni fogunk, ne félj semmit!

– Tudom. – Ariadné önkéntelenül a hasára helyezte a kezét. – A fiunk Itálián kívül fog megszületni.

Spartacus átkarolta őt, hogy elhessegesse a saját fejében ismét feltámadt bizonytalanságot.

– Alig várom, hogy a karomba vehessem!

Ariadné szeretetteljes pillantást vetett rá, és felfigyelt valamire az arckifejezésében.

– Mit nem mondasz el?

A férfi nem válaszolt.

– Spartacus! Mi az?

Spartacus komoly tekintettel nézett rá.

– Nem akarom most azonnal elmondani. Gondolkoznom kell rajta.

Félelem markolt Ariadné gyomrába.

– Van a közelben másik római sereg is?

– Semmi ilyesmi.

Ariadné megpróbált Spartacus arcáról olvasni.

– Hagyd, Ariadné! A maga idejében meg fogod tudni.

Ariadnénak nem tetszett, hogy Spartacus nem őszinte vele, de nem faggatózott tovább. Ez nem volt megfelelő alkalom az összekülönbözésre. Tönkre kell tenni a hajítógépeket, és utána le kell győzni egy újabb római sereget. Ariadné sóvárgó pillantást vetett északra, az Alpok felé. *Ha majd a hegyek lábánál állunk, minden sokkal világosabban fog látszani. Keletnek vesszük majd az irányt.* Nem akart fontolóra venni semmilyen más eshetőséget. Ez a remény adott neki erőt azóta, hogy kitörtek a ludusból. Spartacus szűkszavúsága azonban kételyt ébresztett a szívében.

Ariadné úgy döntött, hogy Dionüszoszhoz folyamodik segítségért. Egyik istenségnek sem volt szokása egyenesen válaszolni a hozzájuk intézett kérdésekre, de néha azért megtörtént. Ariadné jobb kedvre derült, amikor eszébe jutott, hogy annak idején háromezer legionárius csapdába ejtette őket a Vesuvius tetején. A legnagyobb szükség idején Dionüszosz megmutatta Spartacusnak a vadszőlőindákat, amelyekből köteleket fonhattak. Lehet, hogy most ismét segítene? Noha a helyzetük most közel sem volt annyira kétségbeejtő, Ariadné szükségét érezte annak a lelki békének, amelyet az isteni iránymutatás adhat. Nyugalom áradt szét benne.

Eltartott néhány pillanatig. Azután, akár egy fullánk, Ariadnéba belenyilallt a Spartacus által rendezett munus emléke. Nem volt az túlságosan véres? Mintha nem lett volna elég aggódnivalója, gyötrődött azért is, mert Thuriiban hazudott az isten szándékait illetően. Kijelentette az egész sereg előtt, hogy Dionüszosz álmot

küldött rá, amelynek értelmében az egész seregnek keletre kell vonulnia az ő oltalma alatt, olyan földre, amelyet nem hódítottak meg a rómaiak. Senkinek nem vallotta be, hogy valótlant állított, még a férjének sem. *Jó okkal cselekedtem ezt,* gondolta. *Megakadályoztam, hogy Crixus megpróbálja megölni Spartacust. Hogy megnyerjem a katonákat, és a sereg ne hulljon szét sok részre.* Ariadné belső hangja azonnal válaszolt. *Nem számít, miért csináltad. Azért tettél úgy, mintha az isten szavait tolmácsolnád, mert ez illett a saját célodhoz. Ez súlyos tiszteletlenségre vall az istennel szemben.*

Határtalan bűntudatot érzett.

– El kell mennem imádkozni – mondta feszült hangon.

– Jó ötlet.

Spartacus zavarodottan nézte, ahogy távozik.

Kora délutánra visszatértek a kiküldött lovasok. Elmondták, hol vannak valószínűleg az elrejtett római hajítógépek. A táboruktól mintegy ötmérföldnyire volt egy horpadás egy kicsiny emelkedő mögött, melyet két oldalról sűrű facsoportok szegélyeztek. Spartacus lovasai mozgást észleltek a pagonyban, de utasításuknak megfelelően nem nézték meg közelebbről. A lehető legnagyobb titoktartás érdekében Spartacus azt mondta nekik, hogy ne szóljanak semmit a bajtársaiknak.

Gannicus és Castus kiválogattak az akcióhoz ezret a legjobb embereik közül. Olívaolajjal teli hordókat és fáklyákat vettek magukhoz, valamint az összes fejszét, amit leltek. A két gall, Spartacus és a lovastiszt, aki az őrjáratot vezette, tanácsot tartottak, amikor a nap menni kezdett lefelé az égen. Órák voltak még hátra az összeválogatott katonák távozásáig. A különítmény indulása csak sötétedéskor volt esedékes, nehogy a római felderítők észrevegyék őket.

Spartacus elégedett volt. Jók voltak az előjelek. A pillanat késztetésének engedve úgy határozott, hogy csatlakozik Carbóhoz. Mindig is örömét lelte a vadászatban, de az elmúlt hónapokban kevés ideje jutott rá. Nem törődött a rengeteg elvégzendő teendővel és azzal, hogy kissé vakmerő dolog testőrök nélkül elhagynia a tábort. Jót fog tenni neki, ha néhány órára megfeledkezik Longinusról, Castusról, Gannicusról meg az átkozott Alpokról. *Nem fog történni semmi. A Lovas vigyáz majd rám, ahogyan mindig is tette.*

– Ne kíméljétek magatokat! – ordította Julius, akinek az arca csak egy arasznyira volt Marcionétól. – Pusztán az, hogy mára majdnem végeztünk, meg hogy kétszer elvertük a rómaiakat, nem jelenti, hogy elkezdhetsz lazsálni! A gyakorlatozás az gyakorlatozás, és addig tart, amíg én mondom!

Marcion összepréselte az ajkát a koncentrálástól. Felemelte a pajzsát, és Gaius felé rontott, akivel közös sátruk volt. Szerette volna, ha Julius leszáll róla, és inkább az egységük többi katonája közül bosszant valakit, de erre nem sok esély volt. A centurio soha nem lépett tovább, amíg elégedett nem volt.

Vetett egy-egy pillantást mindkét oldalra. A századán kívül a cohors többi része is serénykedett. Odébb sok száz embernek kellett futnia a tisztjeik parancsára, vagy vívnia, ahogyan ő tette, burkolt fegyverrel, esetleg más csoportokat támadnia alakzatban. Kiáltások és parancsszavak keveredtek a kardok és scutumok csattogásával, valamint az egymásnak csapódó pajzsumbók mélyebb puffanásaival. A távolban Marcion a tömegben rohamozó, majd kecses, ám halálos ívben kanyarodó lovasságot látta. *Így megy mindig,* gondolta

fásultan. *Ha nem masírozunk vagy harcolunk, akkor ez a rohadt gyakorlatozás van.*

– Mozgás! – ordította Julius.

Marcion kikukkantott a scutumja pereme fölött, ahogy előrearaszolt. Gaius mintegy tízlépésnyire volt. Marcion csak a barátja szemét és lábát látta. A nála lévő pajzs Gaiusnak majdnem az egész testét védte, ahogyan a Marcioné is az övét. Vajmi kevés támadható felületet hagyott. Marcion mégis tudta, mi a teendő. Előrerontott, remélve, hogy készületetlenül éri Gaiust. Teljes erővel nekicsapta a pajzsa umbóját a seutumjának. Gaius ugyan védte magát, ám az ütközés hátratántorította, és nem tudott félrehajolni a penge elől, amikor az elsiklott a pajzsa vaspereme fölött.

– A fene egyen meg! – mérgelődött.

– Halott vagy! – mondta Marcion mosolyogva.

– Még egyszer nem kapsz el így! – fogadkozott Gaius.

– Örömmel hallom – hallatszott Julius gúnyos hangja. – Ha ez a való élet lenne, már fuldokolva kilehelted volna a lelkedet. Csináljátok újra!

Alig hagyták el e szavak a centurio ajkát, amikor Gaius előrevetette magát, átszelve a térséget, amely Marciontól elválasztotta. Ezúttal Marcion tántorodott hátra és zökkent a fenekére, miközben a pajzsa felül maradt. Levegő után kapkodott, és tehetetlen volt Gaiusszal szemben, aki úgy tett, mintha keresztüldöfné a torkát.

Gaius gúnyosan vigyorgott.

– Ebből majd tanulsz, kölyök!

Hátralépett, engedve Marciont talpra kászálódni.

– Már jobb, Gaius – jelentette ki Julius. Kemény pillantást vetett Marcionra. – Nem vagy olyan jó, mint hiszed!

Marcion fortyogott, de volt annyi esze, hogy ne válaszoljon.

– Jól van, ez megteszi mára. – Julius felemelte a hangját. – Oszolj! Holnap ugyanekkor.

Marcion megkönnyebbült sóhajjal levette a bőrborítást a gladiusáról, és az utóbbit visszacsúsztatta a hüvelyébe. Megvárta, hogy a centurio hallótávolságon kívül kerüljön.

– Rohadtul idegesítő ez a Julius, de igaza van. Muszáj résen lennünk, mi?

Gaius köpött egyet.

– Az már igaz. Valahányszor csatába indul, szüksége van rá az embernek, hogy Fortuna mellette legyen. Még a legjobb katonával is megeshet, hogy szemügyre veszi a saját beleit, vagy még rosszabb történik vele. Emlékszel Hirtiusra?

– Persze.

Marcion arca megrándult. Hirtius ugyanabban a sátorban lakott, mint ők. Alacsony, tömzsi ember volt, és nagyon erős. Ez nem akadályozta meg, hogy egy kósza pilum a szemébe fúródjon, amikor Gellius légiói ellen harcoltak. Dobhártyaszaggatón sikoltozott, mígnem Zeuxis megkönyörült rajta, és elvágta a torkát.

– Ki főz ma este? – kérdezte egy ismerős, mély hang.

– Te következel, Zeuxis – kiáltotta Gaius méltatlankodva.

– Tényleg? – Zeuxis letörölte a kobakjáról a fénylő verejtéket, és Gaius felé pöccintette, aki szitkozódva hajolt félre.

– Pontosan tudod, hogy így van, a mindenedet!

– Ne nézz rám! – mondta Marcion, amikor Zeuxis feléje fordította a fejét. – Sokkal inkább eszem a te íztelen ételedet, mint hogy nekem kelljen főzni.

– Én is – jelentette ki Arphocras, aki Zeuxis vívótársa volt.

Zeuxis vállat vont.

– Nem tehetek róla, ha én másképp emlékszem.

– Arról sem, hogy mi viszont így emlékszünk, mi? – évődött Marcion.

Bár Gaius kifogott rajta, Marcion hangulata javulóban volt. A napnak ezt a részét kedvelte legjobban. A gyakorlatozás véget ért. Túl voltak a legnagyobb forróságon, de még mindig sok volt hátra napnyugtáig. Miután letakarítja a port a felszereléséről, talán lesz ideje megtölteni a folyónál vízzel egy vödröt és mosakodni. A társai többsége a sátorban nem törődött ezzel, de Marcion nehezen mondott le az apró fényűzésekről, amelyek között felnőtt. Egy-egy nehéz gyakorlatozás után semmi sem esett jobban, mint a tisztálkodás. A legjobb lesz egyedül lelépni. Ha Zeuxis rájön, hallgathatja ítéletnapig. A rendszeres tisztálkodás vágya nem azt jelenti, hogy más férfiak tetszenek neki, csak azt, hogy magára szedett némi kultúrát. Nem ő a primitív, hanem Zeuxis. Elmosolyodott. Zeuxis borzalmas főztje a bizonyság erre.

Carbo egész nap elfoglalta magát. Miután befalt egy jókora tányérral az Arnax készítette mézes árpakásából, több órát aludt. Azután, ahogy általában szokta, megkereste a cohorsot, amelynek parancsnokhelyettese volt. Az elöljárója Egbeo volt, egy hatalmas trák, Spartacus leghűségesebb követőinek egyike, akiben Carbo fenntartás nélkül megbízott. Egbeo az embereket gyakorlatoztatta, amikor rátalált.

– Lehet, hogy azt hiszitek, a római kutyák most már félnek tőlünk, de nem így van! Soha nem lehettek nyugodtak felőlük – ordította újra meg újra. – Továbbra is

gyakorlatoznotok kell egymással. Zsigerből tudnotok kell, hogy ha elhangzik a parancs, körülöttetek minden ember pontosan ugyanazt fogja csinálni, amit ti. Hogy előrenyomulnak. Szoros alakzatba állnak. Eldobják a dárdájukat. Megrohamozzák az ellenséget. Segítenek éket formálni. Még visszavonulni is. – Carbo elmosolyodott az erre válaszoló vihogások hallatán, és Egbeo szavaitól fellelkesülve odaadón vetette magát a munkába. Miután azonban a gyakorlatozás véget ért, társalgott egy kicsit az embereivel, és azon kapta magát, hogy nincs semmi dolga. Eszébe jutott az ötlet, hogy vadászni megy, és amikor Navio visszatért a saját cohorsa gyakorlatoztatásából, felvetette, hogy menjenek együtt.

– Gyere már! Jobb lesz, mint nézni, ahogy Gannicus emberei hetvenkednek indulás előtt.

– Az már igaz. Mit szeretnél elejteni?

– Bármit, amit találunk. Vaddisznót. Szarvast. Bográcsba való madarat.

– Veletek mehetek?

Arnax lelkes arca láttán Carbo elmosolyodott. Kezdte megszeretni a fiút.

– Rendben. Nem valószínű, hogy római őrjárattal találkoznánk.

– Honnan tudhatod?

– Onnan, hogy átkozottul nem mernek még csak közelébe sem jönni a seregemnek.

Arnax a szemét meresztette.

– Ó – mondta bátortalanul.

– Spartacus! – Carbo észrevette a vezére vadászfegyvereit. – Azért jöttél, hogy velünk tarts?

– Hónapok óta nem voltam vadászni.

– Ha gondolod – mondta Carbo, és felötlött benne, mi történhetne, ha mégiscsak találkoznának egy római őrjárattal.

– Gondolom.

Spartacus hangütése nem hagyott helyt vitának. Carbo vállat vont. Navio vigyorgott.

– Eggyel több íj növeli az esélyünket a sikerre.

Spartacus barátságos üdvözlésképpen Arnax felé biccentett, aki még rémültebbnek tűnt.

– Szóval ez az a fiú, aki kisegített benneteket Mutinában?

– Ő az – mondta Carbo.

– Derék dolog volt, hogy segítettél az embereimnek. Hogy hívnak?

– Arnax, uram.

– Karakán név.

Arnax nem szólt semmit.

– Nem harapok.

Arnax Carbóra nézett, aki bátorítón rámosolygott.

– Köszönöm, uram – kockáztatta meg.

– Mi a baj? Rettenetes dolgokat hallottál rólam?

– Igen, uram.

– Mit hallottál?

Semmi válasz.

– Mondd el nekem! – parancsolta Spartacus.

Arnax ismét Carbóra nézett, aki így szólt:

– Mondd el neki!

– Hogy nyilvánvalóan csecsemőket eszel.

Spartacus elhúzta a száját.

– Tényleg?

– Igen.

– Ki mondta ezt?

– A gazdám. Emberek a forumon.

– Ő nem a gazdád többé. Most már szabad ember vagy. Azt is elmondhatom neked, hogy ugyanolyan hétköznapi ember vagyok, mint Carbo vagy Navio. Nem eszem csecsemőket, és tüzet sem okádok. Mint mondtam, hálás vagyok, amiért megmentetted az embereimet. Szívesen látlak itt. Még mindig nem vagy elégedett?

Carbo döbbenetére Arnax kifakadt:

– Megölted azt a sok legionáriust. Azokat, akiknek életre-halálra kellett vívniuk egymással.

– Arnax! – sziszegte Carbo.

Spartacus felvonta a szemöldökét.

– Bátor gyerek, mi?

Arnax lesütötte a szemét. Elhagyta a hirtelen merészsége.

– Tudod, hogy miért kezdtek el annak idején munusokat rendezni?

– Hogy megemlékezzenek egy gazdag vagy híres emberről a halála után – válaszolta Arnax.

– Úgy van – mondta Spartacus. – Manapság persze bármikor rendeznek, amikor valami előkelő és hatalmas vagy felkapaszkodott uraság le akarja nyűgözni a tömeget. Emberek vívnak és időnként meghalnak ezekben a munusokban, nem igaz? Rabszolgák, akiknek nincs választásuk.

Arnax bólintott.

– Az én munusom célja az volt, hogy megemlékezzünk egykori bajtársaim ezreinek a haláláról. Szerintem ez sokkal indokoltabb, mint azok az események, amiket a városi nép szórakoztatására rendeznek szerte Itáliában havonta. Átkozottul megvolt a jogom ahhoz, amit csináltam. – Szúrós tekintettel nézett Arnaxra. – Érted?

A beálló csendben Carbo meghökkenve azon kapta magát, hogy egyetért Spartacusszal. A munus annak

idején roppantul kihozta a sodrából, de immár hónapok óta hajdani rabszolgák oldalán gyakorlatozik és harcol. Ezek megbízható bajtársai. Ha elfogadható, hogy ilyen embereket gladiátorviadalokra kényszerítenek, akkor római hadifoglyokkal is szabad megtenni ugyanezt. Elégedetten és meglepetten nézett Arnaxra, és kissé nyugtalanul, amiért az így dacolt Spartacusszal. *Adj igazat neki!*

– Igen – mondta végül a fiú.

– Egy igazi harcost hoztál ide, Carbo. Azt hiszem, most már értem, miért mentette meg egy ilyen legényke az életeteket a sajátja kockáztatásával. Egy napon jó katona lesz belőle, ha megtanulja fékezni a nyelvét.

– Meg fogja – válaszolta Carbo.

– Vadásztál már valaha? – kérdezte Spartacus Carbót.

– Nem.

– Ez lesz az első alkalom. Íjakat és nyílvesszőket viszünk, a szarvasoknak meg a madaraknak, ezeket pedig arra az esetre, ha vaddisznóval találkoznánk. – Arnax felé nyújtotta a nehéz vadászlándzsáját. – Hozhatod.

Arnax felragyogott.

– Hová megyünk?

– Carbo? – kérdezte Spartacus.

– Sok csapás van a fák között a tábortól északra. Úgy gondoltam, az jó hely lesz kezdetnek.

– Ha azt akarjuk, hogy esélyünk legyen bármit is elejteni, jobb lesz igyekeznünk, igaz-e? – Navio a vértjére csapott. – Segíts nekem levenni ezt! – mondta Arnaxnak.

Spartacus segítségével Carbo is levette a sajátját. Bár ésszerű dolog volt hátrahagynia a súlyos vértet, mezítelennek érezte magát nélküle. De hamarosan alábbhagytak az aggályai, amikor a húsról beszélgettek, amelyet aznap este a tüzüknél sütni fognak.

A négyes a sátrak sorai között haladt az óriási tábor széléig. Jóllehet Spartacus leszegte a fejét, az emberei lépten-nyomon köszöntötték. Nagyjából egy mérföldet haladtak, mire a hatalmas sereg látványát és zajait maguk mögött hagyták, végül azonban arra lettek figyelmesek, hogy egyedül vannak, távol a tábor nyüzsgésétől. Szép tavaszi nap volt, és a meleg levegő nagyon jólesett a hosszú téli hónapok után. Carbo örült, hogy csak tunika van rajta.

Gyorsan keresztülvezette a csapatot egy tisztáson, mely észak felé lejtett. Rövid fű borította, valamint csomókban növő illatos zsálya és boróka. Carbo a talajt fürkészte a tekintetével, vaddisznó vagy szarvas nyomait keresve, de nem látott mást, csak apró állatokat, például egy riadt nyulat, mely a bozótban iramodott tova. Rengeteg volt a szárnyas. Ahogy közeledtek, számos nagy fekete madár igyekezett sebbel-lobbal az aljnövényzetbe. A szemük körül piros karika díszlett, és jókora farktollaik voltak. Elég jó ételnek tűntek, de Carbo vetett egy pillantást Navióra és Spartacusra, és rájött, hogy mindketten valami komolyabb zsákmányra vágynak.

Nem törődött a két csuklyás varjúval, amelyek dühösen károgtak rájuk egy paratölgy tetejéről. A távolból kopácsolás hallatszott, egy harkályé, Marsnak, a háború istenének szent madaráé. Carbo gyorsan elmondott magában egy fohászt. *Adj nekünk jó vadászatot, ó, Magasságos!* Továbblépdeltek, behatolva a fák nyújtotta menedékbe. Por gomolygott lustán a napfényben, mely a babérfák, mandulafenyők és eperfák ágai között átszűrődött. Békesség honolt az erdőben – hátborzongató békesség. Carbo a nem messze lévő pagonyra gondolt, ahol római katonák százai és a hajítógépeik rejtőztek, és hideg futott végig a hátán. Kezdett minden fa mögött

legionáriust látni, és azt kívánta, bárcsak ne vetette volna le a páncélingét. Összerezzent Navio szisszenésétől.

– Pszt!

Carbo felpillantott. Tőle tízlépésnyivel balra Spartacus a földre mutatott. Carbo óvatosan odament hozzá. A trák lábánál két jókora pata nyoma volt, hátul jellegzetes csipkézettel.

– Rőtvad. Méghozzá nagy.

– Bika – mondta Navio izgatottan.

– Úgy tűnik – értett egyet Spartacus.

Carbo tekintete azonnal az előttük lévő fákra siklott. Nem látott semmit. A nyomok frissek voltak, de a bika távol lehetett.

Miután követték egy darabon a nyomokat, a gyanújuk beigazolódott.

– Látod ezt? – szólt Carbo Arnaxnak. – Onnan tudjuk, hogy hím szarvas, hogy a hátsó lábak nyomai az elülsők közé esnek. Ez azért van, mert a mellkasa sokkal szélesebb, mint a hátsó fertálya.

– Hol van? – Arnax szemében kíváncsiság és öröm lobogott.

– A közelben sehol. De a föld nedves még egy kissé. Ma járt erre. Talán valamikor délelőtt.

Spartacus lehajolt, és a legközelebbi nyomra helyezte az ujjait.

Arnax felemelte a jobbjában tartott lándzsát.

– Meg fogjuk találni?

Carbo elmosolyodott a fiú lelkesedése láttán.

– Ki tudja? Követnünk kell a nyomokat, és majd meglátjuk. Most annak van itt az ideje, hogy imádkozzunk Dianához a segítségéért.

A hátára vette a lándzsát, majd elővett egy keskeny fejű nyílvesszőt, és az íja húrjára illesztette.

– Azzal nem terítesz le egy szarvast – évődött Navio.

– Talán látunk még egy nyulat vagy valamelyiket azok közül a fekete madarak közül – válaszolta Carbo egy kissé védekezőn.

– Mindig érdemes készen állni – jelentette ki Spartacus, és választott egyet a saját nyílvesszői közül. – Bármire vagy bárkire, ami vagy aki az utunkba kerülhet.

Carbót hála töltötte el. A hosszú út során, melyet a rabszolgasereg a messzi déltől idáig megtett, sok időt töltött felderítéssel Aethas társaságában. A szkíta soha egy lépést sem tett anélkül, hogy ne lett volna fegyver a kezében.

Röviddel később azonban bosszúság lépett a bizonytalan szorongása helyébe. Nem látott legionáriusokat, és nem akadtak leterítésre érdemes vadak sem. A szarvasbika nyomai eltűntek egy sziklás lejtőn, mely egy gyors folyású patak partjára vezetett. Bóklászva keresték a nyomokat, hogy vajon hol hagyta el az állat a talajt és gázolt át a vízen, de nem jártak szerencsével.

– Biztosan szárnyakat növesztett és elrepült – mondta Navio mogorván.

Arnax vetett egy kurta pillantást az égre, majd zavarba jött, és ismét lesütötte a szemét. Carbo palástolta a mosolyát. Elfelejtette, mennyire ártatlanok tudnak lenni a gyerekek.

– Ne adjuk fel!

– Én tovább akarok menni – értett egyet Spartacus, aki élvezte az érzést, hogy bajtársai körében van, és csak egy szarvas nyomait követik.

Sehol senki, aki felszerelést kérne tőle, sehol újoncok, akiknek utasításokat kellene adni, sehol betörni való lovak vagy iránymutatásra váró tisztek. Időtlen idők óta nem érezte magát ennyire felszabadultnak.

– Nézzétek!

Arnax hangjának izgatottsága mindenki figyelmét felkeltette. Spartacus lefelé pillantott a lejtőn, amerre a fiú mutatott a karjával, keresztül a fák közötti résen, mely a túlnan elterülő lapályra vezetett.

– Az korántsem szarvas.

Szemügyre vette a három, lélekszakadva a fák felé rohanó alakot.

– Ezeket üldözik – sziszegte Carbo. Nem sokkal a menekülők mögött sokatmondó porfelhő kavargott. Összeszorult a gyomra. – Lovasok. – Túlságosan messze voltak, hogysem megbecsülhették volna a számukat, de a porfelhő nagy volt. És gyorsan közelgett a rohanó emberekhez.

– Római dezertőrök? – vetette fel Navio.

– Valószínűleg inkább szökevény rabszolgák – mondta Spartacus.

Carbo és Navio a pillantásukkal kérdezték egymástól, mit tegyenek. A legbiztonságosabb lett volna visszatérni a táborba. Valószínűleg a vezérük is ugyanezt gondolta.

– Lehetséges, hogy azok az emberek csatlakozni akarnak hozzánk – mondta rekedten Spartacus.

– A lovasok, akik utánuk jönnek, többen vannak, mint mi – figyelmeztetett Navio.

A táborban mindenki – Ariadné, a szkíták, Pulcher és Egbeo – azt akarná, hogy szívódjak fel a fák között. Még Castus és Gannicus is azt tanácsolná, hogy futásban keressek menedéket. De kik ők, hogy megmondják nekem, mit tegyek? Én döntöm el, milyen kockázatot vállalok – akár őrültség, akár nem. Mosoly jelent meg Spartacus arcán.

– Hosszú ideje nem voltak rosszak az esélyeim. Lemegyek oda. Benne vagytok?

Ötödik fejezet

– Persze.

Carbo kíváncsi lett volna, miért ennyire vakmerő a vezére, de nem mondta ki. Ehelyett visszatette a keskeny végű nyílvesszőt, és előhúzott egy szakállas nyilat.

– Remek – mondta Navio hamiskás mosollyal, és ugyanezt tette.

– Mi… mit akartok csinálni? – kérdezte Arnax reszkető hangon.

– Lelopakodunk az erdő széléig, és megnézzük, mi folyik ott. Te itt maradsz, ahol biztonságban vagy.

– De…

– Semmi de. Túlságosan fiatal vagy ahhoz, hogy harcolj, és a rómaiak egy szemvillanás alatt lekaszabolnának.

– Csináld azt, amit Spartacus mond! – szólt a gyerekre Carbo hangosan, miközben igyekezett úrrá lenni saját idegességén. – Itt könnyen elrejtőzhetsz, és nézheted, mi történik. Ha a lehető legrosszabb következne be, menj vissza a táborba! Vissza tudsz találni?

– Igen, azt hiszem.

– Helyes. Ha odaérsz, keresd meg Pulchert vagy Egbeót, és mondd el nekik, mi történt! – parancsolta Spartacus.

– Pulcher. Egbeo.

– Igenis.

– Ha engem megölnek, nekik kell vezetniük a sereget. Atheas és Taxacis viseljék gondját Ariadnénak! Gyerünk!

Spartacus elvette a lándzsáját Arnaxtól, és Navióval a nyomában elügetett.

Carbo várt egy kicsit, és megpaskolta a fiú karját. Mibe keverte Arnaxot? A porfellegre pillantott, amely nagyobb lett. Már ki tudta venni az egyes lovasok alakját, legalább tizenötét. Mibe fog keveredni ő maga? Kalapáló szívvel kezdett leereszkedni a lejtőn.

Spartacus ért le elsőként, és azonnal nekilátott keresni az erdőszélen egy helyet, ahonnan a legjobban láthatják, mi történik. Ügyelt rá, hogy ne húzódjon túlságosan előre, nehogy észrevegyék. Hamarosan megpillantotta a menekülőket. Nyilvánvalóan rabszolgák, állapította meg. Mindhárman sovány, mezítlábas, szakadozott tunikát viselő emberek voltak. Már majdnem elérték a fák nyújtotta menedéket, de még rémültebbnek látszottak. Ennek az volt az oka, hogy a legelöl haladó lovasok – három, mellvértet és bronzsisakot viselő, hosszú karddal hadonászó római katona – már majdnem utolérték őket. Mögöttük még többen vágtattak.

– Gyorsan! – sziszegte Spartacus Carbónak és Naviónak.

Előreiramodott egy tölgy takarásába, egészen az erdő legszéléig, ledobta a lándzsáját, és maga elé szúrt a földbe egy sor nyílvesszőt. Egyet az íjhúrra helyezett, és célba vette az első lovast, egy hosszú hajú, borotválatlan férfit. Jobbra és balra pillantott. Néhány lépésnyire tőle Carbo és Navio szintén készen álltak.

– Milyen messze vannak? – mormogta.

– Nyolcvan-száz lépésnyire, ha engem kérdezel – válaszolta Carbo.

Navio egyetértőn dörmögött.

Spartacus megfeszítette az íjat.

– Háromra. Egy, kettő, három!

A nyílvesszőik suhogva szelték a levegőt. Kettő letaszította az első lovast a hátasáról, mire Spartacus halkan káromkodott. Meg kellett volna neveznie a

célpontokat. A harmadik nyílvessző a vezér mögötti lovasnak egyenesen a torkát ütötte át. Meghalt, még mielőtt a földre esett volna. A társaik dühödten ordítoztak, de nem lassítottak. Az egyik előrehajolt a lova nyaka mellett, és teljes erejével lesújtott a három menekülő közül az utolsóra. Gyötrelmes sikoly hasított a levegőbe. Vér fröccsent a férfi hátából.

– Ide! Ide! – kiáltotta Spartacus. Célzott, és kilőtt egy újabb nyílvesszőt. – Nyilazzatok, amilyen gyorsan csak tudtok! Azt kell hinniük a szemeteknek, hogy sokan vagyunk.

A hármas igyekezett a lehető leggyorsabban lőni a nyilakat. Még két lovas bukott a földre. Egy csődör a szügyébe kapott találatot, kínjában felágaskodott, és levetette magáról a katonát. A közvetlenül mögöttük vágtató férfi nem tudott elég gyorsan reagálni, és a lova jókora csattanással nekiütközött az előtte lévőnek. Carbo öröme nem sokáig tartott, ugyanis az egyik lovas rikoltva rárontott a második szökevényre, és hatalmas erővel a jobb oldalába döfött. A rabszolga feljajdult, de hihetetlen módon, botladozva továbbfutott. Carbo valamelyes elégtételt lelt abban, hogy a következő nyílvesszője ágyékon találta a római lovast a mellvértje alsó széle alatt. Két újabb nyílvessző röppent és talált el két további lovast.

A sebesült rabszolga a fákat fürkészte a pillantásával. Látta a kiröppenő nyílvesszőket. Kiáltott valamit a társának, és kissé irányt változtatva már arrafelé tartottak, ahol Spartacus és társai álltak. Carbo a férfi erőfeszítéstől eltorzult arcába meredt.

– Paccius? – suttogta.

Hitetlenkedés töltötte el. Ez nem lehet a szamnita, aki a családja legjobb rabszolgája volt, és megtanította őt a kard és a pajzs használatára. Lehetséges volna? A férfi

bukdácsolt, kis híján elesett, és a legközelebbi rómaiak egyike diadalmasan felrikoltott. Mielőtt tudatára ébredt volna, mit cselekszik, Carbo előszökkent a fák közül. Ki a fedezék takarásából.

– Mit művelsz, te bolond? – kiáltotta Spartacus.

– Gyere vissza! – ordította Navio. – Megölnek!

– Jövök, Paccius! Tarts ki!

Carbo a félelem maró ízét érezte a torkában, de futott tovább. Egy nyílvesszőt illesztett a húrra.

Egy lovas a menekülő rabszolga sarkába ért, és Carbo elkáromkodta magát. Futás közben képtelenség volt pontosan célozni. Valami elsuhant mellette, és mellkason találta a rómait. A nyílvessző átütötte a mellvértjét, és a férfi hanyatt tántorodva leesett a lováról. Újabb nyílvessző röppent, eltalálva egy lovat, amely megbotlott. A lovasa nem esett le a hátáról, de harcképtelenné vált. Carbo hálát érzett Spartacus és Navio iránt.

Az első rabszolga már csak nagyjából húszlépésnyire volt. Nyitott szájjal lihegett a lehetetlen erőfeszítéstől, amellyel próbált elinalni a lovak elől.

– Segítenünk kell a barátodnak – mondta Carbo vadul hadonászva –, gyerünk vissza, és segíts neki!

A rabszolga úgy nézett rá, mintha elment volna az esze, de engedelmeskedett.

Nem álltak jól a dolgok. A rómaiak kétfelé váltak. Három balról közeledett Carbóhoz, négy pedig jobbról. A maradék a sebesült rabszolgát és a társát célozta meg. Carbót émelygés környékezte. Mit művelt? Semmiképp sem lőhetett ki elég nyílvesszőt ahhoz, hogy az összes ellenfelét megölje vagy akár csak megsebesítse. Még ha néhányat leterít is közülük, a maradék könnyűszerrel el fogja kapni. *Halott ember vagyok. De legalább megpróbáltam megmenteni Pacciust.*

A sebesült rabszolga ekkor egyenesen rá nézett. Carbo rémülten ébredt rá, hogy bár az illető nagyon is hasonlít a szamnitára, mégsem ő az. *Értelmetlenül fogok meghalni.* Carbo szaggatottan kapkodta a levegőt. Felkészült rá, hogy drágán adja az életét. A balján lévő lovasok voltak közelebb. Carbo előrántott egy nyílvesszőt, a húrra helyezte, megfeszítette az íjat, és lőtt. Az egyik ló lovas nélkül maradt. A következő lövés viszont célt tévesztett, a harmadik nyílvessző pedig lesiklott a lovas sisakjáról. A rómaiak rohama azonban kissé fékeződött. A sebesült férfi a társa támogatásával elsántikált Carbo mellett a fák irányába. Carbo megkockáztatott egy pillantást jobbra, és elszorult a torka. Négy lovas rontott rá dübörögve. *Talán a rabszolgák fedezékbe érnek, mielőtt meghalok.* Halvány remény volt ez, de csak erre tudott gondolni, miközben célba vette az első lovat.

Két nyílvessző suhant el mellette. Az egyik egy lovas lábába talált, és éktelenül sikoltozva megállította a hátasát. A másik nyílvessző célt tévesztett. Ő is lőtt, és az első rómait találta el, ezúttal a karján.

– Te bolond! – Spartacus érkezett melléje nagy lendülettel, az íját lövésre készen tartva. – Fuss, ha élni akarsz! Húsz lépés után fordulj meg, és lőjél ki egy nyílvesszőt! Aztán fuss tovább, és csináld ugyanezt!

Carbo engedelmeskedett, eltelve félelemmel és sikoltó reménnyel, hogy talán életben maradhat. Tíz lépés után megpillantotta Naviót. A római arca rémisztő vicsorgássá torzult a feszült összpontosítástól. Ugyanabba a markába fogta a nyílvesszőket, amellyel az íját tartotta, és hihetetlen sebességgel lőtte ki őket.

– Fuss! – kiáltotta. – Fuss!

A következő néhány pillanat történései összemosódtak. Carbo futott és nyilazott, futott és nyilazott. Nem volt ideje

megnézni, hogy a nyílvesszői célba találnak-e. Annyit tudott, hogy még mindig ellenség támadja őket, és ő van a legközelebb a fedezékhez, míg Spartacus és Navio a legvédtelenebb. Amikor a fasor viszonylagos biztonságába ért, körbepillantott. Kétségbeesés töltötte el.

– Spartacus, vigyázz!

Spartacus, aki ötvenlépésnyire volt a fáktól, tudta, hogy súlyos hibát követett el, amikor úgy határozott, megpróbálja megmenteni Carbót. Önkéntelen döntés volt, amelyre részben az ifjú római iránti megbecsülése sarkallta, részben pedig ugyanaz az ösztön, amelynek engedve egyáltalán elszánta magát, hogy közbeavatkozik, és felveszi a harcot a római lovasok ellen. A lelke mélyén egy kicsit bizonyítani akarta, hogy bátrabb még Carbónál is. Most azonban, ahogy az ellenség jobbról és balról is feléje rontott, tudta, hogy a Lovas végül elhagyta őt. Jó lovasok, együttműködnek, és neki nem marad ideje két nyílvessző kilövésére. Mire az egyiket lelőné, a másik lovas kettőbe fogja vágni őt. Navio el van foglalva a saját ellenfelével, Carbo célzási képességei pedig hagynak maguk után némi kívánnivalót.

Nem így akartam meghalni.

De nem fogja küzdelem nélkül hagyni magát. Azonnal döntésre jutott, melyik lovasra lőjön. A közelebb lévőre. Nem vett tudomást a paták dobogásáról, a rómaiak harci kiáltásairól, és célba vette a lovast, aki kevesebb mint tizenöt lépésre volt. Ilyen távolságról nem hibázhatta el. Nem is követte a pillantásával a nyílvesszőt. Mihelyt az elszakadt a húrtól, Spartacus eldobta az íjat, és a földre vetette magát. Fölötte suhant el a penge, amely máskülönben lefejezte volna. Harsány káromkodás hallatszott, Spartacus pedig jobbra gördült, el onnan, ahol az ellenség lovának várakozása szerint el kellett haladnia.

Előrántotta a sicáját. Megszorította a markolatát, és ettől egy kicsivel jobban érezte magát.

– Meghalsz, rohadék!

Spartacus felkapta a karját, és hárította a lefelé suhanó hosszú római kard csapását. Szikrák röppentek, ahogy a két vaspenge egymásnak csapódott. Ismét oldalra siklott, kétségbeesetten igyekezvén talpra állni. A lovas egy lépéssel visszatáncoltatta a lovát, Spartacus felé hajolt, és a hasa irányába döfött a fegyverével. Spartacus oldalvást lendült, nehogy a másik a földhöz szegezze. A kard a tunikája oldalát tépte fel, és felszíni sebet ejtett az oldalán. Spartacus felnyögött a perzselő fájdalomtól. *Nagy Lovas, segíts meg!* Az ellenfele bajtársai nem voltak már messze.

– Hádész vár rád! – kiáltotta a római.

Spartacusnak a kétségbeesés adott erőt, hogy térdre emelkedjen. Egy újabb csapást alulról fölfelé irányuló mozdulattal hárított, ami készületlenül érte a lovast. Mielőtt az ismét lesújthatott volna, Spartacus felpattant, és a bal kezével megragadta a feléje eső lábát. Jókora erővel felfelé lendítette, kibillentve ezzel a férfit az egyensúlyából. A római hadonászott a levegőben a karjával, majd a ló másik oldalán a földre esett.

Spartacusnak nem volt alkalma kiélvezni ezt az apró győzelmet. Három további lovas ért nagyon közel hozzá. Nem volt értelme elfutni. A fák még mindig túlságosan messze voltak. Egyik kezével a ló sörényébe kapaszkodott, a sicát tartó jobbjával az állat farán támaszkodva. Éppen akkor ugrott fel a hátára, amikor a legközelebib lovas a szeme láttára egy nyílvesszőt kapott a hasába. Ilyenformán ketten maradtak, és ezek nagyjából negyvenlépésnyire voltak tőle. Spartacus izmai megfeszültek, ahogy feléje rontottak, de örömmel látta, hogy egy újabb nyílvessző

majdnem eltalálta az egyik lovat. A rómaiak szitkozódva megrántották a gyeplőt.

Spartacus nem várta meg, hogy mi történik ezután. Nagy erővel belerúgott a lováról letaszított rómaiba, aki ismét elterült a földön. Aztán megfordította a csődört, és a fák felé vette az irányt. Navio rávigyorgott, ahogy a közelébe ért.

– Kapd el a sörényét! – szólt oda neki Spartacus.

Navio azelőtt soha nem futott lóval, de hallott az ibériai portyázókról, akik Hannibál odalán harcoltak. Ők gyakran vonultak csatába ilyen módon. Közvetlenül a ló mellé lépett, belecsimpaszkodott a vastag szőrszálakba, és engedte, hogy a továbbvágtató állat magával vontassa.

Amikor sértetlenül elérték a fák vonalát, Carbo kilőtt egy nyílvesszőt. Örömmel kiáltott fel, amikor az becsapódott az egyik ló farába. A lovas leesett a hátáról, ahogy az állat fájdalmában ágaskodott és rúgkapált.

Spartacus a földre ugrott.

– Gyorsan! Gyerünk fedezékbe!

A válluk fölött hátrapillantva futottak a fák közé. A ló céltalanul elügetett.

– Állj! Nyilat az íjhúrra!

Zihálva pillantottak ki a rómaiakra, akik közül nagyjából öt még mindig sértetlen volt. A lovasok nem próbáltak meg leszállni a hátasaikról vagy behatolni a fák közé.

– Ha bejönnek ide, elveszítik minden fölényüket. Elegük lett a szemeteknek – mondta Spartacus boldogan.

Még mindig életben van. Soha nem járt még ennyire közel a halálhoz.

Carbo és Navio farkasok módjára üvölteni kezdtek. Létezik bármi, amire Spartacus nem képes? Az ő példáját

követve további nyílvesszőket lőttek ki, mire a lovasok még hátrébb húzódtak.

– Tartsd szemmel őket! – utasította Spartacus Naviót. – Nézzük meg a fickót, akiért majdnem meghaltunk! – szólt oda Carbónak.

A két szökevényhez szaladtak, akik kicsivel odébb voltak a lombsátor alatt. A sebesült férfi a hátán feküdt, és jajgatott.

Carbo arca megrándult, ahogy közelebb értek. A római kardja a csípőcsont felső szélétől hasított a hasfalba és az érett gyümölcs húsához hasonlatos zsigerekbe. Ömlött a vér a hatalmas sebből. A belek nagy része kitüremkedett. A férfi a földön fetrengett, homok és sár borította mindenütt.

Ennek annyi, gondolta Carbo komoran.

Még ha életben marad is, amíg visszaérnek vele a táborba, még ha az orvosok be is tudják zárni a rettenetes vágást, ez az ember meg fog halni. Senki sem maradhat életben, ha átszúrták a beleit.

A harmadik szökevény fölé hajoltak, aki a társát igyekezett vigasztalni.

– Megcsináltad, Kineas! Ügyes voltál!

Kineas felnyögött.

– Vizet!

– Nesze. – Spartacus előhúzta a kulacsát a bőriszákjából, és átnyújtotta.

Kineas a társa segítségével ivott egy apró kortyot. A víz inkább a légcsövébe került, semmint a nyelőcsövébe. Ettől köhögni kezdett, és a sebéből újult erővel áradt a vér.

– Mit csinálnak? – kiáltotta Spartacus.

– Még mindig lóháton várakoznak – kiáltotta vissza Navio.

– Menj vissza, és figyeld, mi történik! Ma már nem hiányzik több buta kockázatvállalás – mondta Carbónak. Letérdelt. – Hogy hívnak?

– Publipor – válaszolta a harmadik férfi, aki nagyjából harmincéves volt. Sovány arca éhségtől és szenvedéstől, valamint bánattól volt megviselt.

– Semmit nem tehetünk a barátodért. Haldoklik – súgta Spartacus.

– Tudom – mondta Publipor keserűen.

Carbo odaért Navióhoz, aki a lovasok csoportját figyelte. Visszahúzódtak mintegy százlépésnyire, ahol már nemigen lehetett nyílvesszővel eltalálni őket.

– Nem tetszik ez nekem – mondta Navio. – Miért nem próbálnak meg leszállni a lóról, és utánunk jönni, vagy miért nem hordják el magukat? Lehet, hogy más katonák is vannak a környéken.

Carbo a porfelhőre sandított, amely még mindig ott kavargott a levegőben a rómaiak mögött. Nem szólt semmit, Naviónak azonban igaza volt. Úgy tűnt, hogy valami nincs rendjén.

– Spartacus!

– Mi van?

– Úgy néz ki, mintha erősítésre várnának.

Spartacus figyelmét nem kerülte el a Carbo hangjában lévő feszültség.

– Ideje mennünk.

Kineas szeme kinyílt. Egy pillanatig bizonytalan, révedező volt, majd megállapodott Publiporon.

– Miért…?

– Nyugodj meg! – mormogta Publipor. – Próbálj nem beszélni!

Kineas végül észrevette Spartacust. Elmélyültek az arcán a barázdák, ahogy egy ujjával Publiporra mutatott.

– Ő… – újabb köhögésroham tört rá.

Még több vér bugyogott elő a sebéből, és sápadt, beesett arca még fakóbb lett. Lehanyatlott a földre, és a szemhéja rebbenve lecsukódott. Publipor mélyet sóhajtott.

– Nehéz, amikor egy bajtársunk meghal – mondta Spartacus csendesen. – Nagyon is sokszor láttam ilyet.

Publipor ajka kifürkészhetetlen érzelemtől rándult meg.

– Itt kell hagynunk.

Kineas szeme felpattant, ő maga pedig megpróbált felülni.

– Nem lett volna szabad…

Túlságosan sok volt neki ez az erőfeszítés, és hátrazökkent a véráztatta földre. Reszketve sóhajtott még egyet, majd hangosan hörögve eresztette ki a levegőt. Publipor fölébe hajolt, ellenőrizendő, hogy lélegzik-e még. Majd gyengéden lezárta Kineas semmibe meredő szemét. Spartacus csak egy szívdobbanásnyi időt hagyott neki a gyászra.

– Mennünk kell.

Publipor talpra állt, és feszengő pillantást vetett Spartacusékra.

– Senkitől nem kérek szívesen pénzt, de nekem nincsen. Kineasnak kell egy pénzérme, a révész részére.

Spartacus belekotort a nyakán függő apró erszénybe, és elővett egy denariust.

– Tessék.

Publipor köszönetet mormogva vette el tőle. Lehajolt, kinyitotta Kineas száját, és a nyelve alá csúsztatta az érmét.

– Nyugodj békében – mondta mélyet sóhajtva.

Carbo és Navio futva érkeztek hozzájuk.

– Újabb porfelhő közeledik – közölte Carbo.

– Csakugyan? – csattant fel Spartacus.

Carbo nem látta az öklöt, mely oldalról a fejére sújtott. Csillagok táncoltak a szeme előtt, és a földre rogyott. A rúgástól, amit a hasába kapott, öklendezni kezdett. Kóvályogva és émelyegve pillantott fel Spartacusra.

– Az összes istenek nevében, mit képzeltél? Meg akartál halni?

Navio is komoran, számon kérőn nézett rá. Carbo kiköpte, ami a gyomrából a szájába gyűlt.

– Nem.

– Hát akkor? – Spartacus hangja ostorként csattant.

– Azt… azt hittem, hogy az egyik ember a családom rabszolgája volt. Valaki, aki kedves volt nekem. Nem nézhettem végig csak úgy, hogy lemészárolják, mint egy disznót.

– Jól láttad? Ő volt az?

– Nem – válaszolta Carbo keservesen.

– Még ha igazad lett volna is, rossz döntést hoztál, amikor úgy előrontottál. Én parancsolok neked. Ha én nem mondom, nem rohansz el, mint egy eszelős, aki öngyilkos akar lenni.

Újabb nagy erejű rúgás következett.

Carbo magzatpózt vett fel, igyekezett védeni magát. Nem került sor további ütésekre.

– Nézz rám!

Carbo nagy nehezen felpillantott, és Spartacus kemény tekintetét látta maga fölött.

– Ha még egyszer ilyen átkozott ostobaságot csinálsz – és Spartacus Carbo fölé hajolt, és a nyomaték kedvéért a mellkasának szegezte a mutatóujját –, én magam foglak hátba nyilazni. Egy katonáért csak egyszer kockáztatom az életemet. Megértetted?

Carbo még sosem látta Spartacust ennyire haragosnak.

– Igen.

– Hangosabban!

– Igen!

Spartacus minden további szó nélkül elindult előre a lejtőn felfelé. Carbo feltápászkodott. Navio nem segítette, és Carbo tudta, hogy ha nem képes lépést tartani, otthagyják. *Rászolgáltam,* gondolta keserűen. Az ostobasága miatt majdnem mind meghaltak. Szerencsés volt, hogy Spartacus nem ölte meg.

Spartacus kíméletlen tempót diktált, de senki nem panaszkodott. Attól eltekintve, hogy maguk közé vették Arnaxot, nem hagyta abba a futást, amíg meg nem tettek néhány mérföldet. Ekkor is csak azért álltak meg rövid időre, hogy füleljenek, nem üldözik-e őket. *Ma már elég sokszor próbára tettem a Lovas figyelmét.* Csak akkor lassított, amikor megpillantották a sereg sátrait. Publipor álla leesett a látványtól.

– Ti biztosan Spartacus emberei vagytok.

Carbo ezen elmosolyodott.

– Nem jársz messze az igazságtól.

– Hogy érted ezt?

– Őt magát látod. – Carbo a vezére felé intett.

– Te… te vagy Spartacus?

– Igen.

– Dicsértessenek az istenek! – Publipor átölelte Spartacus térdét. – Neked és az embereidnek tartozom hálával az életemért. Köszönöm.

– Carbónak kell hálálkodnod. – Spartacus mosolygott, de a tekintete hideg maradt.

Publipor Carbo felé fordult.

– Hogyan viszonozhatnám neked?

– Állj be a seregünkbe! Fogadj hűséget Spartacusnak! – felelte Carbo feszengve. Tudta, hogy ezzel a gesztussal nem

fogja visszanyerni a trák kegyét, de ki akarta mutatni, hogy továbbra is hűséges.

– Természetesen. Nem is akarok egyebet.

– A seregemet próbáltátok elérni? – kérdezte Spartacus.

– Igen. Négy napja szöktünk el.

– Ügyesek voltatok, hogy ilyen sokáig nem értek utol benneteket a lovasok.

Publipor megremegett.

– Nem, csak ma akadtak a nyomunkra, véletlenül, nagyjából hárommérföldnyire innen. Elrejtőztünk, amennyire csak tudtunk, de folyvást követték a nyomainkat. Amikor megugrasztottak bennünket, az erdő látszott a legjobb menedéknek. Nem volt semmi esélyünk, de aztán az istenek közbeavatkoztak, és idevezéreltek téged az embereiddel. Nem láttam még semmit, ami fogható lenne ahhoz az őrült rohamhoz, amit indítottatok, hogy megmentsetek engem és Kineast.

– Az istenek bizonyosan segítettek – értett egyet Spartacus. *Ha ütközetben úgy viselkednék, ahogyan ma tettem, nem csak magamat öletném meg. Embereim tömegét mészároltatnám le vele, talán a csata is elveszne. Örökre a lekötelezetted vagyok, Nagy Lovas. Többé nem követem el ezt a hibát.* – Katona akarsz lenni?

– Igen. – A férfi bólogatott. – Megtiszteltetés téged szolgálni.

– Rendben. Messziről jöttél?

– Úgy hallom, déli kiejtéssel beszélsz – szólalt meg Carbo.

– Valóban – Publipor meglepettnek látszott. – Apuliából való vagyok.

– Olyan messziről jössz, mint mi, vagy még messzebbről – mondta Spartacus. – A gazdád hozott fel ide?

– Nem. Publiusszal voltam, a gazdámmal, amikor hallottam, hogy Crixus serege a környéken van. Elszöktem, és csatlakoztam hozzájuk, hogy szabad legyek. Akkor találkoztam Kienasszal meg a másik emberrel. Jól mentek a dolgok egy darabig, amíg Gellius meg nem érkezett.

– A Lovasra! Ott voltál a Garganus-hegynél?

– Igen.

– Eddig egyetlen túlélő sem jutott el hozzánk. Örülök, hogy itt vagy. – Spartacus megszorította Publipor vállát, aki halvány mosollyal felelt. – Biztosan fekete nap volt.

– Az volt.

– De életben maradtál. Nem futamodtál meg?

– Nem – válaszolta Publipor határozottan. – Nem futamodtam meg. Legalábbis addig nem, amíg Crixust meg nem ölték, és nyilvánvalóvá nem vált, hogy minden elveszett.

– Hallani akarom az egész történetet – jelentette ki Spartacus. – De nem itt.

Nagyon szerette volna megérteni, miként veszítette el a csatát Crixus a számbeli fölénye ellenére. Talán Gellius ügyesebben manőverezett? Pusztán az, hogy Spartacus erői fölébe kerekedtek, nem jelentette, hogy a consul nem vezette rátermetten a seregét. A római hadvezérek híresek a leleményességükről. *Vigyáznom kell Longinusszal. A legkisebb hiba, és alulmaradhatunk holnap. Még a teljes szabadsághoz ennyire közel is kudarcot vallhatunk.* Tovatűnt az izgalom, amelyet Publipor megmentése ébresztett benne, és az, hogy minden valószínűség ellenére életben maradt.

Spartacus ismét az Alpokról kezdett tűnődni. Megpróbált rátérni a kérdés elől, de az újra és újra visszatérő rossz álom módjára ott kavargott az agya hátsó

zugában. Azért indult vadászatra, hogy megfeledkezzék a gondjairól, ha csak rövid időre is. *Ne próbáld tagadni!,* gondolta. *Ha elérkezik a döntés ideje, nem biztos, hogy a sereg követni fog engem, amikor elhagyom Itáliát. És ha nem jönnek, én sem biztos, hogy menni akarok. Majd megkapom a választ. A Lovas utat fog mutatni nekem.*

Spartacus legfőbb fohásza ez egyszer nagyon üresen csengett.

Néhány nappal később
Róma

Crassus rosszallón csücsörítette az ajkát, amikor Longinus lictorai bevonultak a Curia hatalmas, bronz ajtószárnyai között.

– Van képe itt maga elé küldeni őket! – sziszegte.

Egy szenátor a közelben meghallotta.

– Mint proconsul, Longinus tizenegy testőrre jogosult.

– Pontosan tudom, hány lictor jár egy proconsulnak – vágott vissza Crassus. – Arról beszélek, hogy arcátlanság tőle ilyen módon megjelenni. Ha a híreknek hinni lehet, Longinus nemcsak alulmaradt Spartacussal szemben, hanem letaglózó vereséget szenvedett. A légiói jószerével megsemmisültek, még több sas veszett oda, és szerencsés volt, hogy az élete megmaradt. Helyesebb volna, ha Longinus pompa és ceremónia nélkül lépne be. Alázatosan, a bocsánatunkat kérve a kudarcaiért.

A szenátor törte a fejét a válaszon, de Crassus dühe láttán meggondolta magát. Elfordult.

– Nem illendő így bevonulni – jegyezte meg Caesar, aki a közelben állt.

Crassus elmosolyodott. Eddig örömére szolgált a döntése, hogy kölcsönözte Caesarnak a hárommillió

denariust. Az új szövetségese csapatostul hozta a táborába a fiatalabb szenátorokat, és igen serényen törekedett továbbiak toborzására. Crassus ismét a lictorok felé fordult. Bíborvörös árnyalatot öltött az arca.

– A pimasz fattyú még a bárdot sem vétette ki velük a vesszőnyalábokból!

Szavai nyomán elképedés fodrozódott végig a hatszáz szenátoron. Róma megszentelt határain belül csakis diktátorok lictorainak volt szabad a vesszőnyalábokban tartaniuk a bárdokat, amelyek a gonosztevők kivégzésének jogára utaltak. E szabály megsértése a legsúlyosabb szentségtörés volt.

– Nem kéne most túlfeszítenie a húrt – mondta hangosan Caesar.

Gnaeus Cornelius Lentulus Glodianus és Lucius Gellius, a két consul a fülüket hegyezték, hogy hallják a megbotránkozó sugdolózást, de a téglalap alakú terem túlsó végén lévő rózsafa székeik túlságosan távol helyezkedtek el a szenátortársaiktól.

Longinus első lictora a márványpadlónak koppantotta a bárd nyelét. Rosszalló csend támadt.

– Bejelentem Gallia Cisaplina proconsulát, Gaius Cassius Longinust.

– Élvezd ki a pozíciódat, mert nem sokáig fogod már birtokolni! – mondta Crassus, és nem igyekezett halkan beszélni. Támogatói, akik immár több mint százötvenen voltak, felvihogtak.

– Csendet! – mondta a lictor, de a hangja híján volt a megszokott parancsoló tekintélynek.

Crassus öröme fokozódott. Nem volt még elég szenátora, hogy többséget alkossanak, de Longinus veresége csak olajat önt a tüzére, ő pedig, az összes istenekre, messzemenőkig ki fogja használni ezt a helyzetet. Mióta

Spartacus legutóbbi győzelmének híre másfél nappal korábban eljutott Rómába, Crassus minden éber pillanatában azon gondolkozott, mit fog majd mondani.

További becsmérlő megjegyzések hangzottak el Longinusról. Crassus elégedetten állapította meg, hogy a terem túlsó feléből szólnak, ahol hagyományosan Pompeius párthívei foglaltak helyet. Hallotta, amint olyan dolgokat mondtak, hogy *szégyent hozott a hivatalára* meg hogy *újabb folt a Köztársaság becsületén.* Ujjongott. *Megfogom szerezni a légiók parancsnokságát,* gondolta.

Lentulus, aki jelentéktelen külsejű férfiú volt, ritkuló, barna hajjal, odaszólt a lictorai vezetőjének, mire az csendet követelve koppantott. A társai azonnal a padlónak verdesték a fasceseket.

Csend támadt. Ha a consulok csendet parancsolnak, még ha vereséget szenvedtek is, engedelmeskedni szokás.

– Bocsáttassék be a proconsul! – kiáltotta Lentulus lictora.

A testőrök alakzata szétnyílt, és Longinus fürgén előlépett. Középtermetű, átlagos testalkatú férfi volt. A tartása nyakasságra vallott. Mint hadvezér, aki háborúból érkezett, vörös tunikát viselt. Fényes bronzvértje alsó része köré hasonló színű selyemövet kötött. Az ágyékát rétegzett vászon pterügész borította, a fején pompás, taréjos sisak volt. Csillogott még a lábszárközépig érő csizmája is. Normális körülmények között a megjelenése elismerő megjegyzéseket váltott volna ki a szenátorokból. Ma viszont nem, állapította meg Crassus örömmel. Longinus teljes csendben lépdelt végig a Curián, ami nyilvánvalóvá tette, hogy a szenátorok elégedetlenek a magatartásával. Az alacsony emelvénynél, amelyen a két consul helyet foglalt, megállt és tisztelgett.

– Proconsul – szólította meg Lentulus. Gellius biccentett a fejével.

– Visszatértél.

– Igen, consulok – válaszolta Longinus mereven. – Azért jöttem, hogy beszámoljak a közelmúlt északi történéseiről,

Crassus visszafojtotta a kifakadását. Nem szabad túlságosan korán lépnie. Megtette helyette valaki más.

– A közelmúlt történéseiről? – kiáltotta egy szenátor tőle jobbra. – Így nevezed a megaláztatást, amit egy rabszolgahordától elszenvedtél?

Hangos, egyetértő mormogás fogadta e szavakat, és Longinus összevonta a szemöldökét.

– Rendet! Rendet akarok! – kiáltotta Lentulus.

Skarlátszín foltok jelentek meg mindkét orcáján. Crassus örömét lelte a consul dühében. Lentulusnak kevéssel korábban volt része pontosan ugyanebben az élményben Spartacus jóvoltából. A gúnyolódás éppúgy irányulhatott feléje vagy Gellius felé is, és Lentulus semmit nem tehetett, hogy visszautasítsa.

Ismét haragos csend támadt.

– Miért vannak a lictoraid fascesei még mindig bárdokkal ékesítve, Longinus? – kiáltotta Caesar. – Még jobban fel akarod bősziteni az isteneket, mint amennyire máris fel vannak?

Longinust megdöbbentette a Pontifex Maximus közbeszólása.

– Én…

Lentulus szeme kidülledt, ahogy a bejáratnál álló lictorokra meredt. Felháborodott pillantást váltott Gelliusszal.

– Mit jelentsen ez, proconsul?

– Figyelmetlenség, semmi egyéb. Egész éjjel lóháton ültünk, hogy ideérjünk. Természetesen nem kívántam

megharagítani az isteneket! – Lentulus odakiáltott a lictorainak:

– Azonnal vegyétek ki a bárdokat! Engesztelő áldozatot bemutatni a nagyobb templomokban! Gondoskodjatok róla, hogy megtörténjen! – A testőrei kisiettek az épületből, Longinus pedig ismét a consulokhoz fordult. – Mihelyt tehetem, én is lerovom a vezeklésemet az istenek előtt. Ez nem fog többé előfordulni.

– De még mennyire nem! – csattant fel Crassus.

További dühös és aggódó megjegyzések töltötték meg a levegőt.

– Halljuk a beszámolódat – utasította Gellius.

– Mint minden szenátor tudja itt, két légióval rendelkezem. A rabszolga Spartacus nem kevesebb mint ötvenezer embert vezet. Tudván, hogy ezek az emberek győzelmeket arattak a közelmúltban – Longinus megköszörülte a torkát, miközben szembetűnően nem vett tudomást a consulokról – más római erők felett, úgy döntöttem, az lesz a legjobb, ha meglepetésszerű támadást intézek az Alpok felé vonuló sereg ellen. Ebből a célból kialakítottam egy alkalmas pozíciót az út mentén, kevéssel Mutinától északra. Több mint harminc hajítógépet építtettem és szállíttattam oda titokban. A tervem az volt, hogy a hajítógépekkel alaposan megszóratom és megtépázom a gyanútlan rabszolgákat, majd a légióimmal északról rájuk rontok.

– Valami azt súgja nekem, hogy nem egészen így történt – jegyezte meg Crassus halkan.

Caesar ajka megrándult mellette.

– Jó terv – ismerte el Gellius. – Mi volt a baj?

– Spartacus valahogy neszét vette, mire készülök. Éjszaka egy erős rabszolgacsapat támadt a hajítógépeket őrző katonákra. Készületlenül találták az embereimet. Az

alattomos kutyák fejszékkel voltak felszerelve, és hordókban olajat vittek magukkal. Azokat a hajítógépeket, amelyek nem égtek el, aprófává hasogatták. – Longinus felsóhajtott. – Spartacus serege a következő reggel vonult északnak. Egyszerűen nem tűrhettem, hogy a gazfickó harc nélkül haladjon el Mutina mellett, ezért kivezettem az embereimet, és megütköztem vele.

Néhány szenátor rokonszenvre valló megjegyzéseket tett.

– Nincsen híján a bátorságnak – mondta az egyik.

Crassus azonban örömmel állapította meg, hogy az arcokon, amelyeket lát, továbbra is helytelenítés tükröződik.

– Folytasd! – utasította Lentulus a proconsult.

– Klasszikus triplex acies alakzatban állítottam fel a légióimat. Tőlünk balra fák voltak, ezért a lovasságom nem tudott felfejlődni, így jobb oldalon helyeztem el. Az ellenség nagyjából hasonló módon sorakozott fel velünk szemben. Spartacus megtanult úgy harcolni, ahogy mi, rómaiak tesszük. A katonái többségükben jól felfegyverzettek és fegyelmezettek.

Döbbent kiáltások harsantak.

Megmondtam hónapokkal ezelőtt, hogy Spartacust nem szabad lebecsülni, gondolta Crassus. *De nem hallgattatok rám.* Titkon bámulatosnak tartotta, hogy micsoda sikereket ért el a trák, de ezt nem vallotta volna be senkinek.

Longinus megvárta, hogy ismét csend legyen.

– Jól kiképzettek a lovasai is. A hatszáz gallom mindegyikére legalább öt jutott. Ahogy a seregeink összecsaptak, a lovasságomat visszavetették, így az ellenség lovasai a légióim hátába tudtak kerülni. Azt követően nagyon súlyos harc bontakozott ki. A katonáim ennek ellenére hosszú ideig állták a sarat. Végül azonban

a szemből és hátulról ránk nehezedő dühödt nyomás túlságosan sok volt. – Longinus elhallgatott, hogy lecsillapodjon. – Az embereim megtörtek és megfutamodtak.

– Mi lett a sasokkal? – kérdezte Gellius.

Árnyék suhant át Gellius arcán.

– Odavesztek.

– Mindkettő?

– Igen. Maradtam a keserű végig, és próbáltam visszaszerezni legalább az egyiket. Meghaltam volna a csatamezőn, ha az egyik centurióm és az emberei nem hoznak el erővel. Bárcsak megöltek volna, de az is kötelességem, hogy beszámoljak a Szenátusnak a kudarcaimról. Ezt megtettem. Most várom a szenátortársaim ítéletét, bármi lesz is az. – Lehajtotta a fejét.

Crassus önkéntelenül is imponálónak találta a proconsul fellépését. *Bátor, csatában és itt is, a Szenátus ingoványos terepén.* Crassus gyorsan megkeményítette a szívét. *Ő is csak egy újabb hadvezér, aki kudarcot vallott. A kudarca az én támogatottságomat növeli. Talán ma valóra válthatom a tervemet.* Körbepillantott a teremben, és bosszúsan látta, hogy Longinus szavai jó néhány szenátorban rokonszenvet ébresztettek.

A consulok egymással tanácskoztak, majd Lentulus felemelte a kezét, hogy csendet teremtsen.

– Köszönjük, hogy teljesítetted a kötelességedet, és beszámoltál a történtekről. Gyászos ugyan a hír a vereségedről és a sasok elvesztéséről, de nem példátlan. – Gelliusra pillantott. – Consultársam és jómagam szintén kudarcot vallottunk Spartacusszal szemben.

– De még mennyire! – kiáltotta Crassus. – Mindazokkal a bolondokkal együtt, akiket korábban küldtetek ellene. Szégyent hoztatok a Köztársaságra.

A torkában kalapált a szíve a csendben, amely erre támadt. Túlságosan messzire ment volna?

– Szégyen! Szégyelljétek magatokat mindketten! – kiáltotta Caesar.

– Szégyen! – ordította még egy szenátor.

A kiáltozás önálló életre kelt, egyre többen kapcsolódtak be, egyre hangosabban, mígnem végül a Curia egész épülete zengett tőle.

– Szégyen! Szégyen! Szégyen!

Crassus öröme határtalan volt. A seregeik vereségeiről szóló korábbi hírek korántsem váltottak ki ekkora elégedetlenséget. Bizonyos, hogy most még több támogatóra tesz szert.

Eltartott egy ideig, mire a felzúdulás alábbhagyott. Amikor elcsendesedtek, Longinus még mindig a consulok előtt állt, kihúzott derékkal, sorsát elfogadni kész ember módjára tüntetően lehajtva a fejét.

Talán mert Crixust legyőzte, és ezért valamennyi becsülete megmaradt, Gellius szólalt meg elsőként.

– Longinusnak fizetnie kell a kudarcáért. Milyen büntetést mértek rá, Róma szenátorai?

Senki sem szólalt meg. Crassus meglepődve azon kapta magát, hogy határozatlan. Mások, akik kudarcot vallottak, köztük a szánalmas Varinius, öngyilkosság elkövetésére kaptak parancsot, bár a két consul természetesen megmenekült ettől az ítélettől. Pedig egyikük sem fogható a Longinushoz. Íme, egy nevezetes családból való férfiú, aki az állami pénzverde felügyelőjeként, praetorként, az előző esztendőben pedig consulként szolgálta a Köztársaságot. Miért kellene neki a

legsúlyosabb halálbüntetést elszenvednie, amelyet nála hitványabbaknak nem kellett? Jobb lenne inkább a száműzetés? Crassus Longinusra pillantott. *Tehetséges ember. Értelmetlen dolog lenne arra kötelezni, hogy a kardjába dőljön.*

– Miután kiengesztelte az isteneket, fosztassék meg a hivatalától, és fizessen nagy összegű bírságot a kincstárnak.

Rövid ideig csend lett.

– Úgy vélem, ez megfelelő büntetés lenne – mondta hangosan Caesar.

– Támogatom – kiáltotta Crassus egyik támogatója.

Egyetértő mormogás hallatszott Crassus párthívei felől. Senki más nem szólalt meg. Crassus megragadta a pillanatot.

– Semmi szükség arra, hogy Longinus meghaljon. Kiváltképp, mivel mások, akik szintén kudarcot vallottak, elkerülték ezt a sorsot.

– Nagyon is igaz! – helyeselt Caesar.

Crassus elmosolyodott a consulok tekintetében hasztalanul villanó harag láttán. *Ez csak a kezdet, bolondok.*

– Longinusnak le kell mondania a hivataláról – kiáltotta egy szenátor, aki Pompeius híve volt.

– Mondjon le! Mondjon le! Mondjon le! – kezdték skandálni.

Gellius bosszúsan intett a kezével.

– Rendben. Úgy látszik, Longinus, a társaid azt kívánják, hogy válj meg a proconsuli hivataltól. És fizessen bírságot? – vetett egy pillantást a szenátorok felé.

– Igen!

– Fizetni tartozol az államkincstárnak – Gellius váltott néhány szót Lentulusszal – ötszázezer denarius bírságot.

– Ne felejts el vezekelni az istenek előtt! – hallatszott egy hang.

Longinus felemelte a fejét.

– Ez lesz az első dolog, amit megteszek, miután távozom a Curiáról. Köszönöm a szenátortársaim irgalmasságát. Továbbra is szolgálni fogom a Köztársaságot minden lehetséges módon.

Kioldozta a vörös derékövet, mely hadvezéri rangját jelezte, és hagyta lehullani a consulok lábához. Tisztelgett nekik, majd anélkül, hogy bármerre nézett volna, büszkén kivonult a teremből.

Sóhaj szakadt fel az összegyűlt politikusokból.

– Na mármost, ami a nap valódi kérdését illeti – súgta Caesar Crassusnak.

– Mi legyen Spartacusszal.

– Pontosan. A consuloknak is fizetniük kell Longinus kudarcáért. A helytelen döntések, melyeket hozott, rossz fényt vetnek rájuk is mint a Köztársaság vezetőire.

– Úgy gondolod, ez a megfelelő alkalom, hogy valóra váltsuk a tervünket?

A tervünket, gondolta Crassus némi elégedettséggel. *Caesar határozottan az én emberem.* Körbepillantott, és igyekezett felmérni a hangulatot.

– Nem tudom biztosan. Hajszoljuk őket egy kicsit, és majd meglátjuk, mi történik.

Fascesek koppantak a padlón, félbeszakítva a beszélgetésüket.

– Longinus hírei ugyan vészterhesek, de ez csak megerősíti az eltökéltségünket. Róma nem fogadja el a vereséget – jelentette be Lentulus határozott hangon.

– A rabszolga Spartacust meg kell fékezni, majd egyszer s mindenkorra le kell győzni – tette hozzá Gellius.

– Legyőzni! – kiáltotta egy hang. – Rómának diadalt kell aratnia!

– Diadalt! Diadalt! – kiáltozták a szenátorok.

A consulok elégedetten pillantottak egymásra. Úgy tűnt, hogy az ellenük táplált indulatok más irányt vettek.

– És pontosan ki vezesse győzelemre a Köztársaság légióit? – Crassus kérdése túlharsogta a lármát. Csend támadt. Crassus megvető pillantást vetett a consulokra. – Ti vagytok a megválasztott consulok, az ország legmagasabb rangú magisztrátusai. Tisztelem a pozíciótokat, de nem vagyok hajlandó támogatni többé benneteket ebben a háborúban. – Körbepillantott, és elmosolyodott a szenátorok döbbenete láttán. – Igen, ez immár háború. Támogassunk-e két olyan embert, akikre Spartacus már vereséget mért? Akik együttesen nem kevesebb mint négy ezüstsast veszítettek el? Akik nevetség tárgyává tették Rómát a Mediterráneumban? Én azt mondom, hogy ezzel magát a Köztársaságunkat sodornánk veszélybe.

– Mit javasolsz, Crassus? – ordította Lentulus. – Meg akarod ragadni a hatalmat, ahogyan Sulla tette?

Crassus hirtelen érezte, hogy sok száz szempár súlya nehezedik rá. Magában káromkodott egyet. Rosszul ítélte meg a szenátorok hangulatát?

– Én…

Lentulus nem hagyott neki időt.

– Nem szedted meg magadat eléggé Sulla proscriptiói során?

Azonnal nevetés tört ki. Crassus mogorván nézett, de a kezdeményezést elveszítette.

– Nem vagy eléggé gazdag és mohó máris? Ne feledjük, hogy keselyű módjára viselkedtél azokkal, akik

összetűztek a Mészárossal. Ennek eredményeként hatalmas a vagyonod, de vér is tapad hozzá.

– Teljesen törvényes volt minden vásárlás – jelentette ki Crassus. De túlságosan késő volt. Bármerre nézett, viszolygást látott a szenátortársai arcán. Még Caesar is elhúzódott egy lépésnyit. – Mondom, törvényes volt mind.

– Lehetséges, hogy azok voltak – vágott vissza Gellius –, de bennünket nem láttál tülekedni, hogy megvegyük azokat az ingatlanokat.

Crassus roppant dühös volt, de immár tehetetlen. Az ajkába harapott.

A consulok ügyes húzással néhány pillanatig nem szóltak az ülésteremben lévőkhöz. Hagyták, hogy a szenátorok hangulatát eluralja a Crassusszal szembeni indulat. Aztán Gellius, aki a jobb szónok volt, felállt a székéről. Tett két lépést az emelvény széléig, és várt. A hangzavar elhalt.

– Lentulus és én követtünk el hibákat, de továbbra is Róma megválasztott consulai vagyunk. Nem így van?

Halk, egyetértő mormogás volt a válasz.

– És a közelmúltig a többség megelégedésére végeztük a feladatunkat, nemde?

– De igen – kiáltotta egy hang.

– Minden gyarlóságunk ellenére egyikünk sincs híján a római erényeknek. Bizony, botrányos, hogy Spartacus oly sok seregünket legyőzte. Ez nem fog többé előfordulni! Lentulus és én egyesítettük a légióinkat. A közös gondjaink által szükségessé tett toborzásra sor került. Longinus csapatainak maradékát délre vezényeltük, hogy csatlakozzék a mieinkhez, és így négy légiónál nagyobb erőt hozunk létre. Miközben e szavakat mondom, auxiliáris erők vonulnak délre Gallia Cisalpinából. Megüzentük Galliába és Ibériába, hogy lovasokra van

szükségünk. Hat-nyolc héten belül harmincezer főt meghaladó seregünk lesz.

Crassus még nem szenvedett vereséget.

– Mi lesz, ha Spartacus még ez előtt csatát kényszerít ki?

– Általunk választott terepen fogunk megütközni vele, és eltöröljük a föld színéről. Megesküszöm Jupiterre, Minervára és Marsra – jelentette ki Gellius harsány, helyeslő kiáltozás közepette.

– És ha elhagyja Itáliát, mint némelyek gyanítják?

– Lentulus itt marad, hogy további légiókat állítson fel, és védelmezze a Köztársaságot. Én a seregeinkkel a rabszolgák nyomába eredek szárazon vagy vízen. Amikor rájuk találok, teljesen szétzúzom őket. Ha Spartacus netán eljutna Trákiába, ott egyesülhetek Lucullus csapataival. Együttes erővel apró cafatokra fogjuk aprítani. Akárhogy is, győzedelmeskedni fogunk!

– Győzelem! – kiáltozták a szenátorok. – Győzelem!

Crassus abban a pillanatban tudta, hogy elszalasztotta az alkalmat. De nem állhatta meg, hogy ne állítson még egy csapdát.

– Rendben. Együtt fogjátok legyőzni Spartacust?

– Igen – jelentették ki a consulok.

– Jupiter legyen a tanútok! – mondta Caesar, kemény tekintettel meredve rájuk.

Gellius fel volt paprikázva.

– Sújtson le rám, ha kudarcot vallunk!

Lentulus nem látszott maradéktalanul osztozni a consultársa buzgalmában, de ő sem érhette be kevesebbel.

– Jupiter Maximus Optimusra esküszöm, hogy sikerrel fogunk járni.

– Nagyszerű! – jelentette ki Crassus színlelt lelkesedéssel. – A Köztársaság újfent diadalmaskodni fog!

A gyanútlan szenátorok örvendeztek. Úgy rikoltoztak és kurjongattak, akár egy gladiátorviadal izgatott közönsége.

Crassus közelebb húzódott Caesarhoz.

– Köszönöm, hogy megszólaltál akkor – mondta neki félhangosan. – Gellius lépre ment anélkül, hogy észrevette volna.

Caesar nyugtázásképpen meghajtotta a fejét.

– Lentulus viszont tudja, hogy sarokba szorult. Olyan képet vág, mintha lenyelt volna egy tálnyi bürököt.

– Mit törődöm én vele? Ha valami csoda folytán a bolondok sikerrel járnának, Spartacus problémája megoldódik. Ha kudarcot vallanak, kicsúszik a lábuk alól a talaj. Egyetlen hadvezér sem maradhat a hivatalában kétszeri vereség után, kiváltképp, ha előzőleg hatszáz társa előtt tett szent esküt.

– Ügyes húzás volt. Szépen megfordítottad a helyzetet.

Crassus udvariasan bólintott, de belül ujjongott. Az előállt helyzet, ha lehet, még jobb volt, mintha elérte volna a célját. Az itáliai légiók állománya megcsappant, leharcolttá vált és demoralizálódott. Átvenni a parancsnokságukat és megkísérelni legyőzni Spartacust, a katasztrófa kockázatának vállalását jelentené.

Így ő minden eshetőségre felkészült, és tovább tervezheti a cselekvés legjobb módját. *Egy dolog bizonyos,* gondolta Crassus. A Köztársaságnak több katonára van szüksége, mint amennyi jelenleg a területén tartózkodik. Pompeiusnak számos légiója van Ibériában. Akárcsak Lucullusnak Pontosban. Ha bármelyiküket is hazahívják, hogy védjék meg a Köztársaságot, nem lennének hajlandók átadni a csapataik parancsnokságát senkinek. Maguknak akarnának minden dicsőséget. A dicsőséget, *amely engem illet.* Azonnal elhatározta, hogy beszél Caepióval, Spartacus munusának egyetlen túlélőjével. Ha

ő, Crassus, elkezdene légiókat felállítani, Caepio hatékonyan vonzaná az embereket. Tömegével jönnének, hogy alatta szolgáljanak.

Visszagondolt arra az időre, amikor Sulláért harcolt. Sok katona, aki a Mészárost szolgálta a polgárháborúban, még mindig él, és a kis birtokát műveli, amelyet a leszerelésekor kapott. Sulla tudta, hogy semmi nem tesz egy veteránt húszesztendei szolgálat után elégedettebbé, mint ha pontosan azt kapja, amit megígértek neki, amikor katonának állt. Crassus Pompeiusra gondolt, és elhúzta a száját *Az a bolond éppúgy megbecsüli a leszerelő katonáit, mint Sulla tette.* Az igazsághoz tartozik, hogy ő is így cselekedett annak idején a saját legionáriusaival, de ők szerencsére nem voltak annyira sokan. Sulla emberei viszont sok ezren voltak. *Emlékezni fognak rám, az emberre, aki megnyerte a csatát a Porta Collinánál, az emberre, aki Sulla hűséges alvezére volt.* Felötlött benne egy népszerű mondás, és elmosolyodott. *Aki katona volt, az lélekben katona marad, még ha megöregszik is. És nem fogják visszautasítani a zsoldot sem, amit ajánlok nekik.*

Ideje volt munkára fogni Saeniust. Crassus háznagya máris sokat tett, igyekezett kémeket toborozni a rabszolgaseregben, de a nap fejleményei folytán sokkal több lett a teendő. Új légiók felállítása időbe kerül, és bár egyelőre nem rendelkezett hozzá felhatalmazással, Crassus bizonyosra vette, hogy foganatosíthatja a hosszadalmas folyamat első lépéseit. Kellő számú veteránnal birtokában lesz a magnak, amely köré felépíthet egy sereget, ha elérkezik az idő.

Érezte a csontjaiban, hogy a consulok hamarosan ütközetben fognak találkozni Spartacusszal. Annak alapján, amit ezen a napon látott, minden oka megvolt azt

feltételezni, hogy Lentulus és Gellius veszítenek majd. Amikor ez bekövetkezik, ő meg fogja ragadni a lehetőséget.

Viszontlátjuk egymást, Spartacus. Ezúttal majd megtanulod a leckét, amit akkor kellett volna megtanítanom neked, amikor először találkoztunk. Senki nem fogható hozzánk, rómaiakhoz, te pedig csak egy vadember vagy. Tehetséges, értelmes vadember, de azért mégiscsak vadember. Amikor a seregedet végül a földbe döngöljük, és te fuldokolva utolsót lélegzel, akkor majd megérted ezt. Mennyire várom már azt a napot! Engem fognak a Köztársaság megmentőjének tekinteni, és a nép imádni fog, amiért megmentettem az életüket és a megélhetésüket. Az a felkapaszkodott Pompeius elfelejtheti, hogy ő a legnépszerűbb ember Rómában. A fogadókban, a boltokban, az összes utcasarkon senki másról nem fognak beszélni a polgárok, csakis Crassusról. Biztosíttatik a hírnevem, ugyanolyan tisztelettel gondolnak majd rám, mint Sullára és Mariusra – mindörökké.

Hatodik fejezet

Az Alpok lábához közel, Gallia Cisalpina

Ariadné fejfájással ébredt. Nyújtózkodás közben görcsöt érzett a nyakában is. Felsóhajtott. Nem csak azért aludt rosszul, mert a baba rugdalózott. Nem használt a pihenésének az a végeérhetetlen, komisz rémálom sem, melyben nem találta Spartacust az úton, amit negyvenlépésenként keresztre feszített emberek szegélyeztek. Ariadné hatalmas megkönnyebbüléssel állapította meg, hogy Spartacus hangosan szuszog mellette. Szemügyre vette az arcvonásait, tudatosan törekedve rá, hogy megfeledkezzék az álom véres képeiről. Sikerült neki. Az ujja hegyével végigsimított a halvány sebhelyen, mely egyenes orrától az arca bal felén húzódott. Megérintette a férfi határozott, szögletes állát, és a barna haját, melyet római katonák módjára, tüskésre nyírva viselt. Éppen az izmos, inas felsőtestet szemlélte csodálattal, amikor Spartacus hirtelen hevesen összerándult, és motyogott valamit. Ariadné öröme szertefoszlott.

Abból ítélve, ahogy egész éjjel hánykolódott, Spartacus sem aludt jól. Ariadné eltűnődött, vajon mi okozta a nyugtalanságát. *Megfogom kérdezni tőle, miután felébredt.* Ő már régen letett róla, hogy pihenéssel próbálkozzon. Eltökélte, hogy a kimerültsége ellenére vidám lesz. Elérkezett a nap, melyre a ludusból való nevezetes szökésük óta eltelt hosszú idő alatt várt. Akkor még

képtelen reménynek tűnt ez. A férje katonái azonban minden valószínűség ellenére az összes ellenük küldött sereget legyőzték azóta. Most mintegy húsz mérfölddel a hátuk mögött tudták Mutinát, amelynek helyőrségét szétzúzták. Az előző napon a seregük átkelt a Padus folyó hídján. Tárva-nyitva állt előttük az út.

Kioldozta a sátorlapot, és kipillantott. Elmosolyodott. Ezt nem képzelte volna. Előtte kelet-nyugati irányban hatalmas, áthatolhatatlan kőfalként tornyosult az Alpok hegyvonulata. *Nincs más teendőnk, mint átkelni a csúcsokon, és szabadok leszünk. Örökre.* Akkor miért érez csomót a gyomrában a szorongástól? Egy régi mondás jutott eszébe: hosszú az út a pohártól az ajkadig. *Csak akkor leszek elégedett, ha valóban átértünk a hegyek túloldalára.*

– Ellenőrzöd, hogy még mindig ott vannak-e? – hallatszott a háta mögül Spartacus hangja.

Ariadné behúzta a fejét a sátorba.

– Felébredtél.

– Igen. Na, megvannak még?

Ariadné finoman Spartacus karjára csapott.

– Csúfot űzöl belőlem.

– Csak egy kicsit. Én is látni akarom őket. – Spartacus ledobta a takaróit, és a bejárathoz mászott. Egy pillanatig hallgatott. Majd így szólt: – Köszönet a Lovasnak! Nem álmodtam őket. Itt már nem ér el bennünket egyetlen itáliai legionárius sem.

Itáliában, gondolta komoran. *Mi van Trákiával? Egy vad vidék, amelyről a katonáim többsége csak történeteket hallott. Hajlandók lesznek-e odamenni, hogy további légiókkal kerüljenek szembe? Vagy nemet mondanak?* Spartacus tudta, hogy ha így alakulna, ő nem óhajtana sereg nélküli hadvezér lenni.

– Továbbra is szándékodban áll beszélni az emberekkel?

– Természetesen. Hatalmas lépést készülünk megtenni. Ellenőriznem kell, hogy mindannyian egyetértenek-e.

Erről van szó, gondolta Ariadné. A gyötrelmes szorongásról, amelyet mindketten éreztek egy ideje, de egyikük sem említette. Lehetetlen, hogy csak ő hallotta az elégedetlenkedők morgolódását a tábortüzeknél.

– Úgy gondolod, hogy lesznek, akik nem?

Spartacus nem válaszolt.

– Kicsoda? Castus vagy Gannicus?

Spartacus felsóhajtott.

– Mi az?

Jóllehet szerette volna elkerülni az összetűzést Ariadnéval, Spartacus mindig is tudta, hogy meg kell mondania neki. Még azelőtt, hogy beszélne a katonáihoz is. Tartozik neki ennyivel.

– Az emberek közül sokan nem örülnek az ötletnek. Morgolódnak miatta egy ideje, de az utóbbi néhány napban romlott a helyzet. Lehet, hogy te nem vetted észre, de én mindent hallok a táborban járva-kelve.

– De…

– Nem meglepő ez, Ariadné. Többségük itt született, fogságban. Nem szabadnak születtek, mint te meg én. Nem tudják, milyen a saját hazájukban élni, ahol senkit nem kell gazdának nevezniük. Az ő nézőpontjukból Itália egy zsákmányolnivalókban gazdag föld. Termékeny, tele számtalan tanyával és latifundiummal, amiket ki lehet fosztani. Miért akarnának elmenni innen? Sokan gondolkodnak így azok közül is, akik nem rabszolgasorba születtek.

– Azért kell elmenniük, hogy eltűnjenek az átkozott rómaiak elől! – jelentette ki Ariadné, és érezte, hogy elvörösödik az arca a méregtől.

– Csakhogy többségükben azt hiszik, képesek legyőzni bármilyen hadsereget, amivel szembekerülnek. Miért ne hinnék? Nézd meg, mit értek el! Egyre csak azt mondogattam nekik, hogy a rómaiak soha nem fogják feladni, de a szavak nem sokat érnek, ha győzelmeken kívül soha nem tapasztaltak mást.

– Kell lennie módnak a meggyőzésükre.

– Mindent egybevéve nem kényszeríthetem a sereget, hogy kövessen engem. És nem úgy áll a helyzet, mintha nem lennének más vezérek, akik vonakodnak átkelni az Alpokon, emberek, akiknek nem akaródzik itt hagyni ezt a földet, amely oly sokat adott nekik.

– Castusra és Gannicusra célzol.

– Igen. Velem maradtak Crixus távozása után, de jól tudod, mennyire kiszámíthatatlanok, főleg Castus. Mindig is kelletlenül vetette alá magát a vezérletemnek. Most fogja megtenni, amire készül, és lefogadom, hogy Gannicus vele tart majd. A sereg jó része követni fogja őket. – *És Lucullusról még csak nem is tudnak. Ha tudnának, és elmondanák az embereknek, a többség távozna.*

– Ha így történik, mit fogsz csinálni?

– A trákok velem jönnének. Nyilván Carbo, Navio és a szkíták is. Azt hiszem, talán tíz-tizenötezer ember csinálná, amit kérek. De ami a többieket illeti, nem tudom.

– Akkor hagyd őket! Megválaszthatják maguknak a sorsukat! Hogy egy hónapon vagy egy éven belül lemészárolja őket egy újabb római sereg. – Látta a fájdalmat Spartacus szemében. – Tudom, hogy a te embereid, de nem kell úgy cselekedned, ahogyan ők.

– Tudom. De ennél többről van szó.

– Ez az, amit titkolsz előlem egy ideje?

– Amikor Carbo és Navio Mutinában voltak, hírt hallottak Marcus Lucullusról, a római hadvezérről, aki Asia Minorban harcolt. Legyőzte a Mithridatész zsoldjában harcoló trákokat, és bevonult magába Trákiába. Jókora területeket tett pusztasággá.

– A rómaiak több mint harminc éve időről időre hadjáratokat indítanak a trák törzsek ellen. Ez idáig egyszer sem vesződtek átfogó támadással. Miért változtak a dolgok?

– Nem tudom, de Lucullus hadjárata folyamatban van.

Dionüszosz, ne! Hogyan engedheted ezt történni?

Ariadné legszívesebben felsikoltott volna, de uralkodott a dühén és a félelmén.

– Ez csak eggyel több ok a távozásra, nem? Ott a küzdelem élére állhatnál.

– Neked és nekem ez talán vonzó gondolat, de a többségnek nem. Mit törődik Castus és Gannicus Trákiával? Vagy a többiek?

– A gallok tudják?

– Nem, hála a Lovasnak. Nem is áll szándékomban megmondani nekik. Carbo és Navio tudják, hogy senkinek nem szabad szólniuk egy szót sem.

– Miért nem mondtad el nekem eddig?

– Nem akartam, hogy aggódj. Amellett nem volt sok értelme beszélni róla addig, amíg le nem győztük Longinust.

– Értem. – Jóllehet dühös volt, Ariadné a lelke mélyén örült, hogy eddig nem tudott a dologról. Élvezte a fantáziálást, amelynek helyébe most keserves csalódás lépett. Tekintete a sátorba beszűrődő ragyogó napfény felé révedt, és az Alpok égnek törő magaslataira. Sokkal nagyobbnak tetszettek, mint néhány pillanattal korábban.

– Még ha átkelünk is a hegyeken, a rómaiak megtalálnak bennünket Trákiában.

– Nem telne sok időbe, hogy Lucullus fülébe jusson az érkezésünk híre. El akarna kapni bennünet. És akkor még nem is vettük számításba, hogy a Szenátus sereget küld utánunk.

– Megfeledkeztél a többi törzsről? Úgy tervezted, hogy egyesíted őket. Hogy harcba vezeted őket Róma ellen. Bizonyosan összefognának, ha látnák, hogy milyen sok katonád van.

– Sokáig és komolyan gondolkoztam ezen. Tudod, milyen összeférhetetlen a mi népünk. Senkit nem ismernek el szívesen vezérüknek. Az, hogy ránk támadnak, éppúgy megeshet, mint az, hogy csatlakoznak hozzánk. Két-három törzsnél többet egyesíteni hatalmas feladat lenne. Csak egyetlen ember élt, aki az összes trák felett uralkodott, és ő sem sokáig tette. Apám tévedett. Trákia nem olyan ország, amit egyesíteni lehetne.

– Te képes lennél rá.

– Lehetséges. De lehet, hogy nem. Valószínű, hogy már néhány törzs ellenőrzéséért is harcolnom kellene, és ez előnyhöz juttatná Lucullust. Már amennyiben valaki nem ölne meg engem még előbb. Itt viszont máris ötvenezer katonából álló seregem van. Olyan emberek, akiket nem kell győzködni, hogy kövessenek. Itáliában ráadásul végtelen az utánpótlásunk újoncokból. Ha maradok, még az olyan bajkeverők is alárendelik magukat a vezérletemnek, mint Castus. Legalábbis egyelőre.

– Nem tudom elhinni, hogy ezt mondod!

Spartacus ebben a pillanatban az igazságot öntötte szavakba, amely az elmúlt éjszaka hosszú, sötét óráiban megfogalmazódott benne. A katonák elégedetlen morgolódása túlságosan is valóságos volt. Semmiképp sem

volt biztos, hogy az emberek beváltanák a fenyegetőzéseiket, de rossz érzései voltak ezzel kapcsolatban. *Nem fogom hátrahagyni a katonáim többségét, hogy aztán ott végezzem, ahol elkezdtem, Trákiában, miközben mindenki ellenem fordul, és a rómaiak kedvükre dúlják a vidéket.*

– Nem akarsz lemondani a seregről, amelynek a parancsnoka vagy, erről van szó.

– Nem, nem akarok.

– Tudtam! Az átkozott büszkeséged!

– Ha az emberek velem jönnek, menni fogok. Ha a túlnyomó többségük nem, akkor maradok – válaszolta Spartacus az állát előreszegve.

– És ha én úgy döntök, hogy átkelek az Alpokon nélküled?

– Szomorú lennék, ha el kellene válnom tőled. Természetesen adnék melléd embereket, hogy védelmezzenek.

– A katonáidat választanád helyettem? – Könnyek törtek elő Ariadné szeméből. – A feleséged helyett, aki a fiaddal viselős?

– Mindenekelőtt katona vagyok, Ariadné. Nem férj. Ezt tudtad attól a pillanattól fogva, hogy találkoztunk.

Ariadné öröme, melyet az Alpok látványa okozott, eltűnt. Úgy érezte magát, mintha Dionüszosz és a Pantheón összes többi istene megvonták volna tőle a jóindulatukat. Valahogy összeszedte magát.

– Úgy beszélsz, mintha bizonyos lenne, hogy az emberek nem hajlandók követni téged a hegyeken túlra. Lehet, hogy tévedsz.

– Talán.

– Szóval semmiért tettük meg ezt a hosszú utat?

– Nem semmiért. Amikor távoztunk Thuriiból, feltett szándékom volt átkelni az Alpokon. És még most is az.

– Ha a sereg követ téged.

– Igen.

Ariadné szeme ismét megtelt könnyel. Spartacus kinyújtotta a kezét, hogy vigasztalja, de Ariadné úgy húzódott el, mintha mérgező volna az érintése. A férfi engedte.

– Én vezető vagyok. Hadvezér. Érdemeim révén kerültem ebbe a pozícióba. Nem fogok csak úgy lemondani róla, és átadni a hatalmamat egy olyan kutyának, mint Castus, vagy egy olyan fondorkodónak, mint Gannicus.

– Korábban azt mondtad, hogy Róma légiói olyanok, mint a Hüdra fejei. Minden egyes levágott fej helyébe kettő új nő. Ha itt maradsz, Itáliában, még több légiót állítanak fel ellened.

– Talán igen. De Héraklész felülkerekedett a Hüdrán. Talán én is képes vagyok rá – válaszolta Spartacus, hangjában azzal a büszkeséggel, melyet Ariadné a szemére vetett.

– De Trákiában jobbak lennének az esélyeid…

– Trákiában? – Spartacus nevetése már dühös volt. – Azért, amit tettem, a rómaiak engem már sosem fognak békén hagyni. Akkor is utánam küldik a légióikat, ha a világ legvégére megyek.

A lelke mélyén Ariadné tudta, hogy Spartacusnak igaza van. Ha a férje titokban elhagyná a katonáit, és keresne egy félreeső helyet, ahol ellehetnek, Rómától nem háborítva élhetnék az életüket. De erre semmi esély. *Spartacusnak a háborúzás rendeltetett. Mindig is így volt ez.* Ezen ő, Ariadné éppúgy nem változtathat, mint ahogyan a saját bőréből sem tud kibújni. És nem is akar, ébredt rá szomorúan. Olyannak szereti, amilyen.

Bátornak. Szilajnak. Karizmatikusnak. Okosnak. Olykor nyughatatlannak. És, mindenekfölött, büszkének.

Spartacus öltözködni kezdett.

– Azt mondtam Egbeónak és Pulchernek, hogy gyülekezőt akarok, miután az emberek ettek. Eljössz meghallgatni, hogy mit mondok?

– Igen.

– Maradsz vagy mégy?

– Attól függ, hogy te mit teszel.

– Nem egyértelmű a válaszod. Hajlandó vagy követni engem?

– Még nem döntöttem el – válaszolta Ariadné, felszegve az állát.

Nem én vagyok az egyetlen büszke ember, gondolta Spartacus.

– Értem.

Egyikük sem szólt többet, miközben Spartacus készülődött. Ariadnénak eszébe jutott az iszonyú álma. Ez az a végzet, amelyet az istenek Spartacus számára tartogatnak?

Spartacus minden tőle telhetőt elkövet majd, hogy megnyerje magának az embereket. Így ők ketten bizonyosan együtt maradhatnak. A férfinak azonban mást súgott az ösztöne a seregét illetően. Ez nem csökkentette az eltökéltségét. A katonáinak vezérre van szükségük. És ez az ember ő – bármilyen utat választanak is.

Spartacus az előző este megparancsolta, hogy a tábor szélén állítsanak fel egy emelvényt. A sereg minden századából tíz-tíz embernek eléje kellett jönnie, hogy jól hallhassák, amit mond. Ugyancsak jelen kellett lenniük a cohorsok magasabb rangú tisztjeinek. A sereg többi része, hátul, valamint a kiválasztottak két oldalán állt. Spartacus

úgy tervezte, hogy lassan beszél, és rendszeresen szüneteket tart, hogy a középső csoportban lévők küldöncök révén pontosan közvetíthessék a szavait a baj társaiknak. Ha az összegyűlteket sikerül megnyernie, lesz rá esély, hogy az egész tömeget megnyerje. Da csak esély, nem több. Az arcokon tükröződő várakozás, melyet útban az elemvény felé látott, nem volt örömteli.

Kihúzta magát. Ez lesz a legfontosabb beszéd, amit valaha is elmond. Jól jött, hogy közszemlére tétette a zsákmányolt római alakulatjelvényeket. Az emelvény mögött sorba rendezve álltak a sikereik bizonyítékai, hat ezüstsas, a több mint harminc cohors jelvényeit tartó farudak és kéttucatnyi fasces. Ez még egy olyan hadvezérnek is imponált volna, mint Hannibál. Óhatatlanul hatással lesz az ő embereire is. De elég lesz-e ez? Felkapaszkodott a lépcsőn, elhaladt a kürtösök mellett, akik készen álltak arra, hogy mindenki figyelmét magukra vonják. Spartacus kedve még rosszabb lett.

– Castus és Gannicus már itt vannak – mormogta Ariadnának, aki egy lépéssel mögötte haladt. – Nézd!

A gallok az emelvény előtti katonák között járkáltak, kedélyesen társalogtak velük, és vállon veregették őket. *Álnok gazfickók!*

– Próbálnak megelőzni engem. – Ha volt is esély az emberek meggyőzésére, az a szeme láttára úszott el. Azt mondta magának, hogy csak képzeleg, de a rivalgás, mely a megjelenését fogadta, tompább volt a szokottnál.

– Spar-ta-cus!

Viszonzásképpen felemelte a karját.

– Látlak benneteket, bátor katonáim!

Ez tetszett az eléje gyűlteknek. És a hallótávolságon belül lévő katonáknak is. Egyáltalán nem volt szükséges

továbbítani az elhangzottakat. Hatalmas lelkesedéssel zendítettek rá:

– Spar-ta-cus! Spar-ta-cus! Spar-ta-cus!

A lármát fokozta a pajzsokhoz csapódó fegyverek csörömpölése. Spartacus látta a gallok bosszúságát, és belül örvendezett. *Engem jobban szeretnek, mint benneteket.* Intett nekik, hogy jöjjenek fel az emelvényre. Amikor megtették, Spartacus fel s alá lépdelve az alakulatjelvényekre mutatott. Majd szólt a kürtösöknek, akik a hangszerükbe fújtak. Gyorsan csend támadt. Az emberek türelmetlenül várták, hogy Spartacus közölje velük a mondandóját, bármi is az.

– Látjátok ezeket? Hat ezüstsasunk van. Vagyis hat légiót győztünk le. És ebben nincs benne az összes római alakulat, amelyet megfutamítottunk. Bátor és vitéz katonák vagytok, akik közelharcban megküzdöttek a legionáriusokkal, és győzedelmeskedtetek! – Hagyta, hogy a legközelebb állók rekedtre ordítsák magukat, majd folytatta. – Három praetor. Egy legatus. Egy proconsul. Két consul. Ezekkel a hadvezérekkel szálltatok szembe, és fölébük kerekedtetek. Ez hihetetlen teljesítmény. Legyetek büszkék magatokra, nagyon büszkék! – Spartacus látta a meglepetést Castus és Gannicus arcán. *Kíváncsiak, vajon miért tüzelem az önbizalmukat.* A középső csoportból katonák iramodtak, hogy továbbítsák, amit Spartacus mondott. A sereg többi része féktelen lelkesedéssel fogadta az üzenetet.

Sokáig tartott, hogy az ujjongás alábbhagyjon, de Spartacus türelmesen várt, nem törődve a közelben álló Castus és Gannicus komor pillantásaival. Végül elérkezett az ideje, hogy ismét megszólaljon.

– Az összes sikerünk ellenére nem nyertük meg a háborút. Sajnos a Köztársaság sokkal több csapást elvisel,

mint ahányat rámértünk, és még mindig áll. Hannibál négy légiót semmisített meg Trebiánál. Három légiót a Trasimenus-tónál. Nyolc légiót Cannaénál. Végül mégis vereséget szenvedett. Miért? Mert Róma soha nem adja fel. A népe csökönyösebb, mint azt valaha is fel tudnátok fogni. Nem szoktak beletörődni a vereségbe. Kimeríthetetlen emberutánpótlással rendelkeznek. Már most is új légiókat toboroznak azok helyébe, amelyeket leméároltunk. Hat hónap, legfeljebb egy év, és készen áll majd egy római sereg, erősebb bármelyiknél, amellyel eddig harcoltunk, hogy megütközzön velünk. – Látta, hogy az emberek rosszkedvűen összenéznek, és morgolódnak egymás között. *Ezt nem esik jól hallaniuk.*

Ariadnénak sem tetszettek Spartacus szavai. *Ó, magasságos istenek, kérlek, engedjétek, hogy egyetértsenek! Engedjétek, hogy örökre magunk mögött hagyjuk ezt az átkozott földet!*

– Tudjátok, hogy miért kérettelek ide benneteket ma reggel. Hosszú hónapokkal ezelőtt azt mondtam nektek, hogy kivezetlek titeket Itáliából. Messzire Rómától és az átkozott légióitól. – Az Alpokra mutatott. – Ha átkelünk azokon a hegyeken, ami az évnek ebben a szakában nem nehéz, teljesen szabadok leszünk. Nemcsak annyira, mint itt, hogy szabadságunkban áll azt csinálni, amit akarunk, hanem a szó legigazibb értelmében. – Vetett egy pillantást a két gallra. Castus pirospozsgás arcán gúnyos vigyor terült szét, Gannicus pedig kimondottan dühösen nézett. Spartacus ebben a pillanatban megérezte, hogy tudnak Lucullusról. Hogy honnan, azt nem tudta, de tudták. Spartacus agyába bevillant a hideg felismerés, hogy miről beszéltek az embereknek, amikor ő megérkezett.

A legközelebbi katonákra vetett pillantás elárulta neki, hogy a buzdító szavai csak részleges hatással voltak rájuk.

Sokan továbbra is elégedetlenek voltak: komoran ráncolták a homlokukat, és a fülükbe sugdolózó bajtársaikra figyeltek. Még a további légiók fenyegetése sem volt fogható ahhoz a gondolathoz, hogy elhagyják Itáliát, és ismeretlen földekre lépjenek. Olyan földekre, ahol újabb légiók várják őket. Erről van szó. Muszáj tájékoztatnia a katonáit a Trákiára irányuló római fenyegetésről, máskülönben Castus és Gannicus alattomos taktikája beválik. A katonák hazugnak fogják tartani, és alkalmasint nem követik sehová. Spartacus keserűséget érzett, amiért kénytelen felfedni a titkát, de az istenek a saját kezükbe vették a dolgokat, ahogy gyakorta megteszik. Neki egyszerűen el kell fogadnia, ami történt, és megpróbálni a legjobbat kihozni belőle. Vissza kell szereznie a kezdeményezést. Felemelte a kezét.

– Legalábbis ezt szerettem volna. Mutina mellett azonban mélyen nyugtalanító hírt kaptam. Ez arra késztetett, hogy újragondoljam a terveimet. Itáliában maradunk.

A legközelebb állók lármás ujjongásban törtek ki, Ariadné pedig döbbenten és haragosan felszisszent. Spartacus nem vett tudomást róla, ehelyett kedvtelve szemlélte a két gall arcára kiülő döbbenetet.

– Miért gondoltad meg magadat? – kérdezte egy katona.

– Úgy fest, hogy Lucullus, a római hadvezér megtámadta Trákiát. Jelenleg is zajlik a hadjárata.

– Megtámadta Trákiát? Az összes istenekért, akkor meg minek mennénk el innen? – kiáltotta a katona a körülötte álló tömeghez intézve a kérdését.

Harsány nevetés volt a válasz.

Spartacus nem szólalt meg. Figyelte, ahogy a hír tovaterjed a seregén. Gyorsabb volt, mint bármi, amit dicsőségről, győzelmekről és szabadságról mondott.

Castus arca immár bíborvörösbe fordult. Gannicus kábának tűnt. A reakciójuk azt bizonyította, hogy megérzése helytálló volt. Komor elégtétellel töltötte el, hogy megakadályozta a tervüket. Természetesen így is kiválhatnak, de már ő van előnyösebb helyzetben. Kitekintett a seregre, és hallotta az egyre hangosabb, helyeslő kiáltozást.

– Hanem hová vezetnél bennünket, Spartacus? – kiáltotta egy katona.

Elcsendesedtek körülötte az emberek. Spartacus látta a szeme sarkából, hogy Castus előrelép, de félig a kürtösök felé fordult, és a tenyere élével a levegőbe csapott. A zaj minden hangot elnyomott az emelvényen. Castus elkékült mérgében, de semmit nem tehetett, amíg a hangszerek el nem hallgattak. Azonban mihelyt ez megtörtént, Spartacus előreugrott.

– Akarjátok tudni, hová mennénk most, katonáim?

– Igen!

Spartacus örömére Pulcher skandálásba kezdett:

– Spar-ta-cus!

– Spar-ta-cus! Spar-ta-cus!

Castus ismét megpróbált beszélni, de senki nem figyelt rá. A skandálás máris tovaterjedt az összegyűlt katonák között. Spartacus azon kapta magát, hogy mosolyog. *Hogyan is hagyhatnám el őket?* Ismét intett a zenészeknek. Az emberek lármája még a kürtök hangja előtt elcsendesedett. Amikor csend lett, Castus szóra nyitotta a száját, de Spartacus rá se hederített.

– Ismét délre vezetlek benneteket. A régi ugródeszkánkra, Thurii környékére, ahol a föld gazdag és termékeny.

– És sok a feldúlható tanya!

– És az asszony!

– Úgy van. – Spartacusnak nem tetszett, ahogyan némelyik katonája viselkedett, de nem próbált minden fegyelemsértés ellen fellépni. A válogatás nélküli öldöklés és erőszaktétel az idők kezdete óta velejárója a hadviselésnek. A katonák ezt a zsoldjuk részének tekintették, és bizonyos értelemben annak tekintette ő is. Ha nagyon szigorúan igyekezett volna megakadályozni, ellene fordultak volna. – Délen folytatjuk az emberek toborzását. A kiképzést. A fegyverkezést. A felkészülést, hogy megküzdjünk az ellenünk küldött légiókkal.

– És szétzúzzuk őket, éppúgy, mint az eddigieket!

– Igen – jelentette ki Spartacus magabiztosan. A lelke mélyén bizonytalanabb volt. De ő választotta ezt az utat. Nem tehetett mást, mint hogy a legjobb képességei szerint végigjárja. Annyi emberrel, amennyi követi majd. Máris jólesett arra gondolnia, hogy újabb római seregekre fog vereséget mérni. – Akartok velem Thuriihoz vonulni és győzelmeket aratni?

– Igen!

– Délre! Délre!

Ezúttal nem volt szükség küldöncökre. Mindenki, aki hallotta, maga is kiáltozni kezdte ezt a szót, amely erdőtűzként terjedt tova a tömegben.

– Délre! Délre!

A katonák a lábukkal dübörögtek, fegyvereiket pedig a pajzsukhoz csapkodták.

Dacára a jövővel kapcsolatos aggodalmainak, Spartacus büszkeséget érzett e hangok hallatán.

– Te sunyi trák kutya! Mindig megpróbálsz kifogni rajtunk, mi?

Spartacus arrafelé fordult, ahonnan Castus hangja hallatszott.

– Megpróbálok? Azt hiszem, meg is tettem az imént.

Castus ajkát hátrahúzva vicsorgott, és tett egy lépést előre.

– Te…

– Ne a sereg előtt! – csattant fel Gannicus. – Ne most!

Castus zihálva megtorpant.

– Ki beszélt nektek Lucullusról? – kérdezte Spartacus hidegen.

– Mit számít? – kiáltotta Castus. – Úgy volt, hogy azt mondod az embereknek, hogy Trákiába vonulsz.

– Meggondoltam magam. – *Kénytelen voltam.*

Spartacus indítékai egyik pillanatról a másikra nyilvánvalóvá váltak Ariadné számára. *Látta, hogy tudják.* A felismerés azonban kevéssé enyhítette a csalódottságát.

– Azért csinálta, mert tudta, hogy az emberek nem követnék, és nem akarta nekünk átadni a parancsnokságot – mondta Gannicus, és a szeme rosszindulattól villogott.

– Az ok rám tartozik – mordult fel Spartacus. – Velem jöttök délre? Vagy távoztok most, ahogy terveztétek.

– Rohadj meg az alvilágban, Spartacus! – Castus jobb keze a kardjára csúszott.

Spartacus ujjai a sicája famarkolatát érintették. Rossz ötlet lenne az emberek előtt megvívni, de a gall iránti indulata túláradt benne.

– Próbáld meg! Gyerünk!

Castus maga mellé ejtette a kezét.

– Nem ez a mostani a megfelelő alkalom. – Castus a fogát csikorgatta, de nem nyúlt a kardjához. – Azt hiszem, egy kicsit még a társaságodban maradunk, ugye, Gannicus?

– Csak a rómaiak dolgát tennénk könnyebbé, ha most megbontanánk a sereget. Amikor megtudják, hogy megfordultunk és délre vonultunk, a consulok talán

egyesítik a csapataikat. Azzal a sereggel csakis a teljes erőnkkel szeretnék megütközni.

Mindig ő az ész kettejük közül, gondolta Spartacus.

– És utána?

– Találunk majd megfelelő alkalmat – mondta Gannicus alamuszi hangon. Figyelmeztetőn emelte fel a mutatóujját. – De még egy olyan trükk, mint amit Lucullussal csináltál, és lelépek az összes emberrel, akik hajlandók velem jönni.

– És én is! – tette hozzá Castus.

– Azt csináltok, amit akartok – mormogta Spartacus. *Több gondot okoztok, mint amennyi hasznotok van.* – De addig továbbra is egyetlen seregként harcolunk?

A gallok összenéztek, majd bólintottak.

– Igen – mondta Gannicus. – De minden lépésről közösen határozunk.

– Rendben.– *Mindketten tudjátok, hogy én vagyok a jobb hadvezér.* Spartacus gondolatai ismét egyetlen, égető kérdés körül forogtak. – Ki mondta el nektek?

– Bosszant, hogy nem tudod, mi? – kérdezte Castus kárörvendőn. Gannicusra pillantott. – Megmondjuk neki?

– Nem látom okát, miért ne. Elég hamar ki fogja találni.

– Arnax – közölte Castus.

– Arnax? – *Hát persze.* – Ő is ott volt Mutinában.

– Úgy van. Hallott minden szót, amit a római ölebeid. Nem volt nehéz rávenni, hogy elmondja nekem. Egy kis nyájasság, egypár meleg étel. Egy-két denarius. Derék fiú az.

– Értem – mondta Spartacus hanyagnak szánt hangon.

Belül azonban tombolt. Micsoda ostoba hiba! Amikor szólt Carbónak, hogy senkinek ne beszéljen, a fiú még csak eszébe sem jutott. Nagy nehezen elfojtotta a dühét.

– Mostantól figyellek – jelentette ki Castus.

– Fenyegetsz?

– Én? Fenyegetni téged? – Castus hangja csúfondáros volt.

– Tűnj el! – mondta Spartacus. – Hacsak nem akarsz most rögtön megverekedni.

Castus kiköpött egyet.

– Gyerünk, Gannicus! Valami bűzlik itt.

A gallok lementek az elemvényről, merev léptekkel, riválisuk elől kitérő kutyák módjára.

Spartacus a szemével követte őket. Akárcsak annak idején, amikor Crixus nyilvánvalóvá tette a szándékait, Spartacust megkönnyebbüléssel töltötte el a tudat, hogy a két gall elszakadni készül. De azért remélte, hogy sikerül fenntartaniuk valamiféle együttműködést. Maradjon egyben a sereg még legalább néhány hónapig. Így lesz idő újoncokat toborozni a távozók helyébe.

Tudatosult benne, hogy úgy döntött, visszamegy az oroszlán barlangjába, éppen amikor elérte a biztonságot. Itáliában maradni a legsúlyosabb provokáció. Nagyobb, mint a munus, amit rendezett. Amennyire ő tudta, a Szenátus nem folyamodott békekötésért a saját földjén azóta, hogy több mint két évszázaddal korábban elveszített egy háborút a szamniták ellen. Egy rabszolgával bizonyosan nem fogják megtenni. Ariadnéra pillantott, és továbbra sem tudta, vajon miként fog reagálni.

– Nem sok választásom volt. Láttam, hogy Castus és Gannicus tudnak Lucullusról. Az a szemét Arnax! Az egész az ő hibája. Meg fogja bánni hamarosan.

– Mit akarsz csinálni vele?

– Keresztre feszítem a kis fattyút. Nem érdemel kevesebbet.

Rettenet töltötte meg Ariadné tekintetét.

– Ezt nem teheted.

– Ha ő nincs, a sereg talán megtette volna, amit kérek. Azt akartad te is, nem?

– Lehetséges, de ez nem jelenti azt, hogy megölnék miatta egy gyereket. Főleg nem olyat, akinek nincs meg a magához való esze. És nem is szólt neki senki, hogy nem szabad beszélnie!

– Az nem számít semmit – mondta rekedten Spartacus. – Az emberek vagy velem vannak, vagy ellenem.

Ariadné a hasában lévő gyermekre és Arnax korára gondolt. Nem több a különbség tíz évnél. Felháborodás áradt szét benne.

– Próbáld meg, és az istenek haragját vonod magadra és seregedre. Módomban áll tenni róla.

Spartacus egy pillanatig Ariadnéra meredt. Az dacosan visszanézett rá.

– Rendben van. Beérem egy alapos veréssel.

Ariadné megkönnyebbülten felsóhajtott. Spartacusnak nem ment el teljesen az esze.

– Ha nem mondom azt, amit mondtam, hazugságon kaptak volna – jegyezte meg Spartacus békülékenyen.

– Tudom.

– Ez az én seregem, nem az övék. Átkozott legyek, ha átengedem nekik.

– Ezt is tudom.

Spartacus úgy vélte, hogy Ariadné hangja kevésbé haragos, mint előzőleg, de nem volt biztos benne.

– A háború még csak most kezdődik. Elkeseredettebb és véresebb lesz, mint bármi, ami ez idáig történt. – Szerette volna maradásra kérni Ariadnét, de a büszkesége nem engedte neki. – Mit szándékozol tenni?

Ha maradok, a fiunk Itáliában fog megszületni, Mi történik majd velünk, magasságos Dionüszosz? Visszhangzott a csend, mely a kérdését fogadta, de

Ariadné megacélozta az eltökéltségét. Úgy döntött, hogy elfogadja Spartacust olyannak, amilyen. Ki fogja hozni a legjobbat ebből a helyzetből, még akkor is, ha ez nem az, amit csinálni szeretett volna.

– A férjem vagy. – Spartacus mellé lépett. – Nem szakadnék el tőled. Együtt fogunk szembenézni a jövővel, ahogyan mindig is tettük.

– Örülök.

Közelebb vonta magához Ariadnét, és szemügyre vette a seregét. Ismét büszkeség töltötte el. Lehet, hogy Rómának hatalmas az emberutánpótlása. Lehet, hogy soha nem fog lankadni az eltökéltsége. Lehet, hogy az előtte álló feladatok azokhoz foghatók, amelyek Héraklészre vártak. De több mint ötvenezer bátor katonája van, akik követnék őt Hádész kapujáig. A gallok távoznának, de a veszteség, amely emiatt a sorokban támad, pótolható. Mindennap újabb rabszolgák érkeznek, hogy csatlakozzanak hozzájuk.

Adj nekem időt, Nagy Lovas, és százezres, vagy még nagyobb sereget állítok fel! Attól reszketni fognak a szenátorok az ágyaikban. Kiváltképp, ha egy napon megérkezem Róma kapui elé.

Hetedik fejezet

Kr. e. 72 nyara
Picenum, Itália északkeleti partvidéke közelében

Marcion fel és alá járkált, remélve, hogy senki nem veszi észre a nyugtalanságát. Egy pillanattal később Gaius oldalba bökte.

– Ideges vagy?

– Te nem? – sziszegte Marcion.

– Nem. Nem ma fogok meghalni.

– Honnan tudhatod? Az istenverte cohorsunk az arcvonal közepe tájékán van, ahol a veszteségek a legnagyobbak szoktak lenni.

– Gaius túl buta ahhoz, hogy tudja, eljön-e érte Hádész – jegyezte meg Arphocras vihogva.

Gaius mogorva pillantást vetett a többiekre, és elmosolyodott. *Lehet, hogy nem vallják be, de Gaiust kivéve mindegyikük arcáról lerí az idegesség,* állapította meg Marcion. A figyelmét ismét az odafenti lejtőn lévő legionáriusok tömött sorai vonták magukra.

– Nem tudom elhinni, hogy hegymenetben fogunk rohamozni!

Valamennyi tekintet követte az övét. Az ellenség pozíciója a gerinc tetején legalábbis csüggesztő volt. Egy sziklás csúcs teljesen lehetetlenné tette, hogy bal felől átkarolják őket, a rómaiak jobbszárnyát pedig nagyszámú hajítógép oltalmazta.

– A lovasságunk itt haszontalan. Egyenesen nekik rontunk, nincs más választásunk – állapította meg Arphocras savanyú ábrázattal.

– Helyes! – kiáltotta Gaius. – Minél előbb összeakaszkodunk a büdös rómaiakkal, annál jobb.

Támogatást keresve körbenézett, de lesújtó pillantásokon kívül nem kapott egyebet.

– Spartacusnak elment az esze – mormogta Zeuxis. – A fejébe szállt a dicsőség. Megmondtam nektek, hogy ez lesz.

– Meg fogunk halni. – Arphocras hangja beletörődőnek tűnt. – Még ha a rómaiak veszítenének is, mi sosem fogjuk megtudni.

Zeuxis megdörzsölte a nyakában lógó amulettet, és elmondott egy fohászt. Sokan hasonlóképpen cselekedtek.

Tényleg meg vannak ijedve. Marcion valahogy összeszedte a bátorságát.

– Spartacus tudni szokta, hogy mit csinál.

– Tényleg? – Zeuxis hangja kételkedőbbnek tűnt, mint valaha.

– Még soha nem követett el hibát, nem igaz?

– Az nem jelent semmit. Senki sem tökéletes – válaszolta Zeuxis mérgesen. – És hol van most a titkos terve? Minden bolond tudja, hogy lejtőn felfelé rohamozni egyenértékű az öngyilkossággal, mégis erre készülünk.

– Csak két légió van a gerincen – mormogta Gaius. – Mi hatszor többen vagyunk náluk.

– De nem eshetünk nekik mind egyszerre, túlságosan is keskeny az arcvonaluk. Ráadásul nem olyan pompásak az esélyeink, mint mondod. Valószínűleg nincsenek messze a másik consul légiói sem – csattant fel Zeuxis. – Az első adandó alkalommal nekünk rontanak majd hátulról.

Gaius komor képet vágott, Marcion pedig közbeszólt. – Spartacus nem bolond. Emlékeztek, hogyan állított

csapdát Lentulusnak? Hogyan tette tönkre Longinus elrejtett hajítógépeit az elvonulásunk előtti éjszakán?

Zeuxis az ajkát biggyesztette.

– Nem tudom. Úgy fest, hogy ez a támadás remek módja rengeteg ember megöletésének.

Tőlük jobbra kürtök harsantak a távolban, és Marcionék a nyakukat nyújtogatták, hogy lássák, mi történik.

– Az Spartacus! – Marcion egy lovasra mutatott, aki mintegy kétszáz lépéssel odébb kivált a sorból. Elkezdte fel s alá léptetni a lovát, miközben szónoklatot intézett a hozzá leg. közelebb lévő katonákhoz.

– Spar-ta-cus! – kezdődött a skandálás.

Marcion jókedvre derült. A legközelebbi katonák szintén örvendezni látszottak, és a hír tovaterjedt a cohorsban.

– Jellemző – mondta Zeuxis. – Nem hallunk egy átkozott szót sem.

Marcion haragos pillantást vetett rá, de az idősebbik férfi nem törődött vele.

– Hogyan kéne ebből bátorságot merítenünk? Ennyi erővel akár fohászkodhatnánk az istenekhez is. Vagy beszélgethetnünk magunk között. Annak éppen annyi értelme lenne, mint álldogálni itt, és úgy tenni, mintha lenne fogalmunk róla, mi folyik.

Marciont elöntötte a méreg.

– Hagyd abba a nyavalygást, jó? Fogd be, vagy tűnj el!

Zeuxis megütközve nézett rá.

– Akár tetszik, akár nem, hamarosan meg kell vívnunk ezt az átkozott csatát. Lehet, hogy páran meghalnak közülünk, de legalább szabad emberek vagyunk. A saját elhatározásunkból vagyunk itt. Nem tudom, ti hogy vagytok vele, de én inkább vagyok itt, mint azon a

latifundiumon, ahol felnőttem. Úgy bántak velem, mint egy állattal.

– Átkozottul igaz – kiáltotta Gaius. – Nincsen visszaút.

– Jól beszélsz. – Arphocras a könyökével megbökte Marciont. – Mi Spartacus emberei vagyunk, bármi történik is.

A többiek félénken vigyorogtak egymásra a bajtársaikkal, miközben Zeuxis duzzogva hallgatásba merült. Marcion ismét Spartacusra kezdett figyelni. Spartacus előhúzta a kardját, és Marcionnak elakadt a lélegzete. A sica többször is a római vonalak felé bökött, és a közelben lévő katonák lelkesen ordítoztak.

– Támadni fogunk.

Meglepetésére a parancs nem hangzott el. Spartacus továbblovagolt a sereg előtt feléjük. Húszlépésnyire torpant meg attól a helytől, ahol ők álltak. A harcosok eszeveszetten ujjongtak, és a pajzsuknak csapdosták a fegyvereiket. Ezt tették Marcion és a társai is. Még Zeuxis is. Spartacus felemelte a karját.

– Tudjátok, hogy csak két légió áll szemben velünk. Hogy a másik kettő a környéken van, és várják a lehetőséget, hogy lecsapjanak ránk. Fölöttébb valószínű, hogy nyugtalanok vagytok, sőt féltek is egy kicsit. Lefogadom, hogy Lentulus épít a félelmetekre. Arra is számít, hogy megérkezik a consultársa, Gellius, és hátulról a seregünknek ront. – Elmosolyodott az ez után következő nyugtalan mormogás hallatán.

Zeuxis kihívóan Marcionra meredt. Marcion visszafojtotta a lélegzetét. *Spartacus nem csak azért jött, hogy mindezt elmondja, ugye nem?*

Spartacus szemügyre vette őket, és egy kicsit bizonytalanságban hagyta őket, majd ismét megszólalt.

– Büszkék lehetünk a felderítőinkre. Tegnap hírt hoztak nekem Gellius pozíciójáról. Több mint húszezer bajtársatok Castus és Gannicus parancsnoksága alatt rövidesen elindul, hogy szembeszálljanak vele. Legyetek nyugodtak, nem fog benneteket hátulról támadás érni! Bőven van időnk elpusztítani Lentulus söpredékét.

A hangulat megváltozott. Az emberek nevettek, éljeneztek, és köszönetet mondtak az isteneknek.

– Segítetek nekem megtenni ezt? – kiáltotta Spartacus.

A rá következő ordítozás a napnál világosabban hirdette a katonák lelkesültségét.

– Spar-ta-cus! Spar-ta-cus!

A trák lovát fel és alá léptetve nyugtázta az éljenzést.

Marcion oldalba bökte Zeuxist.

– Most már boldog vagy?

– Felmegyek oda Spartacusszal.

Marcion elvigyorodott. Ez a lehető legtámogatóbb megnyilvánulás volt, ami Zeuxistól kitelt.

Néhány héttel később
Az Appenninek, Közép-Itália déli része

Carbo felkelt, és megigazította a jókora követ, amely háttámaszként szolgált számára. Elégedett sóhajjal visszaült, felhúzta a vállán a takarót, és közelebb tolta lábfejét az égő fahasábokhoz. A nappalok még mindig melegek voltak, de éjszaka ebben a magasságban gyorsan csökkent a hőmérséklet. Szerencsére a tűz mellett üldögélve meleg volt.

– Örülök, hogy látom majd Thuriit – jegyezte meg Navio.

– Nincs már messze, hála Jupiternek – mondta Publipor.

– Alig várom, hogy sík vidéken legyünk. Rosszul vagyok már attól, hogy lejövünk az egyik hegyről, és máris felmásszunk egy másikra – szólalt meg Arnax.

Mind nevettek. A Spartacustól kapott verés során összeszedett zúzódások hamar elhalványultak, de az hetekbe telt, hogy Arnax túltegye magát a szégyenen, amiért Castusszal társalgott. Éppen csak hogy kezdett előbújni a csigaházából.

– Ez gyakorlatilag a te szülőfölded, ugye, Publipor? Brundisium nincs olyan messze attól a helytől, ahol áttelelünk majd – mondta Carbo, és kacsintott hozzá.

Érkezését követően az apuliai az ő cohorsa egyik századához került. Mióta maguk mögött hagyták az Alpokat, összebarátkoztak, és állandóan együtt voltak.

– Nem tévedsz. – Árnyék suhant át Publipor arcán.

Carbo ezt gyötrődésnek gondolta.

– Asszonyt hagytál ott hátra? Családot?

Az árnyék szomorúsággá változott.

– Igen. Feleséget. Három gyereket.

Csend támadt. Navio azzal foglalta el magát, hogy újabb hasábokat tegyen a tűzre. Arnax, aki Carbo kardját tisztogatta egy darab dróttal, talált egy rozsdafoltot, amely fontosabb lett minden másnál. Nem volt meglepő, hogy ez korábban nem derült ki számukra Publiporról. A rabszolgaseregben kevesen vették maguknak a fáradságot, hogy a múltjukról beszéljenek a bajtársaiknak. Carbo maga sem tette.

– Mi történt velük?

Publipor megköszörülte a torkát.

– Tavaly veszítettem el őket. Kolera.

– Sajnálom – mondta Carbo.

– Ez bárki számára súlyos teher lenne – tette hozzá Navio némi együttérzései. – Egy dolog a háború, de a betegség…

– Hát, igen. Mit tehet az ember? Az istenek adnak, az istenek elvesznek. Hálás lehetek, hogy én még itt vagyok. Hogy jnéglélegzem.

Publipor egyáltalán nem tűnik hálásnak, gondolta Carbo. Nehéz volt elfogadnia, hogy soha többé nem látja viszont a szüleit, de ők legalább éltek. Nem volt teljes őrültség arra gondolni, hogy egy napon talán ismét találkozhatnak. Nem is voltak olyan messze; Róma mindössze kétszáz mérföldnyire feküdt északnyugatra. Egy-két héttel korábban a sereg még közelebb járt hozzá. Carbo fontolóra vette, ne dezertáljon-e egy kis időre, sőt hogy ne kérjen-e engedélyt Spartacustól a szülei meglátogatására, de elvetette az ötletet. Két ízben boldondot csinált magából a trák előtt, és nem szándékozott ismét megtenni.

– Szerencsések vagyunk, hogy még élünk, és ez nem fog megváltozni az elkövetkező hónapokban – jelentette ki Navio sötéten. – Pusztán az, hogy megvertük a consulokat Picenumnál, nem jelenti, hogy nem érkezik újabb sereg a keresésünkre. Sokkal nagyobb is lesz, mint azok, amiket eddig láttunk. Ahogy apám mondogatta annak idején, hogy használj ki minden napot, ami felvirrad.

– Mert lehet, hogy ez lesz az utolsó – fejezte be Arnax ünnepélyes hangon.

Navio nevetett.

– Gondosan figyeltél rám, mi?

Még a gyér fényben is látható volt, hogy Arnax elvörösödik.

Navio feléje nyúlt, és megborzolta a haját.

– Derekasan megdolgozol Carbo gladiusával. Megnéznéd az enyémet is, amikor végzel?

– Persze. – A fiú örömmel eltelten pillantott Publiporra. – Megtisztogassam a tiédet is?

– Amikor rászorul, akkor magam csinálom – csattant fel az apuliai. – Megértetted?

– Bocsánat. – Arnax lesütötte a szemét.

– Fáradt vagyok – mormogta Publipor. – Azt hiszem, ledőlök. Jó éjszakát.

Carbo és Navio mormogtak válaszképpen. Arnax némán figyelte, amint Publipor távozik.

– Ne aggódj emiatt! Nincs veled semmi baja. A családja miatt van rosszkedve – mondta Carbo.

– Eltart legalább egy évig, hogy a fájdalom enyhüljön valamennyire – jelentette ki Navio egy sóhajjal.

– Milyen fájdalom is?

Meglepetten fordultak a hang irányába.

– Spartacus – szólalt meg Carbo elmosolyodva.

Mosolygott Navio is.

– Légy üdvözölve!

A trák köszöntésképpen fejet hajtott, majd kemény pillantást vetett Arnaxra, akiről lerítt, hogy szeretné, ha megnyílna alatta a föld és elnyelné.

Spartacus leült a tűz mellé.

– Milyen fájdalomról beszéltél, Navio?

– Arról, amit az okoz, ha elveszíti az ember a szeretteit.

– Értem. – *A Lovas vigyázzon rád, apám! Maron, fivérem. Getasz és Szeuthész, bajtársaim.* – Bizony, mindannyiunkat érnek veszteségek. Ez egyike az élet megróbáltatásainak. Muszáj megbirkóznia vele az embernek, amennyire tud.

– Bölcs szavak – mondta Navio.

Csendben üldögéltek egy ideig. Carbo és Navio azon gondolkozott, vajon mi hozta a vezérüket váratlanul ide.

– A jövő hónapban elérjük Thuriit – jelentette ki Spartacus. – Jó lesz abbahagyni a menetelést, ugye?

Egyetértőn mormogtak.

– Szeretnétek tudni, miért vagyok itt, mi?

– Nem csak úgy társalogni jöttél – mondta Carbo kimérten.

Spartacus komoly pillantást vetett rá.

– Nem.

Publipor bukkant elő a sátrából, a szájából egy gally lógott ki. Éppen nekilátott a fogát tisztogatni, amikor észrevette a látogatót. Gyorsan köpött egyet.

– Spartacus! Megtiszteltetés látni téged.

– Publipor! Jól vagy?

– Igen, uram. Köszönöm, uram. – Publipor bocsánatkérőn felemelte a gallyat. – Lefeküdni készültem. De visszajövök.

– Szerintem semmi szükség rá. Pihenj egy kicsit! Holnap is hosszú napnak nézünk elébe. – Hangja barátságos, ám parancsoló volt.

Publipor megkönnyebbülni látszott.

– Jól van hát. Jó éjszakát, uram!

– Aludj jól! – Spartacus visszafordult Carbóhoz és Navióhoz. – Derék ember.

– Az – értett egyet Carbo. – Jó nyomkereső. Neki köszönhető, hogy legtöbbször szarvassal vagy vaddisznóval térünk vissza, ha vadászni mentünk.

– Jól bánik az íjjal. A kardforgatással hogy halad?

– Elég jól – válaszolta Navio. – Pár hónap kérdése, és felveszi majd a versenyt a többséggel.

– Helyes. Thuriiban alkalmasint nem lesz akadálya, hogy kiképzésre használjuk az időt. Valószínűtlen, hogy a rómaiak télen támadnak meg bennünket. De nem fognak tétlenkedni. – Spartacus arca elkomorodott. – Ezt

tudjátok, ugye? Az teljesen ki van zárva, hogy békén hagyjanak bennünket.

– Igen – válaszolták mindketten.

Arnax szeme elkerekedett.

– Egyelőre fogalmunk sincs, mit terveznek a kutyák. Ők viszont hírt kapnak az átvonulásunkról minden római polgártól, akinek a birtokán megjelenünk.

– Nem sokat tehetünk ez ügyben – mondta Navio. – És nehéz olyan jó hírszerzésre szert tenni, mint amilyen a rómaiaktól kitelik. A dezertőrök, akik csatlakoztak hozzánk, nem kockáztathatják, hogy visszatérjenek az egységeikhez. Keresztre feszítenék őket.

– Tudom. Viszont hallottam egy érdekes dolgot. Tegnap az egyik őrjárat megállított egy kereskedőt, aki Rómából jött. Mesélt ezt-azt.

Carbóék érdeklődéssel eltelve hajoltak előre.

– Crassusra bízták az ellenünk indított hadjárat vezetését.

Carbo érezte, hogy kiszökik a vér az arcából.

– Ugyanaz az ember, aki…

– Igen. Ugyanaz, aki tönkretette a családodat. Ugyanaz, aki előtt Capuában vívtam. Különös a sors, mi?

– Igen – suttogta Carbo, ökölbe szorítva a kezét.

– Crassus nyilván hamarosan beszédet intéz a Szenátushoz. Arra gondoltam, jó lenne hallani, hogy mi a mondandója. Esetleg a bordái közé tolni egy pengét, ha alkalom adódik. – Az ötlet kezdettől fogva merésznek, sőt vakmerőnek tűnt, de most, hogy hangosan kimondta, Spartacusnak jólesett belegondolnia a horderejébe. Ő megy, és senki nem fogja megállítani.

Navio felvonta a szemöldökét.

– Ismét Carbót és engem bízol meg?

– Nem, nem Carbót és téged.

Carbo döbbenten dőlt előre ültében.

– Micsoda? Úgy érted…?

– Te meg én, igen. Mi fogunk Rómába menni. Egyenesen a viperafészekbe! Meglátjuk, mire jutunk.

– Komolyan beszélsz? – Carbo önkéntelenül maga elé képzelte a szüleit. Bűntudattal hessegette el a képet.

– Soha nem beszéltem komolyabban. – Spartacus fülében még ott csengett Ariadné hangja, amint arra inti, hogy ne menjen. Még mindig látta a hitetlenkedést Pulcher és Egbeo arcán. – Én vagyok a sereg vezére. Én döntöm el, mi történik.

Carbo bólintott.

– Csak te meg én?

– Igen. Te eljátszhatod a nagygazda fiát. Én meg a rabszolgád leszek.

– Ez beválhat – mormogta Carbo zavartan.

– Mi lesz a sereggel? – sziszegte Navio. – Nem hagyhatod Castust és Gannicust felügyelet nélkül. Az a két kutya mindent tönkre fog tenni!

– Nem, nem így lesz. Ők is egy jó helyet akarnak találni, ahol áttelelhetnek, akárcsak én. Miután megérkezünk Thuriiba, nem akarnak mást, csak bort vedelni meg üzekedni. – Spartacus tudta, hogy ez nem igaz. Távollétében a gallok kettőzött erőfeszítéssel igyekeznek majd új híveket megnyerni maguknak. De már elhatározásra jutott. Ha visszatér, majd megerősíti a vezéri szerepét. – Megbeszéltem Pulcherrel és Egbeóval, mi a teendő, ha bármiféle római sereg tűnne fel. Közbe tudnak avatkozni, ha a gallok valami őrültségre szánnák el magukat.

Navión kétkedés látszott, de nem vitatkozott.

– Mi lesz Ariadnéval? Most már bármelyik nap megszülhet, nem? – Carbo az összes többi katonához

hasolóan nagy tisztelettel viseltetett Spartacus felesége iránt. Előrehaladott terhessége ellenére Ariadné továbbra is úgy menetelt, mint bárki más. – Nem akarsz itt lenni a fiad születésekor?

Spartacus szigorú pillantást vetett rá.

– Ariadné azt mondja, hogy a gyerek nem fog három héten belül megszületni. Hiszek neki. Az asszonyok tudják az ilyesmit.

– Értem – mormogta Carbo.

– Holnap reggel indulunk, és másfél hétnél egy kicsivel hosszabb idő múlva érünk Rómába. Ha tudunk lovakat vásárolni, még gyorsabbak leszünk. – Spartacus Navióra nézett.

– Thuriinál éppen annyi időtök lesz, hogy emeljetek egy kunyhót Ariadnénak, mire visszatérünk.

– Ez lesz az első dolog, amit megteszünk.

– Ha biztos vagy a dolgodban… – mondta Carbo kételkedőn. Még soha nem lovagolt egyhuzamban ilyen sokat.

– Az vagyok. – Spartacus egy szót sem szólt a heves vitáról, amelyet Ariadnéval folytatott erről. Ariadné teljesen ellenezte a távozását, mint mondta, nem azért, mert esetleg nem lesz jelen a szülésnél, hanem a veszélyek miatt, amelyekkel szembesülni fog. *Mi van, ha felismernek Rómában?,* szegezte neki a kérdést többször is. Spartacus nevetett. *Ki ismerne fel? Annak, hogy találkozom valakivel, aki ismer, kisebb a valószínűsége, mint annak, hogy egy jégcsap túléli a déli napsütést.* Megfogta Ariadné kezét. *Ki kell derítenem, mit terveznek az átkozott rómaiak. Ilyen esély csak egyszer adatik Crassus megölésére. Magammal viszem Carbót. Ő született római. A rabszolgáját fogom játszani. Rövid üzleti útra megyünk Rómába, csak két ember egy sokezres tömegben. Hogyan üthetne ez ki balul?*

Ariadné végül beleegyezett, mert látta, hogy Spartacus nem tágít, de már ismét feszültség volt közöttük. *Ez megoldható, amikor visszatérek*, gondolta Spartacus.

– Szóval jössz?

Ahogyan az első alkalommal, amikor Spartacus így intézett hozzá kérést, mint férfi a férfihoz, és nem mint vezér az alárendeltjéhez, Carbo meghatódott. Titkon azért is örvendezett, mert Rómában esélye nyílhatott rá, hogy találkozzék a szüleivel.

– Természetesen.

– Helyes.

Spartacus felállt.

– Nem kérsz egy kis bort? – Carbo intett a kezével, mire Arnax sietve a sátrukban lévő amfora felé indult.

– Nem, azt akarom, hogy reggel tiszta legyen a fejem. Több mint húsz mérföldet kell megtennünk naponta.

– Értem. Hagyd, Arnax!

– Nekem azért melegíts egy kicsit – rendelkezett Navio. – Ha Carbo nem is, én iszom egy kupával. A sikeretekre és ami fontosabb, arra, hogy épségben visszatérjetek.

– Köszönöm. – Spartacus figyelmeztető pillantást vetett rájuk. – Mondanom sem kell, hogy erről nem beszélhettek. Senkinek!

Carbo és Navio bólintottak.

– Én nem fogok semmiképp – bökte ki Arnax rémülten.

– Rendben. Tudom, hogy nem fogsz beszélni.

Spartacus kurtán biccentett, és eltűnt a sötétségben.

Navio utánaintett a fejével.

– Istenek, lefogadom, hogy erre nem számítottál.

– Még mindig nem tudom elhinni.

– Én sem. Nem Rómában kötöttek ki a szüleid végül?

A levelével kapcsolatos kalamajka után Carbo elmesélte Naviónak az egész történetet.

– De igen.

– Szeretnéd látni őket?

– Nem tudom. Lehet, hogy nem nyílik rá lehetőségem.

– Mikor lesz ennél jobb alkalmad?

– Hagyjuk!

– Jól van.

Carbo tűnődve a lángokba meredt. Igazság szerint ódzkodott a szülei viszontlátásától. Mit mondana nekik, hol volt az elmúlt több mint egy esztendőben? Mindenről hazudnia kellene. Ennek ellenére belesajdult a szíve, ha rájuk gondolt.

Carbo jóval pirkadat előtt felébredt. Óvatosan, hogy ne zavarja fel Naviót és Arnaxot, ledobta a takaróit. Összegöngyölte és a batyujába helyezte őket, mely készen hevert mellette. Teljesen felöltözve feküdt le, így hát nem volt más dolga, mint belebújni a szandáljába, megragadni a tőrét, és kimászni. Bár félig-meddig számított rá, hogy ott találja Spartacust, meghökkent a félhomályból előbukkanó alak láttán.

– Régóta itt vagy? – suttogta.

– Egy kis ideje.

– Nem tudtál aludni?

– Valami ilyesmi.

Belefáradtam az Ariadnéból áradó rosszallásba. Bánkódott, hogy nem búcsúzott el, de a közöttük lévő hűvösség az éjszaka folyamán vastag dérré keményedett.

Furcsa kard, sisak és mellvért nélkül látni Spartacust, gondolta Carbo. A vezére egyszerű gyapjútunikát és szandált viselt. Batyu és egy vaskos husáng volt nála. A vállán egy bőrszíj volt, azon pedig egy hüvelyben kés. Úgy nézett ki, mint egy mezei rabszolga.

– Készen állok.

– Add ide a batyudat!

– Mi?

– Ha te vagy a gazda, én pedig a rabszolga, akkor nekem kell vinnem mindkettőnk málháját. Kezdettől fogva. Csak az istenek a tudói, kivel találkozunk az úton. Nincs értelme gyanút kelteni, igaz?

– De…

– Add ide!

Carbo félszeg mozdulattal teljesítette az utasítást.

– Nincs fegyvered?

– Csak ez. – Carbo a tőrére ütött.

– Rendben. Induljunk! Hosszú az út Rómáig.

Carbo vetett egy utolsó pillantást a sátrára. Összeszorult a gyomra a gondolattól, hogy esetleg soha többé nem látja Naviót és Aranxot. *Észre sem veszik, hogy elmentem, és már vissza is értem,* mondta magának. Hátraszegte a vállát, és elindult, nyomában Spartacusszal, aki egy lépéssel lemaradva követte.

– Az istenek legyenek veletek! – hallatszott egy halk hang.

Carbo megfordult, és Naviót látta, amint elődugja a fejét a sátrukból. Elmosolyodott.

– Köszönöm.

A két férfi biccentett búcsúzásképpen, és végiglépdelt a sátrak sorai között. Hosszú időbe telt, hogy elérjenek a két, erdővel borított hegycsúcs között elhelyezkedő hatalmas tábor pereméig. A táborszélhez közeledve számos őrszem mellett haladtak el, akik mosolyogtak, és intettek nekik.

– Azt hiszik, hogy csak a környékre megyünk felderítőútra – mormogta Spartacus. – Pulcherrel tegnap este elhíresztteltettem a dolgot.

– Mit fognak szólni, ha nem jövünk vissza?

– Ha bárki kérdezi, Pulchernek azt kell mondania, hogy délre mentünk, a sereg elé, szemrevételezni a terepviszonyokat. Nem sokat számít, ha az emberek nem hiszik el. Nem érdekli már más őket, csak hogy Thuriihoz érjenek. Visszatérünk, mielőtt bármilyen komoly gond lenne.

Felidézte magában, mennyire örült Castus, amikor a tervezett útjáról beszélt neki. Gannicus is örvendezni látszott, de a lehetőség, hogy valamirevaló értesülésekhez juthatnak és megölhetik Crassust, nagyobb súllyal esett a latba. *Nem fognak olyan sok embert a maguk oldalára állítani.*

A tábort elhagyva felkapaszkodtak egy bükkfák borította meredek lejtőn, majd leereszkedtek a túloldalán. Keleten már gyorsan világosodott az égbolt, de ez nem számított többé. Csak az őrszemek és Publipor látta távozni őket.

Legalábbis ezt gondolták.

Kilenc nappal később Spartacus és Carbo már majdnem Rómába ért. Megfelelő hátaslovakat keríteni bosszantóan sok időt vett volna igénybe. Így hát gyalogoltak, több mint húsz mérföldet téve meg mindennap, mégis lényegesen gyorsabb tempóban, mint ahogyan a rabszolgasereg haladt, fáradságos menetelés volt, de Carbo nem panaszkodott. Spartacus cipelte mindkettejük málháját, ő pedig csak a vizestömlöt vitte, hogy könnyítsen a terhén.

Az első adandó alkalommal kijöttek a hegyek közül, és rátértek a fővárosba vezető leggyorsabb útra, a Via Appiára, amely Brundisiumtól vitt Rómába. A fekete bazalttömbökkel kikövezett út a Köztársaság fő ütőere volt, amelyen árut, katonákat, utazókat és mindenféle hivatalnokokat szállító kocsik közlekedtek. Carbo és Spartacus eltűntek a főváros felé áramló emberáradatban.

Egy voltak csupán a dolga után igyekvő rengeteg gazda és szolgája közül.

Abban állapodtak meg, hogy csak akkor beszélnek egymással, ha senki más nem látszik a közelben. Az út menti fogadókban, ahol esténként megszálltak, Carbo egy kis szobát vett ki, a trák pedig az istállókban, sőt esetenként szabad ég alatt aludt. A mezei rabszolgák körében szokványos volt a kemény bánásmód, és Spartacus azt akarta, hogy ők se nézzenek ki másképpen. Mindennek zökkenőmentesen kellett mennie, mert az idő lényeges tényező volt. Ha túlságosan sokáig marad távol, a gallok még tényleg csinálnak valami bajt. És lemaradhat a fia születéséről.

– Most már biztosan közel járunk – mondta Carbo egy kiváltképp pompás, téglából épült sírra mutatva. – Egyre nagyobbak lesznek.

Mérföldeken át mauzóleumok, gazdag és hatalmas emberek tiszteletére emelt síremlékek szegélyezték az utat.

– Igazad van. Latrokból és olcsó lányokból is kevesebbet látni.

– A városi őrség valószínűleg nem tűri meg őket a város közelében.

– Ez a helyzet – mondta Spartacus. – Odanézz! Elöl!

Carbo az előttük lévő emberek feje fölött magas kőfalat pillantott meg.

Ez hatalmas! Spartacus bosszúsan felmordult. Róma védművei félelmetesek voltak. A nem kevesebb mint öt, egymás vállán álló ember magasságáig tornyosuló fal jókora sárga tufakövekből épült. Látta a tetején fel és alá lépdelő őrjáratozó katonákat. A fővárosba vezető vasalt kapu mindkét oldalán egy torony meredezett. Mindkettőn egy pár könnyű hajítógép volt.

Spartacus mindig is csak bizonytalanul fontolgatta Róma elfoglalását, most pedig teljesen elvetette az ötletet. *Hadmérnökökre lenne szükségem, hogy több száz hatalmas hajítógépet építsenek nekem. Még akkor is hónapok kellenének, hogy elég lyukat üssünk a falon egy sikeres rohamhoz. Hónapokra, és ezalatt légiókat állítanának fel másutt Itáliában.*

– Mennyi idős?

– Több mint háromszáz éves – válaszolta büszkén Carbo.

– Azután emelték, hogy feldúlták a várost a gallok.

– Lenyűgöző, de átkozottul nagy kár, hogy felépült. Talán másképp alakultak volna a dolgok Hannibállal. És most velem is.

Carbo büszkesége szertefoszlott.

– Milyen hosszú?

– Öt mérföld. Közrefogja mind a hét dombot. Van egy mély vizesárok is. Akkor látjuk majd, ha közelebb érünk.

– Alig várom – mondta Spartacus szárazon. – Hol lakik a bácsikád?

– Az Esquilinus-dombon.

Elkerülhetetlen volt, hogy Carbo elmesélje Spartacusnak a családja teljes történetét. A trák már előzőleg tudta, hogy Crassus milyen szerepet játszott a tönkremenetelükben.

– Szeretnéd látni őket? – kérdezte Spartacus.

– Igen – válaszolta Carbo, és még élénken élt az emlékezetében a ballépése, ahogy Mutinában levelet diktált.

– Azt hiszem, el kell menned hozzájuk – mondta Spartacus Carbo elképedésére.

– Még mindig úgy véled, hogy jó ötlet kapcsolatba lépnem a szüleimmel?

– Ha adódik rá alkalom, igen. Bármikor meghalhatsz.

Carbo megborzongott.

– Azt hiszem, az Esquilinus nincs messze a Gapenától, attól a kaputól, amelyikhez tartunk. Nem lesz nehéz odatalálni.

– Lassan a testtel! – figyelmeztette Spartacus. – Először keressünk egy helyet, ahol megszállhatunk! Tartsunk terepszemlét! Lássuk, hogy állnak a dolgok!

Carbo elvörösödött.

– Bocsánat.

– Meglesz az esélyed.

Carbo elégedetten baktatott tovább, és elhatározta, hogy megcsodálja a város látnivalóit, melyeket hallomásból jól ismert, de sosem látott. A fővárosról szóló történeteken nőtt fel: sokat meséltek neki a Forum Romanumról, a nyitott térről, ahol a polgárok összejöttek társalogni, üzletelni és kérvényeket intézni a szenátorokhoz. A tér a Capitolium-domb tövében volt, melyen hatalmas templomegyüttes és Jupiter szobra magasodott. Nem volt rá idő, de Carbo nagyon szerette volna megnézni a Circus Maximust is, a természet által létrehozott stadiont, melynek oldalait az Aventinus és a Palatinus-domb meredek lejtői alkották.

A csodálkozása helyébe hamarosan meghökkenés lépett. Miután áthaladtak az óriási kövekből emelt fal alatt, csak a bazaltkővel kirakott út őrizte meg a pompáját. A kétoldalt a dombokra felvezető utcák azonban keskenyek és kövezetlenek voltak, és egyáltalán nem különböztek a capuaiaktól. A házak magasabbak voltak, mint amilyeneket Carbo és Spartacus valaha is látott – három-, négy-, sőt ötemeletes is akadt közöttük –, ám többségükben hitvány építménynek tűntek. A levegőt bomló hulladék és emberi ürülék nehéz szaga ülte meg,

valamint vizelet maró bűze, mely a Porta Capena környékén csoportosuló cserzőműhelyekből áradt. És sok volt az ember. Többen voltak, mint amennyit akár Carbo, akár Spartacus el tudott volna képzelni egyetlen helyre összezsúfolva. Tolakodtak, lökdösődtek, annyira lefoglalta őket a saját dolguk, hogy nem is néztek a többi járókelőre.

A tülekedéshez hozzájárultak az utat megtöltő kocsisorok. A két vagy több ökör vontatta szekerek zöldségekkel, hasított disznókkal, magasan felhalmozott terrakottaedényekkel és minden más elképzelhető árucikkel voltak tele. A hajtók ordítozva szitkokat szórtak egymásra és a gyalogosokra. Önmagukon kívül mindenkit hibáztattak a tolongásért. Carbo az út szélére húzódott, remélve, hogy gyorsabban haladhatnak, de ott meg a boltok, vendéglők és fogadók töltötték meg maguk előtt a helyet állványokkal, asztalokkal és eladásra kínált portékákkal. Közöttük minden hozzáférhető helyet fogatlan koldusok – leprások, csonkabonkák és cingár gyerekek – foglaltak el, vagy zsonglőrök, kígyóbűvölők és más mutatványosok.

– Ennek semmi értelme – mondta bosszúsan. – Ha a Via Appián maradunk, egy napig tart, hogy eljussunk bárhová is. De a mellékutcák közül nem ismerek egyet sem.

– Ezen könnyű segíteni. – Spartacus csettintett az ujjával egy pisze orrú, kopottas tunikát viselő kislánynak. – Akarsz keresni egy ast?

A gyerek egy pillanat alatt Spartacus mellett termett.

– Igen, uram.

– Engem nem kell uraznod. Rabszolga vagyok.

– Jól van – mondta a lány egy hanyag vállrándítással. – Most vagytok először a városban?

– Igen. Ez itt a gazdám, és szállást keres néhány éjszakára. Lehetőleg a központban. Nem túl hivalkodót, de

nem is valami nagyon szegényet. Olyan helyet, ahol tiszták az ágyak, és nem lesz beteg az ember az ételtől. És ahol tényleg iható a bor.

– Akartok lányokat is?

– Nem, hacsak nem tudod garantálni, hogy nem vérbajosak – mondta Carbo.

A kislány szája ekkor mosolyra húzódott, kivillantva rothadó fogazatát.

– Tudok egy éppen ilyen helyet. Az Elíziumi Mezők. Az Esquilinus és a Quirinalis között van.

– Messze van? – kérdezte Spartacus.

– Arra nem, amerre én viszlek benneteket. Gyertek utánam!

A gyerek előreiramodott egy sikátorban. Carbo bizonytalan pillantást vetett Spartacusra.

– Mire vársz?

– Megbízol benne?

– Látta a husángomat, és hogy mindkettőnknél van tőr. Tudja a gyerek, hogy ostobaság lenne elárulni bennünket. A pénzem azt súgja, hogy egyenesen egy megfelelő fogadóba fog vinni bennünket.

Carbo nem volt ebben ennyire biztos, de nem ő volt a főnök – még ha úgy nézett is ki, hogy ő az.

– Rendben.

Szapora léptekkel a lány után indult. Spartacus követte. Nem sokkal később megérkeztek az Elíziumi Mezőkhöz, egy jellegtelen helyhez, mely a Vicus Patrícius tőszomszédságában volt. Carbo rövid tájékozódás után megállapította, hogy a kislány azt tette, amit kértek tőle. A fogadó kicsiny volt, de tiszta és jó fekvésű, a tulajdonos pedig, egy nyájas veterán, becsületesnek tűnt. Carbo kifizette a gyerek járandóságát, és elfogalta a szobáját a földszinten. Spartacus megkereste az istállószolgát, és

foglalt magának egy helyet az istálló padlóján. Egy rövid, felszínes társalgásból kiderült, hogy az egész város a hírről beszél, miszerint Crassust nevezték ki a Köztársaság haderejének főparancsnokává.

– A consulok, ugye, nem vitatkozhattak vele tovább – jegyezte meg az istállószolga savanyúan. – Az ostoba bolondok együtt összesen háromszor szenvedtek vereséget Spartacustól. Ami sok az sok, igaz-e?

– Bizony – mormogta Spartacus, palástolva a mosolyát. – Tehát Crassus fog végezni a rabszolgákkal?

– Ezt ígéri. Hat légió toborzását kezdte el. Méghozzá a saját pénzéből. Hát ezt nevezem én a Köztársaság odaadó szolgálatának.

Spartacus számított rá, hogy hall majd rossz híreket, de arra nem, hogy ennyire hamar. Belül vadul szitkozódott. Crassus tehát rátermettebb szervező és vezér, mint látszik rajta. Amennyiben hat új légiója lesz a consulok seregeinek maradékán kívül, majdnem tíz légióval fog rendelkezni. *Nagy Lovas, minden eddiginél nagyobb szükségem van a segítségedre!*

– Ez igen! Akkor hát igaz, hogy ő a leggazdagabb ember Rómában?

– De még mennyire! A vagyona legnagyobb részét Sulla proscriptiói során szerezte. Könnyűszerrel felvásárolta a kivégzettek birtokait. És valahányszor tűz van, azon is szokott pénzt keresni. Minden égő épület tulajdonosának kínál egy apró összeget a javaiért. Majdnem mind elfogadja. Vagy ezt kapják, vagy semmit. Crassusnak saját tűzoltócsapata van. Amikor megköttetik az üzlet, eloltják a lángokat. Utána új épületet emeltet a telken, szinte semmi pénzért.

– Komisz egy ember lehet.

– Azt mondják, hogy van olyan nyájas, mint bárki más. Rendszeresen hozzájárul a plebs gabonasegélyéhez. Crassus egy igazi bika, szénával a szarván. – Az istállószolga kacsintott. – Mondd meg a gazdádnak, hogy ha akarja, ma délután láthatja, amikor beszédet mond a polgárok előtt!

– Tényleg? – kérdezte Spartacus hanyagul. – Hol lesz a dolog?

Az istállószolga felvonta a szemöldökét.

– Elfelejtettem, hogy nem idevalók vagytok. A Forumon.

– Köszönöm. Szólni fogok neki. – Spartacus egy szalmaszálat rágcsálva elindult, hogy megkeresse Carbót.

Carbo az utazásuk során használt ágyak legkényelmesebbikén szundított, amikor kopogtatás zúzta szét az álmát.

– Uram!?

Carbo riadtan felült.

– Tessék.

Spartacus fél lábbal már bent is volt az alacsony mennyezetű szobában.

– Valóban szolgálnak fel ételt a földszinten, uram. Disznósültet vagy rostélyon sült friss halat. Rendeljek neked? – Becsukta az ajtót. – Sosem fogod kitalálni, mi történik éppen ma délután!

– Mi?

– A rohadék Crassus beszédet mond a nép előtt a Forumon.

Carbo hirtelen teljesen felébredt.

– Kitől hallottad?

– Az istállószolgától. Hat légiót állít fel Longinus és a consulok seregeinek maradványai mellé. Összesen közel tíz légió felett fog rendelkezni.

Carbo émelyegni kezdett.

– Az rengeteg legionárius.

– Megmondtam neked, hogy keményebbre fordul majd a dolog.

– Megpróbáljuk megölni? – suttogta Carbo.

– Ezért jöttünk ide, nemde?

Ekkor izgalom fogta el Carbót.

– De igen.

– Istenek, olyan képet vágsz, mintha még jobban meg akarnád ölni, mint én! – nevetett Spartacus.

– Tönkretette a családomat, sárba taszította apám nevét, elvette a tetőt a fejünk fölül. És miért? Mert három hónapos hátralékba kerültünk a nyamvadt kölcsöne törlesztésével. – Carbo tőre a tenyerében termett. – Hihetlen gyönyörrel hasítanék bele az inas nyakába.

– Lassan a testtel!

Spartacus szigorú tekintete elbátortalanította Carbót.

– Bocsánat.

– Semmi szükség bocsánatkérésre. Nyomós okkal gyűlölöd. De egy ilyen szituáció higgadtságot követel. Ki tudja, hogyan gondoskodik a védelméről? Ne legyen kétséged, azóta, hogy a közelmúltban ilyen magas tisztségbe került, nem szaladgál testőrök nélkül. Ha nekirontunk, mint két eszelős, a végén csak ő fog nevetni a véres hullánk láttán. Ezt nem akarod, ugye?

– Nem – mormogta Carbo.

– Majd akkor döntünk, ha látjuk, hogy állnak a dolgok, és kikkel kell számolni. Nem korábban. – Spartacus túlságosan is sok embert látott csatában meghalni azért, mert hebehurgyán cselekedtek. Ez nem volt megfelelő alkalom a vakmerőségre. – Könnyen megeshet, hogy nem lesz esélyünk megölni Crassust. Ha így alakulna, egyszerűen elsétálunk. Világos?

Carbo lenyelte a duzzogását. Ha a trák nincsen, ő már régóta ott feküdne a ludus temetőjében.

– Igen.

– Akkor tedd el azt az átkozott tőrt, és utasíts, hogy menjek veled ennivalóért!

Eltartott egy pillanatig, hogy Carbo rájöjjön, miről beszél Spartacus. A hüvelyébe csúsztatta a tőrt, és elmosolyodott.

– Azt hiszem, szétnézek a nagyvárosban – mondta hangosan. – Menet közben majd keresünk egy helyet, ahol ehetünk.

Szélesre tárta az ajtót. Bár gyanakvásra nem volt semmi ok, örült, hogy a folyosót üresen találja. Ahogy mindig is szokása volt, elmondott magában egy szívből jövő fohászt. *Jupiter, ó, Legnagyobb és Legjobb, adj nekünk alkalmat Crassus megölésére! Vezéreld a pengémet, és a Spartacusét is!*

Sietségében megfeledkezett róla, hogy az istenekhez intézett kéréseket aprólékos pontossággal kell megfogalmazni.

Nyolcadik fejezet

Ariadné vett egy mély levegőt, lekuporodott, és átadta magát a görcsös erőlködésnek.

– Ez az – mormogta a bába. – Most nyomj!

Ariadné mindenről megfeledkezve engedelmeskedett. Artikulálatlan nyögés tört elő a torkából. Az álla megfeszült, a homlokán verejtékcseppek gyöngyöztek. Erős volt a fájdalom, de nem engedte, hogy úrrá legyen rajta. *Nem hagyom, el magamat!* Végül ellazultak a hasizmai, és a térdére roskadt.

– Jól van. Látom a fejét. Nem tart már sokáig.

Hamarosan megszületik a fiam, gondolta Ariadné boldogan. Nem lepődött meg túlságosan, amikor a fájásai még Spartacus távolléte alatt megkezdődtek. Hogy megkönnyítse számára a távozást, Spartacusnak azt mondta, hogy a baba csak a visszatérte után fog megszületni, az ösztöne azonban azt súgta, hogy a szülésre akár hamarabb is sor kerülhet. Végül az előző este kezdetét vette a vajúdás. Örült, amikor elkezdődött, mert a sereg éppen letáborozott, méghozzá jó helyen, egy hegyi patak mellett.

Ismét felvette a korábbi testhelyzetét: mélyen lekuporodott, a hátát enyhén meggörbítette, a térdét behajlította. Az egyik asszony, akivel baráti viszonyban volt, előtte állt, hogy Ariadné belekapaszkodhasson a kezébe. Újabb összehúzódást érzett. Ezúttal rövidebb idő telt el az előző óta.

– Nyomj! – mormogta a bába. – Muszáj nyomnod.

Ariadné felnyögött.

– Van ő… jól? – Atheas hangja, a sátoron kívülről hallatszott, és tele volt aggodalommal.

– Igen, igen. Eredj, és foglald el magadat valahol másutt! – parancsolt rá a bába.

Ahogy a fájdalom enyhült, Ariadné felidézte magában, hogy amikor felébresztette Atheast, a tetovált harcos őszintén ijedtnek látszott. Dacára a kimerültségének, Ariadné elmosolyodott. Atheas, az egyik legvadabb harcos, akit valaha látott, önmaga félszeg, motyogó árnyékává vált. *Ilyenek a férfiak.* Ariadné higgadtan szólt Atheasnak, hogy menjen el a bábáért, egy vénasszonyért, aki hónapokkal korábban csatlakozott hozzájuk. Atheas ezután megvitte a hírt Castusnak és Gannicusnak. Ariadné még mindig emlékezett, mennyire meglepettnek látszott a szkíta, miközben beszámolt neki arról, hogy mit feleltek. – Egyáltalán nem vitatkoztak. Mindketten azt mondták, hogy a sereg egy helyben marad addig, amíg a baba meg nem születik.

Persze hogy ezt mondták, gondolta Ariadné. Ha ragaszkodtak volna hozzá, hogy a sereg továbbvonuljon aznap, veszélynek tették volna ki őt. Egy nap ide vagy ide nem sokat számított a haladásuk szempontjából, és bár mindketten bátor emberek voltak, Ariadné úgy vélte, hogy egyikük sem szeretne szembenézni Spartacus haragjával, ha valami rosszul alakul.

Ismét megfeszültek az izmai, és tudta, hogy elérkezett a pillanat. Elkezdett nyomni, ahogy korábban soha. A bába mögötte állt, és biztatón megpaskolta a vállát.

– Gyerünk, ne hagyd abba! Már majdnem megvan.

Ariadné érezte, hogy valami folyadék a lábszárára fröccsen, és hallotta a bába örömteli kiáltását. Ugyanebben a pillanatban megszűnt az altestét feszítő

roppant nyomás. Elhagyta az ereje, és ha nem szorítja az asszony a karját, összeroskadt volna. Aggodalom fogta el.

– Fiút szültél – mondta halkan a bába. – Egészségesnek látszik, hála az isteneknek!

– Fiú. Tudtam, hogy fiú. Mutasd meg!

– Emeld meg a lábadat. – Ahogy Ariadné engedelmeskedett, a bába alája nyúlt, óvatosan, hogy ne sértse meg a köldökzsinórt. Egy apró, vörös, nyálka borította végtagkupacot nyomtak a kezébe. Annyira szép volt, hogy Ariadné úgy érezte, meghasad a szíve.

– Kisfiam – suttogta, a karjába fogva a babát. – Légy üdvözölve!

– Segítsétek a fekhelyéhez – rendelkezett a bába.

Ariadné érezte, hogy megfordítják. A hátán a kezek gyengéden támogatták, amíg megtette a néhány lépést a takarókhoz. Lefeküdt, magához szorítva az újszülöttet. Előkerült egy különlegesen készített gyapjútakaró, hogy abba pólyálják a fiát. Rátették a mellkasára. Ariadné a parányi fejecskét simogatta, melyet fekete hajpihék borítottak.

– Szép fiú vagy, akárcsak apád. Az összes lány téged akar majd.

– Hogyan fogod nevezni? – kérdezte a bába.

– Maronnak. Spartacus fivére után, aki a rómaiak ellen vívott harcban esett el.

– Karakán név.

Ariadné hallotta, hogy a barátnője tiltakozik, és aztán megjelent a sátorban még valaki. Felpillantva látta, hogy Atheas hajol fölébe. A szkíta rendszerint szigorú arcán tiszteletteljes áhítat tükröződött.

– Fiú?

Ariadné elmosolyodott.

– Igen.

– Egészséges?

Ariadné bólintott.

– Maron a neve.

– Az… jó. – Atheas foga fehéren villogott a homályban. – Hála legyen… az isteneknek! A Nagy Lovasnak… főleg. Lesz rá… gondom nekem.

– Köszönöm – mondta Ariadné.

A Dionüszosznak járó köszönete kinyilvánításával várhatott. Atheas bolond módjára vigyorogva kihátrált. Ariadné lehunyta a szemét. Még soha nem volt ennyire fáradt. A bába megbökte.

– Idd meg ezt! Gyógyital. Van benne egy fű, ami segít fel. épülni szülés után, a többitől meg kialszod magad, és vissza, nyered az erődet. És a gyereknek muszáj ennie. Pihenhetsz, amíg a melleden van.

A gyermek elkezdett szopni, és ez mosolyra fakasztotta Ariadnét.

– Ízlik neki.

– Az a jó – jelentette ki a bába, elégedetten nézve a fiúcskát. – Feltalálja magát.

Még jobban felfogja, mire Spartacus visszatér, gondolta Ariadné, és igyekezett nem tudomást venni az aggodalomról, mely folyamatosan gyötörte a férje távozása óta. Az istentől sem kapott semmilyen üzenetet Spartacusról. Legalább a rettenetes álom nem ismétlődött meg, amelyben hiába kereste a holttestét a keresztre feszített emberek százai között. *Viszont fogom látni. Bizonyos, mert látnia kell a fiát.* Lepillantott Maronra, és mosolyra húzódott az ajka.

– Apád nagyon büszke lesz, amikor meglát téged.

Ariadnét pillanatokon belül elnyomta az álom.

Amikor előbukkantak a fogadóból, Carbo meglepve látta, hogy az utcagyerek a szemközti épület falánál lebzsel. Bosszúsan igyekezett úgy tenni, mintha nem venné észre, de ez nem akadályozta meg a kislányt, hogy feléje iramodjon.

– Mentek valahová?

– Mi közöd hozzá? – csattant fel Carbo.

– Gondoltam, szükséged lehet valakire, aki ismeri a helyet.

– Hát nincsen. Tűnj el!

Carbo a Vicus Patrícius felé indult, úgy téve, mintha tudná, hogy merre megy. A gyerek dallamtalanul fütyörészve szökdécselt mellettük. Carbo érezte, hogy Spartacus mosolyog a háta mögött.

– Azt hiszem, megmondtam, hogy kotródjál el.

– Szabad polgár vagyok. Nem tilthatod meg nekem, hogy én is erre menjek.

– Nem? – Carbo hangja csípős volt.

– Nem.

Carbo szaporázta a lépteit, mire a kislány lemaradt mögöttük. A tempó nem sokat számított. Nagyjából száz lépéssel később a Vicus Patriciusba balról beletorkollott a Via Labicana, és a tülekedés éppoly nagy lett, mint előzőleg. Carbo hirtelen megtorpant. A kereszteződés tele volt szekerekkel, gyaloghintókkal és gyalogosokkal.

– Mozgás, fiúk!

Egy optio vezetésével egy csapatnyi katona furakodott kifelé a tömegből és vonult az Elíziumi Mezők irányába. Hátul oszlopban rabszolgák araszoltak egy szigorú arcú, kezében korbácsot tartó férfi vezetésével. A rongyokba öltözött, nyakuknál egymáshoz láncolt rabszolgák nyilvánvalóan a piacra tartottak. Volt egy temetési menet is: az elhunyt finom lepedőkkel letakartan hevert egy

kereveten, melyet férfi rokonai emeltek magasra. Az ősi tradíciónak megfelelően fáklyavivő rabszolgák haladtak mellettük. Előttük néhány muzsikus játszott gyászindulót, mintha ezzel utat nyithatnának a tömegben. Carbo tehetetlenül és bosszúsan körbepillantott.

– Biztosan nem akartok vezetőt? – kérdezte egy ismerős, vékony hang.

Carbo félig megfordult, mintha a gyerekre nézne, de egyszersmind Spartacusra is vetett egy kérdő pillantást. A trák alig észrevehető bólintása láttán mogorván ezt kérdezte:

– Mi a neved?

– Tertulla. Röviden Tulla.

– Hány nyarat láttál?

– Hetet vagy nyolcat. Azt hiszem.

– Azt hiszed?

– Nem tudom biztosan. Egyedül vagyok, mióta az eszemet tudom.

– Nincs családod?

Tulla dacos pillantást vetett rá.

– Nincs szükségem együttérzésre, uram. Feltalálom magamat, világos?

– Azt meghiszem. – Dacára Tulla szemtelenségének, Carbót szánakozás töltötte el. A lányka apró, szurtos és rosszul táplált volt. – Hol laksz?

Ismét a dacos pillantás.

– Clemens, a pék megengendi, hogy a kemencéje mellett aludjak, cserében pedig vigyázok az üzletére. Idehallgass, kell segítség, vagy nem?

– Vannak intéznivalóid, mi? – szólt közbe Spartacus.

– Éppenséggel vannak.

– Értem – mondta Carbo ravaszkásan. – Ne engedd, hogy visszatartsalak!

Azonnal megváltozott a gyerek magatartása.

– Várhat a dolog.

Carbo az állát dörzsölve hagyta, hogy a lányka puhuljon egy kicsit.

– Milyen messze van a Forum?

– Nagyjából fél mérföld. Lehet, hogy kevesebb.

Ezt gondolta Carbo is.

– Kapsz még egy ast, ha odaviszel bennünket.

– Hármat. Nézd a tömeget! Innentől egyre rosszabb lesz. Mindenki hallani akarja Crassus beszédét. Te nem ezért jöttél?

– Crassus? Nem, én csak úgy meg akarom nézni a helyet – hazudta Carbo ártatlan képpel.

– Rossz napot választottál városnézésre.

– Két ast adok neked, és nem többet.

Tulla kinyújtotta a koszos kezét.

– Előre akarom a fizetségemet.

Carbo az erszényébe túrt, és a levegőbe dobott egy pénzérmét. A gyerek gyakorlott kézzel elkapta.

– Ez csak egy as!

– A másikat akkor kapod meg, ha odaértünk.

Tullának a szeme sem rebbent.

– Ugyannyibe fog kerülni, hogy visszavigyelek az Elíziumi Mezőkhöz. Hidd el, jobb lesz sötétedés előtt sort keríteni rá.

– Mondok én neked valamit – szólalt meg Carbo hirtelen ötlettel. – Lehetsz a vezetőnk egész idő alatt, amíg itt tartózkodunk. Egy teljes denariust fizetek neked a következő három napra.

– Két napra.

– Rendben. – Carbo egyébként is ennyi időre gondolt valójában.

– A felét most – követelte Tulla.

– Bizonyára tréfálsz. Nyomod veszne abban a pillanatban, ahogy a Forumra érünk. – Carbo átadott egy újabb ast. – Ma este kapni fogsz még egyet.

– Jól van – hangzott a zsémbes felelet. – De útközben vehetsz nekem egy kolbászt.

Carbónak eszébe jutott a saját korgó gyomra, és elmosolyodott.

– Tudsz egy jó helyet, ahol vehetnék?

Tulla máris tízlépésnyi mélyen járt egy sikátorban.

– A legjobbat Rómában! Gyertek!

Carbo Spartacusra pillantott.

– Jól tetted. Haszunkra lesz. Főleg, ha sietve kell elpucolnunk.

– Én is erre gondoltam.

– Ügyelj arra, hogy mit mondasz előtte! – figyelmeztette Spartacus. – Egy pillanat alatt feladna bennünket.

Carbo komoran bólintott.

– Akkor hát együnk valamit. Kopog a szemem az éhségtől.

– Az enyém is.

Carbo szapora léptekkel Tulla után eredt, aki már majdnem eltűnt előlük.

A kislány igazat beszélt a kifőzdéről. A fokhagymás és fűszeres kolbászok, amelyeket Carbo vásárolt maguknak, a legjobbak közé tartoztak. A kolbászárustól Tulla szűk sikátorok útvesztőjén vezette őket végig. Agyagedények cserepein, törött bútorok darabjain és a környező cenaculákból származó hulladékon tapostak.

– Nézzetek a lábatok elé! – mondta Tulla. – Az összes sikátor ugyanilyen. Visszavihetlek benneteket a főutcára, ha akarod.

Carbo oldalvást pillantott.

– Nem – mormogta Spartacus.

– Menj tovább! – sóhajtotta Carbo.

– Már majdnem ott vagyunk.

Carbo szívverése felgyorsult, amikor Tulla diadalmasan kivezette őket a jókora, nyílt térre. Pillantása a csődület fölött azonnal a Forum mellett magasodó lapos tetejű, meredek oldalú dombra siklott. A csúcs szélén a szakállas Jupiter óriási festett szobra állt. Mintha szemmel tartotta volna a várost, akárcsak a mögötte lévő, aranyozott tetejű templom. Carbo eltelt áhítattal. Hangtalanul elmorzsolt egy fohászt.

– Jól néz ki, mi? – szólalt meg Tulla. – Láttam parasztokat térdre esni, amikor meglátták.

Spartacust felbőszítette a Forum, a templomok, a szobor és egészében véve a Köztársaság központjának látványa. Mennyire szeretné lerombolni az egészet, de túlságosan hatalmas. Erősödő bosszúsággal és rosszkedvvel viaskodott.

– Hol fog beszélni Crassus? – kérdezte Carbo. – A Curia lépcsőin?

Tulla megrázta a fejét.

– Valószínűleg inkább az emelvényen, ami a Rostránál van.

Carbo érzékelte Spartacus kérdését.

– Az ugye egy oszlop, amit az elfoglalt karthágói hajók orrdíszeivel ékesítettek?

– Valami olyasmi – hangzott a bizonytalan válasz.

– A Karthágó elleni első háború után épült – jelentette ki Carbo magabiztosan, felidézve a gyerekkori magiszterétől hallottakat.

Egy háború, amelyet elsősorban tengeren vívtak. *És amelyet a rómaiak annak ellenére nyertek meg, hogy kezdetben nem volt flottájuk,* gondolta Spartacus keserűen.

– Ott élnek a Vesta-szüzek – mutatott Tulla egy kör alakú templomra, melynek teteje tőlük jobbra látszott. – Sok más templom is van a Forum szélén. Az egyik Gastoré és Polluxé, aztán…

– Igen, igen – szakította félbe Carbo. Érzékelte Spartacus türelmetlenségét. – Menjünk tovább! Egy egész napig fog tartani, ha keresztül kell furakodnunk ezen a tömegen.

– Nem figyeltél arra, amit mondtam? A Forumon mindenütt ez lesz. Fél Róma hallani akarja Crassustól, hogyan fogja szétzúzni Spartacust. Alighanem a boltok is bezárnak a piacokon erre az időre.

– Ó. – Carbo csalódottságot mímelt. – De azért gondolom, meghallgathatjuk Crassust, amíg itt vagyunk.

Tulla lesújtó pillantást vetett rá.

– Gondban leszel, ha innen bármit is hallani szeretnél.

– Közelebb tudsz juttatni bennünket?

– Persze. Csak kerülünk egyet a hátsó utcákon. – Tulla elfurakodott Carbo mellett, és határozott léptekkel visszafelé indult arra, amerről jöttek. – Egyenesen a Rostrához viszlek benneteket.

– Nagyszerű – mondta Carbo, és örült Tulla találékonyságának.

A lány ezúttal egy sor sikátorba vitte őket, amelyek többször is keresztezték a Forum felé tartó utakat. Néhol gyorsan tettek meg pár tucat lépést, majd egy zsúfolt utcán furakodtak keresztül, hogy azután megint szapora léptekkel haladjanak keresztül egy újabb szűk sikátoron. Végül egy hosszúkás, magas épület hátsó falánál kötöttek ki. Carbo egymással versengő hangok sokaságát hallotta odabentről.

– Ez egy piac?

– Igen. Meg bíróság is. A Basilica Aemilia. Tele van ügyvédekkel, írnokokkal meg kereskedőkkel. És jövendőmondókkal is, ha jósoltatni akarsz.

– Arra semmi szükségem – mondta Carbo, az ajkát biggyesztve. – Hazug sarlatánok egytől egyig.

– Clemens is ezt mondja. Egynek sem engedi, hogy a boltja közelében üljön. A legutóbbit, aki megpróbálta, egyenesen a seprűjével kergette el. A *haruspex* megátkozta, de Clemens csak nevetett. Azt mondja, az istenek vigyáznak a jámbor emberekre.

– Okos ember a te péked – mondta Spartacus.

Tulla elégedettnek tűnt. Továbbvezette Carbóékat egy helyre, ahol a sikátor egy nagyobb utcába nyílt.

– Ez a Curia oldala – mondta, a szemközti épületre mutatva.

Carbo az egyszerű téglafalra meredt, és az üvegezett ablakok sorára, mely a cseréptető széle alatt húzódott. Az épület nem volt különösebben lenyűgöző, mégis áhítat töltötte el, és nem csekély büszkeség. Odasétált a falhoz, hogy megérintse. Mintha a történelmet érintené. Ez az a hely, ahol a Szenátus közel fél évezrede ülésezik. Spartacus ügyelt rá, hogy az arca kifejezéstelen maradjon, de még ő is megilletődött valamennyire. *Szóval itt hozzák a döntéseket.* Tőlük balra üdvrivalgás tört ki és vonta magára a figyelmüket.

– Ró-ma! Ró-ma! Ró-ma!

– Tökéletes időzítés – mondta Tulla szemtelen mosollyal

– Ez Crassus lesz.

Carbo szíve kalapálni kezdett a mellkasában. Spartacusra pillantott, akinek az arckifejezése ragadozó madáréhoz vált hasonlatossá.

– Vigyél a lehető legközelebb! – parancsolta Tullának.

Az utca nagyon forgalmas volt. Mindenki arrafelé tartott, amerre ők, de Tullának ösztönös képessége volt megtalálni a legapróbb réseket is. Carbo kénytelen volt sietni, hogy lépést tartson vele. Akik mellett elfurakodott, óhatatlanul méregbe gurultak, és nem is egy esetben szitkokat szórtak rá. A polgárok többségét Carbo udvarias bocsánatkérései megbékítették. Akiket ez nem győzött meg, azoknak ott volt a nyomában haladó Spartacus szigorú ábrázata. Senkinek nem akaródzott vitatkozni a keménykötésű rabszolgával, aki szürke szemének átható pillantásával nézett az emberekre.

Eljutottak a Curiát homlokzati oldalát körbevevő tömeg elejére. Fasceseiket keresztben tartó lictorok sora akadályozta meg az embereket, hogy túlságosan közel menjen a megszentelt épülethez. A testőrök mögött a Curia lépcsőjén többtucatnyi szenátor állt. A ragyogó fehér tógák és a dölyfös arckifejezések a tömeg túlnyomó részéhez képest felsőbbrendű megjelenést kölcsönöztek nekik. *Mégis éppoly türelmetlenül várják a szónoklatot, mint a többiek,* gondolta Spartacus. Nem is csoda. Ez idáig úgy viselkedtek, mint egy rakás tyúk, amikor róka kerül a baromfiketrecbe. Megfelelő vezetőre van szükségük, olyasvalakire, aki hadvezérként éppúgy képes helytállni, mint politikusként. Vajon Crassus az az ember, akit keresnek?

– Megmondtam nektek, hogy idehozlak benneteket. Elégedett vagy? – kérdezte Tulla pajkos mosollyal.

– Igen. Ügyes vagy – Carbo tekintete a Curia hatalmas bronzajtajára siklott, majd attól balra egy kőoszlopra, melyet horgonyok és hajóorrdíszek ékesítettek, végül pedig megállapodott egy egyszerű faemelvényen, mely kétembermagasságban tornyosult a tömeg fölé. Két pikkelyvértes, alakulatjelvényt tartó katona foglalta el,

valamint egy ősz hajú, páncélinget viselő tiszt. Az emelvény előtt tucatnyi legionárius állt, letámasztott pajzzsal. Carbo összevonta a szemöldökét. Rómában igen szokatlan volt a teljes fegyverzetben lévő katonák jelenléte. Rendszerint csak a lictoroknak volt szabad pengével ellátott fegyvereket maguknál tartan a városfalakon belül. Úgy vélte, hogy Crassus bizonyára erőt akar sugározni. Nem gondolt arra, hogy megemlítse ezt Spartacusnak, ha ő esetleg nem ismerné a szabályt. A katonák mellett kürtösök álltak, készenlétben tartott hangszerekkel.

– Crassus még nem érkezett meg.

– Nem – válaszolta Spartacus halkan. – De nézd csak, ki van ott!

– Ki?

– Az Caepio. Emlékszel rá?

A név felkavarta Carbo emlékezetét, és ismét az emelvényen álló hármasra pillantott.

– Magasságos istenek, igazad van! – A centurio volt az, aki túlélte a véres munust, melynek során háromszázkilencvenkilenc bajtársa elpusztult. – Mit csinál itt?

– Lefogadom, hogy Crassus a segítségével igyekszik összetoborozni az új légióit. Okos csirkefogó. – *Talán őt is meg kellett volna ölnöm. Másképp kellett volna üzennem a Szenátusnak.* Spartacus az ajkát biggyesztette. *Nem. Bátor katona, és megérdemelte, hogy életben maradjon.* – És be is fog válni. Az emberek imádják olyanok történetét hallgatni, akik a valószínűségek ellenére maradtak életben.

Crassus nem csak egy pénzéhes gazember. Ravasz is, gondolta Carbo nyugatlanul. Felpillantott a dombon magasodó szoborra. *Jupiter, adj nekem ma lehetőséget, hogy megöljem! Kérlek!*

A tömeg hirtelen skandálni kezdett.

– Ró-ma! Ró-ma! Ró-ma!

Fülsiketítő és megbabonázó volt a zaj. *Csak azért nem olyanok, mint egy csata előtti hadsereg, mert hiányzik a kardok és a pajzsok fémes csörömpölése,* gondolta Carbo. Roppant furcsa volt a dolog. Carbo teljesen otthon, és mégis idegennek érezte magát. Ezt a gondolatot a kijózanító belátás követte, hogy ha bárki a közelben tudná, hogy kicsoda ő vagy Spartacus, azonnal meghalnának. A trákra pillantott, és látta, hogy úgy tesz, mintha kiáltozna:

– Ró-ma! Ró-ma!

Carbo még nagyobb tiszteletet érzett a vezére iránt, és gyorsan ő is ugyanezt tette. Tulla ide-oda ugrándozott, és torkaszakadtából kiabált.

Egy jóképű, széles vállú, középkorú férfi vált láthatóvá, miután felkapaszkodott az emelvény lépcsőin. A temérdek torokból származó zaj még nagyobb lett, a három katona pedig vigyázzállásba vágta magát. A férfi viszonozta a tisztelgésüket, és a Forum felé fordult. Mintegy köszöntésképpen felemelte az egyik kezét, és integetett vele. A tömeg tombolt.

Carbo Spartacusra pillantott: az arca gyűlölettől torzult el. Nem látta Crassust azóta, hogy az a capuai ludusba látogatott. Carbo akkor csupán egy újonc harcos volt. Most pedig sok ütközet veteránja. *Csak kerüljek közelebb hozzád, rohadék! A családom nevét fogom a füledbe súgni, amikor kileheled a lelkedet.*

Az ordítozás megváltozott.

– Ró-ma győz-tes! Ró-ma győz-tes!

Crassus visszhangozta a kiáltásokat, ami még tovább tüzelte a tömeget. *Tudja, hogyan dolgozza meg őket,* gondolta Spartacus. *Szónoknak is jó a mocsok, semmi kétség.* Szemügyre vette a tucatnyi katonát, akik láthatók

voltak, és fohászkodott, hogy csak néhányan kísérjék Crassust, amikor később távozik. *Nagy Lovas, adj nekem esélyt, hogy megöljem! Kérlek, vezéreld a késemet!*

Crassus végül felemelte a karját. A kürtösök ekkor, mintegy vezényszóra, belefújtak a hangszereikbe. Csend támadt.

– Róma polgárai, köszöntelek benneteket – kiáltotta Crassus.

Füttyögés és éljenzés volt a válasz.

– Egyetlen okból jöttetek ma ide.

– Nem azért, hogy kölcsönkérjünk tőled, az biztos – kiáltotta egy hang a tömeg mélyéből.

Gúnyos nevetés fogadta a megjegyzést. Crassus jóságosan elmosolyodott.

– Pedig a vagyonom nem a régi, jóemberek. Nem a saját pénzemből állítok-e fel hat légiót? Minden héten több százezer denariust költök emberekre, ellátmányra és felszerelésre. De egyáltalán nem zsörtölődöm miatta, mert ez a hatalmas összeg a Köztársaság javát szolgálja!

– Cras-sus! – ordította egy férfi Carbo közelében. A tömeg követte a példát.

– Ezek Crassus emberei – súgta Spartacus Carbo fülébe. – Elhelyezte őket a hallgatóságban.

Aljas rohadék. Carbo hagyta, hogy az ujjai a tőrét markolják. A tömegben senki nem vette észre.

Crassus ismét felemelte a kezét. Az ordítozás elhalt.

– Az igazság az, hogy megtiszteltetés számomra minden tőlem telhető segítséget megadni az államnak. A ruhámat is odaadnám érte, ha kellene. Minden tőlünk telhetőt meg kell tennünk! Nem így van?

– De igen!

– Most cselekednünk kell, mert Itáliára olyan veszély leselkedik a saját területén, amilyennek nem volt kitéve

több mint száz esztendeje. Ezúttal nem a hitvány Pürrosz vagy a kis patkány Hannibál. – Crassus hagyta, hogy a tömeg pár pillanatig szitokszavakat ordítozzon. – Nem, ezúttal valaki, aki rosszabb. Sokkal rosszabb. A legalacsonyabb létforma fenyeget bennünket: egy rabszolga. Egy alak, aki a Spartacus nevet viseli.

Erre a tömeg artikulálatlan üvöltözésben tört ki. Nem voltak szavak, csak színtiszta harag. Színtiszta gyűlölet. Színtiszta iszonyat.

Te szukafattya! Kivágnám a májadat, és megetetném a keselyűkkel. Spartacus számított erre, de a sértések özöne új magasságba tüzelte a dühét. Kénytelen volt azonban nyugodtan állni és figyelni, nem tehetett mást. Kihúzta magát, mintha nem volna rabszolga. *Itt állok, és még csak nem is tudjátok,* gondolta büszkén.

Carbo megacélozta magát a tömeg indulataival szemben. *A szemetek. Spartacus nagyszerű ember. Sokkal jobban bánik a katonáival, mint Crassus az adósaival, az bizonyos.*

– Mióta megszökött a capuai ludusból, Spartacus hadsereget gyűjtött maga köré. Ezt a sereget az emberiség söpredéke alkotja. Rabszolgák, akik haragszanak a gazdáikra, és pásztorok, akik gyűlölik a vilicusaikat. Minden csirkefogó, aki erőszakoskodni és fosztogatni akar, Spartacus mellé szegődött, és őt szolgálja. Ezt a gladiátort. Ezt a trákot. Szerte Itáliában számtalan tanyát és birtokot támadtak meg közösen. Falvakat perzseltek fel, sőt még városokat is feldúltak. Tették ezt úgy, hogy egyáltalán nem törődtek emberélettel! Polgárok ezreit mészárolták le! Se szeri, se száma az asszonyoknak, akiket megerőszakoltak! – Ismét elhallgatott, engedve, hogy a hallgatósága hangot adjon a dühének. Amikor az ordítozás elhalt, bánatos képet vágott. – Sajnos ez még nem minden. Azok az

emberek, akik feladatul kapták, hogy intézzék el Spartacust, ez idáig látványosan kudarcot vallottak. Pedig korántsem éretlen ifjoncok voltak. Nem, praetorok vagy legatusok voltak, akik előzőleg bizonyították, hogy képesek teljesíteni az állam iránti kötelességüket. Caius Claudius Glaber. Publius Varinius. Lucius Cossinius. Lucius Furius. Mégis mindegyik pórul járt a rabszolgákkal. E kudarcok után a consulainkba vetettük a bizalmunkat. Mindig is így volt ez Rómában. Amikor a Köztársaság hív, a consulok jönnek. Győzelemre vezetik a légióinkat. – Nyugtázta a hatalmas sóhajt, mely végigfodrozódott a tömegen. – Ámde most nem ez történt. Jóllehet Lucius Lentulus először győzelmet aratott a rabszolgák egy szakadár csapata felett, consultársa, Gnaeus Cornelius Lentulus Clodianus röviddel utóbb megalázó vereséget szenvedett. Az emberei elmenekültek a harcmezőről, odahagyva az alakulatjelvényeiket, még az ezüstsasokat is. A csatában elesettek holtteste alig hűlt ki, amikor Gellius katonáiról kiderült, hogy nem jobbak a Lentuluséinál. Sok ezer további legionárius esett el, további alakulatjelvények és sasok vesztek oda. A megaláztatást tetézendő négyszáz katonánkat arra kényszerítették, hogy életre-halálra megvívjanak egymással egy úgynevezett munus során, amit Spartacus egykori társainak tiszteletére rendeztek. Kétségkívül hallottatok erről. Mellettem áll az egyetlen ember, aki életben maradt. Ez a vitéz centurio, Caepio. – Az ezüstös hajú tiszt felé intett, aki meghajtotta a fejét, miközben a tömeg megéljenezte. – Amikor értesültem a rettenetes hírről, magamban arra gondoltam, vajon érheti-e Rómát ennél nagyobb szégyen?

Ó, igen, érheti, gondolta Spartacus, miközben a tömeg dühösen ordítozott. Carbo szemügyre vette a körülötte lévő arcokat. Megdöbbentette a gyűlölet foka. A helyzet iróniája

nem kerülte el a figyelmét. Ha a sors nem űz tréfát vele, ő is érezhetne ugyanígy. Ehelyett Spartacus katonája. Jóban, rosszban egyaránt.

– Tévedtem. Mindössze néhány héttel ezelőtt Lentulus és Gellius együttesen néztek szembe a gyülevész rabszolgasereggel Picenumnál. Az egyesített erejük sem volt elegendő Spartacus legyőzéséhez. Több tucat további alakulatjelvényt, köztük két sast hagytak ott az ellenségnek. Rengeteg asszony özvegyült meg ismét. Még több gyermek maradt apa nélkül. – Crassus egy pillanatra lehajtotta a fejét, majd végigsiklatta a tekintetét a tömegen. – Ez a gyalázat, ez a megaláztatás nem folytatódhat. Igaz?

– Igaz!

– Örülök, hogy egyetértünk. – Crassus kurta, diadalmas pillantást vetett a szenátorokra, tudván, hogy köztük van Lentulus és Gellius is. – Nem fordíthattam el a fejemet, amikor a Köztársaság vészhelyzetben van, így hát előléptem, hogy magamhoz ragadjam a háború irányítását. Politikustársaim bölcsességükben jónak látták, hogy felruházzanak engem a proconsuli *imperium*mal.

– Egyedül te vagy alkalmas a feladatra, Crassus! – kiáltotta Carbo mellett egy vörös arcú férfi.

Hosszas éljenzés jelezte, hogy a tömeg egyetért a kijelentéssel. Crassus apró biccentéssel nyugtázta a dolgot.

– Ti is azt akarjátok, hogy szétzúzzam a rabszolgasöpredéket? – Várt néhány pillanatig. – Akarjátok?

– Igen!

– Én csupán az óhajotok eszköze vagyok – mondta Crassus alázatos mosollyal. – Miután felállnak az új csapataim, összesen tíz légió áll majd rendelkezésemre

Spartacus leveréséhez. Az a hír járja, hogy útban dél felé a csőcselékével elhaladt Róma mellett. A patkányok rendszerint ugyanabba a lyukba térnek vissza, így hát valószínű, hogy a rabszolgák Thurii térségébe tartanak, ahol korábban átteleltek. Bárhová mennek is, én rájuk találok majd. Miután előszaladnak a vackukból, meg fogom semmisíteni őket. Megesküszöm erre, Jupiter, a Legnagyobb és Legjobb a tanúm rá. – A hatalmas szoborra pillantott.

– Öld meg mind! – kiáltotta a vörös arcú férfi.

– Öld meg mind! – skandálta a tömeg.

Spartacus teleszívta a tüdejét, és hosszan, lassan fújta ki a levegőt. *Akkor hát ez életre-halálra szóló küzdelem lesz.*

Tulla a többiekkel együtt ordítozott, Carbo azonban ezúttal színlelésre sem volt képes. Körbepillantott, és Spartacus rendíthetetlen tekintetéből nyert megerősítést. *Kitalál majd valamit. Mindig ki szokott.*

Crassus végül ismét intett a kürtösöknek. Eltartott egy ideig, de azután egyfajta nyugalom telepedett a Forumra.

– Róma polgárai, arra kérlek benneteket, hallgassatok meg egy férfiút, aki többet tapasztalt, mint ti vagy én! Egy katonát, aki több mint harminc esztendeje szolgálja a Köztársaságot, aki több hadjáratban harcolt, mint amennyire emlékszik. A testét sebhelyek borítják, és mindegyiket szemből szerezte. Hősiességéről a mellkasát borító phalerák tanúskodnak. Bemutatom nektek a római bátorság és erény megtestesülését: Gnaeus Servilius Caepiót! – Elegáns intéssel előretessékelte a centuriót.

Ismét vad éljenzés támadt, és a hallgatóságban lévő arcokra tisztelet ült ki. Caepio nem nézett sem jobbra, sem balra, miközben előrelépett. *Nem az a fajta, aki a tömeg megnyerésére törekszik,* gondolta Spartacus, felidézve a

munus után folytatott rövid beszélgetésüket. Katona, egyszerű és egyenes, aki kimondja, amit gondol. Pontosan erre van most szükség. Crassus végiggondolta ezt elejétől végéig.

– Köszönöm, Marcus Licinius Crassus – szólalt meg Caepio. – Róma népe! Köszöntelek benneteket!

Lelkes ordítozás volt a válasz.

– Hatvanadik évemhez közeledve, nem minden félszegség nélkül állok elétek. Még mindig viselem a vértet, mert könnyebb aludni benne, mint levenni. – Elmosolyodott a tréfát fogadó rikoltozás és kurjongatás hallatán. – Az igazat megvallva, szívesebben harcolnék egy Itálián kívüli háborúban. De ez most nem lehetséges. A népünk segítségre szorul. Egyetlen tisztességes ember sem alhat nyugodtan éjszaka azzal a tudattal, hogy oly sok polgártársunkat legyilkolják vagy elüldözik a felperzselt birtokáról. Ez nem folytatódhat! Nem engedhetjük, hogy folytatódjon!

– Ró-ma! Ró-ma! – kiáltozta a tömeg.

– A hadseregek azonban nem jelennek meg varázsszóra. Crassusnak önkéntesekre van szüksége, rengetegre! Minden légió felállításához majdnem ötezer erős katona kell. Egész Itáliából özönlenek a polgárok a Köztársaság zászlaja alá, de még mindig sok ezerre van szükség. Vannak itt ma olyanok, akik tizenhét és harmincöt év közöttiek?

Hangok sokasága adott igenlő feleletet.

– Helyes. Megkockáztatom, hogy nem kevesen vannak itt Sulla veteránjai közül. Férfiak, akik hűségesen szolgáltak, és pénzt meg földbirtokot kaptak jutalmul, amikor leszereltek. Igazam van?

– Igen!

– Köszöntünk téged, Gnaeus Servilius Caepio!

Kiáltások harsantak szerte a Forumon.

– Jó, hogy eljöttetek ma ide, mert ti is tudtok segíteni a Köztársaságnak a szükség órájában. A testetek tán öregedett, de a mellkasotokban még mindig katonaszív dobog, ugye? – Elmosolyodott a megjegyzését fogadó ordítozás hallatán. – Lefogadom, hogy sokan vágytok rá, bárcsak megint gladiust éreznétek a kezetekben. Akik otthagynátok pár hónapra a tanyátokat, hogy ismét pajzsfalban állhassatok a bajtársaitokkal. Akik véreteket hullatnátok, hogy Hádészhez küldjétek Spartacust meg a szedett-vedett bandáját. Igazam van?

A tömeg Carbótól balra szétnyílt, amint keménykötésű veteránok csoportja furakodott előre az emelvény előtti kicsiny térségig.

– Veled vagyunk, Caepio – kiáltotta a vezetőjük. – Egytől egyig!

Kórusban kezdtek kiáltozni az emberek. Itt kettő, amott három, odébb megint három, támogatásukat ígérve.

– Jól van, férfiak! Sulla büszke lenne rátok – jelentette ki Caepio. Végigfuttatta pillantását a tömegen. – Mint tudjátok, ez nem az a hely, ahol csatlakozni lehet a sereghez. Szeretném, ha mindenki, aki önként be akar állni, elmenne a Campus Martiusra. Tudjátok, hol van. A toborzótisztek máris ott vannak, és várnak benneteket, hogy menjetek és jelentkezzetek. Crassus úgy intézkedett, hogy mindenki, aki ma feliratkozik, kapjon tíz denarius előleget bátorsága jutalmaképpen.

Örömteli kurjantások fogadták ezt a bejelentést, és azonnal emberáradat indult el északnak a városból kivezető utcákon.

Caepio elégedett ábrázattal hátralépett.

– Szép munka, centurio! – mondta Crassus. – A feladatunkat, legalábbis Rómában, elvégeztük.

De én nem az enyémet. Spartacus figyelte Crassust. Mit fog tenni? Szóba elegyedik valamelyik szenátorral? Megvárja, hogy a Forum kiürüljön? Ha az ellensége nem mozdul hamarosan, nekik el kell menniük. Körülöttük gyorsan apadt a tömeg. Nincs sok híja, és teljesen magukban fognak állni.

– Hová akarsz most menni? A Campus Martiusra? Én mennék, ha elég idős lennék – mondta Tulla, előre-hátra lengetve a karját, mintha menetelne –, és ha fiú volnék, persze.

– Nem oda – mondta Carbo, aki szintén Crassust méregette. Már kész volt a hazugsága. – Beállnék én is, de egyetlen fiú vagyok. Segítenem kell otthon a birtokon.

– Ez nem sok mentségnek – mondta Tulla szemrehányó hangon.

Carbo önkéntelenül méregbe gurult, és nyakon legyintette a kislányt.

– Vigyázz a szádra! Leszek én még katona. Csak nem most azonnal.

Tulla duzzogó ábrázattal kartávolságon kívülre húzódott. Carbo gyorsan lehajolt, mintha a szandálja szíját húzná szorosabbra.

– Mit gondolsz? – sziszegte. – Próbát teszünk?

Spartacus felmérte a helyzetet. Crassus beszélgetésbe merült Caepióval. Nem fog egyhamar menni sehová.

– Gyerünk a Basilica Aemilia felé! Ellézengünk a bejáratnál, és figyeljük, mit csinál.

– Szomjas vagyok – mondta Carbo felegyenesedve. Tullára meredt. – Van hely borárusoknak a basilicában az ügyvédek meg az írnokok között?

– Van egypár – hangzott a mogorva válasz.

A kislány arckifejezése megváltozott, amikor Carbo a levegőbe hajított három ast.

– Eredj és vegyél egy kupával valami rendes italból! Falernumiból vagy campaniaiból. Mi a Curiához legközelebbi ajtónál fogunk várni.

– Igen, uram! – Tulla sarkon fordult, szorosan markolva a pénzérméket a koszos kezében.

– Ajánlom, hogy visszagyere! – kiáltott utána Carbo. – Az aprót visszavárom!

– Ne aggódjál! Meg akarom kapni a denariusom maradékát!

Azzal Tulla eltűnt a tömegben.

Kilencedik fejezet

Carbo a basilica legközelebbi ajtaja felé ballagott. Spartacus követte. Miután hátát a falnak támasztotta, Carbo hanyagul körbepillantott, olyan ember módjára, aki nem gondol különösebben semmire. Crassus még mindig Caepióval társalgott, bár néhány lépcsőfoknyival lejjebb jöttek.

– Jólesne pár kupa bor, nem csak egy – mondta Carbo hangosan. – Véget ért az izgalom is. Azt hiszem, ezután visszamegyünk az Elíziumi Mezőkbe.

– Igenis, gazda – válaszolta Spartacus.

– Akarod látni a jövendőt, jó uram?

Carbo a hang irányába fordult. Egy meghatározhatatlan korú, mocskos ruhát viselő férfi állt előtte. Bőrfövege és alázatoskodó hangütése elárulta Carbónak, amit máris tudott.

– Haruspex vagy.

– Úgy van, uram. Helyezz a tenyeremre egy denariust, és megpróbálom kideríteni, mit tartogatnak számodra az istenek.

Tíz légió közeledik felém.

– Tűnj el! – mondta Carbo kurtán.

A haruspex tiltakozni kezdett, de Spartacus tett egy lépést előre.

– Süket vagy? Másutt áruld a hazugságaidat, vagy úgy ellátom a bajodat, ahogy egyáltalán nem jövendölnéd.

A férfi gonosz varázsigéket mormogva eloldalgott. Carbo nem igazán hitt a jövendőmondókban, de kissé

nyugtalanító volt, hogy azok után, amiket az imént hallott, a fickó éppen őt választotta ki mindenki közül. Rontás ellen való jelet írt le a kezével. Spartacus fejében más dolgok jártak.

– Nézd! Elindult. És csak hat ember kíséri. Caepio az egyik.

Carbo a szemét meresztette. Crassus nagyjából feléjük tartott, előtte két, a háta mögött négy legionáriussal. Carbo meglepetésére az elöl haladó katonák egyike valóban a veterán centurio volt.

– A felé az utca felé tartanak, amelyiken mi idejöttünk. Mit csináljunk?

Spartacus tudta, hogy az esélyeik bizony nem jók, de forrt a vére.

– Megpróbáljuk. – *Hogy megússzuk-e, az kétséges, de megéri a kockázatot.*

Carbo szíve dübörgött a mellkasában. Ezért imádkozott oly forrón, de ketten hat ellen? A legionáriusok ráadásul állig fel vannak fegyverezve, náluk pedig csak tőr van. *Nem hátrálhatok meg.*

– Hogyan akarod csinálni?

– Vágjunk elébük! Bemegyünk abba a sikátorba, amin Tulla idehozott bennünket. Kirontunk, amikor odaérnek. Kiválasztunk egy-egy katonát, azt, aki közelebb van hozzánk, és elintézzük. Te utána nekiesel annak a legionáriusnak, akit leghamarabb elérsz. Én megölöm Crassust. Fel kell tartanod a többieket, amikor rád támadnak. Mit gondolsz, menni fog?

– Igen – mormogta Carbo a tőle telhető legnagyobb határozottsággal. *Halott ember vagyok. De mit számít ez, ha sikerrel járunk?*

– Mihelyt végeztem Crassusszal, visszarohanunk a sikátorba, és felszívódunk a mellékutcákban. – Spartacus a Carbóéba fúrta a tekintetét. – Világos?

– Igen.

Spartacus érzékelte Carbo válaszának pillanatnyi késlekedését. Kuncogott.

– Te akarod megölni, igaz?

– Igen.

– Gondolod, hogy képes lennél megölni egy fegyvertelen embert? Egyszerűen bele kéne vágnod a kést, ahogy egy disznóval tennéd. Semmi gondolkozás, semmi habozás.

Carbót hirtelen kétely fogta el. Képes lenne hidegvérrel megölni Crassust? Mindig úgy gondolta, hogy igen, de most, hogy az ölébe hullott a lehetőség, nem volt annyira biztos benne. Nem állta a trák tekintetét.

– Én fogom csinálni – jelentette ki Spartacus.

Carbo elképzelte, ahogy a szülei kénytelenek voltak elhagyni a házat, amely emberöltők óta a családja otthona volt. Fellángolt benne az ismerős düh.

– Meg tudom csinálni – tiltakozott.

– Nem – válaszolta Spartacus szigorú hangon. – Ez az egyetlen alkalom, és nem fog visszatérni. Nem szabad elkontárkodni.

Carbo beletörődött a dologba, és dühös volt önmagára.

– Akkor indulj el előttem, máskülönben elébünk vágnak. Fohászkodjunk, hogy Tulla ne érjen vissza, amíg el nem tűnünk! Az hiányzik a legkevésbé, hogy utánunk kiabáljon.

– Rendben. Nincs kedvem tovább várni a kölyökre – mondta Carbo hangosan, ismét felvéve a gazda szerepét. – Gyerünk vissza a fogadóba!

Elindult, nem egészen húszölnyivel Crassus és a kísérői előtt. Nehéz volt megállnia, hogy ne nézzen hátra menet

közben. Tisztán hallható volt a legionáriusok vértjeinek csilingelése. *Elég közel kell kerülnöm ahhoz, hogy torkon döfhessem.* Egyre nőtt az aggodalma, és a keze saját életre kelve a tőre markolatára csúszott. *Jupiter, engedd, hogy a szándékom helyes legyen!*

Miután megöltek két legionáriust, a társaik rá fogják vetni magukat, amíg Spartacus megöli Crassust. Carbónak nem volt ideje eltűnődni azon, mi történhet ezt követően. Crassus meg fog halni, mondta magának. Odaért a sikátorhoz, és gyorsan befordult.

Spartacus lendületes léptekkel követte. A kése már a kezében volt.

– Készen állsz?

Carbo előhúzta a saját pengéjét, és bólintott.

Spartacus nesztelenül az épület sarkához osont, és nagyon óvatosan kikukkantott. Aztán visszahúzódott, és Carbóra pillantott.

– Tizenöt lépésnyire vannak. Tiéd az elöl lévő legionárius ezen az oldalon. Az enyém lesz az, aki mellette van. Abban a pillanatban mozdulj, ahogy az embered velünk egy vonalba ér. Ne várd meg, amíg a fickó vagy Crassus elhalad, máskülönben rájönnek, mi a helyzet.

– Igenis.

Spartacus vállalta a nehezebb feladatot, de Carbo nem vitatkozott. A trák elé lépett, annyira, amennyire csak tudott anélkül, hogy meglássák, és a hűvös téglafalhoz simult.

– Tízlépésnyire lehetnek – suttogta Spartacus. – Kilenc. Nyolc. Hét. Hat.

Carbo hegyével lefelé fordítva tartotta a tőrét, ahogy tanulta. Így sokkal erősebben tudta markolni, és jószerével lehetetlen volt kiütni az ujjai közül. Figyelmét kizárólag az előtte lévő térségre összpontosította: a résre, amely az

utcára vezetett. Hallotta a vér zúgását a fülében, a caligák csikordulását az egyenetlen talajon és a vértesilingelést. A háttérben a basilicából érkező zajokat és Spartacus hangját.

– Öt. Négy. Három.

Carbo megfeszült.

– Kettő. Egy. Most!

Carbo elsőként egy scutum peremét pillantotta meg. Aztán egy vértfedte vállat és egy fejet, melyen taréjos bronzsisak volt. Előrelendült. Megragadta a bal kezével a pajzs felső szélét, és lefelé rántotta. A gyanútlan legionárius megbotlott, és feltárult a nyaka. Carbo felemelte a kését, és a kulcscsont oldalánál lévő mélyedésbe döfte. Érzékelte, hogy Spartacus tőle balra előresuhan, a többi katona ábrázatán a zavarodottságot, amint feléje fordulnak, Crassus döbbent arckifejezését. Az áldozata gyötrelmes sikolya térítette magához. Visszarántotta a pengéjét, mire élénkpiros vér spriccelt a levegőbe. Carbo még egyszer beledöfött a férfiba, majd hagyta összeroskadni.

– Ezek biztosan ők! – ordította Caepio. – Vigyázzatok Crassusra!

Abban a pillanatban Carbo tudatáig nem hatoltak el ezek a szavak, mert a figyelmét az kötötte le, hogy Caepio kivont karddal feléje ront. Szerencsére megbotlott, ahogy előreugrott. A scutumja, melynek Carbót kellett volna mellkason öklelnie, Crassust találta el, aki oldalvást tántorodott.

– Öld meg, bolond! – recsegte Crassus, a Curia fala felé hátrálva.

Caepio a gladiusát megmarkolva előrenyomult. Carbo a szeme sarkából két holttestet látott a földön, és Spartacust, amint Crassus felé tör. A két utolsó

legionárius, hasított a kérdés Carbo agyába. Hol a Hádészban vannak? De nem tudott körülnézni, mert Caepio sebesen közeledett feléje. Egy. A centurio Carbo arcába sújtott a pajzsa umbójával. Kettő. Ezután Carbo torkának irányzott karddöfés következett. Carbo az első elől elhajolt, a második elől hátralépett.

– Felismerlek! Te vagy az áruló, akivel a munus után beszéltem! – Caepio elégedetten acsarkodva nyomult tovább. – Készen állsz, hogy megfulladj a saját véredben, te féreg?

Carbo nem válaszolt. Pajzs híján egyetlen módon védekezhetett: hátrálással. Így egyre távolabb került Spartacustól és az ötödik meg a hatodik katonától, akik, már látta, nem indultak utána. Ehelyett valamiképpen Crassus és a trák közé kerültek, és feltartóztatták az utóbbit a scutumjaikkal. Carbo átkozódott. Spartacusnak pusztán egy tőrrel semmi esélye nem volt a sikerre. És nem is segíthetett neki sehogyan. Valahányszor megkísérelt a Forum irányába mozdulni, Caepio elállta az útját. Vetett egy pillantást a saját háta mögé. Biztonságos távolságban döbbent polgárok tömege figyelte minden mozdulatukat. Valószínűleg ugyanez van Spartacuson túl is. Biztosan sor került riasztásra. Bármelyik pillanatban további katonák érkezhetnek, hogy megmentsék Crassust.

Tudta ezt Spartacus is. Tett még egy utolsó kétségbeesett kísérletet, hogy elérje Crassust, oldalirányú rohammal igyekezve kikerülni az őt feltartóztató legionáriust. Sikerült lecsapnia a bal oldali férfi pajzsot tartó karjának belső oldalára, és Crassus ekkor szitkozódva nekilapult a falnak. Ha több ideje lenne, gondolta Spartacus, az talán számítana. Ilyen sebbel senki nem lehet képes sokáig elbírni a scutum jókora súlyát. A katona bajtársa azonban vehemensen Spartacusra támadt

a pajzsával és a kardjával, így kénytelen volt meghátrálni. Sebtében a Forum irányába pillantott, és látta, hogy a kísérlet véget ért. Egy nagy csapat legionárius rohant feléjük az utcán, s velük polgári öltözetet viselő férfiak, köztük kétségkívül veteránok is.

Spartacus szúrós tekintettel nézett Crassusra.

– Nem most fog megtörténni. De legközelebb nem leszel ilyen szerencsés.

Crassus dühösen rámeredt.

– Meg kellett volna öletnem téged aznap.

– Úgy van. Buta hiba, igaz? – kiáltotta hátra a válla fölött Spartacus futtában.

– Utána! – ordította Crassus, hátba taszítva a testőreit, és vadul integetve a közeledőknek. – Ez Spartacus! Egy arany jár annak, aki idehozza nekem a tetemét!

Caepio túlságosan el volt foglalva Carbóval, nem vette észre Spartacus közeledtét. *Könnyűszerrel megölhetném.* De Spartacus még mindig nem feledkezett meg arról, milyen méltóságteljesen viselkedett a centurio. A vállával felöklelte hátulról Caepiót, aki elterült a földön. Spartacus hatalmas szökkenéssel átugrott fölötte.

– Fortuna mosolyog ma rád!

– Átkozott legyél, te hitvány gyilkos! – acsarkodott Caepio. – Ezt nem fogom elfelejteni.

– Én sem. – *Micsoda lehetőséget szalasztottam el!.* Crassusnak most kellene kilehelnie a lelkét. Összeakadt a pillantása a Carbóéval. – Gyerünk!

Végigrohantak az utcán. Egyikük sem vette észre a nyomukban haladó apró alakot, mely elő-előbukkant az üldöző katonák közül. Egy kupa bor volt a kezében.

Spartacus haladt elöl. Végigfutott a félhomályos sikátoron egy kereszteződésig. Vaktában balra fordult egy másik sikátorba, és továbbrohant, nyomában Carbóval.

Ötven lépés után a szűk utcácska villa alakban elágazott. Spartacus a jobb oldali elágazást választotta. Egy pillanattal később elkáromkodta magát, ugyanis a lába egy kupac félig folyékony ürülékbe süppedt.

– Egy trágyahalom. – Spartacus foga Carbo felé villant a sötétben. – Ezen keresztül nem akarnak majd követni bennünket.

Carbo hátrapillantott, hogy lássa, jönnek-e. Nem hallotta üldözés zaját.

– Azt hiszem, leráztuk őket.

– Lehetséges. De most már minden utcát át fognak kutatni. Szükségünk van egy helyre, ahol meglapulhatunk.

– Nem kéne eltűnnünk a városból?

– Ahhoz túl késő van. Crassus első dolga lesz katonákat rendelni minden egyes kapuhoz. A nap hátralévő részében bizonyosan ki fognak kérdezni mindenkit, aki megpróbálja elhagyni a várost. Jobb lesz az esélyünk, ha holnapig meghúzzuk magunkat valahol, és akkor próbálkozunk.

– Itt mindig elbújhatunk.

Spartacus a fölöttük lévő keskeny ablaknyílásokra mutatott.

– Valaki meglát bennünket, és rá fognak jönni, mi a helyzet. Veszélyes visszamenni az Elíziumi Mezőkbe, de ez a legjobb választásunk.

Carbónak sem tetszett az ötlet, de nem jutott eszébe más. Ide-oda forgatta a fejét, igyekezvén rájönni, hol lehetnek.

– Egyáltalán tudod, hogy merre van?

– Nem.

– Próbálkozzunk erre!

– Ha megteszitek, még jobban el fogtok tévedni.

Carbo megfordult, és egy apró alakot látott előbukkanni a homályból. Önkéntelenül elmosolyodott. Tulla volt az, és még mindig a boroskupát markolta.

– Te! – csattant fel Spartacus. – Miért követtél bennünket?

– Nem adtátok ide a fizetségemet.

– Láttad, mi történt? – kérdezte a trák.

– Igen – válaszolta a lány, és hátrált. – Igaz, hogy te vagy Spartacus?

Spartacus előreugrott, és megragadta Tullát a tunikája elejénél fogva. Carbónak elakadt a lélegzete.

– Igen.

– Úgy tettél az előbb, mintha rabszolga lennél. Miért?

– Hogy kiderítsem, mi folyik itt. Hogy megtudjam, mit tervez Crassus.

– És amikor úgy láttad, hogy megölheted, próbát tettél.

– Úgy van.

– Most meg fogsz ölni? – Dacára a bátorságának, Tulla hangja remegett.

– Nem szokásom gyerekeket gyilkolni, de azt sem akarom, hogy a katonák ránk találjanak. Igazából nincs más választásom. – Spartacus Tulla vékony nyakának oldalához nyomta a kését.

Carbo foltot látott megjelenni Tulla ruháján az ágyékánál, ahogy a gyerek félelmében bepisilt.

– Spartacus, kérlek!

A trák nem válaszolt, de a kése nem mozdult. Tulla ide-oda kapkodta a tekintetét Carbo és Spartacus között, de képtelen volt megszólalni.

– Hamarosan apa leszel – mondta Carbo.

– Hogy jön ez ide? – kérdezte Spartacus nyersen.

– Ha lányod lesz, képzeld el annyi idősen, mint amennyi most Tulla!

– Fiam lesz, nem lányom. És ő nem lesz ilyen.

A kés hegye a bőrbe mélyedt. Tulla visított rémületében. Egy kövér vércsepp hullott a földre.

– Várj! Megalkudhatunk vele.

Spartacus szó nélkül meredt Carbóra, de a kése ismét nem mozdult.

– Kínálj neki egy aureust azért, hogy elvigyen bennünket az Elíziumi Mezőkhöz! – mondta Carbo gyorsan. – Ott marad majd velünk, és reggel adunk neki még egy aranyat, hogy elvigyen valamelyik nyugalmasabb kapuhoz.

Spartacus felnevetett.

– Abból egy évig meg lehet élni! Miért adnám neki oda, amikor egyszerűen elvághatom a torkát, és megtarthatom a pénzt?

– Mert így eggyel kevesebben halnak meg. Ez egy ártatlan gyerek.

– Ártatlan? Azok a gyerekek is ártatlanok voltak, akiket pár évvel ezelőtt a szemét rómaiak öltek meg a trák falvakban!

Megfeszültek az izmok Spartacus alkarjában.

– Akkor az én kedvemért – mondta Carbo, félve, hogy esetleg túl messzire megy. – Kérlek!

Spartacus ajka elvékonyodott.

– Dacolni merészelsz velem?

– Nem fog rászedni bennünket – esedezett Carbo. – Tudom.

Spartacus a pengéje hegyével felfelé kényszerítette Tulla állát.

– Hallod ezt? Carbo megbízik benned. Az életét bízza rád. – Kemény pillantást vetett Carbóra, akinek kiszáradt a szája. – Méltó vagy erre a bizalomra?

– I…i… igen, uram.

Spartacus elengedte a kislányt, mire Carbo szaggatottan kifújta a levegőt. *Hála az isteneknek!* A trák a nyakában láthatatlanul lógó erszényben kotorászott.

– Nesze.

Tulla megragadta a pénzérmét, és ide-oda forgatta.

– Ez csak egy denarius!

– Úgy van. Ez pedig – mondta Spartacus, és egy aranypénz csillant az ujjai között –, az egyik aureus, ami a tied lesz. Ha most odaadom neked, valószínűleg mégiscsak rászednél bennünket. És akkor meg kell ölnöm Carbót.

Tulla szeme elkerekedett.

– Több pénz ez, mint amennyid valaha is lesz ebben a rohadt életben – mondta Carbo dühösen, biztosra véve, hogy a pénz jobban motiválja a kislányt, mint az ő élete.

Tulla kinyújtotta a karját, megpróbálva elorozni az aureust, ám Spartacus felemelte a kezét, hogy ne érje el.

– Megkapod a teljes fizetségedet, ha megteszed, amit kértem. De ha nem, előkerítelek, és megöllek. Nem kíméletesen, ahogyan az előbb csináltam volna. Hanem nagyon lassan.

Tulla arca elsápadt.

– Jól van. Tudod, hogy az istenek betartatják az emberrel, amit ígért?

Carbo megkönnyebbülve hallotta a lány szavait. Ha a lány hisz az esküben, nem fog visszaélni a bizalmával. Ha mégis, semmi kétség, hogy a trák megöli őt, Carbót. Spartacus továbbra is bízik ugyan benne, de két hibát már sokallni fog.

– Tudom – mondta Spartacus ünnepélyesen.

Ennek hallatán a kislány elégedettnek tűnt.

– Akkor hát összesen két aureus.

– Igen. A többi akkor fizetendő, amikor reggel elviszel bennünket a kapuhoz.

– Azzal együtt, amiben megállapodtunk, hogy vezetőtök legyek. – Tulla csökönyösen felszegte az állát.

– El tudod hinni ezt a lányt? – Spartacus kurtán felnevetett. – Alkudozna a révésszel.

Dacára a veszélynek, amit vállalt, Carbo elmosolyodott. Spartacus a tenyerébe köpött, és kinyújtotta. – Megállapodtunk.

– Meg – válaszolta Tulla, ünnepélyesen elfogadva a kinyújtott kezet.

Röviddel később egy mellékutcában találták magukat, melynek végével szemközt az Elíziumi Mezők állt. Tulla ki akart lépni az utcára, de Spartacus visszahúzta.

– Várj! Ne érkezzünk rohanva!

Az árnyékban maradva szemügyre vették a fogadót. Odakint számos asztalnál ültek vendégek. Egy kopaszodó férfi fejét a homlokzati falnak döntve bóbiskolt, egy unott képű nő a karpereceivel játszadozott, két idősebb ember nyájasan vitatkozott, vajon melyik csapat fogja nyerni az az évi lovas versenyt. Carbo nyugtalansága enyhült valamicskét. Nem látszott semmi, ami riadalomra adott volna okot. Spartacusra pillantott.

– Még nem.

Tulla a szemét forgatta, de ő is maradt ott, ahol volt. Egy fiú haladt el nem messze kicsiny taligát tolva, és kiabálva hirdette, hogy friss gyümölcslevet árul. Az ellenkező irányba egy asszony tartott, utasításokat osztogatva a nyomában sietve lépdelő három háztartási rabszolgának, akik a piacon vásárolt holmit cipelték. A kicsivel odébb lévő péküzletből áradó finom illatok keveredtek az égő faszén és a mészárszék mögötti karámokban felgyűlt trágya szagával. Az utóbbiakban tartott jószágok visítva tiltakoztak. Fémhez csapódó fém

hangja hallatszott ki egy kovácsműhelyből. Durván faragott mankóval egy nyomorék bicegett el. Carbo kezdett megnyugodni. Tulla türelmetlenül izgett-mozgott mellette.

– Mit gondoltok, biztonságos már?

Spartacus a fejét rázta.

– De minden úgy zajlik, mint szokott…

Tulla szeme elkerekedett. Verejték folyt le Carbo hátán, miközben Spartacus vetett egy kurta pillantást a sarkon túlra.

– Katonák. Nyolcan, kilencen, tízen.

Egy pillanattal később egy csapatnyi legionárius állt meg a fogadó előtt. Kivált közülük egy tagbaszakadt alak, és leült a két aggastyánhoz. Spartacus a katonákra figyelt, és nem vette észre, hogy aprót biccent nekik. Carbo észrevette, de egyszerű üdvözlésnek vélte a dolgot. Hat katona belépett a fogadóba, a többi odakint várakozott.

Spartacusnak igaza volt, hogy legyünk óvatosak, gondolta Carbo, de csak egy kicsivel voltak kevésbé szorult helyzetben, mint korábban.

– Mit csinálunk most?

– Jó kérdés. – Spartacus a fejét törte. *Nagy Lovas, segíts rajtunk!*

– Mit szólnátok egy kuplerájhoz? – vetette fel Tulla. – Ott egész éjjel ellehetnétek.

– Nem – válaszolta Spartacus. – Az olyan helyeken rengeteg a fecsegő. Ráadásul lehet, hogy átkutatják őket. Hidd el nekem, Crassus tűvé fogja tétetni ezt a várost, hogy megtaláljon bennünket!

– Megpróbálhatnánk elmenni a nagybátyám házához, hogy kiderítsük, hol élnek a szüleim – mondta Carbo halkan. – Ha rendbe hozzuk magunkat, talán sikerrel járunk.

Lázasan gondolkozni kezdett. Mit mondana Varusnak? És az apjának meg az anyjának?

– Ez átkozottul jó ötlet. Ha bekövetkezik a legrosszabb, reggelig túszként tarthatjuk őket. – Spartacus farkasszemet nézett Carbóval.

– Rendben.

Carbo azt kívánta, bárcsak ne mondott volna semmit. Nem akarta, hogy a szülei beszennyezett emléket őrizzenek az utolsó találkozásukról. Mert bizonyosan ez lenne az utolsó. De muszáj volt kiutat találniuk.

Spartacus elégedetten bólintott.

– Hol lakik a nagybátyád? – kérdezte Tulla.

– Az Esquilinus-dombon. Nem tudom pontosan, hol.

– Meg tudod találni a házát? – kérdezte Spartacus.

Tulla elnézőn sóhajtott egyet.

– Persze. Lehetséges, hogy egy kicsit kérdezősködnöm kell.

– Hát, akkor mire vársz?

Tulla elindult visszafelé a sikátorban.

Marcion jobban berúgott, mint a bajtársai, és mivel másnap reggel nagyon zúgott a feje, kapásból visszautasította a többiek felvetését, hogy ússzanak egyet a tábor közelében húzódó folyóban. De nem sokáig voltak oda, és Marcion pihenését hamarosan ismét harsány kurjongatás hangja zavarta meg. Amikor bosszúsan kidugta a fejét a sátrából, észrevett valamit, ami arra késztette, hogy a ruhái után kotorásszon. Nem törődve a fejfájásával, végig futva tette meg az utat a tábortól a széles vízfolyásig.

– Hallottátok a hírt? – kiáltotta izgatottan, ahogy más katonákat kerülgetve leszáguldott a lejtőn.

Több tucatnyian voltak a vízben: lubickoltak, a ruháikat mosták, edényeket töltöttek meg vízzel, vagy, mint az ő contuberniumába tartozók, a part közelében, a sekély vízben szórakoztak. Néhányan felpillantottak, de a saját társai közül senki nem hallotta megMarciont.

– Ariadné babája megszületett! – kiáltotta Marcion.

Ezzel magára vont némi figyelmet. Arphocras, aki a legközelebb volt Marcionhoz, a víz alá nyomta az egyik társa fejét. Tüskésre nyírt haján vízcseppek szikráztak a napsütésben.

– Mit mondtál?

– Halljuk! – kiáltotta egy katona, akit Marcion még sosem látott.

– Ariadné egészséges fiút szült!

Arphocras szája félszeg mosolyra húzódott.

– Fiút? Hála legyen az isteneknek! Ez nagyszerű hír. Reméljük, Spartacus hamar visszajön.

– Vissza fog – jelentette ki a katona, aki elsőként megszólalt.

Marcion bólintott. Sokaktól, legfőképpen Zeuxistól eltérően, biztosra vette, hogy a vezérük visszatér. Nem tudta pontosan, miért, de Maron születésének híre megerősítette ezt a vélekedését.

A többiek még mindig játszottak-birkóztak.

– Hé! – kiáltotta Marcion. – Nagy hírem van!

Senki nem figyelt rá. Marcion nem volt meglepve. Miközben heteken át a forró nyári nap alatt meneteltek, kevés vízfolyásra akadtak a hegyekben, ami elég biztonságos lett volna ahhoz, hogy megmártózzanak benne. Ez itt az volt, és nagy erővel vonzotta a katonákat. Bár őt ugratták, amiért rendszeresen mosakodott, Marcion bajtársai nem tudták tagadni, hogy örömmel fürdőznek folyóvízben.

Marcion ismét Arphocrasra pillantott, akinek szorításából éppen kiszabadította magát az áldozata. Az illető feje félig vízben volt, így hát fogalma sem volt, hogy mit mondott Marcion. Diadalmas ordítással Arphocras nyaka köré kulcsolta a karját, és lerántotta őt a felszín alá. Víz fröcsögött a levegőbe, ahogy a páros viaskodott.

Tíz lépéssel odébb Gaius és Zeuxis, az utóbbi az előbbi nyakában, két bajtársukkal nézett szembe. Zeuxis és a másik férfi, aki felül volt, szitkokat szórva dulakodott, igyekezvén a másikat a vízbe taszítani. Röviddel utóbb Zeuxis csataménje elveszítette a talajt a lába alól, és elesett. Zeuxis hátrafelé tántorodott, de megragadta az ellenfele karját, és vidám kurjantással sikerült őt is lerántania.

A bolondozásuk láttán Marcion egy pillanatra megfeledkezett a híréről. Kedve támadt csatlakozni hozzájuk, ezért vetkőzni kezdett. Éppen a tunikáját húzta át a vállán, amikor egy hatalmas ütés érte hátulról, és Marcion hadonászva előrebukott. Egy pillanattal később a folyóban kötött ki. Vadul kapálózott, igyekezvén elérni a medret a lábával. Felegyenesedett, letépte magáról a tunikáját, és vizet köhögött fel.

– Ki volt az? – ordította. – Ki volt az?

Nevetés töltötte meg a fülét, és Marcion felpillantott a partra.

– Te szemét!

– Nem lehetett kihagyni a lehetőséget – mondta Antonius, aki szintén egy sátorban lakott Marcionnal. – Ahogy ott álltál, és kiabáltál, mint az a nyavalyás Julius.

Marcion elvigyorodott. Roppant vonzó gondolat volt, hogy a folyóba dobják a szigorú tisztjüket.

– Miről ordibáltál? – kérdezte egy mély hang.

– Zeuxis! Végre! – Marcion könnyedén kitért a kopaszodó férfi rohama elől, taszított rajta egyet, és hatalmas megelégedésére civakodó kvártélytársa arccal előre a vízbe bukott.

– Ariadné megszülte a gyerekét – vágott közbe Arphocras.

Ennek hallatán a legtöbben elmosolyodtak, Zeuxis azonban, aki víztől csöpögött, elhúzta a száját.

– Semmi rosszat nem kívánok a gyereknek, de ez a legutolsó dolog, ami most hiányzik.

– Nem mintha meglepetés lenne. Kilenc hónapja terhes volt – tette hozzá Arphocras, mire nevetés tört ki.

– Nem így értem – mormogta Zeuxis. – Castus és Gannicus nem fognak ennek túlzottan örülni, nem?

– Ki törődik vele, mit gondolnak? – kérdezte Marcion. – Mi nem, az bizonyos.

Örömére szolgált, hogy a közelben sokan egyetértésüknek adtak hangot. Nehéz volt viszont figyelmen kívül hagyni, hogy néhány katona alattomos pillantást vetett rá. És ráadásul nem gallok voltak. *Terjed a rothadás,* gondolta bosszúsan.

– Lehet, hogy ez cselekvésre sarkallja őket. Valamit terveznek azóta, hogy az Alpoknál visszafordultunk – mondta Zeuxis. – Ha százszor nem hallottam, mit ígérgetnek a nekik hűséget fogadóknak, akkor egyszer sem. Szabad rablást minden tanyán és birtokon, amit megtámadunk. Jogot, hogy kereskedelmi áruként használjuk a vasat meg az aranyat. Ha Castusnak és Gannicusnak hinni lehet, mindannyian egy. kettőre gazdagok leszünk.

– Mire akarsz kilyukadni? – csattant fel Marcion, megunva Zeuxis örökös panaszkodását. – Tudom, hogy szerinted a gallok hazugságokkal traktálják az embereket.

– Az a baj, hogy ezek nem hazugságok – mondta Zeuxis savanyúan. Lehalkította kissé a hangját. – Ezért hallgatnak rájuk olyan sokan. Jegyezd meg, amit mondok: ha Spartacus nem tér vissza hamar, baj lesz, igazi baj.

A többiek nyugtalanul pillantottak egymásra.

– Annyira nem rossz a helyzet – tiltakozott Marcion, de ő is hallotta a sugdolózásokat.

– Nem? – kérdezte Zeuxis. – Egy hadseregnek vezér kell, és ha a vezér túlságosan sokáig van távol, valaki más fog a helyébe lépni. És nem Egbeo vagy Pulcher lesz az. Ők nem elég könyörtelenek.

– Mi nem akarunk változást. Mi továbbra is Spartacus emberei vagyunk, nem? – kérdezte Marcion, a társaira meredve.

A többiek kórusban igenlő választ mormogtak, Zeuxis azonban nem volt közöttük. Marcionra meredt.

– Én csak azért álltam be Spartacus seregébe, hogy megszabaduljak az átkozott gazdámtól. Lehet, hogy ti másképp vagytok ezzel, de rengetegen csinálták ugyanazt, amit én, Nem mondom, jó, hogy kiképeztek bennünket, belátom, meg hogy ízelítőt adhattunk a rómaiaknak a saját módszereikből. Spartacus győzelemről győzelemre vezetett bennünket, ezért rendületlenül követtem. Mondhatni, hűséges lettem hozzá, igen. De most eltűnt, és nem úgy néz ki, mintha vissza akarna jönni. Itt hagyott bennünket két gall vadember kényére-kedvére. Szóval ennyit arról, hogy ő mennyire hű mihozzánk. Átkozott legyek, ha sokáig lébecolok itt!

– Egyszerűen nem engedhetjük, hogy Castus meg Gannicus vegyék át a vezetést! – kiáltotta Marcion.

– Hogyan akarod megakadályozni őket? – sziszegte Zeuxis. – Közönséges gyalogos katona vagy, mint én. Mint mindannyian. Mit tehetünk ti meg én az olyanok ellen,

mint a gallok? Nekik sokezernyi katonájuk van! Sokezernyi! Ha szembeszállunk Castusszal meg Gannicusszal, keselyűk fogják tépni a húsunk, és ezt ti is tudjátok!

Marcion a bajtársaira nézett támogatásért, de egyiktől sem kapott. Senki más nem értett egyet fennhangon Zeuxis komor jóslatával, de nem is vitatkoztak vele. Keserűség töltötte el Marciont. Olybá tűnt, mintha egy örökkévalósággal azelőtt csengett volna a néhány pillanattal korábbi nevetés. *Hol vagy, Spartacus?*

– Segíts, kérlek!

Ariadné egy pillanatig nem tudta, hol van, és ki szól hozzá. Egyedül volt egy fekete bazaltkövekkel kirakott úton. A nap perzselőn tűzött a tiszta égboltról. Keselyűk alkotta felhőket látott a feje felett. Megborzongott. Miért vannak ilyen sokan?

– Segíts! Vizet!

Ariadné a hang felé fordította a fejét, és egy férfit látott, aki egy egyszerű fakereszten függött előtte. Iszonyat töltötte el.

– Egbeo? – kérdezte hitetlenkedve.

– Ariadné. – A nagydarab trák hangja rekedt és száraz volt. Sokkal gyengébb a szokásosnál. – Segíts rajtam!

Ariadné közelebb lépett. A kereszt egyszerű tákolmány volt, alig több, mint egy kéttenyérnyi szélességű gerenda, és egy merőlegesen hozzárögzített, hasonló méretű másik. Látta, hogy el tudná vágni az Egbeo lábát a függőleges gerendához szorító kötelet, ám a vastag vasszegeket, melyekkel a csuklóit átütötték, nem boldogulhatott. Hogy ne lehessen kihúzni őket, a szegek fejét beleverték a fába, gyötrelmes helyzetbe kényszerítve ezzel Egbeo kezét.

– Nem tudok segíteni rajtad – mondta Ariadné. – Sajnálom.

– Szomjas… szomjas vagyok.

Ariadné tehetetlenségérzete fokozódott. Nem volt nála vizestömlő. Előre- és hátrapillantott az úton, és nem látott semmilyen kutat, semmilyen épületet. Csak keresztre feszített emberek végeláthatatlan sorát mindkét irányban.

– Hány embert feszítettek keresztre? – kérdezte rémülten suttogva. – Biztosan százakat.

– Ezreket – nyögte Egbeo.

Ariadné hirtelen rájött, miért van itt. Rettenet szorította fájdalmas csomóvá a gyomrát.

– Spartacus… hol van Spartacus?

Egbeo nem válaszolt.

– Hol van a férjem? – a kétségbeesés sikoltássá változtatta Ariadné hangját.

Egbeo nyúzott arcán még mélyebbek lettek a ráncok.

– Ő…

Egy kéz rázta meg Ariadné vállát.

– Ariadné!

Riadtan nyitotta ki a szemét, és a bábát látta, aki fölébe hajolt.

– Rémálmod volt. – Csecsemősírás szakította félbe, amely Ariadné mellől hallatszott. – És felébresztetted a babát. Azt hiszem, éhes.

– Igen, igen, persze. – Ariadné igyekezett elhessegetni az agyából az élénk képeket, és felnyalábolta Maront, aki egyre hangosabban sírt. *Nem lehet véletlen, hogy háromszor láttam ugyanazt az iszonyú álmot, vagy mégis?* – Sajnálom, hogy felzavartalak, kincsem. Gyere ide! – A bába segítségével a mellére tette a gyereket, és visszafeküdt. – Rettenetes álmot láttam.

A vénasszony kuncogott.

– A gyógyfüvek miatt. Gyakran furcsa és nyugtalanító álmokat hoznak az emberre. Olyan dolgokat, amiket nem szeretnénk, ha megtörténnének, vagy amiktől félünk.

– Előfordul, hogy valóra válnak a látomások?

– Olykor, de szinte lehetetlen megkülönböztetni a valódiakat a hamisaktól. Azt tanácsolom, hogy felejtsd el az egészet. Fontosabb teendőid vannak, mint hogy egy rémálmon rágódjál.

Ariadné egyetértőn bólintott. Ez lesz a legjobb. Maron figyelésével foglalta el magát, és elképzelte, milyen lesz majd, ha megnő. Spartacus átható szürke tekintetét örökölte, vagy az ő barna szemét? Keménykötésű lesz majd, mint az apja, vagy az ő rokonságára üt, akik vékonyabb alkatúak? Gondolatai azonban igen hamar elkalandoztak. Óhatatlanul ismét eszébe jutott az álma. Mivel Spartacus Rómában van, természetesen arra gondolt, hogy a legrosszabb történt vele. *Hogyan lehetnének már a gyógyfüvek, amikor korábban ugyanez a látomásom volt? Lehetséges volna, hogy Spartacus már halott?* Ariadné mély lélegzetet vett. A korábbi alkalmakkor, amikor a keresztek sorát látta, nyoma sem volt Egbeónak, nem volt semmiféle párbeszéd. A nagydarab trák jelenléte a rémálomban bizonyosan azt jelenti, hogy most vagy a közeljövőben ez nem következhet be, hiszen Egbeo él, és itt van a sereggel. Ebből az következik, hogy Spartacus nem lehet a keresztre feszítettek egyike.

A vénasszony köhécselt, mire Ariadné ránézett. *Talán nem jelent semmit ez az egész.* Csak egy pillanatig volt képes biztatni önmagát. Egy ennyire színes álom nem ismétlődik, ha nincs jelentősége.

Maron összerezzent, mire Ariadné megsimogatta hátulról a fejét.

– Nyugalom, kicsim. Nincsen semmi baj. Nincsen semmi baj.

Dionüszosz, vigyázni fog ránk, ahogy mindig teszi. Spartacus nem volt ott azok között, akiket láttam.

Ahogy lehunyta a szemét, és megpróbált visszaaludni, egyetlen kérdés kísértette. Nem tudta elhessegetni. Mit próbált Egbeo mondani neki?

Az Esquilinus felé tartva Spartacus vásároltatott Tullával két új tunikát az egyik mellékutcában. Miután a véres ruháikat egy trágyadombra hajították és a késüket megtisztogatták, a hármas ismét haladhatott a főútvonalakon. Katonák voltak csapatostul mindenfelé, de nemigen törődtek a járókelőkkel. Carbo ennek ellenére érezte, hogy a torkában dobog a szíve, bár olyan fesztelenül közlekedett, mintha Capuán sétálna keresztül. Spartacus ügyelt rá, hogy lesütve tartsa a szemét. Miután a domb lábánál találtak egy kicsiny, nyitott elejű éttermet, Carbo megállt a pultnál, és rendelt némi ennivalót, amíg Tulla elment megkeresni Varus házát. Mindketten szemmel tartották az elhaladó járőröket, de szerencsére úgy tűnt, hogy a katonákat csak a kocsmák és fogadók érdeklik. Jóllehet senki nem vonta kérdőre őket, mindketten örültek, amikor a kislány visszatért. Tulla nem osztozott a nyugtalanságukban.

– Két utcával odébb van – közölte könnyed hangon. – Arról lehet felismerni, hogy előtte hímzett párnák vannak a padokon.

– Miről beszél? – kérdezte Spartacus.

– A gazdagok házai előtt helyet foglalhatnak a clienseik, amíg a sorukra várnak. A nagybátyám mindig is szeretett felvágni.

Tulla a forgalmon keresztülfurakodva a jelzett utcába vezette őket. Egy szökőkútnál, melynek közepén aranyozott Neptunus-szobor ékeskedett, balra fordult, majd a második saroknál jobbra.

Carbo vette észre először a párnákat. Emlékezett rá, hogy az anyja beszélt róluk.

– Ott van.

Közelebb mentek. Az egyébként üres padokon lévő párnáktól eltekintve Alfenus Varus otthona olyan volt, mint sok ezer másik római épület. Mint oly sok ház a városnak ezen a részén, magában álló és szögletes alaprajzú volt, magas homlokzati fallal, melynek nem volt más jellegzetessége a jókora, szegecselt ajtón és az apró üvegablakok során kívül. Ezek csakugyan ritkaságszámba mentek. Carbo fejében ott visszhangzottak az anyja szavai. *Mindig kell neki a fényűzés, nem számít, mennyire drága. A marha.* Carbónak máris elment a kedve a nagybátyja viszontlátásától. Ám a szüleire gondolva továbbhaladt. Valahogyan meg kell értetnie velük a cselekedeteit.

Tulla leült az ajtótól balra lévő padra. Spartacus állva maradt. Carbo rájött, hogy mindketten őt nézik. Lesimította a tunikáját, és a kezével megigazította a haját. Aztán előrelépett, és nekicsapta az elefántormányt formázó vaskopogtatót a deszkáknak. Sokáig várt, és már éppen meg akarta ismételni a kopogtatást, amikor a magasban kinyílt egy zsalugáter. Egy szempár meredt rájuk gyanakvón.

– Igen?

– Idehaza van Alfenus Varus?

Kihallatszott a megvető horkanás.

– A magadfajtáknak nincs. – A zsalugáter kezdett becsukódni.

Carbo már hozzászokott, hogy így reagálnak sebhelyes arcára. Valaha elbátortalanodott volna ettől. Most tett egy lépést előre.

– Azt hiszem, úgy fogod találni, hogy másképp áll a helyzet. Az unokaöccse vagyok.

A zsalugáter megállt.

– Kicsoda vagy?

– Paullus Carbo, az unokaöccse.

– Juliának, Alfenus húgának a fia?

– Igen.

– Várjál itt!

Carbo éppen meg akarta kérdezni, hogy a házban laknak-e még a szülei, de a zsalugáter már becsapódott. Távolodó léptek hangja hallatszott tompán, majd csend támadt.

– Ez éppenséggel nem a legmelegebb fogadtatás – mormogta Spartacus.

– Alfenus úgy gondolja, hogy anyám rangján alul ment férjhez. Mindig is lenézett bennünket. Nem rossz ember amúgy.

Carbo tiltakozásával önkéntelenül az apja szavait visszhangozta. Ám életében először úgy érezte, hogy nem ez a valóság. Néhány alkalommal találkozott Varusszal, és a fickó mindig leereszkedőn és pökhendin viselkedett. Carbo arra jutott, jobb is, hogy otthagyta a szülői házat. Máskülönben az apja ideküldte volna Varus felügyelete alá, hogy ügyvédnél, tanuljon.

Egy pillanattal később hallotta, hogy valaki visszatér a földszinti előtérbe. Fémes kattanás hallatszott, ahogy a reteszt elhúzták, és az ajtó kinyílt. Egy zsémbes arcú, ősz hajú férfi nézett ki.

– Gyere be! – Viszolygó pillantást vetett Spartacusra majd Tullára. – A rabszolgád és a…?

– Ő segít Rómában elégazodni.

Még csak hazudnia sem kellett a férfinak.

– Értem. Ők maradhatnak odakint.

Carbo reményei szerint biztató pillantást vetett Spartacusra, és átlépte a küszöböt. Az ajtó becsapódott. Carbo nyugtalan lett, de kihúzta magát. Ez nem alkalmas idő a gyengeségre.

– A kést hagyd itt!

A rabszolga egy falmélyedésre mutatott a bejárat egyik oldalán. Egy nagydarab férfi ült benne egy zsámolyon, a térde között furkósbottal. Úgy tűnt, hogy tompa eszű, de képes betörni bárkinek a fejét, ha utasítást kap rá. Carbo ellenkezés nélkül átadta neki a kését.

– Gyere utánam! – A rabszolga továbbhaladt, hátra sem nézve, hogy Carbo engedelmeskedik-e.

Egyenesen a tablinumba mentek, ahol egy ízléstelen, festett delfinszobor ékesítette az impluviumot. A falon lévő képek, melyek egy klasszikus mítosz jeleneteit ábrázolták, hasonlóképpen fényűző stílusban készültek, és nem feleltek meg Carbo ízlésének. A lararium előtt elhaladtában szemügyre vette Varus őseinek halotti maszkjait. Ugyanazt az önelégültséget árasztották, amire Carbo a nagybátyja arcát illetően emlékezett. Rájött, hogy ez gyerekkorában félelmet ébresztett benne. Most utálatot váltott ki belőle.

A szemben elterülő oszlopok szegélyezte kert pontosan olyan grandiózus volt, amilyennek Carbo képzelte. Túlzások jellemezték: roppant szemérmes nimfák kandikáltak elő a díszes bokrok mögül, a mozakpadlót pompás mintázatok díszítették. Minden gazdagságot árasztott, de nyoma sem volt eleganciának. Varus egy nagy citromfa árnyékában ült egy széken. Előtte egy aranyberakásos asztalon míves, kék üvegkancsó volt, tele

borral. Mögötte egy rabszolga pálmalevéllel legyezgette. *Valaha jóvágású volt,* gondolta Carbo, de a sok éven át tartó bőség következtében hájhurkák rakódtak le a nagydarab testén, az ábrázata pedig hatalmas medvéére emlékeztetett. Csak az egyenes orrát látta hasonlónak az anyjáéhoz. Varus egy félig kitekert pergament tanulmányozott, olvasás közben húsos ajkát csücsörítve. Bár bizonyosan hallotta Carbót közeledni, korántsem sietett tudomást venni róla.

A rabszolga várt. Carbo is várt, és közben fortyogott a haragtól. Erővel kellett uralkodnia az indulatán. *Maradj udvarias! Szükségünk van a segítségére.*

Rövid idő múltán Varus felemelte a tekintetét.

– Az unokaöcséd, uram.

A rabszolga néhány lépést hátrált.

Varus húsos arcán jól színlelt meglepetés tükröződött.

– Igaz lehet ez? Csakugyan Paullus Varus vagy?

– Igen, bácsikám. Én vagyok az – felelte Carbo annyira alázatos hangon, amennyire csak telt tőle.

– Hasonlítasz valamennyire anyádra, belátom. – Varus hangja kétkedő volt. – De a mély hegek miatt, melyeket a himlő hagyott, nehéz észrevenni. Nem tartozol a legjóképűbb férfiak közé, igaz-e?

Carbótól nagy erőfeszítést követelt, hogy ne essen neki az öklével.

– Tartom szerencsémnek, hogy végre látlak, bácsikám – mondta, válasz nélkül hagyva a kérdést.

Varus válaszképpen felszegte az állát.

– Hosszú idővel ezelőtt letettünk rólad, azt gondoltuk, hogy már nem élsz. Miután eltelt egy év anélkül, hogy akár csak a hollétedről hírt kaptunk volna, a szüleid arra jutottak, hogy meghaltál vagy megöltek téged. És most bejelentés nélkül visszatérsz? Miféle fiú az, aki ilyet csinál?

– Akartam küldeni egy levelet…

– Egy levelet? Mikor?

– Nagyjából három hónappal ezelőtt.

– Nem érkezett meg.

– Úgy döntöttem, hogy nem küldöm el.

– Nem teng túl benned a lelkiismeret, mi? Nem változik semmi – dörögte Varas. – Tudtad, hogy miután szó nélkül otthagytad a szüleidet, két hétig halogatták az indulást Capuából? Egy padlásszobában laktak, amíg mindenütt kerestek téged. De úgy eltűntél, mintha magába az alvilágba szálltál volna le.

Carbo feje zúgott a bűntudattól. *A ludust nem nézték meg. Nem gondolták, hogy olyan mélyre süllyedek.*

– Elhagytam a várost, a tengerhez mentem. Egy kereskedő szolgálatába álltam, aki Asia Minorba és Judeába készült hajóval.

– Ezt csináltad, miközben ügyvédnek tanulhattál volna?

– Nem kívántam erre a pályára lépni – válaszolta Carbo mereven. *Nem akartam itt élni, hogy úgy parancsolgass nekem, mint egy rabszolgának.*

Varus megvető kézmozdulatot tett.

– Engedelmeskedned kellett volna apád óhajának és az én ajánlásomnak! Nem lett volna semmi szomorúság.

Mindenről Crassus tehet. Ha ő nincs, nem kellett volna elszöknöm otthonról, vagy idejönnöm. Carbo még jobban fájlalta, hogy nem sikerült megölniük a szenátort.

– Ami szegény anyádat illeti, ő mást sem csinált, csak téged gyászolt. Biztosra veszem, hogy felerészben ezért vitte el őt annyira könnyen a láz. – Varus gyászos arckifejezést öltött, melyről lerített, hogy színlelés. – Ó, igen, meghalt.

Carbo előtt elhomályosult a nagybátyja arca.

– Mikor?

– Lássuk csak! – tűnődött Varas. – Nagyjából három hónappal ezelőtt történt, azt hiszem.

Még ha megérkezik is a levele, túl késő lett volna. Carbo szívébe újult erővel hasított a bánat.

– Láz volt, azt mondod?

– Igen, igen. Bár lecsapolták a mocsarakat, időnként megreked a városban a rossz levegő. Senkit nem kímél. Jómagam szerencsés voltam, hogy évekkel ezelőtt túléltem a kórt, amikor elkapott.

Csak magaddal foglalkozol, te disznó, gondolta Carbo haragosan.

– Anyád halála teljesen elvette apád életkedvét. Ha tudta volna, hogy az egyetlen fia életben van, talán jobban vigyázott volna magára. Aminthogy, nos…

Ne! Magasságos Jupiter, ne engedd, hogy ez történjen!

– Apám is halott?

– Igen. Még nincs egy hete.

– Egy hete – ismételte Carbo. *Hét napja.*

– Úgy van. Ha csak egy kicsivel korábban gondoltál volna rá, hogy jó útra térj, talán még láthatott volna téged.

Carbo lehunyta a szemét.

– Őt is betegség vitte el?

– Nem. Nyomoztattam utólag egy kicsit a háznagyommal. Úgy tűnik, hogy az egyik éjjel megtámadták a cenacula előtt, ahol lakott. A szemtanúk szerint egyszerű rablás történt. A gazfickók, akik megölték, nem tudták, hogy nincs nála sokkal több két asnál, nem is törődtek vele. Apád részegen, egyedül volt. Leszúrták, átkutatták, elvették az értékeit, aztán otthagyták a holttestét a csatornában, mint oly sok szemetet.

Az anyja halála nagyon megrendítette az apját, gondolta Carbo. Jovianus teljesen egyedül érezte magát a világban,

miután a felesége eltávozott. Könnyű megérteni, hogy az italban keresett vigasztalást.

– Azt mondtad, hogy egy cenaculában lakott. Azt hittem, hogy a szüleim itt laknak nálad.

– A húgom halála után, légyen bármilyen tragikus is, minden kötelezettségem megszűnt Jovianusszal szemben. Távozott a Julia temetését követő napon.

– Ő távozott, vagy te kérted, hogy menjen el?

– Én kértem. Jobb volt így minden érintettnek. – Varus mosolya olyan mesterkélt volt, akár egy szajháé.

Carbo alig tudta elhinni, amit hallott.

– Tehát anyám alig került sírba, amikor kitetted apámat az utcára. Egyáltalán nincs neked szíved?

Varus sértett ábrázattal pillantott Carbóra.

– Nem úgy volt ez, mintha nem lett volna pénze szállásra vagy ételre. Egy környékbeli kereskedőnek dolgozott akkor.

– És szerinted ettől elfogadható lesz a dolog?

– Hogyan merészelsz ilyen hangot megütni velem, te pimasz kölyök! – csattant fel Varus. – Hol voltál, amikor a családodnak szüksége lett volna rád? Én fogadtam be őket én adtam nekik fedelet a fejük fölé, én töltöttem meg a hasukat, én hallgattam végig újra és újra a tragikus történetüket Én, nem te!

Szégyenkezés lett úrrá Carbón.

– Megpróbáltam pénzt szerezni, hogy segítsek visszafizetni apám adósságait – motyogta.

Legalábbis így kezdődött. Miután kitörtek a ludusból, a rabláson kívül nem volt más lehetőség a pénzszerzésre, és Carbo nem volt rabló. Spartacus ráadásul megtiltotta a seregében az arany és az ezüst használatát. A fémek közül kizárólag vasat és bronzot használnak, hogy fegyvereket készítsenek belőlük. *Nagyon sok mindent akartam csinálni.*

Mégsem csináltam semmit, és a szüleim most már halottak. Könnyek törtek Carbo szemébe. Varus nem vett tudomást erről.

– Nyilvánvalóan nem jártál nagy sikerrel. Nézz magadra, úgy vagy öltözve, mint a legszegényebb plebejusok! – Lebiggyesztette az ajkát. – Kíváncsi vagyok, hogyan tudtál egyáltalán annyi pénzt összespórolni, hogy vegyél egy rabszolgát.

A nagybátyjából áradó határtalan megvetés segített Carbónak, hogy úrrá legyen a bánatán. Majd később fog gyászolni. Most az a lényeg, hogy legyen egy biztonságos hely, ahol elrejtőzhetnek holnap reggelig. Hol tehetné meg inkább, mint itt?

– Nem rabszolga.

– Tessék? – Varus a homlokát ráncolta. – Hanem akkor kicsoda?

– Egy barátom.

Carbo gyorsan megtette a néhány lépést, amely a nagybátyjától elválasztotta. Felkapta a kancsót a fogantyújánál fogva, és nekicsapta az asztal szélének. Varusnak leesett az álla, Carbo pedig ugyanazzal a lendülettel a széke mögé került. A pálmaágat tartó rabszolga egy jókora öklelésnek köszönhetően hátratántorodott. Carbo a bal könyökhajlatába szorította Varus nyakát. A törött üvegcsonkot késként szegezte a nagybátyja torkának.

– Felkelni!

– Mit művelsz? – Nyál fröccsent Varus ajkáról, ahogy felállt. – Teljesen megőrültél?

– Nem egészen. Mondd meg a háznagyodnak, hogy a bejáratnál lévő rabszolgával tétesse le a husángját! Nyissa ki az ajtót, és engedje be a társaimat! A barátom kötözze meg a rabszolgád, aztán jöjjenek ide a lánnyal együtt!

– Neked elment az eszed – sziszegte Varus.

– Lehetséges. – Carbo addig nyomta az üvegcsonkot a nagybátyja bőrének, amíg annak ki nem serkedt a vére. – Örömmel fogom tövig nyomni. Csak beszélj vissza továbbra is!

– Hallottad – nyögte Varus a háznagyának, akinek az arca tésztaszínűre váltott. – Csináld, amit mond! Gyorsan!

Az ősz hajú rabszolga elviharzott.

– Leülhetek? – kérdezte Varus. – Nem vagyok jól.

– Rendben. – Carbo enyhített a szorításán, és engedte, hogy a nagybátyja reszketve visszacsusszanjon a székre. – Meg ne moccanj!

– Miért csinálod ezt?

– Fogd be!

– Carbo…

– Azt mondtam, pofa be, dagadék! Rendkívüli örömömre szolgálna végignézni, ahogy elvérzel, te felfuvalkodott hólyag!

Carbo agya a szülei képeivel volt tele, a szíve pedig bánattal és szégyennel. Ha megöli a nagybátyját, attól nem múlik el a fájdalom, de könnyebb lehet. Varus kihallotta Carbo hangjából a fenyegetést, és engedelmeskedett.

Nem telt sok időbe, hogy a háznagy megérkezzen, nyomában a komor ábrázatú Spartacusszal és Tullával. A trák elmosolyodott, amikor meglátta Carbót.

– Megkötöztem a rabszolgát, és bezártam az ajtót. Innen senki nem megy sehová az engedélyem nélkül. – Meglengetett egy kulcscsomót. – Nem ilyesfajta fogadtatásra számítottam.

– Én sem – válaszolta Carbo nyersen. – De a szüleim mindketten meghaltak. Ez itt Varus bácsikám – jelezte a szilánkos szegélyű üvegcsonkkal –, az egyetlen megmaradt élő rokonom. Nem mintha ez azt jelentené, hogy kedves a

szívemnek, mert nem az. Miután anyám pár hónappal ezelőtt meghalt, kitette apámat az utcára. Apám bánatában inni kezdett. Egy héttel ezelőtt megölték.

– Sajnálom – mondta Spartacus. Könyörtelen pillantást vetett Varusra, majd ismét Carbóra nézett. – Tehát akár maradhatunk ezen a helyen is.

– Igen.

– Jó gondolat.

– Biztosan nagyon gazdag vagy – mondta Tulla, tekintetében nem csekély áhítattal bámulva Carbo nagybátyját.

Varus mogorva pillantással válaszolt. A kislány hátrált egy lépést. Carbo tudta, hogy Tullát valószínűleg egész életében egy rúgással távolították el az útjukból az olyan emberek, mint az ő nagybátyja. Megbökte Varust az üveggel.

– Válaszolj a lánynak! Udvariasan.

– Azt hiszem, fogalmazhatsz úgy, hogy jómódú vagyok, igen – mondta Varus barátságtalanul.

– Gondoltam én – jelentette ki Tulla ünnepélyes hangon.

Elbóklászott, fél kezét a vízvezetékbe mártva, amely a növényeket öntözte. Carbo elmosolyodott. Tulla eszébe juttatott valamit.

– Van pénzed a házban?

– Egy kicsi, talán. Nem sok.

– Hazudsz. – Carbo Spartacusra pillantott. – Nem igaz?

– De, határozottan.

– Tudnánk mit kezdeni a pénzzel?

– Az arany mindig jól jön. – Spartacust jobban érdekelte, hogy sértetlenül kijussanak a városból, de látta, hogy Carbónak muszáj ezt csinálnia. Ő is eléggé hasonló módon cselekedne, ha valaha viszontlátná Kotüszt.

Carbo haragja a nagybátyja iránt jeges hidegséggé fokozódott. Megragadta Varus egyik kezét, és lehúzta az asztalra. Magasra emelte az üvegcsonkot.

– Háromig számolok. Ha addig nem válaszolsz, az asztalnak szögezem a rohadt kövér kezedet. Egy.

Varus arca megrándult a rémülettől.

– Kettő.

– Jól van, jól van! Van egy doboz a larariumban egy laza kőlap alatt.

– Tulla!

Spartacus elmagyarázta, mit kell keresni, és a kislány már ment is.

Carbo elengedte a nagybátyja kezét, aki ettől egy kicsit bátrabb lett.

– Azért jöttetek, hogy kiraboljatok és megöljetek, igaz?

– Nem figyeltél? – kérdezte Spartacus. – Meg kell húznunk valahol magunkat.

– Nem értem.

– A szüleimmel akartam tölteni az estét – mondta Carbo. – Ezért jöttem el a nyamvadt rohadt házadba.

– Értem. – Varus feszengeni látszott. – Nem tudtad, hogy meghaltak.

– Honnan tudtam volna? – csattant fel Carbo.

– Nézzétek! – Tulla szája a füléig ért. Egy apró vaskazettát tartott a karjában. – Tele van aranypénzzel és ékszerekkel!

– Ezeket majd magunkkal visszük – mondta Spartacus, Carbóra kacsintva.

– Vigyétek mind! – kiáltotta Varus buzgón. – Ebből telik majd a legjobb fogadóra Rómában.

Spartacus mosolya eltűnt.

– Itt maradunk.

Varus tiltakozásra nyitotta a száját, de észbe kapott.

– Ki vagy te? – suttogta.

– Spartacus vagyok.

Varus Carbóra kapta a tekintetét, aki megerősítőn bólintott.

– S… Spartacus?

– Úgy van.

Varus arca még sápadtabb lett.

– De hát neked a seregeddel kéne lenned, Venusia mellett!

– Szemlátomást nem vagyok ott.

– Magasságos Jupiter, halálra fogsz engem kínozni!

– Azt mondják, hogy ezt csinálom a foglyaimmal?

Varus félelemmel eltelten bólintott.

– Szörnyű, szörnyű dolgokat.

– Ez minden hadseregben megtörténik, még a rómaiakban is – szólt közbe Carbo. – Spartacus igyekszik gátat szabni neki.

– Kár a gőzért – mondta Spartacus fásultan. – Nem fog hinni neked.

Carbo a nagybátyja arcvonásait teljesen eluraló rettegés és gyűlölet láttán tudta, hogy a trák igazat beszél. Az adott pillanatban legszívesebben Varus szívébe döfte volna az üvegdarabot. Volt azonban valami fontosabb, amiről gondoskodnia kellett.

– Hol vannak eltemetve a szüleim?

– Anyád a Varusok családi kriptájában fekszik, apád pedig – Varus feszengve megnyalta az ajkát – egy egyszerű sírban, a köztemetőben.

– Te mocsok! – Carbo nem tudott uralkodni az indulatain és felhasította Varus arcát. – Még holtában sem voltál képes megadni apámnak a tiszteletet!

Varus jajgatva a földre rogyott. Vér szivárgott az ujjai között.

– Itt helyben meg kellene ölnöm téged – kiáltotta Carbo, a tunikája elejénél fogva felemelve Varust.

– Van más lehetőség.

– Mi?

– Megesketheted, hogy szép síremléket emel mindkét szülődnek, és újratemeti őket, egy helyre.

Carbo érzékelte a bölcsességet Spartacus szavaiban, és tisztelte őt érte. Könyörtelensége ellenére a trák szereti őt, Carbo hagyta a nyöszörgő Varust ismét a földre roskadni.

– Hallottad ezt?

– Egy síremléket a szüleidnek, igen. A legszebb lesz, amit építtetni tudok.

– Nem kell a legszebbnek lennie. Csak legyen a rangjukhoz illő.

– Megteszem, esküszöm rá. Ha nem teszem meg, sújtson le rám Jupiter!

– Ha nem teszed meg – mordult fel Spartacus –, visszajövök és abban nem lesz köszönet.

Varus arca ismét megvonaglott, és mindkét oldalon egy-egy kövér könnycsepp gördült le rajta.

– Megértettem – suttogta.

Carbo haragja csillapodott egy kissé. Most már legalább megnyugodhat abban a tudatban, hogy a szülei együtt lesznek egy tisztességes sírban. Ha szerencsés lesz, egy napon majd módja nyílik ellátogatni a sírhoz. Egy napon. Annak alapján, amit előzőleg hallottak, ez halvány reménynek tűnt.

Tizedik fejezet

Amikor Ariadné ismét felébredt, a sátorba szűrődő napsugarak dőlésszöge elárulta neki, hogy késő délutánra jár az idő. A kabócák percegése hangosabb volt, mint valaha, ám a nap. pali hőség már alábbhagyott. Ariadné lepillantott Maronra, aki a mellkasán aludt.

– Kisfiam – suttogta.

A bába, aki meghallotta a hangját, gyorsan közelebb lépett.

– Hogy érzed magad?

– Fáradtnak, de jól.

A vénasszony felemelte a takarót, és bepillantott Ariadné lába közé.

– Jó. Csak egy kicsit véreztél. Reggel majd felkeltelek. – Elmosolyodott, mire barna csonkok tűntek elő a szájában. – Gyorsan terjednek a hírek. Máris katonák százai kérték, hogy láthassák Spartacus fiát. Atheas kénytelen volt őrszemeket felállítani, hogy ne engedjék őket a sátorhoz.

Ariadné fülelt. Tény, hogy számos, fojtott hangú beszélgetés moraja hallatszott be odakintről. Büszkeség töltötte el Ariadnét, hiszen ez azt bizonyította, hogy az emberek szeretik a vezérüket.

– Hányan vannak most odakint?

– Többtucatnyian.

– Nem várakoztathatjuk őket. Fogd meg a babát, hogy felülhessek!

– Pihenned kell – jelentette ki a bába riadtan.

– Pihenhetek később. És szeretném is, hogy lássák Maront. – Ariadné átadta a vénasszonynak a csecsemőt. – Pólyáld be, kérlek!

Óvatosan felült. A bronztükör után nyúlt, mely az ágy mellett volt, és a segítségével megfésülködött, és hátrakötötte a haját. Megkereste a vörös gyapjúköntösét, és a vállára vette. A köntös eltakarta a hálóingét, és mindenkinek eszébe idézte, hogy Spartacus felesége egyszersmind Dionüszosz papnője is. Ariadné fontolóra vette, hogy kiviszi a kígyóját is, ám elvetette az ötletet. Maron látása eléggé le fogja nyűgözni őket.

– Készen állok – jelentette ki, és a babáért nyúlt.

– Biztos vagy benne? Éppen csak hogy túl vagy a szülésen. Nem szabad megerőltetned magadat.

– Nem maradok kint sokáig.

Ingerült sóhaj volt a válasz. A vénasszony felhajtotta a sátorlapot.

Azonnal csend támadt. Ariadné a melléhez szorította Maront, és kilépett a napfényre.

Hangos sóhaj szállt a levegőbe a sátor előtt álló férfiak jókora tömegéből. Ariadné mások mellett Naviót, Pulchert és Egbeót ismerte fel közöttük.

– Azért jöttetek, hogy megnézzétek Spartacus fiát? – kérdezte.

– Igen! – kiáltották.

Maron felriadt és sírni kezdett. A férfiak zavartan vigyorogtak egymásra.

– Nahát, nahát – suttogta Ariadné a fiát csitítva. – Ezek apád katonái, akik azért jöttek, hogy köszöntsenek téged ezen a világon. – Mintha megértette volna a szavait, a csecsemő elcsendesedett, és Ariadné melle felé fordult. – Egy pillanat, kis ember! – Előrelépett, hogy mindenki láthassa. – A fiunk egészséges, és jó étvágyú.

Az emberek nevettek, vigyorogtak, és hátba veregették egymást.

– Mi a neve? – kérdezte Egbeo.

– Maron.

Éljenzés tört ki.

– Spartacus fivére után, aki a rómaiak elleni harcban halt meg?

– Igen.

– Jó trák név. Erős név – jelentette ki Egbeo.

– Nézzétek, íme, Maron, Spartacus fia! – kiáltotta Ariadné, a levegőbe emelve a gyereket.

Az emberek rekedre kiabálták magukat. Maron ismét sírni kezdett, és a katonák elhallgattak. Ariadné addig ringatta amíg el nem csendesedett.

– Amikor megnő, legyen olyan erős és okos, mint az apja! – kiáltotta egy fekete szakállas férfi.

– Bánjon olyan jól a karddal és a lándzsával, mint Spartacus!

– És legyen olyan jó kinézetű, mint az anyja! – tette hozzá egy hang távolabb.

Ariadné együtt nevetett az összegyűltekkel. Itt, Spartacus katonáinak hódolatában sütkérezve könnyű volt megfeledkeznie a rémálmáról. De tudta, hogy miután visszamegy a sátorba, a félelmei ismét rátörnek majd. Azóta, hogy visszafordultak az Alpoktól, egyre csak aggódott a jövő miatt. Nem vonulgathatnak ide-oda Itáliában életük hátralévő részében. A rómaiak nem fogják tűrni. Rendkívüli naivitás bármi egyebet gondolni. Úgy tűnt azonban, hogy az emberek többsége pontosan ezt hiszi.

– Ariadné – szólt egy ismerős hang.

– Castus. – Ariadné nem tudta palástolni a hangjában az ellenszenvét. – Gannicus – tette hozzá némiképp több melegséggel.

Háborgott a gyomra. Egyikük sem kívánna jót Spartacus fiának és örökösének. Ariadné nem zárta volna ki, hogy képesek kést döfni Maron szívébe. Megkönnyebbült valamelyest, amikor látta, hogy Atheas és Taxacis komor képet vágva ott vannak közvetlenül a gallok sarkában.

– Eljöttetek megnézni Maront?

– Igen – mondta Castus egy félmosollyal.

Közelebb lépett, és Ariadnénak erőfeszítésébe került, hogy ne hátráljon. Castus Maronra pillantott.

– Szép gyerek. Legyen erős és egészséges felnőtt belőle!

– Akárcsak az apja – mondta Gannicus igazi szívélyességgel. – És vigyázzanak rá mindig az istenek!

– Köszönöm – mondta Ariadné továbbra is bizalmatlanul.

Castus szóra nyitotta a száját, de Gannicus közbevágott:

– Nem kellene maradnunk. Ariadné fáradt.

– Szép tőletek, hogy eljöttetek.

Dacára a látszólagos jóakaratuknak, Ariadné mélységes gyanakvással szemlélte a két gallt. A sereg úti céljával kapcsolatos összetűzés óta kerülte a velük való társalgást. Az ő szemében a két férfi elárulta Spartacust. Nem lehetett megbízni bennük. Mindamellett, bár a viszonyuk feszültté vált, Spartacus továbbra is fenntartotta velük a kapcsolatot. *Kénytelen vagyok,* mondta Ariadnénak többször is. *Máskülönben hamarabb sor kerül a szakításra.* Eleget hallotta, miként édesgetik a gallok az embereket, hogy kövessék őket. Félretette az óvatoskodást. A

szkítákkal a hátuk mögött nem fognak rá vagy a gyerekre támadni.

– Mikor szándékoztok elmenni?

Castus elvörösödött.

– Már megyünk is.

– Nem úgy érti – mondta Gannicus résnyire szűkült szemmel. – Ugye?

– Igen.

– Miért vagy ennyire biztos benne, hogy el fogunk menni? – kérdezte Castus.

– Ugyan már! A vak is láthatta, milyen dühösek voltatok, amikor Spartacus közölte az emberekkel, hogy ismét délre vezeti őket. Amellett meg is mondtátok neki, hogy távoztok, ha megfelelő lesz az alkalom.

– Meg is gondolhattam magamat – jegyezte meg Castus mézesmázos mosollyal.

– De nem tetted.

Castus nem mondott ellent, de nem is válaszolt. Ariadné Gannicushoz fordult.

– Tudom, hogy végül kiváltok. Eldöntöttétek, mikor?

Gannicus a bajszát rágta, és nem mondott semmit. Ariadné eléggé biztonságban érezte magát ahhoz, hogy utat engedjen az ingerültségének.

– Nos?

– Én még nem döntöttem – vallotta be Gannicus. – Majd meglátjuk, hogyan alakulnak a dolgok, miután tábort verünk Thuriinál.

– De el fogsz menni?

– Igen. – Gannicus állta a papnő pillantását. – Spartacus nagyszerű vezér, de az ember nem követhet egész életében egy másikat.

– Köszönöm az őszinteségedet.

Gannicus elmosolyodott, eszébe juttatva Ariadnénak, miért is kedvelte őt mindig jobban az álnok Castusnál. De azért egyikükben sem bízott meg. Ha nincsenek ott a szkíták, félt volna.

– Mikor akartál szólni nekem erről? – Castus hangja vádló volt.

– A megfelelő időben.

– A legjobb lenne, ha egyesítenétek az erőtöket. Menjetek együtt!

– Igaz. Ne itt vitatkozzunk ezen, jó? – Gannicus Ariadnéra pillantott. – Az istenek áldását kívánom neked és a fiadnak.

Kinyújtotta a karját, és Castus vállára tette. A rőt hajú gall még mindig morgolódva hagyta elvezetni magát. Ariadné nézte őket, ahogy távolodtak. *Valószínűleg tavasszal fognak elmenni. Ez lenne a legésszerűbb, miután véget ér a rossz idő.* Ez a gondolat megkönnyebbüléssel és némi szomorúsággal töltötte el. Jobb ezt tudni, mint a bizonytalanság. Spartacus, ha majd beszámol neki, nekiláthat terveket készíteni, erősíteni az emberek hűségét, még több újoncot toborozni. De változatlanul szükségük van egy célra, ami felé tarthatnak. Thurii messze van Rómától, de nem egy bevehetetlen vagy megközelíthetetlen erődítmény. A rómaiaknak csak végig kell masírozniuk a Via Annián, hogy odaérjenek. *Hová lenne a legjobb menni?*

Maron nyöszörgése zavarta meg ezeket a gondolatokat. Ariadné a fejét törve vonult vissza a sátorba. Kell lennie egy helynek, ahová mehetnek. Meg fogja kérdezni az istent. Dionüszosz segített már neki korábban is. Talán most ismét megteszi majd.

– Te rohadék! – sziszegte Castus, amikor eltávolodtak a csődülettől. – Neki előbb mondtad meg, mikor lépsz le, mint nekem?

– Azt mondtam, majd meglátom, hogyan alakulnak a dolgok, miután Thuriiba érünk. Nem mondtam meg, hogy mikor lépek le.

– Erről még nem is beszéltünk!

– Úgy határoztunk, hogy addig nem hozunk végleges döntést. Ez más szóval azt jelenti, hogy valamikor utána lépünk majd.

– Nekem ne játszd az eszed! – kiáltotta Castus. – Azt hittem, hogy együtt fogunk cselekedni.

– Úgy is lesz.

– Ha kellünk mi meg az embereim szövetségesnek, és az enyéim többen vannak, mint a tieid, akkor jobban teszed, ha a jövőben közlékenyebb leszel.

Gannicusnak elege volt Castusból meg az örökös nyavalygásából. Keményen mellbe taszította a vörös hajút.

– Megmondtam neked korábban, hogy ha egyedül akarod csinálni, megteheted bármikor. Nézd meg, milyen messzire jutsz mindössze öt-hatezer emberrel! Lemészárol benneteket az első római légió, amelyik az utatokba kerül.

– Tényleg? – Castus kardot rántott.

– Ó, szóval most meg akarsz verekedni velem? – csattant fel Gannicus, kezdve előhúzni a fegyverét.

– Nem, apró cafatokra akarlak darabolni.

Gannicus érezte, hogy benne is felforr az indulat. Erőt vett magán, és megőrizte a nyugalmát. Nem félt összecsapni Castusszal, de értelmetlen dolog lett volna, amely egyikük vagy mindkettejük sebesülésével vagy halálával végződhet. Engedte visszacsúszni a pengéjét a hüvelyébe.

– Ez ostobaság.

Castus előrerontott.

– Egyáltalán nem ostobaság, hogy levágom a nyakadról azt a nagy fejedet – kiáltotta, hátrahúzva a jobb karját. – Add át Hádésznek üdvözletemet!

– Tudod, hogy nem vagyok gyáva, Castus. Tudod, hogy bánok olyan jól a karddal, mint te. Mielőtt megölnél, gondold meg, mit csinálsz! Emlékszel a tervünkre, hogy az egész sereget az irányításunk alá vonjuk? Hogy olyanok leszünk, mint Brennus, aki a régi szép időkben volt törzsfő?

Ez úgy hatott, mintha valaki jeges vízbe dobta volna Castust. Visszatért a tekintetébe valamelyes józanság.

– Még mindig ezt akarod? – folytatta Gannicus.

– Természetesen.

– Akkor tedd el azt az átkozott fegyvert! Ahelyett, hogy lemészárolnánk egymást, mint két részeg harcos, akik összekapnak egy asszony miatt, arról beszéljünk, hogyan válthatjuk valóra az ötletünket!

Castus leeresztette a karját, és Gannicus felé hajolt.

– Kezdhetnénk azzal, hogy visszamegyünk, és elvágjuk a torkát. És megöljük a gyereket is.

– Megtenném egy szempillantás alatt, de a közelükbe sem jutnánk. Nem láttad, milyen éberen őrködik a két szkíta? Még ha sikerülne is, az emberek ellenünk fordulnának, amikor rájönnek.

Castus csalódottnak látszott.

– A legjobb lenne éjszaka csinálni valami ilyesmit, gondolom. Titokban.

– Egyszerre egy dologgal foglalkozzunk. – Gannicus körbepillantott. – Spartacus megölésével. Miután ő eltűnik a képből, sokkal könnyebb lesz magunk mellé állítani a sereget. Akkor majd elintézhetjük Ariadnét meg a gyereket is.

– Meg kell ölni Egbeót és Pulchert is.

– Egyetértek.

– Hogy képzeled? Tőrbe csaljuk, amikor visszafelé jön ide?

Gannicus kacsintott. Castus vigyorral felelt.

– Hogyan fogják megtalálni?

– Kockázatos, tudom, de szerintem ugyanazon az útvonalon fognak visszajönni Carbóval, amin Rómába mentek. Egyenesen lefelé a Via Annián.

– Igazad van. Nincs más teendő, mint keresni egy jó leshelyet az út mentén nem messze innen. Éjszaka elvégezhetik a munkát. – Castus arcáról eltűnt a vigyor. – Nem küldhetünk gallokat, nehogy valaki meglássa őket, és aztán ránk mutogassanak.

– Egy csapatnyi kevert vérűre gondoltam. Tudod, mifélék.

Castus bólintott. A nagy latifundiumokon szokványos volt, hogy különböző származású rabszolgáknak közös gyerekük legyen. Spartacus seregében ezrével akadtak ilyen katonák. Ezek az emberek nem tartottak össze egyik vagy másik fajtával, ahogyan a gallok, a trákok vagy a germánok tették.

– Többségük mezei rabszolga volt, hajdani gulyás meg ilyesmi. Nekem engedelmeskednek, nem Spartacusnak, és egytől egyig átvágnák a tulajdon anyjuk torkát egy erszényre való ezüstért.

Gyanakvás villant Castus szemében.

– Nem fogod csak a saját embereidet küldeni. De nem ám, ha egy ilyen nagy feladatról van szó!

– Küldjél te is párat a tieid közül! – válaszolta Gannicus a kezét feltartva. – De olyanok legyenek, akik képesek rendesen elvégezni a munkát!

– Ha mindketten kiválasztunk ötöt-ötöt, az elég lesz. Még Spartacus sem tud megölni tíz embert.

– Nincs egyedül, elfelejtetted?

– Csak nem Carbo aggaszt, az a kis patkány?

– Hogy aggaszt-e? Nem. De harcban meg tudja állni a helyét. Viszont tíz ember elég kell hogy legyen.

– Az lesz a legjobb, ha ma éjjel indulnak. Istenek, de szeretnék én magam menni! – Castus ferde pillantást vetett Gannicusra. – Hogy minden rendben menjen.

– Nem.

– Miért nem? Spartacus nem fog utólag beszélni. – Gannicus gúnyosan kacsintott. – Sem az a kisfiú.

– Annak a tráknak több élete van, mint egy macskának. Lehet, hogy elmenekül. Képzeld el, hogy sikerül neki, és meglát téged. Mi lesz az első dolga?

– Jól van na, értem, mire célzol. – Castus savanyú képet vágott. – Semmi esélyünk nem maradna a vezetésünk alatt egyesíteni a sereget.

– Pontosan. De ha csak olyan embereket küldünk, akikben megbízunk, és akik nem gallok, akkor sokkal kevesebb nyom vezet majd vissza hozzánk, ha a dolgok rosszul alakulnának. És még ha ez nem válik is be, akkor találunk majd másik alkalmat – mondta Gannicus. – A végén a legravaszabb macska életei is elfogynak, nem?

Másnap Carbo és Spartacus korán keltek. Varus szakácsa bőséges, kenyérből, mézből, dióból és sajtból álló reggelit szolgált fel a triónak. A többi háztartási rabszolga, tucatnyian vagy még többen, a konyha ajtajában és ablakainál gyűlt össze, és félelemmel eltelten bámulták Spartacust. Ő sajnálta őket, és nem szólt semmit. Mindannyian kérték, hogy tarthassanak vele, amikor távozik, ő pedig kénytelen volt visszautasítani őket. Edzett,

mezei rabszolgákra és pásztorokra volt szüksége, olyan emberekre, akik hozzá vannak szokva, hogy szabad ég alatt éljenek, és ha lehetséges, vadásszanak. A dühös rabszolgák ezután Varus ellen akartak fordulni, és Spartacusnak ezt is meg kellett tiltania.

– Csak önmagatokra hoznátok halálos ítéletet – figyelmeztette őket. Nem volt szokatlan, hogy a hatóságok minden rabszolgát kivégeztek az olyan háztartásokban, ahol a gazdát megölték. Ezért Varust, a háznagyával és a kapussal együtt, éjszakára egy dolgozószobába zárták, a saját biztonsága érdekében, és hogy ne próbálkozzék szökéssel.

Spartacus elhatározta, hogy mielőtt távoznak, bezárja a háztartási rabszolgákat is. Így Varusnak igazából nem lesz rá oka, hogy megbüntesse őket, amiért nem adtak vészjelzést. Azt még nem döntötte el, mi lenne a legjobb módja a város elhagyásának. Hajnalban elküldte Tullát, hogy nézzen szét a legközelebbi kapuknál. A kislány hamar visszatért, és Carbo nyilvánvaló megkönnyebbülése mulattatta Spartacust, aki eleve úgy ítélte meg, hogy Tulla tartani fogja magát az esküjéhez. Arról számolt be, hogy az összes kijáratnál rengeteg az őr. A távozni kívánók közül sokakat kikérdezésnek vetnek alá. *Nem meglepő,* gondolta Spartacus.

– Külön kell válnunk – jelentette ki, miközben az udvaron ülve hallgatták a Varus börtönéből kihallatszó fojtott sirámokat. – Az őrök két embert fognak keresni, nem egyet.

– Mi van, ha elfognak téged? – kérdezte Carbo.

– Ha elfognak, hát elfognak. Az istenek határoznak a sorsom felől. – Spartacus fanyar képet vágva vállat vont. – Ezért adom oda neked az aranyat. Ha engem elfognának, keresd meg a sereget! Mihelyt a gyerek eléggé megerősödik

az utazáshoz, vidd el Ariadnét, ahogy korábban megbeszéltük. A szkíták veletek mennek.

Carbo agyába beleégett a Lentulus ellen vívott ütközet előtti hajnal emléke, és az, amit Spartacus kért tőle akkor. Még fájdalmasabban tudatosult benne a szülei elvesztése, és keserves ábrázattal bólintott.

– Mi lesz Navióval? Egbeóval? Pulcherrel? A többiekkel?

– Csinálhatják, amit jónak látnak. Az már nem fog rám tartozni. De bármi történik is velem, a családom biztonságban lesz.

– Természetesen. Ha eljönne ez a nap, és fohászkodom az istenekhez, hogy ne legyen így, minden tőlem telhetőt elkövetek, hogy oltalmazzam őket.

Spartacus megszorította Carbo vállát.

– Tudom, hogy megteszed.

– És ha engem fognak el? – Carbo azért bökte ki a kérdést, hogy szembesüljön a saját félelmével. *Legalább véget ér a fájdalmam.*

– A bajtársaid és én soha nem fogunk elfelejteni. Áldozati ajándékokat adunk majd az isteneknek, és lakomát rendezünk a tiszteletedre. Két hónapon belül küldök majd valakit, hogy ellenőrizze, hogy állnak a dolgok a szüleid síremlékével. Ha Varus nem teljesíti, amit mondott, elveszíti néhány ujját, és figyelmeztetést kap, hogy legközelebb a keze következik. Ettől kapkodni fogja magát.

Carbo gombócot érzett a torkában.

– Köszönöm. – *Erre nem fog sor kerülni.*

– Elég a kesergésből! – jelentette ki Spartacus. – Mióta értenek a katonák ahhoz, hogy felismerjék az álcázást? Át fogunk jutni mindketten. Ha megkurtítod Varus valamelyik jobb tógáját, simán eljátszhatod, hogy gazdag, előkelő ifjú vagy.

– Rendben. Te mit csinálsz?

– A legegyszerűbb módszert választom. – Spartacus hagyta, hogy a tekintete kiürüljön. Nyál kezdett szivárogni az állán lefelé. A hang, amit kiadott, félúton volt egy állat szűkülése és egy ember fájdalomteli nyöszörgése között. Görnyedt háttal, az egyik lábát húzva csoszogott keresztbe az udvaron. Közben tovább nyögött. Carbo döbbenten bámult. Tulla elborzadni látszott. Spartacus hirtelen felegyenesedett.

– Meggyőző? – kérdezte mosolyogva.

Mindketten igenlőn intettek a fejükkel.

– Jó. Akkor ezzel megvolnánk. – Spartacus Tullára meredt.

– Fogadni mernék, hogy a legforgalmasabb időszak a nap első néhány órája meg a kapuzárás előtti utolsó óra szokott lenni.

– Úgy van.

– Nincs értelme napnyugtáig várni. Még ma a lehető legmesszebb kell jutnunk a várostól. Most indulunk! – jelentette ki.

A lelke mélyén nem volt ennyire biztos a dologban. Crassus erőt nem kímélve igyekszik kézre keríteni őt. Sejti, hogy ha elfogná, a felkelés hamarosan véget érne. *Milyen igaza van!* Castus és Gannicus korántsem hadvezérek. Navio rátermett, de mivel római, sokan nem bíznak benne. Egbeo és Pulcher elég bátrak és tehetségesek, de híján vannak a karizmának, ami sok tízezer ember együtt tartásához szükségeltetik. *Ki kell jutnom. Nagy Lovas, vigyázz rám! Dionüszosz, segíts visszatérnem a feleségemhez, a papnődhöz!* Az imák segítettek. Spartacus érezte, hogy visszatér a belső nyugalma.

– Tulla, te elválsz tőlünk a kapu előtt. Kifizetlek most. – A nyakában lógó erszényért nyúlt.

Döbbenet töltötte meg a kislány tekintetét.

– Most? De hát elárulhatlak benneteket!

– Nem hiszem, hogy megteszed. Ugye nem?

– Nem.

– Tudtam. Derék lány vagy te. – *Jól döntöttem, hogy nem öltem meg.*

Tulla álla megremegett.

– Nem akarom, hogy elmenjetek.

– Persze hogy nem, de muszáj elmennünk – mondta Spartacus kedvesen. – Vár rám a seregem. – *Meg a feleségem és a fiam.*

– Vigyél magatokkal!

– Nem tehetem.

– Miért?

– Nem tudsz harcolni.

– Lehetek felderítő! Tisztogatom és fényesítem majd a felszereléseteket. Biztosan van valami, amit meg tudok csinálni.

– Tulla, a szíved a helyén van, de túl fiatal vagy. – Spartacus lehajolt a kislányhoz. – Van viszont valami, amit megtehetnél nekem itt.

– Tényleg?

– Igen. Szeretném, ha a Curia, a bazilikák és a jobb fürdők környékén őgyelegnél. Tudod, olyan helyeken, ahol a szenátorok szoktak összegyűlni. Tartsd nyitva a füledet, és csukva a szádat! Próbálj minél többet megtudni! Nagyon hasznos lehet minden értesülés Crassusról meg a légióiról.

Tulla szeme felragyogott.

– Ezt meg tudom csinálni!

– Bízom benned. – Spartacus megpaskolta Tulla karját. – Minden hónap idusán hírt küldök neked az Elíziumi

Mezőkbe. A hírnöknek elmondhatsz mindent, amit hallottál.

– Elfogom!

Carbo csodálta Spartacus képességét, amivel elérte, hogy az emberek higgyenek benne. Egy nappal korábban majdnem megölte a kislányt. És az most a tenyeréből eszik. Sőt mi több, Spartacus ügyesen helyreállította Tulla büszkeségét. A gyereknek már van célja. Ahogy neki magának is, aki megesküdött, hogy oltalmazni fogja Ariadnét. A gyásza mélyén ez a tudat erővel töltötte el.

Spartacus biztatón biccentett mindkettejük felé.

– Induljunk.

Carbónak remegett a gyomra, mire harminc lépésnél közelebb értek a kapuhoz. A trák úgy döntött, hogy előtte halad. Megállapodtak, hogy nagyjából egymérföldnyire a várostól találkoznak majd, egy sírnál, amelyre mindketten emlékeztek. Carbo és Tulla – aki még mindig a közelben lézengett – visszafojtott lélegzettel figyelték, amint Spartacus beáll a kapuhoz vezető utcát megtöltő sorba. Mosolyogtak a harsány kiáltások hallatán, amelyekkel az emberek undorodva a lehető legtávolabb húzódtak tőle. Spartacus előzőleg meg. ragadott egy kártolónál egy vödör vizeletet, és magára öntötte, ami pompás ötletnek bizonyult. A tíz szigorú ábrázatú legionáriussal kiegészített őrség tagjai panaszkodni kezdtek, mihelyt a Spartacus felől áradó penetráns bűz megcsapta az orrukat. Amikor Spartacus nyálát csorgatva, nyöszörögve, vizelettel borítottan elcsoszogott előttük, a pilumjaik tompa végével ösztökélték a város mielőbbi elhagyására.

Ez aztán könnyen ment, gondolta Carbo irigyen. *Magasságos Jupiter, engedd, hogy nekem is ugyanígy menjen!* Az imája nem sokat enyhített az aggodalmain, és

nem is késztette gyorsabb mozgásra. De nem lebzselhetett egy helyben hosszasan anélkül, hogy ne vonta volna magára a figyelmet. Vagyonos fiatalembereknek nem szokásuk utcasarkokon ácsorogni. Máris kezdtek furcsálló pillantásokat vetni rá.

A trák távozását követően Carbo arra lett figyelmes, hogy egy idegen férfit gyanúsítanak meg azzal, hogy ő Spartacus. A férfi rossz latinsággal, tiltakozva bizonygatta az ártatlanságát, mire agyba-főbe verték, összekötözték, mint egy fazékba való tyúkot, és elvonszolták kihallgatásra. Carbo abban reménykedett, hogy az őrök ébersége ezután lankad valamelyest, de nem így történt. Minden harcképes korú férfit továbbra is támadó hangon faggattak, és az áruval megrakott szekerekbe is be-bedöfködtek a pilumjaikkal. *Magasságos istenek, csatában szembenézni a halállal könnyebb, mint ez!*

– Sok szerencsét! – suttogta Tulla, aki pár tucat lépéssel odébb támaszkodott egy falnak.

Carbo feszülten biccentett neki, és beállt a sorba. Kényszerítette magát, hogy mélyeket lélegezzen az orrnyílásain keresztül, és kilégzéskor számolta a szívverését. Miután ezt megtette néhányszor, nyugodtabb lett. Besorolt mögéje egy kétökrös szekér. Carbo félig hátrafordult. Az egyik ökör megszimatolta, majd megpróbálta megnyalni a karját. Carbo rendszerint szerette, ha a jószágok így viselkednek, most viszont hátrahőkölt az állat hosszú nyelvétől, és dühös pillantást vetett a hajtóra. Az rámeredt.

– Ilyenek az ökrök, ugye? Nem lesz tőle semmi bajod. Megmondhatja bárki, aki valaha is járt háziállat közelében. Átkozott városi népség!

Carbo fennhéjázón elfintorodott, és hátat fordított. Az előtte lévő férfi előrearaszolt pár lépést. Carbo ugyanezt tette. Úgy tűnt, mintha egy örökkévalóságig folytatódna ez.

Ahogy közelebb ért, Carbo a fülét hegyezte, hogy hallja, mit mondanak a katonák. A párbeszédek többsége rövid volt.

– Neved?

– Julius Glodianus.

– Foglalkozásod?

– Kőműves.

– Hová mégy?

– Egy új sírhoz, kétmérföldnyire innen.

Nevetés hallatszott.

– Nem a sajátodhoz, gondolom.

– Nem – válaszolta a kőműves savanyú ábrázattal. – Egy gazdag ügyvédé. Úgy rendelkezett, hogy a temetése előtt nagyobbítsák meg a családi mauzóleumot. Új téglafal, márványpadló, drága, görög szobrok: kellett neki minden, amit ki lehet találni. Tucatnyian dolgozunk rajta szakadásig most már egy hete.

– Próbált mindent magával vinni, mi? Nem fog menni! – A katona intett a fejével. – Tovább!

A következő férfi egy matróz volt, akit elengedtek a hajójáról, hogy meglátogassa a vidéki rokonait. Őt harsány jókívánságokkal engedték útjára. A nyomába lépő falusi asszony azért jött Rómába, hogy Minerva segítségét kérje a Capitolium-dombon lévő templomban. Az asszony az istennő áldását kérte a katonákra, amikor intettek neki, hogy menjen tovább. Ekkor már csak ketten voltak Carbo előtt. A tarkóján verejték csorgott lefelé. A bőre borsódzott. Varus tógáját megkurtították, de a gyapjú még így is túlságosan nehéz volt, és az évszakhoz képest túlöltözöttségnek minősült. Carbo előrearaszolt, miközben

egyetlen morajjá olvadt össze a harsogó kérdés- és válaszözön.

– Következő!

Carbo pislogott. Az előtte lévő ember máris a kapu boltíve alatt járt.

– Gyerünk, fiatalúr! Nem érünk rá egész nap.

Egy másik katona csúfondárosan mosolygott.

– Ábrándozol a kedvenc szajhádról?

Carbo dühében még jobban elvörösödött, a legionáriusok pedig, azt gondolván, hogy zavarban van, pukkadozva röhögtek.

– Biztosan éppen ezt csinálta – mondta az első férfi. Visszafordult Carbóhoz. – Neved?

– Paullus Carbo – mondta Carbo büszkén. Előzőleg fontolóra vette, ne hazudjon-e, de nem volt rá semmi szükség.

A katona felfigyelt a tájszólására.

– Nem római vagy, ugye?

– Nem. Capuai vagyok.

– Üzleti ügyben jártál itt vagy szórakoztál?

Carbo mogorván nézett.

– Üzleti ügy. Apám dolgában.

– Hazafelé mégy Capuába?

– Igen.

– Gyalogszerrel? A magadfajták általában lóháton vagy gyaloghintón utaznak.

Carbo szerencsére kigondolta a választ erre a kérdésre. Lesütötte a szemét.

– Odalett a lovam.

– Ellopták a fogadó istállójában, mi?

– Nem. Feltettem tétnek.

– És elvesztetted?

Újabb derűs kurjantások következtek.

– Úgy van.

– Szóval most vissza kell gyalogolnod Capuába?

Carbo bólintott, és igyekezett olyan duzzogón nézni, mint kisfiú korában. A legionárius elhúzta a száját.

– Száz mérföld nem kevés gyalogszerrel.

– És mi aztán tudjuk, igaz-e? – fűzte hozzá a társa vihogva. – Nekünk úgy kell megtenni, hogy közben cipeljük a felszerelésünk, ami olyan feleannyit nyom, mint mi magunk.

– Mehetek? – kérdezte Carbo mogorván.

– Mi? Igen, mehetsz – felelte a katona. – Érj haza épségben! Sok az útonálló Róma és Gapua között.

– Ha igazán balszerencsés vagy, még Spartacusszal is találkozhatsz – mondta a másik. – Mármint ha…

– Pofa be! – vakkantotta az első legionárius.

A társa morcos képet vágva elfordult.

– Eredj! – parancsolta a legionárius.

Carbo köszönetet mormogott, és kilépett a kapun. A katona szavai felidézték benne a Crassus elleni támadásukat. Caepio kiáltott valamit. Mi is volt az? *Ők azok!* Carbo legnagyobb bosszúságára nem emlékezett pontosan. Aztán felötlött benne még egy nyomasztó gondolat. Amikor az őrjárat az Elíziumi Mezőkhöz érkezett, kijött egy ember a fogadóból, és biccentett a parancsnoknak. Több volt a dolog szokványos társalgásnál? Nem tudta eldönteni. De amikor ezt a két dolgot összeadta, és melléjük tette a kapunál lévő katona megjegyzését, nagyon is erős gyanú ébredt benne. Lehetséges volna, hogy Crassus tudta, hogy Spartacus Rómában van? Carbo megszaporázta a lépteit. Azonnal beszélnie kell Spartacusszal. Kém van a soraikban.

Nem telt sok időbe, hogy Carbo a sírhoz érkezzen. Amikor odaért, Spartacus egy ciprusfa árnyékában ült, amely mellette magasodott.

Spartacus üdvözlésképpen felemelte a kezét.

– Úgy tűnik, meleged van.

– Ez a rohadt tóga – mondta Carbo, az alkarjával megtörölve a homlokát. – Nem ilyen időre való.

– De ez segített kijutnod Rómából, és legalább nem kellett leöntened magadat húggyal.

Carbo elmosolyodott.

– Igaz.

– Tulla még mindig ott volt, amikor eljöttél?

– Igen.

– Jó vásárt csináltál vele.

Spartacus Carbo karjára csapott. A fiú nyelt egyet. Eszébe jutott a vezére kimondatlan fenyegetése, miszerint meg fogja ölni őt, ha Tulla árulónak bizonyul.

– Köszönöm.

Spartacus talpra állt.

– Induljunk! Emlékszem egy kútra nem messze innen az út mentén, ott megmosakodhatunk.

– Van valami, amit előtte tudnod kell.

Spartacus szeme résnyire szűkült.

– Mi az? Mondd el menet közben!

Carbo gyorsan megosztotta Spartacusszal a gyanúját. Amikor befejezte, Spartacus sokáig nem szólt semmit. Carbo idegesen figyelte, és arra gondolt, hogy a trák talán bolondnak tartja.

– Érdekes – mondta Spartacus.

Megkönnyebbülés áradt szét Carbóban. Spartacus hisz neki.

– Valószínűleg a tábortól követtek bennünket. Olyan kevés ember tudott a dologról, hogy nem lett volna idő üzenni Rómába az indulásunk előtt.

Carbo szája kiszáradt egy új eshetőség gondolatától.

– Úgy véled, hogy Castus vagy Gannicus tette?

Spartacus összevonta a szemöldökét.

– Az kizárt dolog, hogy Gannicus ilyen módon eláruljon bennünket. Még azt is kétlem, hogy Castus megtenné. Ki nem állhat engem, és nem siratna, ha megölnének, de Rómát éppúgy gyűlöli, mint én.

– Akkor kicsoda?

– Bárki lehetett, Carbo. Hatvanezer ember van a seregben, és nem mindegyik elégedett. És akkor még nem vettük számításba az asszonyokat meg a semmirekellőket.

– Igen, de elárulni téged?

Spartacus hátba paskolta Carbót.

– Nem mindenki olyan hűséges, mint te.

– Pedig kellene nekik – mormogta Carbo elvörösödve. – Muszáj kiderítenünk, hogy ki az.

– Az olyan lenne, mint megtalálni egy tűt a szénakazalban. – Spartacus vállat vont. – Atheas és Taxacis vigyáznak rám. Te is fogsz. Hol van az a kút? Nem jelenhetek meg a táborban úgy, hogy bűzlök a húgytól. Senki nem venne komolyan.

Carbo megújult erővel szaporázta a lépteit. Azon kívül, hogy egy napon lássa a szülei sírját, nincs más oka viszatérni a fővárosba, vagy Capuába, ahol felcseperedett. Spartacus embere lett. Mindig is hűséges volt a trákhoz, ám a tudat, hogy a szülei meghaltak, ez a köteléket még szorosabbá tette. Egyszersmind ráébresztette a bajtársai fontosságára is. Már az olyan emberek jelentették a családját, mint Navio és Atheas, vagy akár Publipor és Arnax. Ez a felismerés megkönnyítette számára a gyászt.

Crassus a háznagya figyelmeztetésére elfordult az őt félkörben körülvevő emberektől.

– Caepio – mondta nyájasan.

Intett a veterán centuriónak, aki a tablinum ajtajában állva várta, hogy behívják. Caepio büszkén vonult be. A tető közepére vágott négyszögletes nyíláson beáradó napfény szikrát vetett a mellkasát borító phalerákon. A centurio Crassus előtt megállt és tisztelgett.

– Jöttem, mihelyt megkaptam az üzenetedet, uram – mondta.

– Helyes. Minden rendben tegnap óta?

– Igen, köszönöm, uram. Mint tudod, nem sebesültem meg. Csak sajnálom, hogy nem sikerült megölnöm Spartacust.

– Derekasan helytálltál, amikor megállítottad a társát. Ha ketten vannak, másképp végződhettek volna a dolgok. Legalábbis számomra.

– Az isteneknek hála, nem sérültél meg, uram, de azért boldogabb lennék, ha kiontottam volna az életét a pengémmel.

Crassus ajka mosolyra húzódott.

– Látjátok, micsoda tűz van ebben az emberben? A római erények megtestesülése. Minden katonának igyekeznie kellene, hogy ilyen legyen.

Udvarias, egyetértő mormogás hallatszott.

– Caepio, ismerkedj meg néhány legatusszal a légióim leendő parancsnokai közül! Ez Gnaeus Tremelius Scrofa. Lucius Mummius Achaius. Quintus Marcius Rufus. Gaius Pomptinus. Lucius Quinctius. És végül, de nem utolsósorban, Gaius Julius Caesar, az egyik tribunusom – mondta Crassus.

– Megtiszteltetés, hogy megismerhetlek, uram.

Caepio hatodszor is tisztelgett. Mint mindenki, ő is hallotta Caesar pharmacussai fogságba esésének és raboskodásának történetét. *Íme, egy igazán bátor ember.*

– Készen állsz keresztre feszíteni pár rabszolgát, ahogyan azokkal a kalózokkal tetted, uram?

– Nagyon is, centurio.

Caepio mosolya egy arénában sarokba szorított farkas vicsorgására emlékeztette Crassust. Jól döntött, amikor maga mellé vette a veteránt. Olykor el-eltűnődött, vajon Caepio csakugyan helyesli-e a szerepvállalását – végső soron ő, Crassus nem hivatásos katona –, de nem törődött ezzel sokat. Caepio látta, mennyire szeretné Crassus elpusztítani Spartacust, ami, a munus során átéltek miatt, pontosan megegyezett az ő akaratával.

– Most pedig, hogy a bemutáson túl vagyunk, lássunk munkához! Azért hívtalak ide benneteket, hogy haditanácsot tartsunk. Tudom, az elkövetkező hónapokat illetően csak arra számítottatok, hogy feltöltjük az egységeiteket, de a tegnapi események mindent megváltoztattak. Nem tűrhető el, hogy Spartacus büntetlenül rám támadjon. Gyorsan kell válaszolnunk.

Caepio helyeslőn dörmögött.

– Készületlenül rajtuk ütni, ezt kell tennünk.

– Mit javasolsz, uram? – kérdezte Scrofa. – Növeljük meg az őrség létszámát a kapuknál?

– Nem – mondta Crassus, akárha egy gyerekhez beszélne. – Nemigen volt rá remény, hogy elkapjuk Spartacust, amikor távozni próbál a városból. Bizonyosra vehetjük, hogy már kirepült a kalitkából. – Szigorú pillantást vetett Mummiusra.

– A katonáim kikérdeztek mindenkit, akit gyanúsnak tartottak, uram. Több mint száz embert vettek őrizetbe.

Crassus Caepióra pillantott, aki a fejét rázta.

– Kiderült, hogy egyikük sem Spartacus.
– Nem, uram, de…
– Hallgass, Mummius! Kudarcot vallottál! Ha gyorsabban mozdultál volna, most talán éppen kihallgatnánk Spartacust ahelyett, hogy a hadjáratunkat tervezzük ellene. – Tisztában volt vele, hogy szigorú Mummiusszal, de tudnia kellett, ki a parancsnok. Világos jelzésekre van szüksége, és a többieknek is, kezdettől fogva.
Mummius mogorva hallgatásba süppedt.
– Mint tudjátok, az őszt és a telet újoncok toborzására, az alakulatok feltöltésére meg az emberek felfegyverzésére és kiképzésére szántam. Most fel akarom gyorsítani a terveink végrehajtását. Lényegesen.
– Különlegesen nagy számban jelentkeznek újoncok, uram – értett egyet Quinctius. – És a műhelyek ugyancsak tömegével ontják a felszerelést.
– Ajánlom is nekik! Százmérföldes körzetben mindenért a piaci ár kétszeresét fizetem az összes fegyverkovácsnak. – Felemelte a kezét, elcsendesítve a heherészést, amit ez kiváltott. – Szándékom szerint a seregnek egy hónapon belül készen kell állnia az indulásra.
– Egy hónap? – ismételte Quinctius.
– De az emberek nem fognak készen állni, uram – mondta Scrofa. – Az alapkiképzés legalább nyolc hetet vesz igénybe.
– Tudom – válaszolta Crassus csípősen. – Rómától délre sík a terep. Az újoncok mindennap gyakorlatozhatnak a menetelés után. – Nem törődve a tisztjei meglepetésével, folytatta: – Spartacus mostanáig megalázta Rómát. Ennek az időnek vége! A rabszolgák kétségkívül arra számítanak, hogy lesz néhány könnyű hónapjuk, amíg felkészítjük az erőinket. Nos hát, semmi effélében nem lesz részük.

Egyenesen házhoz visszük nekik a háborút. Nem igaz, Caepio?

– Átkozottul igaz, uram.

– Tudom, hogy veteránok ezrei hallották meg a hívásodat, és álltak be a seregbe, uram, és hogy megvan a consuli légiók maradéka, nagyjából tizennégyezer ember, de a sereg több mint fele újoncokból áll – szólalt meg Scrofa. – Nem lenne bölcsebb várni és csak akkor megindulni Spartacus ellen, amikor teljesen befejeződött a kiképzésük?

– Ki itt a parancsnok? – vakkantotta Crassus. – Én hozom meg a döntéseket, a fenébe is, nem te. Vagy bárki más közületek. Világos?

– Igen, uram – motyogta Scrofa.

– Négy hét múlva indulunk. Több mint egy hónapig tart az út Thurii-ig. Ez összesen nyolc hét. Olyan veteránokkal az oldalunkon, mint Caepio, úgy vélem, bőségesen áll rendelkezésünkre idő, hogy kiképezzük az embereket.

– Ez elegendő idő, hogy a katonáim elkészüljenek, uram – jelentette ki Mummius buzgón.

– Azt meghiszem! Tekintve, hogy te meg Rufus mindketten olyan légió parancsnokai vagytok, amit korábban valamelyik consul vezetett, nálatok van a legkevesebb újonc.

Mummius elvörösödött. Rufus szintén feszengeni látszott.

– Fel lesznek készítve a katonáim, úgy segéljen engem Jupiter! – jelentette ki Scrofa.

A többi tiszt sietett egyetérteni. Crassus az arcukat fürkészte. Őszintének tűnt az eltökéltségük. Ez a kezdet.

– Helyes.

– Mi lesz a terved, amikor megtaláljuk Spartacust, uram? – kérdezte Scrofa.

– Nagyon egyszerű. Sarokba szorítjuk, mint vadászaton egy vadkant. Készenlétbe helyezzük a légióinkat. Megpuhítjuk az embereit a hajítógépeinkkel. Előrenyomulunk és lemészároljuk őket. És kész.

Kihívón járatta körbe a pillantását a jelenlévőkön. Scrofa szólalt meg először, akit máris a legbátrabbak egyikének ítélt.

– Csakugyan úgy gondolod, hogy ennyire egyszerű lesz, uram?

– Igen, Scrofa, úgy gondolom. Elérkezett az ideje, hogy megszabadítsuk Itáliát Spartacustól és a söpredékétől. Mi lenne jobb módja ennek egy szabályos ütközetnél? Róma pompás légióinak mindig is ez a módszer feküdt. – Caepióra pillantott, aki egyetértőn dörmögött.

– De uram, akik korábban harcoltak Spartacusszal, azok… – Mummius habozott.

– Mindannyian tudjuk, hogy korábban megfutamodtak – mondta Crassus mézesmázos hangon. – És ha ez megismétlődik, olyan szigorú büntetésben lesz részük, hogy soha többé nem jut majd eszükbe megfutamodni.

Az ezután következő csendben nem hallatszott más hang, csak a rabszolgáké, akik a központi udvar növényeit ápolták. Crassus egyenként szúrós pillantást vetett rájuk.

– Tizedelésről beszélek.

Quinctius szája kinyílt, majd becsukódott, mint egy partra vetett halé.

– Tizedelésről, urak. Értitek?

– Igen, uram – hangzott az egyöntetű, elképedt válasz.

– Ez a gyakorlat emberöltők óta nem volt használatban, uram – kockáztatta meg Scrofa.

– Annál indokoltabb, hogy felelevenítsük – jelentette ki Crassus. – Még valaki?

Caepio és Caesar kivételével senki nem állta a tekintetét.

– Nagyszerű. – Jó, hogy a tisztjei ennyire elborzadtak, vélekedett Crassus. Még mindig háborgott benne a harag, amikor eszébe jutott, milyen közel járt Spartacus ahhoz, hogy megölje őt. – Komolyan gondoltam minden szót, amit mondtam. Megteszek bármit, amit kell, hogy legyőzzem azt a trák szukafattyát. Bármit, amit kell.

Esküszöm neked, magasságos Jupiter, hogy nem nyugszom, amig meg nem hal – vagy én meg nem halok.

Tizenegyedik fejezet

Amikor elérkezett az a napszak, hogy letáborozzanak valahol, Spartacus és Carbo közelében sem jártak semmilyen falunak, sőt még fogadónak sem. Carbo örült. Egy hét telt el azóta, hogy távoztak Rómából. A magas hőmérsékletnek köszönhetően még akkor is kellemes volt szabad ég alatt aludni, amikor eltávolodtak a tanyák és birtokok által sűrűn behálózott termékeny campaniai síkságtól, és felkapaszkodtak Lucania dombjai és hegyei közé. A magányuk folytán beszélgethettek anélkül, hogy fültanúk miatt kellett volna aggódniuk. Nem voltak híján ennivalónak, bornak és takaróknak, és mivel négy nappal korábban lovakat vettek, könnyűszerrel haladhattak a legfélreesőbb utakon.

Carbo, legnagyobb bosszúságára, kénytelen volt továbbra is mindennap Varus tógáját viselni. Ahogy Spartacus mondta, jómódú embernek látszott benne, ami magyarázatul szolgál, ha bárki észrevételezné, miért ül a rabszolgája lóháton ahelyett, hogy gyalogolna. Carbo már csak azért is szívesebben táborozott a szabad ég alatt, mert napközben melege volt a vastag gyapjúöltözetben. Spartacus minden este mulatva nézte, amint leveti magáról a tógát, és beleugrik a legközelebbi vízfolyásba, hogy lecsutakolja magáról nap során felgyülemlett verejtéket. Carbo boldogtalanul váltogatta a vállát, és alig várta, hogy ugyanezt tegye ismét, mihelyt megállnak. Utána megpihenhetett a tűz mellett egy nagy darab kenyérrel és sajttal, meg egy serleg borral.

Próbálkozott, legalábbis egy ideje, megfeledkezni a szüleivel kapcsolatos bánatáról. Bár annak idején azt cselekedete, amiről úgy gondolta, hogy a leghelyesebb – beállt a ludusba pénzt keresni –, továbbra is bűntudat gyötörte a döntése miatt. Bűntudat, amiért nem maradt a szüleivel, és nem ment velük Rómába. Bűntudat, amiért egyáltalán nem küldött pénzt nekik az elkövetkező hónapokban, és nem igyekezett jobban kapcsolatot teremteni. A lelke mélyén tudta, hogy ezek a gondolatok csak képzelgések, de ez nem enyhítette a fájdalmát. Hogy megbirkózzon ezzel az érzéssel, izzásig hevítette a Crassus iránti gyűlöletét. Ha Crassus nincs, a szülei még mindig élnének. *Csak még egy esélyt kapjak, hogy megöljem Crassust, mielőtt meghalok!,* fohászkodott újra és újra.

Remélte, hogy Spartacus mesél még neki a Trákiában töltött ifjúkoráról. Meglepte és felcsigázta, hogy a vezére az elmúlt néhány este jobban megnyílt, mint korábban bármikor. Carbo már tudta Spartacus apjának, anyjának, fivérének és gyermekkori barátainak nevét. Mohón hallgatta a vadkan- és farkasvadászatról, valamint a szomszédos törzsektől való ló- és birkarablásról szóló történeteket, illetve a színes legendákat a Nagy Lovasról, a trák harcosok többségének kedvenc istenségéről. Carbo nem vette észre, de Spartacusnak részben az is célja volt a történetmeséléssel, hogy elterelje a figyelmét a szüleiről.

Spartacus keveset vagy egyáltalán nem beszélt a háborúról, melyet a törzse viselt a rómaiak ellen, vagy arról az időről, amit római seregben töltött. Carbónak megfelelt ez így. Nem vágyott rá, hogy emlékeztessék a saját helyzetük valóságára. Mindketten élvezték a viszonylagos szabadságot, melyet az utazásuk nyújtott nekik.

Spartacus Ariadnéra gondolt, és azon tűnődött, vajon világra hozta-e már a gyermeküket. Hangtalanul fohászkodott az istenekhez, hogy gond nélkül menjen a szülés. Asszonyokhoz, akik nemrég haltak meg a gyermekeikkel együtt. A komor gondolatok közepette arra vágyott, bárcsak rendezték volna a nézeteltéréseiket, mielőtt útnak indult. A visszatérésük után ez lesz az első dolga, határozta el. Nincs értelme hagyni, hogy a viták ilyen sokáig eltartsanak, kiváltképp, amikor minden sarkon veszély – vagy halál – leselkedik.

Pillanatanyilag viszont még úton vannak. Akár gyönyörködhet is a tölgy- és gesztenyefákon lévő kabócák mindenfelől hallatszó ciripelésében. Ellazulhat, hallgatva, amint a lovak patája ütemesen kopog a bazaltköveken. Kiélvezheti a hegycsúcsok tagolta nyugati égbolton lemenőben lévő nap melegét. Ha figyelmen kívül hagyja a tényt, hogy az út kövezett, jószerével akár ifjúkora Trákiájában is érezheti magát, ahol nagyon is rövid ideig adatott meg neki a teljes gondtalanság.

Bizsergés támadt a tarkójában, és hátrafordította a fejét. Az út fölött vibráló naprengésekben egy apró, gyorsan közeledő alakot látott. Mögötte három további lovast.

– Társaságot kaptunk – mondta halkan. – Négyen, lóháton.

Carbo riadtan zökkent vissza a jelenbe. Kicsavarodott felsőtesttel pillantott hátra.

– Hírnökök?

– Valószínűbb, hogy egy hírnök, kísérőkkel.

– Bizonyára fontos hírt visz. Általában egyedül szoktak lenni. Hová tartanak? Pompeji és Paestum mögöttünk van.

– Talán Crassus üzenetet küld Thuriiba, remélve, hogy előbb ér a városba, mint a mi seregünk.

Carbónak vad gondolata támadt.

– Kettő egy ellen nem is rossz esély, nem?

– Ne kezdjél ötletelni! Biztosan van náluk kard. Bármilyen hírt visznek is, nem ér annyit, hogy kockáztassuk miatta az életünket.

Carbo abbahagyta a fészkelődést a lova hátán. Spartacusnak igaza volt.

Haladtak tovább, rendszeresen maguk mögé pillantva. Amikor a lovasok közelebb értek, Carbo és Spartacus lehúzódtak a hátasaikkal az utat szegélyező fák árnyékába. Figyelték, amint az első lovas vágtázva közeledik, és a három társa kevéssel lemaradva követi.

Minden kétség eloszlott az illető foglalkozását illetően, ahogy közelebb ért. Jellegzetes katonai öltözetet viselt: mellvértet a kipárnázott tunikája fölött és taréjos bronzsisakot. A csípője jobb oldalán bőriszák himbálódzott, a bal vállán átvetett szíjon hosszú, lovassági kard függött. A lova minőségi állat volt, és az SPQR betűket viselte a nyakára billogozva.

Talán érdemes lenne kideríteni, mi az üzenet, amit visz, ötlött fel Spartacusban a gondolat. *Nem, elég veszélynek tettem ki magamat a közelmúltban.*

A lovas fölényes pillantást vetett rájuk, amikor egy vonalba ért velük, de nem állította meg a csődörét.

– Biztonságos utat, barátom! – kiáltotta Carbo.

Válaszképpen csak egy mordulást kapott, és a hírnök már el is hagyta őket. Carbo szívverése felgyorsult, amkor a pillantása visszatért a hírnök mögött vágtató három lovasra. Ha van veszély, akkor azt ez a hármas jelenti, akiknek dolga kevésbé sürgős, mint az elöl haladóé. Az első kettő anélkül haladt el, hogy akár csak egy pillantást vetett volna feléjük, és Carbo kezdett megnyugodni. Alig vette észre az apró kődarabot, melyet az első ló hátsó

patája röppentett a levegőbe. Ez parittyából kilőtt kavics módjára találta el az utolsó lovas arcát. Az illető felordított fájdalmában, és még jó, hogy nem fordult le a nyeregből. Vadul megrántotta a gyeplőt, és Spartacus és Carbo előtt állította meg a hátasát. Szitkozódva tapogatta az ujjával az arca jobb oldalán a mély vágást, mely máris erősen vérzett.

– Jól vagy? – kérdezte Carbo.

– Mi? – Úgy tűnt, a lovas csak most veszi őket észre. – Igen, igen. Csak egy apró seb.

Letépett egy darabot a szövetcsíkból, amely a vállszíja köré volt tekerve, és az arcának nyomta.

– A magadfajta emberek biztosan sokkal rosszabb dolgokhoz vannak szokva – mondta Carbo, csodálattal telinek mímelt hangon.

– Igaz. Annyi bizonyos, hogy ettől még el fogok jutni Messanába.

Spartacus a fülét hegyezte az utolsó szó hallatán. Messana Szicíliában van. A hírnök fürkész pillantást vetett rájuk.

– Bajod eshet, fiatalúr, kockázatos csak a rabszolgáddal úton lenned. Nem hallottál Spartacusról meg a hordájáról? Most ők ellenőrzik Dél-Itália nagy részét. Ha beléjük botlotok, az lesz az utolsó napod.

– Nagyon is tisztában vagyok vele, de a családomnak nem sok rabszolgája maradt – mondta Carbo egy sóhajjal. – Nagyjából egy hónappal ezelőtt feldúlták a tanyánkat, többségük elszökött, hogy csatlakozzon Spartacushoz. A helybéli őrség persze semmit nem volt hajlandó tenni ez ügyben: túlságosan félnek. Apám Rómába küldött, hogy segítséget kérjek a Szenátustól. A múlt héten ott voltam, és hallottam Crassus beszédét. Nagyszerű volt. A

szenvedéseink egyszer s mindenkorra véget érnek, hála az isteneknek! Crassus tíz légiót állít fel.

– Úgy van – mondta a lovas magabiztos vigyorral. – Remegni fog a föld, amikor délre vonulnak. Spartacus rabszolgái megfutamodnak majd, ha meglátják őket.

Kiáltás harsant az úton, és a lovas barátságosan Carbóra kacsintott.

– Jobb lesz, ha megyek. Érj haza épségben! Mondd meg apádnak, hogy tartson ki, és imádkozzon Jupiterhez!

Spartacus arca megrándult, de a hírnök nem vette észre.

– Mennyi idő múlva fog indulni Crassus?

– Azt csak ő tudja. De hamarabb, mint gondolnád. A rohadt rabszolgák nagyon meglepődnek majd, amikor a légiók levonulnak ezen az úton! Minden jót! – A férfi gonosz nevetéssel továbbvágtatott.

– A fene essen Fortunába! – mérgelődött Carbo fojtott hangon. Spartacusra pillantott, akinek komorság felhőzte az arcát. – Mit gondolsz, menny időről beszélt?

– Ki tudja? Azt gondoltam volna, hogy három hónapnál nem lehet hamarabb. A légiók felállítása még csak most zajlik. A katonákat ki kell képezni, mielőtt Crassus egyáltalán fontolóra venné, hogy megküzd velünk. Legalább előre értesültünk a dologról. Így lesz időnk tervet készíteni. Képzeld el, ha azt halljuk először, hogy Crassus serege tíz-tizenöt mérföldre van Thuriitól!

Carbo nem vágyott különösebben belegondolni ebbe.

– Mit fogunk csinálni?

– Mit? Várunk egy darabig, amíg ezek a csirkefogók el nem tűnnek, aztán lóhalálában visszamegyünk a táborba, bárhol van is.

– Úgy értem, amikor Crassus megérkezik.

Carbo ez idáig óvakodott ezt a kérdést feltenni. Spartacus elhúzta a száját, és kivillantotta a fogait.

– Hát, akkor harcolunk. Harcolunk! Ne hidd, hogy kifogytam a cselekből. Nem fogytam ki. Korántsem.

Carbo bólintott. Összeszedte a bátorságát, és hangtalanul fogadalmat tett. Ha – és amikor – elérkezik a harc ideje, ő csatasorba fog állni mindenki mással együtt. Spartacussal. A keserves végig. Még akkor is, ha ez a saját halálát jelenti. Csak az számít, hogy vállvetve küzdjön azokkal, akiket szeret. Ez, és hogy megölje Crassust. Spartacusra pillantott, aki halkan, dallamtalanul fütyörészett. *Istenek, hát semmitől nem ijed meg?* Carbo büszkébb volt, mint valaha, hogy a trák katonája.

Mire a nap lenyugodott, egy apró tűz mellett üldögéltek, a vállukon takaróval, a kezükben borostömlőkkel. A kipányvázott lovak, miután kaptak enni és inni, elégedetten figyelték őket. A táboruk szokás szerint egy vízfolyás mellett volt, a Via Anniáról nem látható helyen. Felkapaszkodtak negyedmérföldnyit a fák között, és egy aprócska horpadásra bukkantak, amelyet egy hatalmas, kidőlt bükkfa uralt. Magától értetődő volt, hogy itt telepednek le, mivel a horpadás elválasztotta őket az úttól. Bár semmi jele nem mutatkozott a Rómából való távozásuk óta annak, hogy üldöznék őket, érdemes volt óvatosnak lenni.

– A hírnök azt mondta, hogy Messanába tart – jegyezte meg Spartacus.

– Szicíliába, igen. Mi köze ennek hozzánk?

– Az elmúlt évszázadban két rabszolgafelkelésre került ott sor, nem? Sokat tudsz róluk?

– Csak amit apám mesélt nekem, amikor fiatalabb voltam.

– Próbálj meg visszaemlékezni mindenre, amire tudsz!

Carbo kíváncsisága fokozódott.

– Az első hatvanvalahány évvel ezelőtt kezdődött Enna városa mellett. Egy Eunus nevezetű rabszolga vezette, akiről úgy hírlett, hogy a jövőbe lát, köszönhetően az istenektől kapott üzeneteknek.

Spartacus Ariadnéra gondolt, és az ajka félmosolyra húzódott.

– Felkereste Eunust néhány rabszolga, akikkel a gazdáik rosszul bántak. A jövendöléseitől felbátorodva több százan közülük nekiestek az ennaiaknak. Lemészároltak mindenkit, még a csecsemőket és a háziállatokat is.

Carbo viszolygással gondolt a mészárlásra, amit Forum Anniiban látott aznap, amikor megtámadták. Az erőszakos végre, mely Ghlorisnak osztályrészül jutott. De Spartacusnak köszönhetően az erőszak nem fajult el annyira, mint Ennában. *Ennek is örülni kell,* gondolta keserűen.

– Folytasd!

– A hírekről értesülve sok rabszolga szökött meg, hogy csatlakozzon Eunushoz. Hamarosan több mint tízezer embernek parancsolt, és királlyá koronáztatta magát. Az elkövetkező hetekben ő és a katonái többször is megütköztek a helyben lévő római erőkkel, és pusztán a számbeli fölényük révén elsöpörték őket. Nem telt sok időbe, és a sziget egy másik részén újabb felkelés kezdődött. Ezt egy Kleon nevezetű kilikiai vezette. Csakhogy nem csapott össze Eunusszal, amiben a rómaiak reménykedtek, hanem szövetségre lépett vele. Az elkövetkező három évben a rabszolgák számos további vereséget mértek a rómaiakra. Végül a Szenátus az egyik

consult, Publius Rupiliust bízta meg a felkelők elintézésével.

– Vajon azért reagáltak ilyen sokára megfelelően, mert Szicília nagyon messze van Rómától? – tűnődött Spartacus.

– Ezt mondják az emberek.

– És a második felkelés?

– Ez nagyjából hasonlóképpen zajlott. Rossz bánásmódot elszenvedő rabszolgák. Egy karizmatikus vezér, akiről úgy hírlett, hogy képes beszélni az istenekkel. A helyi lakosság általános mészárlása.

– Mennyi ideig tartott?

– Négy évig, mígnem a Szenátus egy magas rangú hadvezért küldött, hogy intézze el.

– Voltak a felkelések vezérei között képzett katonák?

– Nem, amennyire tudom.

Spartacus szíve nagyot dobbant. *Akkor mire lennék én képes egy ilyen helyen!*

– De miért Szicília?

– Apám mindig azt mondta, hogy azért, mert sűrűn vannak a tanyák, és rengeteg a mezei rabszolga.

– Ez sok ezer további újoncot biztosítana számunkra, igaz?

– Két légió állomásozik ott.

– Két légió korábban sem okozott nekünk sok gondot, nem?

– Belátom. De hogyan juttatnánk át a szoroson a katonáinkat?

– Egyszerűen. Az Itáliát tápláló gabona nagyrészt Szicíliában terem, ugye? Hatalmas hajók szállítják. Láttam őket. Csak oda kell mennünk nagyjából ezer emberrel a fő kereskedelmi kikötőbe, elfoglalni annyit, amennyit csak

tudunk, és visszajönni velük. A fő problémánk a római hadiflotta lenne.

– Szerintem az nem lenne nagy probléma. A Karthágó elleni utolsó háború óta a flotta leépülőben van. A kilikiai kalózok jószerével ellenőrzésük alatt tartják a Mediterráneumot. Gyakran rabolnak el hajókat a dél-itáliai partoktól.

– Csakugyan? – kérdezte Spartacus, az öklével a tenyerébe csapva örömében.

– Így hallottam. Egészen Ostiáig fel-felhajóznak a gazemberek a part mentén. A Szenátus harsányan mérgelődik miattuk, de semmi különös nem történt azóta, hogy Publius Servilius Vatia hadjárata majdnem három évvel ezelőtt véget ért. A Köztársaság összes hajóját a pontusi Mithridatész elleni háború foglalja le.

– Ez nagyszerű, Carbo. A kalózok talán át tudnak vinni bennünket, hogy megtámadjuk a gabonaszállító hajókat nem?

Carbo arcán lassanként mosoly jelent meg. Spartacus terve őrültségnek tűnt, de hát oly gyakran jártak sikerrel korábban, amikor nagyon is rosszak voltak az esélyeik. Miért ne járhatnának sikerrel még egyszer?

– Ez jól hangzik.

– Ideje pihenni egy kicsit – mondta Spartacus ásítva. – Te vagy soron, hogy őrködj. Ébressz fel pár óra múlva!

Megigazította a takaróját, és leheveredett a tűz mellé. Pillanatokon belül elaludt. Carbo dobott még egy darab fát a lángok közé. Aztán visszaült fülelni és figyelni. A tűz pattogott, és narancssárga szikrákat köpött a levegőbe. Tizenöt lépéssel odébb a lovak két jókora, sötét foltnak látszottak, háttérben a bükkerdővel. Lenge szellő fújt felfelé az alant elterülő völgyből, megropogtatva a fák ágait. Lehullott levelek zörögtek, amint egy aprócska állat

éjszakai teendői után igyekezett. Egy bagoly huhogott. A patak felől a víz megnyugtató csörgedezése hallatszott. Carbo ellazult. Mielőtt Capuába költöztek, évekig élt a család tanyáján, kívül a városon. A természet neszei ismerősek és elringatóak voltak.

Hamarosan elnehezedett a szemhéja. Egy ideig küzdött a lopakodó fáradtsággal, de valahányszor összeszedte magát, nem hallott semmi aggasztót. Ugyanez megy, mióta eljöttek Rómából, gondolta álmosan. Mit számít, ha pihen egy kicsit?

Valamivel később felriadt. Kalapáló szívvel nézett körül. Néhány lépésnyire tőle Spartacus mélyen aludt. A tisztás üres volt. A lejtő alján csörgedező patak magában beszélt. Távolabb egy bagoly huhogott magányosan az ezüstös holdkorongnak, mely éppen csak hogy látszott a lombsátoron keresztül. Minden olyan volt, mint előzőleg, eltekintve a tűztől, amely csaknem teljesen kialudt. Didergett, a válláról lecsúszott a takaró. *Istenek, biztosan órákat átaludtam!* Bűntudatosan kezdte bökdösni a hamut egy bottal, hogy lássa, van-e esély a lángok újraélesztésére. Elégedetten állapította meg, hogy maradt még egy kis forró parázs.

A lovak egyike fújtatott, és az egyik lábáról a másikra nehezedett. Carbo megdermedt. Már örült, hogy nem vakítja el a tűz fénye, és a hátasaik irányába meredt. Ahogy korábban, csak a körvonalaikat látta a sötétebb árnyaknak tetsző fák előtt. Pár pillanatig semmi nem történt, és nyugtalansága alábbhagyott.

A ló másodízben is fújtatott. Carbo ismét megfeszült. A fülét hegyezte, és a lovakra meredt. Semmi. Egy darabig csend volt. Aztán a ló dobbantott a patájával a földön.

Carbo gyomra immár fájdalmas csomóvá szorult. Hagyta a takarót lecsúszni a válláról, és odakúszott

Spartacushoz. Az egyik kezét a vállára helyezte, fohászkodva, hogy a trák ne keltsen zajt.

Carbo megkönnyebbülésére Spartacus azonnal felébredt, és nem szólt semmit. Felült.

Carbo Spartacus füléhez tartotta a száját.

– Az egyik ló nyugtalankodik.

– Még valami?

– Egy farkast hallottam. De eléggé messze. Ennyi.

Spartacus bólintott. Körbemutatott egy ujjával a horpadásban, aztán pedig a füléhez emelte a kezét.

Egymás mellett ülve várakoztak. Feszült figyelemmel füleltek.

Bagolyhuhogás hallatszott tőlük jobbra. Carbo nem aggódott a hang miatt, de érezte, hogy Spartacus megmerevedik. Amikor a hang tőlük balra megismétlődött a fák között, Carbo majdnem rosszul lett. A ló idegeskedése és két bagoly ennyire közel nem lehet véletlen. Amikor egy harmadik bagoly hangja is megütötte a fülüket, Carbo minden kétsége eloszlott.

Spartacus szorosan odahajolt Carbo arcához. Hangtalanul formálta a szót:

– Gyerünk!

– A lovak?

– Itt hagyjuk őket.

Carbo látta, hogy Spartacus előhúzza a tőrét, és ő is gyorsan ugyanezt tette. Térdükre és könyökükre támaszkodva a lehető legzajtalanabbul kúsztak felfelé, el a tűztől. Húsz lépéssel odébb Carbo újabb bagolyhuhogásokat hallott a hátuk mögül. Végigfutott rajta a hideg. Ezúttal közelebbről szóltak. Követte a trákot, minden lépésnél arra számítva, hogy pengét döfnek a hátába.

Spartacus nem nézett hátra. Fokozta a sebességét, tudatában lévén, hogy gyorsan ki kell jutniuk a tisztásról. Azt súgta az ösztöne, hogy olyan emberek vannak ott, akik meg akarják ölni. Bárki akarta is meggyilkolni, nem kevesebb mint hat-nyolc embert küldött, talán többet is. Spartacus beütötte a térdét egy kiálló gyökérbe, és az ajkába kellett harapnia, hogy ne szisszenjen fel fájdalmában. Kúszott tovább, szitkozódva, amiért jószerével egyáltalán nincs aljnövényzet. Bár így nemigen akadályozta őket semmi az előrejutásban, ez azt is jelentette, hogy kevesebb helyen rejtőzhetnek el.

Újabb bagolykiáltások harsantak. Spartacus számolta őket. Egy. Kettő. Három. Négy. Köszönetet mondott a Nagy Lovasnak, hogy egyik sem előttük hallatszott. Nincsenek bekerítve egyelőre.

Végül Spartacus kiért a horpadás szélére, egy jókora, hasadt törzsű tölgyfához. Felállt. Carbo lapulva érkezett melléje, és szó nélkül mindketten hátranéztek a tüzük irányába, amely az izzó parázs halovány, narancsszínű ragyogásának köszönhetően kivehető volt a sötétségben. *Mutassátok magatokat, gazemberek!,* gondolta Spartacus.

Carbo úgy érezte magát, mintha egy rémálomban lenne. Ez az ő hibája, hiszen elaludt. Ki vadászik rájuk? Harminc szívdobbanásnyi ideig semmi nem történt.

– Biztosak akarnak lenni benne, hogy alszunk, mielőtt mozdulnak – sziszegte Spartacus.

Felnyerített az egyik ló, majd a másik is. Hirtelen négy árnyék vált láthatóvá: három a kidőlt bükkfa mögül, a negyedik a túlsó vége felől rontott elő. Spartacus és Carbo csak annyit tudtak kivenni, hogy mindegyik lándzsát szorongat a jobbjában. A támadók egyenesen az elhagyott fekhelyekhez rohantak. Gyors egymásutánban dühödt döfések záporozik a takarókra, ám hamar rájöttek, hogy a

zsákmányuk eltűnt, Fojtott káromkodás töltötte meg a levegőt, és az egyik férfi felmordult:

– Elszeleltek a rohadékok!

Az egyik társa egy visszakézből irányzott pofonnal elhallgattatta. Újabb bagolykiáltás harsant, ezúttal sürgetőbb hangú. Az emberek lábujjhegyen osonva szétszéledtek a tisztás szélei felé, Spartacus és Carbo irányába.

– Ideje lelépni – suttogta Spartacus.

– Merre? – kérdezte Carbo, és kétségbeesés hasított belé.

– Felfelé. Először lassan, de amikor szólok, futunk, mint a szél. Mármint, ha élni akarsz. – Spartacus foga megvillant a holdfényben, és Carbo ismét azt kívánta, bárcsak övé lenne a vezére bátorsága. Visszatolta a kését a hüvelyébe, és komoran bólintott.

– Készen állok.

– Rendben. – Spartacus megfordult, és farkas módjára osonni kezdett.

Carbo soha nem felejtette el azt az éjszakát. Korábban egyszer sem kellett éjszaka a hegyekben mozognia, és remélte, hogy nem is kényszerül rá soha többé. Legalábbis nem úgy, hogy ismeretlen számú fegyveres üldözi, miközben neki csak egy nyamvadt tőre van. Eleinte elég könnyen haladtak, de Spartacus kezdett hosszú, öles szökkenésekkel felfelé kapaszkodni a lejtőn. *Hogy a pokolba látja, hogy hová lép?,* tűnődött Carbo, igyekezvén a nyomában maradni, amennyire csak tőle telt. Kalapált a szíve a mellkasában, nem a futás jelentette megerőltetéstől, hanem a félelemtől. Úgy érezte magát, akárha szarvas lenne, és vadászok csapata üldözné. Minden fa és bokor mögött ellenség lapulhatott, és minden

lépésnél azt kockáztatta, hogy eltöri a bokáját egy kiálló gyökérben vagy fadarabban. Korábban úgy gondolta, hogy jó a térérzékelése, de az útjuk során megváltozott a véleménye. A fejük fölött lévő sűrű lombsátoron keresztül csak olykor-olykor pillantották meg az éjszakai égboltot, ami még jobban összezavarta. Spartacus viszont úgy szökellt fel és le az emelkedők és horpadások között mintha Hermész, a hírnökök istene vezérelné minden lépését.

Időnként megálltak és az üldözőik hangjait figyelték. Első ízben halványan még ki tudták venni az alattuk mozgó emberek által keltett zajt, mire azonban másodszor torpantak meg, ez elhalt. Ezt követően Spartacus elégedettségére és Carbo hatalmas megkönnyebbülésére nem hallottak semmi egyebet. Carbo reménykedett, hogy a trák ezután talán lassít, de csalódnia kellett. Spartacus még gyorsabban kezdett mozogni, a lába úgy suhant a talaj felett, mintha szárnya volna. Carbónak nehéz volt lépést tartania vele, és elkerülnie, hogy kiverjék a szemét a Spartacus által félretolt és suhanva visszacsapódó ágak.

Talán egy óra telt el, amikor felértek egy hegygerincre. Ezen haladtak tovább, és röviddel utóbb egy tisztásra jutottak. Először látták rendesen az eget, melyet temérdek szikrázó csillag világított meg. A hold helyzete a fejük felett arra utalt, hogy még mindig órák vannak hátra a napkeltéig. Spartacus szemügyre vette a nyitott térséget, mielőtt macskáéhoz hasonlatosan puha léptekkel kilépett rá. Carbo követte, gyakori és nyugatlan pillantásokat vetve a háta mögé. Nem hallott semmit. Először hagyott alább valamicskét a nyugtalansága.

– Ha világosabb lenne, innen jó kilátásunk nyílna – mutatott Spartacus a sötétségbe.

– Hol vagyunk?

– Fogalmam sincs – válaszolta Spartacus vigyorogva. – De azt hiszem, ez a gerinc ugyanaz, mint ami a Via Anniát szegélyezi, nagyjából észak-déli irányban halad. Egyszerűen csak tovább kell mennünk rajta.

– Lehet, hogy mérföldekkel félrevisz bennünket. – Carbo máris butának érezte magát. – De nincs más választásunk, igaz?

– Nincs – válaszolta Spartacus komoran. – A nyomunkban lesznek, mihelyt kivilágosodik, ezért előtte a lehető legmesszebbre kell jutnunk. Istenek, azért szívesen hátramaradnék! Tőrbe csalni őket, esetleg ejteni egy foglyot.

– Megtudni, hogy kicsodák?

– Igen.

– Nem hiszem, hogy rómaiak.

– Én sem. Ha Rómából követtek volna bennünket, már ránk támadtak volna. Nincs köze a dolognak a hírnökhöz sem, akivel beszéltünk. Őt nem érdekeltük.

– Nem csak ezért nem hiszem. A férfi, aki megszólalt, erős akcentusa volt. Kizárt dolog, hogy latin az anyanyelve.

– Én is erre gondoltam. Csak olyasvalaki állhat a dolog mögött, aki tudta, hogy Rómába mentünk.

Riadalom töltötte el Carbót.

– Castusra meg Gannicusra gondolsz?

– Igen, vagy valaki másra, akinek a begyében vagyok.

A mocskok. Hogyan merészelnek, mindazok után, amit tettem értük? Ha abban a pillanatban megjelenik előtte a két gall, Spartacus cafatokra szaggatja őket.

– Átkozott árulók!

– Várható volt. Sok ember nem szívesen veti alá magát egyetlen vezérnek. Ha Trákiában lennénk, tán már

korábban megtörtént volna – mondta Spartacus, és örült, hogy maradt.

– Talán el tudnánk kapni az egyiket.

– Nem! Négyet láttunk közülök, és lefogadom, hogy több mint kétszer ennyien vannak.

– Akkor nincs rá mód, hogy megtudjuk, ki küldte őket.

– Néha együtt kell élnünk a bizonytalansággal. – Spartacus oldalba bökte Carbót. – Ez segít, hogy résen legyen az ember!

Carbo mosolyogni próbált, de inkább csak grimasz telt tőle.

– Majd megtudunk többet, amikor visszaérünk – jelentette ki Spartacus. – Jól tetted, hogy felébresztettél akkor. Azt hiszem, túlzás nélkül mondhatom, hogy megmentetted az életemet. Köszönöm.

Büszkeség töltötte el Carbót. Aztán eszébe jutott, hogy csak véletlenül ébredt fel a saját álmából, és bűntudat szorította össze a torkát. Soha nem lenne képes bevallani.

– Nincs mit – sikerült kiböknie. – Nem több ez, mint amit te már tettél értem.

Spartacus magabiztos mosolyt villantott.

– Ugyan már! Sokára fogunk még biztonságba érni.

Nem adott hangot az aggodalmának, mely azóta gyötörte, mióta volt ideje fontolóra venni, vajon ki küldhette a gyilkosokat. *Nagy Lovas, kérlek, tartsd meg épségben Ariadnét és a gyermekünket!* Megfordult, és a tisztás túlsó vége felé iramodott.

A következő napon már kezdett leszállni a szürkület, amikor elérték a sereg táborát. Carbo fájlalta a lábát, szomjas volt, és éhesebb, mint emlékezete szerint bármikor azelőtt, de élt.

– Megcsináltuk.

– Nem, még nem.

Carbo döbbenten meredt Spartacusra.

– De hát ez a mi seregünk! Nem fog sokáig tartani, hogy a lejtő aljára érjünk.

– Több mint két hétig voltunk távol. Ki tudja, mi történt ez alatt az idő alatt? – *Ha Castus és Gannicus képesek voltak orgyilkosokat küldeni utána, vajon mi mást tehettek még?*

– Akkor mit csináljunk? Akarsz itt maradni, amíg szétnézek, mi újság?

Spartacus nevetett.

– Nem félek én, csak óvatos vagyok. Megcélozzuk a középen lévő nagyobb sátrakat. Ariadné és a szkíták ott lesznek.

– Mi a terved utána? Összeszedünk pár cohorsot, és megöljük a gallokat?

– Semmit nem csinálnék szívesebben, ha ők az árulók – vicsorgott Spartacus. – De nem kímélték a fáradságot, hogy biztosítsák a követőik hűségét. Ha megölnénk őket, lehet, hogy tízezernél is több ember válna ki a seregből. Ekkora veszteséget nem engedhetek meg magamnak éppen most.

– Akkor engeded, hogy megússzák?

– Egyáltalán nem ezt mondtam – válaszolta Spartacus halvány mosollyal. – Gyerünk! Hajtsd le a fejedet menet közben! A legtöbben észre sem fognak venni bennünket.

– Ha te mondod.

Carbo nyugtalanul megérintette a tőre markolatát, hogy önbizalmat merítsen.

– Ezt mondom. Te mégy elöl. Én követlek.

Fohászkodva, hogy Spartacusnak igaza legyen, Carbo elindult. Rövid idő múltán már katonákkal találkoztak: emberekkel, akik délutáni vadászatról tértek vissza, vagy

kettesben akartak lenni egy asszonnyal a fák között, vagy egyszerűen csak szükségük volt egy helyre, ahol kiüríthetik a beleiket. Carbo nem törődött egyetlen szembejövővel sem. Ha valaki köszöntötte őket, mormogott viszonzásképpen, és továbbhaladt. Spartacus szorosan mögötte lépdelt, a földre szegezve a tekintetét.

Incidens nékül érték el a tábort. Ahelyett, hogy a sátrakat rendszerint elválasztó széles sávon mentek volna, Carbo inkább a köztük lévő keskeny résekben haladt. Így folyvást ponyvafeszítő köteleket kellett átlépniük, de jóval kisebb volt az esély arra, hogy valaki észreveszi őket. Carbo hamar ráébredt, hogy ez jó módja beszélgetések kihallgatásának is.

– Amúgy milyen messze van ide Thurii?

– Nem több ötven mérföldnél, a tisztem azt mondja.

– Hol van Spartacus? – kérdezte egy mély hang a következő sátorban. – Mennyi ideje már, hogy elment?

Carbo érezte, hogy a trák a hátára paskol. Megállt.

– Majdnem három hete.

– Akkor már nem jön vissza, mi?

– Azt nem tudhatja az ember – vitatkozott a másik. – Kik vagyunk mi, hogy tudjuk, mikor tér vissza? Ő a sereg vezére. Azt teszi, amit a legjobbnak lát.

– Vagy nem jön vissza, vagy holtan fekszik valahol egy árokban. Mit gondolt? Itt hagyott bennünket azoknak a szemét galloknak, hogy ők legyenek a vezéreink?

– Tudod, hogy Egbeo és Pulcher szintén parancsnok. Sokan hallgatnak Ariadnéra is. Őrá odafigyel Dionüszosz, ne feledd! – mondta egy harmadik.

– Egyelőre, talán. De jegyezzétek meg, amit mondok! – dörmögte a mély hang. – Nemsokára mindannyiukat megölik. Tudjátok, hogy milyenek Castus meg Gannicus.

Két patkány. Szemrebbenés nélkül megölnének egy nőt meg egy gyereket.

Carbo szája kinyílt és becsukódott. A trák felé fordult, akinek az arcán egyszerre tükröződött öröm és harag.

– Várj! – mondta hangtalanul Spartacus.

– Ugyan már, nem állnak ennyire rosszul a dolgok. Már majdnem Thuriiban vagyunk. Hetek óta nyomát sem láttuk római erőknek. Spartacus most már bármelyik nap megjelenhet, és megint minden rendben lesz.

– Megeszem a szandálomat, ha megjelenik – jelentette ki az első hang. – És amikor a gallok megkaparintják a gyeplőt, nem szándékozom kivárni, hogy mi történik.

Egyik-másik bajtársa helyeslőn mormogott.

Carbo meglepetten érezte, hogy Spartacus elmegy mellette, megkerülve a sátor sarkát. Megszorította a kése markolatát, és követte.

Hat embert találtak, akik egy apró tűz körül ültek, amely fölött egy bronzedényben párolódó hús rotyogott. A csoport tagjai durva szövésű, krémszínű, vörös és barna tunikákat viseltek. Valamennyiüknél volt kés, de csak kettejükön vállszíj, és rajta hüvelyében lévő gladius. További fegyverek – lándzsák, pilumok és kardok – hevertek kupacban néhány lépéssel odébb, valamint egy halom scutum.

Spartacus mosolyogva lépett a meglepett arcok gyűrűje felé.

– Üdvözlet!

– Ki a fene vagy te? – kérdezte egy erőteljes állú, kopasz férfi.

Ő volt a mély hang, gondolta Carbo.

– Kiszimatoltátok a vacsoránkat, mi? – kérdezte egy fiatalabb katona, akinek mélyen ülő szeme és sűrű, fekete

haja volt. – Hát ebből nem kaptok! Tűnjetek el, és főzzetek magatoknak!

A társai nevettek. Eléggé baráti hangon, de volt a nevetésnek egy éle, ami nem tetszett Carbónak. Nem kell hozzá sok, hogy csúnyán alakuljon a helyzet. Kihúzta magát, és Spartacus mellé lépett.

– Melyikőtök szájalt Spartacusról? – kérdezte a trák.

– Én volnék. – A kopasz férfi lassan feltápászkodott. – Van valami bajod azzal, amit mondtam?

– Ami azt illeti, van.

Ennek hallatára mindenki felállt, kivéve a fiatal katonát, aki előzőleg beszélt. Barátságosságnak már nyoma sem volt az arcokon. Jelentőségteljesen a kések és kardok markolatára kerültek a kezek.

– Azt ajánlom, most hordjátok el magatokat! – vicsorgott a kopasz férfi, és előrelépett. – Mielőtt csúnyán megsérülnétek.

– Vagy meghalnátok – tette hozzá a társai egyike gúnyos, csupafog vigyorral.

– Ez fenyegetés? – mordult fel Spartacus.

– Vedd annak, aminek akarod! – A kopasz férfi még közelebb lépett.

Rendben. Spartacus előrelendült, megragadta a kopasz férfi tunikáját, és hanyatt taszította. A férfi a fenekére huppant a tűzbe. Fájdalmas üvöltéssel pattant fel, és az alfelét markolta. Több társa – kiváltképp a fiatalember, aki még mindig ült – elkacagta magát.

Carbo torkaszakadtából nevetett, de ekkor a többi katona előrántotta a fegyverét. *A fenébe is,* gondolta, előhúzva a saját kését. *Jobb lett volna elsétálni.*

– Nagyon alaposan gondoljátok meg, mielőtt a vezéretekre támadtok! – kiáltotta a trák.

A kopasz férfi abbahagyta az üvöltést. Félelem nyoma jelent meg a szemében.

– Mi? Te nem vagy Spartacus!

– Nem? Vértet kel viselnem, és sicát kell fognom a kezemben, hogy felismerjetek? – Spartacus előrelépett, felemelve az öklét. – Ki akarja a dicsőséget, hogy elmondhassa, ütközetben megszerzett egy római sast, és ezzel megszégyenített egy egész légiót? – dörögte.

Minden fej feléje fordult körülötte. *Ugyanezzel a kiáltással buzdította Spartacus a seregét aznap, amikor megküzdöttünk Gelliusszal,* gondolta Carbo vidáman.

A kopasz férfi haragjának helyébe színtiszta rettegés lépett.

– Nem, uram. Most már felismerlek.

A társai hitetlenkedő pillantásokat váltottak egymással majd sietve eltették a fegyvereiket.

– Bocsánat, uram! Nem jöttünk rá – motyogta az egyikük. A többiek sietve, kórusban csatlakoztak hozzá, és Carbo megnyugodott egy kissé.

Spartacus egyenként felnyársalta a katonákat a szigorú tekintetével.

– Magasságos istenek, Zeuxis, micsoda egy istenekvene bolond vagy! Most mindannyiunkat kivégeznek a lepcses szád miatt – mondta egy tagbaszakadt, tüskehajú katona.

A kopasz férfi arca összerándult.

– Bocsáss meg, uram! Nem tudtam, hogy ki vagy.

– Egy pillanattal ezelőtt még panaszkodtál, hogy milyen régóta távol vagyok. Holtan egy árokban, azt mondtad.

– Nem gondoltam ezt igazából, én…

– Ne hazudj nekem, bolond! Hallottam, hogy mit mondtál.

– Nagyon régen elmentél, uram. Tudom, hogy nem egyedül engem aggasztott, vajon mi történik majd a

sereggel. Mindannyiunkkal. Ha nem vagy itt, uram, a mocsok Castus és Gannicus megpróbálják magukhoz ragadni a vezetést. Mindenki ezt mondja. – Zeuxis a társaira pillantott megerősítésért, de valamennyien kerülték a tekintetét. Nem volt meglepve, és fásultan visszafordult Spartacushoz. – De hála legyen az isteneknek, hogy visszatértél!

– Igazat beszélt?

Senki nem válaszolt. *Túlságosan is meg vannak rettenve,* vélekedett Carbo, akit bámulatra késztetett Spartacus képessége, hogy a puszta magabiztosságával félelmet keltsen.

– Te! – szólt Spartacus a mélyen ülő szemű, fiatal katonának.

– Igen, uram?

– Igazat beszél a bajtársad?

– Van abban valami, amit mond, uram – hangzott a félszeg válasz. – De ez csak szóbeszéd. Tudod, milyenek az emberek.

– Te viszont nem értesz egyet Zeuxisszal.

– Nem, uram.

– Miért nem próbáltál te is rám támadni?

– Nem keresem ok nélkül a civakodást, uram.

– Te látszol itt a legjózanabbnak. Mi a neved?

– Marcion, uram.

Spartacus hirtelen elhatározásra jutott.

– Tehát, Marcion, kezességet vállalsz ezekért az emberekért?

Éles félelem ülte meg az egyébként is feszült levegőt. Mindenki felfogta a vezérük szavainak kimondatlan jelentését.

– Igen, uram. Kezességet vállalok. Mind jó katonák. Bátran harcoltak minden csatában, amit láttam.

Zeuxisnak ugyan nagy szája van, de Picenumnál megölt egy római tisztet, Arphocras pedig – egy bozontos szakállú férfira mutatott – segített elragadni egy alakulatjelvényt, amikor Gelliusszal harcoltunk.

Spartacus Zeuxisra pillantott, aki még mindig óvatosan dörzsölgette a megégett ülepét.

– Igaz ez?

– Igen, uram, igaz. – Zeuxis a fegyverhalomra mutatott. – Meg tudom mutatni neked a kardját.

– Nincs rá szükség. Hiszek neked.

Zeuxis elhallgatott. Félelemmel eltelten nézett Spartacusra. Akárcsak a társai.

– Nem azért mentem el, amiért gondoltátok, hogy felderítsem az utat előttünk. Rómába mentem. – Elmosolyodott a meglepetésük láttán.

– Miért, uram? – kérdezte Marcion.

– Hogy megtudjam, mit terveznek ellenünk a rómaiak, és hogy megöljem az új vezért, aki a seregüket irányítani fogja.

Még nagyobb döbbenet ült ki az arcokra.

– Sikerrel jártál, uram? – kockáztatta meg Zeuxis.

– Részben. Megtudtam, hogy a légiók nem fognak várni tavaszig, hogy ellenünk vonuljanak. Ketten nem voltunk elegen ahhoz, hogy megöljük Crassust, de pokoli módon ráijesztettünk, annyi bizonyos. – Legyintett egyet a kezével. – Majd megölöm a disznót, amikor legközelebb találkozom vele.

A katonák immár megilletődöttnek tűntek.

– Szeretnél lekaszabolni még egy római tisztet, Zeuxis? Ti, többiek, készek vagytok megvívni egy újabb csatát a légiók ellen? Mert ezt kell majd tennünk előbb vagy utóbb.

– Ha te vezetsz bennünket, uram, bárkivel megküzdök, még a Minotaurusszal is! – kiáltotta Zeuxis.

– Mi a helyzet veled, Marcion? – kérdezte Spartacus.

– Számíts rám is, uram!

– Rám is! – kiáltotta Arphocras.

A társaik helyeslőn kiáltoztak. Körülöttük az emberek skandálni kezdtek:

– Spar-ta-cus! Spar-ta-cus!

Carbót ámulattal töltötte el, mennyire megváltozott a helyzet. Egy csapatnyi elégedetlen katona, akik közül sokan készen álltak a dezertálásra, Spartacus odaadó hívévé vált.

Mosoly játszott a trák ajka körül, majd a kezét felemelve csendet teremtett.

– Bátor férfiak vagytok, mindannyian. És bár időnként idegesítőek vagytok – ekkor Spartacus merőn a feszengő Zeuxisra pillantott –, nem tudnék meglenni nélkületek!

Örömteli kiáltozással telt meg a levegő.

– Mindenben, amit elszenvedtek, minden nehézségben és megpróbáltatásban, részem van nekem is. – Spartacus a szemlélők nagyobb tömegéhez fordult. – Elmentem ugyan, de mindig vissza fogok jönni. Mindig. A Nagy Lovas legyen a tanúm, soha nem foglak elhagyni benneteket, bátor katonáim, soha!

Ezúttal Carbo is csatlakozott a skandáláshoz.

– Spar-ta-cus! Spar-ta-cus! Spar-ta-cus!

– Hamarosan találkozunk – mondta Spartacus Zeuxisnak. – Addig talán lesz időd megrágni a szandálodat.

Zeuxis még jobban elvörösödött, a társai pedig dőltek a nevetéstől.

Spartacus Zeuxis karjára csapott. Aztán gonosz mosollyal Carbóhoz fordult.

– Ideje elintézni Crassust és Gannicust. – *És megnézni a gyermekemet!*

Csengett a fülük a katonák ujjongásától, miközben ellépdeltek. Ezúttal a sátrak közötti széles sávon.

Megtelt a tábor örömteli kiáltozással, amikor az emberek látták, hogy a vezérük visszatért. Spartacus integetett, mosolygott, és továbbhaladt. Belül örvendezett, hogy nagyon kevés arc tűnt csalódottnak az újbóli megjelenése láttán. Csak egy apró töredékét látták a seregnek, de ez ígéretes volt a többiekre nézvést. Castus és Gannicus mérge nem terjedt nagyon messzire. Nem telt sok időbe, hogy Ariadné sátrához érjenek. Atheas és Taxacis odakint őrködtek. Spartacust megpillantva felugrottak, az arcukon boldog mosoly jelent meg. Spartacus az ajkához emelte a kezét.

– Csendesen! – suttogta.

A szkíták meglepetten pillantottak egymásra, de engedelmeskedtek.

– Akarod… látni… fiadat? – mormogta Atheas.

– A fiamat?

Hála az isteneknek – fiú! Az eltökéltsége egy pillanatra megingott, de kitartott a terve mellett. Azonnal foglalkozni kell a gallokkal, mielőtt értesülnek a visszatéréséről.

– Igen. Maron.

– Ariadné a fivérem után nevezte el – mondta Spartacus halkan. – Szép név. Jól van?

– Igen… remekül. – Atheas sugárzott. – Van… mint te.

Feszült mosoly.

– Majd megnézem később.

Carbo megdöbbent.

– Később?

Spartacus nem törődött vele. Atheashoz fordult.

– Van pár tartalék kardod?

A szkíta bólintott.

– Hozd ide őket!

Spartacus dobbantott az egyik lábával a földön, miközben Atheas elsietett. Dühösnek tűnt. Carbo meg sem mert szólalni.

Atheas két egyszerű, de használható gladiusszal tért vissza. Mindkettő egy-egy bőr vállszíjra volt erősítve. Átadta őket Spartacusnak és Carbónak.

Spartacus átvetette a sajátját a jobb vállán.

– Vigyél Castushoz és Gannicushoz!

Atheas elindult előttük, de nyilvánvalóan nyugtalan volt.

– Miért?

– Két nappal ezelőtt éjjel megtámadtak bennünket. Nem rómaiak voltak. Biztosan a táborunkból jöttek. Kiknek van a legnyomósabb okuk, hogy a halálomat kívánják?

– Castusnak. Gannicusnak. A mocskok! – vicsorgott Taxacus. – Ölünk meg… őket?

Spartacus elővillantotta a fogát.

– Sajnos szükségünk van rájuk. Tíz légiót állítanak fel ellenünk. Három-négy hónapon belül itt lehetnek. Lehetséges, hogy ez nem lenne elég idő újoncokat toborozni és kiképezni őket azok helyébe, akik követik a gallokat, ha távoznak.

Carbo idegei immár pattanásig feszültek. *Mit tehetünk mi négyen?*

– Hogyan akarod csinálni?

– Látni akarom az arcukat, amikor meglátják, hogy élek. Ebből tudni fogjuk, hogy bűnösek-e vagy sem. Meg fognak ijedni. Rájönnek majd, hogy őket is el lehet kapni.

– Több tucat harcos lesz velük.

– Na és? – csattant fel Spartacus. – Látniuk kell, hogy nem félek tőlük, egy kicsit sem, és valószínűleg felfogják majd, hogy ha parancsot adnak a megölésemre, ők fognak

meghalni először. Ezt még el tudnánk intézni, mielőtt levágnak bennünket, nem?

– Igen! – kiáltották a szkíták szenvedélyesen.

Carbo fogát csikorgatva próbált úrrá lenni a félelmén. Majdnem sikerült.

– Veled tartok.

– Tudtam, hogy ezt fogod tenni – jelentette ki Spartacus. – Ha az istenek velünk lesznek, nem fajul odáig a dolog. Vezess, Atheas!

Carbo követte a vezérét, azon tűnődve, vajon hogy fogja Spartacus megakadályozni, hogy leméságolják őket.

A gallok sátrai nem voltak messze. A leghűségesebb híveik sátrai vették körül őket, minek folytán a kicsiny csoport rövidesen kezdte magára vonni a figyelmet. A szkítákat vagy Carbót azok a katonák is ismerték látásból, akik Spartacust nem. Ellenséges és szúrós pillantásokat vetettek feléjük. Néhány sértés is elhangzott, de senki nem tartóztatta fel őket. Egyelőre.

Carbónak háborgott a gyomra, amikor valaki a lába elé köpött. Normális körülmények között nem tűrt volna el egy ilyen sértést, de most más volt a helyzet.

– Mozogjunk! – mormogta Spartacus.

Atheas megszaporázta a lépteit.

Castust és Gannicust egy sátor előtt találták, amely valaha bizonnyal egy római hadvezéré volt. Nagyszámú aranyozott alakulatjelvény díszelgett előtte a földbe szúrva, köztük öt ezüstsas. Castus egy fatönkön ült, ölében egy félmeztelen nővel. Gannicus hanyatt feküdt a közelben, és bort ivott egy korsóból, melyet egy tompa tekintetű, lenge öltözetű nő tartott. Több mint kéttucatnyi fegyveres harcos lézengett körülöttük, tereferélve, iddogálva vagy még ijesztőbb külsejű lányokat fogdosva. Néhányan felfigyeltek

a csoport közeledtére, de túlságosan későn ahhoz, hogy megakadályozzák az elkövetkezőket.

– Ügyeljetek Gannicusra! – sziszegte Spartacus a szkítáknak. – Amikor látjátok, hogy cselekszem, zúdítsátok az egész korsót a rohadékra!

Atheas és Taxacus gonosz ábrázattal elosontak.

– Carbo, te velem maradsz!

Spartacus egyenesen odalépett a nőhöz és Castushoz.

Carbo viszolyogva meredt a gallra. Castus még akkor is kéjesen lehunyva tartotta a szemét, amikor Spartacus erőteljesen fenékbe rúgta a nőt. Az oldalra esett, Castus pedig ijedten felkiáltott. Spartacus gladiusa megvillant a kezében. Tizenöt lépéssel arrébb Atheas kiragadta a korsót Gannicus nőjének kezéből, és a tartalmát a férfi fejére zúdította. Méltatlankodó ordítás hallatszott, ám amikor a gall meglátta, ki hajol fölébe, nem állt ellen. Fekve kiáltozott.

– Te átkozott fattyú! Ezért a saját beleiddel foglak megfojtani!

– Te? – Castus felpattant, az arcáról lerítt a megdöbbenés.

Spartacus fejében immár nem volt semmi kétely. Egy pillanatig fehéren izzó harag homályosította el a látását. Castus pillantása a lábánál heverő kard felé siklott.

– Gyerünk! – ordította Spartacus. – Vedd fel!

– Darabokra vágnak az embereim!

– Megpróbálhatják, de te nem fogod látni, mi történik, mert meghalsz, mielőtt az ujjaid körbezárulnának a markolaton.

A gallra meredt, figyelve, vajon mer-e mozdulni. Castus megnyalta az ajkát, és nem moccant.

Carbo soha nem hallott a vezére hangjában ilyen haragot. Hallotta ezt Castus is. Tudta, hogy ha

megmozdul, meghal. Aztán a szkíták megölik Gannicust, és a körülöttük lévő harcosok nekik rontanak. Carbo elfehéredő bütykökkel szorította a saját gladiusát. *Magasságos Jupiter, engedd, hogy szépen haljak meg!*

Spartacus dühe alábbhagyott valamicskét.

– Látsz engem, Gannicus, vagy még mindig ég a szemed?

A gall felemelte a fejét.

– Látlak – mormogta.

– Téged is úgy meglep, hogy itt látsz, mint a barátodat?

– Mi tagadás. Nem tudtuk, mikor fogsz visszajönni. Nem érkezett semmilyen hír felőled.

– Rosszul hazudsz, Gannicus. Ez meg a hitetlenkedés Castus ábrázatán, amikor meglátott, nekem elég bizonyíték. Mindketten azt hittétek, hogy halott vagyok, mi?

– Nem tudom, miről beszélsz – ágált Castus, esetlen mozdulattal felrángatva a nadrágját.

– Fogd be a mocskos pofádat! – csattant fel Spartacus. – Tudjatok róla, hogy kizárólag azért nem fuldokoltok mindketten a saját véretekben, mert még mindig érdekünk együtt maradni.

– Miről beszélsz? – kérdezte Gannicus.

– Tíz istenverte légióról, arról beszélek! Tíz légióról, ami még a tél beállta előtt elindul dél felé. Ezt tudtam meg Rómában. Van kedvetek az embereim nélkül megküzdeni velük?

Döbbent csend fogadta Spartacus szavait.

– Nem hiszem. Mostantól talán több időt tölthetnétek újoncok toborzásával és kiképzésével ahelyett, hogy úgy viselkedtek, mintha egy orgián lennétek.

Megint egyik gall sem válaszolt.

Spartacus kemény pillantást vetett mindkettejükre. *Hallották, amit mondtam. Ez elegendő. Egyelőre nincs értelme Szicíliát említeni.*

– Még valamit. Ha bármelyikőtök még egyszer megpróbál kárt tenni bennem vagy a családomban, nem nyugszom, amíg ezer húscafattá nem szabdallak benneteket. Megértettétek?

Gannicus bólintott. Castus nem válaszolt olyan gyorsan, mint Spartacus elvárta volna, ezért Spartacus a vörös hajú gall álla alá tolta a kardját, arra késztetve, hogy hátrahőköljön.

– Megértetted, rohadék?

– Igen – mormogta Castus.

– Nagyszerű. – Spartacus megvető pillantással ellépett tőle. – Atheas! Taxacis! Megyünk.

A szkíták otthagyták Gannicust, aki indulattól bíborvörös arccal felült. Számos gall elindult feléjük. Carbo megfeszült.

– Egbeo és Pulcher parancsot kapott, hogy ha nem térek vissza hamarosan, mozgósítsanak a táborban minden katonát, és jöjjenek ide, hogy megkeressenek engem. Választhattok, hogy ez megtörténjen-e – mondta Spartacus hangosan. – Nekem nem számít.

Castus bizonytalan pillantást vetett Gannicusra.

– Hazudik.

– Honnan tudod? – kérdezte Gannicus. – Maradjatok, ahol vagytok! – mondta, mire a harcosai megtorpantak.

A négyes hátrálva távolodott, amíg mintegy harminclépésnyire nem értek a galloktól.

– Szép munka – jelentette ki Spartacus. Mostantól résen kell lennie, de nem tartotta valószínűnek, hogy még egyszer az életére törjenek, legalábbis ami a gallokat illeti.

Nem tudhatta, meddig marad a sereggel Castus és Gannicus, de egyelőre helyre tette őket. Ő, Spartacus összpontosíthatja a figyelmét az újoncok toborzására és arra hogy kalózokat találjon, akik átvihetik őket Szicíliába.

Mindkét szkíta arcán széles mosoly ült, akárcsak a Carbóén.

– Meggyőző volt ez a hazugság.

Spartacus kacsintott.

– Ideje megnéznem a fiamat.

Tizenkettedik fejezet

Spartacus Carbót a szkítákkal együtt odakint hagyta, lehajtotta a fejét, és belépett a sátorba. Gyorsan hozzászokott a szeme a gyér fényhez, és elégedett volt azzal, amit látott. Valakinek – Egbeónak vagy Pulchernek talán – gondja volt rá, hogy szépen berendezze a sátrat. Vastag szőnyegek voltak a padlón, rajtuk számos jókora bronzlámpás, két ébenfa láda, egy rózsafa asztal és székek. Spartacus tekintete azonban gyorsan az egyik sátorlap mentén lévő vetetlen fekhely és a közelében álló, kézzel faragott fabölcső felé siklott. A nyakát nyújtogatta, de nem látott bele. Ariadné a bölcső mellett állt, háttal Spartacusnak. Halkan énekelt.

Spartacus lábujjhegyen beljebb lépett, de nem szólalt meg. A békés jelenet olyannyira ellentétben állt azzal, amiben előzőleg része volt, és ami a Rómába indulása óta történt vele, hogy szüksége volt egy pillanatra a családhoz való visszatéréshez. Hiszen amíg távol volt, az lett belőlük, család. Túláradó öröm kezdte átvenni az indulat helyét, amelyet a gallok iránt érzett. Ariadné jól van, és jól van a fiuk is. Maron. *Nem fogsz feledésbe merülni, fivérem.*

Ariadné dala véget ért. A bölcső fölé hajolt, és egy gyengéd csókot lehelt a gyerek fejére, mielőtt Spartacushoz fordult. Hideg volt a tekintete.

– Köszönöm, hogy nem csaptál zajt – mondta szárazon.

– Hallottad, hogy bejöttem.

– Igen. Azt is hallottam, hogy megérkeztél egy ideje, és aztán elmentél anélkül, hogy megnézted volna a

feleségedet meg az újszülött fiadat. Hogy Castusszal és Gannicusszal beszélj. Hogyan lehettél képes erre?

Spartacus tett egy lépést Ariadné felé.

– Ariadné, én…

– Ne érj hozzám! – szakította félbe Ariadné dühösen. – Ne is szólj hozzám! Nézd meg Maront! Az a legkevesebb, amivel tartozol neki.

Spartacus összepréselte az ajkát, a bölcsőhöz lépett, és belenézett. A szeme elé táruló látványtól azonnal elillant a mérge. Egy apró, fekete hajú alak feküdt a hasán, pólyába bugyolálva. Ráncos kis arcán gombszerűnek tűnt az orra. Spartacus szíve eltelt büszkeséggel és szeretettel.

– Milyen kicsi!

– A bába azt mondja, hogy Maron nagy a fiúkhoz képest. Sokat hízott is a születése óta.

Spartacus bólintott. Jószerével semmit nem tudott a csecsemőkről. A fiára meredt, szerette volna megérinteni, de félt, hogy felébreszti, vagy árt vele.

Ariadné olvasott a gondolataiban.

– Egyelőre csak simogasd meg hátul a fejét. Majd felveheted akkor, ha felébred.

Spartacus ennek hallatán a bölcsőbe nyúlt, és megsimogatta Maron arcának finom bőrét. Elmosolyodott, ahogy megérintette. Gyengéden megsimogatta.

– Légy üdvözölve a világon, fiam! – suttogta. – Jó veled találkozni végre.

Maron mocorgott, megriasztva az apját. Spartacus felemelte a karját.

– Semmi baj, nem ébresztetted fel.

Spartacus visszanyúlt a kezével a bölcsőbe.

– A haja a tiéd.

– A szeme meg a tiéd. Bár a bába azt mondja, még változhat a színe.

– Nem bánom. Az a fő, hogy itt van épségben, és hogy jól vagytok.

– Láttad, hogy ez a helyzet. Megint el kell menned?

– Nem, természetesen nem. – Spartacus ajka megrándult, és látta, hogy Ariadnéban, jóllehet beszél vele, továbbra is harag dúl. – A Maron szép név. Nekem sem jutott volna eszembe jobb. A fivérem kétségkívül figyel a harcosok paradicsomából. Nagyon büszke lesz. Apám szintén.

– Semmiség.

– Nem, ez sokat jelent, Ariadné. Nekem és a halottaknak is. Köszönöm.

Ariadné nem válaszolt. Spartacus korántsem vágyott folytatni a vitájukat. Legalább itt, a családja körében nem akart konfliktust.

– Nagyon is szerettem volna bejönni és látni benneteket, ahogy megérkeztem. Hogyan kételkedhetsz ebben?

Ariadné szemrehányón fürkészte Spartacus tekintetét.

– Úgy döntöttél, hogy a seregedet a családod elé helyezed. Ezt még kénytelen-kelletlen majdnem elfogadtam, de hogy előbb elmégy beszélni azzal a disznó Castusszal és Gannicusszal? Miféle ember vagy te?

Spartacust sértette és feldühítette Ariadné megjegyzése.

– Nem érted!

– Nem, persze hogy nem. Én csak egy asszony vagyok, mi? – Maron összerezzent, és Ariadné a homlokát ráncolta. – Menjünk odébb, vagy fel fogjuk ébreszteni!

– Látni akartalak mindkettőtöket, de valamit el kellett intéznem előbb.

– Mi lehetett fontosabb, mint látni a fiadat? El akartál kérkedni a galloknak, hogy mit csináltál, vagy mit derítettél ki?

Spartacusból kirobbant a méreg.

– Hallgass, asszony, és engedj beszélni! Majd később elmondom neked, hogy mi történt Rómában. Fontos, de nem ez az oka annak, hogy nem ide jöttem először.

– Nem értek semmit.

– Két nappal ezelőtt éjjel egy csapatnyi férfi ránk támadt a táborunkban. Ha Carbo nem hallja meg a közeledtüket, mindketten halottak lennénk.

Ariadné érezte, hogy Spartacus igazat beszél. Rettenetes képek kavarogtak az agyában. Lelkiismeret-furdalás tört rá a mérge miatt.

– Hogyan menekültetek meg?

– Úgy, hogy futottunk az életünkért. Alig ettem és ittam azóta. Nem mintha törődnék vele. Az számított, hogy visszaérjek ide, először is, hogy megnézzem, nem öltek-e meg benneteket máris, másodszor, hogy kérdőre vonjam Castust és Gannieust.

– Ők álltak mögötte? Honnan tudod, hogy a gyilkosok nem rómaiak voltak?

– Az egyik megszólalt. Carbo azt mondta, hogy nem anyanyelve a latin. Amellett, Rómából nehézség nélkül kijutottunk. Senki nem követett bennünket.

– Tehát ha nem rómaiak voltak, akkor olyasvalakinek kellett lennie, aki tudta, hogy merre jártál.

– Úgy van. És lehet ugyan, hogy sokan vannak a seregben, akik nem kedvelnek, de a legvalószínűbb, hogy Castus és Gannicus akarták a halálomat.

Ariadnénak eszébe jutott a gallok látogatása, és megborzongott. Talán szerencsésebb volt, mint gondolta.

– Megölted őket?

– Nem.

– Miért nem? – kérdezte Ariadné. – Nem kevesebbet érdemelnek! Maron és én lettünk volna a következők.

– Fölöttébb valószínű. – Spartacus kezdte kissé örömét lelni Ariadné dühében. Kitűnt belőle, hogy még mindig szereti őt. – De a megölésük ellentétes lenne az érdekeinkkel.

Spartacus beavatta Ariadnét Crassus terveibe és abba, amit útközben hallottak a hírnöktől.

– Tíz légió – mondta Ariadné monoton hangon. Tompultnak érezte magát. – Három-négy hónapon belül itt lesznek, azt mondod.

– Most már érted, miért nem szabadultam meg a galloktól? Ha távoznak, alig leszünk többen, mint a rómaiak, és egy hadvezér sem szeretne ilyen esélyekkel csatát kezdeni.

– Tudom. Szóval mit csináltál Castusszal és Gannicusszal?

– Meglepük őket. Életükben nem döbbentek még meg annyira a vademberek, mint amikor előttük termettem. Castus arckifejezése elárult mindent, amit tudni akartam. Ő és Gannicus küldték azokat az embereket.

– Az áruló kutyák! – Ariadné szeme veszedelmesen megvillant, és kicsinyét védő vadállatra emlékeztette Spartacust. – Most, hogy tudnak a tíz légióról, maradni fognak?

– Ki tudja? Reméljük. Legalábbis amíg nem sikerül további újoncokat toboroznunk és kiképeznünk.

Versenyfutás lesz ez az idővel, miközben megpróbálom mozgatni a sereget és megszervezni az átszállítását Szicíliába.

Ariadné még mindig nem volt elégedett.

– Honnan tudod, hogy nem fognak megint próbálkozni?

– Nem tudom. De átkozottul jól tudják, mi fog történni, ha próbálkoznak. Prométheusz kínja semmi ahhoz képest, amiben nekik részük lesz.

– Szeretném látni, ahogy jajgatnak – csattant fel Ariadné. – Még forgatnám is a kést.

– Kész nőstény oroszlán vagy. – Spartacus megérintette Ariadné arcát, és megdöbbentette az asszony reakciója.

Ariadné fagyossága felengedett, és könnyek gyűltek a szemébe.

– Hála az isteneknek Carbóért! – suttogta. – Hála nekik, hogy elrejtettek benneteket, miközben rohantatok, és hogy épségben visszahoztak!

Spartacus kitárta a karját, Ariadné pedig az ölelésébe bújt. Spartacus nagyon erősen szorította magához.

– Nagyon hiányoztál. – Ariadné a keresztekkel szegélyezett útra gondolt, és minden tőle telhetőt elkövetett, hogy elhessegesse a kegyetlen képet. – Azt hittem, talán soha nem térsz vissza.

– Annyira nem volt súlyos a helyzet – hazudta Spartacus, és ebben a pillanatban örült, hogy Ariadné nem látja az arcát. – Nem olyan volt, mint harcolni egy csatában. És most már itt vagyok veled és Maronnal.

Ariadné felpillantott rá, és elmosolyodott.

– Szóval érdemes volt elmenni?

– Határozottan. Elmondtam neked, mit hallottam a légiókról, amelyeknek a felállítása zajlik. És majdnem megöltük Crassust, a szenátort, akire a római sereg vezetését bízták. – Spartacus komoran vonta össze a szemöldökét. – Bárcsak velem lett volna Atheas és Taxacis vagy egy tucat gladiátor! Simán feldaraboltuk volna.

Ariadné kíváncsi lett.

– Meséld el!

Spartacusból ömlött a szó, Ariadné pedig elképedés és izgatottság elegyével csóválta a fejét.

– És azt mondod, hogy nem volt veszélyes, ami történt? Szerencsés csillagzat alatt születtél, Spartacus.

Spartacus könnyedsége odalett.

– Tudom, és mindennap hálát adok érte a Lovasnak. Holnap feláldozok neki egy kost, vagy talán inkább egy bikát.

– És azután? Mit csinálunk utána?

– Mielőtt megtámadtak bennünket, délután egy hivatalos hírnökkel találkoztunk az úton. Messanába, Szicíliába vitt parancsokat. Azon a szigeten az elmúlt hatvan évben két nagyszabású rabszolgafelkelés volt.

Ariadné elmosolyodott Spartacus lelkesedése láttán, de össze volt zavarodva.

– Elfoglalunk majd néhány gabonaszállító hajót, és átszállítjuk velük a sereget Szicíliába. Amikor a rabszolgák a szigeten értesülnek az érkezésünkről, csapatostul sereglenek majd a zászlóm alá. Az ottani két légió valószínűleg évek óta nem kényszerült harcolni. Mielőtt Róma rendesen reagálni tudna, lesz időnk kétszer akkora sereget gyűjteni, mint ami itt táborozik. Egy akkora sereggel mögöttem igazából elkezdődhet a háború.

Ariadné nem volt hajlandó izgalomba jönni.

– Hogyan juttatsz át elég embert Szicíliába a gabonaszállító hajók elfoglalásához?

– Kifizetem egy kalózkapitánynak a saját súlyát aranyban és ezüstben.

– Mindenre van válaszod.

– Egyelőre igen. Meggyőztelek?

Jóllehet Maron minden idejét lefoglalta, Ariadnét gyötörte a jövőjükkel kapcsolatos aggodalom. Ám ez a terv kivitelezhetőnek tűnt. Elmondott magában egy hangtalan fohászt. *Dionüszosz, ismét kérlek, hogy segíts meg bennünket, ahogy korábban már oly sokszor tetted!*

– Sokkal jobban hangzik, mint itt ülni, és várni a légiók érkezésére.

– Én is ezt gondoltam. Először is, ki kell derítenem, hol vannak a legjobb horgonyzóhelyek, és hogy a hatóságok mely kikötővárosokban szoktak szemet hunyni a kalózhajók felett. – Fintor, majd magabiztos mosoly következett. – Az istenek majd megsegítenek bennünket.

Ariadné bólintott.

– Kit küldesz?

– Carbót.

– Ő derék ember.

– A legderekabbak egyike. Ő mentette meg az életemet, tudod. Ha ő nem hallja meg…

Ariadné az ajkához emelte az ujját.

– Ne, kérlek! Mindennap azzal a tudattal élek, hogy talán soha nem látlak viszont. Ma örülni akarok annak, hogy visszatértél hozzám és Maronhoz. Hogy élsz. És egyben vagy.

Elvette a kezét, az arcát a Spartacuséhoz emelte, és megcsókolta. Spartacusnak egyetlen utolsó gondolata volt, mielőtt úrrá lett rajta a szenvedély. *Nagy Lovas, köszönöm, hogy visszavezettél a seregemhez, a feleségemhez és a fiamhoz.*

Hat héttel később

Crassus a naponta szokásos megjelenésére készülődött a katlanforróságú parancsnoki sátorban. Verejtékező rabszolgák álltak mellette, és amennyire tőlük telt, próbáltak nem tudomást venni a zümmögő legyekről, miközben a tisztségével járó kellékeket nyújtották feléje. A vörös, hadvezéri tunikát. A kifényesített, domborodó bronz mellvértet. A skarlátszín lószőr dísszel ékesített, taréjos sisakot. Az aranylemezkés övét a szegecselt ptrerügésszel, mely az ágyékát volt hivatott védeni, és a derekára való

vörös selyemövet. Az elefántcsont nyelű gladiust, a díszes hüvelyével és az ékkövekkel kirakott vállszíjat. A vádlimagasságú, nyitott orrú csizmát.

Istenek, örülök, hogy nem kell egész nap ezt viselnem. Intett a rabszolgáknak, türelmetlenül várva, hogy túl legyen a tennivalóján, jelesül azon, hogy megmutassa magát a katonáinak. Hogy lelkesítse őket. Hogy megmondja nekik, mennyire bátrak. Hogy tudassa velük, hogy egy istenek adta feladat részesei: meg kell szabadítaniuk Itáliát és a Köztársaságot a Spartacus és a rabszolgahordája által jelentett mételytől. És persze, gondolta titkon, hogy nagyobb népszerűségre tegyen szert, mint Pompeius Magnus. Magára rángatta a tunikát, igyekezve nem törődni vele, hogy azonnal hozzátapad ragadós hátához.

Pompeius! A felkapaszkodott taknyos! Crassust bőszítette, hogy a vetélytársa nagyobb hírnevet szerzett magának a katonai teljesítményével, mint ő. Felfogása szerint ez teljesen méltánytalan volt. Nem ő volt-e az, aki megnyerte Sullának a csatát a Porta Collinánál? Ha ő nincs, Mariusból diktátor lett volna. Pompeius mindössze annyit tett a polgárháborúban, hogy felállított három légiót, amelyek pár apró győzelmet arattak Sulla oldalán. Ha olyan elképesztően átkozottul jó hadvezér, miért tartott neki oly sokáig leverni Sertorius lázadását Ibériában? Még mindig nincs vége. *Én már régen elintéztem volna. Jupiter legyen rá a tanúm, hogy hasonlóképpen fogom felszámolni Spartacus békétlenségét is.*

Egy rabszolga felsegítette rá a mellvértjét. Egy másik rabszolga leguggolt melléje, hogy a dereka köré erősítse a selyemövet.

Késő délután volt, és a nap vérvörösen vibrálva közeledett a látóhatár felé. A sereg két héttel korábban

hagyta el Rómát, hét nappal később, mint Crassus szerette volna. Ennek dacára az eltelt időben több mint kétszáz mérföldet tettek meg a felhőtlen égboltról tűző nap alatt. Thurii, ahol a lázadók a jelentések szerint fészkelnek, immár csak kevesebb mint harmadannyira volt. Crassus, miközben viszketett a bőre a melegtől, próbált örülni a figyelemre méltó előrehaladásuknak és annak, hogy kezd alábbhagyni a rettenetes nappali hőség. De ez ment könnyen. A sátrában még mindig akkora forróság volt, mint egy katlanban, és kimerítő dolog volt majdnem nyolc órán keresztül lóháton ülni mindennap. Örvendezett, hogy nem a közönséges katonák közé tartozik, akik hajnal óta húsz mérföldet tettek meg, teljes menetfelszerelésben. Felük éppen ideiglenes táborhelyet épített, miközben elcsigázott, ámde hálás bajtársaik őrt álltak.

Ennek elkészültével a veteránokat leszámítva mindenkire kétórás kiképzés várt, mielőtt pihenhettek vagy ehettek. De hát erre vállalkoztak. Mindennap ezt csinálták azóta, hogy elindultak Rómából, és így lesz minden átkozott nap, amíg a hadjárat véget nem ér. Ő nem fogja mérsékelni az újonc katonákra nehezedő nyomást, egyetlen pillanatra sem. De nem ám, amíg Spartacus életben van.

Felemelte az egyik lábát, majd a másikat, engedve, hogy a rabszolgái felhúzzák a csizmáját. További verejtékcseppek gördültek lefelé a hátán. *Alig várom már, hogy itt legyen az ősz.* A hosszúra nyúló forróság kétségkívül arra késztette a gazdákat, hogy köszönetet mondjanak Saturnusnak, Opsnak, Ceresnek és Lactansnak a nagylelkűségükért, Crassus azonban fikarcnyit sem törődött az aratással. Ő azt akarta, hogy legyen már vége az évszakhoz nem illőn meleg időnek.

Elege volt abból, hogy a tisztjei nap mint nap az útközben kidőlő embereik miatt siránkoznak. A hőguta és a vízhiány okozta halálesetek nem ugyanolyanok, mint amikor harcban esnek el a katonák!

Tudta, hogy nem veheti félvállról az ilyen veszteségeket. Ezért kénytelen volt Caepióval számos különleges egységet szerveztetni, melyeknek direkt az a feladat jutott, hogy fel és alá járkáljanak a roppant – huszon-egynéhány mérföld hosszú – menetoszlop mellett, ami a hadserege volt, és segítséget, valamint vizet adjanak a rászorulóknak. Ilyenformán emberek százai, akik máskülönben meghaltak volna, folytatták útjukat dél, a céljuk felé. Ami nem más, mint Spartacus.

Crassus egy pillanatig nem felejtette el, milyen közel jutott Spartacus ahhoz, hogy megölje őt. Ha nem kap hírt a kémétől, kísérlete talán sikerrel járt volna. Jó húzás volt Saeniustól, hogy felfogadta a férfit. Ha szerencséjük lesz a kém ismét hallat majd magáról. Maradéktalanul bízott benne, hogy képes lesz a tíz légiójával véget vetni a trák rémuralmának. Amikor odakerül a dolog, gondolta magabiztosan, nem tudnak majd dacolni a római bátorsággal. A római virtussal. A római fegyelemmel. De nem lett volna ellenére hogy fortéllyal gyorsabban dűlőre vigye a dolgot.

– Bélést!

Azonnal előkerült egy szorosan illeszkedő nemezdarab. A szeme sarkából szemügyre vette, mielőtt a fejére tették. Ettől jobban fog izzadni, mint egy kovács az üllőjénél, de a sisakja kemény belseje nem fogja felhorzsolni.

– Nem érek rá egész nap – mordult fel, és csettintett az ujjaival.

Átnyújtották neki az ezüstlemezzel borított sisakját, és egy pillanatig gyönyörködött benne. Egy vagyonba került

neki, de megérte, az utolsó asig. Műremek volt, melynek tetején Itália legszebb csődörének szőre díszlett, az arcvédőit pedig zománc ékesítette. A homlokvédőjén lévő pompás jelenet Marsot ábrázolta, amint áldozati ajándékokat fogad el az előtte sorakozó tisztektől és legionáriusoktól. Büszkén a fejére helyezte a sisakot. Ez illik, gondolta, egy diadalmas hadvezérhez.

– Kardot!

Egy rabszolga lépett előre sietve a gladiusával, és a vállára csúsztatta a kardszíjat.

Crassus megnézte magát az embermagasságú bronztükörben, mely a közelben állt, hogy ellenőrizze, a kard éppen a csípője bal oldalán helyezkedik-e el. Végül letörölte az arcáról az izzadságot egy kendővel. Elégedett volt a megjelenésével, és az ajtó felé indult.

Az odakint álló őrszemek tisztelegtek, amikor megjelent.

Crassus elégedetten látta, hogy Caepio máris vár rá egy félszázadnyi veterán élén, akik az ő védelmére rendelt cohorsból valók voltak. Csillogott a napfényben a sisakjuk és a vértjük. Még a pajzsaik umbója is ki volt fényesítve. Oldalt Crassus lovásza egy pihent hátast tartott készenlétben.

– Vigyázz! – bömbölte a centurio.

A katonák egy emberként, feszesen kihúzták magukat. Crassus engedte, hogy halvány mosoly jelenjen meg az ajkán. A katonái közül nem sokan festettek ilyen jól, ám Caepio irányításával napról napra javult a helyzet.

– Centurio.

– Készen állsz a szemlére, uram?

– Bizony.

Crassus tetszéssel vette szemügyre a centuriót. Caepio kezdettől fogva teljes odaadással dolgozott mellette. A kora ellenére határtalan erő lakozott benne. Fáradhatatlanul

végezte a toborzást, segített az újoncok kiképzésében, és gyakorlati tanácsokkal látott el bármikor bárkit, aki rászorult és kérte. Crassus immár módfelett nagyra becsülte. Bizony, nem termett minden bokorban olyan katona, mint Caepio. Komótosan a lovához lépdelt, és a lovász összekulcsolt kezét használva hágcsó gyanánt felkapaszkodott a hátára.

– Úgy gondoltam, kezdhetnénk a nyugati sáncnál, és utána kivonulhatnánk a védőfalhoz. Próbáljunk megnézni a lehető legtöbb egységet.

– Nagyon helyes, uram.

Caepio egy parancsot adott ki. Húsz embere és egy optio előreügetett, és négyoszlopos, öt sor mélységű alakzatot vettek fel a parancsnokuk előtt.

– A nyugati kapu felé! Gyalogmenet! – kiáltotta Caepio. A katonák döngő léptekkel elindultak. Crassus a lova oldalába vágta a sarkát; Caepio mellette haladt, a többi katona pedig mögöttük.

Crassus serege jóval nagyobb volt annál, hogysem egyetlen egységként verjenek tábort. Kezdettől fogva úgy rendelkezett, hogy a légiók álljanak párba, minek folytán minden délután öt ideiglenes táborhelyet építettek, amelyek mindegyike közel tízezer embert fogadott be. Mindegyik pontosan ugyanolyan volt: egy hatalmas négyszög, lekerekített sarkokkal. Faluk rőzsefával egybetapasztott földből készült, mely a legionáriusok által kiásott körkörös árkokból származott. Az így keletkezett árok a tábor védműveinek részét képezte. Mindegyik tábor négy oldalának közepén egy-egy rés nyílt, amelyet úgy alakítottak ki, hogy a sáncok végei átfedjék egymást, minek folytán éjszaka könnyen lezárható és támadás esetén jól védhető szűk, folyosószerű bejárat jött létre. Ezeket két egyenes folyosó kötötte össze, amelyek

negyedekre osztották a hatalmas táborhelyeket. A táborok parancsnoksága és a parancsnoki sátrak az utak kereszteződésénél kaptak helyet. Ezek körül minden egyes cohorsnak századnak és contuberniumnak megvolt a maga helye, amelyet mindennap az utásztisztek jelöltek ki.

A még üres térségekben katonák apró csoportjai voltak jelen Crassus kvártélya körül: egy-egy legionárius minden contuberniumból, valamint több tucat öszvérhajcsár. Ordítozó altisztek irányításával sátrakat rakodtak le a morózus, farkukkal csapdosó öszvérekről. A trágyaszag és a legyek alkotta felhők miatt Crassus ajkát biggyesztve léptetett el mellettük.

Az előtte lévő útszakasz, mely további öszvérekkel és ide-oda rohangáló küldöncökkel volt tele, csodálatosképpen megtisztult, amikor az elöl haladó tiszt egy kiáltással hírül adta a jelenlétét. Mindkét oldalon kivörösödött arcú, izzadt katonák álltak vigyázzba; optiók és tesserariusok tisztelegtek, rabszolgák sütötték le a szemüket. Crassus a tisztek és katonák némelyikének kurtán odaintett a kezével.

Oltalmazandó a katonákat a hajítófegyverekkel végrehajtott támadásoktól, a sátrak vonala a máris embermagasságúra épített nyugati sánctól mintegy százlépésnyire véget ért. Az erődítés külső peremén védőpalánkot alkotó kihegyezett karók díszlettek. A sáncok tetején katonák döngölték keményre a földet serényen az árkolószerszámaikkal. Faágakat lefektetve gyalogjárót alakítottak ki, és Crassus látta, hogy minden egyes sarokban őrtorony építése zajlik, Kimentek a kapun keresztül a táboron kívülre. Enyhe szellő simított végig kipirult arcán, aki a fejét jobbra-balra forgatva igyekezett némiképp hűteni magát; valósággal megfőtt a páncéljában. Nem sokat ért el vele, és egy kicsivel még ingerültebb lett.

Balra fordította a lovát, ahol egy csapatnyi legionárius a védősánc befejezésén dolgozott. Caepio az elöl haladókra kiáltott, akik sietve hátraarcot csináltak, és futólépésre váltottak, hogy a parancsnokuk elé kerüljenek.

Hamarosan felfigyeltek Crassus jelenlétére. Ám amíg meg nem állt, vagy fel nem tett egy kérdést valamelyik tisztnek, senki nem merte megállítani. Számosan tekingettek feléje lopva, és bármerre nézett, mindenütt fokozódott a munkatempó. Crassus kedvét lelte benne, hogy olykor elidőzzön és figyelje az új, fenntarthatatlan iramra kapcsoló legionáriusokat. Azok még mindig viselték a vértjüket, a kardjukat és a tőrüket, lihegtek, fújtattak, és egyszer sem mertek lassítani.

Crassus felfedezett egy pontot, ahol az árok beomlott, és közelebb léptetett, hogy szemügyre vegye. A szolgálatvezető tagbaszakadt centurio szidalmazta az embereit, akik az árkot javították. Megrántotta a gyeplőt, és figyelt. Megtorpant Caepio és a kísérete is. A tiszt, akit lekötött a feladata, nem vette észre, hogy ott vannak.

– Gyorsabban, lusta dögök! Ha nem akarjátok, hogy a szőlővenyigémet használjam, jobb lesz, ha végeztek ezzel a szakasszal, mielőtt ötszázig számolnék. Egy. Kettő. Három. – Gúnyos mosollyal nézte, amint a verejtékban úszó, nyakig poros katonák megújult erővel kezdenek ásni. – Kezd egy kicsivel jobb lenni. Négy. Öt. Hat. – Felnézett, meglátta Crassust, és sietve tisztelgett. – Uram! – Aztán odakiáltott az embereinek. – Állj!

A legionáriusok többsége engedelmeskedett. Némelyek félelmükben nem hallották meg a parancsot, és tovább ástak. A centurio a hosszú gyakorlat adta könnyedséggel hátulról rásújtott a venyigével a legközelebbi parancsszegők lábára.

– Állj, kutyák! Vezérlő parancsnokotok, a nevezetes Marcus Licinius Crassus kegyeskedik meglátogatni benneteket!

A vétkes katonák riadtan ejtették el a szerszámaikat.

– Vigyázz! – ordította a centurio. A derékig érő gödörben álló katonák teljesítették az utasítást. A centurio Crassusra pillantott. – Megtisztelő számunkra a jelenléted, uram. Nem igaz, fiúk?

– De igen, uram!

– Dicséretes munkatempó, centurio. Spartacus ellen is olyan jól fognak harcolni a katonáid, mint ahogy gödröt ásnak?

– Még jobban, uram!

– Szavadon foglak majd. Ilyen emberekkel, mint a tieid a miénk lesz a győzelem!

Rekedt, egyetértő kiáltások hagyták el a kiszáradt katonatorkokat. Crassus apró biccentéssel jelezte jóváhagyását.

– Teljesen biztosra veszem, hogy ti meg a bajtársaitok az első adandó alkalommal szétszúzzátok majd a rabszolgákat.

– Még szép, uram – kiáltotta egy alacsony, foghíjasan vigyorgó férfi. – Érted és Rómáért!

A centurio haragosan az arcátlan katonára meredt, ám Crassus mosolygott.

– Helyes, katona. Ezt szeretem hallani.

– Köszönöm, uram. – A centurio jó érzékkel tisztelgett. – Mindannyian ugyanígy érzünk.

– Cras-sus! – kiáltotta egy hang.

Az árok teljes hosszában visszhangozó skandálás vette kezdetét. Crassus bólintva fogadta az éljenzést.

– Ha idő előtt végeztek ma, minden ember kétszeres acetumadagot kap estére. Folytassátok!

Mindenki szája széles mosolyra húzódott. Siettek ismét nekiveselkedni az árokásásnak.

Crassus továbblovagolt. Végigléptetett a tábor nyugati oldala mentén, itt-ott meg-megállt kikérdezni a tiszteket, megdicsérni a katonák munkáját, vagy rövid, lelkesítő beszédeket mondani. Menet közben bizakodóbbá vált. Tapintható a legionáriusok lelkesedése, nemcsak itt, hanem egész nap, miközben menetelnek, és esténként, amikor a sátraik előtt üldögélnek, tereferélve és iddogálva. Crassus hallotta ezt a dévaj dalokban, amiket énekeltek, és látta a napbarnította arcukon. Az emberei harcolni akarnak. Akárcsak ő, le akarják győzni Spartacust. Dacára annak, hogy úgy érezte magát, mintha egész nap a caldariumban lett volna, Crassus ismét jókedvre derült. Győzedelmeskedni fog.

A táboron túli nyílt térség felé fordította a lovát, amikor valami magára vonta a figyelmét. Crassus meglepetten pislogott. Ismét a szemét meresztette. Jeges harag lett úrrá rajta, és szétnézett az árok mentén.

– Ki itt a parancsnok?

Nem érkezett válasz azonnal, és Crassus kijött a béketűrésből.

– Azt kérdeztem, hogy ki itt a parancsnok?

– Én volnék az, uram – felelte egy fiatalabb centurio, akinek barna haja összetapadt a verejtéktől.

Crassus egyenesen a tiszthez léptetett, és kis híján feldöntötte őt a lovával.

– Mit jelentsen ez? – Jobb felé bökött a karjával.

– Micsoda, uram?

– Nézd azt a szerencsétlent, ott! – Crassus egy legionáriusra mutatott.

A férfi megdermedt ijedtében. A társai ösztönösen elhúzódtak mellőle egy lépéssel.

– Nem nevezem katonának, mert nyilvánvalóan nem az – mordult rá Crassus. – Nem vetted észre, hogy letette a kardját?

A centurio merev pillantással odanézett. Elsápadt, amikor meglátta az árok mellett a földön heverő gladiust.

– Nem, uram.

– És tisztnek nevezed magadat? – csattant fel Crassus. Kihúzta magát a lova hátán, hogy mindenki jobban lássa. – Idehallgassatok, legionáriusok! Róma katonái időtlen idők óta teljes fegyverzetben építik a táboraikat. Azért cselekszenek így, hogy azonnal harcolhassanak, ha a szükség úgy hozza. Akik megszegik ezt az egyszerű parancsot, azok a saját életüket és a társaikét teszik kockára. – Elhallgatott, hagyva, hogy a szavai tovaszálljanak. – Az én seregemben nem tűrhető, és nem is lesz eltűrve az ilyen kötelességszegés! – Haragosan a legionáriusra meredt, akinek arca hamuszürkévé vált a félelemtől. – Caepio!

– Uram! – A veterán centurio Crassus jobb lábánál termett.

– Vidd ezt az embert a társai elé, és végezd ki!

Crassus első ízben látott valódi tiszteletet Caepio szemében. *Helyes.*

A centurio megragadta a kardja markolatát, méltóságteljesen az árokhoz lépett, és megállt a katona fölött, aki a kihágást elkövette.

– Kifelé! – bömbölte.

A férfi botladozva kimászott az árokból. Feltápászkodott és esengő tekintettel nézett Crassusra.

– Bocsánat, uram! Soha nem csináltam korábban ilyesmit. Én…

Crassus rosszallón összepréselte az ajkát. Caepio figyelt.

– Fogd be a szád, mocsok! A vezéred nem kíváncsi a mondandódra. – Visszakézből arcul csapta a katonát. – Térdre!

A katona zokogva teljesítette a parancsot.

Caepio már a kezében tartotta a gladiusát.

– Állat fel!

Crassus gyorsan körbepillantott. Látótávolságon belül minden tekintet rájuk szegeződött, és ő pontosan ezt akarta. A katona nyelt egyet, az égnek emelte a tekintetét, felfedve ezáltal a torkát.

– Mondd az utolsó kívánságodat az isteneknek, kutya! – parancsolt rá Caepio, hátrahúzva a jobb karját.

A férfi lehunyta a szemét, hangtalanul mozgott a szája, miközben imádkozott. Caepio pengéje hihetetlen sebességgel lefelé villant. A katona nyakának alján lévő mélyedésnél hatolt be, irgalmatlan könnyedséggel szakítva át a lágy húst. Azonnal beállt a halál. A gladius cafatokra tépett minden fontos véredényt a szív fölött, és az áldozat gerincében akadt el. A férfi torkát rettenetes, fuldokló hang hagyta el, miközben eldőlt, akár egy bábu.

Caepio kirántotta a pengéjét, és skarlátszínű véráradat spriccelt fel a tátongó sebből. A centurio felemelte a jobb lábát, és hátrataszította vele a holttestet, mire az beleesett az árokba, vérrel fröcskölve össze a legközelebbi katonákat.

– Jegyezzétek meg, szánalmas kutyák, hogy mindenki ugyanezt a büntetést fogja kapni, akit a jövőben a fegyvere nélkül találunk! – dörögte Caepio, megtörölve a pengéjét a tunikája aljában.

– Vagy rosszabbat – tette hozzá Crassus gonoszul.

Csend támadt, melyet senki sem mert megtörni.

– Te – mondta Crassus, felnyársalva a tekintetével a fiatal centuriót. – Hogy hívnak?

– Lucius Varinius, uram.

– Csak nem vagy rokona a levitézlett praetornak? – kérdezte Crassus gúnyos vigyorral.

– Távoli rokonom volt, uram – érkezett a merev válasz.

– Értem. Két bolond van ugyanabban a családban. Nincsen ebben semmi meglepő, úgy vélem. Add át Caepiónak a venyigédet!

Varinius keserves ábrázattal teljesítette az utasítást.

– Eltörni! – parancsolta Crassus.

Caepio kettétörte a pálcát a térdén, és a földre dobta a darabokat.

– Azonnali hatállyal közkatonává fokozlak le – mondta Crassus. – Tekintsd szerencsésnek magad, hogy életben maradsz! Arra számíts, hogy minden csatában az első sorban leszel. Ott talán visszaszerzel valamit a becsületedből.

– Igenis, uram. Köszönöm, uram – motyogta Varinius.

– Legyen ez lecke mindnyájatoknak! – Crassus vetett még egy megvető pillantást a figyelő legionáriusokra, majd megfordította a lovát, és elléptetett, oldalán Gaepióval.

– Ez soha többé nem fog előfordulni, uram – jelentette ki a centurio helyeslőn.

– Úgy gondolod? – kérdezte Crassus.

– Ettől pokoli félelem ébredt minden emberben, aki látta, uram. Mindegyik elmeséli majd a cimboráinak, és azok is a magukéinak.

– Helyes.

Tizenharmadik fejezet

Krotón városa mellett, a Ión-tenger partján

Carbo szemügyre vette a földnyelvet, amely nagyjából egy mérfölddel odébb ékelődött a tengerbe. A város düledező kőfalai fölött csak a görög istennő, Hera Licinia szentélyének impozáns oszlopait tudta kivenni. Krotón ugyan kihalt város lett a fél évezreddel korábbi fénykorához képest, ám a megmaradt lakosai még mindig civilizáltak, vélekedett Carbo. Az öbölben lévő emberek, akiket megfigyelt, nem is lehettek volna különbözőbbek.

Miután hét héten keresztül hasztalan kutakodott keresztbe-kasul a partvidéken, Carbo ráakadt néhány kalózra.

Nem tudta, megkönnyebbülést érezzen-e, vagy riadalmat: ezek még inkább orgyilkosoknak látszottak, mint a gladiátorok a ludusban. Fekete, barna és fehér bőrű férfiak voltak, legtöbbjük rongyos tunikát vagy egyszerű ágyékkötőt viselt. A hiányzó öltözetet jócskán pótolták a fegyverek, amelyekből mindegyik kalóznál számos akadt. Alig volt köztük olyan, akinek az övén ne lett volna egy-két kés, valamint egy kard. A sátraik mellett lándzsák álltak halmokban. A partra húzott két csekély merülésű, egyárbocos hajó fedélzetén hajítógépek voltak. Carbo örült, hogy néhány száz lépéssel mögötte ott van a századnyi katona, akiket Spartacus határozott utasítására hozott magával.

A Carbo előtt lévő aprócska öblöt a tőle jobbra magasodó sziklás hegyfoktól kinyúló jókora homokpad oltalmazta a legrosszabb időjárástól. Bizonyosan ezért választották a kalózok kikötőhely gyanánt. Nagyjából nyolcvanan, hajónként negyvenen, összevissza. Egyesek aludtak, mások ételt készítettek tűz fölött, vagy birkóztak egymással. Szemlátomást nem tétlenkedtek előzőleg. Nagyjából harminc fiatal fiú és lány ült siralmasan a homokfövenyen, nyakukban kötéllel. A nők közül nem egyet éppen megerőszakolt néhány kalóz, miközben mások figyelték őket, és megjegyzéseket tettek.

Carbo fontolóra vette a lehetőségeit. Semmi jóra nem vezetne, ha egyedül, vagy csak néhányadmagával odamenne. Holtan végeznék, vagy foglyul ejtenék és elhurcolnák ókét rabszolgának. Csak arra tudott kigondolni, hogy békésen elővonulnak, és közlik, hogy a kalózok vezérét keresik. Hátrafelé csúszott, le a földre azon a jókora dűnén, amely eltakarta őket a part felől. Az őrszemként felállított kalózok figyelmét szerencsére túlságosan is lekötötte a foglyok megerőszakolásának látványa, ezért nem vették észre őt.

Rövid idő múltán Carbo és az emberei – néhányuk a saját cohorsából való volt – átkecmeregtek a dűnén, és elindultak lefelé, a part irányába. Nem törekedtek csendben maradni. Amikor meglátták őket, kitört a pánik. Emberek futottak a fegyvereikért, a foglyokat felrugdosták, és sietve a hajókhoz terelték őket. Ez nem aggasztotta Carbót annyira, mint a hajítógépeknél megjelenő kalózok látványa. A könnyű lövedékekkel kétszáz lépésnyi távolságon belül pontosan lehetett célozni.

Két karját a levegőbe emelve latinul és görögül kiáltozni kezdett:

– Békével jövünk. Békével!

Ahogy előrehaladtak a sík terepen, nem csillapodott a kavarodás. A kalózok mintegy fele nagyjából falanx alakzatot vett fel a hajók előtt, a többiek pedig sebbel-lobbal próbálták azokat a vízbe tolni. A hajítógépeket egyenesen Carbóra és az embereire irányozták.

Carbo szitkozódott. Gondolt arra, hogy ez történhet. A kalózok felfogásában a tenger jelentette a biztonságot. Ha sikerrel járnak, odalesz minden esély, hogy tárgyaljon velük.

Hangos pendülés hallatszott, és Carbo gyomra összeszorult.

– Pajzsokat fel!

Egy pillanat múltán tompa puffanásokkal becsapódtak a katapultokból származó első kövek – fél emberfej nagyságú darabok – a homokban, mintegy harminc lépéssel Carbóék alakzata előtt. Nem kell sok hozzá, és embereket fog elveszíteni. Méghozzá semmiért.

– Állj!

A katonák örömmel engedelmeskedtek.

– Maradjatok, ahol vagytok! – parancsolta Carbo. Ledobta a pajzsát, és kioldozta a vállszíját, hagyva, hogy a kardja a homokra essen.

– Mit csinálsz? – kérdezte az optiója, egy tüskehajú gladiátor.

– Megmutatom, hogy nem akarok ártani nekik. – Tett néhány lépést előre, a kalózok felé. – Sikerült nem összerezzennie, amikor a következő kövek becsapódtak. Célt tévesztettek, de ezúttal sokkal közelebb voltak. – Ha megölnének, térjetek vissza a sereghez, és mondjátok el Spartacusnak, mi történt!

– Te megőrültél.

– Lehetséges – válaszolta Carbo kalapáló szívvel. *De nem fogok a dolgom elvégzése nélkül visszamenni. Azok után*

nem, hogy Spartacus belém vetette a bizalmát. Mindkét kezét felemelte, tenyérrel előre, és továbblépdelt.

– Békével jövök!

Újra és újra elismételte ezt, görögül és latinul.

Újabb kövek repültek feléje, és hallotta a koppanásukat az emberei feltartott pajzsain. Fájdalomkiáltás hallatszott, amikor valakit találat ért. Carbo kezdett dühös lenni.

– Ostoba barmok! Nem látjátok, hogy nem támadunk rátok? – mormogta, folytatva az előrehaladást. – Békével jövök!

Egy pillanattal később hatalmas megkönnyebbülésére azt vette észre, hogy a falanxból egy alacsony férfi parancsokat ordít a hajítógépek kezelőinek. Nem lőttek ki több követ, és Carbo egy kicsivel közelebb ment. Hallotta, amint számos nyelven szitkokat kiabálnak feléje. A kalózok még mindig rázták a fegyvereiket, de egyikük sem hajított lándzsát, és nem rohanták le. Egyelőre. Carbo ódzkodott attól, hogy túlságosan közel kerüljön hozzájuk, ezért mintegy ötvenlépésnyire tőlük megállt, ügyelve rá, hogy a kezét a levegőben tartsa. Várt.

Az alacsony férfi kivált a társai közül. Sötét bőrű volt, de nem annyira, mint egy núbiai. Apró szeme mélyen ült számító és könyörtelen arcában. A fülében aranykarika csillogott, a tunikája pedig jobb darab volt, mint a társaié. Tett egy tucat lépést Carbo felé.

– Ki vagy te? – kérdezte rossz latinsággal.

– Spartacus egyik katonája vagyok – válaszolta Carbo a lehető leghangosabban.

Elégedetten hallotta a kalózok mormogását, mely arra vallott, hogy ismerős számukra a név. Az alacsony férfi gyanakvó pillantást vetett rá.

– Spartacus? A gladiátor, aki Róma ellen harcol?

– Pontosan. Mindig ugyanilyen modorral fogadjátok a látogatókat?

– Általában csak legyilkoljuk őket. – A férfi elvigyorodott, az emberei pedig vihogtak. – De ma jókedvemben vagyok, ezért engedem, hogy te meg az embereid inkább elhordjátok magatokat.

– Ne, vezérem! Öljük meg! – mondta egy nagydarab férfi, egy rozsdás kardot rázva.

Egyetértő ricsaj hallatszott a többiektől. A kapitány Carbóra kacsintott.

– Nem rossz ötlet. Mondjál nekem egy nyomós okot, hogy miért ne tegyem éppen ezt.

Carbo ellenállt a késztetésnek, hogy támadásra vezényelje az embereit.

– Magától Spartacustól van egy ajánlatom számodra.

A férfi szeme résnyire szűkült.

– Csakugyan?

– Igen. A nevem Carbo. Téged hogy hívnak?

– Heracleo.

Ha kicsit is esélye nyílik, Heracleo kóbor kutyaként vetné rá magát, ezt tudta Carbo, de továbbra is magabiztos maradt.

– Tudsz ezeknél nagyobb hajókat szerezni?

A két csekély merülésű hajóra mutatott, amelyek immár vízen voltak. Nevetés volt a válasz.

– Persze hogy tudok. Van egy lembusom egy másik kikötőhelyen. – Heracleo látta Carbo zavarodottságát, és ismét felnevetett. – Ti *liburni* néven ismeritek. A rómaiak lemásolták, mint mindent, ami tetszik nekik.

A triremiseket nem számítva Carbo nem sokat tudott a hajókról.

– Hány ember fér el rajtuk?

– Hatvan evezős és nagyjából ötven rabszolga. Utas. – Heracleo gonosz vigyorral helyesbítette önmagát.

– Ennél nagyobb hajókra van szükségem.

– Vannak más kapitányok, akik biremisekkel járják a környéket. Akad egy-két triremis is. Mire kellenek nektek?

– Szicíliába akarunk menni.

Hosszú, halk fütty volt a válasz.

– Az egész sereg?

– Nem. Csak pár ezer ember.

– Miért olyan kevesen? Úgy hallottam, Spartacusnak hatalmas serege van.

– Rohadtul nem a te dolgod.

– Fenemód az én dolgom, ha az én hajómon vagy – vágott vissza Heracleo.

A vezérének legkevésbé sem hiányzik, hogy egy kalóz tudomást szerezzen a visszavonulási szándékáról. Carbo készen állt a hazugságával.

– Spartacus felkelést akar szítani Szicíliában.

– Hogy megossza a rómaiak figyelmét?

– Valahogy úgy – mondta Carbo mereven, mintha bosszús lenne.

– Okos. Hallottam, hogy ravasz fickó a te trákod. Át akarnátok kelni a szoroson, gondolom.

– Úgy van.

– Milyen hamar?

– Mihelyt ide tudod hozni a hajókat.

– Sietős neki. Mennyit hajlandó fizetni?

– Kétszázötven denariust fejenként. Mondjuk, hogy összesen ötszázezer denariust.

A kalózok egy emberként szisszentek fel. A rabszolgáik értéke kétszáz és négyszáz denarius között mozgott, de csak harmincan voltak. A rabszolga-kereskedelem jól

jövedelmezett, ám a foglyok beszerzése kiszámíthatatlan és rendszertelen volt. Ez hatalmas fogásnak ígérkezett.

– Egy és negyed millió – válaszolta Heracleo szemrebbenés nélkül.

– Ez arcátlanság – kiáltotta Carbo a tőle telhető legnagyobb méltatlankodással.

– Négy-öt olyan hajót szerezni, ami elég nagy ahhoz, hogy elférjenek rajtuk az embereitek, nem lesz könnyű, tudod. Be kell vennem a többi kapitányt. Aztán még gondot okoz a római hadiflotta is.

– Mit érdekel engem. Ez túl sok.

– Spartacusnak nagyobb szüksége van rám, mint nekem a pénzére. Ez világos. Vagy elfogadod-e az ajánlatomat, vagy nem, te döntesz.

Carbo pár pillanatig mogorva képet vágott, és nem szólt semmit. Heracleo mohósága nem okozott meglepetést. Spartacus azt mondta neki, hogy elmehet két és fél millió denariusig, de hogy ki ne essen a szerepéből, bosszúsnak mutatta magát.

Heracleo ásított egyet, de olybá tűnt, hogy az emberei közül jó néhány szívesen felaprítaná Carbót.

– Kilencszázezret tudunk fizetni, de ennél semmivel sem többet.

– Vagy annyi, amennyit mondtam, vagy nincs üzlet, te csúf kis korcs.

Carbo elvörösödött. Hosszú ideje nem gúnyolták a himlőhelyei miatt. Fakó lett a tekintete.

– Ha nem lenne veled ilyen sok embered, már halott ember lennél.

Heracleo vonásai megmerevedtek.

– Te pimasz fattyú! – Kinyitotta a száját, de Carbo közbevágott.

– Keményen alkuszol. Legyen egy és negyed millió.

Heracleo viselkedése egy szemvillanás alatt megváltozott.

Kapzsi fény gyúlt a szemében.

– Van annyi pénzetek?

Carbo hátravetette a fejét, és felnevetett.

– Több mint egy éven át fosztottunk ki egész városokat innentől az Alpokig.

– Persze, persze. – Heracleónak sikerült udvariasnak, egyszersmind bosszúsnak látszania.

– Mennyi idő alatt tudod a hajókat a Szkülla melletti partszakaszhoz juttatni?

A szorost őrző mitikus fenevad nevének hallatán Heracleo az ajkát csücsörítette.

– Egy hónap. Hat hét.

– Nem tudnád hamarabb?

– Megteszem majd, ami tőlem telik. De előtte szükség lesz előlegre. Arra gondoltam…

– Huszonötezer denarius ma. Százhuszonötezer denarius, amikor megérkezel a hajókkal, a többi pedig akkor, amikor az utolsó emberünk is partra szállt Szicíliában – vágott közbe Carbo nyersen. – Ez az utolsó ajánlatom. Ha nem tetszik, végeztünk.

Heracleo elmosolyodott.

– Tudsz most fizetni?

Carbo elfordította a fejét.

– Optio! Hozzatok előre egy ládát!

Heracleo mondott néhány szót torokhangon, mire az emberei ujjongásban törtek ki.

Miközben tucatnyi katonája odaügetett hozzá, Carbo a szeme sarkából figyelte a vigyorgó kalózokat. Egyikükben sem lehet megbízni, de az istenek segítségével immár ők a legfontosabb szövetségesek, akikkel Spartacus valaha is rendelkezett. Carbo gyors fohászt intézett Neptunushoz, a

tenger istenéhez, és Fortunához, a szerencse istennőjéhez, hogy Heracleo tartsa be az egyezség rá eső részét. Ha ez a terv meghiúsul, tíz légióval kell szembenézniük. És akkor még nem vette számításba a gallokat meg a kémet. Carbo elkomorodott. Olykor úgy tűnt, mintha a saját soraikon belül is annyi lenne az ellenségük, mint kívül. Remélte, hogy Crassus nem neszelte meg azt, amiben ő mesterkedik. Valószínűtlennek látszott. Miután megszületett a döntés, hogy mennie kell, Carbo összecsomagolt, és távozott. Spartacus parancsára csak Naviónak mondta el, hogy hová megy.

Spartacus és egy csapatnyi felderítője – köztük Marcion és társai – a Forum Annii romjait környező magaslatokról tekintettek le a Via Anniára, a Capuából Rhegiumba, Itália legdélebben fekvő városába vezető főútvonalra. Annak fényében, amit Carbo és ő kiderítettek Rómában, a római katonák látványa nem volt meglepő, mindazonáltal döbbenetes volt. Ez a sereg eltörpítette azokat, amelyeket eddig láttak, és előbb érkezett, mint Spartacus számított rá. Az előző nap kapták a hírt, és hajnal óta várakoztak. Spartacus irigy pillantással vette szemügyre a jövevényeket. Az auxiliáris erőknél töltött éveinek köszönhetően pontosan ismerte a menetelő római sereg által felvett alakzatot.

Néhány órával azután, hogy az ellenséges felderítők átlopakodtak az utat kétoldalt szegélyező fák között, felbukkant az előőrs, az a légió, melyet aznap a menetoszlop élére sorshúzással kijelöltek. Utánuk következtek a terepfelmérők; az az egység, amelybe a sereg minden contuberniumából került egy-egy ember, akiknek feladata volt segédkezni a tábor felépítésében. Nyomukban az utászok haladtak, akik eltávolították az akadályokat a

légiók útjából, majd a magasabb rangú tisztek málháját szállító állatok. A had vezérét, valamint a gyalogos és lovas testőrségét könnyű volt felfedezni. Mellőle az út szélen küldöncök tömege ügetett fel és alá, utasításokat továbbítva a sereg különböző részeinek. A parancsnokot a lovasság maradéka követte. Több tucat öszvér cipelte a szétszerelt hajítógépek alkatrészeit a magasabb rangú tisztek és kíséretük előtt. Utánuk jöttek a légiók, mindegyik élén az alakulatjelvény-hordozók jókora csapata. A masírozó legionáriusok sorai teljesen megtöltötték az utat. Minden egyes légió menetoszlopának hosszúsága meghaladta az egy mérföldet, de még ennél is jóval hosszabbnak tűntek. Spartacus saját erői hasonló nagyságú területet foglaltak el, de soha nem nézte meg őket a katonáival magaslati leshelyről. A látvány lenyűgöző és félelemkeltő volt még a legderekabbak számára is.

– Itt van Crassus – mondta Spartacus halkan.

És örömmel. Több mint két hónap telt el azóta, hogy Rómában járt. Végre véget ért a várakozása.

– Biztos vagy benne, uram? – kérdezte Marcion.

– A nyakamat tenném rá. Láttunk eddig vagy öt légiót, és még mindig jönnek. Kizárt dolog, hogy Crassus engedné valamelyik alárendeltjének, hogy ilyen sok katonát vezessen ellenünk.

– Mi a terved, uram?

Minden tekintet Spartacus felé fordult.

– Amiért jöttünk, azt elvégeztük. Húszmérföldes körzetben minden gabonaraktár kiürítve. Ha még jobban megpakolnánk az öszvéreinket, összeroskadnának.

Az emberei nevettek. Szívesen gondoltak a rengeteg ennivalóra.

– De még valamit ki kell derítenünk, mielőtt délre indulunk. Próbára akarom tenni Crassus katonáinak

bátorságát. – Spartacus látta az emberei kérdő, kissé nyugtalan tekintetét. Egyedül Marcion tűnt izgatottnak. – A legtöbbjük újonc. Látnom kell, mennyire fegyelmezettek, hogy tudjuk, mivel állunk szemben.

– Tíz légióval állunk szemben, uram – mondta egy siránkozó hang hátul.

Marcion összevonta a szemöldökét. Szokás szerint Zeuxis volt az.

– És amennyiben hitvány katonák, mint a Lentuluséi meg a Gelliuséi, nincs semmi okunk aggodalomra. De ha nem, akkor egy kicsit nagyobb tisztelettel kell kezelnünk őket. – Spartacus figyelmeztető pillantást vetett rájuk. – Megmondtam nektek korábban: Róma nem olyan ellenség, Jut félvállról lehetne venni. Pusztán az, hogy számos alkalommal legyőztétek a katonáit, nem jelenti azt, hogy ez mindig így lesz. Lehetséges, hogy azokkal a legionáriusokkal, akiket most láttok, egészen más lesz szemtől szembe találkozni.

Ez nem tetszett nekik, de Spartacus nem törődött vele. Az alant húzódó völgy alján ott volt a kegyetlen valóság, amire életük hátralévő részében számíthatnak. Ha nem ez a sereg az, akkor majd az lesz egy másik.

Jóval többről volt szó ennél, de Spartacus nem mondta ki. Roppant bosszúságára a serege – beleértve azokat is, akik az egyre ellenségesebb Castusnak és Gannicusnak engedelmeskedtek – már csak mintegy tizenötezer fővel volt nagyobb, mint a Crassusé. Ha az új légiók gyávának bizonyulnak, és jól választja meg a csatateret, ez elég lehet. Ám, bár Spartacus nem szívesen látta ezt be, volt rá esély, hogy Crassus katonái állni fogják a sarat, és harcolnak. Ha így tesznek, neki több katonára lesz szüksége, mint amennyivel jelenleg rendelkezik.

Immár csupán emlék volt az az időszak, amikor hatalmas számbeli fölényben voltak a római seregekkel szemben; a hozzájuk csatlakozó szökött rabszolgák áradata, amely az első jelentős győzelmük óta mindennapos dolog lett, jószerével elapadt. A Crassus tíz légiójáról szóló hír bizonnyal részét képezte az oknak. Vagy talán arról van szó, hogy délen már csatlakozott hozzá minden pásztor és mezei rabszolga, akibe egy kicsi bátorság is szorult? Csak az istenek tudják, gondolta Spartacus keserűen.

Elhatározásra jutott. Ha valamiképpen sarokba szorul, frontálisan meg fog ütközni Crassusszal, de egyébként sort kerít valahogy egy kisebb összecsapásra, aztán délre vonul, Szicília felé. Ott, legalábbis egy ideig, kevesebb ellenséges erővel kell foglalkozniuk. Több újonc és ellátmány lesz. Több választási lehetőség.

Spartacus Marcionra kacsintott.

Nem törődve Zeuxis savanyú ábrázatával, Marcion elmosolyodott. Mi baj történhet, amíg Spartacus vezeti őket?

Két nappal később

Az összetűzésük óta Spartacus mindössze kétszer találkozott Castusszal és Gannicusszal. A találkozásaik korántsem voltak baráti hangulatúak, de nem került sor nyílt konfliktusra, és a gallok nem fenyegetőztek távozással. Bár ők és a követőik továbbra is együtt vonultak a többi katonával, kezdtek a saját fejük után menni. Rajtaütéseket intéztek birtokok és falvak ellen. Kisvárosokat támadtak meg. Nem voltak hajlandók naponta gyakorlatozni. Tulajdonképpen máris kiváltak a főseregből. De Spartacusnak azt súgta az ösztöne, hogy

amíg fizikailag jelen vannak, addig az oldalán fognak harcolni, ha a helyzet megköveteli.

A páros ez alkalommal még mindig harchoz öltözötten, mellvértet, taréjos bronzsisakot és gall mintájú nadrágot viselve érkezett a sátra elé. Mindketten régen felcserélték a honfitársaik által használt hosszú kardot gladiusra, mivel úgy találták, hogy a szúrásra tervezett pengét pajzsfalban könnyebben és hatékonyabban lehet használni.

Atheas kiáltását hallva Spartacus kiment fogadni őket. Elégedetten látta, hogy nincsenek kísérőik. Nem civakodni jöttek.

– Kértek bort?

– Nem – mordult fel Castus.

– Gannicus?

– Mondjad, amit akarsz, és végezzünk!

– Rendben. Tudom, hogy nemrég részt vettetek a harcban.

– Persze hogy részt vettünk. Nem vagyunk gyávák – vágott vissza Castus.

– Tudom, hogy mindketten bátor emberek vagytok – mondta Spartacus békítő hangon. – De azért ma nem volt könnyű. Ezek a legionáriusok lelkesen harcoltak, és nem hátráltak meg egykönnyen.

– Jobbak voltak, mint azok a katonák, akikkel korábban szembekerültünk – ismerte el Gannicus zsémbesen.

Castus mogorván nézett, de nem vitatkozott, ami önmagáért beszélt.

– Képzeljétek el, ha mind a tíz légió így harcol!

Komor pillantást vetettek rá.

– Akkor is megküzdünk velük – csattant fel Castus. – És ha veszítünk, legalább férfiként fogunk meghalni.

– Mindketten tudjátok, hogy én is megverekszem velük, ha kell.

Duzzogva bólintottak.

– De van más választás. Átvinni a sereget Szicíliába.

Úgy néztek rá, mintha megőrült volna. Spartacus összeszedte a türelmét, és kifejtette a tervét.

– Carbo visszatért? – kérdezte Gannicus. – Talált olyan kapitányt, aki hajlandó segíteni?

– Még nem jött vissza.

– Akkor ez csak mese – kiáltotta Castus. – Ki a megmondhatója, hogy a kis fattyú nem vallott-e kudarcot? Lehet, hogy lemegyünk oda, és azon kapjuk magunkat, hogy csapdába estünk, akár a patkányok.

– Tulajdonképpen itt van az ősz is – figyelmeztetett Gannicus. – Nem lesz odalent egy nyamvadt tanya sem, amit kifoszthatnánk.

– Carbo nem fog cserbenhagyni bennünket – jelentette ki Spartacus. A lelke mélyén nem volt ennyire magabiztos, de erős volt a hite a Nagy Lovasban, akihez naponta imádkozott. Kacsintott. – Amikor odaérünk, kalózhajók várnak majd ránk, hogy átvigyenek bennünket.

Gannicus savanyúan elmosolyodott, Castus azonban még mindig nem volt elégedett.

– Nem tetszik nekem a dolog. Hibának érzem.

– Akkor mit kéne csinálnunk? – kérdezte Spartacus. – Vállaljunk csatát olyan terepen, amit nem mi választottunk? Szicíliában korlátlan lehetőség lenne a háború folytatására. Vagy neked van egy másik jó ötleted?

Castus elvörösödött dühében, egyszersmind zavarában és Spartacus remélte, hogy nem feszítette túl a húrt a forró, fejű gallnál.

– Még így is lesz rá lehetőség, hogy harcoljunk Crassus ellen, tudjátok. Nem fogja hagyni, hogy csak úgy levonuljunk Rhegiumba. Egész idő alatt a sarkunkban

lesz. Ha Carbónak nem sikerült megállapodnia valamelyik kalózzal, napokon belül csatának nézünk elébe.

– Megéri a kockázatot, Castus. Nincs kedvem hátramaradni, hogy szembenézzek tíz légióval, miközben a sereg többsége elpucol – mondta Gannicus. – Szicília elég nagy ahhoz, hogy ott a magunk feje után menjünk.

– Rendben – felelte Castus a fogát csikorgatva. – De ez az utolsó rohadt alkalom, hogy a te javaslatodat követjük. Lelépek abban a pillanatban, hogy Szicília földjére teszem a lábam.

– Én is – tette hozzá Gannicus szenvedélyesen.

– Még nem tartunk ott. Több ellenséges felderítőegységet is észleltünk, akik bennüket figyelnek. Crassus tudja, hol vagyunk. Ha módjában áll zaklatni bennünket útközben dél felé, meg fogja tenni. Bárki lesz is az utóvéd parancsnoka, készen kell állnia, hogy nap mint nap visszaverje a rómaiak támadásait, és ha rosszul alakulnak a dolgok, mindannyiunknak harcolnunk kell. Még egyszer utoljára tegyük félre a nézeteltéréseinket, legalább amíg magunk mögött nem hagyjuk Itáliát! Addig egy sereg maradunk. – Ezzel a szükségesnél tovább ment, de bizonyosságra volt szüksége. Elégedetten és valamelyes megkönnyebbüléssel látta, hogy egy pillanattal később mindkét gall bólint.

– Holnap indulunk.

A Spartacus csapataival való első harcérintkezés óta Crassus túláradó hangulatban volt. Az összecsapás nem volt jelentős, de ez egy kicsit sem számított. Az volt a fontos, hogy az ő legionáriusai, eltérően azon társaik túlnyomó többségétől, akik korábban szembekerültek a rabszolgákkal, nem futamodtak meg. Állták a sarat a kitartó rohamok ellenében, határozott üzenetet küldve

ezzel az ellenségnek. *Most már másképp mennek a dolgok, Spartacus. Én vagyok a parancsnok.*

Az összecsapást követő napon Crassusnak újabb oka volt, hogy elégedett legyen valamivel, amire első ízben került sor. Ahelyett, hogy ismét megütközni próbáltak volna, a rabszolgák elvonultak – visszavonultak –, le a Via Annián. Crassus a kémétől hallott először Spartacus tervéről, de nem hitte el. Miután nyilvánvaló vált, hogy igaz a dolog, Crassus hírül adta a serege minden cohorsának. Még mindig a fülében csengett az ujjongás. Nyolc légióval késlekedés nélkül Spartacus nyomába eredt. Mummiust a szárazföld belsejébe küldte két légióval, amelyekben sokan voltak Lentulus és Gellius legyőzött erőinek veteránjai közül, hogy árnyékként kövessék a fősereget. Mummius szigorú parancsot kapott, hogy ne bocsátkozzék harcba a rabszolgákkal. Az volt a feladata, hogy elvegye a kedvüket a korábbi, délkeleten lévő fészkeik irányába való kitéréstől.

Egy hét eseménytelenül telt. Crassus parancsokat adott ki; a légiók tábort bontottak, masíroztak, és újabb táborhelyet létesítettek. A nyolcadik napon Crassus a testőrei gyűrűjében, oldalán a gyalogszerrel haladó Caepióval mintegy két mérfölddel a menetoszlop előtt járt. A délelőttöt mélyen a gondolataiba merülten töltötte. Úgy tűnt, Spartacusnak feltett szándéka eljutni itália legalsó szegletébe. *Csakugyan képes azzal áltatni magát, hogy Szicíliába menekül?,* tűnődött Crassus megvetően. A kém ezt gondolja, bár a bolond nem tudja, hogyan lenne kivitelezve a dolog. Spartacus talán azt hiszi, hogy feltartóztathat bennünket a szoros előtt, amíg az emberei megpróbálnak hajókat építeni! Ebből nem lesz semmi. Túlságosan szorosan a trák nyomában vannak.

Hamarosan rázárul a csapda a rabszolgákra, gondolta Crassus diadalmasan. Consentia, a Thuriitól mintegy harminc mérfölddel délre lévő város után elérik a félsziget legkeskenyebb szakaszát, amivel az ő feladata majdhogynem elvégeztetik. Miután kiépítik a blokádot ezen a ponton, a légiók kiéheztetik majd Spartacust, vagy arra kényszerítik, hogy eleve kudarcra ítélt támadásokat intézzen az erődvonaluk ellen. Crassus fejében máris képek jelentek meg Numantia ostromáról, amelyet hatvan évvel korábban Cornelius Scipio Africanus vezérelt sikeresen Ibériában. A hihetetlen hadmérnöki teljesítménynek még mindig csodájára jártak. Ő ugyanezt fogja tenni. A hadjárat ott ér majd véget kőhajításnyira Szicíliától.

Egy kis szerencsével a Saturnalia idejére ismét Rómában leszek. Hogy fog imádni engem a nép!

Crassus arra lett figyelmes, hogy egy lovas katona vágtat feléje az út szélén.

– A decurióm üzenetet küldött neked, uram – kiáltotta a lovas, ahogy közelebb ért. – A keletre húzódó ösvényeken és völgyekben végeztünk felderítést.

– Beszélj!

A lovas megfordította a hátasát, hogy Crassus mellett, vele párhuzamosan haladhasson.

– Találkoztunk Mummius néhány emberével, uram.

Crassus összevonta a szemöldökét.

– Olyan hírnökökkel, mint te vagy?

Pillanatnyi habozás.

– Nem, uram. Nem hírnökök voltak.

– Az a célod, hogy összezavarj vagy felbosszants? Mert mindkettőt elérted.

– Bocsánat, uram, nem volt szándékomban. – A lovas nyelt egyet. – Úgy tűnik, hogy összecsaptak Spartacus valamelyik egységével.

– Mikor? – kérdezte Crassus. *Mummius megfizet ezért!*

– Tegnap, uram.

– És a sebesültekkel találkoztatok, akiket Mummius hátraküldött, erről van szó?

– Nem, uram. Úgy tűnik, hogy Spartacus csapatai visszavetették őket.

Crassus hitetlenkedő pillantást vetett Gaepióra, aki gondterhelten ráncolta a homlokát. Szemrehányó tekintettel ismét a lovasra nézett.

– Mondd ezt még egyszer!

– Megfutamították őket, uram. Tönkre lettek verve, néhányuk ezt mondta.

– Tönkreverve – ismételte Caepio nyilvánvaló hitetlenkedéssel.

– Magasságos istenek, melyik részét nem értette meg Mummius a parancsomnak? Semmilyen körülmények között nem lett volna szabad összecsapnia az ellenséggel! – kiáltotta Crassus.

A lovas nem mert válaszolni. Az elöl haladó katonák hátára szegezte a tekintetét.

– Hol van Mummius? Él még egyáltalán a bolond?

– Az emberei nem tudják, uram – motyogta a lovas. – Mi sem láttuk.

Crassusnak erőlködnie kellett, hogy úrrá legyen a dühén.

– Hányan voltak a gyávák, akikkel találkoztatok?

– Nehéz megmondani, uram. Kisebb csoportokban szállingóztak. Nyolcvanan, talán százan?

– Csak ennyien?

– Jöttek még utánuk, de a decurióm azt akarta, hogy tudjál a dologról, uram.

– Jól tette. Jó, hogy itt vagy. Térj vissza az egységedhez, és mondd meg a tisztednek, hgoy Mummius embereit egytől egyig küldje le az úthoz! Keressék meg Caepio centuriót, aki majd eligazítja őket!

A lovas megkönnyebbült, hogy nem részesült büntetésben, szóról szóra elismételte Crassus utasításait, majd tisztelgett, és elvágtatott.

– Mit kívánsz, mit tegyek a nyomorult gyáva patkányokkal, uram? – kérdezte dörmögve Caepio.

– Vegyél magadhoz egy cohorst az első légióból, és fogdosd össze őket! Szigeteld el az első ötszáz embert, aki hozzád érkezik! Legyen rá gondod, hogy mind tartsanak lépést a menetoszlop többi részével! Majd akkor foglalkozom a nyamvadt kutyákkal, amikor elértük a táborhelyünket.

– Nagyon helyes, uram. – Caepio egy lóért kiáltott. Korára rácáfoló könnyedséggel kapaszkodott fel a hátára, és pillantást sem hátravetve elvágtatott.

Crassus, miután magára maradt a dühével, nekilátott megtervezni, mit cselekedjen. Fohászkodott, hogy Mummius életben legyen, nem mintha egy fikarcnyit is törődött volna a fickóval, de meg akarta büntetni. Ilyen magas rang birtokosai esetében bizony ritkaságszámba ment a lefokozás, ez azonban őt nem fogja akadályozni. Csábító volt a gondolat, hogy továbbmenjen, és kivégeztesse Mummiust, de sajnálkozva elvetette. Lehetséges ugyan, hogy idióta, de előkelő származású. Hetven évvel korábban a nagyapja görög földön kifosztotta Korinthosz városát, amikor consulként szolgált. A családnak még mindig jó összeköttetései vannak. Crassus teljhatalmat kapott a Spartacus elleni hadjárat irányítását

illetően, de a pozíciója nem volt támadhatatlan. Nem lett volna okos dolog szembefordítani magával egyes szenátorokat, még mielőtt sikeresen elérné a célját.

Elegendő lesz megalázni Mummiust azzal, hogy lefokozza a saját emberei előtt, aztán szégyenszemre visszaküldi Rómába. Az embereinek viszont meg kell fizetniük a gyávaságukért. Az ő büntetésük minden legionáriusnak megmutatja majd a seregben, hogy az ilyen viselkedés nem lesz eltűrve.

Crassus elégedetten összepréselte az ajkát.

Mire a tábort felépítették, Mummius katonái órákat töltöttek a napon. Nem kaptak sem enni, sem inni. Az az ötszáz ember, aki elsőként érkezett vissza – lényegében egy érintetlen cohors –, arra kényszerült, hogy Crassus szállásának főbejáratával szemben álljon. Reszkettek az izmaik az erőfeszítéstől, hogy ilyen hosszasan kell vigyázzban állniuk, de egyetlen katona sem merészelt panaszkodni. Minden fegyvertől, amit nem dobtak el, megfosztották őket, a vértjeik hatalmas, ezüstszínű halomként hevertek mellettük. Egy cohorsnyi veterán kivont karddal őrt állt körülöttük, és több tucat centurio, köztük Caepio járt fel-alá a körön belül, ökölcsapásokkal ütlegelve mindenkit, aki csak egy kicsit is lazított. A megszégyenült légiók maradéka, mintegy hatezer ember, cohors nagyságú tömbökben felsorakoztatva tőlük jobbra helyezkedett el. Mummius előttük állt, fedetlen fővel, fegyvertelenül.

Crassus úgy rendelkezett, hogy minden légióból száz katonának végig kell néznie az általa kiszabott büntetés végrehajtását. Az erre válogatott katonák az aznapi tábor elkészülte után vonultak be a helyszínre. Mummius

katonáinak zömével szemben foglaltak helyet, kijelölve egy jókora négyszög harmadik oldalát.

Miután jelentették neki, hogy minden készen áll, Crassus még több mint egy órán át hagyta a hőségben főni az összegyűlt legionáriusokat. Azt akarta, hogy mindenki – nem csak azok a legionáriusok, akik megfutamodtak – fáradt legyen, leégjen a napon és rosszul érezze magát, mire ő megérkezik. Végül a legjobb lován, egy tüzes, szürke csődörön, a magas rangú tisztjei társaságában léptetett az emelvényhez, melyet a négyszög negyedik oldalán, a tábor falával párhuzamosan építettek fel az utászok. Előtte egy nagy kupac fahusáng hevert, melyeknek végét szegekkel verték tele. Amikor Crassus az élen haladva a lépcsőhöz ért, a kürtösök röviden, élesen belefújtak a hangszereikbe.

Abban a pillanatban, ahogy a kürtök elhallgattak, Crassus beszélni kezdett. Emelt hangon, hogy messzire hallatsszon.

– Valamennyien tudjátok, hogy miért vagytok itt. Egyeseknek, vagyis Mummiusnak és a gyáva kutyáinak súlyos büntetésben kell részesülniük. A társaik szintén számíthatnak fegyelmezésre. Ti, többiek azért vagytok jelen, hogy megtanuljátok, a gyávaság, amelyet ezek az úgynevezett katonák mutattak, nem megengedhető, és nem is lesz megengedve. Soha. Szemtanúk lesztek, hogy a seregben minden ember értesüljön róla, mi történt itt ma.

Hagyta, hogy felfogják a szavait, és elégedetten látta, hogy a bűnösöknek az jár a fejében, vajon minek néznek elébe.

– Lucius Mummius Achaius, hozzám!

Mummius katonás léptekkel előrevonult, és megállt az emelvény előtt. Tisztelgett, de nem nézett Crassus szemébe.

– Uram!

– Azt a feladatot adtam neked, hogy kövesd árnyékként az ellenséges sereget. El kellett kerülnöd az összecsapást Spartacus katonáival, de amikor lehetőség kínálkozott, te azért éltél vele, megszegve ezzel a parancsomat. Nem igaz?

– De igaz, uram – válaszolta Mummius halkan. – Néhány katonája hátramaradt a fő…

– Csendet! Nemcsak semmibe vetted a parancsomat, de beleestél Spartacus csapdájába. Amikor a csata elkezdődött, az embereid a lehető leggyávábbnak bizonyultak. Ezrével futottak az ellenség elől, hátrahagyva a fegyvereiket és az alakulatjelvényeiket. Az első katonák, akik megjelentek, kitettek egy teljesen sértetlen cohorst. Kíváncsi vagyok, harcoltak-e egyáltalán, vagy egyszerűen elfutottak a rabszolgák előrenyomulásakor, mint akkor tették, amikor Gellius és Lentulus alatt harcoltak? – Hangja megsemmisítő volt.

Mummius egy szót sem szólt.

– A később visszatérő cohorsok többsége súlyos veszteségeket szenvedett. Ez nem mentség arra, hogy elmenekültek a csatatérről, de megmutatja, hogy legalább nem teljesen gyávák – jelentette ki Crassus. – Rájuk majd sort kerítek később. Először veled kell foglalkoznom, Lucius Mummius Achaius legatus. Vagyis inkább azt kell mondjam, hogy volt legatus.

Mummius felemelte a fejét. Döbbenet volt az arcán, de nem látszott meglepettnek.

– Azonnali hatállyal megfosztalak a rangodtól és a parancsnoki beosztásodtól – kiáltotta Crassus. – A súlyosabb büntetéstől csak a dicső őseid emléke tart vissza, akik sokkal különb emberek voltak, mint te. Megparancsolom, hogy haladéktalanul térj vissza Rómába, és a Szenátus előtt adj számot a cselekedeteidről. A

szenátorok tehetnek veled, amit jónak látnak. – Crassus Mummiusra meredt. – Ezúttal világosak a parancsaim?

– Igen, uram.

– Remélem. Tűnj el a szemem elől!

Mummius fejét lehorgasztva visszabotorkált a helyére.

– A reszketőkön kívül mindenki elveszíti hathavi zsoldját büntetésképpen. Új fegyvereket fognak kapni azok helyett, amiket eldobtak vagy elveszítettek. – Crassus figyelmét nem kerülte el az első sorokban lévők arcára kiülő megkönnyebbülés. – De előbb megesketlek benneteket, hogy soha többé nem dobjátok el a kardotokat és a dárdátokat. Halálbüntetés terhe mellett fogjátok ezt megfogadni. Aki nem hajlandó, azt kivégeztetem. – Ismét végigfuttatta pillantását a legionáriusokon. – Van valaki, aki nem kívánja letenni az esküt?

Senki nem moccant. Crassus elmosolyodott.

– Akkor hát ismételjétek utánam: Én, Róma katonája…

Amikor az egybegyűltek végeztek az eskütétellel, Crassus a közvetlenül előtte lévő katonákhoz fordult.

– Ha nem tudnátok, kutyák, a reszkető egy spártai kifejezés. A legrongyabb emberek leírására találták ki, az olyan katonákéra, akik nem a pajzsukkal vagy a pajzsukon tértek vissza, hanem teljesen pajzs nélkül. Ti nemcsak ezt tettétek, de elsőként futamodtatok meg. Elsőként hagytátok ott a bajtársaitokat kiszolgáltatva az ellenségnek. Gyáva férgek! – Crassus rájuk meredt, figyelve, merészeli-e valamelyikük állni a tekintetét. Egyik sem tette. – Az ilyen embernek csak egy büntetés megfelelő. A tizedelés!

Hirtelen mintha megfagyott volna a forró levegő.

– Így van, ti férgek! – bömbölte Crassus. – Tizedelést érdemeltek.

Döbbenetet árasztott a szemlélők arca, a bűnös katonákét pedig határtalan rettegés torzította el.

– Ötvenfős csoportokban elvonultok előttem, sorsot húztok, és tíz emberből egyet agyonvernek a társai. Összesen ötvenen közületek meg fognak halni, a többiek pedig a tábor falain kívül fogják felütni a sátraikat, amíg másként nem rendelkezem. Ugyanennyi ideig zabot kaptok enni, ahogy a lovak és az öszvérek. Mindegyiktektől megvonatik egyévi zsoldja. Arra is számíthattok, hogy az elkövetkező csatákban az első sorokban harcoltok. – Crassus pillantása jobbra-balra cikázott. – Caepio, hol vagy?

– Itt vagyok, uram. – Az öreg centurio a reszketők sorai elé lépett.

– Te leszel a felügyelő. Aki nem vesz részt kellő lelkesedéssel ebben a büntetésben, az maga is ugyanarra a sorsra jut, mint akinek az agyonverése zajlik. Világos?

– Igen, uram.

– Kezdjétek el máris!

Caepio megfordult.

– Hallottátok a vezért! Ötven ember, előrelépni, tízes csoportokban.

Tétován elindult feléje az első néhány sor. Más centuriók tízes csoportokba taszigálták őket. Caepio elővett egy zacskót, és erőteljesen megrázta.

– Ebben kilenc fehér és egy fekete kavics van. Mindegyiktek húz egyet. Nyilvánvalóan az fog meghalni, aki a fekete követ húzza. – Kinyitotta a zacskót. – Első!

Odalépett Caepióhoz egy katona, engedve egy szőlővenyigét forgató centurio ösztökélésének. A zacskóba túrt a kezével, és kihúzott egy kavicsot. Fehér volt. A fickó arca megereszkedett a megkönnyebbüléstől.

– Következő! – kiáltotta Caepio.

A második kavics is fehér volt.

Akárcsak a harmadik, a negyedik és az ötödik kavics.

A hatodik azonban fekete volt. A férfi, aki kihúzta, keservesen felkiáltott.

– Maradj, ahol vagy! – ordította Caepio. A remegő katona engedelmeskedett, Caepio pedig a halomba rakott husángok felé intett. – A többiek felvesznek egy-egy fegyvert, és visszajönnek ide. – Amikor a másik kilenc visszaért, elkiáltotta magát: – Kört alkotni!

Mihelyt a legionáriusok teljesítették az utasítást, Caepio a hozzávetőleg kör alakban állók közé taszította a kiválasztott férfit.

– Lássatok neki!

Senki nem mozdult, kivéve a halálra szántat, aki térdre hullott, és hangosan imádkozni kezdett.

– Római polgárokat nem szabad keresztre feszíteni, de ez nem fog megakadályozni engem, hogy mind egy szálig keresztre szögeztesselek benneteket, barmok! – ordította Crassus, és kidagadtak a nyakán az erek. – Öljétek meg! Most rögtön!

Egy pillanatig senki nem reagált, majd egy nagydarab legionárius tett egy lépést előre. És még egy lépést. Három társa csatlakozott hozzá, és sietve a többi öt is. Szorosan körbevették a társukat, aki immár kegyelemért rimánkodott. Senki nem válaszolt, és senki nem nézett a szemébe.

A nagydarab legionárius cselekedett elsőként. Ahogy lesújtott a husángjával, a térdelő férfi védekezőn felemelte a jobb karját. A súlyos csapás gallyként törte szét a karcsontjait, és a husáng végébe vert szögek skarlátszínű csíkokat hasítottak végig a fejbőrén. A férfi sikoltozva a hátára esett.

– Segíts meg, Jupiter, kérlek! Segíts!

A kilenc katona prédára rontó farkasfalkához hasonlatosan vette körbe. Rettenetes ritmusban emelkedtek és zuhantak a husángjaik. Vér fröccsent a levegőbe, beterítve az arcukat és a karjukat. A sikoltozás gyorsan halk nyöszörgéssé halkult, és aztán annak is gyorsan vége szakadt. De a legionáriusok folytatták az ütlegelést. Csak amikor Caepio rájuk kiáltott, hogy hagyják abba, akkor léptek hátra, ziháló mellkassal. Iszonyat és eszelős düh elegye tükröződött az arcukon. Nem meglepő, gondolta Crassus. Társuk egy ügyetlenül feltrancsírozott állat teteméhez hasonlított. A végtagjai természetellenes szögben kicsavarodtak, a felismerhetetlen arca helyén véres húspép, csontszilánkok és fogak látszottak. Crassus agyvelőmorzsákat is látni vélt több husángon, ami furcsa elégedettséggel töltötte el.

– Hagyjátok ott a hullát, ahol van! – parancsolta. – Következő!

A katonák kábán elvonultak, és kényszerűen előrelépett a következő tízes csoport. Mindegyikük kihúzott egy kavicsot Caepio zacskójából. Amikor elérkezett az idő megragadni egy husángot, és megcselekedni az elképzelhetetlent, senki nem tiltakozott. A tartásukat az első tizedelés megtörte, és mindenki tudta, hogy ha ellenáll, kereszt vár rá. Hamarosan egy újabb véres holttest hevert az első mellett. Aztán egy harmadik, majd egy negyedik. Ahogy nőtt a holtak száma, Crassus egymásra rakatta a hullákat, akárha elhullott állatok lennének.

És ez így ment tovább több mint egy órán keresztül.

Amikor az utolsó embert is halálra verték, csend támadt az összegyűlt katonák között. Crassus végigsiklatta a pillantását a legionáriusokon, hogy felmérje a

hangulatukat. Nem látott neheztelést, pláne dühöt, csak fásultságot, viszolygást és félelmet.

– Legyen ez lecke nektek és a bajtársaitoknak. – A terebélyesedő vértócsában álló hús- és csonthalomra mutatott. – Adjátok tovább a hírt! Ez a vég vár mindenkire, aki megfutamodik az ellenség elől!

Tizennegyedik fejezet

Spartacus mostanra torkig volt a nagy sziget látványával. A nyugati látóhatárt Szicília töltötte be, éppen az a része volt velük szemben, ahol az északi és keleti partvonala összeért. A közelében volt Kharübdisz, a híres örvény, amely a vízbe szippantotta a hajókat és szörnyű, fulladásos halálba a legénységüket. A sziget elég közel volt ahhoz, hogy ki lehessen venni néhány nagy házat a tengerpart mögötti, magasabban lévő vidéken. Ezeken túl hegyek törtek a magasba, kékeslila ködbe veszőn, ahol találkoztak az égbolttal. Trákiát juttatták Spartacus eszébe. Spartacus savanyú ízt érzett a torkában. Szicília mindössze egy mérföldre volt, ám két hónap várakozás után olyan távolinak tűnt, mint a hold. Teljesen elérhetetlenek voltak még a teherhajók is, melyek a parttól néhány száz lépésnyire haladtak.

Eleinte könnyen telt az idő. Köszönhetően a félszigetet keresztben lezáró gyalogság alkotta védővonalnak, és a lovasságnak, mely tisztán tartotta a főútvonalat, Crassus légiói nem igazán próbálkoztak áttörni az ő főerőihez. Ehelyett azzal foglalatoskodtak, hogy sánc- és árokrendszert építsenek, amely bezárta Spartacus csapatait a Szicília felé nyúló félszigetre. Ez cseppet sem tetszett Spartacusnak, ám ott volt a vigasztaló tudat, hogy Carbo sikerrel teljesítette a feladatát. A bejelentés, hogy hamarosan számos kalózhajó fog érkezni, sokat javított a morálon. Miután kétezer emberrel átkel a szoroson, és elfoglalja a gabonaszállító hajókat, megkezdődhet a serege

evakuációja. Ha az istenek segítenek, Crassus egyáltalán nem fog gyanakodni, amíg túl késő nem lesz.

A tudat, hogy nem áll küszöbön ütközet, valamelyest enyhítette Spartacus feszültségét. Az élet jobbára úgy folytatódott, ahogy Thuriinál zajlott az előző évben. Spartacus be-bekapcsolódott a katonái gyakorlatoztatásába, vagy meghallgatta a rómaiakat szemmel tartó tisztjei jelentéseit. Órákat töltött a szállásmesterei társaságában, odafigyelve, hogy egyenlően osszák szét a fejadagokat, és a kovácsokkal, gondoskodva róla, hogy a környéken minden házból és tanyáról elhozzanak mindent, aminek hasznát vehetik. Még mindig akadtak az emberei között olyanok, akik nem voltak rendesen felfegyverezve. Mindennap folytatódott a fegyverek kovácsolása. Castusszal és Gannicusszal, akik a főerőktől valamelyes távolságra táboroztak az embereikkel, Spartacus egyáltalán nem érintkezett. A sereg lényegében máris kettévált. Crassus nem tudott a szakadásról, és mihelyt Szicíliába érnek, az elveszíti a jelentőségét. Spartacus igyekezett nem gondolni a bajkeverő párosra. Elég időt vesztegetett rájuk. Inkább az estéire, a kedvenc napszakjaira koncentrált, melyeket Ariadnéval és Maronnai töltött, aki gyorsan cseperedett.

Arra is nyílt alkalom, hogy a tengerparton járkálva keresse a legjobb helyet, ahol behajózhatnak, amikor a kalózok megérkeznek. Spartacus első ízben egyedül tette ezt, ugyanis sikerült elillannia a szkíták elől. Elmosolyodott. A fejmosás, amit Ariadnétól kaptak a visszatérése után, elég volt ahhoz, hogy többé ne forduljon elő a dolog. Bár Castus és Gannicus tiszteletben tartani látszottak a fegyverszünetet, attól még kitelt tőlük, hogy ismét az életére törjenek. És Spartacus tulajdonképpen kedvelte a tetovált szkíták társaságát. Olyanok voltak,

mint régi barátok, jóllehet csak nem egészen két éve ismerték egymást. A páros diszkréten viselkedett, kissé lemaradva követték őt, minek folytán olyan látszat keletkezett, mintha egyedül lenne. Séta közben Spartacus minden eshetőséget több tucatszor fontolóra vett. Ha Szicíliában úgy alakulnak a dolgok, ahogyan szeretné, képes lesz megvédeni a szigetet a római támadástól, és nem csak várni fog, amíg expedíciós erőt nem küldenek ellene.

Ám ahogy a napok hetekké váltak, egyre nehezebb volt elhessegetnie a zavaró gondolatokat. Eljött, majd véget ért az ősz. Megérkezett a tél és vele a hideg idő. A hegyek lejtőit borító bokrokról eltűntek a bogyók és a csonthéjasok. A környékbeli birtokokról régen elhozták az összes gabonát. Spartacusban felötlött, hogy a kalózkapitány talán rászedte Carbót, elvette tőle a pénzt, és elhajózott, hogy soha ne térjen vissza. Nem tűnt valószínűnek a dolog. Csak egy bolond vagy egy eszelős mondana le egy ötvenszer akkora összegről, amiért egy ilyen egyszerű munkát kellene elvégeznie. Ez a vélekedés tartotta a katonáiban a lelket. Délnek fordította a tekintetét, vitorlát keresve a hullámokon. Ezredszer tette ezt, mindhiába. Egy csapatnyi sirály keringett fölötte a hideg levegőben, éles kiáltozásukkal mintha őt gúnyolták volna. Elkomorodott. Ha Heracleo jönni akar, akkor hol van? Mennyi ideig tart találni néhány istenverte hajót, és megkerülni velük az itáliai csizma sarkát?

Ismét fontolóra vette, hogy felkapaszkodik a Khabrübdisszel szemközti szent barlanghoz, és újabb áldozatot mutat be Szküllának, a tizenkét lábú és hatfejű szörnynek, aki a szorost őrzi. Nem. Kettő elég volt. Ha az istenek azt gondolják, hogy kétségbeesett, még szeszélyesebbé válhatnak, mint amennyire máris azok.

A gyomra kordulásáról eszébe jutott, hogy hajnal óta nem evett. Elrendelte a fejadagok csökkentését, de hatvanezer ember még így is hatalmas mennyiségű kenyeret fogyasztott mindennap. Ha Heracleo nem jelenik meg az elkövetkező néhány héten belül, elfogy a gabonájuk. Akkor át kell törniük Crassus erődvonalán. Nem olyan kilátás volt ez, amellyel Spartacus számolni vágyott volna.

Megfordult, hogy szemügyre vegye a háta mögött lévő terepet. A térség partvonalának nagy részéhez hasonlóan itt is csak egy keskeny földsáv szegélyezte a tengert. Néhol fél-egy mérföld szélességű volt, másutt viszont alig volt több egy homokcsíknál. A csizma orrának túlnyomó részét meredek hegyek alkották, melyek bükkerdő borította csúcsain gyakorta megültek az alacsonyan szálló szürke felhők. Spartacus, sarkában a szkítákkal, sorra járta a legmagasabb csúcsokat, hogy szemügyre vegye a serénykedő legionáriusokat. A rómaiak blokádja a félsziget egyik legkeskenyebb részén épült, hozzávetőleg tíz mérfölddel északra. A domborzati viszonyoknak köszönhetően Crassus katonáinak jószerével csak a tengerparton kellett erődvonalat építeniük. A veszedelmesen meredek, erdős lejtők, a kőcsipkés csúcsok és a sebes áramlású folyók tagolta belső területeken legfeljebb szarvasok, vadjuhok és az itt vadászó farkasok tudtak közlekedni. Spartacus egyetlen pontot fedezett fel az egyik hegygerincen, ahol át lehetett volna jutni északra – ám észrevette ezt Crassus is, aki fáradságot nem kímélve építtette ki védműveket a szóban forgó helyen. Igazán lenyűgözőek voltak. Rabszolgák gürcöltek, hogy egy fordított V alakú földsáncot emeljenek, amelynek tetején kétszeres embermagasságú kőfal húzódott. Kihegyezett karók álltak ki a fal külső felszínéből, és egy mély árok

húzódott előtte, melyben hegyes póznák meredeztek. A sáncon hajítógépek sorakoztak, és éjjel-nappal nagyszámú legionárius volt szolgálatban. Egyetlen útvonalon lehetett csak megközelíteni, egy szűk ösvényen; ez minden támadót a V alakú sánc csúcsához kényszerített, ahol két oldalról lehetett megszórni őket a hajítógépek lövedékeivel.

Spartacus csendben, lenyűgözötten szemlélődött a távolból. Ha el kell foglalniuk az átjárót, rengetegen elesnek majd a katonái közül. De ez kevesebb áldozatot fog követelni, mint egy frontális támadás sík terepen. Hét légió zsúfolódik össze a csizmaorr nyugati oldalán, az ő seregéhez közel, és kettő őrzi a keleti partot. Nincs értelme elmenetelni odáig, és az ellenséges védművek elsöprésében reménykedni. Crassus felderítői, akikből sok van a térségben, továbbítanák a hírt. Bárhová vezeti is az embereit, gondolta Spartacus komoran, a rómaiak várni fogják. Leszámítva a hegygerincet. Azt a keskeny szakaszt egyetlen légió tartja.

Igyekezett elterelni a gondolatait az agyában felötlő véres képekről, és visszafordította a pillantását a tenger felé. Valamelyes távolságra egy delfin szökkent ki a vízből. Követte egy másik, majd még egy. Hamarosan nyolcat számolt össze. Elmosolyodott a pajkos játékuk láttán, a tiszta örömükön, melyet a közös úszás okozott nekik. *Ők igazán szabadok.*

Először nem vette észre a vitorlát, amely a delfineken túl megjelent.

Amikor felfigyelt rá, Spartacus szíve nagyot dobbant. Lehetséges, hogy meghallgatták az istenek az imáit?

Taxacis torokhangja törte meg a csendet.

– Egy hajó!

– Látom – mondta Spartacus fojtott hangon.

– Teherhajó? – kérdezte Atheas.

– Várnunk kell, és majd meglátjuk – válaszolta Spartacus.

Lekuporodott. Talán a delfinek miatt, de jó előérzete volt.

Sokáig vártak. Senki sem szólt, de jókedvű csend ült közöttük. Sok látnivaló akadt. Ugyanaz a halraj, amelyet a delfinek követtek, a hullámok közé le-lecsapó sirályok százait is maga után vonzotta. Sikeres madarak röppentek fel diadalmasan, a csőrükben hallal, és méltatlankodva vijjogtak, ahogy a társaik megpróbálták elorozni tőlük a zsákmányukat. Végül a hajó elég közel ért ahhoz, hogy meg lehessen határozni az alakja alapján. Spartacus leplezetlen örömmel méregette a hosszúkás, ragadozószerű hajótestet.

– Ha ez teherhajó, az én nevem Marcus Licinius Crassus!

Atheas feléje sandított.

– Nem… te ronda… még mindig.

Taxacis felvihogott.

– Nem elég nagy ahhoz, hogy triremis legyen – tűnődött Spartacus. – Alighanem biremis.

A hajó közelebb került a parthoz. Spartacusék növekvő izgalommal vártak, amíg egy vonalba nem ért a pozíciójukkal. Ahogy Spartacus gondolta, két evezősor volt, az egyik a másik felett. Hegyes orra volt a hajónak, és jellegzetes, lekerekített tatja. A középső árbocán egy jókora, négyszögletes vitorla dagadozott. Durván becsülve mintegy harminc-negyven evezős volt egy oldalán. Oldalt más alakok is álltak. Spartacus figyelmét azonban nem annyira a legénység, hanem inkább a szeme elé táruló fegyverek vonták magukra.

– Azok hajítógépek a fedélzeten! – kiáltotta, és ugrálni kezdett. – Ide! Ide!

A szkíták utánozták, és egy pillanattal később nyilvánvalóvá vált, hogy meglátták őket. Parancs harsant, és a hajó megtorpant. Az evezőket bevonták, és horgonyt vetettek ki. Néhányan sietve beszálltak az apró csónakba, amely a tathoz volt kikötve.

Spartacus Atheasra pillantott, aki máris a kardját babrálta.

– Intézzük barátságosan! Nem hiányzik, hogy elijesszük őket. Te is, Taxacis!

Taxacis bólintott, Atheas azonban sértettséget mímelt.

– Én mindig… barátságos!

Spartacus hetek óta először felnevetett.

Az evezős csónaknak nem tartott sokáig elérni a partot. Mihelyt a sekély vízben járt, kiugrott belőle három-négy, állig felfegyverzett férfi. Egy alacsony, sötét bőrű ember vezetésével partra gázoltak. Valamelyes távolságra megálltak.

– Legyetek üdvözölve – mondta Spartacus nyájas hangon.

– Legyetek üdvözölve – válaszolta a sötét bőrű gyanakvón.

– Ki vagy?

– Én ugyanezt kérdezhetném tőled, barátom.

– Téged nem vesz célba három hajítógép – vágott vissza a kalóz.

Spartacus nem vesződött a kijelentés igazságtartalmának ellenőrzésével.

– Mivel te kérdeztél először, válaszolok. Spartacus vagyok, a trák. Talán hallottál rólam.

A kalóz arckifejezése némileg megenyhült.

– Hogyan tudod bebizonyítani? – kérdezte. – Valószínű, hogy az itáliai rablók fele ugyanezt állítja.

– Nem szorulok rá, hogy bizonygassam, ki vagyok. A szomszéd öbölben van egy hatvanezer fős sereg. Kérdezd meg bármelyik katonát, ki a vezérük.

A kalóz modora azonmód megváltozott.

– Megtiszteltetés, hogy megismerhetlek. Heracleo vagyok. A hírnököd, Carbo, talán beszélt rólam. Krotón mellett találkoztunk nem sokkal ezelőtt.

– Beszélt. Úgy volt, hogy annyi hajót hozol, amennyit csak tudsz. Nem hoztál, csak egyet – mondta Spartacus, semmit sem kimutatva az aggodalmából.

– Nehezebb volt hajókat szerezni, mint gondoltam. A déloszi piacon nagyobb a forgalom, mint valaha, és az összes kapitány azon van, hogy rabszolgákat szerezzen, akiket eladhat ott. Ennek a valóságában könnyebb hinni, mint az én történetemben. De ne aggódj, minden rendben van! – Heracleo elmosolyodott. – Két ismerős kapitány van a környéken. Üzentem nekik, és találkozóra hívtam őket innen északra. Pár nap múlva legalább egy triremisszel és még egy biremisszel térek vissza. Talán többel, ha úgy híre megy a dolognak, ahogy remélem.

Spartacus egy hosszú pillanatig Heracleóra meredt, de a kalóz állta a tekintetét. *Igazat beszél a kutya, vagy pedig átkozottul jól hazudik, gondolta Spartacus.*

– Több hajót reméltem, de három valószínűleg megteszi. Hány katonát képesek szállítani egyszerre?

– Ilyen rövid távon, mint ez? – intett Heracleo megvetően Szicília felé. – A biremisek egyenként ötvenet, esetleg hatvanat. A triremis majdnem százat.

Spartacus gyors fejszámolást végzett.

– Akkor valószínűleg nagyjából egy tucat forduló kell, hogy átvigyétek az embereimet a túlsó partra.

– Igen, úgy van – értett egyet Heracleo. Mohó fény csillant a szemében. – És az ár…

– Ugyanaz marad – szakította félbe Spartacus.

– Úgy volt, hogy kapok százhuszonötezer denariust, amikor megérkezem.

– Amikor megérkezel a hajókkal. Csak egyet látok.

Heracleo megnyalta az ajkát.

– A többi kapitány talán igényelni fogja a jóindulatod bizonyítékát.

Spartacus nem bízott a kalózban, de a tény, hogy megjelent, jelezte, hogy a maga részéről betartja az egyezséget. Ajánlatos megőrizni az együttműködési készségét. Akár tetszik, akár nem, neki sokkal több veszítenivalója van, mint Heracleónak.

– Ez idáig tisztességes voltál. Baráti gesztusként hajlandó vagyok adni neked még húszezer denariust. Melyik kapitány ne lenne rábeszélhető, ha átadsz neki ebből valamennyit?

Heracleo kalkulálva szívta be az ajkát. Aztán széles mosoly terült szét az arcán.

– Köszönöm. Mikor tudnád…?

– Várjatok itt. Azonnal idehozatom néhány emberemmel a pénzt – Heracleo összedörzsölte a kezét, és Spartacus figyelmeztető pillantást vetett rá. – Ha becsapsz, megkereslek, akkor is, ha ezzel telik életem hátralévő része. Megértetted?

– Vissza fogok térni. A szavamat adom rá neked. – Heracleo a kezét nyújtotta.

Spartacus elégedetten elfogadta a szorítását.

– Két nap múlva visszatérsz, azt mondod?

– Kettő, esetleg három. Annál nem több.

– Rendben. Itt fogunk várni rátok.

Ariadné a bába gondjaira bízta Maront, és elindult, át a táboron, hóna alatt a kígyóját tartalmazó kosárral.

Gondosan a kosárba helyezett egy apró amforányi bort, egy kicsiny búzakalászt és egy fürt szőlőt. Fél tucat katona – akiket Spartacus adott melléje testőrségképpen – követte árnyékként, de elég eszük volt ahhoz, hogy kissé lemaradva tegyék. Ariadné nem tudta pontosan, hová megy, de ez nem is számított, csak az volt a fontos, hogy félreeső hely legyen. Egy hatalmas sereg közegében élni olyan volt, mint városban lakni. Ariadné nem lelte örömét ebben, és nem is szokott hozzá. A trákiai falvakban, ahol felnőtt, nem lakott több néhány ezer embernél. Még az egyetlen város, Kabile sem volt nagy. Ott Ariadné a templomban imádkozott az istenéhez, de módjában állt eljutni a szabadban lévő helyekre is. Olyan helyekre, ahol jószerével a másvilágon érezte magát, ahol Dionüszosz hangját nem nyomta el az emberek morajlása.

Mindenekelőtt iránymutatásra volt szüksége. Túlságosan hosszú ideje nélkülözte a bizonyosságot, hogy a cselekedetei összhangban vannak az isten akaratával. Spartacus éppoly kérlelhetetlenül céltudatos, mint mindig, ez azonban nem jelenti, hogy nem követhet el hibát. Mióta visszatért Rómából, rendezték a nézeteltéréseiket, de volt közöttük valamelyes távolságtartás, ami korábban nem volt jellemző. Spartacus ritkábban kérte ki véleményét, mint azelőtt, ő pedig ritkábban kérdezte őt arról, mit csinál.

A dolog Ariadné szempontjából a neheztelésben gyökerezett, amelyet még mindig érzett Spartacus iránt, amiért inkább a sereget választotta, mint őt és Maront. Mindig is igyekezett elfojtani ezt az érzést, ám az egyre visszatért. Nemcsak arra vonatkozóan szeretett volna iránymutatást kapni, hogy mi a leghelyesebb lépés a sereg számára, hanem arra nézvést is, hogy az ő számára mi lenne a legjobb. Igyekezzék tisztázni Spartacusszal a

nézeteltéréseit, vagy könnyebb lenne megtenni az elképzelhetetlent, és elmenni?

Megbotlott, ahogy a szandálja beakadt egy kőbe. Felpillantott, és meghökkenve látta, hogy maga mögött hagyta a tábort, és egy sziklás lejtő aljánál áll, amely felvezet Szkülla barlangjához. Megborzongott, ahogy lelki szemei előtt megjelent a szörny képe. Odalentről, a tengerpartról látta a barlang bejáratát. Nagyon is könnyű volt elképzelni, hogy előszökkennek Szkülla hosszú nyakai, és gyanútlan halászokat, tengerészeket vagy delfineket ragad el velük. Csak egy bolond nézne be, hogy lássa, vajon igaz-e a legenda. Ariadné már-már azon volt, hogy máshová megy, de megtorpant. Nem figyelt rá előzőleg, hogy hová megy. Idehozta a lába. Ki ő, hogy visszakozzék? Lehetségs, hogy Dionüszosz vezette ide.

Nyugalmat erőltetett magára, és kapaszkodni kezdett.

– Hová mégy? – Az ideges hang az egyik testőréé volt.

– Mit gondolsz?

– Nem biztonságos odafönt. Gyere le, kérlek!

Ariadnénak pajkos kedve támadt.

– Megijedtetek?

– Nem, természetesen nem.

Ariadné végigfügkészte a testőrök arcát. Egyik sem örült. Többségük félni látszott.

– Maradjatok itt, ha akartok!

– De Spartacus azt mondta, hogy nem szabad egyedül hagynunk.

– Tudom, mit mondott.

Ismét kapaszkodni kezdett. A kosara hátráltatta, ezért lassan haladt.

A testőr újra próbálkozott.

– Ő nem akarná, hogy a barlanghoz menj.

– Nekem nem parancsol senki – vágott vissza Ariadné anélkül, hogy hátranézett volna. – Azt teszem, amit jónak látok. Senki nem akadályoz benne, hogy velem gyertek.

Nem törődött a vitatkozással, mely a háta mögött kezdetét vette. Egy idő után körbepillantott. Csak a testőrök egyike követte, az a férfi, aki tiltakozott. A többiek a lejtő aljánál álltak egy kupacban, rémült bárányok módjára. Ariadné nem volt meglepve. A legtöbb ember gondolatait babonák uralták. Ha ő, Dionüszosz papnője fél, akkor egy közönséges katona rettegne belépni a legendás szörny barlangjába. Felszegte az állát, kényszerítette magát, hogy egyenletesen lélegezzen, és haladt tovább. Minden lépéssel egyre erősödött benne a bizonyosság, hogy ezt kell tennie.

Ahogy kapaszkodott, a szoros és Szicília látványa még lenyűgözőbb lett. Napfény csillogott a vízen, hatalmas tükörré változtatva azt, minek folytán nem látta a briremist, mely elindult attól a partszakasztól, ahol Spartacus volt. Ariadné fürkész pillantást vetett dél felé, de a köd miatt semmit nem látott a híres vulkánból, az Aetnából, amelynek kitöréseit a mélyen alatta élő félelmetes óriásnak volt szokás tulajdonítani. Hamarosan lesz alkalma megnézni a saját szemével.

Mielőtt észbe kapott volna, már fel is ért a hegytetőre, melyet bozótszerű növényzet borított. Keskeny ösvény nyílt benne hívogatón. Nem lepődött meg, amikor az egyetlen katona megtorpant.

– Nem leszek sokáig – szólt hátra a válla fölött.

A férfi nyugtalan bólintással válaszolt.

Talán éppúgy aggasztja, hogy mit fog vele csinálni utóbb Spartacus, mintáz, hogy megeszi-e Szkülla, gondolta Ariadné némiképp mulatva. De nem kell erről tudnia a

férjének. Ha ő nem mondja el neki, az őrök bizonyosan nem fogják.

Az ösvény kanyarogva haladt a növényzetben. Néhol egy- egy szandálnyomot vett ki a földön. Összeszedte a bátorságát. Jártak itt emberek korábban, talán azért, hogy áldozatot mutassanak be az odalenti vizeken való biztonságos átkelésért. Vélekedése megerősítést nyert, amikor felért a sziklatetőre, és egy kövekből hevenyészett oltárt pillantott meg. Parányi amforák, fogadalmi lámpások, pénzérmék és apró lepények sorakoztak előtte. Mindössze néhány lépéssel túl rajtuk szédítő szakadék nyílt a mélykék tenger felé.

Ügyelt rá, hogy ne menjen túlságosan közel. Egy szélroham lesodorhatta volna a mélybe. Vészesen keskeny ösvény vezetett magához a barlanghoz, de nem szándékozott megpróbálkozni azzal, hogy leereszkedjen rajta. Ez azért túlzás volna. Az istenek kísértése, mintha nem kísértette volna már így is éppen eléggé őket a közelmúltban. Nem, ez a megfelelő hely, hogy iránymutatásért folyamodjék.

Letette a kosarát a földre, és letérdelt az ereklyetartó előtt. Először is, hogy megbékítse a lényt, akinek a területén van. *Hatalmas Szkülla,* fohászkodott Ariadné, *megbocsátásodat kérem, amiért az otthonodhoz közelítek. Nagy-nagy tisztelettel és hódolattal teszem.* Ezután kinyitotta a kosarát. A kígyó azonnal felemelte a fejét. Ariadné megnyugtatón beszélt hozzá, és az állat engedte, hogy kiemelje az amforát, a búzakalászt és a szőlőt. Annyira elfoglalta magát az ajándékok elhelyezésével, hogy a kosár lefedésével nem törődött. *Szkülla, bort kínálok neked, elismerve a hatalmadat és a jogodat, hogy zsákmányul ejtsd azokat, akik erre járnak.* Kihúzta a dugót, és bort locsolt a földre. A talaj beszívta a rubinszínű

folyadékot, amely után csak egy folt maradt. *Fogadd ezt az italáldozatot tiszteletem jeléül. Azt is kérem hogy ne haragudj meg rám azért, mert itt szólok egy istenhez.* Ariadné letette az amforát, lehunyta a szemét, és várt. A fülét a szél susogása, egy-egy gally időnkénti reccsenése és az odalenti szikla aljának csapódó hullámok morajlása töltötte meg.

Eltelt egy kis idő, és nem érkezett semmilyen válasz. Nem jelent meg semmilyen szörny, hogy felfalja Ariadnét, és nem nyílt meg a föld a lába alatt. Arra jutott, hogy a bor elfogadtatott. Remélhetőleg ez azt is jelenti, hogy Szkülla nem nehezményezi, ha Dionüszosz segítségéért folyamodik. Kinyitotta a szemét. Egyik kezébe fogta a búzakalászt, a másikba a szőlőfürtöt, és felnézett az égre. *Dionüszosz, mindig alázatos szolgád vagyok, még akkor is, amikor nem úgy tűnik. Az utóbbi időben nem szántam elég időt arra, hogy megadjam neked a tiszteletet. Az korántsem mentség, hogy világra hoztam egy gyermeket. A megértésedért és a megbocsátásodért esedezem. A hódolatom jeleit hozom neked, olyan dolgokat, amelyekről tudom, hogy kedvedet leled bennük.* Ariadné nagy gonddal maga elé, a földre helyezte a búzakalászt és a szőlőfürtöt.

Ismét tiszteletteljes csend következett, és ismét nem érkezett válasz.

Bizakodva, hogy Dionüszosz ezek szerint jókedvében van, Ariadné másodízben is felemelte az amforát. *Hoztam neked egy kicsit a legfinomabb borból. Fogadd ezt, mint az irántad való odaadásom jelét.*

Lehunyta a szemét, és jelre várt. Bármire, ami segít eldöntenie, hogy mit tegyen. Menjen Szicíliába Spartacusszal? *Már ha egyáltalán lesz ebből a tervből valami,* gondolta keserűen. Kezdetben ódzkodással viszonyult az ötlethez, hogy kalózokat fogadjanak fel, de

ahogy telt-múlt az idő, és egyetlen hajó sem jelent meg, a kételyei sűrűsödtek. Ahhoz, hogy elhagyják ezt a helyet, át kellene törniük Crassus erődvonalán. És utána? Ariadné lelki szemei előtt ismét megjelent a keresztekkel szegélyezett út. Ez az a vég, ami Spartacusra vár? Imádkozott, hogy ne ez legyen az, de a kísértő kép nem tágított. Nem lenne jobb most elmenni, még mielőtt ugyanez vagy még rosszabb történne vele és Maronnal? Spartacus asszonya és gyermeke számára nem lesz irgalom a rómaiak részéről. Csakhogy a menekülés mégiscsak a férje elárulását jelentené. Gyötrő bűntudatot érzett.

Túlságosan későn hallotta meg a zajt maga mögött, túlságosan későn próbált felkelni.

Súlyos ütést kapott a tarkójára, és előrebukott. Erősen beütötte a fejét egy kőbe az oltár aljánál. Csillagok táncoltak a szeme előtt, és kiszorult a tüdejéből a levegő. Valaki megragadta a hajánál fogva, és felrántotta. Sőt amikor kinyitotta a száját, hogy segítségért sikoltson, egy kéz tapadt az ajkára.

– Próbálj meg sikoltani, szajha, és lelöklek a szakadékba – sziszegte egy hang. – Megértetted?

Ariadné rémülten és dühösen bólintott. Mi folyik itt?

– Egyébként sem hallaná senki. A testőröd halott ember.

A támadó elvette a kezét Ariadné szájáról, majd megfordította és hanyatt lökte. Ariadné határtalan irtózattal pillantott fel a gúnyosan vigyorgó Castusra.

– Teljesen rendben van, hogy segítséget kérsz az istenedtől, de egyedül tenni? Azt hittem, ennél már több eszed van.

Lenyúlt, és Ariadné mellébe markolt.

– Szépek. Nagyobbak, mint voltak.

Ariadné gyomra felkavarodott a félelemtől. *Meg fog erőszakolni, és utána ledob majd a szikláról.*

– Nem számítottam rá, hogy itt látlak. – Megpofozta Ariadnét. – Válaszolj, szajha!

– Iránymutatást kértem az istenemtől. Mi… mi hozott téged erre a helyre? – motyogta Ariadné, hogy időt nyerjen.

– Ki akartam engesztelni Szküllát. Ha át akarunk kelni azon a nyílt vízcsíkon – Castus a tengerszoros felé intett a kezével –, szükségünk lesz minden lehetséges segítségre.

Retteg, ismerte fel Ariadné. Ez nem volt oly meglepő. Mint a sereg legtöbb katonája, Castus soha életében nem tette hajóra a lábát.

– Kaptál választ?

– Természetesen nem. – Lerázta magáról a vállszíjat, amelyen a kardja függött, és oldalra fektette. Derékig széthasította Ariadné ruháját. – De ki törődik vele? Még ha vízbe fulladok is, azzal a tudattal megyek majd le Neptunushoz, hogy magamévá tettem Spartacus asszonyát.

Ariadné megpróbálta lelökni magáról. Castus nevetett, és félretaszította a kezét. Ariadné dühödten rúgkapált, de a férfi több mint kétszer olyan nehéz volt, mint ő. Iszonyodva figyelte, ahogy a melle fölé hajol, és rátapasztja a száját. Feltörtek benne a kegyetlen emlékek az apjáról és arról, amit Porthis, a capuai művelt vele. Most ismét ez fog történni. *Gondolkozz! Gondolkozz!* Elfordította a fejét. Az egyik oldalon Szicília körvonalait látta, ahová soha nem fog eljutni. A másikon az oltár elé helyezett ajándékokat. Semmi nem volt a keze ügyében, amivel megállíthatta volna Castust. A férfi kardja több lépéssel odébb hevert.

Castus lenyúlt, és Ariadné ágyékát tapogatta a kezével. A papnő érezte, ahogy a merev hímtagja nekinyomódik a combjának. Émelygéshullámok keveredtek a fejéből

szétsugárzó fájdalommal. Ariadné meghalni vágyott. Azt kívánta, bárcsak Castus lelökte volna a szakadékba.

– Spartacus felesége? – lihegte Castus. – Ki gondolta volna, hogy egyszer megkapom, mi?

Mintha villám hasított volna Ariadnéba. *Spartacus felesége. Az vagyok. Ez elől nem menekülhetek el.* A gondolat visszaadta Ariadné életerejét. Az élni akarását.

Castus felnézett rá, és az arca kéjsóvárságot árasztott. Ariadné közelről érezte a bűzös leheletét. Hányhatnékja támadt, de kényszerítette magát, hogy állja Castus tekintetét. Hogy késleltesse, ami küszöbön áll, bármilyen eszközzel.

– Régóta meg akarsz kapni?

– Istenek, igen! Melyik férfi ne akarna? – lihegte Castus, legyűrve magáról a nadrágját.

Előrelökte a csípőjét, és megpróbált Ariadnéba hatolni.

Ariadné nem volt képes ránézni többé. Balra fordította a fejét. Istenek, engedjétek, hogy gyorsan vége legyen. Rezdülő mozgás vonta magára a figyelmét. Kis híján megállt a szívverése. A kígyója! Kimászott a kosárból, és tekeregve az oltár aljához, egy jókora kőhöz kúszott. Bárcsak el tudná érni!

A szerencse közbeavatkozott. Castus bosszús mordulással elengedte Ariadné bal karját, ő pedig kinyújtotta a kígyó felé.

Az állat feje megmozdult. Villás nyelve Ariadné kinyújtott ujjai felé mozdult.

Castus hímtagja Ariadné öléhez ért, és a férfi felnevetett.

A kígyó kevéske tekergőzéssel előremozdult és rásiklott Ariadné tenyerére. *Igen!* Fennállt a kockázat, hogy az állat megmarja, ha túlságosan gyorsan mozdul, de Ariadné már nem törődött ezzel. Felfelé lendült a karja, a kígyó riadtan

hátraívelte a nyakát, és fenyegetőn kinyitotta a száját. Ariadné Castus nyakát vette célba.

A gall hihetetlen gyorsasággal reagált. Ez a kétségbeesésből fakadt, a gladiátorharccal töltött évekből, és ez óvta meg attól, hogy a kígyó megmarja. Hátrahőkölt, rémületében nagyra tátva a száját. Ahogy a földre esett, a papnő oldalvást hengeredett, és feltápászkodott. Mormogott a kígyójának, mire az megnyugodott valamelyest. Sarkon perdült, és azt látta, hogy Castus máris talpon van. Elégedettség töltötte el Ariadnét. A sziklaperem csak néhány lépéssel volt a gall háta mögött.

Maga elé tartotta a kígyót, és előrelépett.

– Felkészültél a halálra, te mocsok?

Castus arca eltorzult a félelemtől. Nem volt hová mennie.

– Lehet, hogy megmar engem az a dög, de magammal viszlek téged is, ribanc! Ma este mindketten Neptunussal fogunk vacsorázni!

El akarta kapni Ariadné karját, de ő az arca felé csapott a kígyóval, Castus pedig kénytelen volt hátraugrani, hogy kitérjen előle. Az egyik saruja megcsúszott. A semmibe rúgott ki a lábával, és minden erejére szüksége volt, hogy ne essen hátra.

Ariadné kezdte élvezni a helyzetet.

– Ez hogy tetszik, te szemét? Hogyan szeretnél meghalni: kígyóméregtől, vagy inkább összezúznád magadat a sziklákon?

Ismét Castus felé lökte a kígyót. Az állat immár mérgesen megpróbálta a karjába mélyeszteni a fogát. Castus valami csoda folytán kitért előle. Ariadné nem bánta. Castus számára nem volt menekülési útvonal.

– Te választasz!

Castus nem válaszolt. Csak készült a következő támadásra.

Ariadné nem vallotta volna be, de Castus bátor ember volt. Ideje volt azonban véget vetni a dolognak. *Tedd meg ezt Dionüszosz kedvéért!,* súgta a kígyónak. Az nyugtalanul fészkelődött a szorításában. *Türelem! Készen áll a zsákmányod.* Felpillantott, arra számítva, hogy félelem jelét fogja látni Castus arcán. Nagyon is mással szembesült: Castus próbálta palástolni, de diadal ült a tekintetében. Megvillant a szeme. Ariadné mozgást érzékelt a háta mögött. Ösztönösen félreugrott, jobbra, az oltár irányába. Miközben próbálta nem elveszíteni az egyensúlyát, egy fojtott káromkodás hallatszott, és látta, hogy egy tagbaszakadt férfi, Castus egyik katonája, ront arra a helyre, kezében karddal, ahol előzőleg ő volt. Az illető kétségbeesett kiáltással botlott túl a sziklaperemen, és eltűnt szem elől.

Mire a papnő összeszedte magát, Castus eliramodott mellette, a biztonságba. Felkapta a fegyverét. Ariadné érezte, hogy rémület tölti el, és felkészült, hogy csupán a kígyóval szálljon szembe vele. Meglepetésére azonban Castus elhátrált.

– Te őrült vagy, szajha!

Ariadné tett feléje egy lépést, és rekedten felnevetett.

– Úgy van, te disznó, őrült vagyok! És egyike Dionüszosz kiválasztottjainak!

A kígyó, mintegy végszóra, kitátotta a száját, elővillantva halálos harapású szemfogait.

Castus arca elszürkült. Fohászt mormogva hátrafelé araszolt, az ösvényhez. Aztán megfordult, és már ott sem volt.

Ariadné kalapáló szívvel várt, de Castus nem tért vissza. Megnyugtatta a kígyót, visszatette a kosárba, és rárakta a

fedelet. Amennyire tőle telt, helyrehozta a ruházatát, majd kiöntötte a maradék bort a földre, még buzgóbban mondva köszönetet az istennek, mint előzőleg. Hosszú pillanatok teltek el, de nem történt semmi. Ariadnénak nem támadt látomása, nem hallott bölcs szavakat. Nem érzett haragot, csak hatalmas hálát, hogy él. Semmit nem akart annyira, mint látni Spartacust.

A név felidézett benne egy emléket. Castus Spartacus feleségének nevezte. Ariadné elmosolyodott. Dionüszosz végső soron mégiscsak küldött neki üzenetet. Tulajdonképpen kettőt is.

Először is, nem megy sehová. Az számít, hogy Spartacus mellett legyen, bármit von is ez maga után. Másodszor, Castusnak épségben kellett maradnia. Igazság szerint meg kellett volna halnia. Az, hogy nem így történt, arra vall, hogy még mindig az istenek kegyeltje. A további intézkedés nem az ő, Ariadné dolga, vagy Spartacusé.

Megkönnyebbülésére a katona, aki kísérte, nem volt halott, ahogy Castus állította. Félig eszméletlen volt egy ütéstől, melyet hátulról mértek rá, de amikor a gondjaiba vette, magához tért. Miután úgy döntött, hogy Spartacust nem szabad tájékoztatni a történtekről, Ariadné titoktartásra eskette a férfit. A sérülése oka az lesz, hogy elesett. Az illető nagyon is készségesen eleget tett Ariadné kívánságának. Spartacus félelmetes természete közismert volt; az a katona, aki nem teljesítette a kötelességét Ariadné védelmezését illetően, nem számíthatott hosszú életre.

A hegy lábánál lévő őrök roppantul örvendeztek, amikor a társuk és Ariadné visszatért. Semmi jelét nem adták annak, hogy látták volna Castust, aki alkalmasint a magaslat másik oldalán lopakodott le. Ariadné nem törődött a szemek sarkából a szakadt ruhájára és a

porlepte hajára vetett pillantásokkal. A kísérői alkalmasint feltételezték, hogy rituális elragadtatásba, a Dionüszosz nőnemű hívei által kedvelt önkívületbe esett.

A sátrához érve Ariadné azt látta, hogy Maron a kiságyában alszik, a bába pedig mellette bóbiskol. Csendben átöltözött, és kifésülte a haját, megmosta az arcát, és behintette egy kis krétaporral. Ez elfedte a duzzadó horzsolást a homlokán. A történtek rémületes voltának fényében furcsa érzés volt visszatérni a megszokott kerékvágásba. Ariadné ivott egy kis bort, hogy megnyugodjék. Senki nem tudhat Castusról, legfőképpen nem Spartacus.

Röviddel utóbb riadtan látta, hogy a férje megjelenik a bejáratban.

– Megérkeztek! – kiáltotta Spartacus.

Maron összerezzent, és Ariadné ösztönösen reagált.

– Pszt!

– Bocsánat.

Spartacus mosolyogva felesége mellé lépett. Ariadné, örülve, hogy Maron még mindig alszik, a szemébe nézett. Spartacus nem vett észre semmit. Szemlátomást vidám volt.

– Nem a rómaiakról beszélsz? – kérdezte suttogva Ariadné.

Spartacus meglepetten nézett rá.

– Nem! Beszéltem a kalózkapitánnyal, akivel Carbo találkozott. Pár napon belül visszajön két, ha nem három hajóval. Egy tucatnyi fordulóval átviszi az embereket a túlsó partra. Ha minden jól megy, egy héten belül ide tudjuk hozni a gabonaszállító hajókat.

Ariadné eltátotta a száját. Erre nem számított.

– Egy hét – mondta lassan.

– Csodálatos, mi? Crassusnak nincsenek hajói. Az aszott képű mocsoknak fogalma sem lesz, mi folyik, amíg le nem lépünk! Mire tenni tudna valamit, mi ellenőrizzük majd Szicíliát. – Spartacus szájon csókolta Ariadnét. – Az első dolgom a szigeten az lesz, hogy őrtoronyrendszert építtetek a part mentén. A rómaiak nem fognak tudni partra szállni, mert ott leszünk, és visszadobjuk őket a tengerbe.

Ariadné aggályait eloszlatta a Spartacus tekintetében izzó hit. *Biztosan ez is az istenek üzenete,* gondolta. Dionüszoszé, akinek a kígyója megmentette az életét. A kalózok vissza fognak jönni. Ők Szicíliába fognak menekülni. Ariadné szíve nagyot dobbant az örömtől, és az arcához vonta Spartacusét.

– Mindig is tudtam, hogy képes leszel megcsinálni – mondta.

Egy nappal később

Crassus hangokat hallott, és felemelte a fejét. Ráncba szaladt a homloka. Külön parancsba adta a testőreinek, hogy senki nem zavarhatja. *Az összes istenekre, semmit nem értenek a barmok?*

– Nem érdekel! Beszélnem kell Crassusszal! – kiabálta egy ismerős hang. – Állj félre az utamból, te bolond, vagy a nyomorult életed hátralévő napjaiban árkot ásatok veled!

– Te vagy az, Caepio?

Crassus letette a tekercset, melyre a hadászati taktikáról írt értekezést, és felállt. Az írást úgy, ahogy volt, borzasztóan unalmasnak találta, ám ez a hadjárat remek alkalmat kínált számára, hogy lejegyezze a gondolatait. Később majd nyilvánosságot és rangot nyernek, erről gondoskodhat. Nem kell hozzá sok idő, és Itáliában

minden ember megismeri majd azokat a hozzáértést tükröző módszereket, amelyekkel legyőzte Spartacust.

Félrehúzták a Crassus magánlakosztályába vezető sátorlapot, és a veterán centurio lépett be a gazdagon díszített helyiségbe. Vigyázzállásba vágta magát, és tisztelgett, szenvtelenül állva Crassus jeges pillantását, ami bosszantotta, ám nem lepte meg Crassust.

– Ajánlom, hogy jó hír legyen!

– Úgy hiszem, az – hangzott a kimért válasz.

– Hadd találjam ki! Elfogtátok Spartacust.

Caepio ráncos arcán halvány mosolyféle jelent meg.

– Annyira nem jó hír, uram.

– Meddig akarsz várakoztatni? Bökd már ki!

– Az egyik őrjáratunk véletlenül ráakadt egy kalózhajóra, ami egy öbölben horgonyzott pár mérfölddel északra, uram. A legénység a parton volt, feltöltötték a készleteiket, vizet hordtak meg ilyesmi. Az őrjáratot vezető centurio támadást rendelt el. Az embereink nemcsak a parton lévő kalózokat fogták el, hanem a hajót is.

– Az nagyon helyes, Caepio – préselte ki magából Crassus a fogát csikorgatva. – A kalózok a Mediterráneum sanyargatói. Annyi teherhajót veszítünk minden évben, hogy az már kivérezteti Rómát. De miért törődnék én ezzel éppen most? Nagyobb falatra pályázunk mi, mint egy nyamvadt hajó, tele tetves söpredékkel!

– A hajó átkutatásakor pénzeszsákok kerültek elő, uram – közölte Caepio nagy türelemmel. – Összesen több mint tízezer denarius. A centurio megkérdezte a kapitányt, hol tett szert ekkora összegre. Nem volt közlékeny a csirkefogó, ezért a centurio szép tüzet rakatott az embereivel. Amikor beletolták a lábát, úgy dalolt, mint egy kanári. – Caepio elhallgatott, és Crassust figyelve érdeklődés jeleit kereste.

Az átkozott, gondolta Crassus, akiben felébredt a kíváncsiság. Közönyös képet vágott, amennyire csak tőle telt.

– Nem említett a kém valamit erről?

– De igen, uram.

Caepiónak bőven volt annyi esze, hogy ne említse, mennyire képzelgésnek minősítette a vezére annak idején a besúgó beszámolóját.

– Folytasd! – parancsolta Crassus nyersen.

– Nem sokkal ezelőtt felkereste Spartacus egyik embere. Egy fiatal római, azt mondta. Arra gondoltam, hogy az áruló az, akiről a munus kapcsán beszéltem neked. Az, aki Spartacusszal volt, amikor Rómában megtámadott téged, uram.

– Emlékszem. – Crassus egyre kíváncsibb lett. – Folytasd!

– A kalóznak több mint egymillió denariust ajánlottak, hogy vigye át Spartacus kétezer emberét Szicíliába. Össze kellett volna szednie a lehető legtöbb nagy hajót, hogy visszamenjen velük a rabszolgákhoz.

Ezúttal Crassus nem tudta palástolni a döbbenetét. A kéme végső soron nem hazudott.

– Jupiterre, komolyan beszélsz?

– Igen, uram. Nem sok ember akad, aki képes hazudni, miközben lesül a hús a csontjairól.

– Én sem gondolom – ismerte el Crassus. *Szicília. Ügyes. Biztosan tud az ottani rabszolgafelkelésekről.* – De miért ilyen kevés katona? Két légió van a szigeten. Mi az ördögöt tervez?

– Az jutott eszembe, hogy talán néhány hajó elfoglalására gondolt, uram. Spartacus merész gazember, ezt tudjuk. Amennyiben hallott róla, micsoda fejetlenség van ott, talán úgy gondolta, hogy lehetséges a dolog.

Crassus elgondolkodva csücsörítette az ajkát. Gaius Verres, Szicília kormányzója hírhedten korrupt volt.

– Még ha nem is tudja Spartacus, megpróbálkozna egy ilyen őrültséggel. Mi veszítenivalója van? Szóval mit csinált az a csatornapatkány kalóz az öbölben?

– Várt két kapitányra, akiket ismert, uram. Még egy nap, és megérkeztek volna. Akkor elhajóznak, és mi nem lennénk okosabbak. Ebből most már nem lesz semmi. A többi kalóz nem fogja érteni, miért nem jelenik meg a barátjuk, és Spartacus ajánlatáról sem fognak tudni.

– Remek munka, Caepio, remek munka! – Crassus ragyogó mosolyt villantott a centurióra. Egyszeriben sokkal jobb lett a napja. – És a kapitány? Gondolom, meghalt a kihallgatás során.

– Valóban, uram. A centurio keresztre feszíttette az embereivel a teljes legénységet, felgyújtotta a hajót, a foglyokat pedig rabszolgaként birtokba vette. A pénzt idehozta, hogy rendelkezésedre bocsássa. Remélem, ez kielégítő.

– Nagyon is kielégítő – búgta Crassus. – Gondoskodj róla, hogy a centurio és a katonái részesüljenek megfelelő pénzjutalomban!

Caepio helyeslőn bólintott.

– Rendben, uram. Még egyszer bocsánat, amiért zavartalak.

Crassus elfelejtette a rosszkedvét, és megbocsátón intett a kezével.

– Volt még valami, uram?

– Igen. Van tudomásunk arról, mennyi élelmük van a rabszolgáknak?

– Legutóbb úgy értesültem a táborukban lévő emberünktől, hogy egy hónapra való gabonájuk maradt. Ez nagyjából két héttel ezelőtt volt.

– A ménkű essen bele, megmondtam neki, hogy gyakrabban jelentsen.

– Nagyon veszélyes most, uram. Mindenütt, ahol erődítményeket építettünk, úgy nyüzsögnek Spartacus emberei mint bolhák a kutyán. Éjjel-nappal őrködnek.

Crassus felhúzta az orrát, de Caepiónak igaza volt.

– Ha igazat beszélt a bolond, a rabszolgáknak tizennégy napra elegendő élelmük maradt. Ez is jó hír. Még ha minden majorsági épületet átfésülnek is, akkor sem találnak eleget, hogy sokkal tovább tartson.

– Úgy van, uram. Szegény itt a föld. Jobb az olajfának, mint a gabonának. A majorságok többségében nemigen vannak magtárak.

– Jó lesz rákészülnünk, hogy hamarosan megpróbálnak áttörni, mi?

Spartacus, meg vannak számlálva a napjaid.

Tizenötödik fejezet

Carbo ujjongott örömében, amikor Spartacus beszámolt neki Heracleo érkezéséről. Jól tette, hogy megbízott a kalózban, és a vezére méltányolta, hogy sikerrel teljesítette a feladatát. Elszöknek majd Crassus légiói elől! Órákig beszélt erről Navióval, Publiporral és Arnaxszal. Navio járt Szicíliában, és ismerte a hely adottságait.

– Spartacus jó döntést hozott – jelentette ki az első este. – Hatalmas latifundiumok vannak ott. Többségükön sok száz rabszolga dolgozik. Némelyiken még több. Szívós barmok, tudod, milyenek a mezei rabszolgák. Amikor híre megy az érkezésünknek, ezrével fognak seregleni hozzánk.

Publipor kacsintott.

– Még több embert képezhettek ki.

– Az a jó. Minél több katonánk van, annál több legionáriust ölhetünk meg – acsarkodott Navio.

Carbo arca megrándult, de nem szólt semmi. Tudta, hogy a barátja azért szomjazik olthatatlanul a tulajdon fajtája vérére, mert az apját és a fivérét Pompeius katonái ölték meg. Ami Naviót illeti, az ő háborúja csak akkor ér véget, ha a Szenátus porig ég, és Spartacus megdönti a Köztársaságot. *Képtelen ábránd ez,* gondolta Spartacus, *de ez teszi Naviót tökéletes katonává.* Ő, Carbo viszont azért harcol, mert hűséges Spartacushoz. Harcolna bárki ellen, aki ellen a trák harcol, és követné bárhová, mert hisz benne. Rajong érte.

Ezért roskadt magába Carbo a Heracleo távozását követő negyedik nap hajnalára. Nem voltak viharok, nem

volt semmiféle szélsőséges időjárás, ami letéríthette volna az útjáról a briremist. Nem voltak római hajók, amelyek elijesztették volna, vagy megakadályozták volna a kikötésben. Heracleo valószínűleg meggondolta magát, vélekedett Carbo elkeseredve. Nem fog visszajönni. Nem lepődött meg, amikor később, aznap délelőtt Spartacus a sátrába hívatta. Semmi kétség, a vezére ismét ki akarja vallatni őt azzal kapcsolatban, amit intézett, sőt esetleg meg akarja büntetni.

Atheas és Taxacis barátságosan köszöntötték, a trák arca azonban fekete volt a haragtól.

– Hívattál? – kérdezte Carbo.

– Igen.

Carbo egyik lábáról a másikra állt.

– Heracleóról van szó?

– Bizonyos értelemben igen.

– Sajnálom – bökte ki Carbo. – Nem lett volna szabad megbíznom benne. Az én hibám az egész.

Spartacus lenyúlt, és felemelt egy bőrzsákot. Odalökte Carbónak.

– Egy római hajítógéppel küldték át a sáncokon nemrég. Pillants bele!

Látván a vörös foltot a zsák alján Carbo gyomra összeszorult. Óvatosan belekukkantott a zsákba, és döbbenten ismerte fel Heracleo viaszos arcvonásait, amelyeket még mindig eltorzított a rettegés. Carbo viszolyogva, dühösen és egy kissé megkönnyebbülten ejtette le a zsákot.

– Bizonyosságot akartam. Szerinted is Heracleo az.

– Igen – mondta Carbo. – Tehát elfogták a rómaiak?

– Nyilvánvalóan – válaszolta Spartacus szárazon.

Carbo üvölteni tudott volna az égre.

– Hogyan? Nincsenek említésre méltó hajóik.

– Gondolom, Heracleo partra szállt vízért, és balszerencséjére meglepte egy római őrjárat. Talán kikérdezték, talán megtalálták a pénzét. Akárhogy is, rájöttek, hogy mire készül. Mi másért ölték volna meg, és hajították volna át a fejét a falon? Elképzelni sem tudom jobb módját annak, ha Crassus meg akarja üzenni, hogy el fog kapni. Te igen?

– Nem – mormogta Carbo.

– Nagy kár, hogy nem sikerült megölnünk Rómában, mi? – Spartacus a bal tenyerébe csapott a jobb öklével. – De a múlton kár rágódni. A jelennel kell foglalkoznunk meg azzal, hogy semmiképp sem tudunk átkelni Szicíliába. Biztosan vannak seregemben mindenféle foglalkozású emberek, amit csak el lehet képzelni, kivéve hajóácsokat! Tegnap pár bolond megpróbált tutajokat építeni, de miután egy-két tucat vízbe fulladt, a többiek hamar feladták. Amennyire meg tudom ítélni, így mindössze egyetlen választás maradt. Hacsak nincs valami ragyogó ötleted.

Carbo megrázta a fejét.

– Ne lógasd az orrodat! Nem rajtad múlt! – kiáltotta Spartacus villámló tekintettel. – És ugye nem képzeled, hogy egy rohadt fal feltartóztat bennünket? Egyszerűen darabokra szedjük! Arra irányítsd a dühödet!

Carbo elkeseredettsége enyhült valamelyest.

– Mikor támadunk?

– Holnap vagy holnapután. Nincs értelme várakozni. A gabona nem fog sokkal tovább kitartani egy hétnél, a legjobb esetben talán kettőnél. Rhegium falain belül van több is, de oda semmiképp sem juthatunk be.

– Mindez neked köszönhető. – Gannicus közeledett öles léptekkel, sarkában a szkítákkal. – Nem csoda, hogy a

gabona majdnem elfogyott. Csak vesztegettük itt az időnket.

– Akkor hát hallottad a hírt – mondta Spartacus.

– Csak szóbeszédet. – Gannicus a Carbo lábánál lévő zsákra meredt. – Ez a bizonyíték, mi?

– Igen. A kalózkapitány, akivel megállapodtunk, hogy hajókat kerít nekünk.

– Hogy fogták el?

– Fogalmam sincs. Egyébként sem számít most már – válaszolta Spartacus. – Arról kell beszélnünk, hogyan jutunk ki innen.

– De még mennyire, hogy arról! – kiáltotta Gannicus.

– Hol van Castus?

– Nem volt hajlandó jönni.

– Miért nem?

– Dühös volt. Azt mondta, nem áll jót magáért, ha meglát téged.

Spartacus szeme résnyire szűkült.

– Jobban illett volna a kutyához, ha kivont karddal idejön, és nekem ront.

Gannicus nem szólt semmit, Spartacus pedig nem puhatolózott tovább.

– Gondolom, mostantól mindketten a magatok feje után mentek?

– Az nem is kétséges!

– Segítetek áttörni a római védőfalon?

– Attól függ. Mi a terved?

– A gerinc az egyetlen hely, ahol mód van rá. Bárhol másutt kilenc légióval kell megküzdenünk a túloldalon.

Gannicus a bajszát rágva gondolkodott.

Te szemét, gondolta Carbo. *Te meg Castus csak úgy ellehettek hátul, miközben Spartacus emberei viselik az összes veszteséget.*

– Hozok egy cohorsot a legjobb embereimből – jelentette ki Gannicus egy pillanat múltán. – Ennyi.

– Köszönöm. – Spartacus tudta, hogy kár a gőzért, de kénytelen volt megkérdezni: – És Castus?

– Ő nem fog segíteni.

– Félt ezt az arcomba mondani?

Gannicus vállat vont.

– Nem tudom. Furcsa hangulatban van ma.

– Furcsa hangulatban? Mi is, mindketten, akárcsak ő! – mordult fel Spartacus. – Jobb lesz, ha felfegyverkezve készül a következő találkozásunkra. Bár ha van esze, nagy ívben kikerül.

– Meg fogom mondani neki – felelte Gannicus csúfondárosan.

– Ismered a gerincet, ahol a római védőfal van?

Bólintás.

– Legyenek ott az embereid legkésőbb éjfélkor! A többiek kövessék őket hajnalban! Mire felérnek a hegytetőre, mindennek vége lesz vagy így, vagy úgy.

– Mi a terved?

– Felkapaszkodunk oda, mihelyt besötétedik. Frontális támadást indítunk, és áttörünk középen.

– Láttad a védőfalat?

– Persze hogy láttam! – csattant fel Spartacus.

– Kétségbeesett lépés, kétségbeejtő helyzetben.

– Nagyon ajánlatos lenne ugyanezt a tervet követned, máskülönben az alvilágban találod magadat, hamarabb, mint gondolnád.

– Azt hiszed, egyedül te értesz a taktikához ebben a seregben?

Spartacus elveszítette az önuralmát. Nem érdekelte többé, hogy Gannicus együttműködik-e vele vagy sem.

– Talán nem, de az bizonyos, hogy én vagyok a legjobb. Te meg Castus vakok seregét sem tudnátok bekeríteni.

– Csinálhatod egyedül, és majd ha ráfaragsz, ott leszünk, hogy elvégezzük helyetted a munkát. – Gannicus sarkon fordult, és távozott.

– Kibújt a szög a zsákból – mondta Spartacus halkan.

Megkönnyebbülés volt ez, még ha súlyosabb veszteségeket fog is szenvedni a következő napon. Jobb neki a két gyilkos, civakodó gall nélkül. Kár a katonáikért, de ezen nem lehet segíteni. *A Nagy Lovas segítségével majd pótolom őket, ha kijutunk innen.*

Pokoli lesz a következő nap, gondolta Carbo, és összeszorult a gyomra. Könnyű volt elképzelni, micsoda vérontás lesz, amikor megpróbálnak feljutni egy sok ezer, hajítógépekkel és dárdákkal felfegyverzett legionárius őrizte falra.

– Készen állsz erre?

Carbo Spartacus szemébe nézett.

– Igen – mondta nyugodtan. Ha a túlélés lehetősége és a halál bizonyossága között kell választani, akkor az előbbit választja.

– Helyes. Harmincöt cohors felvonul velem ma éjjel.

– Mi lesz Ariadnéval és Maronnal?

– Te itt maradsz, az egységeddel.

– Nem értem.

– Ahogy korábban, azt akarom, hogy vigyázz rájuk.

Carbo megkönnyebbüléssel vegyes bűntudatot érzett.

– De én…

– Ez éppen olyan fontos, mint az első sorban lenni, amikor támadunk – mondta Spartacus halkan. – Kérlek.

Carbo nyelt egy nagyot. Hogyan mondhatna nemet?

– Rendben.

– Mihelyt áttörünk, és biztonságos lesz, küldök egy hírnököt. A sereg többi része felmehet Egbeo parancsnoksága alatt. Találkozunk majd a római fal túloldalán.

– Rendben. – Carbo örömmel hallotta, mennyire határozottan cseng a hangja.

– Napnyugtakor indulunk a tábor nyugati széléről. Szólj Naviónak, hogy álljon készen! – Spartacus elfordult.

Carbo már-már elindult, amikor eszébe jutott Heracleo feje.

– Elvihetem ezt? – kérdezte, felemelve a zsákot. – Szegény nyomorult megérdemel annyit, hogy legalább a testének ezt a részét eltemessük.

– Tedd, amit kívánsz!

Carbo távozott a rettenetes trófeával.

Ariadné felébredt, amikor Spartacus visszatért a sátorba. Miután az éjszakát Maron miatt álmatlanul töltötte, a délelőtt nagy részét átaludta, és nem hallotta Spartacus beszélgetését Carbóval meg Gannicusszal. Spartacus komor arckifejezése úgy hatott rá, akárha egy vödör hideg vizet zúdított volna az arcába.

– Mi a baj?

– A kalózok nem fognak jönni.

Halkan tájékoztatta a részletekről. Érzelemmentesen.

Ariadnét rosszullét környékezte. Ismét arra gondolt, hogy talán el kellett volna mennie, és azonnal gyűlölte magát érte.

– Tehát csapdába estünk?

– Csapdába? – Spartacus felnevetett. – Nem jobban, mint egy vadkan, ami egy ócska, szakadozott vadászhálóba kerül.

Ariadné nem látta a római falat a hegygerincen, de hallott róla.

– Sok ember meg fog halni.

– Úgy van – mormogta Spartacus –, de a Lovasra mondom, ez nem fog megakadályozni bennünket az áttörésben. Senki és semmi nem fog. Ami pedig Castust és Gannicust illeti, rohadjanak meg!

– Nem fognak segíteni?

Spartacus dühösen megrázta a fejét.

Ariadné szívverése felgyorsult.

– Itt voltak?

– Gannicus itt volt. Castusnak nem volt annyi bátorsága, hogy idejöjjön és közölje velem, mit szándékozik tenni.

Túlságosan is megijedt, hogy elmondtam neked, mi történt, gondolta Ariadné megkönnyebbülve. Jól ismerte Spartacust. Ha rájött volna, semmi nem tartja vissza, hogy megölje Castust. Ariadné semmit sem élvezett volna jobban, mint ha végignézheti, ahogy a gall elvérzik a sátruk előtt, ám a helyzetük elég kényes volt anélkül is, hogy még inkább próbára tették volna az istenek jóindulatát. Bármi legyen is az oka, Castus bűnhődése egyelőre nem esedékes.

Mély lélegzetet vett.

– Hová fogunk menni?

– Északra. Samniumra gondoltam, Capuától északra. Az ottani nép korántsem szereti Rómát. Gazdagok a majorságok is. Rengeteg lesz ott a gabona.

– Crassus követni fog bennünket.

– Úgy van, de a csirkefogó nem tud olyan gyorsan menetelni, mint mi. Mire a nyomunkba ér, sok ezer újoncom lesz.

– Spartacus magabiztosan mosolygott, és megcsókolta Ariadnét. – Legjobb lesz, ha nekilátok kiadni az utasításokat. Sok elintézivaló van napnyugtáig.

Ariadné bólintott, és igyekezte palástolni az aggodalmát, amennyire csak tőle telt. Meghozta a döntését, hogy Spartacus mellett marad, és tartani fogja magát hozzá. *Hatalmas Dionüszosz,* imádkozott, *vigyázz valamennyiünkre!* Annak fényében, ahogyan a kígyó megvédte őt, Ariadné hite még mindig buzgó volt. Érezte, hogy megszilárdul az eltökéltsége. Heracleo halála nem több kellemetlenségnél. Győzni fognak holnap, és kitörnek Crassus blokádjából.

Zeuxis vette észre elsőként Marciont, aki peckesen közeledett a sátrukhoz, nyomában Arphocrasszal.

– Hé! Mocskok, nektek főzni kellene! Mindjárt ebédidő, és még el sem kezdtétek!

Haragos, egyetértő moraj hallatszott a többiek felől. Marcion szemügyre vette a bajtársait, miközben odalépett hozzájuk. A tűz körül lézengtek, a körmüket piszkálták a tőrükkel, vagy úgy tettek, mintha rozsdafoltokat dörzsölnének le a vértjükről. Marcion nem volt meglepve. Mióta odalett a remény, hogy Szicíliába hajóznak, a társai morálja megroppant, mint mindenki másé a seregben. A hangulat még nyomottabb lett, amikor nem egészen két órával korábban megérkezett a parancs, miszerint a cohorsuk részese lesz a hegygerincen a római védőfal elleni támadásnak. Miközben példátlanná fokozódott a feszültség, a szokványos teendőket, kiváltképp az ételkészítéssel kapcsolatosakat, el kellett végezni. *Ettől remélhetőleg jobb kedvük lesz.*

– Hol az ördögben voltatok? – kérdezte Zeuxis.

Marcion elégedett sóhajjal eresztette le a zsákot a jobb válláról.

– Így már jobb.

– Azt hiszed, nagyon vicces vagy, mi? – gúnyolódott Zeuxis. – Egykettőre letörlöm a képedről a mosolyt, ha nem készül el időben az ebédünk. Lefogadom, hogy a többiek is segítenek, igaz?

– Átkozottul igaz – mordult fel Gaius. – Jól kell hogy lakjon az ember csata előtt.

Gaius felhevülten rontás ellen való jelet rajzolt a kezével.

– Úgy bizony – mormogta Zeuxis egy pillanattal később. – Ezen a rohadt zabkásán kívül ugyan nincs mit enni, de azt melegen akarjuk, és most. Csipkedjétek magatokat!

Arphocras, aki levetette a zsákját, visszavette a vállára anélkül, hogy a mozdulat megtört volna. Megfordult, mintha menni készülne.

– Nagyon jólesik mindjárt azt képzelned, hogy a lábunkat lógattuk mi, ugye? – Marcionra pillantott. – Szerintem tartsuk meg ezt a zabát magunknak. Mit gondolsz?

– Azt hiszem, igazad van. Mi legalább egy hétig elleszünk vele.

– Lassan a testtel – mondta Zeuxis hirtelen támadt érdeklődéssel. – Mit hoztatok?

– Semmi különöset – válaszolta Marcion hányaveti hangon. De minden tekintet rajta függött, amikor belenyúlt a zsákba. Túljátszott mozdulattal egy egész sonkát húzott elő. – Csak ezt.

A tűz körül lévők felnyögtek megrökönyödésükben. A többi sátor előtt lévő katonák irigy pillantásokat vetettek feléjük. Gaius elismerően füttyentett.

– Az istenekre, hol szereztétek ezt?

Marcion nem válaszolt. Csak Arphoerasra nézett, aki elővett egy jókora, kerek sajtot. A testéhez szorította, hogy a többiek ne lássák, mi van nála.

– Semmi értelme még jobban felingerelni a szomszédainkat – mondta kuncogva.

– Mitek van még? – kérdezte Zeuxis mohón, megfeledkezve a rosszkedvéről.

– Egy csupornyi garum, meg egy másik, tele olajbogyóval – válaszolta Arphocras. – És Marcionnál van egy amfora bor.

– Ti ketten varázslók vagytok – mondta Gaius, és a füléig ért a szája.

– Átkozottul igaz – jelentette ki Zeuxis, és rá nem jellemző módon elmosolyodott. Előrántotta a kését. – Hagyni akarjátok, hogy a zsákmányotokat bámulva éhen vesszünk?

Zeuxis nem mondott nekik köszönetet, de a társai hangulata olyannyira szembetűnően javult, hogy Marcion nem törődött ezzel. Elővette a bort, majd a zsákra fektette a sonkát.

– Essetek neki!

Sietős tolongás támadt. Hamarosan csak csámcsogást és hangos elismeréseket lehetett hallani. Marciont a megkorduló gyomra emlékeztette, hogy sok órája nem evett. Nem bánta. Volt elegendő ennivaló mindenkinek. *Mégiscsak szép az élet,* gondolta. Holnap is felvirrad a nap.

A társalgás elhalt, amíg a nyolc katona bekebelezte Marcion és Arphocras zsákmányát. Rövid idő múltán a java elfogyott. Zeuxis barátságosan biccentett Marcion és Arphocras felé.

– Hálás köszönetem ezért. Holnap is főzhettek ti, ha van kedvetek!

– Azt hiszed, nem tudom, hogy holnap te vagy soros főzni, Zeuxis? – vágott vissza Marcion, derűs kurjongatások közepette.

– Jól van, segítsetek ki bennünket a nyomorúságunkból – szólalt meg Gaius. – Hol szereztétek ezt?

Marcion körbepillantott a tűz körül, és örömmel látta a bajtársai arcán az élénk érdeklődést.

– Visszafelé tartottunk, hogy főzzünk, amikor őrjáratozókat vettem észre, akik éppen megérkeztek a sátraikhoz. Lerítt róluk, hogy nagyon örülnek, ezért ácsorogtunk egy kicsit, hogy lássuk, miért. Kiderült, hogy előzőleg rajtaütöttek egy majorságon, és kifosztották. A tisztjük természetesen lenyúlta magának a zsákmány nagy részét. Bepakoltatta az embereivel a sátrába, amíg ő elment jelenteni, hogy mit látott.

– Őrt biztosan hagyott, nem? – kérdezte Zeuxis hitetlenkedő hangon.

– Hagyott – mondta Marcion vigyorogva. – Kettőt is. A sátra előtt.

Marcion bajtársai összenéztek.

– Arphocras őrt állt, amíg én vágtam egy lyukat hátul, és összeszedtem mindent, amit elbírtam.

– Mélységes Hádész, még jó, hogy nem kaptak el! – mondta Zeuxis, és elismerőn füttyentett. – Félholtra korbácsoltak volna.

– Mit meg nem teszünk értetek Arphocras meg én, nyamvadt csirkefogók, mi? – mondta Marcion. – Nincs az a jó, amit meg ne érdemelnétek!

Miközben dőltek a harsány nevetéstől, majdnem sikerült megfeledkezniük arról, hogy másnap hajnalban ismét szembenéznek majd a halállal. Majdnem, de nem teljesen.

A következő nap estéjére Spartacus elszenvedte az első vereségét. A harmincöt cohorsból, amelyet felvezetett a gerincre, mindössze ötezer leharcolt túlélő maradt. Több

mint kétszer annyian maradtak vérezve, jajgatva és haldokolva a római védművek jelentette gyilkos csapdában.

Spartacus ráébredt, hogy rosszul mérte fel az ellenség képességeit az erődítmények építését és csökönyös eltökéltséggel való védelmezését illetően. Miután valamiféle rendbe szervezte az emberei maradékát, elvezette őket a mészárszékről, a feldagasztott, ragadós, vörös sárból, a megcsonkított holttestek és eldobált fegyverek borította terepről. A levegőt megülő nehéz vér-, húgy- és ürülékszag savanyú ízt hagyott Spartacus szájában. Akárcsak a rómaiak gúnyolódása, mely követte őket a fákon keresztül. Az utolsó kő, amely egy hajítógépből kirepült, kevéssel mögöttük csapódott be a földbe, nem azzal a céllal, hogy öljön, hanem hogy tudatosítsa bennük a vereségük súlyát. A rabszolgák az élőerejük több mint kétharmadát elveszítették, de nem öltek meg száznál több legionáriust.

Dacosan kiköpött a kő irányába. A Lovas nevében, mi volt a baj? A felvonulás a hegygerincre különösebb gond nélkül zajlott, és maga a nap elég jól kezdődött. Az emberei tele voltak lelkesedéssel, nevettek, tréfálkoztak, és azzal kérkedtek egymásnak mind, hogy milyen sok legionáriust fognak megölni. Eltelt büszkeséggel, ahogy rájuk nézett, biztosra vette, hogy bármilyen ellenséggel képesek szembeszállni. A szűkületben vívott küzdelem valósága nagyon más volt. Visszagondolva a római védművekre, az jutott róluk Spartacus eszébe, ahogy a halászok tonhalak hatalmas tömegét szokták elfogni, összetett hálórendszereket helyezve el a vonulásuk útjába. Ettől a gondolattól megtorpant. Csapda. Ez csapda volt. Crassus tudta, hogy jönni fog, kétségkívül ugyanaz a nyavalyás kém tájékoztatta, akinek sikerült meghiúsítania a hadvezér megölésére tett kísérletét.

Spartacus szitkozódott. Miért nem gondolta előre, hogy a terve esetleg leleplezõdik? A válasz egyszerű. Nem látott mást, csak a kiutat, az utat, amely északra vitt, el Crassus tíz légiójától. Engedte, hogy a cél utáni sóvárgása elvakítsa a római védművek veszélyeit illetően. A katonái eleget tettek a kívánságainak. Dacára az első támadás során elszenvedett rettenetes veszteségeknek, nem vitatkoztak, amikor másodízben is rohamra veszényelte őket. Kevesebb volt a kiáltozás, kevesebb a lelkesedés, de bátran vonultak ismét az ellenség gyilkos hajítógépei elé. Amikor a római auxiliáris haderőnél szolgált, Spartacus látta a hajítógépek koncentrált támadásának hatását, de még soha nem volt a másik oldalon. Lehetetlen volt hibáztatni a katonáit, amiért megtörtek és futásnak eredtek. Csak egy őrült vagy egy isten folytatná az előrenyomulást, amikor a társait százával pusztítják. Nem futamodott meg, de végül visszahúzódott. Nem volt választás. Egy maroknyi embere vele maradt; ha ő nem vonul vissza, valamennyiüket leméászárolták volna, és ez csak Crassusnak lett volna jó.

Agyában sokkoló képek kavarogtak. Egy katonát a fején talált el az egyik hajítógépből kilőtt kő. Úgy hasadt szét a koponyája, mint egy túlérett gyümölcs. Tízlépésnyi távolságon belül minden irányban beterítette az embereket a vére és az agyveleje. Egy hajítódárda közvetlenül a vértje teteje fölött talált el egy katonát, és mélyen a mellüregébe fúródott. Rózsaszín hab tört elő a férfi szájából, visított, mint egy leszúrt disznó, és két társát is földre döntötte, mielőtt valaki véget vetett a szenvedésének. Spartacus még mindig hallotta a parittyákból kilőtt és pajzsoknak csapódó kövek kopogását és a katonák üvöltéseit, akiknek arc- vagy állcsontuk tört. Még mindig látta a döbbenetet a férfi arcán, akinek szemgolyóját, majd utána az agyát egy madártojásnál nem nagyobb ólomdarab repesztette szét.

Furcsamód azok egyikére ismert a szerencsétlenben, akiknek kihallgatta a beszélgetését, amikor visszatért Rómából. Bárhogy próbálkozott is, nem tudta felidézni az illető nevét.

A rómaiak jól belőtték a katapultjaikat, jelzéseket helyeztek el a földön, hogy tisztában legyenek vele, hová célozzanak. Spartacust meglepetésként érte az ellenség lövedékeinek száma. Bizonyára sok száz rabszolga dolgozott azon, hogy a tengerpartról a hegygerincre juttatták a nehéz fegyvereket. A jelenlétük bizonyította, hogy Crassus nem csupán rafinált politikus. Hadvezérnek is ravasz volt. Ez a tudat még inkább elriasztotta Spartacust attól, hogy sík terepen, a tenger mellett próbáljon áttörni a római védműveken. A katonái képesek lennének utat nyitni maguknak, de úgy vélte, nem tudnák állni a sarat kilenc légió ellenében. Legalábbis Castus és Gannicus embereinek segítsége nélkül nem.

Dühödten csikorgatta a fogát. Jobb lett volna, ha nem akkor égeti fel a hidat a gallok irányába, amikor megtette, hanem az utolsó pillanatban. Fontolóra vette a lehetőségeket. Kétséges volt, vajon azok ketten nyitottak lennének-e egy új közeledésre. *Egyáltalán minek vesződni a próbálkozással?,* gondolta dühösen, felidézve magában, hogy az életére törtek. Ismét szétáradt benne a régi harag. *Rohadjanak meg mindketten! Megcsinálom egyedül.*

De hol?, tűnődött. Az ösztöne azonnal kész volt a felelettel: a hegygerincen. A hegygerincen kell történnie. De ha még egyszer kudarcot vallanak, Crassus megnyerte a háborút. Spartacus dühe kezdett fehérizzásig hevülni. Megette a fene, ha ez bekövetkezik. Várakozni sincsen sok értelme. Minden múló nappal még mélyebbre süllyed a katonái morálja, és odalesz a menekülés esélye. Máris kezdenek dezertálni az emberek, Carbo a saját szemével

látta őket. Jobban is járnak az ilyen gyávák nélkül, gondolta Spartacus haragosan. De gyorsan kell cselekednie, máskülönben még tovább apad a számuk. És az a mocskos Pompeius még meg sem érkezett Ibériából. Spartacus nem akarta elhinni, amit a visszavonulásuk közben gúnyosan utánuk kiabáltak, de a legionáriusok hangja olyan örömtelinek tűnt, hogy azt gyanította, örülnek is. A Szenátus bizonyára türelmetlenné vált Crassus iránt. Pompeius az a felfuvalkodott hadvezér, aki leverte Sertorius lázadását. Előzőleg jelentős szerepet játszott Sulla oldalán a Köztársaság feletti ellenőrzésért vívott háborúban. Soha nem ér véget a balszerencséje? Pompeius nem rossz taktikus, és a légiói harcedzettek. Ráadásul Navio szerint legalább hattal rendelkezik. Spartacus még jobban elkomorodott a gondolattól, hogy tizenhat légió vonul fel az emberei ellen.

A táborba visszaérve Ariadnéhoz ment, hogy beszéljen vele. Ariadné lélegzete elakadt a rettenettől, amikor Spartacus a sátorba lépett. Férje meglepetten pillantott a vér borította karjára és vértjére. Gyanította, hogy az arcát is rászáradt vér fedi.

– Minden rendben. Nem sérültem meg.

Ariadné hozzá sietett.

– Az emberek azt beszélik, hogy visszavetettek benneteket a római faltól. Hogy sokezernyi katonánk meghalt. Igaz ez?

Spartacus komoran bólintott, és tájékoztatta Ariadnét a történtekről.

Vajon ez a vég kezdete?, tűnődött Ariadné.

– Mit szándékozol tenni?

– Sátortól sátorig, tűztől tűzig megyek. Megértettem velük, hogy holnap nem vallhatunk kudarcot.

– Ennyire hamar támadni akarsz megint?

– Bizony, a mindenit! Kénytelen vagyok. – Spartacus látta Ariadné zavarodottságát. – A rómaiak tudták, hogy jövünk. Valószínűleg a kém közölte velük. Még egy olyan mészárlást, mint a mai, leginkább úgy tudok megakadályozni, hogy holnap támadok ismét, és senkit nem engedek az ellenséges védművek közelébe. Van más oka is annak, hogy most rögtön akarok cselekedni. Máris kezdenek lelépni egyesek. Még néhány nap, és fogytán lesz a gabonánk. Képzeld el, hogy fog ez hatni a morálra! – Megérintette Ariadné arcát, és örült, hogy az asszony nem hőkölt hátra az ujjaira kérgesedett vértől.

– Mi lesz a kémmel?

Spartacus vállat vont.

– Tű egy jókora szénakazalban. Nyitva tartjuk a szemünket és a fülünket. Csak azoknak szólunk, akiknek tudniuk kell a fontos döntésekről.

– Idegőrlő. Bárcsak többet tudnál tenni!

– Arra gondoltam, hogy üzenetet küldök Crassusnak.

Ariadné felvonta a szemöldökét.

– Mit akarsz üzenni?

– Arra kérem, fogadjon a *fides*ébe.

Ariadné úgy nézett Spartacusra, mintha az megőrült volna.

– Ez egyenértékű a megadással! Miért kérnéd Crassust, hogy legyen a patrónusod?

– Először is, ezáltal arra kényszerülne, hogy magával egyenrangúnak ismerjen el. Másodszor, a szövetségesem lehetne Pompeius ellen. Valószínűleg dühíti a gondolat, hogy az a kérkedő alak idejön learatni előle a dicsőséget. Képzeld el, milyen erős lenne a serege az én katonáimmal együtt!

– Crassus soha nem egyezne bele ilyesmibe. Nem lesz hajlandó engedni, hogy az embereid elmenjenek, és

szabadon letelepedjenek, ahol akarnak. Az ő szemében csak rabszolgák.

– Tudom, de ez megmutatná neki, hogy nem tekintem magamat nála alábbvalónak. Annak sem örülne, hogy értesültem róla, mennyire dühös Pompeius hazahívása miatt. Az csak jó dolog lehet, ha ilyenformán felbőszítem, nemde?

– Én inkább kést döfnék a bordái közé!

Spartacus elmosolyodott. Mindig is tetszett neki Ariadné kurázsija.

– Kit fogsz küldeni?

– Egy foglyot.

– Kár, hogy nem küldhetünk olyat, aki meg tudná ölni Crassust.

– Soha nem jutna elég közel hozzá.

– Mi van Carbóval? Ő római. Úgy tehetne, mintha dezertált volna, és Crassus számára hasznos híre lenne.

Spartacus megrovó pillantást vetett rá.

– Ennyi erővel azt is kérhetnéd tőle, hogy kövessen el öngyilkosságot! Még ha kész is lennék ezt kérni Carbótól, ami nem így van, neki akkor is van más teendője, ami sokkal fontosabb.

Ariadné már-már megkérdezte, mi az, amikor eszébe jutott, hogy kiszedte az igazságot Atheasból a Lentulus elleni ütközet idején. Elfogta a szégyen, amiért arra kérte volna Spartacust, hogy Carbót, a leghűségesebb emberei együtt a halálba küldje, miközben neki az a feladata, hogy védelmezze őt és Maront, ha a dolgok rosszul alakulnának. Utána meg azért haragudott magára, amiért ilyen ijesztő eshetőségekre gondol.

– Enned kellene valamit – mondta témát váltva. – Tisztálkodj meg!

– Később.

– Kimerültnek látszol. Miért nem fekszel le? Már egy órányi alvás is segítene.

Spartacus komoran elmosolyodott.

– Pihenhetek majd, ha halott leszek.

Ariadné érezte, hogy ismét rátör a félelem. Közel húzta magához a férfit.

– Ne beszélj ilyeneket! – suttogta. – Ez nem fog bekövetkezni.

Spartacus szorosan magához ölelte.

– Nem, még nem! A Lovas ma velem volt. Holnap is velem lesz, amikor bosszút állok.

Ariadné dermesztőnek találta a Spartacus szeméből áradó dühöt. Majdnem elfeledtette vele, mennyire aggódik az épségéért.

– Kérni fogom Dionüszoszt, hogy segítsen!

Spartacus mosolygott.

– Köszönöm. Szükségünk lesz rá.

Spartacus fáradtabb volt, mint emlékezete szerint bármikor. Az izmai sajogtak, az ízületei minden mozdulatnál ropogtak, és súlyosabb fájfájás kínozta, mint amit bármiféle másnaposság okozni tudott volna. Az éjszaka felét azzal töltötte, hogy járta a tábort, dicsérte az embereit, hízelgett nekik, új erőt öntött beléjük. Néhányukkal bort ivott, másokkal vitatkozott, némelyikkel még a karizmai erejét is próbára tette. Kiabált, szitkozódott és fenyegetőzött. Figyelmeztette a katonákat, milyen sors vár rájuk, ha nem sikerül áttörniük a római blokádot. Spartacus megígérte nekik, hogy amiként mindig, az első sorban haladva fogja vezetni őket. Semmi nem fogja megakadályozni abban, hogy utat törjön a serege számára. Ezután a katonái addig éljenezték, amíg be nem rekedtek, még a véres sérültek is, akik ott voltak a

hegygerincen aznap. Spartacus elégedetten, azzal a tudattal feküdt le, hogy nincs több tennivaló. Ariadné ébren volt, de neki nem volt kedve beszélgetni. Néhány óra pihenés, és ismét fent lesz. A római fal legalább háromórányi menetelésre volt, és Spartacus azt akarta, hogy az emberei pirkadat előtt a helyszínen legyenek. Sok teendő volt a támadás előtt. Búcsúzóul megcsókolta Ariadnét, és beszélt Egbeóval meg Carbóval. Utasította őket, hogy utóvédet alkotva kövessék majd a feleségével és a fiával. Aztán elindult, hogy találkozzék a magasabb rangú tisztjeivel.

Legalább öt óra telt el. Normális esetben Spartacus átkozódott volna a köd miatt. A köd zavarta a tájékozódást, még jobban megnehezítette a menetelést, a harcot pedig jószerével lehetetlenné tette. A meredek lejtőkre aláereszkedő szürke takaró azonban áldás volt, miközben Spartacus serege felvonult a hegygerincre. Tompította a lépteik zaját, és jó fedezéket kínált az embereinek, akik fával megrakottan közeledtek a római sáncárokhoz. A köd egyszersmind halotti lepelként is szolgált, amelynek köszönhetően csak mereven és kihűlten heverő elesett bajtársaik csoportjait látták, de nem tárult eléjük az egész csatatér a maga rettenetes valóságában. Igyekezvén tovább csillapítani a borzalmat, Spartacus elrendelte, hogy menetelés közben senki ne tekingessen semerre, hanem csakis előre.

Öt pontot választott ki a fal mentén, hogy ezek ellen intézzenek koncentrált rohamot. Minden egyes ponton lehetőség szerint száz lépés szélességben fel kellett tölteni az árkot, hogy egy teljes cohors előtt tér nyíljon a támadásra. A közeledésük zaja óhatatlanul riadóztatta az ellenség őrszemeit. A fal aljának közelében Spartacus hallotta a riadt sziszegéseket, ahogy egy tisztet hívtak, és a

kiáltozást. A hajítófegyverekkel szemben védekezésül úgy rendelkezett, hogy kétsornyi katona álljon védőfalképpen az árok előtt, egymás fölé emelt pajzsokkal. Akiknek az a feladat jutott, hogy fával közeledjenek, az utolsó pillanatban fedték fel magukat, amikor az árokba lökték a terhüket.

Spartacus taktikája bevált: amikor a római tisztek hajítódárdás támadásokra adtak parancsot, az ő katonái közül csak egy maroknyian sebesültek meg, és egyikük sem halálosan. Ezen felbátorodva Spartacus utasítást adott az öszvérek előrehozására. Ahogyan gyanította, a rönkök félig sem töltötték fel az árkokat. Az állatok bőgése hallatán –, zavarodott ellenség ismét rohangálni kezdett a sáncon Újabb tessék-lássék dárdazápor zúdult az elöl lévő katonák pajzsaira, ám ez volt minden, amíg a fal tetején elhelyezett hajítógépekből ki nem lőttek néhány követ. Az utóbbiak egyike megölt két embert és egy öszvért, de a rómaiak a köd miatt nem látták ezt. Az ellenség tisztjei ésszerűen úgy döntöttek, hogy takarékoskodnak a municióval, így aztán folytatódhatott az öszvérek előrevitele és leölése. Az állati tetemek három ponton a talajszintig feltöltötték az árkot, a két utolsó helyen azonban a feltöltés lényegesen elmaradt a talaj szintjétől.

Spartacus nem habozott. A köd oszladozni kezdett. Nem sok volt már hátra pirkadatig. Visszavonulásra adott utasítást a pajzsos katonáknak, és előrehozatta a foglyokat a még feltöltésre szoruló árkokhoz. Használhatta volna az előző napon elesett katonák hulláit, de ez szörnyű hatással lett volna a morálra. Különben is jobb terve volt.

Emberek rohantak, hogy teljesítsék a parancsát. Spartacus követte őket a tekintetével. Soha nem ejtett szívesen foglyokat. Őrizni kellett őket, etetni és állandóan szemmel tartani. De időről időre estek fogságba ellenséges

katonák. Ez történt egy héttel korábban is, amikor egy római őrjárat, melyet azért küldtek a falon túlra, hogy felderítse Spartacus erőit, beleszaladt egy csapdába, amit Pulcher állított. Több mint száz legionáriust kerítettek be. Spartacus hirtelen ötlettel úgy rendelkezett, hogy kíméljék meg az életüket. Most örült neki, hogy így döntött.

Rövid idő múltán felbukkant az első húszas csoport, kísértetek soraként tűnve elő a ködből. Tucatnyi katona haladt a sarkukban árnyék módjára. A foglyok keze össze volt kötve a hátuk mögött, és Spartacus egyik tisztje mindegyiküket pórázon tartotta a nyakukban lévő hosszú kötéllel. A rómaiak közül sokan el-elestek a rémálomszerű kapaszkodás közben, melynek során feljutottak a hegygerincre, és horkolásokat, zúzódásokat viseltek az arcukon, a kezükön és a lábukon. Szemlátomást mindannyiukat rettegés töltötte el. fogalmuk sem volt, miért vannak ott, de jóra nem számíthattak. Spartacus nem vesződött azzal, hogy szóljon hozzánk. Az ő szemében a foglyok éppúgy feláldozhatok voltak, mint az öszvérek.

– Állítsátok sorba őket az árok előtt!

A legionáriusok, rádöbbenve, hogy milyen sors vár rájuk, könyörögni kezdtek az életükért.

Spartacus emberei nem törődtek az esedezéssel. Ököllel és a kardjuk hegyével ösztökélték előre a foglyokat.

Hirtelen szélroham oszlatta kissé a ködöt, láthatóvá téve a rómaiak számára a bajtársaikat. Nyugtalan kiáltozás harsant, mielőtt azonban a legionáriusok bármi egyebet tehettek volna, a köd ismét sűrűbb lett. Szitkok záporoztak Spartacusra és az embereire, de a védők nem tudtak tenni semmit. A trák szája mosolyra húzódott. Túl azon, hogy felbőszítette a falon lévőket, a kivégzésekkel félelmet is ültethetett a szívükbe.

– Öljétek meg őket!

A föld máris csúszós volt az öszvérek vérétől. Most még több vér ömlött rá. Spartacus emberei eltökéltséggel láttak neki a félelmükben jajgató foglyok legyilkolásának. Néhány legionárius az istenekhez fohászkodott, páran átkokat szórtak a válluk felett a kivégzőikre. Mit sem számított. Rettenetes, cuppogó hanggal gladiusok fúródtak hátulról a foglyok húsába, hogy aztán a mellkasukon vagy a hasukon bukkanjanak elő a karmazsinszínű pengehegyek. Egy-két döfés elegendő volt halálos sebek okozásához. Spartacus emberei letaszították az áldozatokat a pengéikről, és nekiestek az utolsó foglyoknak. A rómaiak kettesével-hármasával hullottak az árokba, ahol nyöszörögtek és vonaglottak még, amíg el nem véreztek. Hamar vége lett a dolognak.

– Hozzátok a következő csoportot! – parancsolta Spartacus.

– Spartacus, te mocsok! – kiáltotta egy hang a sáncról. – Az istenekre, ezért ezer halállal fogsz lakolni.

Egyetértő kiáltások harsantak a mellvédfal teljes hosszában.

– Az alvilágban a helyed! – kiabálta Spartacus.

A katonái kurjongattak és rikoltoztak.

– Neked hamarabb lesz benne részed, vagy ne legyen a nevem Gnaeus Servilius Caepio!

Vészcsengő szólalt meg Spartacus agyában.

– Mit csinálsz te itt, vénember?

– Semmi különöset. Fényesítem a kardomat. Teszek róla, hogy a légió, amit felvezettem ide tegnap éjjel, készen álljon a támadásod visszaverésére.

Spartacus szíve kalapálni kezdett a mellkasában. Vajon a kém valahogy hírt adott Crassusnak, vagy Caepio egyszerűen csak megpróbálja halálra rémiszteni a

katonáit? A legközelebb lévő embereire pillantott, és bosszúsan látta a szemükben a félelem első jeleit.

– Hazudsz, Caepio! Tudom, hogy hazudsz.

– Hazudnék? Miért nem másztok fel akkor, hogy megnézzétek, mi vár rátok? – vágott vissza a centurio.

– Meg fogjuk tenni. Miután feltöltöttük az árkokat – jelentette ki Spartacus hangosan. Látómezejébe került a foglyok következő csoportja.

– Öljétek meg őket! Gyorsan!

A második árokhoz sietett, hogy annak a feltöltéséről is gondoskodják, és felmérje az ott lévő katonák hangulatát. Dühösen állapította meg, hogy Caepio szavai rájuk sem maradtak hatástalanok. Szükségessé vált a lépés, amit előzőleg fontolóra vett. Megparancsolta, hogy az utolsó csoportból egy fogoly életét kíméljék meg. A szkíták kényszerítették a félelemtől reszkető férfit, hogy Spartacusszal tartson, amikor az visszatért az első cohorsához. A faltól mintegy kétszáz lépésnyire várakoztak, ez volt a hajítógépek hatótávolságának végső határa. Szótlanul álltak, három cohors szélességben, az első sorban a centurióikkal. Mögöttük sűrűn, több mint egy mérföld hosszúságban sorakoztak a katonák. Spartacus még szélesebbre húzta volna az arcvonalat, ám a bükkfák megakadályozták ezt.

A távolság nem elég nagy, hogy Caepio szavai ne hallatszottak volna el ide, állapította meg Spartacus keserűen. Az első cohors nyilvánvalóan hallotta azt is, amit ő mondott. Nem skandálták a nevét, nem csapkodtak a fegyvereket a pajzsokhoz. Akik a létrákat tartották, korántsem tűntek lelkesnek. Kevés katona nézett Spartacus szemébe. A tisztek, akiket látott, komor képet vágtak, vagy az embereiket korholták.

Acélos eltökéltség áradt szét Spartacusban. Ideje volt megszilárdítani a katonái harci kedvét egy könyörtelen bemutatóval, hogy tudják, mire számíthatnak valamennyien. Ha nem teszi meg, a támadás kudarcot vall, még mielőtt elkezdődött volna. Spartacus előhúzta a sicáját, és elkezdett fel-alá járkálni a cohorsai arcvonala előtt. Atheas és Taxacus követték, maguk előtt taszigálva a foglyot.

– Hogy hívnak engem? – kiáltotta Spartacus.

– Spartacus – ordította valaki, akinek Spartacus felismerte a hangját.

Kurtán biccentett Marcionnak.

– Úgy van. Még egyszer hallani akarom!

– Spar-ta-cus!

Ezúttal sokkal többen csatlakoztak. Spartacus továbblépdelt, a szürke, ragadós levegőbe döfve a kardjával.

– Még egyszer!

– Spar-ta-cus! Spar-ta-cus!

– Így már jobb.

Spartacus fagyos mosolyt villantott a legközelebbi katonáira.

Fel és alá járkált, mígnem mindhárom cohorsnak megmutatta magát. Visszatért az arcvonal közepéhez.

– Hozzátok a keresztet! Most rögtön!

Leesett szájjal néztek rá az emberek, a fogoly arca pedig elszürkült a félelemtől.

Parancsok harsantak: egy tiszt vezetésével fél tucat katona, köztül Marcion és Zeuxis kilépett a helyéről, és oldalra sietett. Hamarosan visszatértek. Marcion és két társa két darab, durván faragott gerendát cipeltek, amelyeket az előző éjjel készítettek. A hosszabbik darab

végébe egy vaskampót vertek. A többiek kalapácsokat, egy falépcsőt, köteleket és szögekkel teli zacskókat hoztak.

– Állítsátok fel amott, harminclépésnyire! – parancsolta Spartacus. – Mozogjatok!

Az emberei egy vele szemközt lévő helyre iramodtak. Számos kötelet csomóztak a hosszabbik gerendára, és a segítségükkel felállították. Hozzá közel helyezték a lépcsőt, és nekilátott a földbe sulykolni a gerendát.

A legionárius szája hangtalan rettenettel mozgott. A függőleges gerendát hamarosan egy férfi alkarjának megfelelő mélységbe döngölték. Spartacus a fogolyra intett.

– Vetkőztessétek meztelenre! Aztán vigyétek és feszítsétek keresztre!

– Én római polgár vagyok! Kérlek! Nem tehetitek ezt velem! – sikoltozta a férfi, miközben leszaggatták róla a tunikáját és az alsóruházatát.

– Baromság! Ugyanolyan vagy, mint minden ember itt! – ordította Spartacus, és nyál fröccsent az ajkáról. – Ugyanúgy eszel, iszol, lélegzel, alszol, mint mi. Ez a büntetés semmiben nem különbözik attól, amit a te fajtád csinálna velünk. – Az emberei arcát fürkészte. – Halljátok, mit beszélek? Erre számíthattok, ha nem törünk ma ki.

A teli torokból üvöltő legionáriust a függőleges fadarabhoz vonszolták, és ráteperték a leendő keresztfára. Egy-egy katona térdelt mindkét karján, és lefogták, hogy a csuklója és a kézfeje hozzáférhető legyen. A műveletet irányító tiszt Spartacusra pillantott.

– Csináljátok már!

A tiszt parancsot vakkantot, mire Zeuxis egy hosszú vasszeget illesztett a legionárius jobb karjának és csuklójának találkozási pontjához. A fogoly félelmében makogva kezdett imádkozni a pantheon valamennyi

isteneíhez. Zeuxis magasra emelte a kalapácsát, és habozás nélkül teljes erővel lesújtott vele.

– Ezt Gaiusért kapod! – sziszegte.

Leírhatatlan fájdalomsikoly hasított a levegőbe, a kalapács azonban újra és újra lecsapott. Marcion elfordította a fejét, de Zeuxis nem hagyta abba, amíg a szög teljesen a legionárius húsába nem fúródott. A fogoly még hangosabban sikoltozott, amikor ugyanezt megismételték a bal csuklójával.

Spartacus szemügyre vette az embereit, és elégedetten látta, mennyire megrendültek és elborzadtak. Meg kellett velük értetnie, amit akart. Ha nem sikerül, mindannyian elvesztek. Haragos kiáltások hallatszottak a falról. A rómaiak tombolnak dühükben, de hát annyi baj legyen.

Spartacus katonái áthúztak egy kötelet a függőleges gerenda tetején lévő kampón, a keresztgerenda két végére kötözték, majd addig emelték az utóbbihoz szögezett legionáriust, amíg a lába el nem vált a földtől. A férfi üvöltött a kíntól, ahogy a teste súlya feszíteni kezdte a karját. Eléje tették a lépcsőt, és a válla fölött számos szöggel a függőleges gerendához rögzítették a keresztfát.

Teketóriázás nélkül megragadták a bal lábát, és hozzászögezték a kereszthez. A legionárius vadul rúgkapált a szabad lábával, arcon találva Zeuxist. Zeuxis szitkozódva a fához fogta a férfi jobb lábát, oldalvást, és egy újabb szöget vert keresztül a sarkán. Ez túlságosan sok volt a legionárius számára. Zeuxis ismét megragadta a kalapácsot, és odalépett a kereszthez.

– Eltörhetem a lábát, uram?

– Nem. Hagyjad! – parancsolta Spartacus. – Azt akarom, hogy életben maradjon a szerencsétlen, és lássa mindenki, amíg elvonulnak mellette.

Zeuxis csalódott ábrázattal ellépett, és Marcion arra gondolt, talán jobb lett volna engedni, hogy kitöltse a bosszúját. Senki nem érdemli, hogy ilyen fájdalmak között haljon meg, még egy római sem. De nem az ő dolga döntést hozni. Ő csak egy gyalogos katona.

– Vissza a sorba a helyetekre! – sziszegte a tiszt.

Marcionék sietve engedelmeskedtek. Spartacus hátat fordított a keresztre feszített legionáriusnak, és ismét elkezdett járkálni a cohorsai előtt.

– Nézzétek a szenvedését, kukacok, és okuljatok! Két-három napig, talán még tovább eltarthat, hogy a kutya kínjai véget érjenek. Ilyen halált akartok? Úgy akarjátok befejezni az életeteket, hogy könyörögtök a rómaiaknak, hogy törjék el a lábatokat, mert akkor gyorsabban meghaltok?

Senkinek nem volt bátorsága megszólalni. Spartacus a legközelebbi katona arcába tolta a sajátját. A sisakjuk összekoccant.

– Válaszolj nekem, vagy te is így jársz, a Lovasra mondom!

– Nem, uram!

Spartacus hátralépett.

– Egy ember, aki legalább tudja, hogy mit akar. És ti, többiek? Ilyen véget akartok?

– Nem, uram! – ordították.

Spartacus megtett ötven lépést, minden katonának a szemébe nézve, aki mellett elhaladt.

– Biztosak vagytok benne?

– Igen! – üvöltötték.

Spartacus folytatta, válaszadásra kényszerítve mindenkit, aki csak egy kicsit is bizonytalannak tűnt.

– Biztos? Biztos?

– Igen!

– Spar-ta-cus! – kiáltotta Marcion.

Zeuxisra meredt, aki csatlakozott hozzá. Ezúttal mindenki nagy hévvel vette ki a részét a skandálásból.

Végre! Spartacus odalépett az egyik emberéhez, és nekicsapta a sicáját a pajzsa umbójának.

– Hangosabban!

A katona társai gyorsan utánozták. Akárcsak a mögöttük és mellettük állók, mindenfelé.

– Spar-ta-cus! Spar-ta-cus! Spar-ta-cus!

Hamarosan fülsiketítő lett a hangzavar.

Spartacus hagyta őket ordítozni egy darabig. Azt akarta, hogy a sereg minden katonája hallja a zajt, érezze, amint zúg a vér a fülében, hogy feltámadjon bennük a harci düh. Amikor látta a magabiztosságot megjelenni az emberek arcán, tudta, hogy elérkezett az idő. Intett, mire a kürtösök a hangszereikbe fújtak, fülsértőn, félreérthetetlenül jelezve, hogy a roham küszöbön áll.

A kürtzengésre válaszképpen a falon túl hasonlóan erőteljes tülkölés harsant.

Spartacus sietve visszatért a helyére a szkítákkal, akik jobbról-balról közrefogták. Atheas átvett valakitől egy létrát. Egy pajzsot adtak Spartacusnak. Ő leeresztette, és a testének támasztotta. Jobbra, balra és hátrapillantott. Atheas és Taxacis a szokásos, vad mosolyukat villantották feléje, a mögötte lévők feszültnek, ám harckésznek tűntek.

– A parancsomra gyalogmenetben előre! Sorközt tartani!

Szavait visszhangként adták tovább mindkét irányba a mellette állók. Megfogta a rézből készült parancsnoki sípot, amely egy zsinegen lógott a nyakában, és az ajka közé illesztette. Aztán kiürítette a tüdejét. A vijjogó hang cohorsról cohorsra megismétlődött.

– Előre!

Spartacus egyenletes léptekkel elindult. A katonái mindkét oldalon egyszerre léptek vele. Spartacus végigfuttatta a pillantását az ellenséges védműveken. A parittyások bármelyik pillanatban lőni kezdhettek. Akárcsak a hajítógépek. A rómaiak szemszögéből annál jobb, minél több nyílvesszőt és követ zúdítanak rájuk, mielőtt ő meg az emberei odaérnek.

Spartacus egykettőre meghallotta a vastag bélhúrok hátrafeszítése keltette ismerős pendülést és a koppanásokat, ahogy a köveket a helyükre illesztették. Ezután a tisztek alig kivehető hangja hallatszott, majd egy harsány parancskiáltás.

– Összezárni! Pajzsokat felemelni! Tovább!

Körülötte mindenütt egymásnak vetették a vállukat az emberek. Ha az első sorban voltak, úgy tartották a scutumjaikat, hogy az ívelt pajzsok a szemüktől a bokájukig védjék őket. A mögöttük lévők felemelték a sajátjukat, hogy a fejüket védje. Csak a létravivők maradtak védtelenek, mivel mindkét kezükre szükségük volt a kényelmetlen terhük megtartásához.

Közel értek a megfeszített legionáriushoz, akinek lábát immár vizelet és ürülék mocskolta be. A szeme csukva volt, és halkan nyöszörögve az anyját szólongatta. Szakadatlanul változtatgatta a testhelyzetét, egyszer a véres karjával igyekezett megtartani magát, majd amikor már nem bírta tovább, megpróbált a fához szögezett lábára állni. *Szegény nyomorult,* gondolta Spartacus. A céljának megfelelt. Ahogy elhaladt mellette, az oldalába akarta döfni a sicáját, hogy véget vessen a szenvedésének. De nem tette. A katonáinak látniuk kell, milyen kegyetlen halál ez. Spartacus szívből jövő fohászt mondott. *Bármilyen véget, csak ezt ne!* Lépdelt tovább, rendíthetetlenül.

A rómaiak engedték, hogy még tíz lépéssel közelebb érjenek. Aztán a fal és Spartacus katonái között hirtelen megtelt a levegő lövedékekkel. Emberfej nagyságú kövekkel. Alkarhosszúságú, fémhegyű nyílvesszőkkel Tyúktojásnál kisebb, parittyából kilőtt kavicsokkal. Egy pillanat alatt, ijesztő gyorsasággal suhanva tették meg a távolságot.

Nagy Lovas, add, hogy Caepio hazudjon a légióval kapcsolatban! Add, hogy ne veszítsek sok embert!, fohászkodott Spartacus. *Muszáj célt érnünk itt.*

Hangosan dübörögve csapódtak be a kövek. Pusztító volt a hatásuk. Bármit találtak, lett légyen ember vagy scutum, akárha egy isten ökle sújtott volna le rá. Pajzsok hasadtak ketté, bordák törtek darabokra, végtagok és koponyák zúzódtak szét. A kövek gyakorta olyan erővel érkeztek, hogy az első áldozatuk mögött lévő katona is meghalt, miután az utolsó, velőtrázón rettenetes pillanatban a szeme láttára loccsant szét a bajtársa feje. A nyílvesszők nem kevésbé voltak hatásosak; könnyűszerrel hatoltak át a pajzsokon, a vérteken, a húson. Miután az első ember hasát átütve továbbhaladtak, súlyos sérüléseket okoztak másoknak is, vagy egyszerűen beleálltak egy újabb scutumba, arra kényszerítve a tulajdonosát, hogy eldobja.

A lövedékek zápora közepette az egyetlen vigasz az volt, hogy a parittyakövek jóval kevésbé voltak veszélyesek. A legtöbbjük úgy koppant a katonák pajzsán, majd pattant le arról, mint hatalmas jégdarabok szoktak nyári vihar idején a háztetőről. Egyik-másik áthatolt a scutumok közötti apró réseken, fájdalmas kiáltásokra késztetve az embereket, akiknek mellvértje felfogta a becsapódás erejének nagy részét. A kevésbé szerencséseket az arcukon

ért találat, és csontot tört, vagy a homlokukon, és halált okozott.

– Réseket zárni! Tovább – ordította Spartacus. Ismét belefújt a sípjába.

Ha csak egy kicsit is meginognak, az emberek elveszítik a bátorságukat.

Haladtak tovább, átlépve a sebesülteken és a haldoklókon. Száz lépés a falig, becsülte Spartacus. A fák megritkultak, és immár teljesen ki voltak téve az ellenség záporozó lövedékeinek. A hajítógépeket kezelő legionáriusok szemkápráztató sebességgel dolgoztak. További nyílvesszők és kövek suhantak Spartacusék felé, tucatszám. Várható volt, hogy rövidesen jönnek a hajítódárdák is. Most vagy soha, gondolta Spartacus.

– A tőlem balra lévő cohorsnak irány az első feltöltött árokszakasz! A tőlem jobbra lévőé a harmadik. Az én cohorsomé a középső. Roham!

Bizakodva, hogy a mögötte lévő egységek tisztjei nem felejtik el, hogy az utolsó két átkelési ponthoz kell menniük, Spartacus futni kezdett. Mint mindig, számolta a lépéseit. Ez segítette a koncentrálásban, elterelte a figyelmét az összerogyó emberek sikoltozásáról, a váratlan akadályokban megbotló bajtársai szitkozódásáról, a félelmükön úrrá lenni igyekvő katonák imáiról.

Nyolcvan. Kecses ívet leíró dárdák szálltak feléjük a magasban. Miután elérték röppályájuk tetőpontját, sebesen hullottak alá, szakállas hegyükkel lefelé, halált vagy sebesülést ígérve a védteleneknek. Spartacus felemelte a pajzsát, hogy a feje védve legyen, és fohászkodott, hogy eközben ne találja hasba egy hajítógépből kilőtt kő. Hetven. Miközben a gyomra fájdalmas csomóvá szorult össze, érezte a félelem ízét az arcán lecsorgó és a zihálástól nyitott szájába folyó

verejtékén. Hatalmas pendüléssel egy pilum találta el a scutumját. A szakállas fej átütötte a fát és egy ujjnyival szaladt el Spartacus sisakja mellett. Ötven lépés. *Fuss! Fuss! A Nagy Lovas pajzsa van előttem, és megóv engem a bajtól.*

Negyvenlépésnyire volt a fal. Immár mindkét oldalán rések nyíltak az arcvonalon, de Spartacus nem adott parancsot a zárásukra. Minden nagyon gyorsan történt. Az számított, hogy odaérjenek a római fal aljához, és kikerüljenek a lövedékek gyilkos záporából. Lesz egy pillanatnyi haladékuk, mielőtt újabb köveket dobnának a fejükre, de ez elég lesz ahhoz, hogy csapatostul ösztökélje fel az embereit a létrákon.

Elérkeztek a feltöltött árokhoz. A foglyok miatt, akiket utoljára löktek bele, olybá tűnt, mintha csupán holttestek lennének benne. Csakhogy, mint Spartacus ráébredt, még nem haltak meg mindannyian. Az összevisszaságban elterülő, véres hullák között itt-ott egy-egy kar vagy láb mozdult, egy-egy hang a bajtársától kérte, vagy bárkitől, hogy vessen véget a gyötrelemnek. Még ha Spartacus érzett volna is késztetést a kegyelemdöfés megadására, idő nem jutott rá. Két szemvillanás alatt átdübörgött a puha testeken, és ismét az erdő talaján rohant.

Húsz lépés. Beértek arra a területre, amely már túlságosan közel volt a hajítógépek számára. A római parittyások megkettőzték erőfeszítéseiket. Spartacus emberei közül olyan sokan eldobták a pajzsukat, hogy immár könnyű dolguk volt. Akárcsak a pilumokat hajító legionáriusoknak. Ennek dacára Spartacus seregének első sora, mely nyolcvan ember szélességben húzódott, megtépázott volt ugyan, de nem tört meg.

– Létrákat készenlétbe! – ordította Spartacus, és rohamtempóra kapcsolt. Érzékelte, hogy a szkíták lépést

tartanak vele. A katonák mindkét oldalt felbátorodva előrenyomultak, sértéseket kiáltozva a fal tetején lévő védőknek. Tíz lépés. Öt. És Spartacus nekiütközött a sánc előtti fa karósornak.

Atheas máris a jobb válla mellett volt, beledöfve a létra lábát a talajba, nekitámasztotta a falnak, megtartotta, és intett Spartacusnak, hogy indulhat felfelé.

Spartacus az embereinél megmaradt scutumokra pillantott. A sáncon sokkal nehezebb dolguk lesz nélkülük, de ilyen terhet cipelve semmiképpen sem lehetett biztonságos felkapaszkodni.

– Hagyjátok a pajzsokat! Vegyétek el az első rómaitól, akit megöltök! Felfelé! Mozgás!

Egyre több létra csapódott a kerítésnek. Spartacus fogát csikorgatva mászni kezdett. Ez volt a legveszélyesebb rész. Komoran meredt a sánc peremét alkotó kihegyezett karókra. Nehéz volt egy kézzel kapaszkodni, a másikban a sicáját fogta, és könnyű volt a lábával a létrafokok mellé lépni. Még veszedelmesebbek voltak a védők, akik vártak rá. A létra kétharmadánál járt, amikor megjelent odafent egy legionárius, a kezében egy hosszú nyelű villával. Dühödten összpontosítva Spartacus létrája tetejének feszítette, és tolni kezdte.

Spartacus ereiben izgalom áradt szét, ahogy sietve feljebb kapaszkodott számos létrafokkal. Az egyre magasabban lévő teste súlya megnehezítette a római számára, hogy kifelé tolja a létrát. A legionárius szitkozódva vetette meg a lábát, és teljes erejét beleadta a műveletbe. Spartacus érezte, hogy kezd hátrafelé mozdulni. Feljebb lépett a következő fokra, és előredöfött a sicájával. A pengéje lesiklott a római vértjéről, és nem okozott sérülést. Egy pillanatra azonban elterelte a katona figyelmét arról, amit csinált.

Spartacus még egy fokkal feljebb lépett. Vetett egy gyors pillantást jobbra, és úgy látta, egy védő sincs elég közel ahhoz, hogy a hónaljába döfjön. A sica felfelé mozdult. Lesújtott, és nyakán találta a legionáriust. A görbe penge kis híján kettészelte a férfit. A felsőteste szétnyílt, feltárultak a takarosan kettéhasított izmok, a fehér bordák és a lüktető, kékeslila szervek. Spartacusra vérsugár fröccsent, ahogy egy ugrással a gyilokjáróra hágott. A római teste hátrafelé tánto- rodott a falról, karmazsinszínű vérrel terítve be az alant lévő katonákat.

Spartacus szíve nagyot dobbant. Nem voltak többen ötezernél. Caepio hazudott: a kém nem tudta értesíteni Crassust. Az előző napi harc után az ellensége feltételezte, hogy a rabszolgáknak elegük lett. *Mekkorát tévedett!* Spartacus észrevett egy scutumot, amit a palánknak támasztottak, és felkapta. Éppen annyi ideje volt, hogy sarkon perdüljön, és felemelje a pajzsot, hiszen egy legionárius már feléje is rontott jobbról. A két pajzs umbója hatalmas csattanással találkozott.

A trák a római szeme felé döfött a pengéjével, ám az ellenfele észrevette az utóbbi közeledtét. Szikrák röppentek, amikor a sica találkozott a legionárius pajzsának vasszegélyével. A katona előrelendült a gladiusával, és a trák kétségbeesett félfordulattal ugrott el előle. A háta nekicsapódott a sáncnak. Jószerével nem volt hely, ahová mozdulhatott volna. Minden előny a rómainál volt, aki szabadon manőverezve csapások özönét zúdította rá. Spartacus minden ellencsapással azt kockáztatta, hogy a mélybe zuhan.

Összeszorította a fogát. Ha nem vetik meg a lábukat a falon, a támadásuk kudarcot vall. A bal vállát a scutumnak feszítette, és tett előre egy lépést. A kardok a pajzsok elülső felületének csapódtak. Spartacus előreöklelt

a scutumjával, majd a sicájával. Egy, kettő. Egy, kettő. Hátrataszította a legionáriust egy lépéssel. És még kettővel. Váltottak még néhány ütést, mígnem a római sarka beakadt egy pilumba, amit fekve hagytak a gyilokjárón. A katona megtántorodott, Spartacus pedig úgy vetette rá magát, mint sólyom a zsákmányára, olyan erővel lökte hanyatt, hogy a másik az ülepére esett, és feljajdult meglepetésében. Az utolsó dolog, amit látott, a trák pengéje volt, amely a nyitott szája felé suhant. A legionárius fuldokolva halt meg, vassal és vérrel a torkában.

Spartacus levegő mozgását érzékelte a fején. Ösztönösen húzódott hátra, éppen csak megúszva ezzel, hogy eltalálja a nyakán egy pilum. A dárda így ártalmatlanul túlrepült a palánkon. Spartacus lepillantott. Az alant lévő katonák egyik dárdát a másik után hajították a sáncra, nem törődve azzal, hogy esetleg a sajátjaikat találják el. Spartacusnak ujjonghatnékja támadt. Ez azt jelenti, hogy az ellenség tisztjei úgy gondolják, a csatában vesztésre állnak. Kihajolt a fal oromzata fölött. Legalább öt létrát látott.

– Gyerünk! – ordította az embereinek. – Én vagyok az, Spartacus! Megfutamítjuk a mocskokat!

Lelkes kiáltások válaszoltak a szavaira.

Spartacus megfordult, vissza a gyilokjáróra, és Taxacist találta maga mellett, aki vigyorgott. Mögötte Atheas feje jelent meg.

– Merre? – kérdezte Taxacis. – Balra… vagy jobbra?

Tőle balra ellenséges katonák jókora tömege volt, közöttük egy centurio sisakjának skarlátszín haránttaréja látszott. Caepio volt az. *Ott nem fogunk elég gyorsan áttörni.* Spartacus jobbra mutatott, a legközelebbi lépcsősorra.

– Oda!

Hat legionárius állta el a gyilokjárót, de volt előttük egy hozzávetőleg tízlépésnyi szélességű szakasz, ahová egyre nagyobb számban érkeztek Spartacus emberei a palánkon túlról. A trák előrelendült. A szkíták szorosan a nyomában maradva követték.

– A lépcsőhöz! – ordította Spartacus a katonáinak. – Öljétek a szemét rómaiakat! Mozgás!

Az emberei sietve engedelmesketek. Spartacus mögöttük sietett. A csata kimenetele még mindig nem dőlt el, de neki végre kezdett jó előérzete lenni.

Tizenhatodik fejezet

Crassus a vagyona ellenére mértéktartó életvitelt folytatott. Aprócska gyengeség volt részéről, hogy szeretett kényelmes ágyban aludni. Törekedett rá, hogy a kvártélyában lévő fekhely jó minőségű legyen – istenek, vastagnak elég vastag – máris gyűlölettel viseltetett iránta. Eleinte, amikor eljöttek Rómából, úgy tűnt, hogy jó lesz. De immár göröngyösebb volt, mint a lehető legszegényebbek által használt szalmazsákok. Ez volt az oka annak, hogy Crassus máris fent volt, egy jó órával pirkadat előtt. Jóvágású arca mogorva barázdákba szaladt. Egyelőre meg kellett elégednie ezzel az átkozott vacakkal. Nem volt rá esély, hogy a környéken jobbat találjon. Amennyire látta, Bruttiumban senki más nem élt, csak egyszerű népek és útonállók. És Spartacus.

Crassus elhessegette a matraccal kapcsolatos gondolatait, de a bosszúsága nem csillapodott. Torkig volt mindennel ebben a koszfészekben. Most már nevetségesnek érezte, de szívesen jött Bruttiumba. Élvezte a tengeri szellőt és a menekvést a fülledt hőségből, amely Campaniában és Lucaniában kínozta. Senki nem tagadhatta, hogy a vadregényes hegyvidék pompás látvánnyal szolgál, és nagyszerű kilátás nyílt Szicíliára. Ám ahogy az őszt követte a tél, Crassus örömének helyébe egykettőre méreg lépett. Az eget heteken át borító alacsony, szürke felhők, a nyirkos, hideg levegő és a gyakori esők kifárasztották.

Nemcsak azért vágyott véget vetni a hadjáratnak, mert meg akarta semmisíteni Spartacust, hanem azért is, hogy hazamehessen. A fővárosban sütkérezhetne a téli napsütésben és a rómaiak hízelgésében, akik méltán nagyra becsülnék őt. Befejezhetné a számadását a hadjáratáról és a remek hadvezetéséről, amelynek köszönhetően diadalmaskodott a rabszolgák felett. Róla fognak beszélni a fürdőkben, a piacokon, éljeneznék, bárhová megy. A levélre pillantott, amit fogalmazni kezdett, és odalett a pillanat szülte jókedve. Lesz- e vajon ideje lezárni az ügyet, még mielőtt megérkezne az az aranynyelvű, pökhendi Pompeius? Amikor először hallotta, hogy Rómában a Szenátus gyűlése hazahívta Ibériából a legnagyobb riválisát, Crassus nem hitte el a hírt. Micsoda arcátlanság! *Rohadék plebejusok!*

A szenátorok azonban, jóllehet bizonyára nem örültek neki, hogy egy ilyen jeles hadvezér a légióival a háta mögött visszatér Itáliába, hozzájárultak a dologhoz. Ez soha nem következik be, ha ott vagyok, gondolta Crassus dühösen. A szenátusbéli hívei azonban, mint általában a talpnyalók, nem voltak elég szervezettek és hangosak ahhoz, hogy megakadályozzák a határozat elfogadását. Fontoskodó, haszonleső gazemberek bandája! Nem tudták volna ők meg a többiek egyszerűen hagyni, hogy egy ember rendesen elvégezze a feladatot? Ő, Crassus még csak néhány hónapja a római seregek parancsnoka.

Az azóta sorra került összecsapások legnagyobbikában a katonái bizonyították a vitézségüket, és állták a sarat a rabszolgákkal szemben. Igaz, Mummius légiói szégyenszemre megfutamodtak, de ő a lehető legkeményebben kezelte az ügyet. Több mint száz esztendeje nem került sor tizedelésre, és az intézkedés drámaian sikeresnek bizonyult. Ezt követően ő, Crassus

sarokba szorította Spartacust, és megfosztotta a lehetőségtől, hogy Szicíliába meneküljön! És ami a legjobb, a katonái tegnap visszaverték a rabszolgákat, akik megkísérelték áttörni a hegygerincen emelt védműveken. Caepio jelentése szerint az ellenség vesztesége több mint tízezer főre rúgott, ami Spartacus seregének tekintélyes részét tette ki. Bizonyos, hogy nincs már sok hátra.

Nem mintha a trák belátná. Crassus felidézte magában a koszlott legionáriust, akit az előző este hoztak hozzá, és érezte, hogy bíborszínűre vált az arca. Nem akaródzott elhinnie a katona történetét, de az illető nyilvánvalóan az ellenség által ejtett fogoly volt.

– Hogyan merészel? Hogyan merészel ilyesmit kérni? Fidest, egy olyan vadembernek, mint ő? – deklamált Crassus a bronztükörnek, mely az asztala mellett állt. – A mocskos pofáját!

Higgadj le!, mondta magának. Éppen ezt akarta a gazember. A kívánság azt a célt volt hivatott szolgálni, hogy őt felpiszkálja, és nagyszerűen bevált. Crassus mély lélegzetet vett, és eszébe jutott, mennyire uralkodnia kellett magán, hogy ne adjon utasítást az üzenetet hozó szerencsétlen legionárius azonnali kivégzésére. *Hagyd, ahogyan a katonát is hagytad!* Egy pillanat múltán Crassus nyugodtabbnak érezte magát.

Az agya egy parányi, vakmerő zugával önkéntelenül eltűnődött, milyen lenne az egyesített, több mint százezer fős sereget Pompeius ellen vezetni, és egyszer s mindenkorra megszerezni az ellenőrzést Itália felett. A Köztársaság gyenge, akárcsak a szenátorok többsége. Ahogyan Sulla idejében, erőskezű vezetőre van szükség. Crassus tudta, hogy ő a megfelelő ember erre a feladatra. Erre született. Sajnálatos módon ez nem jó alkalom. A római nép nem tűrné ölbe tett kézzel, hogy egy

rabszolgasereg segítségével szerezzen ellenőrzést a sorsa felett. Elhúzta a száját. Egyébként sem tudna soha megbízni Spartacusban. Egy trákban, egy hajdani gladiátorban. Méltóságán aluli még az is, hogy egyáltalán fontolóra vegye a válaszadást. A rideg csend értésére ad Spartacusnak mindent, amit ő, Crassus mondani akar.

Ismét a hadjárat felé fordult a figyelmével, és a bosszúsága fokozódott. Pompeiusról, már megint erről a Pompeiusról van szó, meg arról, hogy vajon neki, Crassusnak, sikerül-e teljes győzelmet aratni, mielőtt az a kutya megérkezik a légióival. Ahhoz, hogy véget vessen a felkelésnek, napokon belül szabályos ütközetre kell kényszerítenie Spartacus seregét. Taktikai szempontból viszont butaság lenne várakozáson kívül bármi egyebet csinálni. Az emberei jól elvannak a védműveik mögött, a fal mellett halmokban állnak a dárdák és a hajítógépekhez való kövek. A légiók bővelkednek gabonában és húsban; naponta érkeznek friss szállítmányok északról a Via Annián. Mindeközben Spartacus katonái hovatovább éheznek a Gaenys-fokhoz, Itália legdélibb csücskéhez vezető kopár vidéken. Neki nincs más dolga, mint résen lenni, amíg Spartacus meg az emberei össze nem szedik a bátorságukat, hogy ismét megkíséreljék áttörni a blokádot. Az éhségtől legyengült és a korábbi kudarcuktól demoralizált rabszolgák le lesznek mészárolva. Egyetlen könyörtelen csapással véget lehet vetni a dolognak.

De mi van akkor, ha erre a csatára nem kerül sor egy hónapig vagy hosszabb ideig? A Pompeiusnak a hazahívó üzenetet vivő hírnökök tíz nappal korábban indultak el. Már valószínűleg megérkeztek hozzá. Crassus szitkozódva az asztalra csapta a stylusát, olyan erővel, hogy letört a hegye. Pompeius hat-nyolc héten belül megjelenhet a seregével együtt.

Nincs választás, határozott Crassus. Neki előbb kell lépnie. Nyílt ütközetre kell kényszerítenie a rabszolgákat. De nem lesz könnyű ezt megtennie. Spartacus ravasz hadvezér, nem olyan ember, aki hajlamos hibákat elkövetni. Végül, lassan, mosoly jelent meg az arcán. Egy éjszakai támadás talán megfelel a célnak. A trák főerejét a lovassága alkotja. Crassus kevesebb lovassal rendelkezett, és bár nem szívesen ismerte el, az övéi minőség dolgában elmaradtak az ellenséges lovasság mögött. Egy cohorsnyi legionárius, akiknek egyetlen feladata, hogy megijesszék Spartacus lovait, és kárt tegyenek bennük, talán sikerrel járna. Jó lenne ugyanazt a fortélyt alkalmazni a trákkal szemben, amihez a kutya folyamodott Glaber katonái ellen, gondolta kajánul Crassus. Tudta is, hogy kikkel csináltátná. Mummius megszégyenült emberei kapva kapnának a lehetőségen, hogy visszaszerezzék a becsületüket. Nem kellene sziklafalon, szőlőindákon leereszkedniük, csak észrevétlenül eljutniuk oda, ahol az ellenség lovai vannak kipányvázva. Ha sikerrel járnának, elérhető közelségbe kerülne egy nyílt ütközet. A minapi veszteségeik után a rabszolgák óvatosak lennének, az ő legionáriusai félnek a tizedelés veszélyétől, és alig várják, hogy harcolhassanak. Ha Spartacus elveszítené a lovassága jelentette előnyt, a győzelem az ő ölébe hullana. Lelki szemeivel Crassus már látta is a dolgot. Pompeius túl későn fog érkezni.

A dicsőség egyedül az övé, Crassusé lesz.

Ismét a levélre meredt. Egyáltalán érdemes befejezni? Már-már a parázstartóba vetette, hogy nyoma se maradjon a kérelmének. Aztán felülkerekedett a megfontoltabb énje. Az üzenetet el kell küldeni. Mire Rómába ér, és megteszi a hatását, ő már eltiporta Spartacust, ahogyan egy skorpiót tipor el az ember. Crassus visszatette a levelet az

asztalára, kisimította, keresett egy másik stylust, majd nekilátott elolvasni, amit írt.

Róma Szenátusának. Én, Marcus Licinius Crassus, a Köztársaság seregeinek parancsnoka hűséges üdvözletemet küldöm. – Lebiggyesztette az ajkát. Ha csak egy kis esélye nyílt volna rá, a szenátorok több mint a felének nevét felvette volna egy proscribtiós listára. Ehelyett kénytelen volt úgy tenni, mintha tiszteletben tartaná a határozatukat Pompeius hazahívását illetően. Tovább olvasott: *Eljutott hozzám a hír, hogy a jeles hadvezér, Gnaeus Pompeius Magnus hazatérőben van a légióival Itáliába, azzal a feladattal, hogy segítségemre legyen Spartacus felkelésének azonnali leverésében. Mint mindig, alávetem magamat a Szenátus óhajának. Megtiszteltetés számomra egy másik hűséges szolgájával együtt szolgálni a Köztársaságot.* Crassus káromkodott. Gyűlölt minden szót a pergamenen – mégis fenn kellett tartania a látszatot. *Én nevetek majd utoljára.*

Nekikészülődött az írásnak. Pompeiust éppúgy bősziteni fogja, amit kérni készül, mint ahogyan őt bősziti a gondolat, hogy Pompeius visszatér Itáliába. *Jóllehet a minap Spartacus súlyos csapást szenvedett el a csapataimtól, túlságosan is régóta folytatódnak a gyalázatosságok, melyeket a hívei elkövetnek. A felkelését a lehető leggyorsabban, az erőket nem kímélve le kell verni. Ezért arra kérem a Szenátust, hogy ne csak Gnaeus Pompeius Magnust hívja haza, hanem Marcus Terentius Varró Lucullust, Macedonia kormányzóját is. Az ő közelmúltbéli sikere a trák bessik ellen arról tanúskodik, hogy jeles hadvezér. Képességei és tapasztalt légiói felmérhetetlen segítséget jelentenének a csapataimnak, de egyszersmind a Pompeiuséinak is. Spartacusnak és az őt követő férgeknek nem lesz hová menniük, nem létezik olyan*

pöcegödör, ahol elrejtőzhetnének. Ha a Köztársaság három legrátermettebb szolgája által hozzáértőn vezérelt seregekkel szembesülnek, ez a gyalázatos felkelés hamarosan egy távoli, kellemetlen emlék lesz csupán. Róma bemocskolt becsülete – és hírneve, melyért szerte a Mediterráneumban irigység övezte – helyreállíttatik. Kérem az isteneket, hogy helyénvalónak találjátok jóváhagyni a kívánságomat. Legyeten biztosak a felől, hogy miközben alázatosan várom a válaszotokat, a hadjárat Spartacus ellen a lehető legnagyobb eréllyel és vitézséggel folyik, ami csak telik Róma legjobb katonáitól. Gyermeki jámborsággal maradok szolgátok, Marcus Licinius Crassus.

Gondosan újraolvasta a levelet, és elégedett volt az erőfeszítéseivel. A szavai éppen megfelelő arányban elegyítettek alázatot, törleszkedést és hízelgést, hogy megnyerje magának a szenátorok többségét. Nem lesznek képesek ellenállni a Lucullus visszatérésére vonatkozó felvetésnek. Pompeius tombolni fog dühében, amikor megtudja. De nem tehet majd ellene semmit.

Nem mintha számítana, gondolta Crassus, miközben összetekerte a pergament, és lepecsételte viasszal. Véget fog vetni a felkelésnek, még mielőtt Pompeius és Lucullus a helyszínre érkeznének. Egy kis szerencsével mindkét hadvezértársát meghívhatja majd a győzelmi lakomára, amelynek fénypontja az lesz, hogy bemutatják egy ezüsttálcán a trák fejét.

A háta mögül hallatszó diszkrét köhintés hallatán visszazökkent a valóságba. Hátrafordította a fejét. A testőrei egyike állt az ajtóban.

– Egy centurio szeretne beszélni veled, uram. A hegygerincről jött.

Crassus nyugtalanító borzongást érzett végigfutni a hátán.

– Mit akar?

– Nem mondta meg, uram. Csak azt, hogy Caepio küldte – válaszolta a katona feszengve.

Nem lett volna mersze egy ilyen magas rangú tiszttől megkérdezni, mi dolga, de ezt nem mondhatta Crassusnak.

– Küldd be! – Caepio valószínűleg megint takarókat kér, gondolta Crassus bosszúsan.

A centurio említette már, hogy a hegygerincen lévő katonái szenvednek az időjárástól. Crassusnak szándékában állt tenni valamit ez ügyben, de kiment a dolog a fejéből. *A fene vinné ezt a türelmetlen Caepiót! Egy-két éjszaka a hidegben jót tenne az embereknek. Megedzené őket.*

Egy hegyes orrú, rövidre nyírt szakállú, középkorú centurio lépett be. Az asztalhoz lépett és vigyázzba állt.

– Uram!

– Pihenj!

Crassus figyelmét nem kerülték el a sárfoltok, melyek a tiszt lábát, valamint az ágyékát védeni hivatott pterügészt borították. Nem takarókról van szó, gondolta meglepetten. A katona rohant idáig.

– Caepiótól jössz? A hegygerincről?

– Igen, uram.

– Nos? Miért vagy itt?

– Újabb támadásra került sor, uram.

Crassus megvetően elhúzta a száját.

– Micsoda, moráljavító gyakorlat Spartacus embereinek a tegnapi megaláztatásuk után? Rajtaütöttek az egyik őrjáratunkon, mi, vagy megint égő ágakkal töltötték meg az árkokat?

– Rosszabb ennél, uram.

A centurio Crassus felé nézett, majd elkapta a pillantását.

– Közöld a mondandódat, centurio! – parancsolta Crassus fagyosan. – Gyorsan!

– Pirkadat előtt kezdődött, uram. Először azt hittük, hogy csak puhatolózó támadás, hogy próbára tegyék az éberségünket, de hamarosan nyilvánvalóvá vált, hogy teljes erővel jönnek.

A kém erről egyáltalán nem adott hírt, gondolta Crassus.

– Ilyen hamar? Biztosan kevesebb a gabonájuk, mint hittem. Szerencse, hogy a tegnapi összecsapás után vitettem még fel muníciót, mi?

– Igen, uram.

– Miről van szó, ember? Tegnap estére kitisztítottátok az árkokat, nem?

– De igen, uram, csakhogy Spartacus emberei számos helyen feltöltötték őket.

– Az egész erdőt le kellett volna tarolniuk, hogy elég fájuk legyen hozzá. Mit használtak?

– Öszvéreket, uram. De nem volt nekik elég, ezért kivezettek nagyjából százat a legényeink közül, akiket foglyul ejtettek. Hidegvérrel kivégezték szerencsétleneket, aztán a holttesteket a leölt állatokra dobálták, mint megannyi dögöt. Olyan szörnyű volt, uram, mint az Esquilinus-dombon – mondta a férfi, a Róma melletti helyre utalva, ahová a rabszolgák és a gonosztevők hulláit tették ki a háztartási hulladék és az állati dögök mellé.

– Borzasztó, de Caepio nem azért küldött, hogy ezt elmondd nekem. A támadásuk mindjárt ezután következett?

– Bárcsak úgy lett volna, uram, de az a vadállat Spartacus még jobban meg akarta mutatni az embereinek.

A fiaink egyikét visszavitette, hogy keresztre feszíttesse a sajátjai előtt. Nagyon tetszett a rohadékoknak.

– Nem létezik olyan aljasság, amire ezek a rabszolgák ne vetemednének? – Crassus már dühös volt. – Tehát ezután támadtak?

– Valóban, uram. Nagy erőkkel és gyorsan jöttek.

– A hajítógépesek bizonyára pusztítást rendeztek. – Crassus elégedetten látta, hogy a centurio igenlőn bólint. – Megtörtek a mocskok, és megfutamodtak, ahogy tegnap?

A centurio ismét ide-oda kapta a tekintetét.

– Nem egészen, uram.

– Nem egészen?

A centurio kihúzta magát.

– Biztosan sok százat megöltek közülük a hajítógépek meg a parittyák lövedékei és az emberek dárdái. Úgy tűnt, hogy nem számít, uram. Olyanok voltak, mint a fenevadak, vagy az alvilág démonai.

Crassus orrcimpái összehúzódtak és elfehéredtek haragjában.

– Miről beszélsz nekem, centurio? Átszakadt a fal?

– Amikor eljöttem, akkor még nem, uram, de úgy nézett ki, hogy nem jól állnak a dolgok. Caepio azért küldött, hogy tájékoztassalak, és erősítést kérjek. – A centurio habozott, de nem merte emlékeztetni Crassust, hogy ő határozott úgy az előző napi összecsapás után, hogy nem küld fel friss katonákat a hegygerincre. – Azt mondta, hogy ki fog tartani, ameddig csak tud, uram.

Crassus állában megfeszültek, majd ellazultak az izmok. Úgy ölelte magához a dühét, mint egy szeretőt, és arra használta, hogy fűtse a Spartacus iránti gyűlöletét. Alábecsülte a trák eltökéltségét. Ésszerű döntés volt, hogy nem küldött friss katonákat a hegygerincre, mondta magának. A kémtől nem érkezett hír. Amellett, miféle

ellenség szánná el magát ilyen merész támadásra ennyire rövid idővel egy súlyos vereség után? Spartacus igen, és meg is tette, vágott vissza Crassus önkritikus énje. És neki most nincs semmi lehetősége reagálni. Ha küldene is erősítést a hegygerincre, túlságosan későn érkezne. A csata, győzelemmel vagy vereséggel, véget ért, a falat vagy sikerült tartani, vagy nem. Crassus ösztönösen tudta, hogy az utóbbi eshetőség következett be. Caepio, a legjobb tisztje alkalmasint a halottak között lesz. Ami még rosszabb, éppen most úszott el az esély, hogy még Pompeius érkezése előtt befejezze a hadjáratot. A lehető leggyorsabban el kell küldeni Rómába a Lucullus hazahívását kérő levelet. Senyvedjen Spartacus az alvilágban örökkön örökké.

Crassus a halántékát dörzsölve igyekezett eldönteni, mit tegyen. Úgy határozott, hogy kitart.

– A legatusok közül kettő szedje össze a légióját, és vonuljanak a hegygerinchez! Lehetséges, hogy még mindig vannak rabszolgák, akik próbálnak átkelni a falon.

– Igenis, uram. – A centurio nem vitatkozott, ami elárulta Crassusnak, hogy Spartacus szerinte is elmenekült. – Melyik légiókat, uram?

– Mit érdekel engem! Azok a legatusok, akik maradnak, bontassanak tábort az embereikkel! A lehető leghamarabb indulunk.

– Merre tartunk, uram?

– Mit gondolsz? – kiáltotta Crassus. – Spartacus után, természetesen!

Amikor a rómaiakat a fal elég hosszú szakaszáról hátraszorították, Spartacus úgy rendelkezett, hogy több ezer katonája folytassa velük a harcot. Néhányan arra kaptak parancsot, hogy gyújtsák fel a hajítógépeket,

miközben a többiek nekiláttak rést bontani az erődvonalon. Nem telt sok időbe, és elkészült egy tíz ember szélességű menetoszlop számára elegendő átjáró.

Spartacus azonnal hírnököt menesztett Egbeóhoz, utasítva az utóbbit, hogy hozza előre a cohorsát. Mihelyt ez megtörtént, és Spartacus gondoskodott róla, hogy Ariadné és Maron biztonságban legyenek, megüzente a sereg többi részének, hogy induljanak. Meglehetősen fegyelmezettséggel zajlott ez, miközben szokatlan harci zaj hallatszott mindkét oldalról, ahol Spartacus túlerőbe került katonái egyre távolabb szorították a rómaiakat.

Okos döntés volt úgy intézni, hogy a sereg maradéka a támadást ékként vezető egységek sarkában járjon. Alig több mint két óra alatt Spartacus embereinek túlnyomó többsége túljutott a falon. Sikerült ez még Castusnak és Gannicusnak is, akik anélkül sompolyogtak át, hogy akár csak biccentettek vagy intettek volna. Amikor Spartacus értesült róla, hogy római erősítés igyekszik felfelé a hegygerincre, a lovasság fele még nem volt biztonságban. Szitkozódva megparancsolta, hogy engedjék szabadon azokat a hátasokat, amiket nem lehet időben áthozni. A lovasok többet értek neki, mint a lovak. Az utóbbiak nagy részét pótolhatták menet közben zsákmányolással. A serege nyomában járó – kereskedők szajhák, vándorpapok és mindenféle portékával foglalkozó árusok alkotta – hatalmas tömeg, amely hónapok óta követte őket, nem tartott velük. Spartacus halálbüntetés terhe mellett megparancsolta nekik, hogy maradjanak hátra. A sorsuk nem érdekelte. Muszáj volt gyorsan mozogni.

Spartacus ötezer embert Pulcher és Navio parancsnoksága alatt utóvédnek hagyott, hogy tartsák az átjárót, és menetparancsot adott a seregének. A hegytetőn, a bruttiumi gerincen kanyargó úton indultak el, amely

mintegy ötven mérfölddel északabbra a Via Anniába torkollott. Eleinte érthető volt, hogy Castus és Gannicus ugyanezt cselekedték. Mindkét part menti síkságot légiók töltötték meg, ebben a magasságban azonban egy sem volt. Három nap elteltével azonban Spartacus türelme kezdett véget érni.

Minden este járta a tábort, hogy felmérje a katonák hangulatát, és sok gallt látott beszélni az embereivel a tüzeknél. A közeledtekor eloldalogtak, de nemigen fért hozzá kétség, hogy miután távozik, visszatérnek. Bármennyire igyekezett is, Spartacus nem lehetett ott mindenütt egyszerre. Castus és Gannicus indítékai nyilvánvalóak voltak. A vakmerő menekülésük igen jót tett a morálnak, mindemellett továbbra is eleven volt az emlék, hogy a kalózok nem jöttek el, és hogy vereséget szenvedtek a falnál. Az is elégedetlenné tette az embereket, hogy még sosem voltak ennyire éhesek. Spartacus úgy rendelkezett, hogy amíg újra fel nem töltik a gabonakészleteiket, mindenki csak egyharmadát kapja a szokásos napi fejadagjának.

– Ezek a gall rohadékok olyanok, mint a tetem fölött körözö keselyűk – dühöngött Spartacus Ariadnénak. – A lehető legtöbb katonát akarják magukhoz csábítani, mielőtt kiválnak a seregből.

– Nem tudod megakadályozni őket.

– De igenis meg tudom! Odamegyek egy cohorssal a sátraikhoz, és megölöm mindkettőt! Réges-rég ezt kellett volna tennem.

Ariadné ingerült lett.

– Azt hiszed, hogy a híveik ölbe tett kézzel néznék ezt? Egymás torkának ugrasztanád az embereiteket az egész seregben. Crassus örülne, amikor megtudná, hogy elvégeztétek helyette a feladatát. – Spartacus mogorván

nézett Ariadnéra, de ő eltökélte, hogy megmondja a magáét. – Tényleg meg akarod tartani azokat az embereket, akiket olyan könnyű rábeszélni a távozásra?

– Azt hiszem, nem – ismerte be Spartacus.

– Akkor meg mit törődsz azzal, hogy Castus és Gannicus emberei beszélgetnek a nyúlszívűekkel? – Spartacus nem válaszolt, ami felbátorította Ariadnét. – Most már tudjuk, hogy Crassus katonái ódzkodnak megtámadni bennünket, de eleinte nem tudtuk. Nem ártott, hogy a gallok kéznél voltak, amíg a légiók csak néhány mérfölddel jártak mögöttünk.

– Szóval ne tegyek semmit, miközben terjesztik a mérget?

– Mondtam én ilyet? Arra van szükség, hogy a lehető legtöbbet mutatkozz a katonáid előtt. Az emberek szeretik, ha a parancsnokuk megjelenik közöttük. A szavaiddal bátorságot öntesz beléjük. Ezt ugyanolyan jól tudod, mint én.

Spartacus tűnődve meredt a tűzbe. Tudta, hogy Ariadnénak igaza van, de ez nem csillapította a haragját, melyet a gallok iránt érzett. Így hálálják meg mindazt, amit tett értük? Legszívesebben keresztre feszítette volna mindkettőt, darabokra törte volna kezüket-lábukat, és végignézte volna, ahogy az anyjukért kiáltoznak, és kegyelemdöfésért könyörögnek. Mint a legionárius a hegygerincen. De nem fogja ezt csinálni. Bármiféle rövid távú elégtételt, amire ilyen módon szert tehetne, bizonyosan semmivé foszlatna az előny, amelyhez Crassust juttatná.

Mintha annak a rohadéknak több előnyre lenne szüksége, gondolta Spartacus komoran. Sokba került kitörni a csizma orrából. Majdnem ezer ember meghalt, talán kétszer ennyi megsebesült. A lovasság állatainak

mintegy felét hátrahagyták, és hasonló számú öszvért is. A hozzávetőleg hatvanezer katonából, aki Szicíliába remélt hajózni, nagyjából negyenhatezer épkézláb ember maradt. És akkor Castust meg Gannicust még nem vette tekintetbe. Nem fognak sokáig várni. Mihelyt elérik Campania és Samnium termékeny tájait, vélelekedett Spartacus, lelépnek majd.

Amennyiben rajta múlik, mostantól nem lesznek szabályos ütközetek. Crassus emberei immár többen vannak, mint az övéi. Pompeius érkezésével az esélyek tovább romlanak. Spartacus jól ismerte a római hadigépezetet, és egy dolgot mindennél jobban megtanult az évek során, amíg Rómát szolgálta. A légiókkal szemben csakis annak lehet esélye győzelemre, aki számbeli fölényben van. Az erők egyenlő volta nem elegendő. Ha az ő népe, a harcias trákok nem tudták így megverni a rómaiakat, nem lesznek rá képesek azok sem, akik egykor rabszolgák voltak. Spartacs elfintorodott. Nem szívesen gondolkodott így, de hát ez volt a kegyetlen igazság. Kevesen gondolkodak és cselekedtek úgy, mint ő, a képzett harcos. Navio igen; valamint az a néhány katonája is, akik szabadnak születtek, és akiknek kenyerük volt a harc.

A vesztébe rohanna, ha ilyesmit várni a sereg többi részétől, amikor ennyire engesztelhetetlen ellenséggel állnak szemben. Neki azon kell dolgoznia, hogy több embere legyen, és ezzel nem fér össze, hogy szemtől szemben kiálljanak egy létszámban egyenlő nagyságú, legionáriusokból álló sereggel. Ismét úgy kell viselkedniük, mint az útonállóknak. Elbújni a vadonban, az Itália gerincét alkotó, erdő borította csúcsok között. Onnan jelzik majd, hogy kemény férfiakra – mezei rabszolgákra és pásztorokra – van szükségük. Ott, a Nagy Lovas

segítségével, újraépítheti a seregét. Amíg el nem érkezik az idő, hogy ismét szembeszálljon Crassusszal.

Spartacus ösztönösen tudta, hogy ez el fog következni egy napon. Crassus és ő halálos ellenségek. A küzdelmük addig fog tartani, amíg egyikük meg nem hal. Igyekezett erre koncentrálni, ámde nehéz volt elvonatkoztatni a ténytől, hogy ha Crassus győzi le és öli meg őt, a felkelésnek vége lesz, míg ha ő teszi ugyanezt a rómaival, a Köztársaság elleni háború egyszerűen csak új szakaszába lép majd. Spartacus nem most először hasonlította a Köztársaságot a Hüdrához. A szörnyeteg mindegyik feje mérges gőzöket lehelt, és ha egyet levágott, kettő nőtt ki a helyébe. Ugyanez volt a helyzet minden átkozott légióval, amit az emberei szétvertek. Csakhogy a Hüdra nem volt legyőzhetetlen: csak egyetlen feje volt halhatatlan. Akkor érkezett el számára a vég, amikor a hős Héraklész minden egyes, általa lemetélt fej helyén kiégette a csonkokat, megakadályozva ezáltal a fejek újbóli kinövését, és így rátaláltva arra a fejre, amelyet valójában le kellett vágnia. *Mi Róma legyőzhetetlen feje?,* tűnődött Spartacus. *És hogyan vághatnám le? Esküszöm a Nagy lovas előtt, hogy amíg élek, nem hagyok fel a keresésével.*

A kitörés óta Spartacus alig látta Carbót és Naviót. Nem sebesültek meg, de ennél többet nem tudott. Aznap este később a sátruk felé vette az irányt, mert társaságra vágyott, és mert a gondolataikat is hallani akarta. Nyoma sem volt egyik rómainak sem. *Nincs még olyan késő,* gondolta Spartacus. *Máris lefeküdtek volna?*

– Carbo! Navio!

– Ki az?

Carbo hangja nem messziről hallatszott. Ingerültnek tűnt.

– Én vagyok, Spartacus.

Egy pillanattal később a közelben felcsapódott egy sátorlap. Carbo dugta ki a fejét.

– Miben mesterkedsz? – kérdezte Spartacus.

Carbo arca szomorú volt

– Publiporral van gond. Megsebesült a hegygerincen. Eleinte nem látszott komolynak, de aztán elmérgesedett. Azóta gyorsan romlik szegény fickó állapota. A seborvos felajánlotta, hogy leszedi a karját, de Publipor túlságosan gyenge ahhoz, hogy ezt túlélje. Azt hiszem, nincs neki hátra több egy-két napnál.

Megint egy jó emberrel kevesebb. Spartacus lehajolt, és belépett Carbo mellett a sátorba. Mellbevágó volt odabent a rothadó hús és a vizelet bűze. Spartacus elfojtotta az öklendezhetnékjét, és közelebb lépett a halom takaróhoz, amelyen a csupán alsóruhát viselő Publipor feküdt. Navio, aki mellette ült, bánatos mosollyal pillantott fel.

– Örülni fog, hogy lát téged, uram.

Carbónak igaza volt, gondolta Spartacus komoran. Publipor rettenetesen sápadt volt. A szeme beesett, a homloka verejtékben úszott, a bordái kiütköztek az oldalán. A kardforgató kezén lévő sérülést bekötözték, ám ez nemigen akadályozta meg, hogy zöldesbarna nedv szivárogjon a kötés alól a fekhelyére.

– Eszméletén van?

– Mikor hogy – válaszolta Navio. – De sokszor nincs magánál.

Spartacus lekuporodott, és megfogta Publipor ép kezét.

– Sajnálom, hogy ilyen állapotban látlak.

Publipor szemhéja megrebbent, majd felnyílt. Vizenyős szemének pillantása körbejárt a sátorban, és végül Spartacuson állapodott meg. Különös kifejezés torzította el Publipor beesett arcát.

– Te!

– Igen – mondta Spartacus szelíden. – Hozhatok neked valamit?

Fájdalmas szisszenés.

– Mi van a családommal?

Spartacus Carbóra pillantott, aki hangtalanul a sebláz szót formálta az ajkával.

– Az nem áll hatalmamban. De hozhatok neked egy kis bort, ha szeretnéd. Egy darab sonkát. – Kacsintott. – Esetleg egy nőt, ha helyt tudsz állni?

– Eredj a fenébe!

Spartacus intett Carbónak és Naviónak, hogy húzódjanak hátrébb.

– Lázas vagy, Publipor. Készíttetek a seborvossal valamit, ami majd segít. – Elfordult, hogy induljon.

– Nem a láz mondatta ezt velem, te rohadék.

Spartacus összepréselte az ajkát.

– Értem. Akkor hát miért sértegetsz?

– Mert te vagy a felelős azért, hogy az enyéim meghaltak.

– Publipor hangja rekedt volt. – A feleségem. A gyönyörű gyerekeim.

– Azt hittem, kolerában haltak meg – mondta Carbo zavarodottan.

– Nem. – Publipor erőtlenül köhögve felült. – Forum Anniiban ölték meg őket.

Spartacus összevonta a szemöldökét.

– Ha onnan való vagy, miért nem mondtad korábban?

Úgy tűnt, mintha Publipor nem hallotta volna.

– Az istenek bocsássák meg nekem, vadászni voltam a hegyekben. Akkor értem vissza, amikor a mészárlás véget ért. – Könnyek gördültek le borotválatlan arcán. – Amikor

visszatértem, a gazdám házában találtam őket, holtan, mindannyiukat. Lemészárolva!

– Publipor, nagyon sajnálom, ami a családoddal történt – mondta Spartacus. – Megtettem minden tőlem telhetőt, hogy megakadályozzam az atrocitásokat, ezt el kell hinned.

– Nyilvánvalóan nem tettél eleget! – Nyál fröccsent Publipor szájából. – Három-, öt- és nyolcévesek voltak a gyerekeim. Ártatlanok voltak! Védtelenek!

– Ez rettenetes – ismerte el Spartacus, de aztán megkeményedtek a vonásai. – Tehát azért csatlakoztál a sereghez, hogy bosszút állj, ugye?

Félmosoly.

– Valami ilyesmi.

– Volt közöd ahhoz, amikor a gallok az életemre törtek?

– Ahhoz? Nem. Semmit nem tudtam róla. Én mást szolgálok.

– Ki lenne az?

– Marcus Licinius Crassus.

Fehéren izzó harag járta át Spartacust. Egy szemvillanás múltán Publipor álla alatt volt a tőre hegye.

– Mondj el mindent!

– Nem tudsz megijeszteni. Haldoklom.

Spartacus nevetése gonosz volt.

– Hogy tetszene, ha öt ember húzna egy kötelet, ami a sérült csuklódra van hurkolva?

Publipor nyelt egyet.

– Csak mondd el, mi történt, és gyors halálban lesz részed.

– Hónapokkal a mészárlás után még mindig Forum Annii romjai között éltem. Nem volt okom elmenni sehová. Egy nap odajött egy ember szaglászni. Elkezdett kérdezgetni, és amikor elmondtam neki a történetemet,

pénzt kínált és lehetőséget, hogy bosszút álljak rajtad. Elmondta, hogy a gazdája Crassus, akinek kell egy beépített ember a seregedben Nem volt más dolgom, mint beállni a katonáid közé, és megtudni, amit csak sikerül.

– Római lovasok üldöztek téged, amikor rád találtunk! – kiáltotta Carbo.

– Azt megrendezték. Mindkét társamnak meg kellett halnia, hogy hitelesebbnek tűnjön a dolog. Hiba volt, hogy Kineas életben maradt. Majdnem le is buktatott.

Spartacus agyában felidéződött az erdei küzdelem emléke és az, ahogyan Kineas megpróbált beszélni a halála előtt. Immár minden értelmet nyert.

– Te szóltál Crassusnak hogy Rómában vagyok.

– Beszéltem egy gazdag paraszttal a táborunk mellett. Ő üzent a fővárosba.

– Mi mást csináltál még?

– Tájékoztattam Crassust, amikor a délre készültél vonulni, meg a kalózokról. Az volt a legjobb, hogy értesítettem, amikor a hegygerinc elleni támadásra készültél.

– Te mocskos patkány! – vicsorgott Spartacus. – Sok ezer bajtársad halt meg miattad!

– Sosem voltak a bajtársaim! Gyilkos gazemberek voltak a legrosszabb fajtából. Bárcsak egytől egyig mindet megölnék! És benneteket is.

Publipor szája kinyílt, hogy további sértéseket árasszon, de már nem tudott szólni. Halkan felnyögött, és lepillantott Spartacus tőrére, amely markolatig fúródott a mellkasába.

– Több ez, mint amit megérdemelsz, te áruló.

Spartacus fel-le mozgatta a pengét, mielőtt kihúzta. Publipor máris üveges tekintettel hanyatlott hátra a

fekhelyére, és nem mozdult többé. Forró vérfolyam kezdte átitatni a takarókat.

Spartacus érzelmek nélkül meredt rá. Arra gondolt, bárcsak ne ment volna vadászni azon a napon. Bárcsak soha ne látta volna Publiport. Bárcsak soha ne fogadta volna a bizalmába. De ez már késő bánat volt. Nagyon sok szempontból túlságosan késő.

– Legalább tudjuk, ki volt a kém – jegyezte meg szárazon.

– Át kellett volna látnom a történetén – mondta Carbo dühösen.

– Hogyan? Egészen hihető volt. Tucatnyian lehetnek még ilyenek a seregben, más indítékokkal, de ugyanúgy arra vágynak, hogy ártsanak nekem. Ezért bízom csak egy maroknyi emberben, például bennetek, kettőtökben.

Felállt, és kifelé indult.

– Mit csináljunk vele? – szólt utána Carbo.

– Tegyétek ki a farkasoknak. Nem érdemel jobb bánásmódot, mint azok, akik meghaltak a hegygerincen.

A széttöredezett sereg két hetet töltött vonulással, Bruttiumból Lucaniába. Spartacus Gampaniába tartott, amely Itália egyik legtermékenyebb vidéke, egyszersmind a felkelés kiindulópontja volt. Igyekezvén lerázni Crassust, minden korábbinál gyorsabb tempót diktált az embereinek; és mivel nem cipeltek málhát és készleteket, továbbá nem hátráltatták őket a gyülevész követőik, mint előzőleg, képesek voltak huszonöt mérföldet megtenni naponta. Spartacus magához vett egy borzas szőrű fehér csődört, amely egyike volt a legnagyobbaknak a lovassága hátasai közül. A menetoszlop mellett fel-alá lovagolva sokkal könnyebb volt bátorítania az embereit. Castus és Gannicus, miután ráébredtek, mit csinál, maguk is

rohamtempóra kapcsoltak a katonáikkal. A taktika bevált. Spartacus felderítői hamarosan jelentették, hogy a légiók több mint harminc mérfölddel lemaradtak mögöttük, és lassabban menetelnek.

Spartacus ettől bizakodó lett, és engedélyezett az embereinek egy nap nagyon vágyott pihenőt. Azt remélte, hogy mielőtt továbbhaladnak Samniumba, sikerül újoncokat toboroznia. Azzal kezdte a dolgot, hogy a legnagyobb latifundiumokra portyázókat küldött, akiknek nemcsak az volt a feladatuk, hogy gabonát szerezzenek és feltöltsék a készleteket, hanem az is, hogy megnyerjék a rabszolgákat, akikkel találkoznak. Az első két birtokon több mint kétszázötven ember csatlakozott hozzájuk; Spartacus biztosra vette, hogy a számuk néhány héten belül ezrekre rúg majd. Navio hamar gatyába rázza őket. Nincs más dolguk, mint kerülni az összecsapást Crassus légióival, amíg az újoncok kiképzése zajlik, és a samniumi hegyek között ez nem lesz túlságosan nehéz. Beköszöntött a tavasz, és vele a jó idő. Az elkövetkező napokban a környék buja növényzete elkezd majd mogyorót és bogyókat teremni. Nem lesznek kénytelenek kizárólag a tanyák és majorságok kifosztására hagyatkozni.

Amikor egy reggel híre jött, hogy Castus és Gannicus távoznak, Spartacus furcsamód meglepődött. Ahogy az ember megtanul a tetveivel élni, ő is hozzászokott, hogy a gallok és katonáik árnyékként követik a seregét. De nehéz volt nem örülni, olyan ember módjára, aki az élősködőkkel teli tunikáját újra cseréli. Spartacus a saját szemével kívánta látni a távozásukat, ezért maga mellé vette Carbót, a szkítákat és egy század katonát. Még ebben a végső fázisban sem volt értelme támadásnak kitennie magát. Ariadné ragaszkodott hozzá, hogy vele tartson. Nála volt a

kosara a kígyójával, így hát Spartacus nem ellenkezett. Lehetséges, hogy szólt hozzá az isten.

A táboron kívül talált rá a két bajkeverő gallra, amint éppen a katonáikat utasítgatták. Nehéz volt megmondani, hányan vannak, de Spartacus úgy becsülte, hogy nagyjából tízezren lehetnek. Öt ezüstsas és majdnem harminc alakulatjelvény szolgált büszke igazodási pontként az emberek számára, az eddigi fegyvertényeikkel szerzett trófeák. Spartacus nem zavartatta magát a római jelvények elvesztése miatt; inkább örült, mert kevés lovas volt a gallok emberei között.

– Azért jöttél, hogy meggyőződj róla, tényleg elmegyünk-e? – kiáltotta Castus.

– Azt hittem, úgy döntöttetek, hogy maradtok – vágott vissza Spartacus. – Jó ideje már, hogy az embereim áttörték a blokádot.

Castus elhúzta a száját.

– A mi katonáink éppoly könnyen megtették volna, mint a tieid. Tudva, hogy te akarod learatni a dicsőséget, nem láttuk értelmét vitatkozni ezen.

Gannicusra kacsintott, aki elvigyorodott.

Spartacus érezte, hogy szétárad benne a harag. Ravasz húzás volt ez a gallok részéről. Az ő csapatai viseltek minden veszteséget, miközben az övéiket egy karcolás sem érte. Lassan fújta ki a levegőt. *Menjenek csak!*

– Hová készültök?

– Ki tudja? – válaszolta Gannicus egy vállrándítással. – Oda, ahol a leggazdagabb zsákmány ígérkezik.

– Ahol a legjobb nőket találni – tette hozzá Crassus.

Az embereik kurjongattak. *Állatok.* Spartacus nem puhatolózott tovább. Még ha tudják is, a gallok nem fogják neki megmondani.

– Legyetek résen! Mivel ti vagytok kevesebben, Crassus először benneteket fog célba venni.

– Menj a fenébe! – ordította Castus. – Nekünk itt majdnem tizenháromezer emberünk van!

Ez több volt, mint amire számított, de Spartacus ügyelt rá, hogy ne mutassa ki a bosszúságát.

– Annyi katonátok van, mint két és fél légióban, de lovasságotok szinte egyáltalán nincs. Crassusnak sajnos négyszer ennyi embere van, és rengeteg lovasa. Szerintem ezek nem a legjobb erőviszonyok.

Örömmel látta, hogy a vele szemben lévők arca elkomorodik. Castus dühödten szóra nyitotta a száját, de Gannicus megelőzte.

– Nem vagyunk bolondok, Spartacus. Crassus nem fog egykönnyen megtalálni és legyőzni bennünket.

Egy pillanatig barátságtalanul meredtek egymásra.

– Ha nem bizonyultatok volna ennyire álnoknak, minden jót kívánnék nektek. Így viszont örülök, hogy megszabadulok tőletek.

– Kölcsönös az érzés – mondta kihívóan Castus. – Viszlát majd egyszer, az alvilágban!

Mielőtt Spartacus válaszolhatott volna, Ariadné előrerontott, felemelt jobb kezében tartva a kígyóját. Castus elsápadt. Korántsem volt közel ugyan, mégis hátrált egy lépést.

– Ez idáig megúsztad, hogy fizess a bűneidért, Castus – mondta Ariadné. – Az istenek azt akarták, hogy így legyen. Ne gondold, hogy mindig élvezni fogod a védelmüket!

– Bűneimet? Takarodj, asszony! Házalj másutt a hazugságaiddal! – kiáltotta Castus, de a hangja egy árnyalatnyit magasabb volt a szokásosnál.

– Megjövendölöm, hogy erőszakos halálod lesz.

– Na és? Nincsen abban semmi rossz – ordította Castus.

Néhány embere egyetértőn kiáltozott. Ganincus még nevetett is.

– Olyat akar minden harcos.

– De hamarosan be fog következni – jelentette ki Ariadné. – Napokon belül. És a rómaiak kezétől fogod elszenvedni.

Gannicus mogorván nézett, Castusból viszont elszivárgott a magabiztosság.

– Hazudsz!

Ariadné magasra emelte a kígyóját. A mozdulatot fojtott, áhítatos kiáltások fogadták.

– Ez Dionüszosz szent termetménye, én pedig a papnői egyike vagyok. Nem szoktam hazudni efféle dolgokról. Örülj, ha marad valaki, aki eltemeti a holttestedet, Castus! Máskülönben arra lesz kárhoztatva a megkínzott lelked, hogy örökkön-örökké a földön bolyongjon.

– Engem az efféle babonás halandzsa nem ijeszt meg, te ostoba szuka!

Ariadné örvendezett. Castus hetvenkedése nem tudta palástolni a tényt, hogy komolyan nyugtalan lett. A hallótávolságon belül lévők többsége ijedtnek látszott, beleértve Gannicust is.

– Vigyázz a szádra, hacsak nem akarsz most rögtön Hádészhoz indulni! – dörögte Spartacus. Előremozdult néhány lépést, biztosra véve, hogy Castus nem tesz eleget a kihívásnak.

– Százszoros túlerőben vagyunk – csattant fel Castus.

– Ez nem akadályozná meg, hogy megöljelek és nagyon élvezzem, hogy megteszem – sziszegte Spartacus. Ariadné megérintette a karját, de ő lerázta. – Csak egy szavadba kerül, és nekiláthatunk.

Castus egy pillanatig állta Spartacus tekintetét, majd elfordult.

– Ideje menni – morogta.

Gyáva, gondolta Spartacus. *Tudod, hogy megölnélek.* A vakmerő énje szerette volna, ha a gall elfogadja a kihívást, de a józan fele tudta, hogy ez értelmetlen vérontáshoz és valószínűleg a saját halálához vezetne. Butaság lenne így meghalni.

– Ha befejezted a civakodást – szólalt meg Gannicus fanyarul –, készen állsz?

– Igen, igen! – Castus egy parancsot kiáltott a tisztjeinek, és peckesen ellépdelt.

Gannicus nem indult utána azonnal. Spartacusra pillantott, és tiszteletteljesen biccentett feléje. Aztán ő is távozott.

Spartacus vállizmai kiengedtek valamicskét.

– Öljenek meg sok ezer legionáriust, bárhová mennek! És Crassus ne kapja el őket soha – mondta halkan. Ariadnéra pillantott. – Hány napja van hátra?

– Nem tudom pontosan.

– De azt mondtad…

– Tudom, mit mondtam. Ez nem jelenti azt, hogy láttam. Az mindenesetre igaz, hogy napokon belül meg fog halni. Valamelyik nap. Száz nap, ezer nap, mit számít? Nem mondtam számot.

– Tényleg üzent neked az isten?

Ariadné Spartacusra meredt. A Castus iránt érzett haragja végül kitört belőle. Spartacus véletlenül tanúja volt.

– Időnként hasznos elhitetni az emberekkel, hogy az istenek határoztak a sorsukról. Mint amikor közölted a katonákkal, hogy az Alpokhoz vonulsz, én pedig azt mondtam, hogy ez Dionüszosz akarata.

– Azt kitaláltad?

– Természetesen igen. Ne mondd nekem, hogy nem gyanítottad a dolgot! Nagy valószínűséggel azért nem vontál kérdőre, mert jólesett azt gondolnod, hogy a küldetésednek isteni támogatása van.

Spartacus megütközve, majd dühösen nézett rá.

– És a kígyóval kapcsolatos álmomról szóló értelmezésed? Az is koholmány volt?

– Nem – jelentette ki Ariadné, már bánva, hogy nem tudott uralkodni az indulatán. – Sosem hazudnék ilyen fontos dologban.

Spartacus felesége szemébe nézett. Megkönnyebbüléssel töltötte el, hogy nem látja benne hamisságnak semmiféle jelét. Valószínűleg ugyanúgy cselekedett volna, ám a gondolat, hogy a küldetése isteni jóváhagyással bír, tápot adott a meggyőződésének. Reménykedett, hogy Ariadné hamissága nem bőszítette fel az isteneket. Nyomasztotta éppen elég dolog, nem hiányzott volna neki még ez is.

Egy kétely nem hagyta nyugodni.

– Láttál az utóbbi időben valamit a jövőmmel kapcsolatban?

Ariadné lelki szemei előtt felvillant a keresztre feszített Egbeo képe. Elégszer látta ezt a rémálmot – bár szerencsére nem az utóbbi hetekben – ahhoz, hogy fontosságot tulajdonítson neki. Spartacus nem szerepelt benne, de ez nem jelenti azt, hogy épségben lenne, ha ez a szörnyűség bekövetkezne. Elmondja neki? Ösztöne azonnal válaszolt. Minden önuralmára szüksége volt, hogy Spartacus szemébe nézzen.

– Sajnos semmit – hazudta.

Spartacus bizakodó mosolya megkönnyebbüléssel töltötte el.

– Jó. Nem biztos, hogy tudni akarom, mit tartogatnak számomra az istenek. Jobb a magam útját járni az

életben, mint állandóan hátratekingetni a vállam fölött, hogy lássam, mi történhet esetleg.

– Egyébként is ezt szoktad csinálni.

Félszeg mosoly ült ki Spartacus arcára.

– Azt hiszem, csakugyan. És ezt szereted bennem, nem igaz?

Magához húzta Ariadnét, aki nem ellenkezett. Igaza van, gondolta, és örömét lelte a teste közelségében. Szereti őt, a hibái ellenére. Ezért fog kitartani mellette, történjen bármi.

Tizenhetedik fejezet

Egy héttel később…
Észak-Lucania, Paestum városa mellett

Crassus eljött szemrevételezni a csatateret: magas rangú tisztek követték fecsegve, és legionáriusok kísérték. A tengertől mintegy öt mérföldre elterülő síkság mögött hegylánc magasodott, mely keletnek tartott, az Appenninek irányába. Véres, összekaszabolt, megcsonkított holttestek ezrei borították a földet. A holtak elhelyezkedésében felkavaró rend mutatkozott. Crassus lassú tempóban odalépdelt, ahol az ellenség első vonala állt előzőleg. Ott a hajítógépek áldozatai feküdtek. Itt ezernyi makk alakú ólom- vagy kiégetett agyagdarab is pettyezte a földet, a parittyások munkája nyomán, akik nagyjából háromszáz lépés távolságból zúdítottak gyilkos záport erre a területre. Ilyen távolságból a parittyalövedékek nem okoztak súlyos sebeket. Nem úgy a hajítógépek lőszerei, amelyek rettenetes pusztítást végeztek. Gyomorforgató látvány, tűnődöttt Crassus, ügyelve rá, hogy piros bőr lábbelijére ne jusson a szanaszét loccsant, majd megalvadt vérből. Nem lehetett méltó szavakkal leírni olyan embereket, akiknek zsigereit alkarhosszúságú nyílvessző ontotta ki, vagy akiknek húsát karmazsinszínű, nedvedző péppé zúzta egy jókora kődarab.

– Érdekes, nem? – Crassus egy ellenséges katona fej nélküli hullájára mutatott. Az illető úgy hevert, mint egy

bábu, aminek elvágták a zsinórjait, a nyak csonkjánál félkör alakban skarátszínű volt a föld. A fejének nyoma sem volt.

– Micsoda, uram? – kérdezte Lucius Quinctius, Crassus lovasságának parancsnoka.

Crassus aznap jóindulattal viseltetett iránta. Ezért ahelyett, hogy leteremtette volna, elmosolyodott.

– Rendesen egy ilyen sérülés megfutanítaná a fegyelmezetlen vadembereket. Ma nem.

– Szokatlan, uram. Az eltökéltségük mértékét jelzi.

– Valóban. És neked aztán van fogalmad az eltökéltségről, Quinctius. Igen rátermettnek mutatkoztál, amikor ma reggel rászedted Spartacust. Ha a lovasaidnak nem sikerült volna elhitetniük vele, hogy harcolni akartok, itt teljesen másképp alakulhattak volna a dolgok. Elég bosszantó volt tegnap, hogy éppen akkor érkezett, amikor készültem szétverni ezeket a rabszolgákat.

– Nagyon megtisztelsz, uram – mondta Quinctius büszkén. – Miközben te megütköztél ezekkel, az volt a legkevesebb, amit megtehettem, hogy vadlibakergetésre fogtam Spartacust.

Nem említette, hogy mi történt Mummiusszal vagy az embereivel. Ha valami, hát az ő végzetük emléke ösztökélte legjobban az erőfeszítéseiben.

– Merre ment? – kérdezte Crassus.

A kém már napok óta nem szolgált semmilyen hírrel. A bolond vagy elszökött, vagy meghalt. Bosszantó, de nem sokat számít. Betöltötte a feladatát.

– Északnak, uram. Nem is jutottak olyan messzire. Néhány emberem követi a nyomukat.

– Ezt örömmel hallom. – *Némi szerencsével le fogom győzni még Pompeius érkezése előtt.*

– Ez a csoport nyilvánvalóan Spartacus főseregéből vált ki, uram. Kíváncsi vagyok, vajon miért próbálkozott kétszer is közbeavatkozni az érdekükben – szólalt meg Quintus Marcius Rufus.

Született bolond. Crassus atyáskodó pillantást vetett rá.

– Nem furcsa ez egyáltalán. Képzeld el, hogy elviszed a seregem negyedét, és emiatt az ellenség számbeli fölénybe kerül! Ilyen helyzetben mindent elkövetnék, hogy visszatérj hozzám, még akkor is, ha hasznavehetetlen kutyának tartalak.

A többiek közül páran palástolták a mosolyukat, de Rufus olyan vörös lett, mint az üstöke Volt annyi esze, hogy ne szóljon többet. Crassus nem törődött azzal, hogy nem az ő hibája volt, ami az előző nap történt. Az ellenség megmenekülésének fő oka az volt, hogy Spartacus meglepetésszerű támadással elvonta a légiókat a korábbi katonáitól. Crassus azonban nem volt hajlandó ezt beismerni. És azt sem szándékozott hagyni, hogy Rufus egyhamar megfeledkezzék a hibájáról. A rőt hajú tiszt egyszerűen kénytelen volt nyeldekelni a békát, amíg a parancsnoka figyelme másfelé nem fordult.

Rufus szempontjából szerencsés módon Crassust jobban érdekelte az aznapi diadal és a mészárlás, amely a velejárója volt. Továbbhaladtak, felzavarva a varjakat, melyek egyik hulláról a másikra ugrálva csipkedték ki az emberek szemét. Az erős tengeri szél ellenére halk nyöszörgések szálltak a levegőben – azok hangja, akik még éltek, de túl gyengék voltak ahhoz, hogy mozduljanak. Egyes tisztek viszolyogva tanulmányozták az elesetteket, Crassus azonban rájuk sem hederítve lépdelt tovább. *A hajítógépek és a parittyák után következtek a pilumok,* tűnődött.

Az emberei dárdái csekélyebb veszteségeket okoztak a rabszolgáknak, mint a hajítógépek lövedékei. Jól látszott, hol csapódott be az első dárdazápor. A föld tele volt ott eldobált pajzsokkal, holttest azonban kevesebb akadt. A második dárdazápor harminc lépéssel odébb zúdult le, és halálosabb volt, mint bármilyen eső, ami felhőből származhat. Sok rabszolgának nem volt mellvértje; sokuk a magukfajtákra jellemző módi szerint úgy vonult a csatába, hogy egy nadrágon kívül semmi mást nem viselt. Némelyek a fegyverüket leszámítva teljesen meztelenek voltak. Következésképp itt jóval nagyobb lett az emberveszteség. Akár a legkisebb parittyalövedék is beszakíthatta egy ember fejét, ha megfelelő helyen találta el.

Crassus megállt egy halott rabszolga mellett, akiből nem kevesebb, mint három dárda meredezett. A pilumra mutatott, amely az áldozat combját járta át, és a földhöz szögezte.

– Valószínűleg ez volt az első.

– Szegény nyomorult, biztosan tudta, mi jön utána – mormogta Quinctius, és felpillantott az égre. – De semmi jele annak, hogy bármelyik is megfutamodott volna, uram. Rendezetten folytatták az előrenyomulást.

– Ennyit a javukra írok – ismerte el Crassus. – Túlerővel álltak szemben, híján voltak hajítógépeknek és lovasságnak, mégsem tértek ki a csata elől. Még akkor sem, amikor közelharcra került sor.

Továbbmentek oda, ahol a tulajdonképpeni összecsapás zajlott. Rövidesen alig látszott a föld a holttestektől. Itt többen éltek a hullák kínálta lehetőségekkel, állatok és emberek egyaránt. Keselyűk szálltak le esetlenül, egyesével-kettesével azokra a holttestekre, akiknek a hasuk vagy az ülepük hozzáférhető volt. Erős csőrükkel

ezeket a lágy részeket tépdesve civakodtak a tavaszi levegőbe kiomló bíborszínű belsőségeken. Mindenféle korú parasztok sompolyogtak a halottak között, erszények és ékszerek után kotorászva, sőt levágva az ujjakat a rajtuk lévő gyűrűk kedvéért. Ügyeltek rá, hogy meglehetős távolságra maradjanak a nagy és jól felfegyverzett társaságtól.

Crassust nem érdekelték az élők. Ő azért jött ide, hogy elbüszkélkedjen azzal, amit a legionáriusai műveltek. Hatalmas elégedettséggel töltötte el, hogy a jószerével egyetlen holttest sem volt rómaié. Ez idáig talán egy tucatnyi akadt. Nem csupán elsöprő volt a győzelem, hanem teljes, gondolta diadalmasan. Kiváló példája ez annak, miként tudnak a légiók megnyerni egy-egy csatát. Bizonyítéka a fegyelem hatékonyságának, valamint a scutumok és a gladiusok halálos voltának.

Ameddig csak a szem ellátott, olyan emberek hevertek, akik elveszítették a lábukat vagy a karjukat, vagy akiknek penge ontotta ki a zsigereit, esetleg akik a lábuk alsó részén, a bokájukon sebesültek meg, ami könnyű célpont pajzzsal nem rendelkezők esetében, hogy aztán a hasukba vagy a mellkasukba kapjanak végzetes döfést. Azok haltak meg a legkönnyebben, tűnődött Crassus, akiket gladiusszal torkon szúrtak, részeként a tankönyvi mozdulatsornak, melyet minden újoncnak megtanítanak. Nyitott szájjal, üveges szemmel hevertek a holttestek. Az álluk alatt tátongó sebek tanúbizonyságául szolgáltak a jó kiképzésnek, amelyben a legionáriusai részesültek. Crassus hallotta, amint a centuriók újra és újra elismétlik: *öklelјetek a scutumotokkal az ellenfeletek arcába! Amikor hátrahőköl, döfjétek nyakon a nyomorultat! Forgassátok meg a pengét a biztonság kedvéért, aztán rántsátok ki! Munka elvégezve. Az ellenfélnek annyi.*

Végül kezdett római holttesteket észrevenni. Elkerülhetetlen volt, vélekedett. Sok ezer katona nem ütközhet meg az ellenséggel anélkül, hogy miközben csapásokat osztanak egymásnak, ne keletkezzék valamelyes veszteség. De az ő emberei nem törtek meg, nem futamodtak meg, mint oly sok bajtársuk tette az elmúlt két év során. Crassus tudta ezt abból, ami eléje tárult, de abból is, hogy végignézte az egész ütközetet a kelet felé tartó hegylánc első magaslata, a Camalatrum-hegy lejtőjén lévő megfigyelőpontról. Hihetetlen látvány volt, amikor a rabszolgahorda előrenyomult és nekirontott az ő szervezett cohorsainak. Megtépázták ugyan a soraikat a hajítógépek által kilőtt kövek és nyílvesszők, majd a parittyák golyóbisai és a dárdák, de ez nem akasztotta meg a rohamot. Mennydörgéshez hasonlatos hang hallatszott, amikor a rabszolgák összecsaptak az embereivel. De a rabszolgák nem törtek át. Hanem úgy verődtek vissza a pajzsfalról, mint hullámok a sziklafalról.

– Hány legionáriust veszítettünk?

– Háromszáznál egy kicsivel többen haltak meg, uram – válaszolta Rufus gyorsan.

– Sebesültek?

– Kétszáz közkatona és tizenöt tiszt soha többé nem fog harcolni, uram. Nagyjából kétszer ennyien szenvedtek könnyebb sérüléseket.

– És az ellenség halottainak száma?

Közölték már a számot, de ő ismét hallani akarta.

– Hozzávetőlegesen számolva, uram, valamivel több mint tizenkétezer, uram – jelentette ki Rufus igen elégedetten.

– Tehát az ellenség vesztesége a negyvenszerese a miénknek, máskülönben nem tudok számolni.

– Nagyjából így van, uram.

Crassus mosolyogva körbepillantott.

– Ennyi veszteséget elviselünk, nem? Különös tekintettel arra, hogy öt sast és több mint két tucat alakulatjelvényt visszaszereztünk közben.

A tisztjei egyetértőn mormogtak.

Sokkal több embert is veszíthetek ennél, gondolta Crassus könyörtelenül, *amennyiben a többiek érkezése előtt teszem.* Az utóbbi időben nem érkezett hír arról, hol tart Lucullus a Trákiából Itáliába vezető úton, de bizonyos, hogy a fickó két hónapon belül ideér. Pompeius légiói pedig heteken belül itt lesznek, hacsak az istenek nem tettek neki, Crassusnak nagy szívességet. *Legyen átkozott!* Az időtényező mindennél fontosabb! Spartacust sarokba kell szorítani, méghozzá gyorsan.

– Sok foglyot ejtettünk?

– Hetvenet-nyolcvanat, uram – mondta Rufus. – Talán háromszor ennyien elmenekültek.

– Engedjétek el őket!

Rufus a szemét meresztette.

– Uram?

– Hallottál! Szabadon bocsátandók.

– Nem értem, uram. Ezek férgek, és nem érdemelnek mást, csak keresztet. Némelyikük talán megpróbál újra csatlakozni Spartacushoz.

– Éppen azt akarom, hogy megtegyék, bolond. Nekem semmit nem számít, hogy pár rabszolgával több vagy kevesebb van a söpredékben, ami ellen harcolunk. Azt akarom, hogy Spartacus a lehető leggyorsabban értesüljön erről a vereségről.

– Ravasz húzás, uram – mondta bársonyosan Quinetius.

Mögötte Rufus ismét elvörösödött.

Crassus észak felé nézett. Nem volt olyan ember, aki állandóan az isteneket kérleli, de olykor helyénvalónak érezte megtenni. *Magasságos Jupiter, hatalmas Mars, kérlek benneteket, segítsetek megtalálnom Spartacust! Hamar!*

Spartacus a sátra előtt állt, a vállán takaróval. Ez volt a kedvenc napszakja: közvetlenül pirkadat előtt. Keleten az égboltot élénk rózsaszínűre festette a felkelő nap. Vékonyka füstcsíkok szivárogtak a tüzekből, amelyek éjszaka nem aludtak el. Elég késő volt már, hogy világos legyen, de elég korán, hogy az emberek többsége még aludjon. A távolban egy öszvér iázott halkan az egyik társának. Ettől eltekintve csendes volt a hatalmas tábor.

Spartacus gondolatai csakis egy irányba tartottak: Crassus és a légiói felé. Nem szívesen hátrált az ellenség elől, csata nélkül. Hátrálás? Ezt olyanok szokták tenni, akik vereséget szenvedtek. Spartacus ismét arra gondolt, bárcsak sikerrel járt volna, amikor megpróbálta megölni Crassust. Kiderült, hogy a fickónak van érzéke a taktikához. Három nappal korábban Spartacus örült, amikor az érkezésével megakadályozta, hogy Crassus tőrbe csalja Castus és Gannicus erőit. Ámde az ellenfele válasza másnap tönkretette minden örömét.

Crassus lovasainak merész cselfogása – egymást követő, piszkálódó támadások, melyeket előre kitervelt viszavonulások követtek – elhitette Spartacus lovasságának parancsnokaival, majd magával Spartacusszal is, hogy Crassus egyidejűleg akar harcolni mind ellenük, mind a gallok ellen. Néhány mérföldön át sebbel-lobbal üldözték a római lovasokat. Fortély volt ez csupán, mely azt célozta, hogy Crassus teljes hadereje bevethető legyen Castus és Gannicus ellen. Mire

Spartacus rájött erre, már túlságosan is késő volt ahhoz, hogy visszafordítsa a seregét. *Válaszd meg te a terepet, ahol harcolsz, és ne engedd, hogy megválasszák számodra,* szólt a régi tantétel, és ő vallásos buzgalommal ragaszkodott ehhez. Köpött egyet. Negyven-egynéhányezer legionárius tizenháromezer rabszolga ellen? Ilyen egyenlőtlen felállás csakis egyetlen eredményt hozhatott.

Feltételezése helytállónak bizonyult, amikor az előző este néhány tucat túlélő bevánszorgott a táborába. A véres, elcsigázott embereket egyenes eléje hozták; a kicserepesedett szájukból hallotta az egész szomorú történetet. A gallok és katonáik elég szépen haltak meg, gondolta Spartacus keserűen. Mindhalálig harcoltak. Mi értelme volt? Mind halottak. *Ha velem maradtak volna a bolondok, még mindig élnének. És nem csökkent volna a negyedével a seregem nagysága.*

Ekkorra már az egész serege értesült a megsemmisítő római győzelemről. A döbbenetes hír gyorsabban terjedt sátorról sátorra, mint a pestis, és mély hatással volt az emberek moráljára. Ugyanez lesz igaz Crassus legionáriusaira, de fordítva. Immár keresik az alkalmat, hogy összecsaphassanak a katonáival, és jó okuk van erre. Amíg neki és az embereinek annyira rosszak az esélyeik, mint a galloknak voltak, ő, Spartacus, továbbra is óvakodik nyílt csatát vállalni Crassus ellen. Ha meg kell történnie, a terepnek megfelelőnek kell lennie. Máskülönben akár le is ereszheti a kezét.

Megfontolást igényeltek további problémák is. Crassus közelsége és a sereg mozgásban tartásának kényszere folytán kevés rabszolga érkezett, hogy csatlakozzék Spartacushoz. Aztán ott volt Pompeius. Milyen hamar kell számolni a légióval? Legkorábban egy hónap múlva gondolta Spartacus komoran, de legfeljebb három

hónapon belül. Nem sok. Aligha elég arra, hogy toborozzon és kiképezzen tízezer embert, nem is beszélve ötször annyiról. Egy tizenhat légió alkotta sereggel a rómaiak könnyedén levadásszák majd őket. *Nem számít, hová megyünk. Ránk fognak találni.*

– Nem tudsz aludni?

Spartacus meglepetten pillantott fel.

– Carbo. Csak élvezem a csendet. Mit csinálsz te itt?

– Nemigen tudtam aludni az éjjel, úgy döntöttem, hogy vadászni megyek. Meg akartam kérdezni, velem tartanál-e.

– Máskor, talán.

Carbo Spartacusra pillantott, majd elfordította a tekintetét.

– Egyre csak az jár a fejemben, mi lesz, amikor megérkezik Pompeius.

Igazából ezért van itt.

– Sokkal rosszabbra fordulnak majd a dolgok, ez lesz.

– Talán most kéne megütköznünk Crassusszal, mielőtt pompeius megérkezik? – kockáztatta meg Carbo.

– Lehetséges. De olyan harcmezőre van szükségünk, ami megfelel nekünk, és az utóbbi napokban nem sok ilyet láttam. Létfontosságú, hogy valami szűk hely legyen, ahol Crassus nem lenne képes a túlerejével bekeríteni bennünket. Vagy egy csapdaállításra alkalmas hely. Ez megtenné.

Carbo nem tudta, hogyan mondja el, amin egész éjjel töprengett, ezért egyszerűen kibökte. Spartacus talán őrültnek fogja tartani, de muszáj megpróbálnia.

– Brundisiumra gondoltál már?

– Arra a városra délkeleten?

– Arra. Amennyire tudom, nem különösebben jól védett. Nincs rá semmi szüksége. Könnyűszerrel be tudnánk venni.

Spartacus összevonta a szemöldökét.

– Miért tennénk ezt? Crassus körülzárna ott bennünket.

– Brundisium Itália legnagyobb kikötővárosa. Nem tudom, hány hajó lenne kikötve a rakpartjánál, de sok. Pár ezer ember elszállításához bizonyosan elég, de lehet, hogy több is. Brundisiumból nincs messze Illíria, sőt Görögország sem.

Spartacus agya zakatolni kezdett. Az Alpok túlságosan messze van, és az emberei onnan már visszahőköltek, viszont ez olyan hír volt, amire nem számított. Fontolgatta egy pillanatig.

– Milyen messze van ide Brundisium?

– Nem tudom pontosan. Kétszáz mérföld, talán egy kicsivel kevesebb? Egyenesen lefelé kell tartani a Via Appián, ami csak félnapi menetelésre van innen. Tíz nap alatt odaérhetünk.

Ariadné hangja hallatszott.

– Hová érhetünk tíz nap alatt?

Spartacus az ajkához emelte az ujját, és közelebb intette Ariadnét. Gyorsan beavatta az elhangzottakba. A felesége arca felderült.

– Gondolod, hogy meg tudjuk csinálni?

– Nem látom be, miért ne.

– Mi lesz Crassusszal? – kérdezte Ariadné óvatosan. – A lovassága úgy követ bennünket, mintha az életük múlna rajta.

– Tud minden lépésünkről – ismerte el Spartacus. – Úgy veti majd utánunk magát, mint vadászkutya a nyúl után, ha gyanút fog, hogy mire készülünk. – Spartacus szeme csillogott. – Gyorsan kell cselekednünk. Az első rohammal be kell venni a várost.

– Előrelovagolhatnék Navióval, hogy lássuk, nem akad-e az egyik kapunál megvesztegethető őr – ajánlotta Carbo. –

Ha nem válik be, átvethetünk köteleket a falon éjszaka a támadók számára.

– Derék ember vagy, Carbo.

Ariadné egyetértőn mormogott, és Carbo elpirult a büszkeségtől. Kalapáló szívvel nézett a vezérére. Hogyan dönt Spartacus?

– Rendben van. Délkeletnek vesszük az irányt. – Ariadné halkan felsikoltott örömében, mire Spartacus figyelmeztetőn felemelte az ujját. – De ha menet közben megfelelő hely kínálkozik, csatát vállalok. Lehetséges, hogy ebből az ötletből nem lesz semmi, és Pompeius légiói hamarosan ideérnek. Ha legyőznénk Crassust, mielőtt egyesülnének, szépen megcsappanna az ellenségeink létszáma. Ráadásul ezáltal nagyobb esélyünk lenne, hogy elérjük Brundisiumot, és lehetőleg az egész sereget kijuttassuk, ne csak egy részét. – Spartacus Carbo vállára csapott. – Köszönöm.

Carbo elmosolyodott. Kockázatos volt a dolog, de végső soron kiutat jelentett a szorult helyzetükből.

Két nappal később Spartacus kezdte úgy érezni, hogy végre fény látszik az alagút végén. Baj nélkül elérték a Via Appiát, az első éjszakán egy völgyben vertek tábort, melyet egy sebesen áramló folyó szelt ketté. A következő délután azt a hírt kapta, hogy a nyomukban haladó római lovasok egyre közelebb húzódnak az utóvédjéhez. Megragadta az alkalmat, hogy ismét szembeszálljon az ellenséggel. A lovasságát a tőlük jobbra húzódó, erdő borította magaslatok közé küldte, és a menetoszlop végére ment. Nagyjából egy órával később meghallotta a magányos kürtszót a fák vonala felől, valamelyes távolságra a római lovasok mögül. Ez volt a jel a leghátul lévő cohorsok

számára, hogy forduljanak meg, és helyezkedjenek harckészültségbe.

Ahogy az ellenséges lovasok megtorpantak, azt fontolva, mit is tegyenek, előrontott a fedezékből Spartacus lovassága. A rajtaütés hatalmas sikert hozott. A rabszolgák lovasai démonok módjára harcoltak, bosszúra éhesen azért, ami Castusszal, Gannicusszal és az embereikkel történt. A rómaiak súlyos veszteségeket szenvedve iszkoltak el a csatatérről. A sebesültek egyike volt az egyik parancsnokuk, aki szerencsésnek mondhatta magát, hogy életben maradt. *Crassus rádöbbent, hogy a skorpió még mindig képes nagyot csípni,* gondolta Spartacus roppant elégedetten. Azóta nem látott ellenséges felderítőket vagy lovasokat. A légiók továbbra is követték, de biztonságos távolból.

Spartacus elvigyorodott. Crassus egyelőre semmiképp sem tud a szándékáról, hogy Brundisiumhoz vonul. Carbo és Navio két nappal korábban indultak el lóháton, mindketten egy-egy tartalék lóval. Mivel az utóbbiak nemkívánatos figyelmet keltettek volna – rendes körülmények között csak hivatalos hírvivők vagy lovas katonák közlekedtek így –, sötétben utaztak, és nappal elrejtőztek. Egy kis szerencsével két héten belül hírt hozhattak Spartacusnak.

Mindeközben délnek vezethette a seregét. Nem gyors tempóban, hiszen ez felkeltette volna Crassus gyanakvását, hanem ráérősebben, napi tizenöt-húsz mérföldet megtéve. Ez viszont azt is jelentette, hogy ha csatára kerülne sor, az emberei pihentebbek lesznek, mint ha erőltetett menetben vonulnának. A katonáknak fogalmuk sem volt Spartacus szándékáról. Egbeót, Pulchert és néhány másik magas rangú tisztjét beavatta, de a többiek azt hitték, hogy további készleteket keresnek.

Spartacus nem akart ismét olyan reakciót, mint amikor azt indítványozta, hogy keljenek át az Alpokon. Ahhoz, hogy legyen esély a terve megvalósítására, a seregnek pontosan az ő akarata szerint kellett cselekednie.

Ha elkerülik az összeütközést Crassusszal Carbo visszatéréséig, majd akkor beszél az embereivel. Szó sem fog esni a korábbi fegyvertényeikről, csak azt fogja erősen hangsúlyozni, hogy tizenhat légióval kell hamarosan szembenézniük. *Ha ez nem győzi meg a kutyákat, hogy elhagyják Itáliát,* gondolta Spartacus, *akkor semmi.*

Ha viszont alkalom kínálkozna, hogy megküzdjön Crassusszal, Brundisiumról csak utána fog beszélni. Ámde, ahogyan az Alpoknál, egy friss győzelem talán megnehezítheti, hogy megnyerje magának a katonáit. Spartacus úgy ítélte meg, hogy a többség meg fogja érteni a józan érveket. Amikot a légiók két hónapra a csizmaorrba szorították őket, nyilvánvaló jelzést kaptak arra nézvést, mi történhet velük. Nem mintha Spartacus azt tervezte volna, hogy felhagy a Róma elleni harccal – korántsem. Folytatódhat a háború Illíriában, azután pedig Trákiában. A szülőföldjén.

Miután látta, miként reagáltak a katonái a hegygerincen elszenvedett, első vereségükre, Spartacus kezdett sóvárogni Trákia és a saját fajtája után. Az a súlyos kudarc – az első, ami kijutott nekik – elegendő volt a többség önbizalmának megingatásához. Igen, korábban tízezrével sereglettek hozzá. Az utóbbi időben nem. Igen, nemrég megnyert egy újabb csatát a rómaiak ellen, de ezek nem háborúra születtek, eltérően tőle és az övéitől. Így is nagy elkötelezettséget érzett irányukban, de a trák törzsek jobban hozzá vannak szokva a Róma elleni harchoz. Bár sokukat leigázták, továbbra is ég bennük az idegen betoladókkal szembeni gyűlölet. Spartacus ismét

tűzzé akarta szítani ezt a parazsat. A népe szenvedélyes ragaszkodása a függetlenséghez hátráltatni fogja az egyesítésüket, de hát rosszabb volna ez, mint a kényszerű vesződés a Castus- és Gannicus-félékkel?

A lehetőség most jobbnak tűnt, mint itt szembeszállni még nagyobb seregekkel. Ha távozik, Róma továbbra is bosszút akar majd, de Spartacus nem tartotta valószínűnek, hogy tizenhat légiót küldenének utána. Néhányat talán, de azokat el tudja intézni.

Újabb két nap telt el hasonló módon. Spartacus serege akadály nélkül vonult délkeletnek. A rómaiak nem próbálkoztak közelebb kerülni hozzájuk, amiből Spartacus arra következtetett, hogy Crassus nem jött rá, hogy esetleg Brundisium felé tart. A terep változása azonban hamarosan arra kényszerítette Spartacust, hogy akarata ellenére színt valljon. A Via Appia kiért az Appenninek árnyékából, és mezőgazdasági jellegű vidéken kanyargott tovább, közeledve a keleti tengerparthoz. Miután eltávolodott a hegyek oltalmából, Spartacus szándéka csak egy gyengeelméjű számára nem lett volna nyilvánvaló. Dühítő módon legalább egy hét volt még hátra Carbo és Navio viszatéréséig. Nem tetszett a dolog, de választania kellett, hogy folytatja az útját a tenger felé, vagy pedig kerülőt tesz a páros érkezése előtt.

Hogy könnyebb legyen döntést hoznia, a sereg előőrséhez vágtatott a csődörével, ahonnan könnyebben beláthatta a terepet. Atheas és Taxacis kétfelől közrefogva kísérték, és még csak meg sem izzadtak futás közben. A két tetovált férfi tudott lovagolni – melyik szkíta ne tudna? –, ám a hegygerincen vívott csata óta kevés volt a ló, és nekik nem jutott.

Az itteni majorságok nem voltak olyan nagyok, mint a campaniai és lucaniai latifundiumok, mindazonáltal megkapóak voltak. A hegyek alacsonyabban lévő lejtőit mesterséges teraszokká alakították, és az így létrejött vízszintes földdarabokat olajfák ezreivel ültették be. Jó részük egészen az útig ért; a fák jellegzetes, szürkészöld lombkoronája eltakarta a talajt. Spartacus örült, hogy felderítőket küldött ki őrjáratozni a sereg elé, hiszen a sűrűn növő fák között könnyű lett volna lesből rajtuk ütni.

Szőlők és gabonatáblák ugyancsak bőven akadtak, de a takaros sorokban álló szőlőtőkék és az alacsony búza nem nyújtott semmilyen fedezéket az ellenségnek. Kevés falu akadt a környéken; az emberek többsége majorságokban élt. Spartacus átnézette a katonáival a házakat és melléképületeket, legfőképppben élelem reményében. Minden juh- és kecskenyájat, minden marhagulyát, amit találtak, össze kellett terelniük és a sereghez kellett hajtaniuk. Össze kellett szedniük még a szárnyasokat is. Semmit sem hagyhattak hátra, minden ellenállást halálos eréllyel törhettek le.

Spartacus nem érzett lelkifurdalást a gazdák miatt, akiket megfosztott a megélhetésüktől, és éhezésre kárhoztatott. Nem aggódott ama csökönyös egyének miatt sem, akik nem voltak hajlandók lemondani a javaikról, és megölették magukat, miközben a feleségük és a lányaik csoportos erőszak áldozatai lettek. Korábban igyekezett odahatni valamennyire, hogy minél kevesebb atrocitásra kerüljön sor, de most nem. Rómának feltett szándéka elpuszítani őt, tehát ő mindent megtesz, hogy a lehető legtöbbet ártsa neki és a népének. Amellett, amit az emberei csináltak, csupán csekély ízelítő volt azok számára, akik közül többeknek az az apái, fivérei és fiai ugyanezt cselekedték Trákiában. Egyfajta megtorlás.

Mire a nap a pályája tetőpontjára ért az égbolton, kellemesen meleg lett. Pacsirták röpködtek a levegőben, énekük örömteli módon lépett átmenetileg az út kövezetén koppanó lópaták hangját és a szegecses szandálok ezreinek súlyosabb lépteit. A férfiak dévaj dalokat ordítottak, egyik versszakot a másik után, egy fiatalember nemi hajlamairól, aki Leszbosz szigetén élt, meg egy kereskedő kielégíthetetlen feleségének szokásairól. Spartacus, miközben fél füllel hallgatta őket, azt fontolgatta, félretegye-e a zsákjában lévő sajtdarabot, avagy egye meg most, amikor az út fölött lebegő párában két lovast pillantott meg. Porfelhő úszott mögöttük a levegőben, jeléül annak, hogy vágtában közelednek.

A lovastiszt, aki Spartacus mellett léptetett, ugyanakkor vette észre őket.

– Ki lehet az, uram?

– Jó kérdés.

Spartacusék közeledtének híre minden forgalmat megszüntetett a Via Appián. Immár csak egy-egy rabszolga jött rajta időnként, azzal a céllal, hogy csatlakozzék hozzájuk. De rabszolgák általában nem közlekednek lóháton. Az sem volt valószínű, hogy a lovasok római hírnökök. Korábban nem próbáltak tárgyalni vele a szemetek. Miért most tennék meg?

– Szerintem Carbo meg Navio lesznek azok – mondta Spartacus összevont szemöldökkel.

A tiszt kihallotta hangjából a dühét, és nem válaszolt.

Spartacus feszültsége fokozódott, ahogy a lovasok közelebb értek. Alig bírta ki, hogy ne vágtasson eléjük, de ez olyan látszatot keltett volna, mintha pánikban lenne. Ki más lehetne az? Spartacus agya zakatolva vette sorra Carbóék korai visszatérésének lehetséges magyarázatait. Hacsak nem növesztettek szárnyakat a lovak, nem volt

idejük megjárni az utat Brundisiumig, és vissza. Lehetséges, hogy útonállók támadtak rájuk, és elveszítették a tartalék lovaikat?

Spartacus végül előreösztökélte a hátasát, eltávolodva a lovasai első sorától. Tanúk nélkül akarta hallani a beszámolójukat. Csak a szkíták ügettek mellette. Közel érve jól kivehető volt Carbo és Navio csüggedt arckifejezése és a lovak véknyán tajtékzó verejték. Spartacus gyomra fájdalmasan összerándult, de ő azért mosolygott üdvözlésképpen.

– Magasságos istenek, a lovaitok biztosan Pegazus vérvonalából valók! Vagy pedig Brundisium közel sincs annyira messze, mint gondoltátok.

Carbo és Navio gyorsan egymásra pillantottak.

– Nem jutottunk el egészen Brundisiumig – mondta Carbo.

– Miért nem?

Bár legszívesebben kiabált volna, Spartacus ügyelt rá, hogy könnyed maradjon a hangütése.

– Két nappal ezelőtt egy olajfaligetben hagytuk a lovakat, és bementünk egy út menti fogadóba a közelben egy kis borért – mondta Navio, és bűntudatos pillantást vetett Spartacusra. – Tudom, hogy azt mondtad nekünk, kerüljük a nyilvános helyeket, de mindketten eltikkadtunk a szomjúságtól.

– Úgy tűnik, mintkettőtöknek megvan az az átkozott szokása, hogy megszegjétek a parancsaimat – csattant fel Spartacus. – Azt ajánlom, valami jó hírt hozzatok.

– Nem jó, uram, szörnyű hír – felelte Navio.

Spartacus megmerevedett.

– Folytassátok!

– Volt a fogadóban egy hivatalos hírnök. Azt mondogatta mindenkinek, aki figyelt rá, hogy mindenáron meg kell találnia Crassust.

Carbo habozott.

– Miért?

– Lucullust visszahívták Trákiából – mondta Carbo halkan. – Máris átkelt a légióival a hegyeken, és Épriroszban jár. Eléje küldtek oda egy flottányi hajót.

Mintha megállt volna az idő. Spartacus élesen érzékelte, hogy a lova táncol alatta, hogy a nap letűz az arcára, hogy odafent pacsirták trilláznak. Carbóék visszatérésének lehetséges okait latolgatva erre nem számított.

– Hány katona?

– Attól függ, hogy Lucullus a teljes seregét hozza-e vagy sem. Hat légiója van, közülök kettő máris partra szállt. Úgy tűnt, a hírnök azt gondolja, hogy egyet hátrahagy helyőrségként Trákia bizonyos részein.

Még hat légió.

– A többiek mikor érkeznek?

– A hírnök nem tudta biztosan. Két légió nyilván sokkal közelebb van, mint a többi. Ők egy héten-tíz napon belül érkeznek. A maradék nagyjából egy hónapon belül fog hajóra szállni.

Spartacusnak kedve lett volna elátkozni a Pantheon összes istenét. Ilyen kegyetlenül még soha nem tréfálta meg az élet. Mit követett el, amivel rászolgált erre? Fogát csikorgatva tartotta féken az indulatait. Nem volt értelme az isteneket sértegetni, még ha ők küldték is rá ezt a bajt. Szerencsével még visszanyerheti a kegyüket, márpedig nem úgy néz ki, mintha nem lenne szüksége minden lehetséges segítségre.

– Megöltétek a hírnököt?

– Meg akartuk – mondta Navio –, de értelmetlennek tűnt. Elmondta, hogy ő az egyik a négy hírnök közül. Külön-külön küldték el őket, hogy Crassus bizonyosan megkapja a hírt.

– És ha esetleg rajtakaptak volna bennünket, akkor te nem tudtad volna meg a hírt – tette hozzá Carbo.

A fenébe a következményekkel! Én azért megöltem volna a hírnököt. Spartacus vett egy mély levegőt, majd kifújta. Ezt csak dühében gondolja. Kelet felé meredt, a tenger irányába, és elképzelte, hogy látja a napfényben szikrázó hullámokat és az utóbbiakon ringatózó, lehorgonyzott hajókat. Elhessegette a képet, és ismét Carbo meg Navio felé fordult.

– Crassus már alighanem meg is kapta a hírt. Ha nem, meg fogja kapni ma vagy legkésőbb holnap.

Carbóék keserves ábrázattal bólintottak.

– Nincs értelme továbbmenni Brundisium felé. Tudván, amit tud, Crassus megkettőzött tempóval vonulna utánunk. Mihelyt utolér bennünket, arra fog törekedni, hogy nyílt terepen csatára kényszerítsen. Még ha sikerülne is valahogy egérutat nyernünk előle a parthoz vezető úton, végig üldözne bennünket. Úgy érkeznénk meg, hogy ott lenne a sarkunkban, velünk szemben meg ott lenne Lucullus két, sőt talán négy légiója. Nem jó dolog a kalapács és az üllő közé kerülni.

Carbo és Navio egymásra pillantottak. Mióta elindultak, erről beszéltek, erről vitatkoztak.

– Mit tehetünk? – kockáztatta meg Carbo.

– Csak egyetlen istenverte választásunk maradt – mondta Spartacus rekedten. – Megfordulni, és megint a hegyek felé venni az irányt. Muszáj találnunk egy alkalmas helyet, ahol megütközhetünk Crassusszal, méghozzá

gyorsan. Ha legyőztük, próbát tehetünk ismét Brundisiummal, és útközben oda szétverhetjük Lucullust.

A hegygerincen elszenvedett vereséget nem számítva, gondolta Carbo, Spartacus mindig győzelemre vezette őket. Miért változna ez most meg, még ha félelmetesen rosszak is az esélyeik?

– És Pompeius? – kérdezte Navio.

– Egyszerűen a földre kell tapasztanunk a fülünket, hogy meghalljuk, ha közeledik. Szerencsénk, hogy Crassus valószínűleg Pompeius segítsége nélkül akar megküzdeni velünk. Ha tudok valamit a mocsokról, hát azt tudom, hogy dölyfös. Magának akarja majd a dicsőséget. Igen, végül össze fog állni a többi hadvezérrel, rákényszerül majd. De ha sikerül két lépéssel előtte maradnunk, jól megleszünk.

Spartacus fürkész pillantást vetett Carbo és Navio arcára, véleménykülönbség jeleit keresve. Nem látott ilyet. Carbo szemében félelem árnyékát látta, amire számított, de az ifjú római eltökélten bólintott. Navio éppoly lelkesnek tűnt, mint mindig, ami szintén nem lepte meg. Ő nem akart mást, csak bosszút állni a megölt családtagjaiért. Olyan sóvárgás volt ez, amelynek csak akkor szakad vége, ha Navio, vagy a Köztársaság uralma alatt élő valamennyi római meghal. *Vajon melyik következik be előbb?,* tűnődött Spartacus.

Ugyanezen tűnődött önmagát illetően is.

Tizennyolcadik fejezet

A Silarus felső folyásának völgyében,
Paestumtól északra

Az égbolt még tele volt csillagokkal, amikor Spartacus magas rangú tisztjei gyülekezni kezdtek a sátra előtt. Halk morajukat hallva a trák összerezzent a bölcső mellett, de nem lépett odébb. Nehéz volt levennie a szemét az alvó fiáról. Maron, a pihés, szépséges fejével, a szájába illesztett hüvelykujjával maga volt a megtestesült ártatlanság. *Maradjon sokáig ilyen!,* gondolta Spartacus. Amíg az élet meg nem változtatja. Meg nem keményíti. Megcsókolta a jobb keze első két ujját, és végigsimított velük Maron homlokán. *Aludj jól, kisfiam! Később visszajövök hozzád.*

Már teljesen fel volt öltözve. Tunikát, bélelt ujjast, mellvértet és szegecselt szandált viselt. A vállán átvetett kardszíjon lévő hüvelyben, bal oldalon lógott a sicája. A derekán, bőrövre erősített tokban tőr volt. Spartacus lenyúlt a fekhelyénél álló zsámolyhoz, és felvette a frígiai sisakját.

– Búcsúzás nélkül akarsz távozni?

Spartacus meglepetten pillantott Ariadnéra.

– Azt hittem, alszol.

A papnő bosszúsan fújtatott egyet.

– Imádkozással töltöttem az éjszakát. A mennyezetet bámulva. Vagy téged.

Valójában aludt egy keveset, de a fejét ismét a keresztre feszített emberek képei töltötték meg. Nem szándékozott

ezt szóvát tenni, sem most, sem soha. Csak a zabolátlan képzelete szüleménye az egész. *Add, hogy ne legyen több ennél, Dionüszosz!*

– Engem? – kérdezte mulatva Spartacus.

– Miért ne tettem volna? Jóképű férfi vagy. – Ariadné felnyúlt, és követte az ujjával Spartacus állának vonalát. – Ezt gondolom az első pillanattól, amikor megláttalak. Amikor megmentettél Kotüsz embereitől.

– Mintha ezer év telt volna el azóta. – Reménytelen vágyódás csengett Spartacus hangjában. – De úgy emlékszem az arcodra, mintha tegnap történt volna. Csodaszép voltál. És még mindig az vagy.

– Ne így menj el! – mondta Ariadné, igyekezvén palástolni a hangja érzelmességét.

– Visszajövök, amikor befejeztem a megbeszélést a tisztekkel.

Ariadné bólintott, és örült, hogy a félhomályban nem látszanak a szeméből áradó könnyek.

Spartacus, hóna alatt a sisakjával, pajzsát a kezében tartva kilépett a sátorból. Ismerős reakcióképpen összeszorult a gyomra. Hasonló érzés volt, mint amikor előbukkant az alagútból a gladiátorarénában. Azzal szembesült, hogy egyetlen ellenfél helyett Egbeo, Pulcher, Navio és Carbo várnak rá. Mind a négyen harchoz voltak öltözve. Gomolygott a leheletük fölöttük a hideg levegőben, és toporogva igyekeztek felmelegedni. Ordítozó nézőkkel teli padsorok helyett egy hatalmas hegytömb fekete körvonalai magasodtak a háttérben.

Miután majdnem egy héten keresztül vonultak északra és nyugatra, annak tudatában, hogy Crassus a sarkukban jár, Spartacus örült, hogy rátalált erre a völgyre. Mindkét oldalról hegyek határolták. Keleten a Spartacus mögötti fennsíkhoz vezető meredek lejtő, nyugaton a nem kevésbé

magas, ám hullámzóbb hegyvonulat. A völgy alján a Silarus folyó kanyargott nyugatnak, Campania part menti síksága felé. Itt termékeny volt a föld. Majorsági épületek pettyezték az olajfaligetek és gabonatáblák tagolta vidéket. A folyónak ezen az oldalán meglehetősen nagy nyílt területet kizárólag búzatermesztésre használtak. Ez vonta magára Spartacus figyelmét, amikor két nappal korábban a hegytetőről szemügyre vette a terepet. Nem volt túl sok sík vidék, Spartacus nagyjából két mérföld szélességűre becsülte. Elég széles volt ahhoz, hogy a csapatai felfejlődjenek, de nem kínált teret Crassus légiói számára, hogy átkarolják őket. Spartacus lovassága hatékonyságának korlátot szabott, de ezen nem lehetett segíteni. Az idő nem nekik dolgozott, ezért ezzel a csatatérrel kellett beérni.

Nem voltak itt hosszú ideje, amikor a római felderítők rájuk találtak. Csak még egy éjszaka és egy nap kellett ahhoz, hogy a legionáriusok is megjelenjenek. Az ellenkező irányból közeledtek Spartacus seregéhez: a nyugatra húzódó völgyből vonult elő a kígyózó menetoszlop, amelynek öt óra kellett a teljes megérkezéshez. Kezdettől fogva világos volt, hogy Crassus roppantul szeretne megütközni. Ahelyett, hogy természetes sorompónak használta volna a Silarust, előbb a lovassága, majd a legionáriusai gázoltak át a folyómedren. A parton vertek tábort, a szélén annak a nyílt terepnek, amely Spartacus embereinek sátrai felé vezetett. A provokatív húzás a keletre nyíló kivételével elzárt minden visszavonulási útvonalat. Attól eltekintve, hogy nem támadott azonnal, Crassus a lehető legkihívóbb magatartást tanúsította.

Spartacus halkan mormogva üdvözölte a tisztjeit, akik feszülten biccentettek neki válaszul. Arról már döntést hozott, hogy Egbeo fogja vezetni a bal-, Pulcher pedig a

jobbszárnyat. Navio vele lesz középen. Carbo Ariadnéval és Maronnal marad, ami korábbi alkalmakkor is a feladata volt.

– Láttak az őrök valamit éjszaka?

Úgy rendelkezett, hogy jóval a saját vonalaikon túl is legyenek őrszemek, hátha Crassus valami trükkel próbálkozna.

– Mostanáig nem történt semmi, uram – jelentette Pulcher.

Spartacus a kovács arcára meredt.

– Mit láttak?

– Túl sötét volt ahhoz, hogy lássák, uram. De ásás zaját hallották.

– Hol?

– Crassus táborának két vége előtt, uram.

– Biztosan árkokat ásnak a rohadékok, hogy ne tudjon támadni a lovasságunk.

– Én is így gondoltam, uram – válaszolta Pulcher a homlokát ráncolva.

– Ebben az esetben csakis egy dolgot tehetünk.

Az emberei szótlanul meredtek rá.

– Most támadunk. Megzavarjuk a katonákat az ásásban. Ha a Lovas megsegít, kénytelenek lesznek befejezetlenül otthagyni az árkokat. Egbeo, tudod vállalni a balszárnyat, ugye?

A trák gyűrött arcán mosoly terült szét.

– Szíves örömest!

– Pulcher, tiéd a jobbszárny.

– Természetesen.

– Hány embert viszünk? – kérdezte Egbeo.

– Mindkét szárnyon hat-hat cohors elég lesz. Ha többen lennének, nem hallanák a parancsaitokat. A biztonság kedvéért vigyetek mindketten néhány kürtöst is!

Szorítsátok hátra a rómaiakat, el az árkaiktól! Amikor ezzel megvagytok, vonuljatok vissza! Addigra készen áll majd a sereg többi része! Mielőtt indultok, ne feledjétek utasítani a tisztjeiteket, hogy állítsák készenlétbe az embereiket! Végül pedig küldjétek hozzám a lovasság parancsnokait! Na, mire vártok?

Egbeo és Pulcher széles vigyorral elsietett.

– Mi hol legyünk, uram? – kérdezte Navio.

– Te velem maradsz, éppen középen.

Navio elmosolyodott.

– Megtisztelsz vele.

Spartacus pillantása Carbóra siklott.

– Leghűségesebb emberem.

Carbo gyomra összerándult. Sejtette, hogy mit fog mondani Spartacus.

– Azt akarom, hogy te maradj hátul vigyázni Ariadnéra és Maronra. Ma nehezebb és elkeseredettebb harcnak nézünk elébe, mint bármelyik korábbi csatában, amit megvívtunk. Ha rosszul alakulnának a dolgok…

– Hagyj hátra valaki mást! – vágott közbe Carbo. – Én nem csinálom! Ezúttal nem!

Spartacus szeme résnyire szűkült.

– Parancsba adhatom, hogy tedd meg!

– De nem fogod – válaszolta Carbo indulatosan.

– Miért nem?

– Mert Crassus tette tönkre a családomat. Ő az oka annak, hogy a szüleim Varus házában kötöttek ki. Ő a felelős a halálukért! Róma óta most lesz rá először lehetőségem, hogy megöljem. Lehet, hogy soha többé nem lesz rá esélyem, és ezt most nem fogod elvenni tőlem.

Spartacusra meredt. Félt, de nem volt hajlandó visszakozni. Navio ide-oda kapkodta a tekintetét kettejük között.

– Nocsak, nocsak – mondta Spartacus. – A kiskakas végül a sarkára áll!

Carbo felszegte az állát, és felkészült, hogy Spartacus leteremti, megbünteti, vagy akár elzavarja.

– Rendben van, harcolhatsz. Ki vagyok én, hogy útjába álljak egy ember bosszúvágyának? Annyit kérnék, hogy ne Egbeónál és a cohorsoddal legyél, hanem középen, velem meg Navióval. Megteszed ezt?

Carbo torkát elszorította a hirtelen elérzékenyülés.

– Megtisztelsz vele.

– Rendben. Legjobb lesz, ha felkeltjük az embereket, nem? Azt akarom, hogy két órán belül az egész sereg legyen harcra kész.

– Igenis, uram!

Carbo sietősen visszavonult. Elképesztette, hogy Spartacus ilyen könnyen engedett. A parancsainak teljesítése mellett az is roppant fontos volt, hogy elmondja Arnaxnak, mit tegyen, ha balul ütnének ki a dolgok. Navio követte, ide-oda lépegetve a sátrak sűrű sorai között.

Spartacus figyelte, amint távolodnak. Keletre pillantott, ahol gyorsan világosodott az ég alja. Elérkezett a pirkadat. Előbb Atheas, majd Taxacis szemébe nézett.

– Minthogy Carbo kiesett, szívesen megkérnélek téged Taxacis, hogy vigyázz Ariadnéra Atheasszal, ha a dolgok rosszul alakulnának. Jobban érezném magam, ha tudnám, hogy mindketten mellette vagytok, de azt hiszem, te túlságosan feltűnő lennél.

Taxacis mosolyra húzta a száját, és az arcán meg a karján lévő tetoválásokra mutatott.

– Ezeket… észrevenni.

– Ami nem lenne a legszerencsésebb Ariadné és a baba szempontjából. Minél kisebb a feltűnés, annál jobb. Megkérek majd valaki mást.

Aventianust, a sebhelyes arcú rabszolgát, gondolta Spartacus. *Ő rendes, megbízható fickónak tűnik.*

– Amúgy sem… akarok harcból kimaradni – mormogta Taxacis.

– Helyes. De először is kerítsetek elő egy Aventianus nevezetű ember, aki Navio cohorsában van, azt hiszem, és hozzátok ide!

Letette a sisakját és a kardját, majd lehajolt, és visszalépett a sátorba.

– Mit terveltél ki? – kérdezte Ariadné suttogva.

Ébren volt, teljesen felöltözve.

– Gyönyörű vagy. – Spartacus még a gyér fényben is látta, hogy a felesége elpirul. – Tényleg!

Ariadné hánykolódott az érzések között: rettegett, hogy talán nem látja viszont többé Spartacust, és büszke volt arra, amit az tenni készült.

– Csitt! Mondd el a tervedet!

Spartacus beszámolt neki a rómaiak árkairól.

– Abban reménykedem, hogy vissza tudjuk szorítani a szemeteket. Ha Egbeónak és Pulchernek sikerül ez, továbbra is hasznavehető lesz a lovasság. Amíg a fősereg készülődik, ide-oda cikázhatnak, akár a szúnyogfelhők, bőszíthetik a legionáriusokat, és megakadályozhatják, hogy rendesen felfejlődjenek. Rájuk ijeszthetnek egy kicsit.

– Aztán előrenyomultok?

Spartacus bólintott.

– Az első rohamunk lesz a döntő. Majdnem mindig így szokott lenni. A lovasság megdolgozza majd a szárnyaikat, és remélem, hogy egészen a folyóig szorítjuk hátra a rohadékokat. Akkor fognak megtörni, és kezdetét veszi majd a mészárlás. – Hirtelen Ariadnéra mosolygott. – Visszatérek sötétedés előtt.

Ariadné kényszerítette magát, hogy ő is mosolyogjon, de legszívesebben sírva fakadt volna. Azt hitte, soha nem fog olyan férfit találni, akit szeretni tud, de aztán találkozott Spartacusszal. Most, mindazok után, amin keresztülmentek, lehetséges, hogy itt a vége. Roppant fájdalmat érzett, de erőt vett magán, és megszólalt.

– Mi történik, ha nem jössz vissza?

Spartacus egyenesen a szemébe nézett.

– Tudd, hogy harc közben haltam meg! És elölről kaptam valamennyi sebemet.

Ariadné végül felzokogott. Spartacus felé mozdult, aki a karjába zárta.

– Nem akarom, hogy elmenj.

– Muszáj, Ariadné, te is tudod. Ez életem legfontosabb csatája. Az embereimnek szükségük van rám.

Az embereid, mindig a nyavalyás embereid! Ariadné tombolni tudott volna. *Mi lesz velem és Maronnal?* De nem szólt egy szót sem. Nem lett volna semmi értelme.

Hosszú csend telepedett közéjük. Örömüket lelték egymás testének melegében, egymás lélegzetének ritmusában.

Nagy Lovas, imádkozott Spartacus, *kérlek, vigyázz Ariadnéra és a fiamra, kiváltképpen, ha elesnék ma. Dionüszosz, oltalmazd ezt az asszonyt, hűséges papnődet és a gyermekét, aki megtanul majd a te útjaidon járni!*

Ariadné hasonló buzgalommal fohászkodott. Nagyon is hamar érezte, hogy Spartacus elengedi az öleléséből. Lesújtottan húzta le a férfi arcát a sajátjához, és megcsókolta.

– Gyere vissza hozzám!

Spartacus elmosolyodott, gyengédebben, mint Ariadné emlékezete szerint bármikor.

– Visszajövök, ha tudok. Esküszöm. Atheas és egy Aventianus nevű férfi fog itt vigyázni rátok. Ha a csata rosszul alakulna, biztonságba visznek téged és Maront. Ha takarékos vagy, sok évre elegendő pénzzel teli zsákok vannak a tartalék ruháim alatt.

Ariadné bólintott. Képtelen volt megszólalni.

Spartacus a kiságyhoz lépett, majd felvette Maront, aki összerezzent és felébredt. A szemét dörzsölte, és nyújtózkodott. Spartacus magához ölelte a karjával, és pár pillanatig ide-oda ringatta a fiát. Maron hamar megnyugodott.

– Légy erős és egészséges, ha felnősz! Tisztelt anyádat és az emlékemet! Ne feledd, hogy Róma az ellenséged! Tudd, hogy én mindig vigyázni fogok rád!

Átadta Maront Ariadnénak. Könnyek szivárogtak a papnő lehunyt szemhéja alól, ahogy Spartacus mindkettejüket magához ölelte. Ariadné nem nyitotta ki a szemét, amikor elengedte őket, mert nem lett volna képes végignézni a távozását. Ehelyett Maron vállgödrébe temette az arcát, eltöltekezve a gyermeke illatával.

– Az istenek legyenek veled, feleségem!

Rémület hasított Ariadnéba. Nem akarta, hogy Spartacus utolsó emléke az legyen róla, hogy nem nézett a szemébe, ha esetleg bekövetkezne a rettenetes eshetőség, és nem térne vissza. És nem is akarta anélkül elengedni, hogy utoljára még egyszer ne lássa az arcát. Sebtében letörölte a könnyeit, és felemelte a fejét.

– Az istenek legyenek veled! Viszontlátásra a csata után!

Spartacus elmosolyodott.

– Úgy lesz.

És már ott sem volt.

Ariadné könnyei elfojthatatlanul áradni kezdtek. Eltűnt a kiegyensúlyozott papnő, akit az emberek többsége

ismert. Egy asszony lépett a helyébe, aki éppen az imént küldte csatába a férjét, talán utoljára. Jóllehet Maron a karjában volt, soha nem érezte még magát ennyire magányosnak.

A nap felkelt a hátuk mögött lévő hegytömb mögül, és fényében fürösztötte a völgyet, mire Spartacus csapatai harcra készen álltak. Nem a jellegzetes, római triplex acies alakzatban állította fel őket, amelyben Crassus legionáriusai felfejlődtek ötszáz-egynéhány lépéssel odébb, hanem két erős, több mint harminc cohors szélességű vonalban. Kockáztatott: a lehető legnagyobb erővel kellett támadnia, ami az embereitől kitelt. Ezért maga mellé, középre a legjobb harcosait vette, azokat, akik mellvértjük, római pajzsuk és fegyverzetük volt. A küzdelem középütt ígérkezett a legkeményebbnek, a legvéresebbnek, a legpusztítóbbnak.

E nyolc cohors mögött az embereinek alig több mint a fele volt hasonlóképpen jól felfegyverezve. A többiek közül keveseknek volt sisakjuk. Egyeseknek pajzsuk volt, másoknak mellvértjük. A fegyverzetüket kardok, nyársak, sőt fejszék alkották. Spartacus remélte, hogy amit felszereltségben nélkülöznek, azt bátorsággal pótolják majd. Egbeo és Pulcher a legjobbat fogják kihozni belülük, ezt biztosra vette. A szárnyakon a lovassága várakozott; lovasok ezrei bozontos, hegyi pónikon. Nem festettek különösebben félelmetesen, de Spartacus számos alkalommal tanúja volt, mit műveltek a rómaiakkal.

Normális körülmények között szitkozódott volna amiatt, hogy az eredeti lovasságának csak kevesebb mint a fele maradt meg. Ma ez nem számított, mert egyik oldalon sem volt hely több lovas számára a manőverezéshez. A lovassága szerepe létfontosságú lesz. Spartacus részletes

utasításokat adott az alakulatok élén álló tiszteknek a teendőkre vonatkozóan. Azt akarta, hogy Hannibál híres numídiai lovasai módjára harcoljanak, akiknek támadások és visszavonulások váltogatására épülő taktikája folytán az ellenség igen gyakran nem tudta megőrizni a sorai rendezettségét, és ezáltal veszélynek tette ki magát. Ha az ő lovassága akár csak egészen csekély mértékben képes lenne erre, Egbeo és Pulcher maradéktalanul kihasználnák a helyzetet, ami viszont fokozná a valószínűségét a római szárnyak felgöngyölítésének. Márpedig ha ez bekövetkezik, Crassus légiói megtörnek majd.

Miközben ellenőrizte az embereit, Spartacus fél szemét az ellenség árkai körül zajló küzdelmen tartotta, és arra is figyelt, hogy mit csinálnak Crassus katonái. A légiók ez idáig egyetlen lépést sem tettek előre. Ahogyan ő, Crassus is csak akkor fogja vezényelni az embereit, amikor a tulajdonképpeni ütközet kezdetét veszi. Spartacus kezdett teljes figyelmével a szárnyakon zajló küzdelem felé fordulni. A két összecsapás meglehetős távolságra zajlott, minek folytán nehéz volt látni, mi is történik. Az viszont nyilvánvaló volt, hogy sem Egbeónak, sem Pulchernek nem sikerült különösebben hátravetni a rómaiakat, már ha egyáltalán. Ide-oda hullámzott a harcoló emberek tömege, mozgásukat a szokásos fegyvercsörömpölés, kiáltozás-ordítozás kísérte.

– Mi folyik ott?

– A rómaiak előhozták a hajítógépeiket, uram – szólalt meg Navio. – Figyelj!

Spartacus a fülét hegyezte. Egy pillanat múltán meghallotta az ismerős pendüléseket, amelyek a nyílvesszők és kövek kilövését jelezték. Egbeo és Pulcher pozíciói felől egyaránt hallatszott a hang. Spartacus

reménykedett, hogy Crassusnak nem áll rendelkezésére túl sok ezekből a halálosztó szerkezetekből. Hirtelen arra lett figyelmes, hogy ellenséges katonák jókora csoportja masírozik a saját balszárnyuk felé. A másik irányba elkapta a tekintetét, és ugyanilyen erőt látott közeledni a jobbszárnyhoz. Crassus erősítést küld az árkoknál lévő embereinek ahelyett, hogy visszavonná őket. Spartacus döntésre kényszerült.

– Előrenyomulunk. Most rögtön.

– Az egész sereg? – kérdezte Carbo nyugtalanul.

– Igen. – Spartacus lefelé mutatott a lejtőn. – Nézd azokat a cohorsokat! – *Muszáj most mozdulnunk, máskülönben Egbeo és Pulcher katonáit lemészárolják.* Egyikről a másikra pillantott. – Készen álltok?

Mindketten komor bólintással válaszoltak.

– Egbeót és Pulchert teljesen leköti, ami zajlik. Valakinek le kell vezetni oda az embereiket. Navio, azt akarom, hogy vedd át a balszárny parancsnokságát!

Navio tisztelgett. Gyorsan összenézett Carbóval, majd futólépésben távozott. Spartacus magához rendelt egy hírnököt.

– A jobbszárnyon az ottani rangidős centurio vegye át a parancsnokságot. Nagyon hamar parancsot fogok adni az előrenyomulásra. Hozzátok ide a csődörömet!

Egy oldalt várakozó katona sietve előrevezette a lovat.

Spartacus maga után intette, és mintegy harminclépésnyire eltávolodott a katonáitól.

Istenek, milyen jól néz ki!, gondolta Carbo. Spartacus frígiai sisakja csillogott a napsütésben, magára vonva mindenki figyelmét. Mellvértje annyira ki volt fényesítve, hogy ezüst módjára ragyogott, a csípője bal oldalán a sicája lógott, amely korábban oly sokszor győzelemre vezette őket.

Spartacus tölcsért formált a szája előtt a kezéből.

– Látjátok ezt a pompás állatot?

A megszólítottak zavarodott bólogatással feleltek.

– Látjuk – kiáltotta egy hang. – És azt szeretnénk mind, bárcsak nekünk is lenne!

Erre néhányan felnevettek.

– Trákiában úgy tartják, hogy a királyoknak fehér hátasló dukál. Becsben tartják őket, és tisztelettel bánnak velük. Ezért választottam magamnak ezt a csődört. Jól szolgált engem, de ma más célra fogom használni. Fel fogom áldozni az isteneknek! Hogy győzelmet kérjek tőlük, bármilyen áron.

Tapintható volt a katonái között a döbbenet. Ez valóban hatalmas erejű rítus volt. Sugdolózni kezdtek az emberek egymásnak, és a hír tovaterjedt. Spartacus elmosolyodott. Ez volt a szándéka.

– Nem lóháton megyek a csatába, hanem mellettetek fogok harcolni, testvéreim, a pajzsfalban. Viselek minden csapást, ahogyan ti. Veletek fogok vérezni, és mellettetek ölöm majd a rómaiakat. Veletek leszek mindhalálig, akkor is, ha szétreped a pajzsom, és eltörik a pengém!

A fogadalom hallatán Carbo megborzongott, és olyan szenvedély töltötte el, amilyen soha azelőtt. A körülötte lévők a bajtársai voltak, akikért meghalt volna, ahogyan ők is érte. Jobbra és balra pillantva ugyanezeket az érzelmeket látta mások arcán.

Spartacus előhúzta a tőrét, és odalépett a lóhoz. Az állat felismerte, felnyerített, és megbökte az orrával a karját.

– Jól van, derék cimbora! Köszönöm neked a hűséges szolgálatodat. Még egy dolgot kérek tőled. Az lesz a legszebb pillanatod, és általa gyorsan eljutsz a Nagy Lovas oldalára. Ahol nagyon tiszteletteljes fogadtatásban lesz részed. – Odasúgta a katonának: – Húzd előre a fejét!

Miközben Spartacus a vállát simogatta, a csődör engedte, hogy a katona előrenyújtassa vele a nyakát.

Nagy Lovas, ezt neked szánom! Viszonzásul győzelmet kérek.

Spartacus a ló álla alá emelte a tőrét. Egyidejűleg gyors mozdulattal hátrafelé döfött vele. A borotvaéles penge tátongó rést hasított az állat húsába, és átszakította mindkét nyaki ütőerét. Vastag vérsugár fröccsent a nyomán a levegőbe. Az állat megtántorodott, vörös hab tört elő a légcsövéből. Spartacus teljes súlyával ránehezedett, a szabad kezével a vállát simogatva.

– Nyugodj meg, bátorszívű, nyugodj meg! A Lovas vár rád.

A ló összecsukló térdekkel esett a földre. Továbbra is dőlt belőle a vér, hatalmas, karmazsinszínű tócsát képezve a teste elülső fele körül. Az egyik hátsó lábával kirúgott oldalra. Vadul rúgkapált még néhányszor, majd elernyedt. Spartacus lenyúlt, és mélyebben a csődör nyakába nyomta a tőrét. Ezúttal egy verőeret vágott át. Élénkpiros vér fröccsent a kezére. Spartacus továbbra is nyugtatgatón suttogott. A boltozatos mellkas egyre lassuló ritmusban emelkedett és süllyedt. Végül mozdulatlanná vált.

Spartacus egy pillanatig a csődörön tartotta a kezét, tisztelettel adózva az életének és a halálának. Aztán a vérbe mártotta, és jócskán kent az utóbbiból az arcára és homlokára. Megtörölte a pengéjét, és visszatette a hüvelyébe. Amikor a katonái felé fordult, azzal szembesült, hogy minden tekintet rajta függ. A távolabbi cohorsokban lévő emberek kiléptek a helyükről, hogy lássák, mi folyik.

– Katonáim! Bemutattam az áldozatot az isteneknek. A csődöröm derekasan, tiltakozás nélkül múlt ki. Az áldozat elfogadtatott!

Az emberek egyetértő ordítozással válaszoltak. Ütemesen csapkodták a fegyverüket a pajzsukhoz. Spartacus, már a sicájával a kezében, tett néhány lépést előre.

– A mai napon két választásunk van: győzelem vagy halál!

Pillanatnyi csend támadt.

– Győzelem vagy halál! – ordította Carbo.

Taxacis hangja visszangozta az övét.

– Győzelem vagy halál! Győzelem vagy halál!

Spartacus a feléje áradó kiáltozás közepette elfoglalta a helyét a sorban, Carbo és Taxacis között. Minden további nélkül intett a kürtösöknek, és a lovasoknak, akik továbbították az előrenyomulási parancsot a szárnyakon lévő lovasságnak.

A hangszerek fülsértő vijjogása nehézség nélkül túlharsogta a zajt. A tisztek elindították előre a még mindig ordítozó katonákat. Eleinte gyalogmenetben haladtak. Jó ötszáz lépésnyire voltak a római vonalaktól. Nem volt értelme kifárasztani magukat. Minden erejükre szükségük volt, hogy megnyerjék a küzdelmet, amelynek elébe néztek.

Carbo keserű ízt érzett a garatjában. *Segíts bennünket győzelemhez, és adj nekem lehetőséget, hogy megöljem Crassust!,* könyörgött. *Nem érdekel, ha utána meghalok.* Tovább fohászkodott, és Taxacisra pillantott, aki tőle kettővel jobbra volt. A szkíta ádáz mosolyt villantott feléje. Carbo viszonozta. Spartacus haladt a jobbján. Mellette Taxacis. Mindketten rettenetes harcosok. A balján egy boltozatos mellkasú, erőteljes állú férfi. Carbo ismerősnek találta, de nem tudta, miért. Csak büszke volt rá, hogy közéjük tartozik, és életében először igazán otthon érezte magát.

– Tovább! – kiáltotta Spartacus. – Tartsátok a sort!

Ahogy egy vonalba értek az élettelen csődörrel, nem is egy katona a vezérét utánozva összemázolta az arcát a vérével. Carbo nem tette – a Lovas nem az ő istene volt –, de megértette, miért cselekszik ezt az emberek. Egy ilyen szituációban bármi hasznos, ami segíthet a túlélésben. Megtettek száz lépést. A rómaiak közeledtek feléjük. Carbo Spartacust figyelte, aki az ellenséges vonalakat fürkészte. Ő ugyanezt tette, felfedezve végül egy skarlátszínű köpenyt viselő férfit, aki ide-oda lovagolt a középső cohorsok mögött.

– Ott van Crassus!

– Ő az – helyeselt Spartacus, elhúzva a száját. – Pontosan ott vagyunk, ahol lenni akarunk: éppen szemközt a pozíciójával.

Carbo számolta a lépteit. Újabb száz lépés, és meg tudta különböztetni a római tiszteket a közönséges katonáktól. Soha nem látott még ilyen sok haránttaréjos sisakot az első sorban. Csak a legkritikusabb helyzetekben fordult elő ilyesmi. Crassus szintén mindent kockára tett ez alkalommal. Verejték csorgott le Carbo hátán, nehezebb lett tőle tartani a pilumját. Szerencsés lesz, ha megéri az este leszálltát.

– Ez az, harcosok! – kiáltotta Spartacus. – Maradjatok egymás mellett!

– Spar-ta-cus! – ordította a férfi Carbo balján, és minden egyes szótagnál nekicsapta a pilumját a scutumja fémszegélyének – Spar-ta-cus!

Körülöttük mindenki követte a példáját. Carbo teli torokból ordított, de olyan nagy volt a lárma, hogy nem hallotta a saját hangját. Olyan érzés volt, akárha színpadi némajáték részese lenne, eltekintve ettől, hogy közönség helyett legionáriusok fala közeledett feléje. A kürtjeik

időnkénti harsanását nem számítva Crassus emberei csendben lépdeltek. Tipikus római taktika volt ez, mely az ellenség megfélemlítését célozta. Egyelőre nem vált be, gondolta Carbo kalapáló szívvel, mert az ő katonáik crescendója annyira elsöprő volt.

Vonultak tovább, visszatiporva a földbe a zsenge búzát. Mivel még mindig lefelé ereszkedtek a lejtőn, Carbo jól belátta a tőle jobbra és balra húzódó terepet. Látta, amint a széleken a lovasság sötét foltként nyomul előre. Ha szerencséjük van, a rómaiak árkai nem elég hosszúak ahhoz, hogy megakadályozzák őket az ellenség szárnyainak megkerülésében. Carbo nem látta, hogy Navio hol van, de buzgó fohászt mondott a barátjáért és valamennyiükért. *Hatalmas Jupiter, hatalmas Mars, vezessetek győzelemre bennünket! Engedjétek, hogy eljussak Crassushoz! Még egy esély, mindössze ennyit kérek.*

Kétszáz lépés volt még az ellenséges vonalakig. Carbo hozzászokott a csaták rutinjához, a szeme fáradtan, ide-oda cikázva fürkészte a legionáriusok fölött a levegőt. Van annyi hajítógép, hogy őket is megszórják velük, vagy lefoglalja őket a szárnyakon zajló küzdelem? Carbo a legcsekélyebb rosszakarattal sem viseltetett a széleken lévők iránt, de az utóbbiban reménykedett.

Hiú remény volt ez.

Talán két pillanattal később nyílzápor zúdult rájuk. Carbo érezte, hogy remegnek a belei. Látta korábban, micsoda pusztítást tudnak végezni a lövedékek. Körülötte többen is felkiáltottak félelmükben. Az előrenyomulás lelassult, majd megtorpant.

– Sorokat zárni! Az első sor kivételével minden sor pajzsot fel! – bömbölte Spartacus.

Ezerszer begyakorolták már ezt a mozdulatot korábban. A Carbo mögöttiek scutumjai hangos csörömpöléssel felemelkedtek, óriási fedezéket, a híres római *testudó*t formálva. Carbo és az első sorban lévők csaknem hézag nélküli falat alkotva maguk előtt összezárták a pajzsaikat. Jó védekezés volt ez könnyebb hajítófegyverek, például kézidárdák ellen, de mint mindenki tudta, nem volt képes megállítani a nagyobbakat, így a hajítógépekkel kilőtt dárdákat, amelyek ijesztő sebességgel suhantak feléjük.

– Nyugalom! – kiáltotta Spartacus. – Nyugalom!

A többi tiszt hasonló biztatásokat kiáltozott.

Carbo nem nézett fel. Ha az a sorsa, hogy átjárja egy szakállas dárda, nem akarta előre tudni. Szilajul kalapált a szíve a bordái között. A mellette haladó katona újra és újra elmondta ugyanazt a fohászt. Egy férfi a közelben öklendezni kezdett. Carbo nekilátott számolni a lélegzetvételeit. Egy. Kettő. Három. Magasságos istenek, lassabban! Kényszerítette magát, hogy a lehető leglassabban fújja ki a levegőt.

Mennykőcsapáshoz hasonlatos hangokat hallatva érkeztek a lövedékek. Carbo lehunyta a szemét. Hatalmas átütő erejük volt a dárdáknak, melyeket torziós hajítógépekkel küldtek a magasba; az utóbbiak felajzásához két legionárius szükségeltetett. Úgy szaladtak át a scutumokon, mint forró kés a sajton, megnyomorítva és megölve a mögöttük lévő szerencsétleneket. Karcsontok törtek szét, koponyák szakadtak be, mellkasok hasadtak fel. Gyötrelmes üvöltések jelezték a helyeket, ahol katonák sebesültek meg. A halottak egyszerűen csak földre roskadtak.

Carbo pislogott. Még mindig élt, és egészben volt. Akárcsak Spartacus, és a balján lévő férfi. Megkönnyebbülten néztek össze.

– Pajzsokat le! Futólépésben előre! – kiáltotta Spartacus.

Carbót nem kellett biztatni. Minél hamarabb érnek a rómaiak közelébe, annál kevesebb lövedék fog rájuk zúdulni. A kockázat, hogy egy pengétől leli halálát, sokkal vonzóbbnak tűnt, mint az, hogy kiloccsan az agya, vagy szétrepeszti a mellkasát egy ballistából kilőtt dárda. A bal karját hátraszegve ügetett előre. Hamarosan pilumokat fognak hajítani egymásra. Végül roham következik.

Százötven lépés. A rómaiak felől még mindig egy hang sem hallatszott. Carbónak cseppet sem tetszett a dolog.

Újabb, ezúttal kövek alkotta zápor szállt feléjük az ellenség vonalai mögül. Carbo megbabonázva figyelte a röptük ívét. Egyrészt szeretett volna előreiramodni, hogy lehetőleg ne legyen a gyilkos lövedékek útjában. Másrészt legszívesebben eldobta volna a pajzsát meg a pilumját, és elfutott volna. De nem tehette. Mellette volt Spartacus, aki bízott benne. És Crassus, a szülei halálának okozója ott ólálkodott a legionáriusok fala mögött. Carbo a feléje közeledő vonalakra összpontosította a figyelmét. Nem látott mást, csak a legionáriusok szemét a pajzsuk pereme fölött, és a dárdáikat, amelyeket máris az égnek szegeztek, várva a parancsot a hajításra. Carbo hirtelen ráébredt, hogy vizelnie kell. Elmondhatatlanul kellett vizelnie. Nyelt egy nagyot, és elhessegette az ingert.

Becsapódtak a kövek, forgáccsá aprítva a pajzsokat, emberek bordáit zúzva szét, és megállítva a szívüket. Carbo vetett egy pillantást Spartacusra, aki minderről nem látszott tudomást venni. Összeszedte a bátorságát. Íme, egy ember, akinél hasonlóbbat az istenekhez ő még soha nem látott. Vajon semmitől nem fél?

– Dárdavetésre felkészülni! – Spartacus hátrahúzta a bal karját. – Várjátok meg a parancsomat!

Carbo az ellenséges vonalakra sandított, amelyek nagyjából kilencvenlépésnyire voltak. Ilyen távolságból nem lehet még pontosan célozni. Carbo látta, hogy a római tisztek figyelik őket, és arra várnak, hogy érjenek közelebb. *Rohadékok.*

Spartacus ugyanezt tette. Mozgott az ajka, ahogy számolta a távolságot. Nyolcvan. Hetven. Hatvan. A legionáriusok pilumjai a levegőbe emelkedtek.

A fenébe is, gondolta Carbo, *add már ki a parancsot!*

– Röviden célozzatok! Most!

Carbo alacsony ívben hajította el a dárdáját. Próbálta követni a pillantásával az útját, ám a dárda elveszett sok tucat többi között. Lenyűgözötten figyelte, ahogy suhannak a rómaiak felé.

– Pajzsokat fel! – kiáltotta Spartacus másodszor is.

A dárdák sokkal kisebb riadalmat keltettek, mint előzőleg a hajítógépek lövedékei. Sok pajzsot használhatatlan fadarabbá tettek, amikor becsapódtak, ám kevesebb embert sebesítettek vagy öltek meg. Carbo hallotta, hogy mögötte néhány katona fogadásokat köt, melyiküket éri találat először. Érezte, hogy a szomszédja oldalba böki a könyökével.

– Őrület, hogy miken képesek nevetni az emberek, mi?

Carbo száraz ajka reccsenve húzódott mosolyra.

– Zeuxis a nevem. A tiéd?

– Carbo. Ismerlek valahonnan?

– Lehetséges. Spartacusszal voltál, amikor belelökött a tűzbe.

Carbo kuncogását elfojtotta Spartacus kiáltása.

– Mindenki, akinek van még dárdája, dobás!

Feleannyi pilum emelkedett a levegőbe, mint az első alkalommal. Ugyanabban a pillanatban a rómaiak sokkal több dárdát hajítottak feléjük.

– Pajzsokat emelni, kardokat kivonni! Futólépésben előre!

Carbo rohanni kezdett, a válla közé húzta a nyakát, hiábavalóan igyekezve minél kisebbre zsugorodni. Beszűkült előtte a világ. Nem látott mást, csak a közvetlenül vele szemben lévő rómaiakat. Crassus eltűnt, eltűntek még a vonalak felett imbolygó alakulatjelvények is. Carbo annyit tudott, hogy Zeuxis van a balján, Spartacus a jobbján, az egyik kezében a pajzsa, a másikban a gladiusa. És kész.

Kevesebb mint harminc lépés választotta el a két sereget.

A legionáriusok most már kihúzták a kardjukat. Végül hatalmas ordítás tört elő a torkukból, és előreiramodtak.

Carbo, akárcsak körülötte mindenki, dobhártyaszaggató üvöltéssel válaszoltak. Hallotta, hogy Spartacus valami érthetetlen dolgot kiált trákul. Vetett egy gyors pillantást oldalra. Áhítat töltötte el. Soha nem látta még a vezérét ennyire indulatosnak. Spartacus nyakán kidagadtak az erek. Az arca élénkvörös volt, a szeme fakó és érzéketlen. Egy gyilkosé. Carbo soha nem örült még ennyire, hogy ugyanazon az oldalon van, mint ez az ember.

Ismét maga elé pillantott. Huszonöt lépés. Carbo úgy érezte, hogy megreped a torka az ordítástól, de nem hagyta abba. Bizonyára úgy üvölt, mint egy tébolyodott, de ez jó dolog. A cél az, hogy az összecsapás előtt a lehető legnagyobb félelmet keltsék az ellenségben.

Ijesztő sebességgel nyomult egymás felé a két sereg. Húsz lépés. Tizenöt.

Carbo a feléje közeledő pajzsokon díszelgő festett ábrákra összpontosította a figyelmét. A többségük vörös volt, és mind a négy szegletüket egy-egy kacskaringós sárga vonal virított, a legszembetűnőbbet azonban a

pajzsumbótól sugárirányban elágazó, villámlást idéző vonalak ékesítették. Fölötte számító szempár nézett ki egy viharvert sisak alól. *Veterán*, gondolta Carbo, és félelem fogta el. És egyenesen egymás irányába tartottak.

Az utolsó lépések összemosódtak. Carbo, amennyire csak tőle telt, azon volt, hogy összeütközéskor előreökleljen a bal vállával. Az ellenfele természetesen ugyanezt tette. Hatalmas csattanással csapódtak egymásnak a pajzsaik. Mindketten hátratántorodtak egy lépést. Mindketten visszanyerték az egyensúlyukat, és előretámadtak a kardjukkal. Carbo kapta le a fejét hamarabb a scutumja mögé, minek folytán a legionáriusnak sikerült végigvinnie a döfést, miközben Carbo jobb karja haszontalanul csapott a levegőbe. Tudatában lévén, hogy a hónalja védtelen, így kétségbeesetten rántotta vissza a pengéjét. Amikor megkísérelt kikémlelni a pajzsa pereme mögül, az ellenfele ismét feléje szúrt. Carbo szitkozódva megint elrejtőzött. Előreöklelt a pajzsával, remélve, hogy a másik nem vetette meg eléggé a lábát. Hiú remény volt. A legionárius pajzsa téglafalhoz volt hasonlatos.

Carbo nem hagyott fel a támadással. Nekicsapta a pajzsát a másikénak, majd döfött a kardjával, így tanította neki Paccius. Egy, kettő. Egy, kettő. A legionárius válaszképpen ugyanezt csinálta. Carbo ráébredt, hogy az ellenfele erősebb és ügyesebb, mint ő. Úgy tűnt, hogy tudja ezt a legionárius is. Villogott a szeme, és kettőzött erővel támadt tovább.

Taktikát változtatott, és lefelé, az ellenfele lába irányába szúrt a gladiusával. Mindhiába. A legionárius a scutumja alsó szélét kifelé tartva blokkolta döfést, és egyidejűleg előre suhintott a kardjával, amely kis híján kivitte a bal szemét. Fémcsikorgás hallatszott, ahogy a vaspenge

lesiklott a sisakja homlokrészéről. Villódzó csillagok homályosították el Carbo látását. Elmosódottan hallotta, hogy a legionárius diadalmasan felüvölt. *Ennyi volt. Feldönt és végez velem a rohadék.*

Különös, fuldoklásszerű hang ütötte meg ezután a fülét.

Carbo nehézkesen ismét a legionáriusra pillantott. Elképedésére Spartacus sicáját látta kisiklani a férfi torkából. Vér fröccsent az arcába, érezte a nyelvén a fémes ízét. Elfordította a fejét.

– Gyerünk! Találd fel magadat! – mormogta Spartacus.

Carbo, kissé még mindig zavarodottan, bólintott.

– Előre nézz! – kiáltotta Spartacus.

Carbo engedelmeskedett. Az ellenség soraiban támadt réseket máris kitöltötték a hátul lévők. Következő ellenfele négylépésnyire volt, és gyorsan közeledett. Engedte előrejönni, arra kényszerítve ezáltal az illetőt, hogy átlépjen a bajtársa holtteste fölött. A legionárius éppen a lábát emelte, amikor Carbo teljes erővel nekirontott. A katona hátrabillent a sarkára, Carbo kardja pedig szétzúzta a jobb arccsontját, átvágta az orrüregét, és az álla túloldalán bukkant elő. Éles hang hasított Carbo fülébe, aki megrázta a fejét, hogy véget vessen neki. Aztán rájött, hogy a legionárius sikoltása az. Soha, senkit nem hallott még ilyen hangot kiadni. Egy mordulással visszarántotta a pengéjét. A férfi, továbbra is leszúrt vadkan módjára visítva, összeroskadt.

Carbo megsebesítette a következő katonát, egészen a csontig belevágott az egyik lábfejébe. Az illető fájdalomtól üvöltve, harcképtelenül húzódott vissza. Túlságosan nagy volt a nyomás, hogysem bárki is továbbléphetett volna, így hát arra használta a haladékot, hogy segítsen Zeuxisnak elintézni az ellenfelét. Amikor az elbukott, két legionárius nyomult át a helyén támadt résen. Az egyik oldalvást,

Carbo felé mozdult, a másik Zeuxisra támadt. Ez a viadal hosszúra nyúlt, ám hála az izgalomnak és a tudatnak, hogy Spartacus megmentette az életét, Carbo most jobban állta a sarat. Az ellenfele rátermettsége volt az oka, hogy igen sok idejébe került leteríteni. A legionárius a térdére rogyott, a torkán a seb nagyobb volt, mint az eltátott szája. Vérsugár tört elő mindkét nyílásból, újabb karmazsinszínű áradattal terítve be a földet kettejük között.

Senki nem töltötte be az üres helyet Carbo előtt. Nem értette a dolgot, amíg éles sípszó nem ütötte meg a dobhártyáit. A rómaiak vonala hátrált egy lépést, majd még egyet. Carbo megfeszült, és készült az előrenyomulásra.

– Hátrahúzódni! – ordította Spartacus. – Tíz lépést, nem többet!

Carbo tompultan engedelmeskedett, és érezte, hogy verejtékben úszik. A sisakja alatt átázott a nemezbélés. Patakokban csorgott az izzadság a homlokán, majd tovább, és a szemét csípte. Véres kézzel törölte meg az arcát.

– Derekasan helytálltatok. Ideje szusszanni egyet! – kiáltotta Spartacus. – Segítsetek a sebesülteknek hátrahúzódni, el az első sorokból. Ha van vizetek, igyatok egyet! Osszátok meg a társaitokkal! Akiknek sérült a fegyverük vagy a felszerelésük, igyekezzenek kicserélni a halottakéra vagy a sebesültekére. Tisztítsátok meg a földet a lábatok körül, hogy ne bukjatok fel, amikor a küzdelem újrakezdődik! Ellenőrizzétek a többi holmitokat! Nézzétek meg, nem lazult-e meg a szandálotok szíja!

Kilépett az alakzatból, és elindult a sorok előtt balra, biztató szavakat dörmögve a katonáinak.

Legfeljebb húszlépésnyire a rómaiak ugyanezt cselekedték. Carbo különösnek érezte, hogy ennyire közel

áll azokhoz, akiket csak egy pillanattal korábban megölni igyekezett, és akikkel hamarosan ismét össze fog csapni. Legjobb lesz, ha igyekszik kihasználni az időt. Maga elé döfte a földbe a gladiusát, és nekitámasztotta a scutumját. Nagyon jó érzés volt megszabadulni a súlyuktól. Ráébredt, hogy rettenetesen szomjas.

– Nesze!

Zeuxis az arcába tolt egy apró agyagedényt, melynek szíj volt a nyakára erősítve. Carbo az ajkához emelte, és húzott belőle egy kortyot. A víz meleg és állott volt, de jobban esett neki, mint bármi, amit valaha is ivott.

– Köszönöm – mondta, visszaadva a flaskát.

Zeuxis mordult egyet. Ő is ivott egy jókora kortyot, majd a balján álló katonának nyújtotta az edényt. Visszahajolt Carbo felé.

– Mondhatom neked, soha nem hittem volna, hogy ilyen közel fogok állni Spartacushoz csatában.

– Nem akármilyen harcos, mi?

– Mintha egy földre szállt istent látnék. – Hangjában tapintható volt az áhítat.

– Halott ember volnék, ha ő nincs.

Carbo kioldozta az állszíját, és levette a sisakját. Hagyta a földre esni.

– Láttam ezt-azt harc közben. Bocsánat, nem tudtam segíteni. El voltam foglalva egy kicsit.

– Semmi gond. – Carbo lehúzta a bélését, és kicsavarta.

Patakzott a víz az ujjai között. Könnyű szellő borzolta a nedves haját. Csodás érzés volt, de Carbo viszahúzta a bélést a fejére, és visszatette a sisakot, majd gondosan megkötötte a szíját.

– Régóta vagy a seregben?

– A Lentulus elleni csata előtt álltam be. Marcion itt – Zeuxis a mellette lévő férfi felé intett a fejével –

ugyanakkor jött. Ahogy a contuberniumunkban a többség. És te?

– Én Spartacusszal voltam a ludusban.

Zeuxis eltátotta a száját.

– Tényleg?

Carbo bólintott.

– Szóval részt vettél a Glaber tábora elleni támadásban? És harcoltál a villánál, amikor Cossiniust meztelenül találtátok?

Carbo elmosolyodott.

– Ott voltam.

– Hallod ezt, Marcion? – Zeuxis mormogott pár szót a bajtársának, aki áhítatos pillantást vetett Carbóra. – Azok voltak a szép idők, mi? Amikor megnyertünk minden csatát.

Carbo komoran rámosolygott.

– Az istenek segítségével megnyerjük ezt is.

Zeuxis elkapta a tekintetét.

– Reméljük.

Spartacus sietve visszatért a helyére.

– Készen álltok?

– Igen! – kiáltotta Carbo sokszázadmagával.

Kirántotta a gladiusát a földből, felkapta a pajzsát, és végigfuttatta a pillantását az ellenség vonalain. A legionáriusok közelebb húzódtak egymáshoz, és hallotta, amint a tisztjeik azt ordítják nekik, hogy készüljenek fel az előrenyomulásra.

– Üssük meg őket keményen! – szólt oda Spartacus Carbónak.

– Még szép!

– Amennyire látom, a balszárny tartja magát, de fogalmam sincs, hogy állnak a dolgok a jobbszárnyon,

vagy hogy a lovasság mire jutott. Muszáj itt áttörnünk, ha győzni akarunk.

– Megteszem, ami tőlem telik.

– Tudom, hogy így lesz. – Spartacus mosolyt villantott feléje, és Carbo rajongása iránta még erősebb lett.

– Készen álltok? Roham! – ordította Spartacus.

Dübörgő léptekkel indultak a rómaiak felé, akik kihívóan kiáltoztak, és maguk is nekiiramodtak. Carbo ezúttal jobban fel volt készülve a harcra. Résnyire szűkült a szeme, amikor észrevette, hogy a feléje közeledő férfi sántít. Máris sérült: kihasználandó gyengeség. Amint a pajzsaik egymásnak csapódtak, és mindketten nyomni kezdték a másikat, Carbo lesújtott az ellenfele szandáljára. Hangos kiáltás hallatszott, ahogy a pengéje hegye eltalálta a férfi bal lábának ujjait. Apró seb volt csak, de elég fájdalmas ahhoz, hogy a legionárius figyelme lanyhuljon kissé. Carbo felemelte a gladiusát, és a másik pajzsát kikerülve előredöfött vele. Egy pillanattal később a kard átfúródott a sodronying vasszemein. Mélyen a hasüregbe hatolt, és a katona döbbenten eltátotta a száját. Carbo csavart egyet a pengén, ahogy tanulta, majd kirántotta. Aztán előreöklelt a scutumjával, nekitaszítva az ellenfelét a közvetlenül mögötte lévő katonának.

– Előre! – kiáltotta Spartacus.

Carbo zúgó füllel tett előre két lépést. Aztán még egyet. A sebesült legionárius a háta mögött lévő tiltakozása ellenére hátratántorodott. Carbo ide-oda kapta a pillantását. Zeuxis a bal vállánál volt, Spartacus a jobbján, rajta túl pedig ott volt Taxacis. Távolabb a bajtársai szintén előremozdulni látszottak. Carbo szíve ugrott egyet. Előrelépett még egyet.

– Előre! – kiáltotta ismét Spartacus.

Lépésről lépésre haladtak a rómaiak felé, akik továbbhátráltak. Nagyjából negyven lépésen át folytatódott ez, és Carbo kezdett reménykedni, hogy az ellenség megtörik. De nem tört meg. Carbo figyelmét két centurio volta magára, az első sorban, hozzá közel. Éktelen haraggal ordítoztak, a létező legszörnyűbb büntetésekkel fenyegetve az embereiket, ha nem tartják mindenáron a vonalat. A taktikájuk bevált. A legionáriusok lelassultak, és megálltak.

– Amikor odajutunk a szemetekhez, megölni minden centuriót! Aprítsátok őket száz darabra! Halljátok? Ha ezt el tudjuk érni, megfutamodnak a rohadékok – hallotta Carbo Spartacus mormogását. – Roham!

Előreiramodtak. A rómaiak ezúttal nem jöttek velük szembe. Carbo valamelyes bátorságot merített ebből. Az ellenség tisztjei nem bíznak abban, hogy az embereik előrenyomulnak. Ez azt jelenti, hogy félnek.

Carbo látta, hogy a vele szemben lévő férfi egy centurio, és elakadt a lélegzete. A korábbi összecsapásai semmiségek voltak ahhoz képest, aminek elébe nézett. A centuriók veteránok, legalább húszévi szolgálattal a hátuk mögött, bátor emberek, akik példát mutattak, és semmitől nem riadtak vissza, hogy megnyerjenek egy-egy viadalt. A centurio egyenesen rámeredt, és torkaszakadtából sértéseket ordított. Carbo, amennyire csak tudott, próbált nem tudomást venni a hangról, és igyekezett felfedezni valami részletet, ami győzelemhez segítheti. Nem látott semmit, csak a skarlátszínűre festett lófarkat az ellenfele sisaktaréján és a könyörtelen szempárt a sisak fém homlokvédője alatt. Várt rá a halál.

Három lépés, és már ott is volt Carbónál. Alacsony ember volt. Ez viszont azt jelentette, hogy sokkal nehezebb volt nála. Carbo fohászkodott, hogy ez elgondolása

beváljon, és amennyire csak tudott, lehúzódott a scutumja pereme mögé. A bal karját leszorította, lelassult egy kicsit, majd teljes testsúlyát beleadva a mozdulatba előreöklelt a pajzsával. Olyan erővel ütközött a centuriónak, hogy többlépésnyivel hátrataszította a rómait. Carbo felemelte a fejét, készen arra, hogy bevigye a gyilkos döfést. Hatalmas megdöbbenésben volt része. A centurio hihetetlen módon megőrizte az egyensúlyát, és a megfelelő alkalmat leste. Carbónak éppen csak annyi ideje volt, hogy észrevegye a másik pengéjét, amely az ő arca felé suhant. *Halott vagyok.*

Hangos csattanás hallatszott. Carbo pislogott. A gladius eltűnt. Ismét odanézett. A centuriót hanyatt taszította Spartacus, aki oldalról öklelt bele a scutumjával. A trák a tiszt fölé környedt, és keresztüldöfte a torkát. A legionáriusok, akik látták, mi történt, elborzadva felkiáltottak, és hátráltak egy-két lépést. Spartacus gyorsan visszalépett a helyére, és Carbóra vigyorgott.

– Toljátok hátra a mocskokat! – kiáltotta.

Carbo a többiekkel együtt tett előre egy lépést. A kardot tartó kezére pillantott, mely falevélként remegett. *Szedd össze magad!,* mondta magának. *Életben vagy. A csata nem ért véget.* Megacélozta magát a további mészárláshoz, és felpillantott. A centurio helyébe egy ádáz kinézetű legionárius lépett. Talán öt lépés választotta el őket.

Az ellenség sorai mögött Carbo egy vörös köpenyt pillantott meg. Crassus volt az, éppen leszállt a lováról. Alakulatjelvény-tartók tolongtak körülötte, az egyiknél egy ezüstsas volt. Nem hitt a szemének. Annyira aggódik, hogy egyenesen idejött.

– Spartacus! Előttünk a lehetőség!

Spartacus egy pillanattal később felismerte a helyzetet, és felordított:

– Roham! Roham!

Carbo ismét a legionáriusra pillantott. Immár hideg düh töltötte el. Nem akart mást, csak eljutni Crassushoz.

– Elkaplak, te szemét féreg!

Hullámzás támadt mögötte, ahogy előrenyomult. *A hátsóbb sorokban lévő emberek keltik,* ébredt rá Carbo felvillanyozottan. Rövid úton elintézte a legionáriust néhány arcra irányzott gonosz szúrással. Egy boltozatos mellkasú férfi állt mögötte, aki a gladiusa minden egyes döfését trágár kiáltásokkal kísérte. Carbónak nem volt különösebben nehéz elhajolnia a vad, ám pontatlan támadások döfések elől, de a nyomás hamarosan olyan nagy lett, hogy közvetlenül nekipréselődött a legionáriusnak. Egyikük sem tudta a kardját használni.

– Szemét rabszolga! – ordította a katona. – Halott vagy! Halott!

– Rohadék! – Carbo eleresztette a gladiusát, amely közéjük szorult, még csak le sem esett a földre. Küszködve lenyúlt a bal oldala mellé, és előhúzta a tőrét. Óvatosan felhúzta a karját, és felrántotta a tülekedés fölé. Rémület villant a legionárius szemében, további szitkok töltötték meg a levegőt, de nem tudta megakadályozni, hogy Carbo a nyakába döfje a pengét. Carbo a biztonság kedvéért beleszúrt még néhányszor. Vér terítette be az alkarját, az arcát, a pajzsa elejét. Nem törődött vele.

– Crassus, elkaplak! – kiáltotta, és nyál fröccsent a szájából.

De nem tudott mozdulni, sem előre, sem hátra. Igazából olyan nagy volt a nyomás mindkét oldalról, hogy kezdett kellemetlen lenni. A szitkozódó legionárius előreroskadt, már csak Carbo scutumja tartotta állva. Vér ömlött bő sugárban a nyakán lévő sebből, elborítva Carbo bal kézfejét és karját. Nem tehetett ellene semmit. Örült, hogy

a második sorban lévő rómaiak nem próbálják támadni. Bizonnyal éppen olyan nagy nyomás nehezedett rájuk, mint rá és a bajtársaira.

– Magasságos istenek, mit csinálunk most? – kiáltotta Zeuxis.

A vörös köd visszahúzódott kissé. Carbo Zeuxisra pillantott, aki szintén megölte az előtte lévő rómait.

– Beszorultunk!

Zeuxis mogorván nézett rá.

– Rohadt nagy lángész vagy!

Carbo leküzdötte az ingert, hogy bután elmosolyodjék, és jobbra tekintett. Spartacus nem meglepő módon végzett az emberével. Éppen Taxacisnak segített megölni az ellenfelét. Carbo megvárta, hogy befejezzék.

– Mit csinálunk most?

Spartacus feléje fordította a fejét. Vér borította az arcát és a sisakját, a szemében szilaj fénnyel nézett rájuk. Carbónak nehéz volt állnia a pillantását.

– Hátrébb kell húzódnunk néhány lépést. A rómaiak nem fogják megtenni, az bizonyos. Nekik megfelel ez az egy helyben toporgás. Crassus azzal próbálkozik, hogy kifárasszon bennünket.

Carbo hirtelen ráébredt, hogy az izmai alig várnak egy kis pihenőt.

– Hátrahúzódni! – ordította Spartacus. – Húzódjatok hátra tíz lépést! Csak tízet! Adjátok tovább!

Carbo Zeuxis felé hajolt.

– Mondd meg a melletted állónak, hogy adja tovább! Hátrébb kell húzódnunk tíz lépést, nem többet.

Zeixus bólintott, és eleget tett a kérésnek. Spartacus hasonlóképpen cselekedett Carbótól jobbra. A levegő hamarosan megtelt a parancsot továbbadó emberek kiáltozásával. Amikor a hátsóbb sorokban lévők

megértették, elkezdtek hátrafelé araszolni. Érezve, hogy megszűnik a mellkasán a nyomás, Carbo mély lélegzetet vett. Ismét megmarkolta a gladiusát, és elhátrált néhány lépést a nagydarab legionáriustól. A férfi holtteste térdre roskadt. Egy vonalban maradva Zeuxisszal és Spartacusszal, Carbo tett hátra még hat, hét, nyolc lépést.

– Állj! – ordította a trák.

Teljesítették a parancsát. Carbo látta, hogy Spartacus a rómaiakat méregeti, de azok nem tettek semmit. *Biztosan ők is örülnek a pihenőnek,* gondolta.

– Húzódjatok hátra még tíz lépést!

Carbo riadtan pillantott Spartacusra.

– Miért?

– Látnom kell, mi zajlik a szárnyakon. Csakis így láthatom, a fene egye meg!

Továbbadták a parancsot. Gondosan számolva hátrébb húzódtak. A rómaiak továbbra sem csináltak semmit. Carbo ide-oda járatta a pillantását a vonalukon. Csak annyit látott, hogy az emberek eltakarítják az útból a holttesteket, köpködnek, vagy vizestömlőkből isznak. Egyik-másik legionárius sértéseket kiáltozott, de a többség nem törődött velük. Szusszanásnyi pihenő volt ez.

Spartacus kilépett a két sereg közötti résbe. Pár pillanatig ide-oda kapkodta a fejét. Feléje hajítottak egy dárdát, majd még egyet, de nem törődött velük; lábujjhegyre ágaskodott, hogy jobban lásson. Aztán érkezett egy harmadik pilum, és Spartacusnak félre kellett ugrania az útjából, hogy el ne találja.

– Felismerték – mormogta Carbo. Látta, hogy az ellenség hajítódárdákat adogat előre az első sorban lévőknek. A félelem savas ízét érezte a szájában. Spartacus rendkívüli karizmája tartotta egyben az arcvonal közepét. Ha ő elesik, végük.

– Mit csinál? – mordult fel Zeuxis.

Carbo elmagyarázta.

– Egy kicsit kockázatos, nem?

– Lehet, de nincs más megoldás.

Bár védelmébe vette Spartacus cselekedeteit, Carbo legszívesebben ráordított volna, hogy térjen már vissza a biztonságba.

Hamarosan teljesült a kívánsága. Spartacus hátat fordított a rómaiak vonalainak, és lassú léptekkel visszatért a helyére. Két dárda repült feléje, az egyik éppen a lábánál csapódott be. Még csak oda sem nézett. Mosoly ült az arcán.

– Csak ennyi telik tőlük?

Carbo derűs arccal nézett rá. Spartacus szavai kalapácsütésként érték.

– Jobboldalt, Pulchernél nem jól mennek a dolgok. A rómaiak alighanem előhozták az összes tartalék hajítógépüket. A szemetek puhítják a sorainkat a harcolók mögött. Az ottaniak kezdenek meginogni.

Carbónak elakadt a szava. Ha a leghátul lévő katonák megfordulnak és futásnak erednek, nem sokkal később ezt fogják tenni azok is, akik elöl vannak. És ha ez bekövetkezik, az ellenség balszárnya átkarolhatja őket, és a derékhadra, vagyis rájuk támadhat.

– És a balszárny?

– Az rendben van, hála Naviónak. Bár a lovasságot nem láttam sehol, a fene egye meg! Egyik oldalon sem. Tartok tőle, hogy az árkok túlságosan mélyek voltak számukra. Hogy nem tudtak az ellenség hátába kerülni. Ha sikerült volna nekik, mostanra már hallanánk valamit, látnánk valamit.

Carbo szertefoszlani érezte a reményt. Biztató jelet keresve fürkészte Spartacus arcát.

– Mit tehetünk?

– Lefogadom, hogy van időnk még egy dobásra, mielőtt a balszárny összeomlik. Jössz?

Carbo ebben a pillanatban tudta, hogy közel van a halála. Hányinger környékezte.

– Veled tartok.

Spartacus pillantása ellágyult.

– Sosem gondoltam volna, hogy ezt mondom, de büszke vagyok rá, hogy egy római mellett állok és harcolok.

Carbo a könnyeivel küzdött. Nem tudott megszólalni, csak bólintott. Spartacus hátraszegte a fejét.

– Katonáim, figyeljetek rám!

A kétoldalról hallatszó csatazaj közepette a legközelebb állók valahogy feléje fordították a fejüket.

– Még egy erőfeszítést kérek tőletek. Még egy rohamot. Látom Crassust ott, velünk szemben. Látjátok a rohadékot a vörös köpenyében, a legionáriusai mögött?

Egy pillanatra csend lett, ahogy az emberek az ellenségüket keresték, majd dühödt ordítozás támadt.

– Öljük meg Crassust most rögtön! Vessünk véget a csatának egyetlen csapással. Velem tartatok?

– Igen!

– Akkor roham!

Olyan gyorsan iramodott előre, hogy meglepte vele Carbót és a túloldalon lévőt is. Öt lépéssel előttük járt, mire egyáltalán futni kezdtek. Carbo rohant, hogy utolérje. A szeme sarkából a balján érzékelte Zeuxist. Ösztönösen tudta, hogy jönnek a többiek is. Ennek a felhívásnak eleget tenne mindenki, aki hallja. Az életét adná, hogy Spartacusszal legyen, amint rettenetes, gyilkos indulattal nekiront a rómaiaknak. Soha nem voltak igazabbak a szavak: győzelem vagy halál!

Carbo egy vonalba ért a trákkal. Hallotta a mormogását:

– Nagy Lovas, vigyázz rám! Nagy Lovas, oltalmazz engem! Nagy Lovas, segíts megölnöm Crassust!

Borsózott Carbo háta a fohász hallatán. Érezte az istenek jelenlétét. *Adassék, hogy a mi oldalunkon legyenek!*

Tíz lépés a római vonalakig. Carbo látta mögöttük Crassust. Nagyot dobbant a szíve a reménykedéstől. Legfeljebb hatsornyi legionárius állt vele szemben. Meg tudnák csinálni! Még öt lépés. Carbo elképzelte, hogy hasba szúrják, és velőtrázón felordított. A vele szemben lévő férfi összerezzent, Carbo szándékának megfelelően. Az utolsó két lépést elborult aggyal tette meg, beleadva az öklelésbe az összes felhalmazott gyűlöletét, amit Crassus iránt valaha érzett. Érzékelte az ütközést, ahogy Spartacus és Zeuxis nekirontottak az ellenfeleiknek. Továbbra is eszelős módjára üvöltve döfött a gladiusával az előtte lévő két scutum közötti résbe. A pengéje eltalált valamit, majd mélyen beléje fúródott. Sikoltás hallattszott, és a Spartacusszal szemközt lévő legionárius elejtette a kardját. Carbo meglepetten nézett a saját ellenfelére, aki vicsorogva igyekezett a pajzsot kikerülve hasba szúrni őt. Carbo túlságosan is későn húzta vissza a jobb karját, hogy ellentámadással próbálkozzon.

Megkönnyebbülten kiáltott fel, amikor Zeuxis kardja torkon szúrta a rómait.

– Köszönöm!

– Csak tedd meg értem ugyanezt, ha tudod!

– Meg fogom.

– Tovább! Tovább! Tovább! – ordította Spartacus.

Miután az ellenség első sorát szétzúzták, nekiestek a következőnek. Pajzzsal öklelve, karddal döfködve, farkasok módjára üvöltve. Vér spriccelt a levegőbe, beterítve az arcukat, majd aláhullott az iszamos földre.

Diadalordítások keveredtek fájdalmas sikolyokkal és a saját vérüktől fuldokló emberek hörgésével. Nagy küzdelem árán ismét előrenyomultak két lépést. Carbo látta, hogy néhány ugrásnyira tőle balra egy legionárius egy kardcsapás nyomán elveszíti a karját. Homályosan érzékelte, hogy Spartacus ismét egy centurióval viaskodik, az ő következő ellenfele azonban egy rátermett legionárius volt, aki minden mozdulatának elébe vágott. Hosszú pillanatokig hiábavalóan csapdosták egymásénak a pajzsaikat, és döfködtek egymás arca felé. Carbo torka annyira kiszáradt, hogy már nem tudott kiabálni. A karja önálló életre kelve dolgozott: ütés, szúrás, ütés, szúrás, de kezdte úgy érezni, mintha a testén kívülre került volna. Az agya mélyén egy hang rárivallt, hogy térjen vissza a valóságba, máskülönben meg fog halni, de képtelen volt engedelmeskedni.

Meglepetésére a legionárius pillantása balra villant. Döbbenten zihált, egy kurta pillanatig habozott. Carbo nem tudta, mi terelte el a figyelmét, de kihasználta az alkalmat, és a katona tátott szájába döfött a gladiusával, olyan erővel, hogy a hegye a férfi tarkóján jött ki. Vér fröcscent, és kitört fogak repültek a levegőbe. A legionárius szörnyű, fuldokló hangot hallatott, és eltűnt szem elől. Carbo először balra pillantott. Zeuxis még mindig ott volt. Rajta túl ott volt Marcion is. Aztán egy pillantás jobbra. Lassan-lassan ujjongás töltötte el Carbót. A centurio jajgatva összeroskadt. Áttörtek egy újabb soron.

Egy fojtott nyögés az oldalán oltotta ki Carbo örömét. Elfordította a fejét. Spartacus nézett rá az arca megvonaglott. Vér szivárgott a szemébe a homlokán húzódó vágásból.

– Eltalált a rohadék, Carbo.

– Az csak egy karcolás!

– Nem ott. A kardot tartó kezemen.

Megállt az idő. Carbo leszívesebben elsírta volna magát, de nem voltak könnyei.

– Tudsz harcolni?

– Egy darabig.

Egy szemből hallatszó kiáltás ismét a harcra irányította Carbo figyelmét. Ezúttal egy optio nyomult feléje. *Megöllek téged is, rohadék!* Aztán megpillantotta a hátsó sor mögött gyülekező friss legionáriusokat, és elfogta a kétségbeesés. Már legalább nyolc sor volt közöttük és Crassus között. Talán még akkor sem tudnának eljutni hozzá, ha Spartacus nem sérült volna meg. De megsérült, így egyáltalán nincs esélyük. Ádáz indulattal csapta neki a pajzsát az optioénak. Odaszólt Spartacusnak:

– Vissza kell húzódnunk.

– Soha! Még mindig megölhetjük Crassust!

Carbo a scutumja megemelésével hárította az optio gladiusának szúrását. Válaszképpen előredöfött a pengéjével, majd visszahúzta, és ismét felpillantott. Crassus már nagyon távolinak tűnt. Lehetetlen kérés már az is, hogy próbálkozzanak. De ő nem fogja elhagyni Spartacust. Soha. Különös indulat lett úrrá rajta.

– Jól van hát! Crassus! Crassus!

Carbo látta, hogy a díszes sisak elfordul. Látta a dölyfös arckifejezést, mellyel Rómában szembesült. Reszketett a gyomra a gyűlölettől.

– Elkapunk téged, Crassus!

Roppant elégedettséget érzett, amikor félelem árnyékát látta átsuhanni a hadvezér arcán.

Az optio pajzsának umbója nekicsapódott az övének. Hátratántorodott egy lépést, éppen csak hogy nem esett el.

– Azt hiszed, meg tudjátok ölni a vezérünket? – bömbölte az optio. – Előbb rajtam kell keresztüljutnod.

Carbo dühödt ordítással támadásba ment át. A gyorsaságával meglepte a tisztet, és sikerült felhasítania az arcát. Apró, ám fájdalmas seb volt ez. Carbo felbátorodva nyomult előre.

– Te megőrültél! – acsarkodott az optio. – Nem szoktad észrevenni, amikor le vagytok győzve?

– Kotródj!

– Nézz már körül, te bolond! Szinte egyedül vagy.

Az optio tett egy lépést hátra, mintegy felkínálva Carbónak, hogy ellenőrizze a szavai igazságtartalmát. Első pillantásra minden rendben lévőnek tűnt. Taxacis még mindig ott volt Spartacus másik oldalán. Rajta túl más katonákat is látott. Aztán balra fordította a fejét, és rettenet töltötte el. Zeuxis még talpon volt, ám a nyakán tátongó mély seb kegyetlenül beszélt önmagáért. Ott volt Marcion is, aki elhajolt egy szakállas legionárius döfése elől, de más nem látszott. Tovább fordította a fejét. *Ne, könyörgök, ne!* Mögöttük voltak még talán negyvenen-ötvenen. A többiek hátráltak, némelyek lassan, viaskodva az előrenyomuló rómaiakkal, a többség azonban megfordult, és futásnak eredt. Máris eldobált pajzsok és kardok borították a földet. Kétségbeesés lett úrrá rajta. Az álom véget ért.

– Elhiszed már?

Az optio előrelendült, és döfött a gladiusával. Carbo visszafordult, túlságosan későn próbálva védekezni.

Hihetetlen sebességgel Spartacus sicája suhant jobb felől. A nyakán találta el az optiót, és könnyűszerrel levágta a fejét. Carbo soha nem látott még vért ilyen magasan a levegőbe spriccelni. Az optio teste tett még egy lépést előre, mielőtt rángatózva a földre roskadt. A legközelebbi legionáriusok ösztönös rémülettel

hátrahőköltek, így Spartacus és Carbo pillanatnyi lélegzethez jutott.

Még sebesülten is ügyesebb, mint én, gondolta Carbo elképedve.

– Segíts levennem a sisakomat!

Carbo nem értette.

– Mi?

– Csináld, amit kérek!

Carbo a hóna alá lökte a gladiusát, Spartacushoz hajolt, és az állszíjjal babrált. Egy pillanattal később kioldozta. Spartacus lerántotta a sisakot, és a földre hajította.

– Miért csináltad ezt?

– Menj! Tűnj el innen! Menekülj! Vége.

Spartacus arcszíne kezdett megfakulni, de a hangja még mindig parancsoló volt. Carbón émelygés lett úrrá, ahogy megértette. *Azért dobta el, hogy ne ismerjék fel, miután elesett.*

– Itt maradok.

– Keresd meg Ariadnét! Vigyázz rá és a gyerekre! Vidd el őket innen Atheasszal, mielőtt elkezdődik az őrület!

– Mi lesz veled?

– Én nem megyek sehová. A Lovas vár rám.

– És rám!

Taxacis hangja még soha nem csengett ilyen szenvedélyesen. Carbo agya olyan hevesen zakatolt, mint még soha. Ismerte a káoszt, amely eluralkodik a csatamezőkön, amikor a küzdő felek egyike futásnak ered. Ilyenkor halnak meg a legtöbben. A pánikba esett, fegyvertelen emberek a legkönnyebb célpontok. Mármint eltekintve az asszonyoktól és a csecsemőktől. Még úgyis kicsi az esélyük az életben maradásra, hogy mellettük van Aventianus és a szkíta. Carbo Spartacusra meredt,

őrlődött, hűséges akart maradni, egyszersmind teljesíteni vágyott a vezére kívánságát.

– Én…

– Kérlek! Barátként kérem ezt.

Spartacus satu módjára fogva tartotta a pillantásával az övét. Carbo érzelmektől elszoruló torokkal bólintott.

– Menj, vagy túl késő lesz!

Gyengéden meglökte a pajzsával. Carbo engedelmeskedett; elbotladozott, akár egy részeg. Végül félig-meddig elhomályosították a látását az áradó könnyek, amelyek előzőleg nem jöttek. Heves mozdulattal megtörölte a szemét, tudván, hogy ha nem vigyáz, fel fog bukni egy holttestben. Körülötte katonák kiáltoztak, jajgattak, és fordultak meg, hogy meneküljenek. Olyan sűrű volt a pánik, hogy késsel lehetett volna vágni. Ilyenkor az emberek teljesen eszüket vesztik. Ha elesik, bele fogják tiporni a véres földbe. Carbo nem törődött magával, de meg kellett mentenie Ariadnét és Maront. A szavát adta.

Szorosan megmarkolta a kardját és a pajzsát, és futni kezdett. Minden lépésnél éles késként hasított belé a szégyen. Cserbenhagyta Spartacust, aki oly sokszor megmentette az életét. Otthagyta, hogy meghaljon.

Nem nézett hátra.

Tizenkilencedik fejezet

A Silarus völgyétől délre

Maron pityergett. *Ez az új hangja,* gondolta Ariadné szomorúan. Lehúzta a ruháját aválláról, és a mellére vette a gyereket. Bár igen kevés a teje, ez majd megnyugtatja Maront egy időre. Lepillantott a fiára, egyszerre érezve szeretetet és mérhetetlen bánatot. *Szakasztott olyan vagy, mint Spartacus.*

Körbepillanott a kicsiny erdei táboron, amelyet csupán egy ágakból összerakott kis kaliba és egy kőből rakott tűzhely alkotott. Nem tudja, mi történt két nappal korábban, amikor a csata menete Crassus számára kedvező fordulatot vett. A gyerek nem aludt különösebben mélyen, és fegyverek csörömpölésére meg kiáltozásra ébredt. Atheas ekkor parancsolt rá, hogy fogja a gyereket, és dobáljon pár dolgot egy batyuba. Soha nem látta még a szkítát ennyire aggódni. A férfi ügyetlenül bepakolt pár takarót meg egy tartalék pólyát egy zsákba, és a kezébe nyomta a kígyót tartalmazó kosarát. Odakint Aventianus várt rájuk őrt állva, gladiust szorongatva a kezében. Ariadné ekkor pillantott le a csatatérre, és látta meg, milyen rosszuk állnak a dolgok.

A seregük szárnyain szemlátomást teljes volt fejetlenség. Emberek ezrei távolodtak a római árkoktól, sarkukban az őket üldöző legionáriusokkal. Középütt Ariadné kivett egy kicsiny csoportot, amely még mindig harcolt, ám az őket körülvevő ellenség számbeli fölénye nem hagyott kétséget

a végkifejletet illetően. Döbbent szomorúsággal, dermedten figyelte a látványt. Csak akkor tért magához, amikor Atheas átölelte a vállát karjával, erőt adva neki, hogy megmozduljon.

Hamarosan nyilvánvalóvá vált, milyen előre nem látott következményekkel jár, hogy a sátor a tábor hátsó részéhez közel áll. A mögötte lévő sziklás hegy tömb nem kínált menekülési útvonalat, ezért a katonák többsége a valamivel alattuk lévő sátrak sorai között rohant keresztül. Néhányan eszelős félelmükben felkapaszkodtak ugyanarra a szintre, ám Atheas és Aventianus meztelen pengéje láttán tisztelet- teljes távolságban maradtak. Tébolynak tűnt ugyan, hogy fenyegetni kényszerülnek az egykori bajtársaikat, de azóta ez lett a valóságuk. Ariadné azt hitte, ha elérik a hegyeket, biztonságban lesznek, azonban továbbra is tucatszám keresztezték az útjukat csavargók. Carbo indítványára kerültek minden érintkezést, hacsak nem volt elkerülhetetlen. Szerinte – és Atheas egyetértett vele – már senkiben nem bízhattak, akit nem ismertek, vagy aki nem bizonyított. Részben emiatt rejtőztek el vadállatok módjára a lehető legfélreesőbb helyen, amit a szkíta talált. Carbo utóbb beleegyezett, hogy öt katona csatlakozzék hozzájuk. Ariadné a jelenlétükben valamivel nagyobb biztonságban érezte magát. Ráadásul ha többen tudnak vadászni, több az ennivaló is. Az új jövevények közül senkinek sem említette a szóbeszédet, amelyről hallottak: hogy túlélők ezrei tartanak a Thurii fölött magasodó hegyek felé, de Ariadnénak nem akaródzott követni őket, amíg a bánata nem csillapodik egy kicsit. Amíg nem lesz képes örökre maga mögött hagyni a csatateret – és Spartacus holttestét.

Maron ismét nyűgösködő hangot hallatott, ahogy Ariadné mellén szuszogott.

– Beteg?

– Nem, csak fáradt és nyugtalan. És éhes.

– Ahogy mi mindannyian – válaszolta Carbo egy sóhajjal.

– Örülnünk kell, hogy életben vagyunk. Ha nem vagy te, és nincsenek a többiek…

– Én nem sokat csináltam – mondta Carbo, hárító mozdulatot téve a kezével.

Ariadnénak eszébe jutottak a rémült emberek, akik csapatostul, rohanva közeledtek hozzájuk, amikor elérték a tábor szélét. Valószínűleg még csak nem is tudták, hogy ő meg a társai kicsodák. A tény, hogy elzárták a kelet felé vezető utat, az egyetlen irányt, amerre nem hemzsegtek római katonák, elég volt ahhoz, hogy a dezertőrök fenyegessék őket. Atheas és Aventianus hátraökték Ariadnét és Maront, és felkészültek, hogy megvédjék az életüket. Ariadné gyors halálért kezdett imádkozni, amikor a banda mögött megjelent Carbo. Vér borította, eszelős módjára üvöltött, és két embert lekaszabolt a gladiusa vad döféseivel. A többiek elmenekültek.

– Megmentetted az életünket, Carbo – mondta Ariadné halkan. – Ez így igaz. Nem tudom neked eléggé megköszönni.

– Otthagytam Spartacust – mormogta Carbo.

És Arnaxot. A fiú valószínűleg elmenekült, mondta magának ismét. A vezéréről nem volt elmondható ugyanez.

– Nincs értelme gyötörnöd magadat. Nem te választottad meg a halála módját, és én sem.

Carbo egy pillanatra felocsúdott a saját gyászából.

– Spartacus a maga ura volt. Tiszteletben kell tartanod a döntését, hogy harcban akart meghalni. És nekem is, valahogyan.

Ariadné tekintete a távolba révedt. A lelke mélyén nyomasztotta, hogy már valóra fog válni a keresztre feszítettekről szóló álma. Imádkozott, hogy ha ez megtörténne, Spartacus ne szenvedjen ilyen megalázó sorsot. *Ezért nem láttam őt,* gondolta, és igyekezett úgy értelmezni az álmot, hogy az híján legyen a bizonyosságnak.

– Én nagyon is tiszteletben tartom – tilakozott Carbo.

– Úgy gondolod, hogy meg kellett volna halnod vele együtt.

Carbo nem válaszolt, de a gyötrődő tekintete mindent elárult.

– Mi lett volna velem és Maronnai, ha így alakul?

– Nem tudom – válaszolta Carbo feszengve.

– Szerintem tudod. Nem emlékszel azokra a dezertőrökre, akik megtámadtak bennünket? Azt a véget kívántad volna nekem? Spartacus fiának?

– Természetesen nem!

– Azáltal, amit tettél, hogy otthagytad, Spartacus emléke tovább fog élni. Nemcsak az emberek szívében és agyában, hanem hús és vér formájában is. – Ariadné megsimogatta Maron fejét. – Ez csak jó dolog, nem?

Carbo a csecsemőre meredt, és az arca kifürkészhetetlen érzelmektől vonaglott meg.

– Igen. Az.

– Nem tudok elképzelni szebb örökséget. Jobb módot, amivel elérhetnéd, hogy Róma győzelme ne legyen teljes. Te igen?

E szavak éppúgy célozták saját, kegyetlen bánatának csillapítását, mint Carbóét. De üresen csengtek. Lehetséges, hogy nem lesz mindig így, de Ariadné az adott pillanatban tudta, hogy ha Maron nem lenne, ő már feladta volna.

Carbo szája végül mosolyra húzódott.

– Crassust nagyon bőszítené a tudat, hogy Spartacus fia életben van.

– Úgy van. – Ariadné megérintette Maron finom arcát, aki megkettőzte erőfeszítéseit a mellén. – Ezért nem szabad soha tudnia róla.

Aventianus zavarta meg a beszélgetésüket.

– Pszt!

A tisztáson túlra mutatott. Mozgást hallottak az aljnövényzetből, és Carbo a kalibába kísérte Ariadnét, majd sietve csatlakozott Aventianushoz. Mindketten előhúzták a kardjukat, remélve, hogy közülük lesz az valaki.

Mindketten megkönnyebbülten mosolyodtak el, amikor Atheas előbukkant. Azonnal megváltozott az arckifejezésük, amikor meglátták a szkíta mögött sántikáló férfit. Vérfoltok borították, sisakot nem viselt, de a kardját még mindig magánál tartotta. Navio volt az.

Carbo szíve nagyot ugrott örömében. A barátjához futott.

– Hála legyen az isteneknek! Megmenekültél!

– Nem tudom, hogyan. Eléggé igyekeztem, hogy meghaljak.

– Találtam rá… folyónál – mondta Atheas. – Csak feküdt… nézte semmit

– Láttunk benneteket. Vagyis láttuk a pozíciótokat. Jó sokáig tartottátok a balszárnyat – mondta Carbo.

– Az emberek derekasan helytálltak – ismerte el Navio. – Az átkozott hajítógépek intéztek el bennünket. Meg az, hogy a lovasság nem tudott átkelni az árkokon. Túl mélyek, túl szélesek voltak. Rohadtul ügyes húzás volt Crassustól, hogy kieszelte ezt. Biztosan hallott róla, hogy

Sulla ezt csinálta Orkhomenosznál tizennégy évvel ezelőtt. Veletek mi történt?

Carbo halkan elmondta. Amikor az elmenekülése előtti utolsó pillanatokhoz ért, rekedtes lett a hangja.

– Azt mondta, büszke rá, hogy egy római mellett harcolt. Biztosra veszem, hogy rád is gondolt.

Szikra lobbant Navio fásult szemében.

– Hát, én büszke voltam, hogy egy rabszolgát szolgálok.

– Én is.

Egy pillanatig hallgattak. A vezérük arca töltötte ki a gondolataikat.

– Nem futamodtam meg! – fakadt ki Carbo. Roppant hálás volt, amikor Navio egyetértőn bólintott. – Azt mondta, hogy menjek el, és ügyeljek Ariadné meg a gyerek biztonságára.

– Ariadné itt van? – kiáltott fel Navio.

– Itt vagyok. És Maron is. Éppen most fektettem le aludni. – Ariadné kibújt a kalibából, és halványan mosolyogva közeledett hozzájuk. – Örülök, hogy életben maradtál, Navio.

Navio tiszteletteljesen meghajolt előtte.

– Dicsértessék Jupiter, hogy neked meg a gyermeknek nem esett bajotok! Először Atheas, és aztán Carbo… Nem gondoltam volna, hogy még több jó hírt hallok. Mióta magamhoz tértem a csata után, azon töprengek, miért hagytak életben az istenek. Most már tudom.

– Meséld el nekünk, mi történt veled! – kérte Carbo.

Navio szemügyre vette mindannyiuk arcát, majd elfordította a tekintetét.

– Egy darabig álltuk a sarat, ami nem akármi volt, tekintve, hogy hány katonát vetett be Crassus ellenünk, és hogy a lovasság nem tudott segíteni. Akkor fordultak rosszabbra a dolgok, amikor hirtelen nagyobb tempóra

kapcsoltak az ellenség hajítógépei. Talán akkor történt ez, amikor a balszárny összeomlott, nem tudom. De egy dolog bizonyos: a rohadékok nem bánták, hogy a saját embereiket találják el. Folyamatosan lőttek és lőttek. A katonáim egy ideig bírták, de végül megtörtek. Nem tudtam hatni rájuk.

– Ilyen helyzetben senki nem tudna – mondta Carbo.

– Ettől egy kicsivel sem lesz könnyebb – mondta Navio nagyot sóhajtva. – Sikerült összeszednem nagyjából harminc katonát, és folytattuk a harcot. Többségünket egykettőre lekaszabolták. Egy-egy ember maradt a két oldalamon. Olyan érzés volt, mintha Horatius lennék a hídon, leszámítva, hogy nem volt folyó, amibe beleugorhattam volna. Valószínűleg röviddel ezután eltalált egy kő, és elvesztettem az eszméletemet. Amikor magamhoz tértem, azt vettem észre, hogy a sisakom kettéhasadt. Félig-meddig keresztben hevert rajtam egy holttest. Sötét volt. A csata véget ért. Hallottam, ahogy emberek jajgatnak, kegyelemdöfésért könyörögnek. Miután láttam, hogy nincsenek rómaiak a környéken, sikerült felkelnem. Elkezdtem keresgélni, hátha akad valaki, aki csapdába esett, mint én. Csak olyanokat találtam, akik úton voltak Hádészhoz. Nem is egynek segítettem odaérni. Egy darabig így bóklásztam, remélve, hogy észrevesznek, és megölnek. Nem volt értelme élnem azok után, amit a katonáim tettek. Miután veszítettünk. – Navio pillantása Carbóékra rebbent. – Most már másként érzek. De akkor…

– El tudom képzelni, min mentél keresztül – mondta Ariadné együtt érzőn. *Ha Maron nem volna…*

– Én is – mondta Carbo. – Mi történt ezután?

– A teljes őrület. Megtaláltam Spartacus sisakját. Biztosan az volt. Az egész átkozott seregben senki másnak nem volt olyan frígiai sisakja.

Carbón kívül Ariadné is azonnal megmerevedett.

– Megtaláltad a holttestét? – kérdezte suttogva.

– Nem. Kerestem, kerestem, de olyan sötét volt, mint az alvilágban. Még holdfény sem volt. Mindenütt holttestek hevertek egymás hegyén-hátán, nagyon sok… Mind egyformának tűnt. Addig folytattam, amíg nem kezdett világosodni.

– Többet tettél, mint ami a kötelességed volt, és köszönöm ezt neked – mondta Ariadné szelíden. Carbóra pillantott. – Lehetséges, hogy él?

Carbo újjáéledt kételyekkel, lázasan gondolkozott.

– Kétlem. Harc közben akart elesni. Sisak nélkül a rómaiak nem ismerték volna fel, hogy kicsoda. Egyszerűen csak megölték volna, mint a többi katonánk bármelyikét.

– De nem lehetsz biztos benne. Nem láttad elesni.

Carbo még rosszabbul érezte magát.

– Nem.

Navio is levertnek látszott.

– Folytattam volna a keresést, de legionáriusok csoportjai szóródtak szét a környéken. Megöltek mindenkit, aki életben maradt. Rengeteget kellett hason csúsznom, hogy biztosan ne lássanak meg.

Carbóban megkettőződött a bűntudat. A szívébe, az agyába mart. *Nem lenne szabad élnem. Vagy igen?*

– Lemehetnénk, megpróbálhatnánk megkeresni.

Hatalmas Dionüszosz, kérlek! Elég nagy a fájdalmam így is. Nem hiányzik ez a bizonytalanság. Ariadné tudta, hogy mostanra milyen szörnyű látványban lenne részük. A rothadó hús bűze jóval azelőtt érezhető, hogy magát a csatateret látni lehetne. Elszíneződött, felpüffedt holttestek

a meleg napsütésben. Férgek a sebekben, szájakban, a tátongó hasüregekben. Parasztok kotorásznak értékeket keresve. Dögevő madarak keringenek a levegőben csapatostul, és zabáinak alant a temérdek húsból. Éjjelente farkasok, sőt medvék ólálkodhatnak a széleken, igyekezve, hogy ne maradjanak ki a páratlan lakomából. Iszonyat töltötte el. Ha meghalt, Spartacus holtteste éppúgy préda lesz, mint bárki másé. Ha viszont sebesült, és mozgásképtelen…

– Túlságosan veszélyes – jelentette ki Navio. – Crassus a serege zömét otthagyta a helyszínen. Amennyire láttam, az egész környéken őrjáratoznak.

Ariadné lehunyta a szemét. Érdemes Maron biztonságát kockáztatva visszatérni a csatatérre? Milyen reális esély van arra, hogy Spartacus életben maradt?

Navio következő szavai villámcsapásként hatottak.

– Nagyjából hatezer foglyot ejtettek.

– Olyan sokat? – kiáltott fel Carbo, és elborzadva Navióra meredt.

– Úgy fest, hogy igen. Hallottam pár őrjáratozó legionáriust társalogni, amíg a holttestek között rejtőztem. Crassus parancsára Capuába viszik, és a Via Appia mentén egészen Rómáig keresztre feszítik őket.

Ebben a pillanatban Ariadné előtt ismét megjelent az álma valamennyi borzalmas részlete. Igaz volt. Bizonyosan Dionüszosz küldte. Hála az istennek, hogy soha egy léleknek sem említette.

Nem volt meglepő, hogy lesznek keresztre feszítések, hiszen igen szokványos sors volt ez olyan rabszolgák esetében, akik főbenjáró bűnt követtek el. Ám a szám majdhogynem minden várakozást felülmúlt.

– Cselekednünk kell – mondta Carbo.

Navio felvonta a szemöldökét.

– Mit javasolsz?

– Nem tudom! – csattant fel válaszul Carbo. – De képzeld el Spartacust egy kereszten! Vagy Egbeót. Vagy Taxacist.

– Nem ölhetünk meg hatezer embert.

– Nem fogok ölbe tett kézzel ülni!

Egyszerre néztek Ariadnéra.

– A beleegyezésemet akarjátok, hogy elmenjetek? – kérdezte Ariadné.

– Nem akarlak itt hagyni téged és Maront – mondta Carbo.

– Nem fogsz.

Carbo rádöbbent, hogy miről beszél Ariadné.

– Te nem jössz velünk!

– Próbáld megakadályozni! Nagyon kicsi ugyan az esély, hogy Spartacus életben maradt, de ez számomra elég. – Aggodalma az álmával kapcsolatban megváltozott. Mi van, ha Egbeo azt próbálta tudatni, hogy a férje a közelben van?

– Az a legkevesebb, hogy megnézzem magamnak a kereszteket.

– Valamennyit? – kérdezte Navio hitetlenkedve.

– Nem tudom. Talán.

– Ez őrültség – mormogta Carbo, de a lelke mélyén maga is így érzett.

– Capuától Rómáig több mint százhúz mérföld az út. Rendszeresen lesznek katonai őrjáratok. Lehet, hogy még őrszemeket is állítanak az útra, hogy senki ne beszélhessen az áldozatokkal.

– Te mit csinálnál, ha a legkisebb esély lenne rá, hogy ott van apád vagy a fivéred? – csattant fel Ariadné.

– Ha megtesszük, Ariadné – mondta Carbo –, úgy csináljuk, ahogy mi látjuk jónak. Navio meg én megyünk,

veled és Maronnal. Senki más. Túlságosan veszélyes. Atheas feltűnést keltene, és az is, ha egy csapatnyi férfi rabszolga bóklászna az úton ilyen kevéssel a csata után. Itt kell hagynod a kígyódat is. Mivel Navio meg én úgy-ahogy rómaiak vagyunk, mi átjutunk minden útzáron. Te csak valamelyikünk rabszolgája leszel. A gyerekkel senki nem fog törődni.

Carbo Ariadnéra meredt, arra számítva, hogy vitatkozni fog, ám Ariadné engedékenyen bólintott.

– Azonnal indulunk. A Silarus folyótól Capuáig hetvenöt mérföld az út, és Crassusnak legalább egy nap előnye van.

A Via Appia, Capua és Róma között

Crassus napok óta – tulajdonképpen a csata óta – pompás hangulatban volt. Szélesen elmosolyodott, amikor beverték az első szögeket, és kezdetét vette a sikoltozás. *Ilyen a győzelem íze,* gondolta, biccentve és integetve a tömegnek. A lova hátán ült, nem messze Capua falától, és felügyelte a katonái egy csoportját, amikor elkezdődött az elfogott rabszolgák keresztre feszítése. A város több száz lakója összegyűlt bámészkodni. Crassus az előző pillanatokban köszöntötte őket, marokszám szóratott szét közöttük pénzérméket, és kenyereket dobáltatott nekik. Akkor az emberek addig éljenezték, amíg be nem rekedtek. Most gúnyosan vihogtak, és sértéseket kiabáltak az első áldozatnak, akit a keresztfához rögzítettek, és felemeltek a kereszt függőleges részéhez. Caepio hamarosan jelezte, hogy a művelet befejeződött.

– Ilyen sors vár Róma minden ellenségére – jelentette ki Crassus.

Ismét helyeslő kiáltozás harsant.

– Ez a nyomorult példány csak egyike annak a hatezernek, akik kínok között fogják bevégezni az életüket. Innentől egészen Rómáig fognak a tűző napon, szomjúságtól szenvedve, a saját mocskukkal beborítva haldokolni. – Elhallgatott, kiélvezve a feléje áradó zajos tetszésnyilvánítást. – Néhányan talán hallottátok, hogy ezerszám menekültek el rabszolgák. Hogy a hegyekbe szöktek, és északra. Legyetek nyugodtak, nem lesz olyan odú, ahol biztonságban érezhetnék magukat a patkányok. Miközben beszélek, nem kevesebb mint hat légióm kutatja át a vidéket innen keletre és délre. A helyszínen megölnek minden rabszolgát, ha nem akad tulajdonosa, aki szót emelne érte.

Újabb üdvrivalgás támadt. Crassus örült, hogy senki nem kérdezi meg, hol van Spartacus. A csata során többször felbukkant nem messze Crassus pozíciójától, de senki nem emlékszik, hogy látta volna, miután a rabszolgák megtörtek. Crassus utasította a katonáit, hogy keressék a trákot az elesettek között, de egyetlen embert keresni tízezer holttest között korántsem volt könnyű feladat. Tekintetbe véve, hogy a trák előszeretettel irányított az első sorból, valószínűtlennek tűnt, hogy életben maradt. Crassusnak azonban, minden erőfeszítése ellenére nem állt rendelkezésére bizonyíték. Ez roppantul bosszantotta.

– A söpredéknek, akik északra mentek, hamarosan komisz meglepetésben lesz része. Pompeius és a katonái megérkeztek Itáliába, és kétség sem fér hozzá, hogy egykettőre elbánnak velük.

Elégedettséggel töltötte el, hogy a tömeg egy kicsivel visszafogottabban reagált, mint a saját cselekedeteiről szóló bejelentéseire.

Nagy jóindulatában még sikert is kívánt Pompeiusnak a feladatához. Arra fognak majd emlékezni, hogy ő dicsőségesen szétverte Spartacus főseregét, nem pedig a töredéknyi túlélőt eltakarító vetélytársa szánalmas szerepére. Lucullus légióinak egyáltalán nem lesz semmi tennivalójuk. Sajnálatos, hogy Pompeius közelebb van Rómához, mint ő. Legszívesebben azonnal a fővárosba lovagolt volna, hogy az ő előadásában értesüljenek először a történtekről. Szinte hallotta a nép hízelgését és a szenátorok talpnyaló köszönetnyilvánításait. A diadalmas visszatéréssel azonban várnia kellett. Dacára az állításának, miszerint a felkelés véget ért, még mindig folyt némi harctevékenység. Egyes rabszolgák nem adták fel. Muszáj megtörnie az ellenállásukat, mielőtt teljesen megpihenhetne.

Kétségkívül lesznek előnyei, ha a hatezer fogoly keresztre feszítését követően vonul be Rómába, amikor a látványosság teljes lesz. Nem tudott elképzelni jobb módszert arra, hogy lenyűgözze Latium és Samnium lakosságát. Amerre csak megy, tömegek várják, hogy lássák. Ez erősíti majd a hírnevét. Az elkövetkező években a rettenetes bemutatóról fognak beszélni az emberek: ez lesz a legtömegesebb keresztre feszítés, amit a világ valaha is látott, és megmutatja majd, hogy ő az a férfiú, akinek a Köztársaságot a jövőbe kell vezetnie. A következő évi konzulság kopogtat.

– Készen állsz a következőre, uram? – kérdezte Caepio.

– Még szép. Magasba a szemetekkel, amilyen gyorsan csak lehet! – Bágyadtan intett a kezével. – Lássanak munkához azok is, akik előrementek!

– Rendben, uram.

Crassus elégedetten figyelte, ahogy a katonák és az általuk közrefogott csapatnyi rabszolga negyven lépéssel

továbbvonulnak. Az volt a benyomása, hogy Caepio helyteleníti a tömeges keresztre feszítést – a veterán úgy véli, hogy pazarlás ez, hiszen az embereket bányákban lehetne használni vagy a római sereg terepmunkásaiként – de nem törődött vele.

Ő jobban tudja. Ahogy mindig.

Hat napig tartott, hogy a trió Capuába érjen, ami jobb idő volt a Carbo által vártnál. Maron cipelése kimerítőnek bizonyult Ariadné számára, és eleinte sokkal lassabban haladtak, mint szerettek volna. Váratlan szerencse volt, hogy a második napon Carbónak sikerült vásárolnia egy tanyán egy öszvért. Az állat cipelhette nemcsak a gyereket, de a holmijukat, alatta pedig a kardjaikat is. Előzőleg mindent kockára téve a köpenyük alatt viselték a fegyvereiket. A Capuáig hátralévő mérföldeket jó iramban tették meg, az úton közlekedő legionáriusok és katonai szekérkonvojok pedig nem törődtek velük. Út menti fogadókban szálltak meg. Ariadné és Maron Carbo szobájában aludtak, minek folytán mindenki, aki felfigyelt rájuk, azt hihette, hogy Ariadné Carbo ágyasa. Carbo valójában minden éjjel az ajtó mellett aludt, kivont pengével maga mellett.

Carbo most járt első ízben ennyire közel Capuához azóta, hogy Spartacusszal kitört a ludusból, és ez roppant különös érzés volt. A legkevésbé sem vágyott arra, hogy felismerjék. De még így is furcsának tűnt volna inkább kikerülni a várost, semmint átmenni rajta, ezért átengedte a vezetést Naviónak. Ő a nyomában haladt, tekintetét a keréknyomok barázdálta útra szegezve. A menetet Ariadné zárta az öszvérrel.

Végül gond nélkül eljutottak Capua déli kapujától az északiig. Sokadmagukkal araszoltak előre a sorban, hogy

kijussanak a városból. Carbónak jócskán volt ideje elképzelni, hogy mit fog látni, amikor a Via Appiára lép. Küszöbön állt a pillanat, és a rosszullét környékezte. Hányan lesznek még életben a nyomorultak közül? Hányat fog felismerni? Lehetséges, hogy rátalálnak Spartacusra?

Rövid idő múltán átvonultak a Capuából kivezető jókora boltív alatt. Réges-régen megszűnt már az a gyakorlat, amely szerint a falak közelében nem szabadott építkezni. Pezsgő ipari és piaci tevékenység zajlott ezen a területen, ahol – kényszerűségből – naponta százával haladtak keresztül a gyalogszerrel vagy lóháton utazók. Voltak itt vendéglők és kocsmák, továbbá a legkülönfélébb kézművesek, ácsok és kerékgyártók, kártolók és fazekasok. Mészárosok, pékek, bor- és édességárusok. Írnokok, bordélyosok és rabszolga-kereskedők. Carbo még bekötött szemmel is meg tudta volna mutatni az utat bármelyikükhöz. Itt nőtt fel. És így azt is tudta, hogy itt fognak véget érni az épületek.

És itt kezdődik a keresztek sora.

Már megbeszélték, mit fognak tenni, amikor elkezdődik a megpróbáltatás. Nem lesz nehéz lassan haladniuk, és nem is fognak vele feltűnést kelteni. Az út forgalmas lesz, és mindenki megbámulja majd a keresztre feszített embereket. Az áldozatok szemrevételezése sem lesz kirívó cselekedet, amíg nem mennek túl közel hozzájuk, vagy nem időznek szükségtelenül. Ha hármuk közül bármelyikük ismerőst lát, elfordítja a fejét, nehogy a szerencsétlen felismerje őket, és felkiáltson. Senki nem szól semmit, amíg biztonságos távolságra nem érnek a kérdéses illetőtől. Különösen résen kell lenni, ha katonák vannak a közelben. Mindhárman tudták, egészen Róma kapuiig mennek majd, csak hogy biztosra vehessék, hogy

Spartacus nincs a Crassus fogságába esett hatezer katona között.

Carbo, bár megacélozta magát, és felkészült az első kereszt látványára, önkéntelenül felnyögött, amikor megpillantotta. Navio megmerevedett, de gyorsan továbbaraszolt. Carbo örült, hogy nem ismeri a barna hajú, zömök férfit, aki mezítelenül lógott előtte a kereszten. Véres lába csak egy tenyérnyivel volt magasabban a talaj szintjénél. Az áldozat szerencsére már halott volt, ám eltorzult arcvonásai arra vallottak, hogy az utolsó pillanatig szenvedett. A hullabűz odavonzotta az első tavaszi legyeket, melyek csapatostul rajzottak körülötte. Emberek verődtek össze a kereszt körül. Befogták az orrukat, és otrombán tréfálkoztak.

– Megkorbácsolták – jegyezte meg Navio.

Carbo ekkor figyelt fel a férfi hátán húzódó vörös sávokra. Szerette volna elkergetni a bámészkodókat, leszedni a szerencsétlent, és tisztességes temetésben részesíteni, de persze nem tett semmit. Ariadnéra pillantott, aki hangtalanul, gyötrődve imádkozott. A tekintetük találkozott.

– Ne törődj velem! Rendbe fogok jönni – suttogta Ariadné.

Carbo feszülten bólintott. Maron szerencsére aludt.

A második hottest negyven lépéssel odébb volt, a Via Appia másik oldalán. Carbo ezt az áldozatot sem ismerte. A harmadik, szintén ismeretlen férfi ugyanazon az oldalon volt, mint az első. Kegyetlenül előre jelezve az elkövetkezőket, az ő keresztje is negyven lépésre volt a másodikétól. Amikor ráébredt erre, Carbo előrenézett. Ameddig csak a szem ellátott, keresztre feszített emberek sorakoztak felváltva az út két oldalán. Carbo küszködve

próbálta felfogni a rettenetet. Ez a borzalmas látvány szegélyezi a Via Appiát egészen Rómáig.

A holttestek, a bűz és a Crassus által rendezett viszolyogtató parádé nagyszabású volta által megbabonázottan haladtak tovább. Végeláthatatlan sorban követték egymást a keresztek, függetlenül a terepviszonyoktól. Ott voltak az egyenes szakaszokon, a kanyarulatokban, a dombok lejtőin, még a falvakban is. Szegélyezték az utat, amikor a szőlőskertek és gabonatáblák között vezetett keresztül, ahol vilicusaik szoros felügyelete alatt rabszolgák csoportjai dolgoztak. Ott voltak a Via Appiát átívelő vízvezeték alatt, mely az Appenninekből szállított vizet Gapuába. Máris megszokottá vált a jelenlétük. A szekerező parasztok alig néztek oda a holttestekre. A kereskedőket jobban érdekelte, hogy az öszvéreik tempósan haladjanak. A rabszolgák, akik útban voltak valami piacra, vagy az utat javították, elfordították a tekintetüket. Csak a magiszterükhöz tartó vagy ilyen-olyan megbízatásokat teljesítő gyerekek tűntek egyöntetűen lenyűgözöttnek.

Carbóék elborzadása fokozódott, amikor rábukkantak az első élő emberre, egy valaha keménykötésű férfira, akit két unott ábrázatú legionárius őrzött. Carbo hálatelt fohászt mondott. Nem ismerte a szerencsétlent – ez idáig az áldozatok egyikét sem ismerték fel –, de látszott, nem volt már sok hátra az életéből. Nem mertek közel menni hozzá, éppen csak vetettek rá egy pillantást.

Még rosszabbra fordultak a dolgok, amikor Carbo látott egy holttestet, melynek bal karján kardvágás nyoma látszott. Emiatt a férfi egyáltalán nem tudta megtartani magát, és gyorsan meghalt.

– Lehet, hogy csatában szerezte?

– Talán. – Navio hangja ugyanolyan gyötrődésre vallott, mint amilyet Carbo érzett. – De ő az első sebesült, akit láttam.

Carbo azt mondta magának, hogy Spartacus ezek szerint nem lehet kereszten. A sebesültek meghaltak a csatatéren. Reménykedett, hogy Ariadné ugyanígy vélekedik.

Ariadné hallott a keresztre feszítés gyakorlatáról, de még soha nem látott ilyet a saját szemével. Mire a nap kezdett lenyugodni, sok száz került a szeme elé. Halála napjáig nem felejtette el a látottakat. A holtak kínlódó arckifejezését. A cserepes szájukat. Az üres, semmibe meredő tekintetüket, amellyel mintha őt hibáztatták volna a halálukért. A sebeket, melyeket a korbácsütések ejtettek rajtuk, miközben vonultak. A gázoktól felpuffadt hasukat. A vizeletük és ürülékük szagával elegyedő, mindent eluraló hullabűzt. A legyeket. A sovány kóbor kutyákat, amelyektől az áldozatok némelyikének lábán látszó harapásnyomok nyilvánvalóan származtak. A kegyetlen megjegyzéseket tevő járókelőket. A kétmérföldenként őrködni állított katonákat, akik olyannyira hozzászoktak a látványhoz, hogy már nem is néztek a keresztre feszítettekre.

Hogyan is képzelhette, hogy a valóság nem lesz olyan rossz, mint a rémálma? Nem akart elmenni egészen Rómáig, elhaladni ilyen sok szenvedés mellett. Mégis kénytelen volt. Láttak egy maroknyi foglyot, akik még mindig éltek. Ők néhányan elegen voltak a kételyei ébren tartásához. Rettenet ide vagy oda, soha nem lett volna képes békében élni önmagával, vagy Maron szemébe nézni, amikor felnő, ha nem nézte volna meg mindegyik keresztre feszített embert. A férjének tartozik legalább

ennyivel. Így hát továbblépdelt, kábán az iszonyatától annak, amit Crassus művelt. Úgy hallották, hogy a hadvezér mintegy kétnapi járófölddel van előttük, és sok esetben személyesen felügyeli a keresztek felállítását.

– Segíts, kérlek!

Ariadné először azt hitte, hogy Carbo szólalt meg. Aztán ismét meghallotta a hangot, bal oldalról. Döbbenet töltötte el, amikor ráébredt, hogy a legközelebbi kereszten lévő nyomorult beszélt. *Magasságos istenek, ne!* Gyorsan előre- és hátrapillantott az úton, és látta, hogy nincs a közelben senki.

– Navio, tartsd nyitva a szemed! Carbo, gyere ide! – Carbo még feléje sem fordult egészen, amikor Ariadné máris a férfi mellé iramodott. – Egbeo?

A nagydarab trák felemelte a fejét. Nem adta jelét annak, hogy felismerné Ariadnét.

– Segítség! Vizet!

Carbo a nyakában lévő kulacs szíjánál matatott. Levette a tetejét, és Egbeo szájához tartotta. A trák olyan gyenge volt, hogy a folyadék java része visszafolyt a szájából. Carbo tovább próbálkozott, de úgy tűnt, hogy Egbeo képtelen nyelni. Végül feladta, és Egbeo feje visszahorgadt.

– Nincs sok hátra neki – suttogta Ariadné.

Carbo arca tele volt tehetetlen dühvel.

– Nézd! – Az Egbeo csuklójába vert szögekre mutatott, amelyeket teljesen a húsába ütöttek, hogy ne lehessen kihúzni őket. – Még csak le sem tudjuk venni szerencsétlent, hogy természetesebb módon haljon meg.

Éles fütty hallatszott Navio felől.

– Jön valaki!

Ariadné felnyúlt, és megérintette Egbeo arcát.

– A Lovas vár rád. Soha nem fogunk elfelejteni téged. – Látta, hogy Carbo a tőre után nyúl. – Ne! Ha meglátják,

mit csinálsz, húsz mérföldön belül minden legionárius bennünket fog üldözni. Viszajöhetsz később, amikor besötétedik.

– Addigra halott lesz.

– Már most is majdnem halott – sziszegte Ariadné.

Carbo vonakodva leejtette a kezét.

– Gyerünk!

Anélkül, hogy még egy pillantást vetett volna Egbeóra, Ariadné visszasietett az útszéli fűben legelésző öszvérhez.

Továbblépdeltek. Rövidesen találkoztak azzal a kicsiny társasággal, amelyet Navio észrevett. Az utazók szívélyes köszöntésekkel haladtak el mellettük. Carbóék azonnal visszanéztek Egbeóra. Úgy tűnt, mintha felemelné a fejét, ami még nehezebbé tette, hogy elmenjenek. De Carbónak igaza volt. Mire leszáll a sötétség, Egbeo már a másvilágon lesz. Mérhetetlen kegyetlenségnek tűnt hagyni, hogy egyedül haljon meg, egy kereszten, de mindannyiuk életét kockáztatták volna, ha másként cselekszenek. Egbeo meg fogja érteni. Legalábbis Ariadné ezt remélte.

Vajon átkelt volna Spartacus az Alpokon, ha tudja, hogy ilyen sok katonája fog így meghalni?, tűnődött. A válasz továbbra is nem volt. Spartacus teljesen tisztában volt az eshetőségekkel. Nem ez volt-e félig-meddig az oka, hogy munust rendezett a római foglyokkal?

– Marcion! – kiáltotta Carbo.

Az út túloldalára rohant, ahol egy fekete hajú, mélyen ülő szemű férfi függött a kereszten. Undorító szagú folyadék szivárgott a hasán lévő rettenetes vágásból.

Miután meggyőződtek róla, hogy az utazók túljutottak a következő kanyarulaton, Ariadné és Navio követték Carbót.

– Még él – suttogta Carbo. Kinyúlt, és hátrasimította Marcion haját, mely az arcába lógott. – Hallasz? Carbo vagyok, aki melletted állt a csatában.

Ariadné elsápadt. Akkor tehát Spartacus mellett is.

Marcion hangos, rekedtesen lélegzete elhalkult. Egy pillanat múltán megrebbent a szemhéja. Halk nyöszörgés hagyta el az ajkát.

Carbo olyan gyengéden simogatta meg az arcát, ahogy egy kisbabáéval tette volna.

– Két bajtársad van itt. És Spartacus felesége is. Hamarosan véget ér a szenvedésed.

Marcion lassan felemelte a fejét. Carbóra nézett, de semmi jelét nem adta, hogy felismerte volna.

– Öljetek meg! – mondta rekedten. – Kérlek!

Ariadné látta, hogy Carbo tőre emelkedik. Ezúttal nem volt képes rászólni, hogy tegye el.

– Az Elízium vár rád – suttogta Carbo. – Csak egy kérdésre válaszolj nekem!

Marcion nyögése éppúgy lehetett igen, mint nem.

– Láttad elesni Spartacust?

Mindannyian Marcionra meredtek. Ariadné pontosan tudatában volt, hogy a háta mögött az öszvéren Maron fészkelődik. Hogy a nap megvilágít minden vércsíkot, minden vágást, minden zúzódást Marcion meggyötört testén. Hogy a kalapáló szíve valóságai szétrepeszti a mellkasát.

– Marcion? – szólalt meg ismét Carbo.

Nem kapott semmilyen választ.

– Nincs már magánál – mormogta Navio.

Kérlek, ó, Hatalmas Dionüszosz!, fohászkodott Ariadné. *Nagy Lovas, adj neki erőt, hogy beszéljen!*

– Megmentette… az életemet.

– Spartacus megmentette az életedet?

– Igen.

Borzongó sóhajtást hallottak, mintha igyekezett volna összeszedni az erejét.

– Nem sokkal később kapott egy mély vágást az egyik lábára. Még ez sem állította meg, de aztán három legionárius támadt rá. Szúrták-vágták, ahol érték, és elesett. Ekkor adtam fel. Nem volt értelme folytatni, igaz?

Marcion ereje elfogyott, és a feje ismét előrecsuklott.

Ariadnét szédülés környékezte. Látta maga előtt Carbo és Navio bánat sújtotta arcát, érzékelte, hogy a saját hasogató szomorúsága tompul némiképp. Legfőképpen pedig elsöprő erejű megkönnyebbülést érzett. A csata után azt hitte, hogy Spartacus meghalt, majd Navio kételyt ültetett a szívébe, és arra gondolt, hogy talán egy kereszten szenved, mint a haldokló nyomorult, akit maga előtt lát. Spartacus a harcmezőn halt meg, ahogyan szeretett volna. Az adott körülmények között ennél többet Ariadné nem remélhetett.

Szétnézett az úton. *Hála az isteneknek!* Egy lélek sem látszott. Tekintete Carbóra siklott, akinek az arca zavarodottnak tűnt. Amikor azonban Ariadné jelentőségteljesen a tőrére nézett, eltökélt bólintással válaszolt. Ariadné hirtelen ötlettel leoldozta Maront, és visszalépett vele a kereszthez.

– Látod Marciont? – suttogta. – Apád oldalán harcolt a végsőkig. Most viszont fogják látni egymást. Kérjük meg Marciont, hogy adja át az üzenetünket.

Maron boldogan gőgicsélt, mit sem tudván az eléje táruló rettenetes valóságról.

Könnyek törtek elő Ariadné szeméből, miközben lábujjhegyre állt, hogy elérje Marcion fülét.

– Amikor az Elíziumba érsz, mondd el Spartacusnak, hogy szépen halt meg. Hogy a katonái szerették. Hogy

szerettük mi is, a felesége és a fia. Hogy Atheas, Carbo és Navio életben vannak, és hűségesek, mint mindig. Mondd meg neki azt is, hogy soha nem merül feledésbe, amíg csak emberek lélegeznek ezen a világon. Hogy Crassus rettenetes halált fog halni, a legkeservesebbet, amiben embernek része lehet, és hogy inkább a kudarcaira fognak emlékezni, mint arra, amit a Silarusnál csinált.

Marcion zihálása csillapodott. Ariadné nem volt biztos benne, de a fiú mintha erőtlenül bólintott volna. Várt, de Marcion nem mozdult többé.

– Azt hiszem, vége.

Carbo hangja csodálkozó volt.

– Ránk várt – jelentette ki Ariadné határozott meggyőződéssel. – Elment, mihelyt meghallgatta az üzenetemet. – *Köszönöm, Dionüszosz, ezt az ajándékodat. Az adósod vagyok, Nagy Lovas.*

Carbo és Navio egymásra meredtek, mindketten vigasztalást merítve abból a tudatból, hogy Spartacus harc közben halt meg. Hogy hamarosan hírt hall Ariadnéról és Maronról. Hogy Crassus nem elégedett aggastyánként fog meghalni.

Ez egyfajta igazságtételnek tűnt.

– Nem akarok látni minden keresztet – jelentette ki Ariadné. – Hála az isteneknek, megtudtuk, amit meg kellett tudnunk.

– Nincs értelme tovább gyötörni magunkat – fűzte hozzá Carbo. – Vagy hogy veszélynek tegyünk ki téged és Maront.

– Hová menjünk? – kérdezte Navio.

– Azt mondják, sok száz ember tart a Thurii fölötti hegyekbe – válaszolta Ariadné. *Ők nemcsak papnőként fognak tisztelni, hanem Spartacus fiának anyjaként is.*

– Az éppoly jó helynek tűnik, mint bármely másik. Könnyű elrejtőzni, ha nem akarja az ember, hogy rátaláljanak. Ott talán Arnax is megtalál bennünket – pillantott Carbo Navióra.

– Aligha engedhetem, hogy egyedül menjetek. Fogalmad sincs, hogyan kell az emberekből katonákat faragni! – Navio Maron felé intett. – Neki a legjobbtól kell kiképzést kapnia.

Carbo meglepetten érzékelte, hogy mosolyra húzódik a szája. Spartacus elvesztése még mélységesen fájt neki, de továbbra is sokan voltak körülötte, akik a családjává lettek. Olyan áldás volt ez, amelyet nem hagyhatott figyelmen kívül.

– Jó lesz, ha velünk leszel.

– Más lesz az élet – mondta Ariadné, és megcsókolta Maront –, de megy tovább.

A szerző jegyzete

Úgy tűnik, mintha mindössze néhány hónappal ezelőtt ültem volna neki megírni a Spartacusról tervezett egyetlen könyvemet. Egy év elteltével egy második regény végén találom magam, és immár meg vagyok fosztva a jelenlététől annak a férfiúnak, akit mindig is csodáltam, de még nagyobbra tartok. Ezen idő során nemigen foglalkoztam semmivel, aminek nem volt köze Spartacushoz, és elutaztam még Itáliába is, hogy a nyomdokaiba lépjek. A második könyv végéhez és azon belül az utolsó csatához közeledve félni kezdtem az ismert végkifejlet miatt. Felkavaró élmény volt papírra (monitorra) vetni a jeleneteket, mégis egyike volt ez a legjobb időszakoknak, amelyeket írás során átéltem. Az utolsó tizenötezer-egynéhány szót öt nap alatt írtam, gyakran több mint tizenkét órát dolgoztam naponta. Egyszerűen csak kiszakadt belőlem, és amikor befejeztem, kimerültebbnek éreztem magam, mint korábban bármikor. Remélem, hogy az élmény intenzitása végig átjön a könyv oldalain, de kiváltképp az utolsó részekben.

Ez a kötet pontosan ott folytatja Spartacus történetét, ahol az előzőben abbamaradt. Nagyon igyekeztem ragaszkodni az ismert történelmi tényekhez. Az alábbiakban minden lényeges változtatást megemlítek, és engem terhel a felelősség minden hibáért, amelyet esetleg észrevesznek. Sajnos csak hozzávetőleg négyezer szó maradt ránk Spartacusról az idők távolából. Ez bosszantó ugyan, mint korábban említettem, ám nagy szabadságot

kínál a regényíró számára a történet meseszövését illetően. Jó lett volna nagyobb forrásanyag birtokában lenni, de nem ez volt a helyzet.

Crixus és az emberei a Garganus-hegynél, a mai Promontorio del Garganónál kerültek szembe Gellius légióival; az utolsó csatájukat az ismert részletekkel összhangban beszéltem el. Azt én találtam ki, hogy a rómaiak levágták Crixus és az emberei kezét. A Spartacus és katonái által rendezett véres munus ismereteink szerint valóban megtörtént, bár az az én ötletem volt, hogy egy ember – Caepio, egy fiktív szereplő – maradjon életben. Carbo és Navio mutinai küldetése nyilvánvalóan a képzelet szüleménye, akárcsak a Longinus ellen vívott csata lefolyásának módja, ha a kimenetele nem is. A felkelés első hónapjaiban egy Publipor nevezetű férfi kalauzolta Spartacust és az embereit Dél-Itália hegyei között, de az én fiktív elbeszélésemben ő később kerül be a történetbe. Teljesen lehetségesnek vélem, hogy a rómaiak igyekeztek kémeket telepíteni a rabszolgaseregbe – ez, mint írtam, magyarázatul szolgálhat Spartacus kudarcainak némelyikére.

Hacsak nem kerül elő valamikor egy forrás Spartacus tulajdonképpeni álláspontjáról, igazából sosem fogjuk megérteni, miért vonult egészen az Alpokig, csak hogy megforduljon és visszatérjen délre. Nem véletlen, hogy az észjárása rengeteg vita tárgya. Igen alaposan foglalkozik a témával Barry Strauss professzor kiváló könyvében, a *Spartacus háborújá*ban. Az általam elképzelt Spartacus nem akart lemondani a hadseregéről; valószínűtlen, hogy hallott volna Lucullus trákiai sikereiről, de ez szerintem jobb indíték volt számára, hogy Itáliában maradjon.

Nem világos, miként sikerült Crassusnak elérnie, hogy elnyerje a Köztársaság seregének parancsnokságát, de a

vagyonának és a befolyásának alkalmasint óriási hasznát vette. Crassus köztudottan Róma leggazdagabb polgára, továbbá a legrafináltabb politikusok egyike volt. Az én döntésem volt, hogy az ifjú Julius Caesart Crassus egyik tisztjeként ábrázoltam, azonban a felvetés korántsem ésszerűtlen. Kr. e. 72-ben és 71-ben a huszonnégy katonai tribunus egyikeként szolgált, és nincs említés arra vonatkozóan, hogy a tengeren túlra ment volna, ami annyit tesz, hogy nagy valószínűséggel Itálián belül tartózkodott. Mivel a rabszolgafelkelés éppen akkoriban dúlta Itáliát, valószínűsíthető, hogy Caesar Crassus seregében szolgált. Arról semmilyen forrásban nem esik szó, hogy Spartacus valaha is a fővárosba látogatott volna, vagy megpróbálkozott volna Crassus megölésével. Nekem viszont tetszett az ötlet, hogy megpróbálta, és szívesen képzeltem el, hogy mi lett volna, ha sikerül neki.

Belefáradtam már az e-mailekbe, amelyek arról szólnak, hogy a nappali órákban nem engedtek be Rómába szekereket, ezért hadd tisztázzam ezt a dolgot. Ezt a törvényt csak több mint negyven évvel az ebben a könyvben elbeszélt események után fogadták el. Némiképp eltúloztam a gyorsaságot, amellyel Crassus felállította és délre vezette a légióit, de nem nagyon. A büntetést, amelyben az a katona részesült, aki árokásás közben letette a kardját, nem Crassus szabta ki, hanem néhány emberöltővel korábban volt szokás. Az általam leírt tizedelést Crassus külön parancsára hajtották végre. Spartacus valóban megpróbált kalózokat felfogadni, hogy vigyék át valamennyi emberét Szicíliába; a kalózok egyikét Heracleónak hívták. A Heracleóra és az embereire vonatkozó részt kitaláltam; nem tudjuk, miért nem tartották be a megállapodást. A valóságnak megfelelően írtam le, miként vette blokád alá Crassus Spartacus

seregét a „csizma orrában”; mint oly gyakran megesik ókori építményekkel, amelyek nem maradtak fenn, a fal helye erősen vitatott. Miután autóval bejártam a vidéket, egyetértek Barry Strauss felvetésével, miszerint az erődítményvonal a Melia-gerincnél, kelet-nyugati irányban húzódott a félszigeten, mintegy ötven mérfölddel északra a jelenkori Reggia Di Calabria (az ókori Rhegium) városától. Persze, ez csak az én véleményem.

A rabszolgák első támadása az ellenséges erődvonal ellen valóban kudarcot vallott. Hatalmas veszteségeket szenvedtek, ám ezt követően sikerült kitörniük, miután Spartacus feltüzelte őket egy római fogoly keresztre feszítésével. A forrásokban nem esik szó arról, hogy foglyul ejtett legionáriusokat végeztek volna ki az árkokat feltöltendő, de emberi és állati hullákat használtak erre a célra. A Spartacus, valamint Castus és Gannicus viszonyát mindvégig jellemző elkeseredett rivalizálás az én kitalációm, de nem alaptalan a gondolat, hiszen a páros ekkortájt elszakadt a főseregtől. A pusztulásuk pontos módja és a hely, ahol sor került rá, ismeretlen, de egyszer, ahogyan leírtam, megmentette őket Spartacus beavatkozása, ám röviddel utóbb bátran harcolva vereséget szenvedtek. A tizenkétezer-háromszáz áldozatból, akiket Crassus legionárusai a fáma szerint megöltek, mindössze ketten kaptak hátulról sebet. Úgy tudni, hogy Spartacus ezután Brundisium felé vette az irányt, és útközben értesült Lucullus érkezéséről. Az utolsó csatája helyét nem ismerjük pontosan, de sokan úgy vélik, hogy a Sele (az ókorban Silarus) folyó völgyében került rá sor, nem messze a jelenkori Oliveto Citra városától. Jártam ott, és ajánlom mindenkinek, aki ellátogat Nápoly térségébe, hogy menjen el megnézni. Nagyon hangulatos hely.

Amennyire tudom, nem maradt fenn bizonyíték arról, hogy a római tisztek sípokat használtak volna a parancsaik továbbítására. Erre a célre kürtöket és más hangszereket alkalmaztak. Mindazonáltal az egész birodalom területéről kerültek elő sípok, így a németországi Regensburgnál lévő legionárius erődök maradványainak közeléből is. Innen nem volt túl nagy ugrás számomra Spartacus kezébe adni egy sípot a csaták idejére. Egy-egy sípszó igen hasznos lehetett, ha mindössze néhány lépésnyire lévő emberek figyelmének felkeltésére volt szükség.

Azon a nevezetes napon, Kr. e. 71 tavaszán Crassus árkok ásására utasította az embereit; Spartacus válaszképpen kénytelen volt a katonáit támadásra indítani. Az ütközet lassan bontakozott ki ezekből a csatározásokból. A drámai jelenetről, amelynek keretében Spartacus feláldozta a lovát, szó esik a forrásokban; ahogyan az utána következő, elkeseredett harcról is. A beszámolók szerint Crassus a harcok sűrűjéhez közel tartózkodott, Spartacus pedig az első sorból irányította a seregét, és egyenesen az ellenség vezére felé tört. Habár ő maga megölt két centuriót, Crassust megölnie nem sikerült. Megsebesült, és egészen addig harcolt, amíg le nem kaszabolták a körülötte lévő katonáival együtt. Fontos, hogy a holttestét nem találták meg (ezért vétettem le vele a sisakját a végkifejlethez közeledve, hogy ne lehessen felismerni). Mint oly gyakran megesett az ókorban, a vezér halálának híre megtörte és futásra késztette a sereget. Vad hajsza indult utánuk a csatatérről; mintegy tízezer embert megöltek, a foglyok száma pedig hozzávetőleg e szám két harmadára rúgott. Mindazonáltal sokkal többen elmenekültek, Crassus legionáriusai pedig üldözőbe vették őket. Állítólag

valamenyiüket elfogták, de tudjuk, hogy ez nem igaz, mert utóbb több mint egy évtizeden át tartott még az ellenállás a római uralom ellen a Thuriit övező hegyek között.

A Crassus által keresztre feszíttetett hatezer ember az általam leírt módon sorakozott a Capuából Rómába vezető út mentén. Ez volt minden idők legtömegesebb keresztre feszítése, és csak elképzelni tudjuk, milyen rettenetes lehetett. A közelmúltban voltam Rómában, ahol ellátogattam a Via Appia maradványaihoz, melyek mindmáig láthatók a város déli peremén. Van egy közel egy mérföld hosszúságú, csaknem teljesen épen maradt szakasz. Nem jártak sokan arrafelé, és a római szekerek által mélyen barázdált, mindkét oldalról mezőkkel szegélyezett kockaköveken állva könnyű és felkavaró volt elképzelni a látványt. Ajánlom mindenkinek, hogy ha Rómában tartózkodik, szakítson időt, és keresse fel ezt a helyet. Busszal nem tart sokáig eljutni oda a Circus Maximustól, és a belváros nyüzsgése után a nyugalom oázisaként hat a környék az odalátogatókra.

Crassus nem örülhetett sokáig a Spartacus felett aratott győzelmének. Régi riválisa, Pompeius gyorsan ellopta tőle a dicsőséget, amikor a katonái lemészárolták Spartacus seregének ötezer túlélőjét, akikkel Etruriában (a mai Toscanában) találkoztak, majd levelet küldött a Szenátusnak, jelentve, hogy *Crassus nyílt csatában legyőzte a rabszolgákat, ám ő, Pompeius egyenesen a háború gyökerét tépte ki.* Crassus bosszúságát és féltékenységét fokozta, hogy Pompeiusnak diadalmenetet engedélyeztek az Ibériában végrehajtott fegyvertényeiért, akárcsak a vezértársának; és hasonló megtiszteltetésben részesült Marcus Lucullus is, aki a Mithridatész ellen vívott háborújából tért vissza. Ilyenformán Kr. e. 71-ben négy parádéra került sor Rómában, ám a Crassusé

csupán *ovatio* volt, mivel ő nem szabad embereket, hanem csak rabszolgákat győzött le. Bizonyára gyűlöletes volt szamára, hogy kénytelen gyalogszerrel vagy lóháton belépni a városba ahelyett, hogy harci szekéren vonulna be, és hogy arannyal hímzett öltözet helyett a magisztrátusok szokványos tógáját kell viselnie, jogar nélkül. A furulyaszó valószínűleg jobban sértette a fülét, mint a kürtharsogás. Crassusnak nem babér-, hanem mirtuszkoszorút kellett volna viselnie, de ez ügyben megmakacsolta magát, és kérte a Szenátustól, hogy esetében tegyenek kivételt. A kérés teljesült, talán azért, hogy kíméljék valamennyire a büszkeségét. Crassus nem szándékozott eltűrni, hogy Pompeius túltegyen rajta, ezért nagyszabású ünnepségeket finanszírozott Rómában és a vagyona egytizedét Héraklésznak szentelte, ahogyan a hazatérő diadalmas hadvezérek szokták volt. A Pompeiusszal való rivalizálása azonban folytatódott az elkövetkező évben is, amikor együtt szolgáltak consulként. Az ellenérzéseiket csak a hivatali idejük vége felé tették félre, amikor egy másik politikus kívánságára nyilvánosan megbékéltek.

Az elkövetkező évtizedben Crassus politikusként folytatta a pozíciója erősítését, Pompeius pedig a Köztársaság szolgálatában végrehajtott további katonai vállalkozásokkal tette ugyanezt. A maguk területén mindketten sikeresek voltak. Rivalizálásuk a felszín alatt, takaréklángon folytatódott, és soha nem szűnt meg teljesen. Caesar fokozatos felemelkedése végül arra késztette kettejüket, hogy maguk mellé fogadjanak egy harmadikat, létrehozva ezáltal az első triumvirátusként ismert formációt. A három férfiú együtt kormányozta Rómát, mígnem Crassus Kr. e. 55-ben keletre távozott, azzal a szándékkal, hogy nagy győzelmet arasson a Szíria

és Júdea keleti, sivatagi térségében élő párthusok felett. Mint sok olvasó bizonyára tudja, ez nem volt jó döntés részéről. Kr. e. 53 nyarán, a carrhaei csatában Crassus, az egyik fia és tizenkétezer legionáriusa életét vesztette. Akit érdekel a hadjárat története, jól teszi, ha elolvassa a *Róma vereségé*t, Gareth G. Sampson tollából, vagy *Az elfelejtett légió* című regényt!

A Spartacusra vonatkozó utalások listája rövidebb a szokásosnál a források korábban már jelzett hiánya miatt. A rendszerint használt római forrásszövegeken kívül (ahogy korábban említettem), elsősorban Barry Strauss *The Spartacus War* és Brent D. Shaw *Spartacus and the Slave War: A Brief History with Documents* című könyvére támaszkodtam, melyben a Spartacusról szóló ókori szövegek mindegyikéről szó esik, valamint Nic Fields *Spartacus and the Slave War 73–71* című, az Osprey kiadó gondozásában megjelent kötetére, Ghris Webber munkájára, a szintén Osprey-kiadvány *The Thracians*ra és ugyanezen szerző *The Gods of Battle* című kézikönyvére, amelyet melegen ajánlok az olvasók figyelmébe. Említést érdemel a kiváló RomanArmyTalk.com weboldal is – ezen a remek helyen bármi kideríthető a római hadseregről, a fórumozók mindig gyorsan megválaszolnak bármilyen kérdést. Szintén nagyszerű weboldal a UNVR.com, amely nemcsak a hadsereggel, hanem mindenféle római vonatkozású dologgal foglalkozik.

Rengeteg embernek kell köszönetet mondanom. Rosie de Courcynak, a szerkesztőmnek; Charlie Viney-nek, az ügynökömnek; Nicola Taplinnek, Ruth Waldramnak, Amelia Harvellnek és Jen Doyle-nak, Richard Ogle-nak, Rob Waddingtonnak, Andrew Saouerwine-nak, Jane Kirbynek, Monique Corlessnek, Kasia Thompsonnak, Dave Parrish-nek, Richenda Toddnak és Steve Stone-nak. Az

Egyesült Államokban Keith Kahlának, Jeanne-Maria Hudsonnak és Jessica Preegnek, a St. Martin’s Press munkatársainak. Valamennyien nélkülözhetetlen segítséget nyújtottatok a munkámhoz. Köszönöm nektek! Mint mindig, hálás vagyok Claire Whellernek, az én első osztályú fizioterapeutámnak, valamint Arthur O’Connornak, barátomnak és kritikusomnak. Nagyra becsülöm mindazok barátságát és segítségét, akiket az események rekonstruálása során megismertem a devai XX. Légió legionáriusaitól az Ermine Street Guardon keresztül a Legio II Augusta tagjaiig és másokig szerte Itáliában, Spanyolországban és az Egyesült Államokban. Hatalmas hálával mondok pohárköszöntőt olvasóim támogatásáért. Ha ők nincsenek, nem írnék. E-mailjeik, Facebook-kommentjeik és twittjeik felderítik az íróasztalnál töltött napjaimat. Kérem, nézzenek be a honlapomra (benkane.net), ahol mindig szívesen fogadom a véleményüket. Kereshetnek Facebookon vagy Twitteren is: @benkaneauthor. Végül köszönettel tartozom csodálatos feleségemnek, Sairnek és két gyermekemnek, Ferdiának is Pippának is, akiket a rajongásig imádok.

Szómagyarázat

Alba Longa: ókori város a jelenkori Gastel Gandolfo közelében. Alapítása megelőzte Rómáét és más latin városokét. A Kr. e. 7. században veszítette el fontosságát.

Apulia: délkelet-itáliai régió, nagyjából megfelel a mai Pelugiának.

Arminium: a mai Rimini.

as (tsz. *asses*): apró rézpénz, mely eredetileg egy *sestertius* két ötöd részét érte.

Basilica Aemelia: hatalmas, fedett piac a Forum Romanum mellett.

Brundisium: a mai Brindisi.

Bruttium: a mai Calabriai-félsziget.

Camalatrum-hegy: valószínűleg a mai Soprano-hegy.

Capua: a mai Santa Maria di Capua Vetere, Nápoly mellett. Pompás amphiteatruma annak a helyén épült, amelyben hajdanán valószínűleg Spartacus vívott.

Caudiumi-szoros: a szűk völgy, amelyben a szamniták Kr. e. 321-ben csapdába ejtettek és legyőztek egy római sereget.

Ceres: gabonaistennő.

contubernium (tsz. *contubernia*): nyolc legionárius alkotta csoport, akik egy sátoron vagy egy hálótermen osztoztak, valamint együtt főztek és étkeztek.

corona civica: tölgyfalevelekből készített rangos díj, melyet életmentésért adományoztak.

Curia: római épület, amelyben a Szenátus ülésezett.

Délosz: apró görög sziget. A Kr. e. 1. századra szabadkikötő és a Földközi-tenger térségének legnagyobb rabszolgapiaca lett.

dioszkuroszok, Castor (Kasztór) és Pollux (Polüdeukész): Zeusz ikerfiai, akiknek közösen volt egy örök életük. Életüket felerészben az Olümposzon, felerészben pedig Spártában töltötték.

Elízium (Élüszion): a paradicsom, ahová a kiválasztottak és a jók haláluk után kerültek.

Enna: ókori város Közép-Szicíliában.

Épeirosz: ókori város Görögország északkeleti részén.

falernumi/falernusi: Észak-Campania termékeny borvidékéről, az Ager Falernusról való bor.

fides: lényegében jóhiszeműség. Rómában fontos tulajdonságnak tekintették. Évszázadokig élt és erős volt a rendszer, amelynek keretében a polgárok a gazdagok pártfogását keresték. Hűségéért cserébe a cliens számíthatott a patrónusa tanácsaira és védelmére.

haruspex (tsz. *haruspices):* jövendőmondó. A jóslás sokféle módjában jártas ember, aki az állatok beleiből éppúgy tudott olvasni, mint a felhők alakjából vagy a madarak röptéből. Ezek mellett számos természeti jelenség – mennydörgés, villámlás, szél – használható volt a jelen, a múlt és a jövő értelmezésére.

Héra: Zeusz felesége, a legfontosabb görög istennők egyike.

Hermész: a hírnökök istene.

Horatius (magyar nyelvű szövegekben rendszerint Horatius Cocles): ókori római hős, aki addig tartotta az ellenséggel szemben a Tiberisen átívelő cölöphidat (Pons Sublicius), amíg az utóbbit nem sikerült lerombolni. Utána a folyón át biztonságba úszott.

Hüdra: mitikus, sokfejű, mérges leheletű szörny, aki a Peloponnészosz félszigeten élt egy tóban. Héraklész tizenkét munkájának egyike a Hüdra megölése volt.

imperium: a legfőbb hatalom, mely kiterjed hadvezetésre háború idején, valamint a törvények értelmezésére és alkalmazására (beleértve a halálbüntetés kiszabását). Consulok, proconsulok, katonai tribunusok, praetorok, propraetorok és más magisztrátusok számára biztosították. Ezt jelképezték a lictorok által hordozott fascesek.

Kharón: a Hádész határát képező Sztüx folyó révésze.

Kharübdisz: a Szicília keleti csücskének tőszomszédságában lévő örvény, mely szemben található a barlanggal, ahol a szörnyeteg Szkülla élt.

kilikiai kalózok: Asia Minor déli partvidékéről való tengeri rablók, akik a Kr. e. 2. és 1. században súlyosan veszélyeztették a hajózást a Földközi-tenger keleti medencéjében.

kimberek: germán törzs. A Kr. e. 2. században vándoroltak Dél-Galliába, ahol találkoztak a rómaiakkal, és számos nagyarányú győzelmet arattak felettük. Marius semmisítette meg őket Kr. e. 102-ben.

Lactans: a termés betakarításnak istene.

liburni: a rómaiak által a lembusból, egy illíriai hajófajtából kialakított biremis. Valószínűleg ötven-hatvan evezős hajtotta.

Lucania: a mai Basilicata, Dél-Itália hegyvidéki régiója.

Messana: a mai Messina.

Mithridatész: az Asia Minor-i Pontosz legnagyobb és leghíresebb királya. A kr. e. 1. században ő volt Róma egyik legfőbb ellensége; három háborút vívott a Köztársaság ellen.

Neptunus: a víz istene. Poszeidónnal, a görög tengeristennel azonosították.

Numantia: a mai Garray, a spanyolországi Soria közelében.

numídiai: az észak-afrikai Karthágótól délre és nyugatra elterülő Numídiából való személy.

Ops: az aratás istennője.

Ostia: város a Tiberis folyó torkolatánál. Évszázadokon át Róma fő kikötője volt.

Padus: a Pó folyó.

Paestum: a mai Pesto. A Nápolytól délkeletre lévő várost Kr. e. 600 körül alapították.

Pegazus/Pégazosz: a Zeusz mennyköveit és villámait szállító halhatatlan ló.

Placentia: a mai Piacenza.

Pontus/Pontosz: Asia Minorban lévő tájegység, melynek a Fekete-tenger déli partvidéke is része volt.

proconsul: Róma területén kívül a consul helyettesítőjeként tevékenykedő magisztrátus (ha praetor feladatát látta el, propraetor volt a neve). A tisztségre nem volt érvényes a magisztrátusok rendszerét jellemző annuitás elve, a vele járó feladat rendszerint katonai jellegű volt, például háborút vívó római seregek irányítására vonatkozott.

propraetor: lásd *proconsul.*

Pürrhosz: épeiroszi király, aki elsősorban a dél-itáliai görög gyarmatváros, Tarentum oldalán a Kr. e. 3. században Róma ellen vívott véres háborújáról ismert. A pürrhoszi győzelem kifejezés onnan ered, hogy Pürrhosz nem egyszer aratott győzelmet súlyos veszteségek árán.

Rhegium: a mai Reggio di Calabria.

szamniták: szövetséges nép, mely Samniumban, az Appenninek középső és déli térségében élt. Harcias emberek voltak, a lír. e. 4. és 3. században három háborút vívtak Róma ellen. A Köztársaság ellenében az épeiruszi Pürrhoszt és Hannibált is támogatták. Legutoljára a polgárháborúban, Sulla ellen fogtak fegyvert. A nagyszámú szamnita hadifogoly feltételezések szerint a gladiátorok tömegét gyarapította.

Saturnalia: a Kr. e. 1. században hétnapos ünnep volt, melyet december közepén tartottak. Ez volt a római naptár egyik legfontosabb ünnepe.

Saturnus: rejtélyes isten, aki talán a magvak elvetésével, vagy egy régebbi etruszk istennel társították. Nevéből származik az angol *Saturday*, vagyis vasárnap szó.

Szkülla: tizenkét lábú, hatfejű szörny. A mítosz szerint egy barlangban élt a Kharübdisz nevű örvénnyel szemben, a mai Messinai-szorosban.

tesserarius: alacsony beosztású tiszthelyettes, akinek feladatai közé tartozott egy-egy században az őrség irányítása. A név a *tessera* táblára utal, amelyre a napi jelszót írták.

teutonok: germán törzs, mely a Kr. e. második században, a kimberekkel vándorolt Galliába, ahol szembekerültek a rómaiakkal. Kr. e. 102-ben ugyanaz lett a sorsuk, mint a kimbereknek.

Vesta-szüzek: az egyetlen római papi testület, amelynek tagjai nőneműek voltak; Vestát, a házi tűzhely istennőjét szolgálták. Harminc éven át tartó hivatali idejük alatt érintetlennek kellett maradniuk. Fő ceremoniális feladatuk a nyilvános áldozatbemutatásokhoz használt, sóval kevert gabona

előkészítése és az istennő szent mécsesének őrzése volt.

Via Aemilia: észak-itáliai út, mely Arminiumból Placentiába, majd további városokba vezetett.

Via Labicina: Rómából délkeletre, Labiciba vezető út.